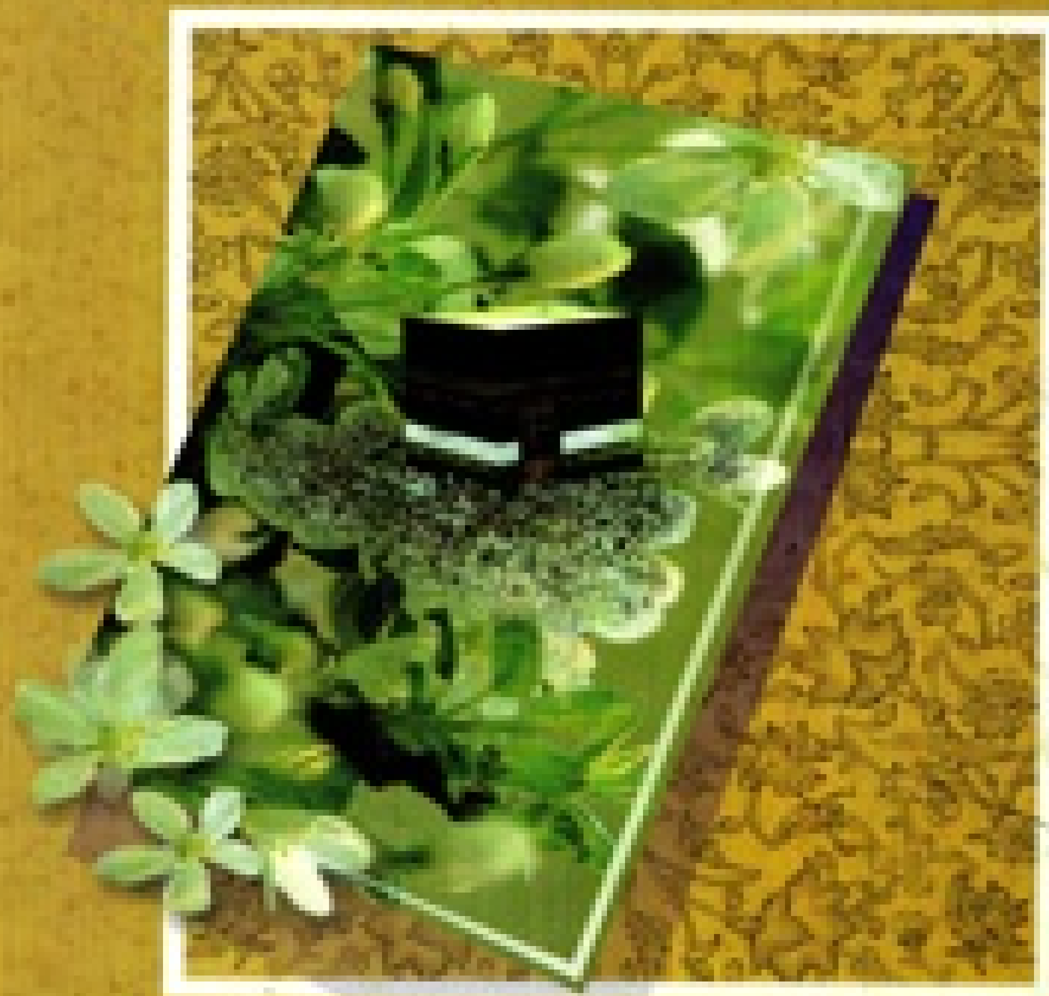
حج ۲۹

گزارشی از حج گزاری سال ۱۴۲۹ هـ. ق
برابر با سال ۱۳۸۷ هـ. ش

حجت الله بیات - سید حسین اسحاقی

بسم الله الرحمن الرحیم

حج ۲۹

نویسنده:

حجت الله بیات

ناشر چاپی:

مشعر

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

حج ۲۹

مشخصات کتاب

سرشناسه : بیات، حجت الله، ۱۳۴۷ -

عنوان و نام پدیدآور : حج ۲۹/حجت الله بیات، حسین اسحاقی.

مشخصات نشر : تهران: مشعر، ۱۳۸۸.

مشخصات ظاهری : [۵۹۸]ص.:مصور، عکس.

شابک : ۶۵۰۰۰ریال ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۱۹۵-۳:

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : عنوان دیگر: گزارش حج سال ۱۴۲۹ه.ق.

موضوع : بعثه مقام معظم رهبری در امور حج و زیارت

موضوع : حج

موضوع : حج -- فلسفه

شناسه افزوده : اسحاقی، سیدحسین، ۱۳۴۱ -

رده بندی کنگره : BP۳/ب۶ ب۹ ۱۳۸۸

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۰۶

شماره کتابشناسی ملی : ۱۸۰۸۰۹۰

ص: ۱

مقدمه

اشاره

اشاره

چرخش منظم برنامههای حج، از تـدبیر و مدیریت پویا در ابعاد مختلف این اردوی عظیم حکایت میکند. عملیات سترگ حج بـا همه فراز و فرودهایش، در بُعد فرهنگی و اجرایی، هر ساله انبوهی از تجارب ارزنـده مـدیریتی را به همراه دارد که شایسـته است برای انتقال به آیندگان ثبت و تدوین شوند.

وقـایع نگـاری و ثبت تاریـخ حـج، در شـمار مسؤولیتهای معاونت آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری است. لکن ناگفته پیـداست که امکان بازنمایی تمام وقایع حـج امکانپـذیر نیست. از این رو، جهتـدهی به اطلاعات و انتخاب وقایع تأثیرگـذار در ایجـاد یـک حرکت بـا ثبـات و جریان ساز، در حجگزاری ضـروری مینمایـد. بر این اساس و با توجه به انبوه اخبار، اطلاعات و کارکردهای بخشـهای مختلف، رویکرد تنظیم محورها، فهرست و نگارش کتاب حج، از روز شمار محوری به ساختار محوری و تمرکز موضوعی تغییر یافت.

طبیعی است، هر تغییری رویکردی تـازه و زمـانی منـاسب را برای سپری شـدن دوره انتقـال می طلبـد و نمیتوان ادعـا کرد آنچه مـدنظر بوده، در اولین سـال محقق شود امـا به جرأت میتوان گفت این جهت گیری ها، دست یابی به مطالب را سـهل الوصول می کنـد و راه را برای تکامـل و تعـالی، هموار می سـازد. اصولًا ارزیـابی عملکردهـا و انجام اصـلاحات و بازنگری در آن، از جهت ساختاری و روشی، بسیار حایز اهمیت است. مهم ترین ویژگیهای این رویکرد موارد زیر است:

الف: فرایندنگری و توجه به همه مراحل و حلقههای مختلف در عملیات حج.

ب: داشتن نظاممنطقی و پرداختن به همه ابعاد در تنظیم مطالب.

ج: هماهنگ بودن انعکاس وقایع و اخبار با ساختار سازمانی حج.

د: روشن بودن نقش همه معاونتها و واحدها و مشارکت آنها در عملیات حج.

ه: توجه به نهادها و سازمان های همکار و پرداختن به عملکرد آنها.

و: تمرکز در طرح موضوعات و پیشگیری از تکرار برخی مطالب.

ز: دسترسی آسان مخاطبان به محتوای کتاب به صورت موضوعی.

ح: انسجام محتوایی و امکان تحلیل در باره موضوعات مختلف.

محورهای مصوبی که قرار است هر سال کتاب حج بر اساس آن تدوین گردد عبارتاند از:

۱. ثبت عملکرد قابل ارائه بخشها، معاونتها و واحدهای مختلف بعثه.

۲. فعالیت ها و عملکردهای معاونتها و واحدهای مختلف اجرایی حج(اتفاقات و عملکردهای جدید هر سال).

۳. ملاقاتها، دیدارها، گفت وگوها و مصاحبه های نماینده محترم ولی فقیه.

۴. رویدادهای مهم و اتفاقات ویژه هر سال.

۵. شعار ویژه هر سال و کارهای انجام شده مرتبط با آن.

۶. حج گزاری ایرانیان در هر سال و بیان ویژگیهای روحی، اخلاقی و معنوی زائران.

۷. حج گزاری سایر اقوام و ملل و ثبت ویژه های مربوط به آنان.

۸. ثبت تغییر و تحولات عمرانی، اجتماعی و فرهنگی در عربستان، ویژه هر سال؛ مانند جمرات، صفا و مروه و مانند آن.

۹. محورهای مربوط به حج، عربستان، همایشها، پیام ها و مانند آن.

۱۰. مصاحبه با شخصیت ها و میهمانان ویژه هر سال.

۱۱. دستورالعملها و مقررات ابلاغ شده هر سال.

۱۲. مراسم عمومی؛ مانند برائت، دعای کمیل، ندبه و همایشها.

البته به جهت گستردگی عملیات حج و ابعاد گوناگون آن، انعکاس همه وقایع، آن گونه که شایسته است، در این کتاب مقدور نمی باشد. همچنین نوع کار معاونتها و اطلاعات متفاوتی که به دست اندرکاران تدوین کتاب رسید، جهت دهی و یکسان سازی آن ها بسیار مشکل می نمود. با این حال مساعی لازم برای تدوین کتاب حج صورت

گرفت.

امید است در سال نوآوری و شکوفایی، این تلاش و جهتگیری، منشأ تغییرات بیشتری در تدوین کتاب حج در سالهای آتی باشد و بخشهای مختلف بعثه در طول سال و به ویژه در موسم حج، در کنار کارهای خود، پوشهای را به کتاب حج هر سال اختصاص دهند و هر اقدامی که پس از موسم در راستای برگزاری حج آتی انجام می گیرد ثبت و ضبط شده و تلاش های بی شائبه دست اندرکاران در قالب کتاب حج به حافظه تاریخ سپرده شود.

معمولًا رسم چنین است که آیندگان بر خوان گذشتگان بنشینند و از خرمن تجارب آنان خوشه برچینند. ما نیز بر خود لازم دیدیم از زحمات تدوینگران کتاب حج در سال های قبل، حداکثر بهره برداری را داشته باشیم و تلاش بی دریغ و ستودنی آنان را ارج نهیم.

بدون شک هرساله تدوین کتاب حج روند تکاملی داشته است اما آن چه در سال نوآوری و شکوفایی ما را به تغییر اساسی در رویکرد نگارش این کتاب مهم واداشت کاربردیتر کردن تجارب ارزشمند عملیات عظیم حج و برطرف کردن برخی کاستیها و توسعه مخاطبان آن بود که به اعتقاد ما، علاوه بر کارگزاران حج و زیارت، گروههای دیگری همچون نهادها، سازمانها و مسؤولان فرهنگی کشور و دانشجویان و علاقمندان به فعالیتهای فرهنگی و اجرایی در عرصه حج و زیارت میتوانند از این اثر بهرهمند شوند.

اجرای منظم و شایسته این فریضه و عملیات بزرگ و تدوین کتاب حج ۸۷، مرهون همدلی و همکاری همه معاونتها، مدیریتها و مشارکت بسیاری از سازمانها و نهادهای دیگر است؛ از این رو، کوشیدهایم با نگاهی فراگیر، در حد امکان به فعالیت های همه آنها بپردازیم.

چگونگی تدوین کتاب

برای گردآوریِ مطالب و رخدادهای حجّ ۸۷، بر پایه محورهای پیشگفته، ابتدا بر اساس ساختار بعثه مقام معظم رهبری و عملکرد معاونتها و مدیریت های آن و با توجه به تغییر رویکرد کتاب، فهرستی تنظیم و از طریق معاون محترم آموزش و پژوهش حجت الاسلام و المسلمین، آقای سیدعلی قاضی عسکر به نماینده محترم ولی فقیه و سر پرست حجاج ایرانی، آیت الله ری شهری ارائه گردید.

ایشان ضمن تأیید فهرست پیشنهادی، ذیل آن نوشتند: «با توجه به اینکه سازمان حج و زیارت گزارش جداگانهای برای خود تهیه میکند، فعالیت های مربوط به امور اجرایی حذف گردد».

از این رو، گزارشِ عملکرد سازمان حج و زیارت، به عنوان یک بخش مستقل، حذف گردید و به صورت مستقل از سوی روابط عمومی سازمان حج و زیارت منتشر خواهد شد.

با توجه به مشارکت همه بخشها و واحدها، فهرست اصلاح شده، برای آنان نیز ارسال گردید تا ضمن آگاهی از چگونگی تدوین و محتوای کتاب و تأمین محتوای مورد نظر، پیشنهادهای خود در مورد محتوا و شیوه نگارش را اعلام کنند. خوشبختانه، با توجه به اینکه فهرست نسبت به عملکرد همه اجزای بعثه، نگاهی فراگیر داشت، مورد استقبال معاونان و مدیران محترم قرار گرفت و همه واحدها به خوبی با دست اندرکاران تدوینِ کتاب، همکاری مطلوبی به عمل آوردند که جای بسی تقدیر است.

در مرحله بعد، محتوای هر بخش پس از تایپ و آماده سازی به مسؤولین مربوطه ارائه شد تا قبل از چاپ کتاب نسبت به مطالب مربوط به حوزه کاری خود اعلام نظر کنند و به اصطلاح و بازنگری اطلاعات اقدام نمایند، با این کار، اولًا اطلاعات برجا مانده اخذ شده و ثانیاً مطالب کتاب مورد تأیید معاونان، مسؤولان و دست اندرکاران

حج قرار گرفت.

عمـده محتوای کتـاب از طریق مصـاحبه بـا معاونتهـا، مـدیریتها و واحـدهای بعثه مقام معظم رهبری، بخش های سازمان حـج و زیارت، شخصـیت ها و اندیشمندان حوزه حج، سایت های اینترنتی به ویژه بعثه مقام معظم رهبری، نشریه زائر و مطالب ارسالی از بخش های مختلف بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حـج و زیارت تأمین شـده است که اسـناد همه آن ها در سوابق تـدوین کتاب حج ۸۷ در معاونت آموزش و پژوهش موجود است.

از آنجا که برخی از مطالب دارای ابعاد مختلفی است به منظورپیشـگیری از تکرار، تفصـیل آن ها یک بار آمـده و موارد دیگر در پاورقی ارجاع داده شده و محتوای کتاب در هفت فصل به شرح ذیل تنظیم شده است:

فصل اول: اختصاص به فعالیت های پیش از سـفر حـج به ویژه نقطه اوج آن یعنی هفته حج دارد و در حقیقت آینه اقدامات در ایران و هنگامه عزیمت به ویژه هفته حج است.

فصل دوم: بازتاب تلاش های بیدریغ معاونتها، مدیریتها و واحدهای بعثه مقام معظم رهبری و ارزیابی آن ها آمده است.

فصل سوم: به عملکرد و چگونگی حج گزاری و مخاطبان حج، اعم از کاروان ها و زائران مربوط میشود.

فصـل چهارم: بازنمایی همکاریهای سازمان ها و نهادهایی است که در تـدارک و سازمانـدهی عملیات بزرگ حـج سـهیمبوده اند.

فصل پنجم: به تمهیدات، اقدامات و برنامههای فرهنگی و اجرایی کشور عربستان برای برگزاری حج ۸۷ پرداخته شده است.

فصل ششم: چگونگی حجگزاری، آمار و اخبار مسلمانان سایر کشورهای جهان منعکس شده است.

فصل هفتم: ملحقات، شامل مصاحبه ها می باشد.

در پایـان نیز دیـدار کـارگزاران پس از انجـام مراسم حـج بـا مقام معظم رهبری و پیام نماینـده محترم ولی فقیه در امور حـج و زیارت آمده و با ضمیمه تصاویر شیرازه کتاب بسته شده است.

در نهایت وظیفه خود میدانیم تا از تمامی کسانی که ما را در تدوین سـند مکتوب حج ۸۷ یاری داده اند، صمیمانه تشکر کنیم و اجر همگان را به خداوند منّان حوالت نماییم.

وانّه ولی التوفیق

فصل اول: در آستانه حج ۸۷

گذری بر نوگرایی در ابعاد حج

اشاره

نیک می دانیم که هر ساله، کنگره جهانی امّت اسلام، با همه فرصت ها و ظرفیت های خاص خود در موسم حج، به فرمان خداوند بزرگ و بناگذاری ابراهیم خلیل و استمراربخشیِ پیامبران- به ویژه پیامبر اعظم اسلام- و اولیای الهی شکل گرفته است و برگزاری این همایش جهانی، پس از فترتی طولانی، دیگر بار با پیروزی انقلاب اسلامی، به حج ابراهیمی نزدیک شده است.

بیگمان از با اهمیت ترین ره آوردها و نوآوری های حضرت امام خمینی ۱، احیای حج ابراهیمی است و دشمن همواره برای مشوّه نمایاندن این نواندیشی و پیشگیری از انتقال چنین تفکری به دیگر مسلمانان جهان، لحظه ای از پای ننشسته و کوشیده است تمامی ابزار و امکانات خویش را زیر لوای اسلام آمریکایی بسیج کند تا از ابلاغ پیام حرکت زا و حیات آفرینِ احیاگر اسلام ناب محمدی ۹ جلوگیری نماید. نقطه اوج این تقابل را می توان در حج خونین ۱۳۶۶ ش. شاهد بود.

پس از امام راحل، رهبر فرزانه انقلاب اسلامی نیز همان تفکر را پیگرفتهاند. مهم ترین نوآوری و نگرش های حضرت امام و رهبر فرزانه انقلاب نسبت به مقوله حج را می توان در موارد زیر دنبال کرد:

الف: نگاه نو، به بُعد معنوی حج

حضرت امام ۱ در پیامی خطاب به مسلمانان، به مناسبت برگزاری کنگره عظیم عبادی- سیاسی حج و عید سعید قربان، در تاریخ ۷/ ۶/ ۱۳۶۳ فرمودند:

مراتب معنویِ حج، که سرمایه حیات جاودانه است و انسان را به افُق توحید و

تنزیه نزدیک می نماید، حاصل نخواهد شد، مگر آن که دستورات عبادی حج به طور صحیح و شایسته و مو به مو عمل شود و حجاج محترم و روحانیون معظم کاروان ها، تمام همّ خود را صرف تعلیم و تعلّم مناسک حج کنند ....

و بُعد سیاسی و اجتماعی آن [حج] حاصل نمی گردد، مگر آن که بُعد معنوی و الهی آن، جامه عمل پوشد. (۱) امام امت به همه حجاج توصیه می نماید که با منظر جدیدی به سفر روحانی حج بنگرند و این سفر روحانی را از این دریچه ببینند که:

سفر حج، سفر کسب نیست، سفر تحصیل دنیا نیست، سفر الی الله است. شما دارید به طرف خانه خدا می روید. تمام اموری که دارید انجام می دهید، به طور الهیت باید انجام بدهید. سفرتان از اینجا که شروع می شود، «وَفْد» الی الله است. سفر به سوی خدای تبارک و تعالی است. (۲) چه بسیار افرادی که پیش از انقلاب، برای خودنمایی و چشم و هم چشمی به حج میرفتند. امام امت، با عنایت به این دیدگاه، بر بازگشت به معنویت و خلوص نیت تأکید ورزیده، فرمودند:

از مهمّات در همه عبادات، اخلاص در عمل است که اگر خدای نخواسته کسی عملی را برای خودنمایی و عرضه به دیگران انجام دهد و خوبی عملش را به رخ دیگران بکشد، عمل او باطل است و حجّاج محترم مواظب باشند که رضای غیر خداوند را در اعمال خود شرکت ندهند. (۳) رهبر فرزانه انقلاب نیز در سال ۱۳۷۲، در دیدار با مسؤولان و کارگزاران

۱- صحیفه امام، ج ۱۹، ص ۲۵

۲- همان، ج ۱۰، ص ۱۷۵

۳- همان، ج ۱۹، ص ۳۳۷

حج، همچون معمار کبیر انقلاب، همین مسأله را مورد تأکید قرار داده و فرمودند:

اگر کار برای خدا و به قصد انجام تکلیف و کسب مرضات الهی شد، خداوند به آن برکت می دهد، اثر می دهد، جذابیت می دهد و دل ها را به طرف آن جلب می کند ... نگاه کنید در همه این کارها، آن مرد الهی و معنوی، نیت اش نیت خدایی بود، خدا هم برکت داد. تبدیل حج از یک عمل تجاریِ نیمه سیاحتیِ تفنّنی، به یک حرکت عظیم اسلامی با ابعاد جهانی، کار کوچکی نبود. این کار با برنامه ریزی های سیاسی و دنیایی و این چیزها قابل تحقق نبود. این را خدا کرد و آن هم به خاطر نیت خالص آن مرد بزرگ بود. ما هم باید این را یاد بگیریم و در کارهایمان نیت ها را خدایی کنیم. (۱) رهبر فرزانه انقلاب معتقدند که همه منابع در حج لحاظ شده، از این رو در دیدار با کارگزاران و مسؤولان حج می فرماید:

فریضه حج ... یک گنجینه عظیم، یک ذخیره تمام نشدنی و یک سرچشمه همیشه فیّاض برای مسلمین است. در حج، هم دنیا برای مسلمانان است و هم آخرت. هم تربیت فردی و تهذیب نفسانی است و هم تربیت اجتماعی و سیاسی. علاوه بر این، احساس اخوت هست. احساس وحدت و یگانگی هست. نظم و ترتیب هست، نشان دادن عظمت اسلام به غیر مسلمین و تقویت روحیه مسلمین به خاطر مشاهده عظمت اسلامی هم هست. نهایتاً این که حج مجمعی برای متحد کردن آرا و دل ها در زمینه های گوناگون است. همه چیز در این مجموعه ملاحظه شده است. آن جا که قرآن کریم به منافع اشاره می کند و می فرماید: یشْهَدُوا مَنافِعَ لَهُمْ (۲) مقصودش فقط منفعت معنوی

۱- ۸/ ۲/ ۱۳۷۲، بیانات رهبری در دیدار با مسؤولان و کارگزاران حج

۲- حج: ۲۸

نیست. فقط مسأله شخصی نیست. فقط جنبه روحی و روانی یا جنبه عبادی نیست و یا فقط جنبه دنیایی و تجارت نیست بلکه همه چیز است؛ سیاست است اقتصاد است، معنویت است، روحیه فردی است، روحیه جمعی است و اقتدار جهانی است. (۱)

ب: نگاه نو به فلسفه و اعمال حج

امام خمینی(قدس سره) با نگاهی نو به فلسفه اعمال و مناسک حج، نظریه ای جدید ارایه داده و می فرماید:

گردش به دور خانه خدا، نشان دهنده این است که به غیر از خدا، گِرد دیگری نگردید و رَجْم عقبات، رَجْم شیاطین انس و جنّ است (۲) ... در لبّیک لبّیک، «نه» بر همه بت ها گویید و فریاد «لا» بر همه طاغوت ها و طاغوت چه ها کشید و در طواف حرم خدا که نشانه عشق به حق است، دل را از دیگران تهی کنید. و جان را از خوف غیر حق پاک سازید و به موازات عشق به حق، از بت های بزرگ و کوچک و طاغوت ها و وابستگان شان برائت جویید که خدای تعالی و دوستان او از آنان برائت جستند و همه آزادگان جهان از آنان بری هستند. (۳) رهبر معظم انقلاب نیز که درس آموز مکتب خمینی بزرگ است، چون ایشان به فلسفه حج می نگرد و می فرماید:

حج می تواند روح توحید را در دل ها زنده کند، تکه پاره های امت بزرگ اسلامی را به هم وصل کند، عظمت مسلمین را به آنان برگرداند و آنان را از حقارت و احساس ذلّتی که بر ایشان تحمیل کرده اند، نجات دهد. حج

۱- ۱۶/ ۱۲/ ۱۳۷۵ رهبر معظم انقلاب

۲- صحیفه امام، ج ۱۰، ص ۱۶۰

۳- همان، ج ۲۰، ص ۸۹

می توانـد دردهای مسـلمین را به علاج نزدیک کند و بزرگ ترین درد آنان را که سـلطه فرهنگی و اقتصادی و سیاسـی کفر و اسـتکبار است، درمان نمایـد. حج می تواند دلبسـتگی های اسارت آفرین را از دل ها بشوید و در مقابل، ارتباط خدا و بندگان خدا را در فرد و جمع مسلمانان تقویت نماید. (۱)

ج. توجه به قرآن و انس با آن در حج

قرآن کتاب زندگی و سـرشار از معنویت و نورانیت است. حضرت امام ۱ در نگرشی نوین به کتاب آسمانی، حجاج را به انس با این صحیفه آسمانی در طول حج فرا می خواند و می فرماید:

به زائران محترم تـذکر می دهم که در این مواقف معظّمه و در طول سـفر به مکه مکرّمه و مدینه منوره، از انس با قرآن کریم- این صحیفه الهی و کتاب هدایت- غفلت نورزند ... (۲) خدای نخواسته مباد که مهجور شود و گرچه ابعاد مختلفه آن و در هر بُعد، مراحل و مراتب آن از دسترس بشـر عادی دور است، لکن به اندازه علم و معرفت و اسـتعدادهای اهل معرفت و تحقیق در رشـته هـای مختلف، به بیـان هـا و زبـان هـای متفـاوت نزدیـک به فهم، از این خزینه لایتناهای عرفان الهی و بحر موّاج کشـف محمدی ۶ بهرههایی بردارنـد و به دیگران بدهند ... (۳) بایـد بدانیم حکمت آن که این کتاب جاوید ابدی که برای راهنمایی بشـر، به هر رنـگ و ملیت و در هر قطب و قطر، تـا قیام ساعت نازل گردیـده است، آن است که مسائل مهم و حیاتی را چه در معنویات و چه در نظام ملکی زنده نگه دارد و بفهماند که مسائل کتاب برای یک عصر و یک ناحیه نیست و

۱- پیام به حجاج بیت الله الحرام، ۷/ ۴/ ۱۳۶۹ ه. ش

۲- صحیفه امام، ج ۲۰، ص ۹۱

۳- همان، ج ۲۰، ص ۹۲

گمـان نشود قصـد ابراهیم و موسـی و محمـد- علیهم و علی آلهم السـلام- مخصوص به زمـان خاصـی است. (۱) چه زیباست پیروی رهبر فرزانه از مراد و راهنمای خود که در توصیه ای حکیمانه، راهِ خمینی کبیر را به حجاج یادآور شده، می فرماید:

می توان بـا برنـامه ریزی حـج، سـنّت ختم قرآن در حـج را احیـا کرد و علاوه بر برگزاری مراسم بسـیار مهم و ارزشـمند دعای کمیل، قرآن را محور فعالیت ها و اقدامات فرهنگی- سیاسی قرار داد و فضای حج را فضایی کاملًا قرآنی و معنوی ساخت. (۲)

د. حج و تحکیم وحدت بین مسلمانان

حضـرت امام چاره مسـلمانان را در وحدت و همدلی می دید و به روشـنی دریافته بود که هرگونه تفرق و تشتت، باعث سلطه بیگانگان بر مسلمانان می شود. از این رو، شاخصه های مهم حج ابراهیمی را وحدت اسلامی دانسته و فرمودند:

حج، بهترین میعادگاه معارفه ملت های اسـلامی است که مسـلمانان با برادران و خواهران دینی و اسـلامی خود از سراسر جهان آشـنا می شونـد و در آن خـانه ای که متعلّق به تمـام جوامع اسـلامی و پیروان ابراهیم حنیف است، گردهم می آینـد و بـا کنار گـذاردن تشـخّص ها و رنگ ها و ملیت ها و نژادها، به سـرزمین و خانه اولّین خود رجعت می کنند و با مراعات اخلاق کریمه اسـلامی و اجتناب از مجادلات و تجمّلات، صـفای اخوت اسلامی و دورنمای تشکّل امت محمدی(ص) را در سراسر جهان به نمایش می گذارند. (۳)

۱- پیام امام خمینی ۱ به زائران بیت الله الحرام در تاریخ ۱۶/ ۵/ ۶۵ صحیفه نور، ج ۲۰، ص ۱۹

۲- ۵/ ۱۲/ ۸۲ پیام رهبر معظم انقلاب به کارگزاران حج

۳- صحیفه امام، ج ۲۰، ص ۳۳۴

حضرت امام در پیامی دیگر می فرماید:

باید بدانند که یکی از فلسفه های مهم اجتماعی عظیم، از سراسر جهان در این مقام مقدس و مهبط وحی، به هم پیوستن مسلمانان جهان و تحکیم وحدت بین پیروان پیامبر اسلام و پیروان قرآن کریم در مقابل طاغوت های جهان است ... (۱) زائران محترم که در جوار خانه خدا و محل رحمت او هستند، با همه بندگان خدا با رفق و مروت و اخوّت اسلامی رفتار نمایند و همه را بدون در نظر گرفتن رنگ و زبان و منطقه و محیط، از خود بدانند و همه با هم، ید واحده و ملّت واحد قرآنی باشند تا بر دشمنان اسلام و انسانیت چیره شوند. (۲) حضرت امام از خطبا، روحانیون و سیاستگذاران حج می خواهند که برای دست یابی به وحدت اسلامی، در موسم حج تلاش کنند و در رهنمودی از آنان می خواهند:

از جمله وظایف در این اجتماع عظیم، دعوت مردم اسلامی به وحدت کلمه و رفع اختلافات بین طبقات مسلمین است که خطبا و گویندگان و نویسندگان در این امر حیاتی اقدام نمایند و کوشش کنند در بوجود آوردن جبهه مستضعفین که با وحدت جبهه و وحدت کلمه و شعار «لا اله الّا الله» از تحت اسارتِ قدرت های شیطانی اجانب واستعمارگران و استثمارگران بیرون آیند و با اخوّت اسلامی بر مشکلات غلبه پیدا کنند. (۳) حضرت امام هرگونه تفرقه ای را از سوی دشمنان اسلام می داند و برای هوشیاری امّت اسلامی، همگان را به وحدت و برادری توصیه می کند:

۱- صحیفه امام، ج ۱۹، ص ۳۴۰

۲- همان، ج ۱۹، ص ۳۴۰

۳- همان، ج ۱۰، ص ۱۵۹

هـان! ای مسـلمانان قدرتمنـد، به خود آییـد و خود را بشناسـید و به عـالم بشـناسانید و اختلافـات فرقه ای و منطقه ای را، که به دست قـدرت های جهانخوار و عمّال فاسـد آن ها برای غارت شـما و پایمال کردن شـرف انسانی و اسـلامی شـما بار آمده، به حکم خـدای تعالی و قرآن مجید به دور افکنید ... (۱) ای مسـلمانان جهان و ای پیروان مکتب توحید، رمز تمام گرفتاری های کشورهـای اسـلامی، اختلاف کلمه و عـدم هماهنگی است و رمز پیروزی، وحـدت کلمه و ایجاد هماهنگی است که خـداوند تعـالی در یـک جمله بیـان فرموده: وَ اعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِیعاً وَ لا تَفَرَّقُوا «اعتصام به حبل الله» بیان هماهنگی جمیع مسـلمین است. همه برای اسلام و به سوی اسلام و برای مصالح مسلمین و گریز از تفرقه و جدایی و گروه گرایی که اساس همه بدبختی ها و عقب افتادگی هاست. (۲) رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز نقش حج در تحکیم وحدت اسلامی را بسیار مهم و اساسی می شمارند و در جای جای پیام خود به حجاج و کارگزاران حج بر این امر تأکید می نمایند:

در حالی که مراکز استکبار جهانی، تمام تلاش خود را برای مقابله با ایمان، حرکت و وحدت اسلامی متمرکز کرده اند. موسم حـج، فرصت بزرگی برای مسـلمانان است تـا بـا اسـتفاده از این نعمت الهی، نیروی عظیم و معنوی خود را به میـدان بیاورنـد و نشان دهند که قدرت امت اسـلامی، باید در معادلات جهانی مورد محاسبه قرار گیرد. (۳) با توجه به دیدگاههای حضرت امام و مقام معظم رهبری، نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی نیز برای تحقّق وحدت اسلامی، به برگزاری نشست های

۱- صحیفه امام، ج ۱۹، ص ۳۳۶

۲- همان، ج ۱۰، ص ۱۶۰

۳- ۶/ ۱۰/ ۸۲

وحدت بخش با اندیشمندان مذاهب اسلامی در موسم حج پرداخته و در گزارشی به مقام معظم رهبری اظهار کرد:

همایش بین المللی با شرکت زائران کشورهای مختلف برگزار شد و مباحث علمی خوبی با اندیشمندان اهل سنت صورت گرفت. (۱) رهبر انقلاب از این که حجاج کشورهای مسلمان، کم و بیش در کنار هم در مراسم برائت از مشرکین مشارکت دارند، احساس رضایت نموده و می فرماید:

حجاج بیت الله الحرام اکنون حج را فریضه ای عبادی- سیاسی می دانند که حضور گسترده مسلمانان از نژادها و مذاهب مختلف در مراسم برائت از مشرکان، نشانه آن است. (۲) حضرت آیت الله خامنه ای مدظلّه العالی، تلاش اجانب را در ایام حج برای ایجاد تفرقه و تشتت گوشزد نموده و همدلی و وحدت اسلامی را چاره ساز می دانند:

در حج، فرصت خوبی برای استکبار و آمریکاست، تا شیعه را از سنی و سنی را از شیعه عصبانی کنند، آن را وادار کنند به مقدساتِ این اهانت کند، این را وادار کنند به مقدسات و محبوبات او اهانت کند؛ باید هوشیار بود. (۳) فرصت حج را برای روشنگری در این زمینه ها و اعلام برائت از استکبار وآمریکا نباید از دست داد. دنیای اسلام باید بداند که با چه قضایایی مواجه است. این ها برای دنیای اسلام باید وسیله نشاط و حرکت شود. در تبلیغاتِ آنها این طور وانمود می شود که دیگر فایده ای ندارد. استکبار تسلّط پیدا می کند و نمی شود کاری کرد، مشت است و درفش، واقع قضیه این نیست، واقع قضیه این است که امت اسلامی یک موجود زنده و توانمند است. آن

۱- ۵/ ۱۲/ ۸۲ قای ری شهری

۲- ۲۵/ ۱۰/ ۸۶ رهبر معظم انقلاب

۳- ۳۰/ ۹/ ۸۳ رهبرمعظم انقلاب.

جایی که بخواهد و اراده و اقدام کند نه قدرت آمریکا و نه بالاتر از آمریکا، هیچ تدبیر و کاری علیه او نمی توانند بکنند. (۱)
ایشان در سخنی دیگر، برای خنثی سازی توطئه دشمنان در صفوف متحد مسلمانان، در رهنمودی حکیمانه می فرماید:

حج باید آئینه اتحاد باشد نه آئینه اختلاف، اگر قرار باشد ما همه یک جا جمع بشویم تا در آنجا یکی به یکی بگوید تو بدی آن دیگری بگوید تو بدتری، این چه جمع شدنی است؟ اگر اختلافی هم وجود دارد، جای بروزش آنجایی نیست که خدای متعال فرموده است: جمع بشوید تا لِیَشْه دُوا مَنافِعَ لَهُمْ (۲) که منافع خودشان را در آنجا به دست بیاورند! بعضی ها- حالا نگاه خوش بینانه همین است که بگوییم کج سلیقگی است و الّا اگر به چشم بدبینانه نگاه کنیم، حرف های دیگر هم می شود زد- حج را جایی قرار می دهند برای دندان نشان دادن و لج کردن و چهره در هم کردن نسبت به اختلافات فرقه ای و طائفی، شیعه و سنی را آنجا مقابل هم قرار دادن، چقدر باید به ما بگویند تا باور کنیم که امروز بیش از گذشته، اختلافات شیعه و سنی یکی از محورهای اساسی است که دشمنان اسلام دارند رویش سرمایه گذاری می کنند، حاضرند پول های کلان خرج کنند که شیعه را علیه سنی و سنی را علیه شیعه تحریک کنند. (۳)

ه. تحقّق نوآوری، در پرتو مدیریت نوگرا

رهبر فرزانه انقلاب، همواره بر ابتکار و نوآوری در مراسم و مناسک حج تأکید داشته اند، ایشان در دیدار با اعضای شورای بعثه حج مقام معظم رهبری فرمودند:

۱- ۳۰/ ۹/ ۸۳ رهبرمعظم انقلاب

۲- حج: ۲۸

۳- ۱/ ۹/ ۱۳۸۵ رهبر معظم انقلاب.

برادرانی که یک حج مفید را طراحی می کنند، ببینند اگر قرار شد ما در حج سال آینده باز هم نتوانیم برائت را به شکلی که تا پارسال معمولمان بوده انجام دهیم، چه باید بکنیم؟ ممکن است دیگر. ممکن است پیش بیاید. ممکن است خدای نکرده، العیاذبالله، سال آینده عرفات را آب بگیرد و نتوانیم وقوف عرفات کنیم. چنین فرضی ممکن است. ممکن است پیش بیاید دیگر. به هر حال راهی دارد. علاجی دارد.

به حال اگر سال آینده نتوانستیم برائت را انجام دهیم، چه کار کنیم که آن کار، بهترین باشد، برای این که حج قِیاماً لِلنَّاسِ شود. حج، حج نبوی و علوی شود. راجع به این مسأله باید فکر کنیم. همه راه های نو و ناپیموده و ابتکاری و ممکن را فکر کنید. با دقت برنامه ریزی کنید و همه مقدماتش را از همین امروز فراهم نمایید. اگر بناست کاری انجام گیرد، کتابی برود، نوشته ای برود، کسی برود این کارها را انجام دهید تا سال آینده حج ما به صورت بهترین حج انجام گیرد. (۱) ایشان تأکید فراوانی بر نوگرایی و خلاقیت در برگزاری حج دارند؛ به همین منظور می فرمایند:

باید با ابتکارات جدید، زمینه تبلیغ و آگاهی در میان حجاج بیت الله الحرام گسترش یابد. (۲) رهبر معظّم انقلاب، همواره برای ایجاد ابتکار و نوآوری در برنامه های حج، به رهنمودهای ارزنده ای نیز اشاره می نمایند. به عنوان نمونه ایشان در یکی از فرمایشات خود می فرماید:

هم نگاه به سازمان و کیفیت کارهای سازماندهی شده ای که هست، هم نوعِ

۱- ۱۰/ ۳/ ۱۳۷۳ رهبر معظم انقلاب

۲- ۲۶/ ۱۰/ ۸۵ رهبر معظم انقلاب.

وظـایف و کارهـایی که بایـد انجام بگیرد، ان شاءاللّه روز به روز بایستی با نگاه نو و احساس مسؤولیت، این مجموعه حـج را- هر دو بخش را- تعالی و تکامل بخشید و بهتر از گذشته کرد. (۱) در تحقق این مهم، باید گفت: امروز در سایه تدبیر و درایت سرپرست حجاج ایرانی و بازوهای فکری و اجرایی ایشان در عرصه های مختلف حـج، شاهـد دگرگونی و تغییرات جدی بوده ایم و افق هـای جدیـدی نیز پیش رو داریم. معـاونت هـای محترم بعثه مقـام معظم رهبری، در پرتو تـدبیر آیت الله ری شـهری، تحولات بنیادینی را در برنامه ریزی، سازماندهی و اجرا به وجود آورده اند.

نماینده ولی فقیه در طلیعه برنامه ریزی حج ۸۷ نقشه راه را برای عوامل طرح، چنین ترسیم نمودند:

ما در سال نوآوری به سه عنصـر نیاز داریم، عنصـر برنامه ریزی، عنصـر تلاش و عنصر اخلاق که باید به آن توجه ویژه صورت گیرد و راهکارهـای عملی، آسـیب هـا و موانع اجتمـاعی تحقق نوآوری مورد مطـالعه قرار گرفته و به صورت کـاربردی مطرح شوند.

بحمـدالله انتظـاری که رهبر معظم انقلاـب از آقـای ری شـهری- در حکم انتصـاب ایشـان در سال ۱۳۷۰- داشـته اند، تا حدود زیادی محقق شده است. رهبر فرزانه انقلاب در طلیعه انتصاب ایشان فرموده بودند:

انتظار می رود که حجاج محترم، با راهنمایی و ارشاد جناب عالی فرصت یابند به برکت مناسک و شعائر حج، دل های خود را در زلاـل ذکر خـدا تزکیه و تطهیر کرده، در کنار آن، با مشاهـده شـکوه جماعت مسـلمین که از اقطار میهن بزرگ اسـلامی به طواف کعبه آمده اند، فکر و ذهن خود را به عظمت

۱- رهنمودهای رهبر معظم انقلاب به دست اندرکاران حج، ۱/ ۹/ ۸۵

اسـلام و مسـلمین متوجه سازند و قدرتی را که خداوند در ید واحده امت اسـلامی به ودیعه نهاده، به چشم ببینند. (۱) اکنون با تـدبیر و درایت کاروانسالاـر حجاج ایرانی و نوآوریهـای کـارگزاران حـج در جـای جـای این کنگره عظیم، حضـور گسـترده مسـلمانان دیگر کشورهـا مشـهود است؛ چه در نشـست علمی و تخصصـی بـا مـذاهب گونـاگون یـا حضور در مراسم برائت از مشرکین و ...

آهنگ حج

لَبَّیکَ اللّهُمَ لَبَّیکَ

لَبَّیکَ لا شَریکَ لَکَ لَبَّیکَ انّ الْحَمْدَ والنِّعْمَهَ لَکَ وَالْمُلْکَ لا شَریکَ لَکَ لَبَّیکَ

این آهنـگ روح بخش آسـمانی است که در موسم حـج، از حلقوم صـدها هزار عـاشق دلبـاخته حق و دل های موّاج از محبّت ربّ برمی آیـد فضای مکه را پر می کنـد و روح را از تنگنای عالم مادّه و خاک بالا می کشد و در فضای بلند و وسـیع و منوّر الهی به پرواز درمی آورد.

تلبیه آهنگی شورانگیز و نوایی است پر سـطوت که از گفتن و شـنیدنش، هیبتی عجیب، سـراپای انسـان را فرا می گیرد، دل ها فرو می ریزد وسـیلاب اشک از دیدگان سـرازیر می شود و خود را مهمان مدعو حضـرت حق و محفوف فرشـتگان مقرّب ربّ العالمین می بیند.

میزبـان کریم، خوان کرم گسترده است، بنـدگان فقیر از همه جـا و همه کس بریـده و خیمه به درگاهش زده انـد و در آسـتان اقدسش، بر خاک نشسته اند.

۱- حکم انتصاب آیت الله ری شهری ۶/ ۲/ ۱۳۷۰

آن جای که ابرار نشستند، نشستیم و آن راه که احرار گزیدند، گزیدیم

ما را همه مقصود به بخشایش حق بود المنه لله که به مقصود رسیدیم

عجب زمزمه ای دارد این رودِ چرخنده بر دور این خانه یکتا! هر که و هر چه هستی از خود بی خود می شوی، تهی از پیرایه های الفاظ و القاب و رها از بند منیت و همه او می شوند. امام صادق(ع) فرمود: «آن گاه که آهنگ حج کردی، دل خودت را از غیر خدا خالی کن و تمام امورت را به خالقت بسپار و در همه حرکات و سکنات به خدا توکل کن و تسلیم قضا و حکمت و قدرت خدا شو و دنیا را کنار بگذار». (۱) خدامحوری در جای جای حج موج می زند و چون مغناطیسی، قلب های شیفته را به خود جذب می کند، آنان نیک می دانند که از چه رحمت و برکتی بازمانده اند، دنیا دنیا معرفت، برکت و آمرزش در انتظار راهیان کوی دوست می باشد، امام راحل در این باره می فرماید:

حج تنظیم و تمرین و تشکیل یک زندگی توحیدی است (۲)؛ مهم این است که حاج بداند که کجا می رود و دعوت کی را اجابت می کند و مهمان کیست و آداب این مهمانی چیست؟ ... و لبیک به راستی مقرون به ندای حق تعالی تحقق حقیقی یابد. انسان در همه میدان های سیاسی و اجتماعی و فرهنگی و حتی نظامی پیروز می شود و برای چنین انسانی شکست مفهومی ندارد. (۳) رهبر معظم انقلاب نیز در ارتباط با بُعد تربیتی و انسان سازی حج می فرماید:

۱- مصباح الشریعه، ص ۴۷

۲- ۲. صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۷۷۵

۳- ۲. همان، ج ۱۹، ص ۳۳۷

حج و ترتیب آن، هم نشانه اسلام است و هم آیت رحمت، با این شناخت که دل ها به مشاهده کعبه شریف در مسجدالحرام منقلب می شود و بیراهه ها به صراط مستقیم می پیوندند و انسان ها دگرگون می شوند. (۱) کسانی که در سرزمین وحی گرد هم میآیند، تنها خدای واحد را می پرستند و امّت یک پیغمبرند، کتاب واحد دارند و در صفی واحد رو به یک قبله می ایستند و دوش به دوش هم بر مدار یک مرکز می چرخند و مسیر و هدفی واحد می پیمایند و این چنین وحدتی در فکر و عمل، به طور قطع جمعیت ها را فشرده و متراکم می سازد. نور هدایت الهی، بر دل های مستعد و قابل می تابند و آنها را از خاکدان طبیعت بالا می کشد و اهلیت انس با خدا می یابند. به محض نیت حج، باب رحمت مفتوح می شود تا چگونه بهره مندی اش استمرار یابد.

اگر چه اجرای موفقیت آمیز هر ساله عملیات حج مرهون برنامهریزیها و تلاش های بیدریغ کارگزاران بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج و زیارت است اما در آستانه حج این فعالیتها دو چندان میشود.

همه ساله برای فراهم شدن مقدمات اجرای عملیات حج اقدامات مختلفی از طرف مجموعه دست اندر کاران صورت میگیرد. در سال ۸۷ نیز پیش از شروع حج، برنامه های گوناگونی در دستور کار قرار داشت که ذیلًا به بررسی آن ها می پردازیم.

دیدار کارگزاران حج با مقام معظم رهبری

روز چهارشنبه (۲)، در هفته حج کارگزاران حج برای بهرهگیری از رهنمودها و دیدگاههای رهبر فرزانه انقلاب اسلامی با ایشان دیدار کردند. در ابتدای این ملاقات که در فضایی سرشار از عشق به ولایت و شادی و مسرت از عزیمت آنان به سوی سرزمین وحی انجام شد ابتدا نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی گزارشی از

۱- ۳. پیام به حجاج، ۱۴/ ۱۳/ ۱۳۶۸

۲- ۱۵. ۱/ ۸/ ۸۷ مطابق با ۶ ذیقعده.

فعالیت های فرهنگی حج امسال ارایه کرد. پس از آن جناب آقای قهرودی نیز گزارشی از اقدامات اجرایی را ارایه داد.

سپس رهبر معظم انقلاب با بیانات حکیمانه خود، همه کارگزاران را از سرچشمه معارف قرآن و عترت جرعههایی نوشاند. هر فراز از سخنان ایشان نشانگر تعیین سیاست ها و خطمشی ها و راهبردهای حج است از این رو کوشیده ایم با عنوان بندی مناسب، امکان بهره گیری بیشتر آن ها را فراهم آوریم.

مشروح سخنان مقام معظم رهبری

خلوص مایه رضایت نبوی

بسم الله الرّحمن الرّحیم؛ از خداوند متعال صمیمانه مسألت می کنیم که همت و تلاش شما را مشمول برکات خود قرار دهد و این تلاش که ان شاءالله با نیت خالص و قربه الی الله انجام می گیرد، به همان نتایجی منتهی بشود که در دل شما و آرزوی شما وجود دارد؛ یعنی تحقق یک حج اسلامی حقیقی مرضی روح مطهر حضرت خاتم الانبیاء(ص).

فرصت عظیم حج

فریضه حج یک فرصت است که خدای متعال در اختیار ما قرار داده است.

هم یک فرصت برای شخص مسلمان است، هم یک فرصت برای امت بزرگ اسلامی است، هم امروز یک فرصت برای نظام جمهوری اسلامی است که پرچم حاکمیت اسلام و شریعت اسلامی را برافراشته است. باید همه از این فرصت استفاده کنیم.

حج، دریچهای به معنویت و ریاضتی اختیاری

برای فردِ انسان، فرصت حج، فرصت ورود یک انسان در فضای بیکرانه معنویت است؛ از لابه لای زندگی معمولی خودمان با همه آلودگی هایش، با همه اشکالاتش، خودمان را بیرون می کشیم و به فضای صفا و معنویت و تقرب الی الله و ریاضت اختیاری می رویم. از اولی که وارد این مراسم می شوید، چیزهایی را که در زندگی متعارف معمولی مباح است، بر خودتان حرام می کنید؛ احرام. احرام، حرام کردن چیزهایی است بر خود که در زندگی متعارفِ معمولی رایج و مباح است، جائز است؛ و بسیاری از آن ها هم مایه غفلت است، بعضی هم مایه انحطاط است.

حج، مایه گریز از تفاخر و مادیت

همه وسایل تفاخر ظاهری و مادی از ما گرفته می شود؛ اولش لباس. درجه و مقام و رتبه و لباس و لباس فاخر و همه این ها کنار می رود و همه در یک لباس قرار می گیرند. به آینه نگاه نکنید که یک جلوه ای از خودخواهی و خودشیفتگی است. بوی خوش استعمال نکنید که وسیله ای برای جلوه گری است. از زیر آفتاب یا زیر باران نگریزید، زیر سقف نروید- در حال حرکت- که مظهر راحت طلبی و آسایش طلبی است. اگر از جایی عبور می کنید که بوی متعفنی دارد، بینی تان را نگیرید؛ و همین طور بقیه کارهای احرام؛ حرام کردن بر خود چیزهایی را که مایه راحت و مایه شهوت نفس، شهوات جنسی محرَّم، در این مدت است؛ چه مایه تفاخر است، چه مایه تبعیض است. این ها همه برداشته می شود.

دریافت شکوه معنوی حج

بعد وارد فضای بیت الله و مسجدالحرام شدن و آن شکوه و عظمتی را که در عین سادگی و بی پیرایگی وجود دارد، با چشم، با دست، با همه وجود لمس کردن. عظمت، شکوه، منتها نه از نوع شکوه مادی و زر و زیورهای مادی؛ از نوع دیگری که برای انسان های معمولی قابل توصیف هم حتّی نیست. بعد وارد شدن در این سیل

خروشان دوار، بر گرد یک مرکز حرکت کردن، آن هم با ذکر، با دعا، با گریه، با خشوع، با تکلم با خدای متعال. بعد سعی صفا و مروه همین جور است، وقوف عرفات و مشعر همین جور است، فرایض روزهای منا همین جور است. این حج است.

فراغت حجاج برای سیر الی الله

دوستان اشاره کردند به این که من برای آسایش حجاج سفارش کرده ام. بله، معلوم است؛ اما این آسایش به معنای تن پروری نیست. این را هم من همیشه به دوستان برگزارکننده حج در طول سال ها گفته ام که این آسایش، فراغت است برای همین دلباختگی و دل سپردگی و انقطاع الی الله. کاری کنید که مردم فراغت پیدا کنند، دغدغه ای نداشته باشند، بتوانند این فریضه را به بهترین وجهی انجام بدهند؛ مراد این است. والّا آسایش حیوانی و خور و خواب و بیشتر خوردن و بهتر خوردن، نه؛ این ها سلیقه بنده نیست، که ما در حج دنبال این چیزها برویم.

حج، سفر قلبی و روحی

حج یک سفر تفریحی نیست، حج یک سفر معنوی است. سفر الی الله است با جسم و جان؛ هر دو. سفر الی الله برای اهل سلوک سفر جسمانی نیست، سفر قلبی و روحی است. اینجا برای همه ما مردم این سفر الی الله با جسم و جان هر دو هست. حالا- جسم را آن جا ببریم، دل را نبریم؛ این که نشد. یا خدای نکرده کسانی بر اثر تکرر این نعمت- که مکرر توفیق پیدا کردند حج مشرف بشوند، خانه خدا را ببینند، زیارت کنند- به تدریج حج برای این ها حالت بی تفاوتی و کم اهمیتی پیدا کند و دیگر آن انقلاب درون را نتوانند به خودشان تلقین کنند و در خودشان بیابند. این، چیز خوبی نیست.

حضور قلب در حج وسیله انقطاع الی الله

رحمت خدا بر مرحوم شیخ محمد بهاری که در یکی از نوشته هایشان می گویند که دعا و ذکر و شاید نماز، وقتی بی توجه تکرار می شود، قساوت می آورد! نماز می خوانیم، نمازِ مایه قساوت. چرا؟ چون در حال نماز حضور قلب نداریم، توجه نداریم. پس این نماز یا با توجه است، که مایه رقت و قرب و لطافت و صفاست؛ یا نمازِ بی توجه است، که آن وقت به گفته ایشان مایه قساوت قلب است.

حج هم همین جور است. این اعمال را با توجه، با حضور باید انجام داد. أَیّاماً مَعْدُوداتٍ (۱)، مَعْلُوماتٌ (۲)- مجموع ایام حج و عمره- چند روز بیشتر که نیست. این فرصت چند روزه حج، یک تمرین و آموزش تجربی است؛ یعنی انسان می بیند که این جوری هم می شود زندگی کرد. بی تفاخر و بی اعتنای به لذایذ مادی هم می شود زندگی کرد. نه این که حالا بیاییم همه زندگی را در حال احرام زندگی کنیم؛ این مراد نیست؛ نه، از طیبات رزق که خدای متعال برای شما حلال کرده، باید استفاده کنید؛ اما دل بستن، بی تاب شدن، زندگی را همین دانستن- که ما دچارش هستیم که زندگی را همین لذایذ و شهوات مادی و همین هوس های بی مورد و بی جا گمان می بریم- باید در هم بشکند تا بفهمیم نه، میشود فصلی از زندگی، بخشی از شبانه روز، ساعاتی از نیمه شب را اختصاص داد به همین حالت انقطاع الی الله و به این حالت صفا. این را آن جا تمرین می کنید، یاد می گیرید؛ حاجی یاد می گیرد که این کار را می شود انجام داد. ببینید، چه فرصت عظیمی است.

۱- اشاره به سوره بقره: آیه ۱۸۴

۲- اشاره به سوره حج: آیه ۲۸

بهره گیری بهینه از فرصت حج

شما دست انـدرکاران حـج باید کاری کنید که این خیل عظیم مردمی که با شـما حج می آیند، یا آنجا هسـتند- از کشورهای دیگر می آینـد- بـه ایـن نکتـه حـج واقـف شونـد، ایـن فرصت را بشناسـند و تحریض شونـد بر این که این فرصت را به چنگ بیاورنـد. یکی از مهم ترین کارهـای دست انـدرکار حـج- چه رئیس کاروان، چه روحانی حـج، چه مـدیریت های بخش های گوناگون؛ فرهنگی، غیر فرهنگی- این است. این احساس که یک فرصت است، در اختیار قرار داده شده و همیشه هم به دست نمی آید، برای همه هم به دست نمی آید.

چقـدر افرادی هسـتند که آرزوی یـک روز از آن روزهـای شـما را در آنجـا دارنـد؛ اما امکان برایشان پیـدا نمی شود. در دنیا افرادی که مشـتاق حج باشـند، فراوانند. حالا که برای شما فراهم شده، این فرصت را مغتنم بشمارید. این فرصت فرد است و بر اساس او، وظیفه مسؤول حج و کارگزار حج مشخص می شود. این، فرصت اول.

حج فرصتی برای وحدت امت اسلام

فرصت دوم، فرصت برای امت اسـلامی است؛ برای این که امت اسلامی با تکثر قومیت ها و نژادها، مناطق عالم و فرهنگ ها و عادت ها و سـلیقه ها، به طور طبیعی در معرض شـکاف ها و جـدایی هایی هست. چون خداوند متعال اسـلام را برای یک نژاد خـاص، برای یـک فرهنـگ خـاص، برای یـک منطقه خـاص از دنیا که نیاورد، برای همه بشـریت آورد. همه بشـریت از لحاظ رنگ، از لحاظ زبان، از لحاظ عادات، از لحاظ سلایق، از لحاظ محیطهای تاریخی و جغرافیایی با هم متفاوتند.

پس زمینه اختلاف در امت اسـلامی وجود دارد. این اختلاف بایستی بروز نکنـد، بایستی تحقق و فعلیت پیـدا نکنـد. حـج آن فرصت بزرگی است برای امت اسـلامی که التیام خود را پس از جـدایی های طبیعی و احیاناً جدایی های مصـنوعی و تحمیلی، بار

دیگر برای خودش تأمین کند.

حج برای امت اسلامی یک فرصت است. در این خیل عظیمی که در حج هر سال شرکت می کنند، شما یک مقطع ده ساله را در نظر بگیرید، ببینید در این ده سال چند میلیون انسان از آفریقا، از آسیا، از اروپا، از همه مناطق عالم- زن، مرد، باسواد، کم سواد، دارای سلایق مختلف- شرکت می کنند.

اگر ندای اتحاد اسلامی،(وَ لا تَفَرَّقُوا) (۱) ی اسلامی بر این مجموعه حاکم باشد، شما ببینید چه اتفاق عظیمی می افتد. دیگر همه این مایه های اختلاف کمرنگ می شود. یکی سنی است، یکی شیعه است؛ در بین شیعه فِرق مختلف، در بین سنی فِرق مختلف؛ فقه های مختلف، مذهب های مختلف، عادت های مختلف است که به طور طبیعی به جدایی می انجامد. همه این ها را این دست مهربان حج جمع می کند، به هم نزدیک می کند، درهم فشرده می کند.

عدم استفاده ابزاری از حج

حالا اینجا من حاشیه ای بزنم. چقدر جفاست که کسی از این وسیله وحدت، ابزاری درست کند برای اختلاف و شکاف. این، خطاب به همه است. این فقط خطاب به آن فرد تکفیری سلفی متعصب که در مدینه بایستد و مقدسات شما را دشنام بدهد، نیست؛ خطاب به همه است. مسؤولین حج- مسؤولین کاروان ها، روحانیون حج- مراقب باشند که از این وسیله وحدت، ابزاری برای تفرقه درست نکنند و دل ها را از یکدیگر پر از کینه و درد نکنند.

من چیزهایی را که می تواند وسیله جدایی شود، نمی شمرم؛ خودتان فکر کنید، ببینید چه چیزی است که دل شیعه را نسبت به برادر مسلمان غیر شیعه خود پر از کینه

۱- آل عمران: ۱۰۳

میکنـد؛ دل سـنی را نسـبت به برادر مسـلمان شـیعه خود پر از بغض می کنـد؛ ببینیـد این ها چی است، این ها را بیرون بکشـید، بیندازید کنار و حج را که وسـیله التیام، وسیله وحدت، وسیله یکسان سازی دل ها و نیت ها و عزم ها در دنیای اسلام است، به عکس، وسـیله جدا کردن، وسـیله بغض ایجاد کردن نباید قرار داد. شـناختن این مسأله و مصادیق این مسأله خیلی هوشـیاری و خیلی دقت می طلبد. این ها شوخی نیست.

حج فرصتی برای جمهوری اسلامی

فرصت سوم، فرصت برای جمهوری اسلامی است. جمهوری اسلامی مظلوم است. من به شما عرض بکنم- من سال هاست این را گفته ام- جمهوری اسلامی نظامی است که تمام ارکان اقتدار معنوی در او جمع است؛ مقتدر است، اما مقتدرِ مظلوم. این ها بـا هم منافات نـدارد. مظلوم است به خاطر چی؟ به دلایل مختلف؛ یکی اش این است که دشـمنان جمهوری اسـلامی برای این که فکر و آرمان جمهوری اسـلامی در بین جامعه عظیم مسـلمان ها گسترش پیـدا نکنـد، انواع و اقسام دروغ ها را به جمهوری اسلامی بسته اند؛ از دروغ های اعتقادی و فکری بگیرید تا دروغ های فرقه ای و سیاسی و اجرایی.

این کار را می کننـد، آن کار را می کنند، این جور می گویند، آن جور می گویند، این جور فکر می کنند، آن جور عمل می کنند. سی سال است که دارند علیه ما دروغ میبافند. شما که کارگزار حج اید، شما که دل تان لبالب از اعتقاد و ایمان به نظام جمهـوری اسـلامی اسـت، در حـج در کنـار ایـن برادر مسـلمانی کـه در معرض این تبلیغـات قرار گرفته است، تکلیـف اولتـان چیست؟ تبیین. معارف اسـلامی و معارف نظام اسـلامی را تبیین کنید. جمهوری اسلامی، جمهوری «اسلامی» است. ما اکثریت مردم ایران شـیعه هستیم، امـا نظـام ما نظامی است که شامل شـیعه و سـنی می شود. دلیلش هم این است که هم در انقلاب، هم بعد از پیروزی انقلاب، هم در جنگ

تحمیلی، هم برادران سنی ما در داخل، هم یک کثرت عظیمی از مسلمانان عالم که سنی هستند، از ما حمایت کردند، از ما دفاع کردند، برای خاطر جمهوری اسلامی ایستادند و عده ای کشته شدند. جمهوری اسلامی این است.

جمهوری اسلامی ایران بازتاب دهنده مظلومیت مسلمانان

در کشورهای اسلامی، چه در آفریقا، چه در آسیا، چه در همه مناطق دنیا، حتّی در قلب آن کشوری که بیشترین دشمنی را با ما کرده است- یعنی ایالات متحده آمریکا- مسلمانانی هستند که شیعه نیستند، اما دلشان لبریز از محبت جمهوری اسلامی و محبت امام و محبت این ملت بزرگِ باعزم و اراده است؛ چون جمهوری، جمهوری اسلامی بود. این ها این را تحریف می کنند؛ تبدیل می کنند و می خواهند به دروغ مارک دشمنی با فِرق اسلامی را به سینه جمهوری اسلامی بزنند. بروید این ها را تبیین کنید.

برادران مسلمان ما، خواهران مسلمان ما در سراسر دنیا بدانند که اینجا مال آن هاست؛ بدانند اینجا همان کاری انجام گرفته است که دل هر مسلمانی در آرزوی انجام گرفتن آن هست. کدام مسلمان است که در دنیا نخواهد که قرآن حاکمیت پیدا کند. اینجا قرآن حاکمیت پیدا کرده؛ اینجا شریعت حاکمیت پیدا کرده.

امروز در دنیای اسلام کیست که از تسلط و نفوذ بیگانگان و کفار در کشورهای اسلامی دلش خون نباشد؟ دل هایشان خون است و نمی توانند حرف بزنند؛ به آنها اجازه نمی دهند حرف بزنند. جمهوری اسلامی همان منبر بزرگ و عظیم و جهانی و آزادی است که همان حرفِ در دل آن ها و فریاد شکسته در گلوی آن ها را در اینجا با صدای رسا بلند می کند.

مستکبرین هم به همین جهت با او مخالفند. دشمنی آمریکا با ما به خاطر همین است. ما حرف دل ملت های مسلمان را داریم می زنیم. ملت های مسلمان که همین چند تا حکومت فاسد نیستند.

ملت های مسلمان از نفوذ آمریکا، از دخالت آمریکا، از تکبر آمریکا، از تکبر استکبار- اعم از آمریکا و غیر آمریکا- دل هایشان پر است؛ دل هایشان خون است؛ منتها دستشان نمی رسد. این حرف ها در اینجا در همه سطوح حکومت از بالا تا پایین، با صراحت دارد بیان می شود. این ها حقایق خیلی شیوا و زیبایی از جمهوری اسلامی است؛ این ها را بگویید تا این ها را دنیای اسلام و ملت های اسلام بفهمند؛ بدانند.

البته این تبیین فقط مخصوص یک عده از خواص، مثلًا دانشجوها که در کشورهای اسلامی و در دانشگاه ها به خاطر ارتباطات گوناگون عمومی بین المللی به این چیزها دست پیدا می کنند، نباشد؛ بلکه آحاد مردم بدانند؛ بفهمند. این ها فرصت های تبیین برای نظام جمهوری اسلامی است.

خودسازی و اصلاح اجتماعی

البته بنده عقیده ندارم که ما باید بیرونمان را درست کنیم، درونمان هرچه بود، بود؛ نه. من بِجد اعتقاد دارم که اولین وظیفه و دستور ما این است که خودمان را اصلاح کنیم؛ چه داخل قلب خودمان و درون خودمان را، چه داخل کشور خودمان را. داخل کشور خودمان را هم باید خودمان اصلاح کنیم.

ملت ما ملت مؤمن و باعزم و اراده ای است، ملت آماده ای است، ملت صادقی است؛ اما در گوشه و کنار افرادی، جریان هایی، مجموعه هایی به اسم های مختلفِ نخبگان سیاسی و غیر این ها، فضای جامعه را مشوش می کنند، فضای جامعه را از صفا و صداقت تهی می کنند، مردم را دچار اغتشاش ذهنی، دچار تردید می کنند.

پاسداری از دستاوردهای انقلاب

این ملت همان ملتی است که این انقلاب عظیم را به پیروزی رسانده، این نظام مستحکم و باعظمت را شالوده ریزی کرده و سی سال با قدرت، او را حفظ کرده.

این آنچنان ملتی است، این آنچنان ایمانی است، این آنچنان عزم راسخی است.

این دستاوردها که مفت به دست نمی آید. تا ملتی فداکار نباشد، تا ملتی بااراده و مصمم نباشد، که این چیزها به دست نمی آید. ما بیاییم به خاطر دشمنی با زید و عمرو و این دولت و آن دولت و مسؤولین اجرایی یا مسؤولین کذا و کذا، اصل نظام را زیر سؤال ببریم؛ سیاه نمایی کنیم! کاری که متأسفانه بعضی از نخبگان سیاسی می کنند.

فضای تبلیغاتی کشور، فضای مطبوعاتی کشور، فضای تبلیغات سیاسی کشور به هیچ وجه فضای خرسندکننده ای نیست. ما بایستی از اسلام برای عمل خودمان، برای رفتارهای خودمان، برای موضع گیری های خودمان درس بگیریم و بدانیم بقای نظام اسلامی، برکات الهی، تفضلات و رحمت الهی تا وقتی است که ما پایبند و مقید باشیم. خدا که با ما قوم و خویشی ندارد.

بارها من عرض کرده ام بنی اسرائیل همان کسانی هستند که خدای متعال در قرآن مکرر می فرماید:(اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَ أَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعالَمِينَ). (۱) خدا بنی اسرائیل را بر عالمین تفضیل داد؛ اما همین بنی اسرائیل به خاطر این که لوس شدند، قدر نعمت خدا را ندانستند و کفران کردند،(كُونُوا قِرَدَةً خاسِئِينَ) (۲)،(ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَ الْمَسْكَنَةُ) (۳)؛ تبدیل شدند به این.

وقتی رحمت الهی برای ما پیش خواهد آمد که مواظب و مراقب خودمان باشیم؛ مراقب حرف زدنمان، مراقب اقدام کردنمان، مراقب تبلیغاتمان. این فضای بی بند و باری در حرف زدن، در اظهارات علیه دولت، علیه کی به خاطر اغراض، این ها چیزهایی نیست که خدای متعال از این ها به آسانی بگذرد. آن وقت کسانی خطا

۱- بقره: ۱۰۳

۲- همان: ۶۵

۳- همان: ۶۱

میکنند، خدای متعال(وَ اتَّقُوا فِتْنَهً لا تُصِیبَنَّ الَّذِینَ ظَلَمُوا مِنْکُمْ خَاصَّهً) (۱)؛ بله اینجوری است. بعضی از ظلم ها، بعضی از کارها هست که نتیجه و اثر آن دامن همه، نه فقط دامن آن ظالم را می گیرد؛ بر اثر رفتار یک عده ای که در گفتار خودشان، در عمل خودشان، در قضاوت خودشان ظلم می کنند. باید مراقب این چیزها بود.

حج برای ما باید درس باشد؛ هم برای حاجی که به حج می رود، هم برای ما که نگاه می کنیم و دعا می کنیم و آرزو می کنیم که حج مقبول و کاملی ان شاءالله انجام بدهند. خداوند ان شاءالله همه ما را توفیق بدهد که بتوانیم از درس های حج حداکثر استفاده را بکنیم. والسّلام علیکم و رحمه الله و برکاته

گزارش سرپرست حجاج ایرانی

نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی در ابتدای این دیدار، گزارشی از فعالیت های بعثه مقام معظم رهبری در سال نوآوری و شکوفایی را به این شرح به استحضار معظمله رساند.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی هَدانا لِهذا وَ ما کُنَّا لِنَهْتَدِیَ لَوْ لا أَنْ هَدانَا اللَّهُ (۲)

از دیداری که مرحمت فرمودید تشکر می کنم. دیدار حضرتعالی قبل از حج در جهت تقویت روحیه خدمت در کارگزاران فرهنگی و اجرایی حج است و رهنمودهای مقام معظم رهبری، سرمایه معنوی خدمتگزاران و زائران خانه خدا در این سفر مهم سیاسی عبادی است.

به فضل خداوند منان در جهت تحقق رهنمودها و منویات مقام معظم رهبری و براساس ارزیابی فعالیت ها و اقداماتی که سال های گذشته انجام شده، در سال جاری بیش از یکصد برنامه در بخش های مختلف بعثه مقام معظم رهبری در حال اجرا است که در این فرصت کوتاه به ده نمونه از فعالیت های فرهنگی اشاره می کنم.

۱- انفال: ۱۰۳

۲- اعراف: ۱۴۳

۱. تشکیل شوراهای تخصصی در حوزه های مختلف آموزش، پژوهش، فناوری اطلاعات و اطلاع رسانی، بین الملل، روحانیون و اهل سنت و بهره گیری از فضلای حوزه و دانشگاه در این شوراها.

۲. تشکیل بانک پژوهشگران و ارباب تحقیق و صاحب اثر جهت بهره گیری از آنان در تألیف کتاب های مورد نیاز.

۳. جذب شمار قابل توجهی از نخبگان حوزه های علمیه در شبکه روحانیون حج و عمره براساس آیین نامه ای ویژه، و بهره گیری از همکاری مراکز تخصصی حوزه برای پر بار نمودن دوره های آموزشی.

۴. اقدام جهت تدوین برنامه پنج ساله بعثه مقام معظم رهبری با همکاری شوراهای تخصصی، که به موازات برنامه پنجم توسعه قابل اجرا است.

۵. طراحی رشته کارشناسی و کارشناسی ارشد تبلیغ در حج که مورد تأکید حضرتعالی در دیدار سال گذشته با شورای هماهنگی بود. سرفصل دروس این رشته تهیه شده و اگر وزارت آموزش عالی در تصویب آن تسریع کند، امیدوارم سال آتی بتوانیم برای این رشته دانشجو بپذیریم.

۶. فراهم ساختن مقدمات تدوین دائره المعارف حج و حرمین شریفین پس از بررسی های لازم در سال های گذشته.

۷. برنامه ریزی و اقدام جهت تدوین کتب آموزشی و کمک آموزشی برای مخاطبان مختلف در عمره و حج مانند: دانش آموزان، دانشجویان و دیگر مخاطبان.

۸. تهیه بسته های فرهنگی برای زائران عازم عتبات به صورت کتابخانه سیار شامل حدود ۵۰ کتاب جیبی، همچنین فیلم و سخنرانی که در اتوبوس مورد استفاده قرار می گیرند.

۹. برنامه ریزی جهت بهره گیری از توان فرهنگی زائران برای ایجاد تحول

فرهنگی در کاروان ها در قالب شوراهای فرهنگی.

۱۰. برنامه ریزی جهت بهره گیری از ابزارهای نو و کارآمد در آموزش و اطلاع رسانی مانند اینترنت و تلفن همراه.

از خداوند متعال مسألت می نمایم ما را در انجام وظیفه و برگزاری حجی آبرومند و با عزّت و اقتدار و بهره گیری از ظرفیت های معنوی و فرهنگی حج یاری کند و در این باره موجبات رضایت حضرت بقیه الله الأعظم و مقام معظم رهبری را فراهم فرمایند.

همایش سراسری روحانیون و مدیران کاروان ها

اشاره

روز چهارشنبه (۱)، پس از برنامه دیدار با مقام معظم رهبری مسؤولان بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج و زیارت، روحانیون و مدیران کاروان ها راهی شهرری شدند تا در جوار مرقد مطهر حضرت عبدالعظیم و سایر امامزادگان، علاوه بر اقامه نماز ظهر و عصر و زیارت، در همایش مدیران و روحانیون کاروان ها شرکت کنند. این همایش در مصلای بزرگ آستانه حضرت عبدالعظیم برگزار شد. در این همایش علاوه بر سرپرست حجاج، برخی از معاونین بعثه مطالبی را مطرح کردند.

سخنان نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج

آقای ریشهری در این همایش با اشاره به نامگذاری امسال به عنوان سال نوآوری و شکوفایی گفت: مسأله قابل توجه در تحقق نوآوری در خدمت رسانی فرهنگی و اجرایی این است که با شعار، نمی توان به نوآوری رسید، بلکه میبایست زمینه ها و عوامل نوآوری در خدمت رسانی فرهنگی و اجرایی را فراهم آورد.

ایشان از دانش افزایی به عنوان یکی از عوامل نوآوری یاد کرد و گفت: توفیق در هر کاری نیازمند شناخت لازم و دانش افزایی در آن کار است.

۱- ۱۵/ ۸/ ۸۷ مطابق با ۶ ذیقعده ۱۴۲۹

وی از تشکیل شوراهای تخصصی حج در حوزه های آموزش و پژوهش، فناوری اطلاعات و اطلاع رسانی و بهره مندی از نیروهای کارآمد و همچنین طرح تشکیل حلقات دانش افزایی که هم اکنون در منطقه خراسان رضوی در حال اجراست به عنوان برنامه های مفید و کارآمد برای نوآوری فرهنگی نام برد و افزود: طرح حلقات دانش افزایی به دلیل کارآمدی و تأثیرات مناسبی که داشته، در آینده نزدیک، در بعثه مقام معظم رهبری تکمیل شده و برای سایر استان ها ابلاغ خواهد شد.

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت گفت: نوآوری در برنامه ریزی از دیگر عوامل تحقق نوآوری در خدمت رسانی فرهنگی و اجرایی است، و هرچند که این مسأله در بعثه و سازمان حج در حال انجام است، اما نباید به اقدامات بعثه و سازمان اکتفا کرد و لازم است روحانیون و مدیران کاروان ها، برای اجرای سیاست های بعثه و سازمان حج برنامه ریزی مجزا داشته باشند.

سرپرست حجاج ایرانی در این همایش به بیان نقطه نظراتی از زائران و نتایج نظرسنجی های انجام شده در خصوص خدمت رسانی فرهنگی و اجرایی در سال گذشته پرداخت و گفت: از مهم ترین ملاک های ارزیابی، میزان رضایتمندی زائران از خدمت رسانی فرهنگی و اجرایی است.

وی به رضایت زائران از پزشکان و روحانیون کاروان ها در سال گذشته اشاره کرد و به روحانیان کاروان ها توصیه کرد که با هدف ایجاد جاذبه برای مخاطبان خود، با در نظر گرفتن سطوح مختلف تحصیلات و معلومات زائران آمادگی های لازم را برای تبلیغ کسب کرده و برای آن برنامه ریزی کنند.

وی تبیین اسرار حج را در حرمین شریفین حائز اهمیت دانست و گفت: پرداختن به اسرار و رموز مناسک حج یکی از کارهای لازم است که می بایست در کنار آموزش مناسک حج مورد توجه قرار گیرد.

آقای ریشهری افزود: آموزش مناسک حج نباید به نحوی باشد که آثار و

برکات معنوی حج را به دلیل بروز اضطراب و دلهره زائر از بین ببرد.

وی گفت: انضباط در اجرای مراسم و برنامه ها از دیگر اموری است که می بایست مورد توجه کارگزاران اجرایی و فرهنگی قرار گیرد.

ایشان با تاکید بر تقویت وحدت و الفت میان روحانی و مدیرکاروان، از انصاف به عنوان عامل مهم ایجاد الفت میان افراد نام برد و گفت: می بایست مدیران و روحانیون کاروان ها به این نکته واقف باشند که فقط در سایه الفت و وحدت می توانند به موفقیت های لازم نایل شوند.

آقای ریشهری همچنین از تقویت انگیزه معنوی و اخلاص و استمداد از خداوند به عنوان دیگر عوامل مهم تحقق نوآوری در خدمت رسانی فرهنگی و اجرایی نام برد و گفت: برگزاری حج آبرومند نقش مهمی در آینده کشور خواهد داشت.

وی در پایان ابراز امیدواری کرد کارگزاران حج با خلوص در برگزاری حجّی آبرومند به مفهوم حقیقی و دارای ابعاد سیاسی و معنوی تلاش کنند تا رضایت حضرت حق، پیامبر مکرم اسلام(ص) حضرت ولی عصر(عج) و مقام معظم رهبری حاصل شود.

سخنان رییس سازمان در همایش

دیگر سخنران همایش سراسری روحانیون و مدیران کاروانها آقای قهرودی بود. وی گفت: با پی ریزی «ساختار»، «برنامه ریزی» و «حمایت و پشتیبانی» مناسب از این برنامه ها و تلاش در جهت رفع کاستی ها و نقایص کوشیده ایم گامی عملی در جهت تأمین بیشترین بهره برداری از معنویت حج برداریم.

رییس سازمان حج و زیارت با اشاره به سخنان اخیر رهبر معظم انقلاب و نیز تذکر ایشان در یک سخنرانی در سال ۷۹ مبنی بر ضرورت تأمین حداکثر آسایش ممکن برای حجاج به نحوی که بتوانند فریضه حج را به خوبی انجام دهند، افزود: با نوآوری در برنامه های سازمان و نگاه فرهنگی حاکم بر برنامه ها، انتظار می رود با

اجرای دقیق برنامه ها توسط شورای فرهنگی کاروان ها و همـدلی و همکاری میان روحانی و مدیر کاروان، شاهد تحقق کامل این هدف و دغدغه رهبری باشیم.

رییس سازمان حـج و زیارت تأکیـد کرد: رویکرد این سازمان در موضوع حج و به ویژه حج تمتع، حاکم کردن نگرش و باور فرهنگی در همه عرصـههاست و از این رو تشـکیل شـورای فرهنگی در هر کـاروان و برنـامهریزی فرهنگی و اجرایی برای همه کاروانها قبل از اعزام، در همین راستا بوده است.

گردهمایی کارگزاران حج اهل سنت

گردهمایی کارگزاران حج اهل سنت در محل نمازخانه سازمان حج و زیارت کشور برگزار شد.

مولوی اسـحاق مدنی در این گردهمایی گفت: تلاش مسؤولان حج و زیارت این است که هر سال حج نسـبت به سال گذشـته بهتر برگزار شود و لازم است کـارگزاران حـج نیز برای ارایه خـدمت بیشتر به زائران، سـطح دانش و آگـاهی های خود را بالا ببرند.

وی با بیان این که بایـد در انجام اعمال اخلاص داشت، افزود: چنانچه عمل بسـیار مقدسـی مثل حج بدون اخلاص انجام شود، در واقع خود را به زحمت انداخته ایم.

اسـحاق مدنی با اشاره به این که اعمال حج سـنگین است، افزود: اگر انسانی در هر کاری اخلاص داشـته و برای خدا کار کند آن وقت همه چیز برای او آسان می شود که انجام اعمال حج نیز یکی از آن ها است و چنانچه انسان اعمال را بااخلاص انجام دهد خدمت به مردم برای او شوق آور خواهد بود.

مشاور رییس جمهوری در امور اهل سنت بابیان این که هرچه انقلاب پیشرفت می کند دشمنان نیز در جهت تخریب بیشتر گام بر می دارند و راه های جدیدی برای مقابله با آن به کار می گیرند، افزود: نباید بهانه به دست دشمنان بدهیم و در رفتار و

اعمالمان باید همواره منافع اسلام و کشور را در نظر بگیریم.

گردهمایی بزرگ حجاج

اشاره

در روز شنبه (۱)، گردهمایی زائران تهرانی حج تمتع سال جاری در استادیوم دوازده هزار نفری آزادی، با حضور انبوهی از زائران اعزامی به حج تمتع برگزار شد.

در این مراسم که در فضایی معنوی و همزمان با سالروز شهادت امام صادق(ع) برگزار شد نمادی از مسجدالحرام و کعبه نصب شده بود و به صورت نمادین، مناسک حج و شیوه نماز خواندن در حرمین شریفین و اقامه نماز میت، برای حاضران به نمایش در آمد که با حضور نمادین افرادی به عنوان زائران کشورهای مختلف، زائران نسبت به الزامات سفر به مکه مکرمه و مدینه منوره آشنا شدند.

در این همایش، سرپرست حجاج، ریاست سازمان حج و زیارت و نیز معاون آموزش و پژوهش بعثه با زائران بیت الله الحرام سخن گفتند.

سخنان نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج

آقای ری شهری در این همایش گفت: مهم ترین فلسفه حج ایجاد تفاهم، تحکیم برادری و اتحاد بین مسلمانان جهان است که زائران باید به این موضوع توجه ویژه داشته باشند.

نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج جمهوری اسلامی ایران، ارتکاب گناه، بداخلاقی و بدرفتاری زائران را از آفات حج دانست و تصریح کرد: نیت پاک، عمل صالح و اخلاص در عمل، انسان را به عرش الهی می رساند و اگر عبادت و اعمال ما با اخلاص همراه باشد در همه ابعاد زندگی ما تحول ایجاد می شود و انسان به معنویت کامل دست می یابد.

۱- ۴/ ۷/ ۸۷ مطابق با ۲۵ شوال.

ایشان تأکید کرد: انسان باید در سفرهای معنوی همچون سفر حج، با تدبر و تعقل با هدف ایجاد تحول روحی گام بردارد تا به رشد و شکوفایی و کمال معنوی برسد.

آقای ریشهری با بیان اینکه زیارت خانه خدا، آداب ویژه و مخصوص دارد که باید رعایت شود، گفت: رعایت احکام و شؤونات در این سفر سراسر رحمت، واجب و ضروری است.

وی همچنین بر تشکیل جلسات آموزشی و توجیهی برای حجاج و آشنایی بیشتر آنان با مسائل شرعی این سفر تأکید کرد.

مصاحبه معاون آموزش و پژوهش بعثه

حجت الاسلام والمسلمین قاضی عسکر- معاون پژوهشی و آموزشی بعثه مقام معظم رهبری در ادامه این مراسم، در جمع خبرنگاران گفت: آماده سازی حجاج برای حج از اهداف این مراسم است که تاکنون با استقبال خوب مردم مواجه شده است و بیش از ۹۰ درصد آن ها از این برنامه احساس رضایت کرده اند.

ایشان ایجاد حال وهوای سفر معنوی حج و توسعه این فرهنگ در جامعه را از اهداف این برنامه برشمرد و درباره آخرین تغییرات صورت گرفته در عربستان و اطلاع رسانی به زائران گفت: درباره این مسایل اطلاع رسانی شده است و امسال مشکلی ایجاد نمی شود.

معاون آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری از ارایه الگوی جدید حجاب برای حج تمتع امسال خبر داد و افزود: این الگو امسال طراحی شده و به کاروان ها ارایه می شود تا در رفت وآمدها و در طول سفر، ضمن رعایت حجاب کامل با مشکل مواجه نشوند.

وی اهدای قرآن به زائران، برگزاری مسابقه های فرهنگی، ارایه نرم افزارهایی برای آموزش در جلسات کاروانی و تهیه حدود ۲۵ نرم افزار برای نصب در تلفن

همراه زایران که رایگـان در اختیـار آن هـا قرار می گیرد، از جمله برنـامه های امسال اعلام کرد و گفت: برنامه های آموزشـی امسال با نظارت بیشتری دنبال می شوند.

قاضـی عسـکر در باره آثار منتشرشده برای مقابله با اقداماتی که افراطی ها و وهابیون در عربستان انجام می دهند، توضیح داد: امسال ۸۰ اثر جدیـد در کنار آثار سال گذشـته برای معرفی شـیعه و پاسـخگویی به شـبهات منتشـر شده اند و در کل، ۲۵۰ اثر آماده می شونـد. سال گذشـته، اثرگـذاری این اقـدام را دیـدیم و مردم نیز اکنون احساس می کنند، این خلأ توسط این نهاد پر شده و پاسخگویی ما به روز است.

سخنان مدیر حج و زیارت استان تهران

آقای سـعید شـیبانی مدیر حج و زیارت استان تهران گفت: این همایش در طول عمره ۶ الی ۷ بـار برگزار می شود و امروز نیز برای آمادگی بیشتر زائران برای اعزام به حج تمتع این مراسم برگزار شده است.

وی اظهار داشت: ۱۰ جلسه آموزشی برای مدینه اول و ۱۲ جلسه آموزشـی برای مدینه دوم در این همایش ها برگزار می شود که تکمیل کننده اطلاعات و آموزش های زائران است.

مـدیر حج و زیارت یادآور شد: سازمان حج و زیارت تمام تلاش خود را می کند تا امکانات مناسبی را برای زائران متناسب با هزینه ای که برای این سفر انجام می دهند، فراهم کنند اما حتماً در این سفر مشکلاتی نیز وجود دارد.

ایشـان در خصوص حمـل و نقـل زائران در عربسـتان گفت: از بهترین وسایل حمل و نقل عربسـتان اسـتفاده خواهیم کرد اما به دلیل نوع سفر و ازدحام جمعیت قطعاً با مشکلاتی روبه رو خواهیم شد.

شیبـانی از زائران ایرانی خواست رعـایت اصول بهـداشتی، فردی و عمومی را داشـته و همچنین قوانین راهنمـایی و راننـدگی را رعایت کنند تا دچار مشکلی در هنگام عبور از عرض خیابان نشوند.

مـدیر حـج و زیارت اسـتان تهران با اشاره به سـرقت های صورت گرفته در سال های قبل، از زائران ایرانی، گفت: شاهد حجم سنگینی از سـرقت و وجوه نقد زائران ایرانی بوده ایم و توصیه می شود تا زائران پول زیاد و اجناس گرانقیمت خود را به همراه نبرند.

سخنرانی معاون آموزش و پژوهش بعثه در نمازجمعه تهران

حجت الاسـلام و المسـلمین سید علی قاضی عسکر معاون آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری در سخنرانی خود پیش از خطبه های نماز جمعه تهران گفت: اگر دولت های اسـلامی به فکر بودند و از این ظرفیت عظیم حج اسـتفاده می کردند امروز می توانستیم مشکلات جهان اسلام را به راحتی حل کنیم.

وی آمرزش گناهان، بشارت بهشت، عنایت نورانیت، آرامش قلب و تشـخیص مسـیر درست زندگی را از برکات فردی حج بر شمرد و عدم تکرار گناه را علامت قبولی حج خواند.

معاون آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری با بیان این که دنیای اسـلام به واسطه انجام فرایض در حج می تواند در ایجاد تحولات رفتاری و اخلاقی در همه جهان سـرآمد باشـد بر لزوم توجه حاجیان به اخلاق سـفر تأکیـد کرد و گفت: وقتی حاجی می خواهـد به سـفر حج برود باید در اموالش بنگرد و آن را پاک کند و اگر مال حرام در اموالش هست به صاحبانشان مسترد کند و حق فقیران را بدهد تا اموالش پاک شود و الّا حجش قبول نیست.

وی به برکات سیاسـی و اقتصادی حج نیز اشاره کرد و گفت: جهان اسـلام از نظر منابع و ثروت ممتازترین کشورهای جهان را داراست و بـا توجه به ظرفیت عظیم منابع نفتی جهان و جمعیت یک میلیارد و صـد میلیونی مسـلمانان، بایـد گفت خداونـد این ظرفیت را ایجـاد کرده است که مسـلمانان سـالی یکبـار در ایـام حـج تجمع کننـد و از این ظرفیت برای مقابـل با دشـمنان بهره بگیرند ولی متأسفانه شاهد از دست رفتن

این ظرفیت بزرگ هستیم.

آقای قاضی عسکر گفت: اگر کشورهای اسلامی یک بازار بین الملل و مشترک را در ایام حج درست می کردند تا کشورهای اسلامی بتوانند با هم تعامل داشته باشند مشکلات دنیای اسلام، به ویژه در زمینه اقتصاد حل می شد و با ایجاد تحولی بزرگ امروز جامعه اسلامی در برابر دنیای استکبار خوار و ذلیل نمی شد.

معاون آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری خاطرنشان کرد که اگر مسلمانان از ظرفیت حج به درستی استفاده می کردند امروز شاهد این جنایت های دشمنان در افغانستان، عراق، فلسطین و دیگر مناطق دنیای اسلام نبودیم.

ایشان همچنین با انتقاد از دعوت رژیم صهیونیستی به کنفرانس نیویورک توسط عربستان گفت: متأسفانه برخی از سران کشورهای اسلامی تحت عنوان گفت وگوی بین ادیان از برخی سران رژیم اشغالگر قدس برای مذاکره دعوت می کنند.

وی با اشاره به برخی مسایل و مشکلات فرهنگی در کشور، گفت: باید با معضلات و مشکلات فرهنگی به درستی مقابله کنیم.

گردهمایی «شکوه حج»

اشاره

با توجه به قطعی شدن زمان پرواز حجاج ایرانی، گردهمایی «شکوه حج» از طرف هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران" هما" در مجتمع فرهنگی تفریحی هما در تهران برگزار شد در این همایش، نماینده ولی فقیه، رییس سازمان حج و زیارت و مدیر عامل هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران سخنانی ایراد نمودند.

سخنان سرپرست حجاج ایرانی

آیت الله ری شهری در این گردهمایی اظهار داشت: امیدوارم در سال نوآوری و شکوفایی، شاهد نوآوری در خدمت رسانی به زائران باشیم و با امکانات کم خدمات

بیشتر و بهتری به زائران رائه کنیم.

سرپرست حجاج ایرانی بیت الله الحرام، انتقال زائران را یکی از حلقه های بسیار مهم و تعیین کننده در رضایت زائران ذکر کرد و گفت: اصولًا عملیات حج اعم از اجرایی و فرهنگی حلقه های به هم پیوسته است که هر یک از این حلقه ها چنانچه ضعیف باشد مجموع عملیات را ضعیف نشان خواهد داد.

وی افزود: مسؤولیت هواپیمایی جمهوری اسلامی، مسؤولیتی بسیار مهم، سنگین و ارزنده است و انجام این کار بسیار سخت جز با برنامه ریزی قوی، تلاش فشرده، مداوم و استمداد از حضرت حق، امکان پذیر نیست.

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت، با اشاره به شعار سال جاری مبنی بر نوآوری در خدمات رسانی فرهنگی و اجرایی به زائران گفت: خدمت به زائران بیتاللهالحرام اگر همراه با خلوص نیت باشد بسیار ارزشمند است و این خدمت برکات فراوانی در دنیا و آخرت برای کار، مدیریت، زندگی خانوادگی و شخصی انسان به همراه دارد.

وی با اشاره به روایتی از رسول مکرم اسلام(ص) گفت: اگر مسلمانی به هر نحوی کاری برای مسلمان دیگر انجام دهد و مشکلی از دوش او بردارد خداوند در بهشت برین خدمتکاران بیشتری در اختیار او قرار می دهد.

آیت الله ری شهری در تشریح فرازی از دعای امام سجاد(ع) در صحیفه سجادیه تصریح کرد: براساس رهنمودهای اهل بیت(ع) انسان موظف است همه کارهایش در جهت خدا باشد و رنگ خدایی داشته باشد.

وی گفت: خدمت به مسلمان باید با هدف کسب رضای خداوند به گونه ای باشد که نه تنها زبان و دست برای خدا حرکت کند بلکه آنچه در خاطر و ذهن و فکر او می گذرد نیز برای خدا باشد.

او افزود: هر چه انگیزه الهی قوی تر باشد کار و خدمت به بندگان خدا نورانی تر

می شود و برکات بیشتری خواهد داشت.

سخنان ریاست سازمان حج و زیارت

آقای قهرودی رییس سازمان حج و زیارت کشور نیز در این گردهمایی گفت: در سال های اخیر به خصوص در دولت نهم خدمات ارزشمندی در امور حج و زیارت صورت گرفته و آمار نشان دهنده این موفقیت ها است.

وی افزود: با توجه به عنایت نظام و دولت به مقوله حج، حق این است که شاهد مجاهدت هایی برای خوب تر برگزار شدن حج باشیم که می تواند از مصادیق کارآمدی و توانمندی جمهوری اسلامی باشد.

آقای قهرودی افزود: بیش از ۲۰ دستگاه اجرایی درگیر کار حج هستند که اگر مجاهدت های شبانه روزی آن ها نباشد عملیات حج به شکل شایسته انجام نخواهد شد.

سخنان مدیر عامل هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران

دکتر سعید حسامی مدیرعامل هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران(هما) نیز در این مراسم طی گزارشی از آمادگی کامل هواپیمایی برای خدمت به زائران خانه خدا خبر داد و گفت: عملیات رفت زائران به عربستان سعودی از صبح روز چهارشنبه ۲۲ آبان ماه به مدت ۲۱ روز، تا ۱۲ آذرماه ۸۷ ادامه خواهد داشت. عملیات برگشت حجاج ایرانی نیز از ۲۳ آذر ماه آغاز می شود و به مدت ۱۹ روز ادامه خواهد داشت.

حسامی افزود: از تعدا د ۱۰۴ هزار زائر ایرانی حدود ۵۲ هزار زائر توسط ناوگان هوایی هما به عربستان منتقل می شوند که نسبت به سال گذشته حدود دو هزار نفر افزایش نشان می دهد.

وی سپس پیش بینی کرد، عملیات رفت و برگشت زائران خانه خدا در مجموع با ۲۹۰ پرواز انجام شود. به گفته وی، هما برای جابه جایی زائران به طور میانگین

روزانه هشت پرواز به فرودگاه های مدینه و جده انجام خواهد داد.

مدیرعامل هما ادامه داد: امسال عملیات انتقال زائران خانه خدا از ۱۷ مبدأ پروازی در سطح کشور به مقصد مدینه و جده انجام می شود.

بدرقه اولین کاروان با حضور سرپرست حجاج ایرانی

با تمهیدات لازم، برنامه اجرایی حج ابراهیمی در زمان مقرر شکل گرفت و بر اساس زمان بندی پیش بینی شده، زمان پرواز اولین گروه زائران بیت الله الحرام فرارسید و در فضایی آکنده از معنویت در حالی که اشک شوق در چشمان مسافران دیار وحی می درخشید، با بدرقه امیر الحاج جمهوری اسلامی، نخستین پرواز کاروانیان کلید خورد.

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت در مراسم بدرقه نخستین کاروان زائران ایرانی خانه خدا گفت: کارگزاران اجرایی و فرهنگی حج و زائران خانه خدا در سال نوآوری و شکوفایی نسبت به ادای حق حج بکوشند.

وی با استناد به روایتی از امام سجاد(ع) حج را درآمدن به آستان الهی دانست و با بیان این که حق حج، پاسداری از این نعمت بزرگ است افزود: بر اساس این نگرش، کارگزاری حج به منزله کارگزاری درآمدن به آستان پروردگار و زیارت خانه خدا به مفهوم حرکت به سوی حق و رعایت آداب ضیافت الهی است.

آیتالله ریشهری با اشاره به این که مطابق فرمایش امام زینالعابدین(ع) حج نیز برانسان حقی دارد، تأکید کرد: اولین نکته این است که زائر بیتاللهالحرام حق حج را بشناسد و با کولهباری از معنویت و روحانیت از این سفر بازگردد.

ایشان افزود: تحول در اخلاق فردی و دگرگونی معنوی انسان پس از سفر حج به منزله شناخت قدر نعمت حج است.

آقای ریشهری از زائران تمتع امسال خواست با رعایت آداب و اخلاق اسلامی،

خوش اخلاقی و برخورد محبتآمیز با برادران و خواهران دینی خود، شیرینی انجام مناسک نورانی حج را دو چندان کنند.

وی ابراز امیدواری کرد امسال نیز با عنایت و لطف حق تعالی، حجاج ایرانی در کنار حجاج سایر کشورهای اسلامی، حجَی با عزت و اقتدار را رقم بزنند.

ساعاتی پس از انجام این مراسم نخستین گروه از زایران ایرانی خانه خدا با قلبی سرشار از عشق و ارادت به خاندان رسالت و امامت راهی شهر پیامبر شدند و افتخار زیارت حرم نبوی و قبرستان بقیع را پیدا کردند.

شرکت سرپرست حجاج در برنامه گفت وگوی خبری

چند روز قبل از عزیمت، سرپرست حجاج ایرانی در یک گفت وگوی خبری خط مشی و سیاست های عملیاتی حج ۸۷ را یک بار دیگر بیان کرد و با اعلام خبری مبنی بر قرعه کشی ۲۵ درصدی راهیان حج تمتع از سال آتی، موجی از شادمانی و امید را در صفوف مشتاقان انجام حج تمتع ایجاد نمود.

آقای ری شهری در این برنامه درباره برنامه فرهنگی بعثه گفت: بیش از ۱۰۰ برنامه فرهنگی برای ارتقای ظرفیت های فرهنگی حج امسال پیش بینی کردیم که تشکیل شوراهای تخصصی در حوزه های بین الملل، آموزش، پژوهش و فناوری اطلاعات با حضور کارشناسان حج، فضلای حوزه های علمیه و استادان دانشگاه، تشکیل بانک پژوهشگران و نیز تدوین دایره المعارف بزرگ حج از جمله آن هاست.

وی گفت: به منظور افزایش فرصت تشرّف ثبت نام کنندگان حج تمتع، از سال آینده ۲۵ درصد سهمیه سال آینده از طریق قرعه کشی تعیین می شود.

ایشان کوتاه کردن زمان حج تمتع را به لحاظ مشکلات اجرایی دشوار دانست و یادآوری کرد که زائران نیز به حج طولانی مدت علاقه بیشتری دارند.

سرپرست حجاج ایرانی در باره ورود بخش خصوصی به حج عمره و ایجاد رقابت در این زمینه افزود: براساس نظر مقام معظم رهبری حج عمره به صورت

متمرکز اداره می شود و از آنجا که مبالغ دریافتی از ثبت نام کننـدگان به قیمت تمام شـده محاسـبه می شود و سازمان حـج و زیارت از این موضوع هیچ منفعتی نمی برد، قطعاً ورود دیگران به این حوزه موجب افزایش قیمت ها خواهد شد.

نماینـده ولی فقیه در امور حـج و زیـارت در پاسـخ به پرسشـی در خصوص رفتـار ناشـایست برخی مـأمورین سـعودی با زائران ایرانی، این گونه رفتارهـا را نوعی تبلیغ منفی برای عربسـتان دانست و تصـریح کرد: موضوع برخوردهـای مأموران سـعودی در فرودگاه و به ویژه قبرسـتان بقیع بارها در مذاکرات اینجانب و سایر مسؤولان نظام با دولتمردان عربسـتان مطرح شده که البته به نتیجه قابـل قبولی نرسـیده است؛ ضـمن این که برخوردهای خشونت آمیز در این زمینه راهگشا نیست و بهتر است مسأله، مورد اختلاف از طریق استدلال و بحث و منطق حل شود.

فصل دوم: فعالیتهای بعثه مقام معظم رهبری

اشاره

فعالیت های بعثه مقام معظم رهبری

بعثه مقام معظم رهبری

بخش اول: دفتر نمایندگی ولی فقیه

استقبال از سرپرست حجاج ایرانی

روز دوشنبه (۱) نماینـده ولی فقیه با اسـتقبال علما و مسؤولان بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج و زیارت وارد مدینه منوره شد. وی در آغاز ورود به مدینه، در فرودگاه این شهر با اشاره به منویات مقام معظم رهبری در جمع کارگزاران حج گفت:

از همین روز اول حضور در مـدینه منوره، سـنگینی این مسؤولیت را احساس میکنم و امیدوارم با عنایت رسول خدا ۹، با برنامه های مفصـلی که در طول سال گذشـته؛ چه در زمینه های اجرایی، چه برنامه های فرهنگی تـدارک شده است، بتوانیم شـعاری که مقام معظم رهبری که به نام سال شـکوفایی و نوآوری داشـته اند، در بخشـی که مسؤولیت آن به عهده ماست آن را محقق کنیم.

آیت الله ری شهری با توجه به رویکرد فرهنگی بعثه مقام معظم رهبری گفت:

در حـج امسال بیش از صـد برنامه فرهنگی در حال اجرا است و انشاء الله شاهد برگزاری حجی بهتر از سال های دیگر خواهیم بود.

وی درباره چگونگی ارائه خدماتِ امسال گفت:

در این باره قضاوت زود است ولی کارها تا امروز به نحو احسن در حال انجام است و تاکنون مشکلی گزارش نشده است.

۱- ۲۷/ ۸/ ۸۷ مطابق با ۱۸ ذیقعده.

ملاقاتهای سرپرست حجاج

اشاره

حـج، از سویی محل برخورد و بهـم پیوسـتن برادرانی است که گاه محدودیت های جغرافیایی و سیاسـی، آن ها را از یکدیگر دور میکنـد و از سویی دیگر فرصتی است مغتنم برای گفتگو و تبـادل نظر دربـاره جهان اسـلام و اوضاع مسـلمانان؛ چراکه این همـایشِ بینظیر، بـا کمترین هزینه ممکن به هم پیوسـتنِ اندیشـمندان، مسؤولاـن و مسـلمانان کشورهای مختلف را در سـرزمین وحی فراهم می سازد.

از ابتکارات دیگر بعثه جمهوری اسـلامی ایران، دیـدارهای رسـمی و غیر رسـمی با بعثهها، مسؤولان و علمای دیگر کشورهای مسلمان است که با همه محدودیتها و حساسیتها، هر ساله با نظم و سامان خاصی انجام میشود و آثار مستقیم و غیر مستقیمی در روابط ما با دیگر کشورها و مسلمانان دارد.

این ملاقاتها با همکاری بی دریغ و تلاشـطاقتفرسای همکاران معاونت بین الملل میسر میشود که هر سال روند رو به رشدی را نشـان میدهـد. امسـال که از سوی مقـام معظم رهبری لقب گرفته است بعثه جمهوری اسـلامی ایران در حـد توان، بـا ابتکاراتی تلاش کرده است از این فرصت به خوبی بهره برداری کند.

در موسم حـج ۸۷ ملاقاتها و دیـدارها نسبت به سال گذشـته، رشـد چشـمگیری را نشان می دهـد. اکنون این ملاقاتها را مرور میکنیم:

الف: ملاقاتها در مدینه منوره

اشاره

بخشی از ملاقات های سرپرست حجّاج ایرانی در مدینه اتفاق افتاد که آن ها را مرور می کنیم.

ملاقات با نمایندگان دفاتر مراجع عظام تقلید

صبح پنج شنبه (۱) نمایندگان مراجع عظام تقلید با حضور در بعثه مقام معظم رهبری، با نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی دیدار کردند.

در این دیدار، که طبق برنامه زمانبندی شده انجام گرفت، نمایندگان بعثه های مراجع تقلید؛ حضرات آیات عظام: مکارم شیرازی، موسوی اردبیلی، سیستانی، بهجت، سبحانی، شبیری زنجانی، صافی گلپایگانی، نوری همدانی، حائری، سیدسعید حکیم، فیاض، شاهرودی و صانعی، به ترتیب در محل بعثه مقام معظم رهبری حاضر شدند و در باره مسائل و کارهای گوناگون فرهنگی و اجراییِ حج، رایزنی کردند.

از مسائلی که در این ملاقاتها، از سوی نمایندگان مراجع عظام تقلید مطرح شد، نارضایتی از رفتارهای برخی نیروهای ارشادی و مأموران مستقر با زائران در بقیع بود.

نمایندگان مراجع از نماینده ولی فقیه خواستند با انتقال این دغدغهها به مسؤولان دولتیِ عربستان، از ادامه این حرکت ها جلوگیری شود.

آنان همچنین به محدودیتهای ایجاد شده به وسیله طناب کشی در قبرستان بقیع اعتراض کرده و ابراز امیدواری نمودند در تعاملات مقامات جمهوری اسلامی ایران با مقامات سعودی، این گونه مسائل مورد بررسی و تجدید نظر قرار گیرد و مشکلات فراروی زائران قبرستان بقیع برطرف شود.

دیدار با بعثه عراق

آقای مولا، مسؤول بعثه عراق، روز جمعه (۲) همراه اعضای بعثه عراق با سرپرست حجاج ایرانی دیدار و گفتگو کردند.

در آغاز این نشست که در فضایی سرشار از صمیمت و امید انجام شد، نماینده

۱- ۳۰/ ۸/ ۸۷ مطابق با ۲۱ ذیقعده ۱۴۲۹

۲- ۱/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۲ ذیقعده.

ولی فقیه پس از خوش‌آمدگویی، خطاب به مهمانان گفت:

از همان آغازین سال های نمایندگی، همه ساله یکی از مسائل مهم ایام حج برای ما، مسأله عراق بوده است.

وی با گرامیداشت یاد شهید حکیم گفت:

ایشان قبل از آن که از ایران به عراق عزیمت کنند، همواره در موسم حج همراه ما بودند و از نظرات ارزشمندشان بهره مند می شدیم.

آقای ریشهری با اشاره به تحوّلات اخیر در عراق گفت:

بحمدالله برخی از مشکلات اساسی عراق، همچون سقوط رژیم بعثی تحقّق یافته و دولت مردمی در عراق شکل گرفته و مردم پس از مدت ها، از قانون اساسی برخوردار شدند. امّا آنچه که امروز بسیار مهم می نماید، توافق نامه ای است که در پارلمان عراق مورد بررسی قرار گرفته و رهبران سیاسی و مراجع دینی با آزمون سخت و دشواری از این رهگذر مواجه شده اند. دعای ما این است که مردم عراق با هدایت مراجع دینی و پختگی و تدبیر سیاستمداران عراقی و همراهی ملت شریف عراق، از این آزمایش نیز سربلند بیرون آیند.

وی ادامه داد:

آنچه که به نظر ما مهم است توجه به این اصل قرآنی است که حضرت امام خمینی و رهبر معظم انقلاب نیز بر آن تأکید می نمایند و آن مسأله «نفیسبیل» بر اساس آموزه های قرآنی است. امیدواریم با نورانیت حج و دعاهایی که در حرمین شریفین می شود و با عنایتی که پیامبر اکرم می نمایند، روزی فرا رسد که بیگانگان از عراق بیرون بروند و سرنوشت ملت مظلوم عراق را به دست خودشان بسپارند. ما تردیدی نداریم که اگر ملت عراق به مراجع دینی خود اقتدا کنند، همان طوری که حضرت امام فرمودند: امریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند، نمی تواند زیانی به ملت عراق وارد کند.

پس از آن آقـای مولا ـ ضـمن تشـکر از مهمان نوازی و همکاری بعثه ایران گفت: از افتخارات هر ساله ما حضور در بعثه و هم نشینی و ارتباط با شـماست. البته همانطور که واقفیـد، در موقعیت خاصـی هستیم و تحت فشار دولت های اسـتکباری هستیم و تنها دولتی که به معنی واقعی آغوش به روی مردم ما باز کرده جمهوری اسلامی ایران است.

البته پیش از سـقوط صـدام هم ظلم و سـتم فراگیر بود و رژیم بعثی تعداد زیادی از مردم را به خاک و خون کشـید و حضـرت آیت الله حکیم از طریق ایران و سایر کشورها مظلومیت مردم عراق را منتقل کرد. ما نیز امروز سـعی می کنیم در موسم حـج و کنگره عظیم امت اسـلامی که همه ملل اسـلامی در آن حضور می یابند، پیام مظلومیت عراق را به همگان برسانیم. با این حال خداونـد را شـاکریم که شـرّ رژیم بعثی را از مـا دور کرد. سـرنوشت کشور به دست فرهیختگان قرار گرفت و قانون اساسـی به دست آنان نوشـته شـد و از همه مهم تر ما را از نعمت مراجع و در رأس آنان آیت الله العظمی سیسـتانی بهره مند ساخت، وارد عرصه انتخابـات شـدیم، حکومت را خودمان انتخاب کردیم و امروز یک حکومت ملی داریم که همه اقشار و اقلیت ها در آن دخیل اند. اما باید هوشیار باشیم؛ چون مشکل ما تمام نشده و دشمن در پی تفرقه افکنی ملی و مذهبی است، گروه های تندرو را تجهیز می کنند و با نسبت کفر و شرک به شیعیان، راه ترور در پیش می گیرند.

مولا ـ ادامه داد: «در توافق نامه اخیر هم تلاش کرده ایم که زمان خروج نیروهای اشـغالگر را تغییر دهیم. بحمـدالله بعضـی ها از شهرهـا از دست نیروهـای بیگـانه بیرون آمـده و در دست مـاست. نـاگفته نمانـد این اشـغالگر نیز از آخرین سوغات های رژیم صـدام برای ملت عراق بود. ما تأکیـد داریم که اشـغالگران تا سال ۲۰۰۹ از اسـتان ها و تا سال ۲۰۱۲ از کشور خارج شونـد و اداره عراق به خودشـان واگـذار شود. در عین حـال این توافق نـامه را به آقـای سیسـتانی ارجاع داده ایم و ایشان هم سـیادت و عزت مداری کل عراق و تمام گروه ها را ملاک قرار داده اند.»

در ادامه این نشست، رییس دیوان وقف شیعی عراق نیز طی سخنانی گفت: «الآن شاهد وحدت حقیقی در عراق بین تشیع و تسنن هستیم و هر روز یک گام به جلو برمی داریم. بیگانگان نیز تمام تلاش خود را به کار گرفته اند تا اختلافات را تشدید کنند. نکته قابل توجه این که در عراق، همه گوش به فرمان مرجع بزرگ هستند.»

در ادامه رییس اتحادیه علمای اهل سنت نیز گفت: «همه طوایف عراق، دست برادری و وحدت به هم داده اند و شما می بینید که با توجه به دشمنی ها و کارشکنی های امریکا، در پرتو عزم ملی و مذهبی، قانون اساسی کشورمان را خودمان تنظیم کردیم و ان شاءالله در آینده کارهای مهم تری را به انجام می رسانیم.»

دیدار با رییس بعثه مصر

در ادامه ارتباط بعثهای کشورهای اسلامی با بعثه جمهوری اسلامی ایران، روز شنبه (۱) سرتیپ «محمد المصری»، رییس بعثه حج جمهوری عربی مصر در مدینه با حضور در محل بعثه جمهوری اسلامی ایران با مسؤولان بعثه نمایندگی مقام معظم رهبری دیدار کرد.

در این دیدار رییس بعثه مصر، با حضرات آقایان: محمد شریف مهدوی و سیدعلی قاضی عسکر، معاونان بین الملل و آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری دیدار کرد و طرفین با اشاره به فرهنگ عمیق، تمدن تأثیرگذار و اشتراکات فرهنگی دو کشور، از اهتمام مسؤولان تهران و قاهره در زدودن ریشه های اختلاف و دستیابی به روابط متین و گسترده در حوزه های مختلف جانب داری کردند.

در این دیدار یادآوری شد که نخستین زمزمه های وحدت بین فِرَق اسلامی در دوران اخیر از ایران و مصر، در زمان شیخ شلتوت آغاز شد و طبعاً ارتباط و پیوند هر چه بیشتر دو کشور به سود دو طرف و جهان اسلام خواهد بود.

۱- ۲/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۳، ذیقعده.

محمد المصـری با ابراز مسـرت از فراهم شدن این دیدار، از ملاقات قریب الوقوع رییس بعثه مصر در عربستان با بعثه ایران خبر داد و اظهار امیدواری کرد که این ملاقاتها ادامه یابد.

دیدار با رییس بعثه سنگال

از دیگر میهمانان بعثه جمهوری اسـلامی ایران، رییس بعثه حج سـنگال «شیخ ابراهیم جاه» بود. وی بعد از ظهر روز یکشنبه (۱) همراه برخی از اعضای بعثه این کشور، با حضور در بعثه مقام معظم رهبری با نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی دیدار کرد.

آقای ری شـهری در این دیدار، ابراز امیدواری کرد که ملاقات مسؤولان بعثه جمهوری اسـلامی ایران و سنگال در موسم حج، زمینه ساز دیدارهای بیشتر مسؤولان و توسعه مناسبات دو کشور باشد.

وی یکی از اهـداف مهم حـج بر اسـاس تعالیم اسـلام و رهنمودهای امام راحل و مقام معظم رهبری را نزدیک تر شـدن هر چه بیشتر کشورهـای اسـلامی به یکـدیگر دانست و گفت: بر اساس آموزه های قرآنی، «منافع حـج» فردی نیست، بلکه حـج دارای منافع سیاسی، اجتماعی و اقتصادی برای عموم مسلمانان است.»

نماینده ولی فقیه ابراز امیدواری کرد دیدار مسؤولان بعثه های حج کشورهای اسلامی به فضل الهی، منافعی برای امت اسلامی در پی داشته باشد و این دیدارها موجب تقویت مناسبات جمهوری اسلامی ایران با سایر کشورهای اسلامی شود.

آقای ری شهری با اشاره به هراس دشمنان از جهانی شدن اسلام گفت: «دشمنان اسلام برای ممانعت از حاکمیت جهانی اسلام با دسیسه های مختلف سعی دارند مسلمانان را از هم جدا کنند تا به مقاصد شوم خود برسند.»

۱- ۳/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۴ ذیقعده.

ایشان ابراز امیدواری کرد با نزدیک شدن مسلمانان به ویژه متفکران و سیاست مداران دلسوز به یکدیگر، به فضل الهی در آینده نزدیک شاهد جهانی شدن اسلام باشیم.

در ادامه این نشست، شیخ ابراهیم رییس بعثه سنگال نیز با ابراز خرسندی از حضور در بعثه مقام معظم رهبری، از جمهوری اسلامی ایران به دلیل حمایت از مسلمانان تجلیل کرد.

وی گفت: «در شرایطی که دشمنان اسلام علیه اسلام توطئه می کنند، مسلمانان باید وحدت و انسجام خود را بیشتر کنند.» وی عزت روز افزون جمهوری اسلامی ایران و مردم مسلمان ایران را از درگاه خداوند آرزو کرد.

رییس بعثه سنگال افزود: «با توجه به اهمیت و جایگاه مهم هر دو کشور در جهان اسلام، حج فرصت مغتنمی برای تبادل اطلاعات و تجربیات میان دو بعثه در زمینه امور اجرایی حج و همچنین مسائل فراروی جهان اسلام است.»

ملاقات با بعثه لبنان

روز یکشنبه (۱) آقای «عثمان منیمنه» مدیر بعثه لبنان، به اتفاق برخی از اعضای بعثه این کشور با آقای ریشهری دیدار کردند.

در ابتدای این ملاقات سرپرست حجاج ایرانی ضمن خیرمقدم و آرزوی موفقیت برای حزب الله لبنان، به ویژه سید حسن نصرالله، با اشاره به اهمیت ذکر خداوند در ایام «معلومات» و ایام «معدودات»، روایتی از پیامبر گرامی اسلام درباره ذکر نقل کرد که در آن «جهاد»، شعبه ای از ذکر خداوند شمرده شده است.

وی گفت: «آنچه به مقاومت لبنان و حزب الله در برابر رژیم صهیونیستی قدرت داده، ذکر خداست و این ابزاری است که از همه سلاح هایی که در اختیار انسان است، کارایی بیشتری دارد و اگر در جنگ ۳۳ روزه هم، گروه اندکی توانستند در

۱- ۳/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۴ ذی قعده.

مقابل ارتش بزرگی- که مجهزترین سلاح ها را در اختیار داشت- مقاومت کنند همین مسأله است.»

آقای ریشهری با اشاره به توطئه های دشمنان برای به چالش کشیدن مقاومت لبنان گفت: «رهبر حزب الله توانسته است با تدبیر، در برابر همه مشکلات بایستد و پیروز شود و من امیدوار هستم که این نهضت و مقاومت تا نابودی کامل رژیم صهیونیستی ادامه یابد و در آینده ای نه چندان دور، این حرکت به انقلاب جهانی امام مهدی(عج) منتهی شود.»

در ادامه این دیدار، رییس بعثه لبنان با تشکر از فراهم شدن زمینه های این ملاقات گفت: «ما از این مقالات بسیار خوشحالیم و کلام زیبایی که شما از پیامبر اکرم(ص) نقل کردید، ما را به عالم دیگری منتقل کرد. این مقاومت از برکات ولایت است و حضور ما در بعثه امام خامنه ای برای ما برکاتی دارد و از خداوند می خواهیم که امام خامنه ای و مردم ایران را حفظ کند؛ زیرا با حفظ آن ها اسلام و مقاومت لبنان و خون مسلمانان حفظ می شوند و آن ها زمینه ساز ظهور امام زمان(ع) هستند که(إِنَّهُمْ یرَوْنَهُ بَعِیداً وَ نَراهُ قَرِیباً) (۱).

وی با قدردانی از فراهم شدن این فرصت، با اشاره به روایتی از علی(ع) به شایستگی های امیرالحاج جمهوری اسلامی ایران اشاره کرد و گفت: «ما صبر و شجاعت و جرئت را از مکتب امام خمینی آموخته ایم و مقاومت لبنان دارای استراتژی معینی است و ان شاءالله تا جایی پیش خواهد رفت که به آزادی فلسطین منجر شود.»

وی با اشاره به سفر اخیر «میشل عون» به تهران و ارشادهای حکیمانه رهبر فرزانه انقلاب گفت: «ما الآن به هیچ وجه در موضع ضعف نیستیم و سرزمین خود را از

۱- معارج: ۶

سیطره آمریکـا بیرون آورده و به یـک دولت تـوافقی رأی داده ایم که ایران در این موضوع نقش بسـیار مهمی داشـته است. تا جایی که حتی مسیحیت لبنان هم از ایران به بزرگی یاد می کند و این نتیجه حسن تدبیر برادران ایرانی است.»

رییس بعثه لبنـان در ادامه گفت: «دفاع از اسـلام با دفاع از خط ولایت و اهل بیت(ع) محقق می شود و خداونـد را شاکریم که رهبری فهمیـده و شـجاع به مـا عنـایت کرده که سـید مقاومت و سـید همه ماست و در قلب او جز حبّ مردم و اسـلام و ولایت وجود نـدارد و با خلوص نیت کار می کند و امیدواریم که این دولت به آرزوی امام خمینی- که همان آزادی فلسـطین است- بینجامد که هیچ کس به اندازه امام خمینی ارزش فلسطین را نمی دانست.»

در پایـان، وی با تشـکر مجـدّد از فراهم شـدن این فرصت گفت: «ما الآن این امانت را در زیر پرچم امام خامنه ای به دوش می کشیم و از خداوند می خواهیم که ما را در رسیدن به اهدافمان کمک کند.»

دیدار با اعضای بعثه یمن

در ادامه ملاقاتهـای بعثه مقـام معظم رهبری با بعثههای کشورهای اسـلامی، روز سهشـنبه (۱) آیه الله ری شـهری پـذیرای آقای «رحمـان الثیبی» و هیئت همراه بود. ایشـان ضـمن خوش آمـدگویی، بعثه مقـام معظم رهبری را خانه میهمانان گرامی دانست و گفت: «امیدواریم این دیدارها مقدمه دیدار و تعامل بیشتر در مدینه، مکه، ایران و یمن باشد؛ چرا که ارتباط فرهنگی- سیاسـی بین این دو کشور مهم است.»

وی در بخش دیگری از سـخنانش بـا اشـاره به توطئههای دشـمنان اسـلام گفت: «آن ها تلاش می کننـد از هرگونه وحـدت و انسجام کشورهای اسلامی جلوگیری کنند؛ زیرا تشتّت و تفرقه جهان اسلام از آمال و آرزوهای دیرینه آنان است و این در

۱- ۵/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۶ ذی قعده ۱۴۲۹

حالی است که اسلام دائماً بر وحدت تأکید می کند و حج می تواند نقش بسیار مهمی در تأمین این هدف متعالی ایفا کند.»

آقای ریشهری گفت: «پیام جمهوری اسلامی ایران و در رأس همه، پیام رهبر عزیز انقلاب، وحدت کلمه برای اعتلای اسلام است. کشور یمن از نقاط بسیار مهم و استراتژیک برای جامعه اسلامی است و شایسته است که در کنار دیگر کشورهای اسلامی از سیاست های این دولت ها پیروی کرده و با سیاست های استکباری مقابله کند.»

سرپرست حجاج ایرانی در فرازی دیگر از سخنان خود افزود: «از قدیم الأیام علاقه مند بودم که از مراکز فرهنگی کشور یمن دیدار کنم. امیدوارم شما به ایران بیایید و از مراکز فرهنگی ما، به ویژه «دارالحدیث» بازدید نمایید و متقابلًا ما نیز از مراکز شما بازدیدی داشته باشیم.»

سپس آقای رحمان الثیبی گفت: «حج فرصت خوبی برای آشنایی بیشتر ما با یکدیگر است. ما نیز معتقدیم که ایران کشور بسیار مهم و تأثیرگذاری در منطقه و جهان است. ارزش امت اسلامی به اسلام و آموزه های نورانی آن است و این آموزه ها اجازه نمی دهد که دولت های اسلامی از یکدیگر فاصله بگیرند. عزّت از خدا و مؤمنان است همانطور که قرآن می فرماید:(وَ لِلَّهِ الْعِزَّةُ وَ لِرَسُول هِ وَ لِلْمُؤْمِنِینَ). (۱) باید امت اسلامی متحد و یک پارچه در مقابل آمریکا و صهیونیسم بایستند.»

در ادامه این دیدار، جناب آقای مصطفوی، رییس سازمان فرهنگ و ارتباطات و مشاور رییس جمهور گفت: «فرصت را مغتنم می شمارم و ضمن خوش آمدگویی به ایشان و همراهان اعلام می کنم که اخیراً به مناسبت افتتاح مسجد صالح که خدمت برادران یمنی بودیم و رییس جمهور محترم یمن جناب آقای علی عبدالله صالح ما را پذیرا شدند و اعلام تمایل نمودند که طی چند ماه آینده از ایران اسلامی دیدار

۱- منافقون: ۸

نمایند. مسلماً این ملاقات، راه ارتباط بیشتر بین دو کشور را فراهم می نماید و ان شاءالله با تشکیل کمیسیون های مشترک، می توان راهبردهایی برای همکاری بیشتر در زمینه فعالیت های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی فراهم آورد. در ضمن سفر به یمن، ملاقاتی هم با رییس اوقاف داشتیم و ظاهراً قرار بود امسال به حج مشرف شوند، مایلیم تا از دیدار و نظرات ایشان استفاده کنیم.»

در این نشست صمیمانه جناب آقای «علی سنبل»، مدیر کل میراث مکتوب وزارت اوقاف یمن، با رایزنی هایی که با حضرت حجه الاسلام و المسلمین سیدعلی قاضی عسکر، معاونت محترم آموزش و پژوهش بعثه داشتند، علاقه مندی خود را برای همکاری در جهت احیای نسخ خطی اعلام کردند و مقدمات این تعامل نیز انجام شد.

دیدار با علمای اندونزی

روز پنج شنبه (۱) گروهی از علمای اندونزی میهمان بعثه مقام معظم رهبری بودند. در این دیدار که در فضایی صمیمی برگزار شد، نمایندگان علمای اهل سنت و تشیع اندونزی، با ارائه گزارشی از فعالیت های فرهنگی و اسلامی در اندونزی، از مواضع جمهوری اسلامی ایران در حمایت از مسلمانان و نیز برنامه های بعثه مقام معظم رهبری برای نزدیکی و وحدت مسلمانان در ایام حج تقدیر کردند.

آیه الله ری شهری نیز با اشاره به رهنمودهای امام راحل(قدس سره) و مقام معظم رهبری گفت: «کنگره عظیم حج فرصتی بی نظیر برای رایزنی و تبادل نظر علما و اندیشمندان جهان اسلام در مورد مشکلات و چالش های فراروی مسلمانان است.»

ب: ملاقات ها در مکه مکرمه

اشاره

بیشتر ملاقات های سرپرست حجاج ایرانی در مکه مکرمه انجام شد که آن ها را

۱- ۷/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۸ ذی قعده ۱۴۲۹

مرور می کنیم:

دیدار با بعثه لبنان

دوشنبه شب (۱) بـا رییس و اعضـای بعثه حزب الله لبنـان در بعثه مقـام معظم رهبری، در مکه مکرمه دیـدار و گفت وگو کرد. وی در این دیدار، سیدحسن نصرالله را مایه عزت و افتخار جهان اسـلام خواند و گفت: «در سـرزمین وحی و در کنار بیت الله الحرام برای موفقیت و بهروزی مقاومت اسلامی لبنان در تمامی صحنه ها دعا می کنیم.»

ایشان با اشاره به روایتی از پیامبر گرامی اسـلام(ص) در اهمیت ذکر و یاد خداونـد گفت: «در روزهای اولیه ذی حجه که «ایام معلومـات» است بیش از همیشه ذکر خـدا و توجه به حضـرت حق مورد تأکیـد قرار دارد و امیـدواریم خداونـد به همه ضـیوف الرحمـان توفیق عنـایت کنـد تـا در همه حالات و ایام، به خصوص در «ایام معلومات» نهایت بهره برداری را از سـرزمین وحی- برای توجه به حضرت حق و در پرتو آن خودسازی- داشته باشند.

وی بـا اشـاره به پیروزی حزب الله در جنگ ۳۳ روزه گفت: «بـا ذکر خداونـد و توجه حقیقی به حضـرت حق، لبنـان و عزیزان حزب الله از قدرت مقاومت برخوردار شدند.»

نماینده ولی فقیه افزود: «سـلاح ذکر خدا- که بیش از هر سلاحی از کارآیی برخوردار است- باعث پیروزی سپاه حزب الله در برابر قدرت مجهز به انواع سلاح و تجهیزات شده است.»

وی با اشاره به ناتوانی رژیم صـهیونیستی در برابر مجاهـدان حزب الله گفت: «رژیم صـهیونیستی که خود را در مقابل حزب الله ناتوان می بیند، با حمایت قدرت های هم سوی خود، تلاش می کند با محاصره نیروی مقاومت حزب الله و به چالش کشیدن

۱- روز دوشنبه، ۱۱/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲ ذی حجه.

آن در مسائل منطقه ای، بین المللی و داخلی لبنان، مقاومت اسلامی را در برابر مشکلاتی قرار دهد که قادر به تداوم راه مقاومت نباشد.»

وی ابراز امیدواری کرد که با تدبیر رهبر شجاع حزب الله، مقاومت اسلامی تا نابودی کامل رژیم صهیونیستی ادامه یابد و در آینده ای نه چندان دور با همراهی و همکاری جمهوری اسلامی ایران، نهضت اسلامی به حرکت جهانی حضرت مهدی(عج) منتهی شود و انقلاب اسلامی، سراسر جهان را فرا بگیرد.

«شیخ محمد یزبیک»، رییس بعثه حزب الله نیز حضور در بعثه مقام معظم رهبری را یکی از ثمرات نعمت ولایت دانست و گفت: «ما در کنار بیت الله الحرام برای طول عمر امام خامنه ای و موفقیت های جمهوری اسلامی ایران که مایه حفظ و صیانت اسلام و مقاومت اسلامی و زمینه ساز دولت جهانی امام مهدی(عج) است، دعا می کنیم.»

وی در واکنش به سخنان نماینده ولی فقیه در مورد شکست قطعی توطئه های دشمن گفت: «سخنان شما مرا یاد خطبه عید فطر امام خامنه ای انداخت که بشارت دادند که آزادی قدس شریف چندان دور نخواهد بود.»

رییس بعثه حزب الله افزود: از امام خمینی ۱ آموخته ایم که صبر و استقامت را پیشه خود کنیم و یقین داریم فداکاری و مقاومت ما، در نهایت، پیروزی را به دنبال دارد.

شیخ یزبیک با اشاره به توطئه های رژیم صهیونیستی گفت: «ما هرگز اجازه ندادیم که مقاومت اسلامی لبنان درگیر مسائل داخلی شود؛ زیرا ما دارای استراتژی ای هستیم که امام راحل ۱ برای مقاومت ترسیم کرده اند و به فضل الهی آرزوی امام برای آزادی قدس را با الهام از رهنمودهای امام خامنه ای تحقق خواهیم بخشید.»

وی با اشاره به سفر رییس جمهوری لبنان به ایران گفت: «اظهارات میشل عون به عنوان یک رهبر مسیحی در تأیید پیشرفت های جمهوری اسلامی ایران برای همه جهان جالب توجه بود. وی تحت تأثیر دیدار خود از ایران، به ویژه ملاقات با رهبر

فرزانه انقلاب قرار گرفته بود و از اشراف و احاطه ایشان به مسائل لبنان متعجب بود.

ایشان با تجلیل از رهبر شجاع و آگاه حزب الله که مخلصانه برای خدا تلاش می کند گفت: «ما افتخار می کنیم که سربازان رهبر انقلاب اسلامی در دفاع از اسلام خط ولایت و اهل بیت باشیم.»

دیدار با رییس بعثه چین

روز سه شنبه (۱) «مصطفی یانگ» مسؤول بعثه و نایبرییس جمعیت اسلامی چین و هیئت همراه، در ادامه دیدارها، با نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی ملاقات کرد.

امیرالحاج مسلمانان چین در ابتدای این ملاقات گفت: «ما از این که در بعثه ایران هستیم، خوشحالیم و این کار عادت سالانه ما شده و تمایل داریم از تجارب و تخصص ایرانیان در زمینه برگزاری حج استفاده کنیم.» وی با اشاره به فرهنگ کهن ایران و چین گفت: «این ارتباطات باعث می شود روابط این دو کشور بهترشود.»

وی همچنین به جایگاه ویژه ایران در جهان امروز اشاره کرد و گفت: «چینی ها علاقه دارند زبان عربی و فارسی را برای آموختن دین اسلام فرا بگیرند و ما اشتیاق داریم شما را در چین زیارت کنیم.»

آیه الله ری شهری با خیر مقدم و اظهار خرسندی از حضور بعثه چین به بازدید خود از چین و خاطرات شیرین آن اشاره کرد و گفت: «این سفر منشأ ملاقات های ما با اعضای جامعه اسلامی چین در موسم حج هر سال شده است.»

امیرالحاج جمهوری اسلامی ایران با اشاره به زیبایی ها و جاذبه های اسلام گفت: «اگر مردم جهان با ارزش های اسلامی آشنا شوند، به آن گرایش می یابند و وعده ای که قرآن کریم نسبت به جهانی شدن دین اسلام داده، محقق خواهد شد.»

وی با اشاره به مسؤولان، مبلغان و انجمن های اسلامی گفت: «آنچه وظیفه ما را

۱- ۱۲/ ۹/ ۸۷، مطابق با ۳ ذی حجه.

سنگین تر می کنـد، دو نکته است؛ اول، دین است که بـا معارف اصـیل اسـلام آشـنا شویم و آن ها را به دیگران منتقل کنیم و دوم، این است که با عمل خود زیبایی های اسلام را به غیرمسلمانان نشان دهیم».

سرپرست حجـاج ایرانی بـا اشـاره به آثـار حـج گفت: «حـج می توانـد هم در تقـویت بنیه علمی مسـلمانان و هم بنیه معنـوی و اخلاقی آنان تأثیرگـذار باشـد و مهم ترین نکته ای که حـج به ما می آموزد، وحـدت بین مسـلمانان و زندگی مسالمت آمیز با دیگر ادیان است.»

وی با اشاره به همایش تقریب بین مذاهب- که هر ساله در موسم حج در بعثه مقام معظم رهبری برگزار می شود- گفت: «پیام جمهوری اسـلامی ایران در حج، محبت و برادری بین مسـلمانان است. متأسفانه عده ای به نام اسلام به جان مسلمانان افتاده اند و کارهای افراطی آنان باعث بدبینی نسـبت به مسـلمانان می شود و مسـلمانان در چین نیز باید به این نکته توجه داشته باشند و اجازه ندهند جوانانشان در این دام بیفتند.»

ایشـان بـا تشـکر از حضور مسؤول بعثه چین نسبت به توسـعه روابـط فرهنگی بین دو کشور اعلام آمادگی کرد و گفت: «مقام معظم رهبری هر سال، بیانیه ای را برای همه مسـلمانان جهان در موسم حج صادر می کنند که به زبان های مختلف ترجمه می شود که یک نسخه آن را به شما هدیه می کنیم.»

در این دیـدار که با حضور معاون پارلمانی وزارت امور خارجه و معاون سازمان حج و زیارت برگزارشد، آیه الله ری شـهری، جایگاه بی بدیل حج را در میان مسـلمانان برشمرد و گفت: «حج می تواند علاوه بر تقویت بنیه علمی در اخلاق و رفتار زائران نیز مؤثر باشد. مهم ترین نکته آموزنده حج، وحدت و همدلی مسلمانان و همزیستی مسالمت آمیز آنان با دیگران است.»

نماینده ولی فقیه، پیام حج جمهوری اسلامی ایران را تقویت وحدت و اخوت میان مسلمانان دانست و گفت: «متأسفانه عده ای افراطی به نام اسلام به جان مسلمانان افتاده اند و با عمل کرد خود آبروی اسلام و مسلمین را می برند.»

وی به مسلمانان چینی توصیه کرد که با هوشیاری اجازه ندهند جوانان مسلمان در دام افراطیون بیفتند. آقای ریشهری همچنین به مناسبات نزدیک جمهوری اسلامی ایران و چین اشاره و ابراز امیدواری کرد که دیدار سالانه رهبران مسلمانان چین از بعثه مقام معظم رهبری، زمینه تقویت مناسبات سیاسی، اقتصادی و فرهنگی دو کشوررا فراهم کند.

ایشان از رییس بعثه مسلمانان چین برای سفر به تهران و مشاهده دستاوردهای فرهنگی و علمی جمهوری اسلامی ایران دعوت کرد.

«مصطفی یانک» نیز با اشاره به مشترکات فرهنگی مسلمانان چین با ایران و جایگاه زبان فارسی در چین گفت: «حج فرصتی برای تبادل نظر میان همه مسلمانان جهان است و ما آن را برای برقراری دیدارهایی میان مسلمانان چین با سایر مسلمانان از جمله مسؤولان بعثه جمهوری اسلامی ایران غنیمت می شماریم.»

وی از بهبود نسبی اوضاع مسلمانان در چین طی سال های اخیر سخن گفت و خاطر نشان کرد: «در حال حاضر ارتباط خوبی میان مسلمانان چینی با دولت این کشور و همچنین پیروان سایر ادیان و مذاهب وجود دارد.»

در پایان، اعضای بعثه چین با اشاره به پیشرفت های ایران در عرصه های مختلف نسبت به عمق روابط دو کشور تأکید کردند.

دیدار با بعثه عمان

ملاقاتروز چهارشنبه (۱) نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی با «شیخ عیسی بن یوسف» رییس بعثه عمان بود. آقای ریشهری در این دیدار ضمن اظهار خوشحالی از این ملاقات، موضوع فلسطین را مهم ترین مسأله امروز جهان اسلام دانست و از نمایندگان جهان اسلام خواست تا علاوه بر دعا برای پیروزی مظلومان

۱- ۱۳/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۴ ذیحجه ۱۴۲۹

فلسطین، برای جلب هر نوع همکاری دولت ها در جلوگیری از تجاوزات رژیم صهیونیستی تلاش کنند.

در این دیدار که رییس سازمان فرهنگ و ارتباطات، معاون وزارت خارجه و سفیر جمهوری اسلامی ایران در کنفرانس اسلامی نیز حضور داشتند، سرپرست حجاج ایرانی به شرایط اسفبار فلسطین اشاره کرد و گفت: «در این روزها که فاجعه انسانی در غزه در حال پدید آمدن است بیش از هر زمان حمایت از مظلومان فلسطین- که با عزت و اقتدار از وطن خود دفاع کرده اند- ضروری است.»

ایشان به برگزاری «همایش قدس» در بعثه مقام معظم رهبری اشاره کرد و گفت: «بعثه جمهوری اسلامی ایران همه ساله با برگزاری همایش قدس، در کنار برادران مسلمان خود، از ملت مظلوم فلسطین حمایت می کند.»

وی وحدت کلمه را نیاز حیاتی جهان اسلام دانست و گفت: «بی تردید اگر امت اسلامی وحدت کلمه را در کشورهای اسلامی حاکم کنند، متجاوزان اسراییل با شکست و رسوایی مواجه خواهند شد.»

آقای ری شهری اظهار داشت: «دشمنان اسلام می دانند اگر مسلمانان با هم باشند، می توانند در برابر دولت های استکباری و اسرائیل غاصب بایستند؛ از این رو به بهانه های مختلف در بین جوامع اسلامی ایجاد اختلاف می کنند.»

در ادامه، نماینده ولی فقیه افزود: «عده ای دانسته یا ندانسته برای تأمین منافع دشمن تلاش می کنند. افراطیون تندرو که به نام مسلمان، مسلمانان را تکفیر می کنند، با حرکت زشت خود و عملیات تروریستی علاوه بر جدایی مسلمانان، چهره اسلام را کریه و زشت نشان می دهند.»

سرپرست حجاج ایرانی در پایان به مناسبات حسنه دو کشور جمهوری اسلامی ایران و عمان اشاره و ابراز امیدواری کرد که دیدار رؤسای بعثه دو کشور تقویت مناسبات سیاسی، اقتصادی و فرهنگی را در پی داشته باشد. همچنین از رییس بعثه

عمان برای سفر به ایران و بازدید از «دارالحدیث» دعوت کرد.

رییس بعثه عمان نیز با ابراز خرسندی از حضور در بعثه جمهوری اسلامی ایران گفت: «حج فواید بسیار زیادی دارد که یکی از آن ها دیدارهای مسؤولان بعثه های کشورهای اسلامی است.»

وی در تأیید نظر نماینده ولی فقیه در مورد ضرورت مقابله با افراطگرایی در جوامع اسلامی گفت: «اسلام با تندروی و ارتجاع مخالف است.»

ایشان در مورد اوضاع فلسطین نیز گفت: «همه مسلمانان از برادران خود در فلسطین، عراق، افغانستان و سایر نقاط جهان حمایت می کنند.»

وی با ابراز خرسندی از مناسبات حسنه جمهوری اسلامی ایران و پادشاهی عمان از دعوت آیه الله ری شهری برای سفر به ایران استقبال و متقابلاً سرپرست حجاج ایرانی را برای سفر به عمان دعوت کرد.

دیدار با رییس بعثه بحرین

در روز پنجشنبه (۱) سرپرست حجاج ایرانی با «شیخ عدنان بن عبدالله القطانی» رییس و اعضای بعثه یمن دیدار و گفت و گو کرد. وی در ابتدای این دیدار که در محل بعثه مقام معظم رهبری برگزار شد، گفت: «در شرایطی که دشمنان اسلام بین مسلمانان تفرقه ایجاد می کنند بر هر مسلمانی واجب است در مقابل تلاش دشمنان برای نزدیکی هر چه بیشتر دولت ها و ملت های اسلامی، به ویژه کشورهای منطقه و همسایه به یکدیگر تلاش کنند.»

نماینده ولی فقیه به دیدارهای خود با رؤسای بعثه های کشورهای اسلامی در ایام حج اشاره کرد و گفت: «اساسی ترین اقدام بعثه مقام معظم رهبری تلاش برای نزدیک تر شدن هر چه بیشتر با برادران مسلمان سایر کشورها است؛ زیرا ما معتقدیم

۱- ۱۴/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۵ ذیحجه.

این اقدام علاوه بر برکات فردی، برای امت اسلام نیز منافعی در بر دارد.»

وی همچنین با اشاره به رهنمودهای حضرت امام خمینی(قدس سره) و مقام معظم رهبری در مورد ضرورت وحدت کلمه مسلمانان گفت: «اگر ملت ها و دولت های اسلامی ید واحدی باشند، شرایط اسفبار کنونی بر فلسطین و غزه حاکم نخواهد بود و توطئه های دشمنان برای تضعیف مسلمانان تحقق پیدا نخواهد کرد.»

ایشان ایران را پرچمدار وحدت اسلامی دانست و اظهار داشت: «جمهوری اسلامی ایران برای نزدیک شدن هر چه بیشتر جوامع اسلامی و مقابله با تهدیدهای دشمنان علیه مسلمانان، در کنار برادران دینی خود از سایر کشورهای اسلامی است.»

آقای ری شهری با تقبیح تحرکات عناصر افراطی- که به نام دین و مذهب چهره اسلام و قرآن را خدشه دار می کنند- خواستار روشن گری مسلمانان، به ویژه علما و نخبگان جهان اسلام در برابر تفرقه افکنان شد.

نماینده ولی فقیه با اشاره به مناسبات نزدیک جمهوری اسلامی ایران و بحرین و همکاری های سیاسی اقتصادی و فرهنگی، اظهار امیدواری کرد که این ملاقاتها به ارتقای سطح روابط هر دو کشور منجر شود.

رییس دانشگاه علوم حدیث، با اشاره به فعالیت های فرهنگی و آموزشی این دانشکده در جهت نشر معارف اسلامی، از رییس بعثه بحرین برای سفر به جمهوری اسلامی ایران و دیدار از «دارالحدیث» و دیگر مراکز فرهنگی دعوت کرد.

سرپرست حجاج ایرانی آمادگی جمهوری اسلامی ایران را برای تشکیل کمیته مشترک حج با بحرین با هدف تبادل همکاری و تجربیات دو کشور اعلام داشت.

شیخ عدنان نیز در این دیدار با ابراز خرسندی از حضور در بعثه جمهوری اسلامی ایران بر آمادگی کشورش برای افزایش همکاری های دوجانبه، به ویژه در امور فرهنگی تأکید کرد.

وی با اشاره به مشترکات فرهنگی و تاریخی دو کشور گفت: «بعثه پادشاهی

بحرین برای تبادل نظر و تجربیات با جمهوری اسلامی ایران آماده است.»

رییس بعثه بحرین، از حج به عنوان فرصتی برای هم فکری و تبادل نظر نمایندگان کشورهای اسلامی یاد کرد و گفت: «در ایام حج برای پیروزی اسلام و مسلمین و رفع مشکلات مسلمانان دعا می کنیم.»

در این دیدار رییس سازمان فرهنگ و ارتباطات، معاون وزارت امور خارجه و معاون سازمان حج و زیارت نیز حضور داشتند.

دیدار با رهبر مسلمانان ساحل عاج

در روز شنبه (۱) امام «ادریس قدوس»، مشاور رییس جمهوری ساحل عاج و رهبر مسلمانان این کشور و هیئت همراه با آیه الله ری شهری ملاقات کردند.

سرپرست حجاج ایرانی در این دیدار با خوش آمدگویی به رهبر مسلمانان و رییس بعثه علمای ساحل عاج گفت: «یکی از برکات حج، آشنایی با مسلمانان سایر کشورها به ویژه علما، خطبا و اندیشمندان است. حج باید زمینه را برای هرچه نزدیک تر شدن مسلمانان فراهم کند.»

وی به توطئه های دشمنان اسلام برای ایجاد تفرقه بین مسلمانان و مخدوش کردن چهره اسلام اشاره کرد و گفت: «دشمنان اتهاماتی غیرواقعی و کذب را علیه مسلمانان مطرح می کنند. نمونه های روشن آن اهانت های پاپ به پیامبر مکرم اسلام(ص) و انتشار کاریکاتورهای موهن است.

وی با اشاره به انتشار کتاب حکمت نامه پیامبر اعظم(ص) در مؤسسه علمی- فرهنگی «دارالحدیث»، از علما و خطبای ساحل عاج دعوت کرد تا در خطبه های نماز با استفاده از منبع دینی، از جمله مطالب این کتاب که از منابع شیعه و سنی استفاده شده در مورد توطئه های دشمنان روشن گری کنند.

۱- ۱۶/ ۹/ ۸۷ مطابق ۷ ذیحجه.

آیه الله ری شهری با محکوم کردن تحرکات افراطیون گفت: «علمای متعهد باید با تندروی هایی که به نام اسلام و مسلمانان، چهره مسلمانان را مخدوش می کند مقابله کنند.»

وی با اشاره به شرایط تأسف بار در غزه گفت: «کم ترین وظیفه مسلمانان در حج، دعا برای رهایی این مظلومان و رساندن مظلومیت آن ها به جهان اسلام است.» نماینده ولی فقیه افزود: «با کمال تأسف کسانی که قدرت دفاع از مردم مظلوم فلسطین را دارند، سکوت اختیار کرده اند.»

«ادریس قدوس» نیز با ابراز خرسندی از حضور در بعثه مقام معظم رهبری گفت: «دولت اسلامی ایران به رهبری قائد اکبر، امام خامنه ای، نماینده همه مسلمانان است و از حقوق همه مسلمانان دفاع می کند. سلام گرم ما را به دولت و ملت مسلمان ایران و به ویژه امام خامنه ای برسانید. آنچه می تواند به مظلومیت مسلمانان فلسطین پایان دهد، اتحاد جهان اسلام است که حج برای تحقّق آن سهم مؤثری دارد.»

وی با تأیید و استقبال از سخنان نماینده ولی فقیه درباره ضرورت اتحاد مسلمانان گفت: «حج، فرصتی بی نظیر برای توحید کلمه مسلمانان است و مسلمانان باید از حج، برای حل مشکلات خود کمک بگیرند.»

دیدار با وزیر امور مذهبی پاکستان

سرپرست حجاج ایرانی روز پنجشنبه (۱) با «احمد سعید کاظمی»، وزیر امور مذهبی پاکستان دیدار و گفت وگو کرد و خواستار تلاش همه جانبه کشورهای اسلامی برای تقویت اتحاد مسلمانان در برابر توطئه های دشمنان اسلام شد.

آقای ری شهری به وزیر امور دینی پاکستان گفت: «در حالی که بیداری اسلامی در سراسر جهان در حال گسترش است، دشمنان اسلام و در رأس آن ها آمریکا،

۱- ۲۱/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۲ ذیحجه ۱۴۲۹

تلاش دارند تا با ایجاد اختلاف بین مسلمانان از رشد اسلام گرایی و تقویت همدلی مسلمانان جلوگیری کنند.»

وی بـا اشـاره به پیـام حـج رهبر معظم انقلاب اسـلامی گفت: «حـج از ظرفیت بی بـدیلی برای نزدیکی هر چه بیشتر کشورهای اسلامی به یکدیگر برخوردار است.»

نماینـده ولی فقیه بـا اشـاره به تحرکـات افراطیون در برخی کشورهای اسـلامی گفت: «عـده ای که به نام اسـلام و مسـلمانی با تندروی، باعث مخدوش شدن چهره اسلام می شوند؛ در حقیقت به دشمنان برای گسترش تفرقه و جدایی مسلمانان کمک می کنند.»

وی با اشاره به روابط نزدیک جمهوری اسـلامی ایران و پاکسـتان گفت: «پاکستان در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران از جایگـاه بسیار بـا اهمیت و اسـتراتژیکی برخوردار است و دیـدار مسؤولا‌ـن دو کشور در ایـام حـج، می توانـد به تقویت این مناسبات در تمامی زمینه ها منجر شود.»

نماینـده ولیّ فقیه خواسـتار اقـدام جمعی مسـلمانان برای حمایت از مردم مظلوم غزه شد و گفت که اگر مسـلمانان با هم متحد شوند، قادرند از مردم بی دفاع غزه دفاع کنند و مانع از کشتار آنان شوند.

نماینـده ولی فقیه به شـرایط اخیر مناسـبات هند و پاکسـتان نیز اشاره کرد و گفت: «شـکی نیست در تشدید اختلاف بین هند و پاکسـتان، دشـمنان اسـلام و در رأس آن هـا امریکـا، نقش اصـلی را دارنـد و تلاش می کننـد تا پاکسـتان را به عنوان کشوری مستقل اسلامی منزوی نمایند.»

ایشان به تلاش آمریکا برای جلوگیری از احداث خط گازرسانی به هند و پاکستان از طریق جمهوری اسلامی ایران اشاره کرد و گفت: آمریکـا برای این که کشورهـای اسـلامی و همسـایه از طریق احـداث این خـط گازرسـانی بیشتر به یکـدیگر نزدیک نشوند مانع از اجرای این طرح می شود.

وزیر امور مـذهبی پاکسـتان نیز بـا ابراز خرسـندی از دیـدار بـا نماینـده ولی فقیه در بعثه مقـام معظم رهـبری در مکه گفت: در شرایطی که کشورهای مخالف اسـلام برای فشار به مسـلمانان متحـد شدهاند کشورهای اسـلامی بیش از همیشه به همکاری و اتحاد نیازمندند.

این مقام پاکسـتانی پیشـنهاد داد، مسؤولان امور حـج کشورهای اسـلامی برای تبادل نظر و رایزنی، همایشـی برگزار کنند که با تـوجه به نقش محـوری جمهوری اسـلامی ایران در میـان کشورهـای اسـلامی، نخسـتین جلسه این همـایش می توانـد در ایران برگزار شود. البته پاکستان نیز برای میزبانی این نشست آمادگی دارد.

دیدار با وزیر امور دینی الجزایر

بعد از ظهر پنج شنبه (۱) دکتر غلامـ الله، وزیر اوقاف و امور دینی الجزایر و رییس بعثه حـج این کشور در رأس هیأتی در بعثه مقام معظم رهبری در مکه مکرمه حضور یافت و با نماینده ولی فقیه وسرپرست زائران ایرانی دیدار و گفت وگو کرد.

آیت الله محمـدی ری شـهری در این دیـدار با تأکید بر ضـرورت بهره گیری از ظرفیت حج در تقویت امت اسـلامی گفت: در شرایطی که موج بیداری اسـلامی در سراسـر جهان گسترش یافته ودشـمنان اسلام در پی اختلاف افکنی میان مسلمانان هستند، امت اسلامی باید با هوشیاری حول محور خانه توحید متحد شوند.

وی دیـدار بـا مسؤولان بعثه کشورهای اسـلامی در ایام حـج را یکی از برنامه های اصـلی بعثه مقام معظم رهبری برشـمرد و از وزیر اوقاف الجزایر برای سفر به تهران و دیدار از مراکز فرهنگی کشورمان دعوت کرد.

در این دیـدار وزیر اوقـاف و امور دینی الجزایر نیز طی سـخنانی بـا تقـدیر از تلاش ها و موفقیت های علمی جمهوری اسـلامی ایران گفت: «دشمنان تلاش می کنند مانع موفقیتِ مسلمانان جهان در زمینه های مادی و معنوی باشند. در چنین شرایطی

۱- ۲۱/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۲ ذیحجه ۱۴۲۹

پیشرفت علمی ایران خدمت به امت اسلامی است.»

وزیر امـور دینی الجزایر بـا تقـدیر از فعـالیت هـای نماینـده ولی فقیـه و مؤسـسه علمی- فرهنگی «دارالحـدیث» گفـت: «تجربه دارالحـدیث و شـما، در مورد گسترش معارف و احادیث دینی می تواند به جهان اسـلام منتقل شود تا در قانون گذاری و امور اجتماعی مورد بهره برداری قرار گیرد.»

وی همچنین با اسـتقبال از موضع جمهوری اسـلامی ایران در تقویت اتحاد اسـلامی گفت، مسـلمانان در ایام حج باید برای هم فکری و نزدیکی هر چه بیشتر امت اسلامی تلاش کنند.

دیدار وزیر امور دینی اندونزی

در ادامه دیدارها «محمد مفتوح بسیونی»، رییس بعثه و وزیر امور دینی اندونزی، عصر جمعه (۱) همراه هیئتی با حضور در بعثه مقام معظم رهبری در مکه مکرمه، با نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی دیدار و گفت وگو کرد.

آیه الله ری شهری در این دیدار، یکی از برکات حج را آشنایی مسلمانان با مشکلات و آلام کشورهای اسلامی و هم فکری و رایزنی برای رفع آن هـا دانست و ابراز امیـدواری کرد که دیـدار وزیر امور دینی انـدونزی و هیئت همراه برکـات زیـادی برای تقویت روابط دو کشور داشته باشد.

سرپرست حجاج ایرانی مشـکل فلسـطین را مهم ترین مسأله کنونی جهان اسـلام برشمرد و گفت: «امروز مردم غزه در محاصره هسـتند و یک فاجعه انسانی در حال پدیـد آمدن است، در حالی که اگر مسـلمانان جهان و دولت های اسـلامی با هم بودند و احساس مسؤولیت می کردند، این شرایط ایجاد نمی شد.»

وی به پیام مقام معظم رهبری برای کنگره حج امسال اشاره کرد و گفت:

۱- ۲۲/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۳ ذیقعده.

«در پیام مهم رهبر معظم انقلاب، مشکلات جهان اسلام و راه حل آن ها مطرح شده بود که به عنوان یک هدیه فرهنگی و معنوی در اختیار هیئت اندونزی قرار می گیرد.»

وزیر امور دینی اندونزی نیز در این دیدار با ابراز خرسندی از حضور در بعثه مقام معظم رهبری گفت: «دیدار با برادران بعثه جمهوری اسلامی ایران به عنوان مجاهدان اسلام، بسیار خوشحال کننده و به یادماندنی است.» وی افزود: «با پیشنهاد نماینده ولی فقیه موافقم که باید مسلمانان به صورتی هماهنگ برای تحقق وحدت تلاش کنند؛ زیرا تحکیم صفوف ملت های اسلامی یک ضرورت حیاتی است.»

وی با ابراز تأسف از رنج و عذاب مردم فلسطین، اختلاف میان گروه های فلسطین را عامل تداوم اشغال گری صهیونیست ها دانست و گفت: «در صورت اتحاد گروه های فلسطینی می توان دشمن را به آسانی شکست داد.»

ایشان افزود: «مسأله فلسطین تنها مربوط به خاک و سرزمین نیست؛ بلکه موضوع فلسطین، حیثیت و آبروی دنیای اسلام است و بر همه مسلمانان واجب است که از آبروی خود حفاظت و حمایت کنند.» وزیر امور دینی اندونزی تأکید کرد که یکی از وظایف اصلی همه مسلمانان، تلاش برای آزادی فلسطین و بازپس گیری قدس شریف از صهیونیست هاست و در این مسیر باید تا آخرین قطره خون تلاش کرد.»

آقای ری شهری نیز با استقبال از مواضع وزیر دینی اندونزی در قبال مسأله فلسطین گفت: «امام امت(قدس سره) راه حل مشکلات جهان اسلام را وحدت امت اسلامی می دانست؛ وحدتی که با تبلیغات گسترده در زمان حج از کنار خانه توحید باید شکل بگیرد.»

وزیر دینی اندونزی در پایان این دیدار با ارائه گزارشی از فعالیت های مذهبی و فرهنگی در این کشور بزرگ اسلامی، به نماینده ولی فقیه گفت: «مردم مسلمان اندونزی علاقه ویژه ای به پیامبر مکرم اسلام(ص) و اهل بیت رسول الله(ص) دارند و

این کشور خانه دوم شما به شمار می آید.»

دیدار با وزیر ارشاد سودان

شنبه شب، (۱) «دکتر الازهر التیجانی»، وزیر ارشاد و اوقاف سودان با نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی دیدار و گفت وگو کرد. در این دیدار، وزیر ارشاد و اوقاف سودان با اشاره به گسترش بیداری اسلامی در جهان، بیداری روزافزون مسلمانان را زمینه ساز تحقق وعده الهی و تشکیل حکومت جهانی اسلامی دانست.

آقای ری شهری به پیام بسیار مهم رهبر معظم انقلاب به حجاج اشاره کرد و گفت: «در پیام بسیار مهم رهبر معظم انقلاب، تأکید شده که با هوشیاری جهان اسلام وعده الهی برای گسترش حکومت جهانی اسلام محقق خواهد شد.»

سرپرست حجاج ایرانی افراطگرایی را مخالف اسلام و آموزه های دینی دانست و گفت: «در شرایطی که استکبار با تمام توان از جمله با تشویق افراطگرایی برای مقابله با اسلام و قرآن تلاش می کند، نزدیکی کشورها به یکدیگر بیش از همیشه ضرورت دارد.»

وی افزود: «دشمنان اسلام با دست های ناپیدا و برای ایجاد تفرقه میان مسلمانان از افراطگرایی حمایت می کنند. در چنین شرایطی مسلمانان جهان، به ویژه اندیشمندان و نخبگان جهان اسلام باید تندروی را از جوامع اسلامی طرد کنند.»

نماینده ولی فقیه خواستار حمایت جدی مسلمانان از مردم مظلوم غزه شد و گفت، اگر مسلمانان با هم بودند، به حقوق آن ها در جهان تجاوز نمی شد و مردم غزه در شدیدترین محاصره غذایی و دارویی قرار نمی گرفتند.

ری شهری افزود: «با کمال تأسف، دولت های اسلامی آن گونه که شایسته است،

۱- ۲۳/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۴ ذیقعده.

از مردم تحت فشار غزه حمایت نکرده اند.»

وی به مواضع نزدیک و برادرانه جمهوری اسلامی ایران و سودان در مورد مسائل بین المللی اشاره کرد و گفت: «در شرایطی که مردم غزه به حمایت مسلمانان نیاز جدی دارند، جمهوری اسلامی ایران و سودان باید برای دفاع از مردم مظلوم فلسطین در کنار هم باشند.»

ایشان به دیدار خود از سودان و ملاقات با رییس جمهوری این کشور اشاره کرد و گفت: «دولت و ملت مسلمان سودان با وجود مشکلاتی که استکبار به صورت مصنوعی ایجاد کرده، بر مشکلات متعدد غلبه خواهند کرد.»

وی یکی از توطئه های دشمنان اسلام را ایجاد یأس و ناامیدی در میان انقلابیون و دوست داران اسلام دانست.

نماینده ولی فقیه با اشاره به دیدارهای خود با وزیر امور دینی سودان در ایام حج و در تهران و خارطوم، بر آمادگی جمهوری اسلامی ایران برای گسترش مناسبات در تمام زمینه ها با سودان تأکید کرد و گفت: «جمهوری اسلامی ایران از مواضع حق طلبانه، استقلال طلبانه و ارزشی سودان با تمام توان حمایت می کند.»

«دکتر الازهر التیجانی» نیز با ابراز شادمانی از حضور در بعثه مقام معظم رهبری به دیدار خود از تهران اشاره کرد و گفت: «در دیدار از جمهوری اسلامی ایران احساس کردم که این کشور به عنوان الگوی اسلام متعهد، یک تجربه جدّی در حاکمیت ارزش های اسلامی در جهان اسلام است.»

وی همچنین مواضع نماینده ولی فقیه را درباره ضرورت وحدت مسلمانان تأکید کرد و گفت: «ما به حجاج سودانی گفته ایم که برای وحدت اسلامی و مبارزه با استکبار جهانی دعا کنند.» این مقام بلندپایه سودان گفت: «سودان در کنار جمهوری اسلامی ایران با مردم مستضعف فلسطین، عراق و افغانستان اعلام هم بستگی می کند.»

وی با تقبیح افراطگرایی در جهان اسلام گفت: «ما در سودان شاهد توطئه های

استکبار غرب علیه کشور خود هستیم. پروژه های جدایی طلبانه و ایجاد فتنه مذهبی و نژادی و قبیله ای را درک می کنیم و از آن آسیب دیده ایم. مردم مسلمان سودان با تندروی و خشونت گرایی مخالفند.»

وزیر ارشاد و اوقاف سودان افزود: «ما با هم زیستی مسالمت آمیز با پیروان سایر ادیان در سودان، به روشنی اعلام کرده ایم که اسلام گرا هستیم و سکولاریسم را قبول نداریم.»

وی در پایان، آمادگی سودان را برای استفاده از تجربیات جمهوری اسلامی ایران در حج اعلام کرد.

دیدار با اعضای پارلمان افغانستان

نماینده ولی فقیه پیش از ظهر یکشنبه (۱)، در دیدار با جمعی از اعضای پارلمان افغانستان و گروهی از علمای این کشور، تهاجم فرهنگی دشمنان را خطرناک تر از شبیخون سیاسی و نظامی آنان دانست و گفت: «علما و اندیشمندان افغانستان باید برای جلوگیری از تهاجم فرهنگی آمریکا تلاش کنند؛ در این صورت بیگانگان وادار به عقب نشینی می شوند.

شرایط کنونی در افغانستان بهتر از زمان حاکمیت کمونیست ها و یا طالبان است، اما با شرایط مطلوب فاصله زیادی دارد. نیروهای مردمی و شخصیت های سیاسی، دینی و فرهنگی افغانستان و عراق فرصت تهاجم فرهنگی را از بیگانگان بگیرند.»

آقای ری شهری امنیت عراق و افغانستان را برای جمهوری اسلامی ایران حیاتی خواند و گفت: «از آنجا که امنیت عراق و افغانستان ارتباط تنگاتنگی با امنیت جمهوری اسلامی ایران دارد، با همه توان تلاش می کنیم تا ثبات و امنیت در این دو کشور تعمیق و گسترش یابد.»

۱- ۲۴/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۵ ذیحجه.

وی در پایان با تجلیل از امام راحل(قدس سره) به عنوان احیاگر حج ابراهیمی گفت: «در سرزمین وحی دعا می کنیم که همه کشورهای اسلامی، به ویژه افغانستان، عراق و لبنان، از لوث بیگانگان پاک شوند.»

سید عبدالقیوم سجادی، عضو پارلمان افغانستان و رییس دانشگاه خاتم النبیین(ص) نیز در این دیدار با استقبال از تبادل همکاری های همه جانبه بعثه های جمهوری اسلامی ایران و افغانستان گفت: «جمهوری اسلامی ایران سامان دهی و نظم بسیار خوبی در امور اجرایی حج ایجاد کرده که می تواند الگویی برای همه کشورهای اسلامی، به ویژه افغانستان باشد.»

وی گزارشی از وضعیت سیاسی و فرهنگی افغانستان ارائه داد و گفت: «ما فاصله زیادی تا ثبات و امنیت کامل در افغانستان داریم، اما شرایط کنونی نیز تا حد زیادی مطلوب است. در شرایط کنونی امنیت افغانستان بسیار حائز اهمیت است و ما معتقدیم جمهوری اسلامی ایران، هم در بعد فرهنگی و هم در بعد اقتصادی می تواند فعالیت های خوبی در تحکیم ثبات و امنیت افغانستان داشته باشد.»

این نماینده مجلس افغانستان با تقدیر از حمایت های جمهوری اسلامی ایران از مهاجران در طول سال های گذشته، خواستار ارائه تسهیلات برای حج مهاجران افغانی مقیم ایران شد.

دیدار با رییس تجمع علمای مسلمین لبنان

نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی پیش از ظهر دوشنبه (۱) با «شیخ احمد زین» رییس هیئت امنای تجمع علمای مسلمین لبنان دیدار کرد و افتخارات سال های اخیر لبنان را ناشی از اتحاد مسلمین دانست و گفت: «اتحاد مسلمانان لبنان می تواند الگویی برای مسلمانان در سراسر جهان باشد.»

۱- ۲۵/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۶ ذیحجه.

وی بـا تجلیـل از مقـاومت اسـلامی در لبنـان ابراز امیـدواری کرد بـا روحیه ای که در مقـاومت اسـلامی لبنـان وجـود دارد و با مقاومت مردم فلسطین، پیروزی مقاومت و مردم مظلوم فلسطین در آینده ای نزدیک تحقق یابد.

نماینده ولی فقیه همچنین حمایت از مردم مظلوم غزه را وظیفه دینی تمامی مسلمانان و دولت های اسلامی دانست.

رییس هیئت امنای تجمع علمای لبنان نیز با قدردانی از تلاش های بعثه مقام معظم رهبری در خدمت به حجاج و اعتلای «کلمه الله» در موسم حج گفت: «هدف از تشـکیل تجمع علمای مسلمین، دعوت به وحدت اسلامی، مبارزه با رژیم صهیونیستی و هم بستگی همه جانبه با مقاومت اسلامی و حزب الله لبنان است.

وی مقـاومت اسـلامی را پیشـتاز ارتش مردمی و میلیـونی- که امـام خمینی برای تشـکیل آن فراخـوان دادنـد- خوانـد و گفت: «مقاومت اسلامی با همه طرح های سازش کارانه و با رژیم اشغالگر با همه توان مبارزه می کند.»

وی با ستایش از نقش سیدحسن نصرالله، سکوت کشورهای اسلامی در برابر فاجعه انسانی غزه را محکوم کرد.

بازدیدهای نماینده ولی فقیه

اشاره

یکی از فعالیت های نماینـده ولی فقیه در موسم حـج بازدیدهایی است که از بعثه های حج سایر کشورها، واحدها، بخش ها و کاروانهای ایرانی و غیرایرانی در مدینه و مکه صورت می پذیرد. این فعالیت ها امسال نسبت به سال گذشته، رشد قابل توجهی داشته است. در این جا این بازدیدها را مرور میکنیم.

یک: بازدید از بعثه ها

بازدید از بعثه اندونزی

بـا توجه به این که کشور انـدونزی بیشترین زائر را در میـان کشورهـای اسـلامی دارد، صـبح روز جمعه (۱)، سرپرست حجاج ایرانی به منظور آشـنایی با رونـد عملیات حـج در این کشور در محل بعثه اندونزی حاضـر شد و با مسؤولان آن دیدار و گفت وگو کرد.

در این دیـدار، «دکتر احمـد کارتنا»، رییس بعثه انـدونزی در مدینه، ضـمن خرسـندی از این ملاقات، گزارشـی از نحوه فعالیت کارگزاران حج این کشور و نیز چگونگی اسکان و تغذیه زائران اندونزی ارائه کرد.

آقای ریشهری نیز ایران و اندونزی را دو کشور دوست و برادر خواند و با اشاره به سفر چند سال پیش خود به اندونزی، گفت: «مردم مسلمان اندونزی علاقه مند به جمهوری اسلامی ایران هستند و علاقه مندی متقابلی بین دو کشور وجود دارد.»

وی بـا اشـاره به سـفر معـاون سازمـان حـج و زیارت به انـدونزی در ماه های اخیر گفت: «جمهوری اسـلامی ایران آماده انتقال تجربیات و اطلاعات خود برای بهتر اداره کردن امور حجاج اندونزی است.»

بازدید از بعثه مراجع

۱- ۱/ ۹/ ۱۳۸۷ مطابق با ۲۲ ذیقعده.

در ادامه بازدیدهای نماینده ولیّ فقیه، ایشان پیش از ظهر روز دوشنبه (۱)، با حضرات آیات صانعی، حسینی حائری، نمایندگان مراجع عظام؛ مکارم شیرازی، سیستانی، شبیری زنجانی، بهجت، فیاض، سبحانی، عزالدین زنجانی، سید سعید حکیم، شاهرودی، نوری همدانی، صافی گلپایگانی و موسوی اردبیلی دیدار کرد.

در این دیدارها که در فضایی صمیمی انجام شد، سرپرست حجاج با مراجع عظام تقلید و نمایندگان ایشان درباره مسائل مربوط به حج و ضرورت تلاش برای برگزاری حج عزّت مند برای نظام اسلامی و امت اسلام تبادل نظر کرد.

این بازدید در پی حضور اعضای بعثه مراجع عظام تقلید در بعثه مقام معظم رهبری و دیدار روز پنج شنبه آنان صورت گرفت.

بازدید از بعثه عراق

سرپرست حجاج ایرانی در ادامه دیدار از بعثهها، یکشنبه شب (۲) در رأس گروهی شامل معاونان بعثه مقام معظم رهبری، جمعی از علما، رییس سازمان حج و زیارت، رییس سازمان فرهنگ و ارتباطات و معاون پارلمانی و کنسولی وزارت امور خارجه، در بعثه عراق با مسؤولان این بعثه دیدار و گفت وگو کرد.

وی ضمن اظهار خرسندی از این دیدار گفت: «بسیاری از مشکلات کنونی در عراق، با هدایت مرجعیت و مسؤولیت شناسی مسؤولان سیاسی این کشور حل می شود و با خروج سلطه گران، عراق از استقلال همه جانبه برخوردار خواهد شد.

ایشان با اشاره به رهنمودهای رهبر معظم انقلاب در دیدار با کارگزاران حج مبنی بر فرصت های بی بدیل حج برای خودسازی فردی، امت اسلامی و همچنین نظام اسلامی گفت: «با الهام از سخنان مقام معظم رهبری، کنگره عظیم حج، فرصتی برای

۱- ۴/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۵ ذیقعده

۲- ۱۰/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲ ذیحجه.

زائران عراقی، امت اسلامی و دولت و ملت عراق است.»

آقای ری شـهری افزود: «هر مسـلمانی که در سـرزمین وحی حضور دارد، باید برای تقویت بنیه معنوی خود، با ذکر و یاد خدا، دل و جانش را جلا دهد و علاوه بر این، از فرصت حج برای امت اسلامی و جامعه خود بهره بگیرد.»

سرپرست حجاج ایرانی با اشاره به اهمیت وحدت صفوف ملت مسلمان ایران گفت: «بر اساس تدبیر حضرت امام(قدس سره) و خلف صالح ایشان، مقام معظم رهبری، ایران اسلامی با همه اقوام فارس، عرب، ترک، کرد، لُر و بلوچ و دیگر گروهها، الگوی خوبی برای وحدت اسلامی در عراق است.»

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت گفت: «وحدتی که به تدریج در عراق در حال شکل گیری است، وضعیت بهتری را از آن چه امروز وجود دارد، برای دولت و ملت عراق نوید می دهد و ما در سرزمین وحی، دعا می کنیم که مشکلات باقی مانده عراق حل شود و مردم عراق با رهبری روحانیت و مرجعیت، سرنوشت خوبی برای خود رقم بزنند.»

حجه الاسـلام والمسـلمین مولا، رییس بعثه عراق نیز با ابراز خوشـحالی از حضور نماینده ولی فقیه و هیئت همراه در بعثه عراق گفت: «حج کنگره عظیم جهان اسلام است و باید برای تأمین منافع امت اسلامی از آن بهره گرفت.»

وی بـا اشاره به مشترکات جمهوری اسـلامی ایران و عراق گفت که منافع و امنیت در کشور عراق، مورد توجه و اهتمام طرفین است.

رییس بعثه عراق بـا اشـاره به جنایـات صـدام در جنـگ تحمیلی، تجـاوز به کویت و قتـل عـام عراقی ها گفت: «بایـد در حـج، مشکلات و اوضاع عراق را برای همه ملت ها بیان کنیم.»

وی بر نقش مرجعیت و روحانیت و در رأس آن، آیه الله العظمی سیستانی در ایجاد وحدت و آرامشِ عراق و جلوگیری از فتنه های قومی تأکید و از حمایت های

جمهوری اسلامی ایران از ملت و دولت عراق قدردانی کرد.

بازدید از بعثه حزب الله لبنان

در ادامه بازدیدها، صبح روز جمعه (۱)، نماینده ولی فقیه همراه معاونان بعثه جمهوری اسلامی ایران از بعثه لبنان بازدید و با مسؤولان آن دیدار و گفت و گو کردند.

در ابتدای این دیدار که در فضایی سرشار از امید و حماسه صورت گرفت، شیخ بزبک ضمن خوش آمدگویی گفت: «حزب الله لبنان به عنوان فرزندان معنوی امام خمینی(قدس سره) با پیروی از امام خامنه ای به راه اسلام ناب محمدی وفادار خواهدماند و به مقاومت اسلامی تا شکست کامل دشمن ادامه خواهد داد.»

ایشان از انقلاب اسلامی به عنوان احیاگر اسلام ناب محمدی تجلیل کرد و گفت: «با هدایت و رهنمودهای امام امت و رهبر معظم انقلاب اسلامی، حج ابراهیمی به عنوان فرصتی برای امت اسلامی به تمام مسلمانان معرفی شده است.»

وی نقش نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت رادر گسترش فرهنگ مکتب اهل بیت، ستود و تأکید کرد: «جمهوری اسلامی ایران در برابر فشارهای دشمنان پیروز خواهد شد و مقاومت اسلامی را در کنار خود خواهد داشت.»

سپس آیه الله ریشهری طی سخنانی، با تجلیل از سید حسن نصرالله، از وی به عنوان رهبری حکیم، شجاع و مدبّر یاد کرد و گفت: «آن گونه که از روایات اسلامی برداشت می شود، جمهوری اسلامی ایران به فضل الهی، زمینه ساز و مقدمه حکومت جهانی حضرت مهدی(عج) است و پیروزی های پی درپی مقاومت اسلامی نیز نزدیک شدن روز موعود و تشکیل حکومت عدل امام زمان(عج) را نوید می دهد.»

وی در ادامه، به شکست توطئه های دشمنان اسلام علیه مقاومت اسلامی اشاره

۱- ۱۵/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۶ ذی حجه.

کرد و گفت: «امروز که ایـدئولوژی شـرق و غرب به بن بست رسـیده، ایدئولوژی اسـلام و مکتب اهل بیت تنها راه نجات بشـر است.»

نماینـده ولی فقیه به اوضاع وخیم غزه نیز اشاره کرد و گفت: «آن چه امروز در غزه می گـذرد، آزمونی از جانب خداوند برای عموم مسـلمانان است. در حـالی که فـاجعه انسـانی در غزه در حال شـکل گیری است، با کمال تأسف آن ها که بایـد به یاری ملت مقاوم فلسـطین بیایند، سکوت اختیار کرده اند. کشورهای اسلامی وظیفه دارند ملت مظلوم فلسطین را تنها نگذارند. راهی برای رهایی فلسطین از اشغال صهیونیست ها جز مقاومت اسلامی وجود ندارد.

وی در پایـان، خطـاب بـه رییس بعثه حزب الله گفت: «سـلام گرم و صـمیمانه مـا را به رهـبر حکیم و آگـاه حزب الله برسانیـد. امیدواریم که ایشان را از نزدیک زیارت کنیم.»

دیـدار آیه الله ری شـهری و هیئت همراه از بعثه حزب الله لبنان، در پاسـخ به دیدار شـیخ بزبک و همراهانش از بعثه مقام معظم رهبری انجام شد.

دو: بازدید از واحدها و بخشها

دیدار از آشپزخانه های مرکزی در مدینه

در حومه شـهر مدینه منوره دو آشپزخانه متمرکز با اسـتفاده از پیشرفته ترین وسایل و تجهیزات پخت وپز، غذای مصرفی زائران ایرانی را آماده سازی و طبخ می کنند و به مکان های استقرار کاروان ها تحویل می دهند.

روز جمعه (۱) نماینـده ولی فقیه و سـرپرست زائران ایرانی که از سوی رییس سازمان حج و زیارت همراهی می شد، به منظور آگاهی از وضعیت پخت غذا، چگونگی تأمین مواد غذایی و قدردانی از نیروهای شاغل در آشپزخانه، از آن ها دیدار کرد.

۱- ۱/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۲ ذی قعده.

وی در گفت وگو با خبرنگاران اظهار داشت: «با تلاش دست اندرکاران اجرایی حج، کیفیت تولید و توزیع غذای زائران نسبت به سال های گذشته رشد نسبی داشته است.»

ایشان ضمن سپاس از زحمات رییس سازمان حج و زیارت و دست اندرکاران تهیه غذای زائران، خواستار توجه کامل به سلامت زائران و خدمت رسانی مناسب به آنان شد و گفت: «باید مسؤولان توزیع غذا سعی لازم را داشته باشند تا از کیفیت غذای زائران کاسته نشود.»

بازدید از ستاد مدینه

نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی عصر چهارشنبه (۱) به همراه معاونان بعثه رهبری از ستاد مدینه دیدار کرد و در جریان جزئیات روند فعالیت های این ستاد قرار گرفت.

آقای مجردی، رییس ستاد مدینه، در جریان این دیدار توضیحات لازم را درباره فعالیت های قسمت های مختلف این ستاد ارائه کرد و گفت: «خوشبختانه در سال جاری، پروازهای مدینه با کمترین تأخیر و مشکل مواجه بوده و سه شنبه شب، پروازهای مدینه پایان می یابد».

نماینده ولی فقیه در این دیدار از تلاش های رییس و اعضای ستاد مدینه برای خدمات رسانی به زائران و کسب رضایت آنان تشکر کرد.

دیدار از ستاد مکه

سرپرست حجاج ایرانی همچنین روز دوشنبه (۲)، پس از شرکت در سخنرانی عمومی بعثه مقام معظم رهبری، از بخش های مختلف ستاد مکه و بعثه دیدار کرد و در جریان روند فعالیت های اجرایی و فرهنگی کارگزاران حج قرار گرفت.

۱- ۶/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۷ ذی قعده

۲- ۱۱/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲ ذی حجه.

آقای سقایی، رییس ستاد مکه و معاونان بعثه در جریان این دیدار توضیحات لازم را ارائه کردند.

نماینده ولی فقیه از تلاش های رییس و اعضای ستاد مکه و مسؤولان بعثه مقام معظم رهبری برای خدمات رسانی به زائران و کسب رضایت آنان تشکر کرد و خواستار تلاش بیش از پیش کارگزاران حج در روزهای حسّاس پیش رو، برای خدمت رسانی به حجاج شد.

دیدار از ایستگاههای اتوبوس

نماینده ولی فقیه سه شنبه شب (۱) با حضور در محل ایستگاه های انتقال زائران به بیت الله الحرام، ضمن قدردانی از تلاشهای بی دریغ کارکنان واحد حمل و نقل، بر ضرورت تلاش جدّی دست اندرکاران امور حمل و نقل درون شهری، برای کسب رضایت زائران تأکید کرد.

با توجه به این که در روزهای اخیر، مسیر تردد زائران به مسجدالحرام، به ویژه در ساعات قبل و بعد از نمازهای یومیه، با مشکل ازدحام جمعیت در ایستگاه های اتوبوس درون شهری مواجه بودند، نماینده ولی فقیه همراه با این گروه از زائران راهی حرم شد تا از نزدیک مشکلات را بررسی کند.

جمعی از زائران در داخل اتوبوس و ایستگاه، با آیه الله ری شهری به گفت وگو پرداختند و از تلاش و زحمات دست اندرکاران امور حمل و نقلِ درون شهری قدردانی کردند.

رییس سازمان حج و زیارت که آیه الله ری شهری را همراهی می کرد، در جریان این دیدار توضیحاتی را درباره وضعیت حمل و نقل درون شهری ارائه کرد و گفت: «به دلیل ازدحام جمعیت در موسم حج، رفت و آمد زائران به مسجدالحرام، به ویژه در ساعات قبل و بعد از نمازها، با مشکلاتی روبه روست، اما این مشکلات نسبت به

۱- ۱۲/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۳ ذی حجه.

سال گذشته کاهش یافته است.»

وی افزود: «برنـامهریزی لازم از سوی کارشـناسان و مسؤولاـن سازمان حـج و زیارت صورت گرفته تا زائران از امکانات تردد درون شهری در مکه مکرّمه استفاده کنند.»

قهرودی گفت: «تعـدادی از هتل های نزدیک به مسـجدالحرام اجاره شـده که این موضوع از ازدحام جمعیت در ایسـتگاه های اتوبوس کاسته است.»

دیدار از مرکز هیئت پزشکی در منا

روز سه شنبه (۱) در بازدید از مرکز پزشکی حج جمهوری اسلامی ایران، از نزدیک در جریان خدمت رسانی به حجاج ایرانی قرار گرفت و از بیماران بستری در این مرکز عیادت کرد.

در این بازدید که حسن سـقایی رییس سـتاد مکه مکرمه نیز سرپرست حجاج جمهوری اسلامی ایران را همراهی می کرد دکتر محمد تقی حلی ساز، گزارشی در خصوص کیفیت خدمت رسانی به زائران و فعالیت های پزشکی در منا ارائه داد.

آیت الله محمدی ری شـهری، در جریان این بازدید، از بخش های پذیرش، اورژانس، بستری، آزمایشگاه کلینیک تخصصی و داروخـانه هیئت پزشـکی دیـدن کرد و بـا پراهمیت خوانـدن حضور در این عرصه مهم خـدمت رسـانی به حجـاج ایرانی، برای دست اندرکاران حوزه پزشکی حج، سلامتی و توفیقات روزافزون را از خدای متعال مسألت داشت.

دیدار از نمایشگاه محصولات فرهنگی

با تلاش روحانیون و مـدیران کاروان ها در موسم حـج، نمایشـگاهی از محصولات فرهنگی برگزار شد که آقای ری شـهری با جمعی از مسؤولان بعثه و سازمان حج روز

۱- ۱۹/ ۹/ ۸۷

یک شنبه (۱) از آن دیدن کردند.

در این دیـدار که مصـطفی خاکسـار قهرودی رییس سازمـان حـج و زیـارت نیز وی را همراهی می کرد، از نزدیـک در جریان فعالیت های فرهنگی کاروانها و چگونگی شکلگیری این نمایشگاه ها قرار گرفت.

آقـای ری شـهری در این دیـدار از رییس سازمـان حـج و زیـارت، به منظور انجام هماهنگی های لازم و تسـهیل در انجام امور فرهنگی و تـأمین بودجه مورد نیـاز و همچنین از اعضـای شوراهـای فرهنگی کاروان ها و معاونت آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری، به منظور همکاری در ایجاد نمایشگاه های فرهنگی در کاروان های حجاج ایرانی تشکر کرد.

ایشـان در این دیـدار گفت: «کارهـای فرهنگی در سـال جاری از انسـجام بیشتری نسـبت به سال گذشـته برخوردار است و این مسأله باید در سال آتی با همین حجم و با عمق بیشتر ادامه یابد.»

وی در گفت وگویی بـا خبرنگـاران افزود: «بـا نظرسـنجی از زائران، در خصوص میزان اسـتقبال و مفیـد بودن فعـالیت ها، باید کارها بر اساس ذائقه روحی و فکری زائران و سطح معلومات آن هاانجام گیرد.

نماینـده ولی فقیه، انجام کارهای فرهنگی در کاروان های حج را به دلیل تنوع مخاطبان و وجود افراد مسن، همچنین آمار قابل توجه افراد بی سواد در کاروان ها، کاری دشوار برشـمرد و آن را همراه با اجر و پاداش الهی دانست و توصیه کرد: «لازم است با نظر خواهی از زائران اقدامات فرهنگی، با نیازهای آنان هماهنگ گردد.»

آقای خاکسار قهرودی نیز در این دیدار به خبرنگاران گفت: «انجام امور فرهنگی

۱- ۲۴/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۵ ذی حجه.

را در جهت مهندسی- فرهنگی در حوزه کاروان های زائران ایرانی برشمرد و آن را امری موفق برای تقویت بُعد فرهنگی در کاروان های حج دانست.»

در دیدار نماینده ولی فقیه از نمایشگاه های فرهنگی کاروان های حج، اعضای شوراهای فرهنگی و زائرانی که مسؤولیت غرفه های این نمایشگاه را بر عهده داشتند، در خصوص نوع محصولات فرهنگی موجود در غرفه ها، توضیحات خود را به آقای ری شهری ارائه کردند.

دیدار از آشپزخانه های مرکزی در مکه

در مکه مکرّمه دو آشپزخانه مرکزی عهده دار تأمین پخت غذای حجاج ایرانی اند. روز چهارشنبه (۱) به منظور بررسی وضعیت عملیات پخت غذا و تشکر از زحمات کارکنان آشپزخانهها، نماینده ولی فقیه همراه رییس سازمان حج و گروهی از مسؤولان، از آن ها دیدار کرد و از نزدیک در جریان چگونگی فعالیت دست اندرکاران پخت و توزیع غذای زائران ایرانی قرار گرفت.

آقای خاکسار قهرودی توضیحاتی را درباره جزئیات فعالیت های خود ارائه کرد و گفت: «در این آشپزخانه ها علاوه بر نظارت مستقیم کارشناسان مرکز بهداشت و آزمایشگاه در هر مرحله، گروه پزشکی جمهوری اسلامی ایران نیز بر سلامت و بهداشتِ دست اندرکاران و کیفیت تغذیه نظارت کامل دارند.»

آقای ری شهری در بازدید از مرکز بهداشت، آزمایشگاه، سالن آماده سازی، گروه های مختلف پخت، از عوامل دست اندرکار در تشکیلات تهیه و توزیع متمرکز غذا که با دقت به انجام وظایف خود مشغول بودند، قدردانی کرد.

۱- ۲۷/ ۸۷ ۹ مطابق با ۱۸ ذی قعده.

سه: دیدار از کاروانها

دیدار از کاروان های اندونزیایی

سرپرست حجاج ایرانی به منظور آشنایی با نوع خدمات رسانی به حجاج سایر کشورها در مدینه منوره، صبح روز جمعه (۱) از کاروانهای انـدونزی دیدار کرد. وی که از سوی رییس سازمان حج و زیارت و رییس بعثه اندونزی در مدینه همراهی می شد، در فضایی صمیمی، با نوع خدمات رسانی اجرایی و فرهنگی کاروانها و زائران اندونزیایی در موسم حج آشنا شد.

ایشان در این دیدار، از آشـنایی زائران اندونزیایی با انقلاب اسـلامی، امام راحل و رهبر معظم انقلاب اسلامی پرسید و در آخر برای آنان، حجّی مقبول از درگاه خداوند آرزو کرد.

زائران انـدونزیایی که از حضور نماینـده ولی فقیه ابراز شادمانی می کردند، به هنگام دعای آیه الله ری شـهری یک صدا آمین گفتند.

نماینـده ولی فقیه همچنین بـا حضور دریک مرکز درمانی بعثه حـج انـدونزی، ضـمن عیادت از بیماران بستری در این مرکز، با کـادر پزشـکی و پرسـتاران گفت وگوکرد و گفت: «کار شـما پزشـکان و پرسـتاران که در خـدمت زائران هستیـد، در پیشـگاه خداوند بسیار ارزش مند است.»

دیدار از کاروان های ایرانی در مدینه

سرپرست حجاج ایرانی و معاونان بعثه رهبری ظهر روز سه شـنبه (۲) پس از شـرکت در نماز جماعت مسجدالنبی(ص) میهمان جمعی از زائران ایرانی بود و ناهار را در جمع آنان صرف کرد.

۱- ۱/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۲ ذی قعده

۲- ۵/ ۹/ ۸۷، مطابق با ۲۶ ذی قعده.

نماینـده ولی فقیه در جریـان این دیـدار، بـا زائران شـهرهای کرمان، تهران، ورامین، خراسان جنوبی و سـمنان از نزدیک گفت وگو کرد و وضعیت اسکان و تغذیه و برنامه های فرهنگی کاروان را از آنان جویا شد.

زائران ایرانی نیز از تلاش مـدیران و روحانیون برای ارائه خـدمات اجرایی و فرهنگی به زائران قـدردانی کردنـد. در این دیـدار برخی از زائران، مواردی ازبرخورد مأموران عربستان در بقیع شریف راتشریح کردند و خواستار پی گیری این موضوع از سوی مسؤولان ایرانی شدند.

ایشان پیش از این نیز با حضور در محل اسـکان زائران اهل سنت و تشیع، از خراسان و زاهدان، از نزدیک در جریان چگونگی خدمت رسانی به آنان قرار گرفت.

آقای ریشهری همچنین با خواهر یکی از شهدا (۱) دیدار کرد و فوت مادر شـهید را به وی تسلیت گفت. خواهر شهید مرتضی موسوی گفت: «مـادرم شب گذشـته خواب طواف همراه با فرزنـد شـهیدش را دیـد و برای ما تعریف کرد و پس از آن دعوت حق را در مکه مکرّمه پذیرفت و به دیار باقی شتافت.»

سرپرست حجاج ایرانی ضمن ابراز هم دردی با خواهر شهید، از درگاه خداوند عُلوّ درجات مادر شهید موسوی را آرزو کرد و گفت: «بر اساس روایات اسـلامی هر کس در مکه و در حال طواف، جان به جان آفرین تسـلیم کند، روز محشـر لبیک گویان در پیشگاه الهی حاضر خواهد بود.»

بازدید از کاروانهای ترکیه

در ادامه دیدار از زائران کشورهای دیگر، نماینده ولی فقیه و سـرپرست حجاج ایرانی پیش از ظهر چهارشنبه. (۲) با حضور در کاروانی از ترکیه در مدینه منوّره از

۱- مرتضی موسوی

۲- ۶/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۸ ذی قعده.

نزدیک در جریان جزئیات خدمت رسانی اجرایی و فرهنگی به آنان قرار گرفت.

آقای ری شهری هنگام ورود به محل استقرار کاروان ترکیه ای از سوی معاون بعثه ترکیه، مسؤولان کاروان و زائران ترکیه ای مورد استقبال قرار گرفت. معاون بعثه ترکیه به نماینده ولی فقیه و همراهان وی خیر مقدم گفت.

نماینده ولی فقیه در جمع زائران ترکیه، در سخنانی کوتاه اظهار داشت: «جمهوری اسلامی ایران و ترکیه مناسباتی بسیار نزدیک و برادرانه دارند و در ایام حج، مسؤولان بعثه دو کشور با هم دیدار و تبادل نظر می کنند.»

یکی از زائران کاروان ترکیه نیز به نمایندگی از سوی سایر زائران گفت: «ایران برادر ماست و ما جمهوری اسلامی ایران را از صمیم قلب دوست داریم.»

زائران ترکیه ای با ابراز شادمانی از ملاقات با نماینده ولی فقیه، از وی برای قبولی زیارات و طاعات خود طلب دعا کردند که در پاسخ، آیه الله ری شهری از درگاه خداوند برای آنان حجّی مقبول و سعیی مشکور آرزو کرد.

دیدار از کاروان های ایرانی در مکه

به منظور آشنایی از وضعیت اسکان و خدمات رسانی به زائران ایرانی، سرپرست حجاج ایرانی، روز دوشنبه (۱)، به اتفاق رییس سازمان حج و زیارت در محل اسکان بیش از ۳۲۰۰ زائر در قالب ۱۶ کاروان در مکّه مکرمه حاضر شد و ضمن صرف ناهار همراه آنان، با زائران دیدار و گفت وگو کرد.

این زائران که از شهرهای تهران، تبریز، مازندران و شیراز بودند، در گفت وگوهای خصوصی و عمومی با آقای محمدی ری شهری، دیدگاه های خود را در مورد کیفیت و کمیّت برنامه های فرهنگی و اجرایی بیان داشتند.

بیشتر حجاج از میزان خدمات ارائه شده و کارگزاران اجرایی و فرهنگی

۱- ۱۱/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲ ذی حجه.

کاروان ها ابراز رضایت داشتند و برخی از حجاج نیز نسبت به کیفیت غذا انتقاد داشتند که سرپرست حجاج ایرانی در پاسخ، با تأیید ضرورت افزایش کیفیت غذا گفت: «پخت غذا به صورت متمرکز و زیر نظر کارشناسان بهداشت و تغذیه انجام می شود.»

برخی دیگر از زایران خواستار افزایش ساعات صرف غذا شدند که سرپرست حجاج ایرانی دستورهای لازم را در این مورد صادر کرد. آیه الله ری شهری و آقای قهرودی رییس سازمان حج و زیارت پس از شنیدن نظر حجاج ایرانی، دستور پی گیری مشکلات و تأمین رضایت زائران ایرانی را صادر کردند.

در جریان این دیدار یک حاجیه خانم به نماینده ولی فقیه گفت: «برای انجام اعمال واجب حج تمتع اضطراب دارم؛ چه توصیه ای برای حل این مشکل دارید؟» ایشان پاسخ داد: «ذکر «یا حفیظ یا علیم» و «لاحول و لا قوه الا بالله» را بسیار تکرار کنید.»

دیدار از کاروان جانبازان

به منظور تجلیل از مقام شامخ جانبازان و رسیدگی به امور آنان، نماینده ولی فقیه، عصر جمعه (۱) با حضور در محل اسکان جانبازان انقلاب اسلامی در مکّه مکرمه، از این عزیزان به عنوان میهمانان آبرومند خدا قدردانی کرد.

آقای ری شهری که از سوی رییس سازمان حج و زیارت همراهی می شد گفت: «در میان میهمانان خدا، آبرومندتر از کسانی که برای خدا و در راه حفظ عزت و استقلال جمهوری اسلامی ایران، به امر ولی فقیه به درجه رفیع جانبازی رسیده اند وجود ندارد. جانبازان غیور باید قدر این توفیق را بدانند. جانبازان و خانواده های صبور آنان میهمان کسی هستند که میزبانی بزرگ تر از او وجود ندارد. جانبازان

۱- ۱۵/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۶ ذی حجه.

عزیز که به حج مشرف شده اند، به عنوان بهترین بندگان خدا نزد بهترین میزبان آمده اند. قدر خود، این سرزمین و میهمانی خدا را بدانند.»

نماینده ولی فقیه گفت: «باید به پیروی از رسول مکرم اسلام(ص) و ائمه معصومین(ع)، بدانیم از خداوند چه بخواهیم. انسان می تواند به درجه ای از معرفت و کمال برسد و از خدا و معنویت به قدری بهره ببرد که هیچ نیازی در این دنیا نداشته باشد.»

ایشان بهترین برکات و سوغات از سرزمین وحی را معرفت ذات حق تعالی دانست و گفت: «از خداوند بخواهیم در کنار کعبه، چشم زائران به نور جمال ولی عصر(عج) روشن شود. بهترین درس سفر حج برای شما و خانواده های شما که مجاهدت می کنند، این است که انسان عاشق خدا شود.»

وی به شرح برخی از رموز و اسرار محرّمات احرام پرداخت و گفت: «محرمات احرام در واقع نشان می دهد که ضیافت خدامیهمانی خاصی است و پیام محرمات احرام به زائران با معرفت این است که، تن آسایی با عشق خدا جمع شدنی نیست.»

نماینده ولی فقیه با اشاره به روایتی از مولای متقیان(ع) گفت: «دلی که عاشق خداست، دوست دارد برای خدا سختی بکشد. انسان های راحت طلب و تن پرور با خدا سروکاری ندارند. شما جانبازان عزیز و خانواده های شمادر جبهه امتحان داده اید و اکنون که به حج مشرف شده اید، سعی کنید نورانیت و معنویت حج و عطر محبت خدا و رسول اکرم(ص) و فاطمه زهرا(س) را با خود سوغات ببرید.

سختی های این دنیا تمام می شود، اما عنایات خداوند به جانبازان و ایثارگران و خانواده آنان در این دنیا قابل توصیف نیست.

آیه الله ری شهری پس از پایان سخنان خود، در جمع جانبازان حاضر شد و از نزدیک با آنان گفت و گو کرد.

نکته قابل توجه این بود که هیچ یک از جانبازان از شرایط جسمی خود و

امکانات مادی گله نکردند. آنان ضمن التماس دعا از نماینده ولی فقیه خواستار ابلاغ سلام و دعا به رهبر معظم انقلاب بودند.

ج: جلسات و دیدارهای داخلی بعثه در مدینه منوره

جلسه کارگزاران بعثه و سازمان

سرپرست حجاج در اولین ساعات ورود خود به عربستان، دوشنبه شب (۱) در نخستین سخنرانی خود در مدینه منوره، در جمع علما، روحانیون، مدیران و کارکنان بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج سخنرانی کرد و گفت: «باید به این مسأله معتقد باشیم که بعثه مقام معظم رهبری، بعثه حضرت ولیعصر(عج) است، پس می باید به نحوی رفتارکنیم که برای ایشان موجب آبرومندی باشیم.»

آقای ریشهری گفت: «با الهام از نام گذاری سال جاری توسط رهبر معظم انقلاب، شعار حج امسال، نوآوری در خدمت رسانی فرهنگی و اجرایی به زائران خانه خدا اعلام شد و همه باید مجدانه بکوشیم تا در جهت تحقق آن، گام های عملی برداشته شود. همه دستگاه ها و خصوصاً مجموعه هایی که زیر نظر مستقیم رهبر معظم انقلاب فعالیت می کنند، در این حوزه، از مسؤولیت سنگینی برخوردارند.»

ایشان با اشاره به ضرورت نوآوری در همه ابعاد زندگی گفت: «نوآوری در زندگی فردی، مقدمه تحقّق نوآوری در جامعه است و اگر انسان به اصلاح خود نپردازد، نمی تواند در مورد سایرین و جامعه هم مؤثر باشد و از آنجا که انسان همیشه بر سر دوراهی پیشرفت یا عقب گرد قرار دارد، حتی اگر دو روز او مثل هم باشد، به تعبیر روایات، متضرر شده است.

باید مراقب باشیم تا تشرف های مکرر، این جریان عظیم معنوی را برای

۱- ۲۷/ ۸/ ۸۷ مطابق با ۱۸ ذی قعده.

خدمت گزاران حج، عادی جلوه ندهد و در زندگی فردی و کاری، هر روز جلوتر از روز گذشته گام بردارند. بنابراین باید جهت گیری تلاش ها به گونه ای باشد که عملیات حج سال جاری، در اجرا و برنامه ریزی ها از سال های قبل جلوتر و بهتر باشد.»

وی در پایان ضمن تشکر از سفیر جمهوری اسلامی در کشور عربستان و گروه های پیش پرواز که زمینه های برگزاری حج سال جاری را طی روزهای گذشته فراهم کرده اند گفت: «باید در کنار برنامه ریزی و اهتمامی که وجود دارد، از خدای متعال استمداد بجوییم تا با عنایت های او بتوانیم به مسؤولیت های خود به بهترین شکل عمل کنیم.»

جلسه شورای هماهنگی

به منظور برنامه ریزی دقیقتر و هماهنگی بیشتر نیروهای بعثه و ستاد در عملیات حج امسال، اولین جلسه شورای هماهنگی در روز سه شنبه (۱) برگزار شد.

نماینده ولی فقیه در ابتدای این جلسه، با استناد به روایتی از امیرمؤمنان علی(ع)، یاد خدا را جلا دهنده دل ها دانست و گفت: «کسانی که در خدمت زائران خانه خدا هستند و تلاش دارند دیگران را به یاد خدا بیاورند و آن ها را به وظایف فردی، اجتماعی و سیاسی آشنا کنند، باید خود را به مبدأ و معاد نزدیک کنند و اهل ذکر باشند، به این معنا که اعمال ظاهری همراه با اعمال باطنی شود.»

آقای قاضی عسکر؛ معاون آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری، در این نشست، گزارشی از فعالیت های گروه های پیشرو بعثه ارائه کرد و گفت: «از همان روزهای اولیّه حضور زائران طبق برنامه، فعالیت های فرهنگی بعثه با برپایی سخنرانی های عمومی آغاز شد و دعای کمیل در اولین شب جمعه برگزار گردید.

۱- ۲۸/ ۸/ ۸۷ مطابق با ۱۹ ذیقعده.

جلسـات نیز از همان روزهای اول شـروع شـد و نظرسـنجی ها نشان داد که اکثر مردم رضایت دارنـد. قسـمت های مختلف هم پاسخ گویی خوبی به مراجعان داشتند. شورای استفتا روز اول مستقر شدند.

رفتـار سـعودی هـا هم در فرودگـاه و بقیـع نسـبتاً آرام است. تراکم جمعیت و فشـار هم مقابـل بقیع کمـتر شـده و رغبت زائران کشورهای دیگر به بقیع بیشتر شده است.

آقـای سـلیمی مسؤول روابـط عمومی نیز گفت: «گروه روابـط عمومی و دبیرخـانه هم آمدنـد و کارهـا از همـان اول راه افتـاد. تلاوت نیم ساعته قبل از جلسات عمومی انجام و جلسات به خوبی برگزار و فضاسازی تبلیغاتی ساختمان بعثه نیز انجام شد.»

آقـای نواب، معـاون امور روحـانیون نیز گفت: «قسـمت امور روحـانیون فعال شـده و مراجعه آن ها به خوبی صورت می گیرد. چهار جلسه با رابطین داشته ایم و رابطه خوبی بین رابطین و روحانیون برقرار شده. برنامههای اماکن، پاسخ گویی به سؤالات و جلسات نیز از طرف واحد خواهران برای آن ها برگزار شده است.»

آقای اسلامی فر، مدیر ارتباطات و اطلاع رسانی نیز گفت: «گروه پیش رو از اول، تولید خبر داشتهاند. امسال برای نخستین بار، خبرگزاری های مختلف نماینده دارند. نشریه زائر از روز شنبه منتشر شده است.»

سایر مسؤولان بعثه نیز به برخی از فعالیتهای حوزه کاری خود اشاره کردند.

آقـای مجردی، رئیس سـتاد مـدینه منوره نیز گزارش فعـالیت هـای اجرایی حـج را ارائـه داد و گفت: «برای نخسـتین بـار، کل اعضای سـتاد مدینه، سه روز پیش از پرواز زائران وارد مدینه شدهاند و مراسم اسـتقبال خوبی با حضور مقامات دولت سعودی از اولین گروه زائران ایرانی، در فرودگاه مدینه به عمل آمد.»

آیه الله ری شهری در پایان جلسه به نکات ذیل اشاره کردند:

– در بخش اجرایی و فرهنگی رضایت زائران یک اصل است؛

– در سال نوآوری کاری کنیم که در این بخش تبدیل به عمل شود؛

- وظیفه ما کارهای ارزشی و فرهنگی است نه سیاسی؛

- برای بازدید از کاروان های ایرانی، ایرانیان خارج از کشور و چند کاروان خارجی برنامهریزی شود.

گردهمایی مدیران کاروان ها

نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی، در آستانه آغاز اعمال حج تمتّع، روز سه شنبه (۱) در جمع مدیران کاروانها که در سالن اجتماعات بعثه مقام معظم رهبری گردآمده بودند، خدمت به حجاج را فرصتی عظیم برای مدیران کاروان های حج دانست و خواستار تلاش همه جانبه برای خدمت به میهمانان خدا شد.

آقای ریشهری با تقدیر از تلاش های خوب مدیریت سازمان حج که کارها را خیلی روان تر از گذشته کرده است، به روایتی از رسول مکرم اسلام(ص) اشاره کرد که در آن از حج به عنوان «جهاد» تعبیر شده است.

وی گفت: «این تعبیر نشان گر اهمیت مسأله، برای همه حج گزاران و کارگزاران اجرایی و فرهنگی حج است و همه با دعای حضرت موسی طبق آیه شریفه(رَبِّ اشْرَحْ لِی صَدْرِی ... از خدای متعال شرح صدر بخواهند.»

ایشان اظهار داشت: «مدیریت اجرایی حج، برای همه مدیران کاروان ها از مصادیق بارز مدیریت بحران است، خصوصاً برای مدیرانی که زائران کاروان آن ها ناتوان اند و یا کهولت سن دارند و یا از تنگناها و شرایط خاص سفر حج اطلاع کافی ندارند.»

وی گفت: «از خدای متعال بخواهید که کارهای دشوار را برای شما آسان بگرداند تا بتوانید به خوبی، مسؤولیت های محوّله را به سرانجام مطلوب برسانید. کار شما مدیران کاروان های حج سخت، اما همراه با پاداشی بزرگ است.»

۱- ۲۸/ ۸/ ۸۷ مطابق با ۱۹ ذی قعده.

جلسه هیئت پزشکی

گروه پزشکی جمهوری اسلامی ایران به منظور ارائه گزارش و بهره مند شدن از رهنمودهای نماینده ولی فقیه، روز چهارشنبه (۱) در بعثه مقام معظم رهبری حاضر شدند.

در ابتدای این دیدار، دکتر محمدتقی حلی ساز، رئیس هیئت پزشکی، گزارشی از فعالیت های پزشکی و بهداشتی گروه پزشکی حج و اقدامات انجام شده برای خدمت رسانی بهتر به زائران حرمین شریفین ارائه داد و گفت: «خوشبختانه در سال جاری تاکنون هیچ مورد فوتی در بین بیماران ایرانی وجود نداشته است.»

دکتر حلی ساز، طرح استقرار پزشک برای هر کاروان را باعث ایجاد احساس امنیت خاطر بین زائران دانست و گفت که پزشکان کاروان، با هماهنگی پزشکان متخصص گروه پزشکی در خدمت زائران حرمین شریفین هستند.»

آقای ری شهری با نقل روایتی از پیامبر اکرم گفت: «بر اساس این روایت هر چه دل بیشتر به یاد خدا باشد، صفات رذیله بیشتر از آن رخت برمی بندد.» وی با تشکر از دکتر حلی ساز و همکارانشان که به خوبی از عهده کار برآمدهاند، برای موفقیت گروه پزشکی، در جهت خدمت رسانی بهتر آرزوی موفقیت کرد.

ایشان کار پزشکی را همچون کار روحانیون توصیف کرد و گفت: «آن ها در جهت سلامتی اعمال و روح و روان زائران تلاش می کنند و پزشکان در جهت سلامت جسم، که اگر جسم سالم نباشد، روح هم نمی تواند کار خود را به درستی انجام دهد.

با این که پزشکان حضور ندارند، اما از دور به آن ها سلام می رسانم و چند روایت می خوانم که به آن ها برسانید. انتخاب پزشک کاروان برای منافع مالی نیست و این افراد عموماً به عشق این سرزمین می آیند.

۱- ۲۹/ ۸/ ۸۷ مطابق با ۲۰ ذی قعده.

درباره مسائل اجرایی پزشکی عقیده من هم این است که پزشک یکی از ارکان هر کاروان است. امسال هر چه قابل علاج است انجام شود، اما نظر من این است که برای سال های بعد، این مشکل حل شود. پزشک مثل روحانی، ضروری است در کاروان حضور داشته باشد.»

نماینده ولی فقیه در پایان مأموریت گروه پزشکی حج، کار آن را بسیار حساس و مهم خواند و به دست اندرکاران پزشکی حج توصیه کرد، در کنار انجام دقیق مسؤولیت حرفه ای خود، نسبت به رعایت اخلاق پزشکی توجه ویژه داشته باشند.

آقای ری شهری تأکید کرد: «پزشکان گروه پزشکی حج باید نهایت متانت، نرمش و خوش خلقی را در تعامل با بیماران به عنوان مهمان خانه خدا داشته باشند.»

وی با اشاره به وجود زائران مسن در بین زائران ایرانی، از گروه پزشکی خواست که تمهیدات و امکانات لازم را برای خدمات رسانی مناسب به زائران مسن فراهم کنند.

سرپرست حجاج ایرانی با اشاره به نوسازی و تحوّل تشکیلاتی در سازمان حج و زیارت و بعثه مقام معظم رهبری، ضرورت برنامه ریزی پنج ساله در هیئت پزشکی حج با هدف ارتقای خدمت رسانی بهتر به بیماران در ایام حج و عمره را مورد تأکید قرار داد.

دیدار هیئت علمی معاونت بین الملل بعثه

اعضای هیئت علمی معاونت بین الملل بعثه مقام معظم رهبری روز یک شنبه (۱) با سرپرست حجاج ایرانی دیدار کردند. حجه الاسلام و المسلمین هادوی، رییس این هیئت، در ابتدای جلسه گزارشی از فعالیتهای هیئت علمی ارائه کرد و گفت: «در مدینه جلسات متعددی داشتیم؛ دو جلسه در صبح و یک جلسه شب ها که کارشناسی است. و شب ها نیز ضمن جمع بندی مطالب، کارشناسان با مهمانان دیدار می کنند.»

۱- ۳/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۴ ذی قعده.

آقای ری شهری پس از شنیدن توضیحات، از تلاشهای ایشان و اعضای هیئت علمی تشکر کرد.

دیدار گروه صدا و سیما

در ادامه نشستهای بخشهای مختلف بعثه و ستاد، روز دوشنبه (۱) گروه صدا و سیما با سرپرست حجاج ایرانی دیدار و گزارشی از عمل کرد خود ارائه دادند.

آقای گروسی، مدیر امور حج و زیارت صدا و سیما درباره تولیدات این سازمان توضیح داد و گفت: «گروه های مجرّب و متخصص در صدا و سیما برای امور حج و زیارت برنامه ریزی و کار می کنند که حاصل آن در برنامه هایی چون «روضه رضوان، «باران به روایت دیگر». ده مستند نیز درباره حج تولید شده که چهار مستند از آن ها مربوط به فرهنگ قومیت های ایران در مناسک حج است.»

آقای ریشهری پس از شنیدن گزارش عمل کرد صدا و سیما گفت: «موضوع اطلاع رسانی و تولید برنامه های فرهنگی در جهت آشنایی هر چه بیشتر مردم کار فوق العاده حساس، ظریف و مهمی است.»

وی با توجه به سخنان مقام معظم رهبری نسبت به فرصتهای حج گفت: «کارگزاران حج موظفند در هر سه زمینه تلاش کنند تا از این فرصت بهره برداری شود. یک مسؤولیت در این زمینه متوجه کارگزاران حج است و یک مسؤولیت نیز متوجه رسانه ها و رسانه ملی است.

کارگزاران حج باید برنامه ریزی کنند که از این سه فرصت به نفع زائران و امت و نظام اسلامی نهایت برنامه ریزی شود، اما چگونه می توان تولیدهایی را که صورت می گیرد به ثمر رساند. این جاست که پای رسانه ها به میان کشیده می شود و خصوصاً درباره بهره گیری امت اسلامی و نظام اسلام، کار رسانه ملی فوق العاده مهم و قابل

۱- ۴/ ۹/ ۸۷، مطابق با ۲۵ ذی قعده.

توجه است که از این توشه ها هم فرد، هم امت و هم نظام استفاده کنند.

بنابراین ارزش دارد جمعی در طول سال، در دفتر حج از هنرمندان و اهل فکر و اندیشه و برنامه سازان و برنامه ریزان فکر کنند که در فرصت حج، برای امت اسلامی و نظام اسلامی برنامه ریزی کنند و این کار مهمی است.

ساختن محتوا عموماً به عهده بعثه مقام معظم رهبری و برنامه ریزی برای تبدیل کردن این محتوا به فرصت و برنامه، وظیفه رسانه ملی است، که نیاز به کار جمعی، ادامه دار و ژرف دارد.»

وی درباره تفاوت گزارش های مربوط به مناسک حج با سایر گزارش ها توضیح داد: «گزارش های مربوط به حج عمدتاً کیفی است و افرادی که برای این کار انتخاب می شوند، باید آموزش های تخصصی دیده باشند تا نتیجه کار بهتر شود.»

نماینده ولی فقیه به اثرات حج در روحیه کسانی که در صدا و سیما برای حج کار می کنند اشاره کرد و گفت: «باید یک جریان همیشگی در طول سال برای تقویت بنیه معنوی در صداوسیما وجود داشته باشد، تا افرادی که در این سازمان کار می کنند، به عمره و حج بیایند و با این نورانیت مأنوس باشند و آن را به سایر کارکنان صدا و سیما منتقل کنند.

ایشان با تقدیر از تلاش گروه صدا و سیما گفت: «ما از آقای ضرغامی تشکر می کنیم، همچنین یاد میکنیم از مرحوم آقای هنردوست- رضوان الله تعالی علیه- و همه کسانی که زحمت می کشند. اما همچنان در همه عرصه ها باید تلاش ها بیشتر شود. صداوسیما هم باید در این باره تلاش مستمر داشته باشد.»

در پایان، نماینده ولی فقیه خطاب به حاضران مطالب ذیل را مطرح کرد:

«۱. در کار ما مشکلاتی وجود دارد که سال هاست با آن ها دست و پنجه نرم می کنیم، اما باید دید چگونه می شود با وجودِ این تنگناها از فرصت ها استفاده کنیم، به ویژه که امسال شعار ما نوآوری و شکوفایی است و صداوسیما هم در این باره باید

کارهای گسترده تر و عمیق تری انجام دهد.

۲. گزارش حج با سایر گزارش ها متفاوت است؛ زیرا آن ها گزارش کمّیت است و گزارش از حج، کیفی است. حال دستوری که در این سرزمین است، نیازمند توانایی و آموزش های خاصی است تا بتواند این کار را انجام دهند.

۳. از این فرصت باید برای تقویت جنبه کسانی که در این رسانه ملی خدمت می کنند استفاده شود و هر چه کادر صداوسیما بیشتر از این فضا و نورانیت آن استفاده کنند، در کار آن ها مؤثر است و هر چه هنرمندان از نورانیت و مقبولیت بیشتری برخوردار باشند، طبعاً در همه کارها و برنامه ایشان در صداوسیما که در زمینه های مختلف خصوصاً برای جوان ها ارائه می کنند تأثیر می گذارند و این نورانیت، بینش جدیدی به آن ها می دهد.(یا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ یَجْعَلْ لَکُمْ فُرْقاناً). (۱)

بنابراین اگر بخواهیم از نورانیت و معنویت این سرزمین بهره بگیریم، باید تلاش کنیم حرکات ظاهری حج همراه با معنا باشد، زیرا اعمال حج یک سلسله حرکات ظاهری است و یک سری معانی و باطن، که این باطن، توجه به ذکر حضرت حق است.

در روایات است که فلسفه سعی صفا و مروه، رمی و ... ذکر خداست؛ ازاین رو اگر انسان مدتی عبادت را ترک کند، قلب او قسی می شود و انواع گرفتاری ها در زندگی انسان پیدا می شود.

بنابراین هر چه عمیق تر به اسرار حج بیندیشیم، آثار بیشتری در ما خواهد داشت. امیدوارم امسال نیز بیش از پارسال خدمات داشته باشیم.»

وی با اشاره به تولید حج اقوام استان های خراسان، فارس، یزد و هرمزگان گفت:

۱- انفال: ۲۹

«علاوه بر مستندسازی برای این استان ها، سایت لبیک به هشت زبان در اختیار مخاطبانی از سراسر جهان قرار دارد.»

د. جلسات و دیدارهای داخلی بعثه در مکه مکرمه

جلسه شورای هماهنگی

با حضور سرپرست حجاج، معاونان و مدیران بعثه و سازمان، روز شنبه (۱) نخستین جلسه شورای هماهنگی در مکّه مکرمه برگزار شد.

در ابتدای این جلسه نماینده ولی فقیه، با ابراز رضایت از روند فعالیت های اجرایی و فرهنگی حج تاکنون، ابراز امیدواری کرد که با تلاش همه دست اندرکاران حج شعار نوآوری، در خدمت رسانی فرهنگی و اجرایی به حجاج ایرانی تحقق یابد.

آقای ری شهری در نخستین نشست شورای هماهنگی حج در مکّه مکرمه، خدمت به حجاج را توفیقی الهی خواند و گفت: «طیّ روزهای آینده اعمال سنگین حج آغاز می شود، بنابراین تمام کارگزاران فرهنگی و اجرایی باید آماده خدمت به زائران خدا در این روزهای حساس باشند.

از درگاه خداوند می خواهیم هم شناخت صحیح مسؤولیت را به ما عنایت کند و هم کمک کند تا بتوانیم به شایستگی وظیفه خود را در خدمت رسانی به زائران انجام دهیم.»

نماینده ولی فقیه با تقدیر از تلاش های همه جانبه رییس سازمان حج در سازماندهی امور اجرایی و خدمات رسانی به زائران گفت: «تلاش های شبانه روزی آقای قهرودی و مسؤولان اجرایی حج، سبب شده تا امور خدمت رسانی به حجاج به شکلی مطلوب و روان جریان داشته باشد.»

در ادامه جلسه، آقای قهرودی گفت: «هر چند بخش حساس اعمال حج در پیش

۱- ۹/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۳۰ ذی قعده.

است، اما با توجه به آنچه تاکنون در مدینه و مکه انجام شده، به لطف خداوند و در سایه زحمات کارگزاران حج، امور اجرایی حج با اشکالات کمی مواجه است.»

رییس سازمان حج و زیارت افزود: «با برنامه ریزی های انجام شده در حج سال جاری، حمل و نقل درون شهری، تغذیه و تدارکات وضعیت بهتری نسبت به گذشته داشته است.»

حسن سقایی رییس ستاد مکّه مکرمه نیز، داشتن آمادگی کامل عوامل را برای واکنش سریع در برابر مشکلات احتمالی اجرایی، از جمله برنامه های جاری ستاد مکه برشمرد و گفت: «خوشبختانه مشکل خاصی در انجام امور اجرایی حج وجود ندارد و امور اجرایی مشاعر نیز تدارک دیده شده است.»

دکتر حلی ساز رییس گروه پزشکی نیز در گزارش خود گفت: «امسال نسبت به سال گذشته تا این تاریخ، آمار بیماران مراجعه کننده به مراکز درمانی، بیماری های منجر به فوت و اعزام بیماران به ایران کاهش داشته است.»

دیدار رابطین بعثه با نماینده ولی فقیه

روز سهشنبه (۱) رابطین روحانیون کاروانها با نماینده ولی فقیه دیدار و گفت وگو کردند. در ابتدای این جلسه آقای نواب، معاون امور روحانیون گزارشی از فعالیتهای معاونت و رابطین در مدینه و مکه ارائه کرد و گفت: «امسال با توجه به سیاست کوچک سازی بعثه، دفتر مناطق را ایجاد کرده ایم تا رابطین بتوانند در مناطق حضور داشته باشند.»

آقای ریشهری با قدردانی از تلاش رابطین، از آن ها خواست تا مطالب مورد نظر خود را مطرح کنند که از طرف برخی رابطین نکاتی مطرح شد و در پایان جلسه، آقای ری شهری علاوه بر دستور پی گیری موارد مطرح شده و تشکر از حضور

۱- ۱۲/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۳ ذی حجه.

رابطین گفت:

«دربـاره مسائل فرهنگی که مطرح شـد، ما تا حال به این جا رسـیده ایم و دو سال است کار را به صورت منسـجم شـروع کرده ایم. بارها گفته ام که تحول معنوی قرص و آمپول مخصوصـی ندارد و بهترین کار برای تحول معنوی، خود روحانیون هسـتند؛ خود آن ها در این زمینه چه قدر نقش ایفا می کنند؟»

شورای هماهنگی پس از ایام تشریق

پس از سپری شدن موفقیتآمیز روزهای حساس مناسک حج، روز پنج شنبه (۱) کارگزاران در جلسه شورای هماهنگی گردهم آمدند تا فعالیتهای این ایام را بررسی و نسبت به برنامههای روزهای آینده گفت و گو کنند.

آقـای ری شـهری در ابتـدای این جلسه گفت: «اکنـون بخش سـنگین اعمـال حـج به فضـل و عنـایت خداونـد و تلاـش دسـت انـدرکاران حـج به خوبی برگزار شـده و بحمـدالله در مجموع، کارهای فرهنگی و اجرایی حج بهتر از سال گذشـته انجام شده است و حضور آقای قهرودی در صحنه، عامل مهمی در موفقیت انجام امور اجرایی حج بوده است.»

نماینده ولی فقیه همچنین از تلاش های آقای سـقایی، رییس ستاد مکه به دلیل تلاش برای خدمت رسانی مناسب به حجاج در مکه مکرمه قدردانی کرد.

آقای قهرودی رییس سازمان حج و زیارت نیز طی گزارشـی از عملیات اجرایی حج سال جاری گفت: «موفقیت ایجاد شده در انجام مأموریت خـدمت رسانی به حجاج در نتیجه تلاش و هماهنگی همه کارگزاران حـج است که با عنایت خداونـد حاصـل شده است.»

آقای حسینی، سفیر جمهوری اسلامی ایران در ریاض نیز گزارشی از فعالیت های

۱- ۲۱/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۲ ذی حجه.

سفارت و کنسول گری را در خصوص اعمال حج ارائه داد و گفت: «ما از تمام ظرفیت های سیاسی استفاده کرده ایم و با ملاقات های مختلف در قبل، حین و بعد از حج با مقامات دولت عربستان، تلاش داشته ایم که عملیات حج، عزّت مند و در شأن جمهوری اسلامی ایران برگزار شود.»

در این جلسه چنین مقرر شد که فعالیت های فرهنگی بعثه جمهوری اسلامی در مکه مکرمه، تا دوشنبه، دوم دی ماه ادامه یابد و بعثه مقام معظم رهبری در مدینه منوره نیز از روز جمعه (۱) زیر نظر آیه الله ابراهیم امینی، جانشین نماینده ولی فقیه، فعالیت خود را آغاز کند.

برگزاری نشست خبری

با سپری شدن موفقیت آمیز اکثر روزهای موسم حج، روز جمعه (۲) سرپرست حجاج ایرانی همراه رییس سازمان حج و زیارت در نشست مطبوعاتی و رادیو- تلویزیونی شرکت کرد و ضمن تحلیل وضعیت حج امسال، درباره ابعاد مختلف آن برای خبرنگاران توضیح داد.

در ابتدای این نشست خبری، آقای ریشهری از بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج و زیارت به عنوان یک مجموعه منسجم یاد کرد و گفت: «در طول یک سال گذشته و به ویژه یک ماه اخیر، این دو مجموعه بیشترین تلاش خود را در جهت بهره گیری زائران، امت اسلام و جمهوری اسلامی از فرصت حج، به کار گرفتند.»

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت با اشاره به این که تمام وعده های داده شده قبل از برگزاری مراسم حج اجرا شده است، اظهار داشت: «شعار محوری حج امسال، «نوآوری و شکوفایی در ارائه خدمت بهتر و بیشتر در زمینه فرهنگی و

۱- ۲۲/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۳ ذی حجه

۲- همان تاریخ.

اجرایی» و سیاست های اصلی نیز حول معرفی مبانی انقلاب اسلامی و معارف اسلامی ناب، وحدت، تقریب و نفی افراطگرایی و تعصب بود که در همه برنامه ها و همایش های انجام شده این نکات مورد تأکید و پی گیری قرار گرفت.»

آیه الله ری شهری با ذکر این نکته که مهم ترین کار بین المللی که حج را در جهت منافع امت اسلامی قرار می دهد، برپایی همایش های بعثه است، گفت: «برگزاری همایش زن با مشارکت نمایندگان ۱۹ کشور و حضور ۲۵۰ نفر، همایش تقریب به عنوان منشور وحدت اسلامی در پرتو قرآن و سنت با حضور ۵۰۰ نفر از ۱۵ کشور و همایش اهل بیت، با شرکت ۵۰۰ نفر از ۳۰ کشور جهان از جمله فعالیت های عمده بعثه مقام معظم رهبری بوده است.

برگزاری همایش قدس در دفاع از مردم مظلوم فلسطین و مردم در محاصره غزه با شرکت بیش از ۴۰۰ نفر از ۲۰ کشور جهان، همایش ایرانیان خارج از کشور با حضور ۶۵۰ نفر، همایش علما و روحانیون پیرو مکتب اهل بیت با مشارکت ۸۸۰ نفر و نیز همایش فرهیختگان جهان اسلام، از دیگر برنامه های مهم مورد بعثه جمهوری اسلامی ایران بود که همه در جهت منافع امت اسلامی در سرزمین وحی برگزار شده است.

از مهم ترین کارهای بعثه در حج، برگزاری مراسم پرشکوه برائت از مشرکان در صحرای عرفات است که در صدر برنامه های بعثه قرار دارد و در آن به صورت هم زمان، پیام مهم مقام معظم رهبری به ۱۱ زبان ترجمه گردید.»

به گفته سرپرست حجاج ایرانی، برگزاری دیدارهای منظم با وزرا، مسؤولان بعثه ها و شخصیت های برجسته اسلامی از کشورهای مختلف و تأکید بر حفظ وحدت اسلامی و دفاع از مردم فلسطین و غزه و تبادل تجربیات در امر برگزاری حج در این ملاقات ها، از برنامه های جمهوری اسلامی در حج امسال بوده است.

آقای ریشهری به محبوبیت مواضع ضدآمریکایی و ضدصهیونیستی رهبر معظم

انقلاب و دولت ایران در میان زائران و حجاج سایر کشورهای اسلامی اشاره کرد و گفت: «حجاج سایر کشورها در دیدارهای حضوری، به طور علنی مواضع کشورمان را در این مسائل ستایش می کنند.»

وی از این که موضوع فلسطین در سیاست خارجی کشورهای اسلامی کم رنگ شده و مورد اهتمام جدّی نیست، ابراز تأسف کرد. نماینده ولی فقیه در خصوص رابطه ایران و عربستان نیز تأکید کرد: «روابط دو کشور به ویژه در زمینه حج، استراتژیک است. منطق جمهوری اسلامی هماهنگی با همه کشورها مخصوصاً کشورهای اسلامی است و هرگونه افراطگری از هر طرف که باشد محکوم است.»

ایشان در پایان از همه نهادها و سازمانها به ویژه سازمان حج و زیارت- که در موفقیت حج امسال دخیل بودهاند- قدردانی کرد.

رییس سازمان حج و زیارت در این نشست، با اشاره به برپایی حجی موفق تر و روان تر از سال های گذشته، از زائران و حجاج ایرانی که با وظیفه شناسی و رفتار شایسته خود و حضور در برنامه های تدارک دیده شده در کاروان ها، نقش مهمی در برپایی این حج موفق داشته اند، تقدیر کرد.

آقای قهرودی با یادآوری توان مندی و قابلیت اجرایی جمهوری اسلامی ایران در برگزاری موفق امر حج و اداره امور آن، خواستار اطلاع رسانی گسترده این موضوع و نیز نمایش منصفانه نقاط ضعف توسط رسانه ها شد تا در آینده نسبت به اصلاح آن ها اقدام شود.

وی گفت: «در بخش های مختلف حج امسال مانند: اسکان، تغذیه، بهداشت و درمان، حمل و نقل و تأمین نیازمندی های گوناگون حجاج، با توجه به استفاده از تجهیزات مناسب تر و مواد با کیفیت تر و منازل اجاره ای نزدیک تر به مسجدالحرام و مسجدالنبی نسبت به سال های قبل، توانسته ایم میزان رضایت زائران را از خدمات ارائه شده بالاتر ببریم؛ هر چند نواقص، کمبودها و اشکالات را کتمان نمی کنیم.»

رییس سازمـان حـج و زیارت با اعلام این که از همین الآن اقـدامات اجرایی برای برگزاری حـج سال آینـده آغاز شـده است، گفت: «۲۵ منازل مورد نیاز سال آینده در مدینه منوره اجاره شده است.»

قهرودی اضافه کرد: «امسال برای نخستین بار از تمام ظرفیت و سـهمیه حـج اسـتفاده شـد و همه ۱۰۴۰۸۰ نفر به عربسـتان اعزام شدند.»

وی از مسؤولان بخش های مختلف کشور برای پشتیبانی از برگزاری شایسته مراسم حج امسال، سپاس گزاری کرد.

نشست با کارکنان نشریه زائر

روز یکشـنبه (۱) مـدیرمسؤول و اعضـای تحریریه نشـریه زائر، بـا سـرپرست حجاج دیـدار کردنـد. وی ضـمن تشـکر از دست اندرکاران نشریه زائر در کسب توفیق نسبی در انتشار روزانه آن، سرمایه گذاری برای تقویت هر چه بهتر این نشریه را ضروری دانست.

نماینـده ولی فقیه گفت: «نشـریه زائر، تاریـخ مکتوب حج و بیان گر تاریخ فعالیت های اجرایی و فرهنگی حج است و به همین جهت، تقویت روزافزون آن به لحاظ شـکل و محتوا، ضـروری و موجب روشن تر شـدن اقـدامات و برنامههای خدمت گزاران حج در طول تاریخ برگزاری این مراسم الهی است.»

وی ضـمن مناسب خواندن ایجاد ارتباط تنگاتنگ مخاطبان با نشریه گفت: «باید مطالب باکیفیت و برگزیده از سوی مخاطبان، برای انتشار در این نشریه انتخاب شود.»

نماینـده ولی فقیه در مورد بهبود رونـد توزیع و بررسـی راه کاری برای دسترسـی بهتر زائران به نشـریه زائر دسـتورهای لازم را صادر کرد.

۱- ۲۴/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۵ ذی حجه.

در ابتـدا آقـای اسـلامیفرد طی گزارشـی به بیـان اقـدامات انجـام شـده در نشـریه زائر در موسم حـج سالجـاری پرداخت. مـدیر ارتباطات و اطلاع رسانی بعثه مقام معظم رهبری، اسـتفاده از نیروهای باتجربه و کارشناس در مسائل خبری و روزنامه نگاری و طراحی و از سوی دیگر اختصاص سـهم بالای محتوای نشریه زائر به مطالب تولیدی و غیر آرشیوی را از جمله تفاوتهای انتشار نشریه زائر در حج سال جاری برشمرد.

وی با اشاره به اسـتقبال بالای مخاطبان از مطالب نشـریات زائر، گفت: «بر اساس نقاط ضـعف و قوت تعیین شده توسط نماینده محترم ولی فقیه و تجربیات سال گذشته، امسال نشریه به شکل کیفی و ظاهری به لحاظ قابل ملاحظه ای ارتقا یافته است.»

ایشـان ایجـاد سـتون هـایی بـا عنـاوین: نوآوری در کـاروان هـا، اخبار کاروان ها و بخش پیام های زائران را برای ایجاد ارتباط مناسب با مخاطبان، از تجربیات خوب سال جاری نشـریه زائر برشـمرد و گفت: «هم اکنون ارتباط خوبی بین مخاطبان و نشـریه زائر ایجاد شده است و حجم مطالب و پیام های ارسالی از سوی مخاطبان نشان گر این مسأله است.»

به گفته وی، در ایـام حـج تمتع سـال جـاری تـا کنون سه ویژه نـامه: «هاجر»، «ظهور» و ویژه نامه «هنگامه وصال»، برای ایرانیان خارج از کشور و «زعیم» به مناسـبت سـی امین سال پیروزی انقلاب اسـلامی و یادبود حضـرت امام خمینی(قدس سـره) و ویژه نامه «ایام تشریق» منتشر شده است.

دیدار با جمعی از اندیشمندان اهل سنت

روز دوشنبه (۱) در آستانه فرارسیدن عید سعید غدیر، جمعی از علما و اندیشمندان اهل سنت با نماینده ولی فقیه دیدار کردند. در این دیدار، مولوی اسحاق مدنی، مشاور

۱- ۲۵/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۶ ذی حجه.

رییس جمهور در امور اهل سنت، حاج آخوند عابدیکر، امام جمعه بندرترکمن و دکتر محمدحسن الیاسی عضو هیئت علمی دانشگاه امام حسین(ع) حضور داشتند و طی سخنانی، با تبریک فرارسیدن عید غدیر از بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج و زیارت به دلیل ایجاد شرایط و تسهیلات مطلوب برای زائران و علمای اهل سنت تقدیر کردند.

در ابتدای این دیدار حجه الاسلام والملسمین عطاران، مدیر اهل سنت بعثه مقام معظم رهبری گزارشی از اقدامات و همایش های برگزار شده در حج سال جاری را به نماینده ولی فقیه ارائه کرد و حضور پرشور زائران اهل سنت در بعثه مقام معظم رهبری را نشانه تجدید بیعت با نماینده ولی فقیه و نظام جمهوری اسلامی دانست.

نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی در این دیدار، شرایط کنونی دنیای اسلام را بسیار حساس و پیچیده خواند و گفت: «در شرایطی که توجه به ارزش های اسلامی در سراسر جهان رو به گسترش است و بیداری اسلامی در دنیا فراگیر شده، توطئه های دشمنان نیز روز به روز پیچیده تر می شود.»

وی اعتراض یک خبرنگارمسلمان به بوش در کنفرانس خبری عراق را نمونه ای از جرئت، جسارت و بیداری مسلمانان دانست و گفت: «در این نشست خبری، رییس جمهور متکبری چون بوش، به عینه اوج نفرت مسلمانان را از آمریکا تجربه کرد.»

آقای ریشهری تنها امید دشمنان اسلام را اختلاف افکنی بین شیعه و سنی و مسلمانان در سراسر جهان دانست و هوشیاری علما و اندیشمندان اهل سنت و تشیع را در برابر تفرقه افکنان ضروری برشمرد.

وی وحدت و همدلی اهل سنت و تشیع در ایران اسلامی را الگویی برای وحدت مسلمانان دانست و گفت: «علما و سیاسیون اهل سنت و تشیع باید بدانند در هر دو طرف، تعدادی آگاهانه و ناآگاهانه آلت دست دشمنان هستند. اگر بزرگان و علمای اهل سنت و تشیع هوشیار باشند، تفرقه افکنان کاری به پیش نمی برند.»

ایشان با تقدیر از فعالیت های مدیریت اهل سنت بعثه مقام معظم رهبری ابراز امیدواری کرد الگوی موفق وحدت و همدلی اهل سنت و تشیع در بعثه مقام معظم رهبری و در ایران اسلامی تعمیق، و به سایر کشورهای اسلامی تعمیم یابد.

دیدار با خبرنگاران رسانه ها

روز دوشنبه (۱)، خبرنگاران اعزامی به آیین حج امسال با نماینده ولی فقیه دیدار و گفت وگو کردند. آقای ری شهری، با اشاره به این که خبرنگاران باید این معنویت را به میهن اسلامی و به جامعه رسانه ای کشور انتقال دهند، گفت: «بردن نورانیت حج به داخل رسانه باعث می شود که آسیب ها و آفت های رسانه ای کمتر شود.»

وی با مهم شمردن اخلاق رسانه ای در مدیریت اخبار و رویدادها و تحلیل های رسانه ای و اهمیت رعایت انصاف در انتشار اخبار گفت: «معنویت حج باعث می شود خبرنگار و گزارش گر نگاه توأم با بصیرت و معنویت پیدا کند که این موضوعِ بسیار مهمی در نشر حقایق است.»

سرپرست حجاج ایرانی با اشاره به برخی نقاط قوت و ضعف رسانه ها و این که در برخی از رسانه ها بر اثر علایق و سلایق شخصی و گروهی بسیاری از نکات ریز، برجسته و بسیاری از نکات برجسته، ناچیز جلوه داده می شود گفت: «این نکته مهمی است که خبرنگار در نشر حقایق واقع بین، واقع گو و واقع نگر باشد. حج و نورانیت و معنویت آن سبب می شود تا اخلاق روزنامه نگاری در کشور ما تقویت شود.»

نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی در ادامه از تلاش خبرنگاران در اطلاع رسانی آیین حج قدردانی کرد و تلاش خبرنگاران را چه از نظر کمی و چه از

۱- ۲۵/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۶ ذی حجه.

نظر کیفی، در آینده حضور خبرنگاران در حج مؤثر دانست.

مدیر ارتباطات و اطلاع رسانی نیز در این دیدار با ارائه گزارشی از اهم فعالیت های ستاد خبری و خبرنگاران اعزامی به حج، از تقویت نگاه تحلیلی در اخبار، توجه ویژه به نیازهای خبری مخاطبان در حج و همچنین حضور خبرنگاران حوزه های تخصصی حج و زیارت و تیم کارآمد خبری، به عنوان ویژگی های خاص حج سال جاری در حوزه پوشش اخبار نام برد.

غلام حسین اسلامیفرد، اطلاع رسانی در سه حوزه داخل کشور، حوزه بین المللی و زائران را از مأموریت های مدیریت ارتباطات و اطلاع رسانی در حج سال جاری برشمرد و گفت: «با حضور نمایندگان خبرگزاری ها و روزنامه های کشور و همچنین اطلاع رسانی مداوم پایگاه اطلاع رسانی حج و نشریه زائر، سعی شده تا از همه توان حرفه ای موجود به منظور بهره گیری از فرصت عظیم حج استفاده شود.»

وی زمان آغاز کار واحد ارتباطات خبری را در تهران و پیش از آغاز موسم حج برشمرد و اظهار داشت: «تولید خبر و تغذیه رسانه ها با اخباری که جامعه زائران، خانواده های آن ها و همچنین مخاطبان عمومی جامعه به آن ها توجه داشتند، از داخل کشور و پیش از موسم حج صورت گرفت که بیشتر رسانه ها، همچنین صدا و سیما از خبرهای تولیدی بهره مند شده اند.

در این نشست، سه نفر از خبرنگاران رسانه های مختلف خبری به نمایندگی از سایر خبرنگاران اعزامی، گزارش مختصری از فعالیت های تیم خبری در موسم حج سال جاری ارائه کردند.

نمایندگان رسانه های مختلف، حج را مهم ترین رویداد خبری جهان اسلام دانسته و انعکاس اخبار و گزارش های مرتبط با این رویداد عظیم الهی با هدف انتقال روح حج به داخل کشور را از اهداف رسانه ای خود در این ایام عنوان کردند.

دیدار کارکنان معاونت اجرایی

نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی عصر دوشنبه (۱)، فعالیت در معاونت اجرایی بعثه مقام معظم رهبری را سنگین و دشوار خواند و گفت: «سنگین بودن کار، زمینه مضاعف بودن برکات حج را فراهم می کند. ...»

آقای ری شهری در دیدار معاون و اعضای معاونت امور اجرایی ابراز امیدواری کرد که کارگزاران حج معنویت و نورانیت را که حاصل حج و خدمت است، به میهن اسلامی منتقل کنند.

وی گفت: همه زائران میهمانِ میزبانِ بسیار بزرگی هستند که بزرگوارتر از آن وجود ندارد. نورانیت و چراغی که در جان زائران تلألؤ پیدا می کند، در صورتی تداوم دارد که با گناه آلوده نشود.»

سرپرست حجاج ایرانی اضافه کرد: «خداوند بزرگ تر از آن است که میهمانان را نورانی نکند و مورد عنایت قرار ندهد؛ مهم این است که این نورانیت تداوم داشته باشد.» وی گناه را آفت نورانیت حج دانست و گفت: «ظلم نسبت به حق دیگران از همه آفات و گناهان بیشتر موجب ضایع شدن اجر و ثواب و معنویت حج خواهد شد.»

نماینده ولی فقیه با قدردانی از کارکنان معاونت اجرایی بعثه مقام معظم رهبری، کارگزاران حج را به تلاش مضاعف و راضی نبودن از کار خود توصیه کرد و گفت: «تمام خدمت گزاران حج باید برای بهتر شدن کارهای خود تلاش کنند.»

برگزاری آیین نیایش و شکرگزاری

روز پنجشنبه (۲)- که آخرین روز حضور نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی در مکه مکرمه بود- به مناسبت پایان موفقیت آمیز موسم حج امسال، آیین نیایش و

۱- ۲۵/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۶ ذی حجه

۲- ۲۸/ ۹/ ۸۷ مطابق ۱۹ ذی حجه.

شکرگزاری با حضور ایشان و رییس سازمان حج و زیارت برگزار شد.

در این مراسم که با حضور علما و روحانیون و مسؤولان اجرایی و فرهنگی حج، نمایندگان بعثه مراجع تقلید و حاجیان ایرانی برگزار شد، پس از قرائت قرآن و نیایش، نماینده ولی فقیه خداوند منان را برای پایان موفقیت آمیز اعمال حج امسال سپاس گفت و برای عزت روزافزون دولت و ملت مسلمان ایران و طول عمر پربرکت رهبر معظم انقلاب دعا کرد.

دفاتر مراجع تقلید در حج ۸۷

در موسم حج امسال بعثه های مراجع عظام تقلید همچون سالهای گذشته فعالیت داشتند. حجه الاسلام والمسلمین معراجی- روحانی کاروان بعثه های مراجع معظم تقلید- در گفتگویی اظهار داشت: امسال از سوی مراجع معظم تقلید حدود سیزده بعثه رسمی به حج اعزام گردیده اند که حضرات آیات سید کاظم حائری و یوسف صانعی نیز همراه با بعثه های خود به حج آمده اند. اسامی بعثه ها بر اساس حروف الفبا عبارتند از:

۱. بعثه حضرت آیه الله العظمی بهجت.

۲. بعثه حضرت آیه الله العظمی سید کاظم حائری.

۳. بعثه حضرت آیه الله العظمی سیدعزّالدین زنجانی.

۴. بعثه حضرت آیه الله العظمی سبحانی.

۵. بعثه حضرت آیه الله العظمی سیستانی.

۶. بعثه حضرت آیه الله العظمی سیدمحمد شاهرودی.

۷. بعثه حضرت آیه الله العظمی شبیری زنجانی.

۸. بعثه حضرت آیه الله العظمی صافی گلپایگانی.

۹. بعثه حضرت آیه الله العظمی اسحاق فیاض.

۱۰. بعثه حضرت آیه الله العظمی مکارم شیرازی.

۱۱. بعثه حضرت آیه الله العظمی موسوی اردبیلی.

۱۲. بعثه حضرت آیه الله العظمی نوری همدانی.

۱۳. بعثه حضرت آیه الله العظمی وحید خراسانی.

آقای معراجی با اشاره به فعالیتهای دفاتر مراجع عظام تقلید وضعیت و عمل کرد آنان را چنین توصیف کرد:

«معمولا این دفاتر برای حل مشکلات فقهی و پاسخگویی به سؤالات زائران در قالب یک کاروان خاص حضور می یابند که تعداد اعضای آن ها در مجموع حدود ۱۷۰ نفر می باشد.

این افراد عموماً از شخصیت های ارزنده و از مجتهدان و فقهای قابل اعتماد و چهره های برجسته هستند و در مجموع ظرفیت های بالایی دارند و می توان بیشتر از آن ها بهره گرفت.

هماهنگی اعضای دفاتر با سیاست های بعثه رهبری و اشتیاق حضور آنان در مراسم دعای کمیل و برائت از مشرکان مشهود است و با ارتباطی دو سویه همه ساله در محیطی صمیمانه و دوستانه، برنامه دید و بازدید دفاتر مراجع عظام تقلید با بعثه مقام معظم رهبری برقرار است.

هدف از این ملاقاتها تمایل ویژه آن ها برای هماهنگی و همگامی با سیاست ها و برنامه های بعثه مقام معظم رهبری و رسیدگی به مشکلات و تأمین امکانات و وسایل مورد نیاز دفاتر مراجع عظام تقلید است که امسال نیز این تعامل و ارتباط دو سویه با نمود بیشتری انجام گرفت.»

بخش دوم: روابط عمومی

فعالیتهای کلی روابط عمومی

یکی از واحـدهای بعثه مقام معظم رهبری روابط عمومی است که پیش از موسم حـج، مقدمات کار را فراهم میکند. این واحد در هفته حـج، تبلیغـات متفـاوتی را در مورد حـج در قـالب، ارائه برخی از اطلاعـات به روزنـامه هـای کثیرالانتشار و طراحی و توزیع پوستر هفته حج انجام میدهد.

هماهنگی برای ملاقات کارگزاران حج با مقام معظم رهبری و سایر هماهنگی ها درباره برگزاری همایشـهای سراسری حج، از دیگر اقدامات این واحد پیش از موسم حج است.

بـا مشـخص شـدن زمـان حرکـت حجـاج، گروه پیش روِ روابـط عمـومی، مـأموریت دارد قبـل از عزیمت زائران ایرانی بیت الله الحرام، راهی مـدینه منوره شـده، مقـدمات کار را فراهم سازد؛ مهم ترین اقـداماتی که توسط روابط عمومی در طول سـفر حج انجام می گیرد عبارتند از:

۱. اسـتقرار لوازم و وسایـل لازم و ایجاد یک کارگاه کوچک هنری- اجرایی به منظور انجام امور نقاشـی، خطاطی، طراحی و سایر اقدامات مرتبط.

۲. گروه بندی پرسـنل به تناسب نیازمندی های کاری تحت عناوین اداری، اجرایی، هنری، تریبون، تبلیغات و مراسم کاروان ها و پشتیبانی.

۳. آماده سازی سالن های اجتماعات بعثه در مکه و مدینه با استفاده از تابلوهای زیبای نقاشی، خوش نویسی آیات و روایات و سخنان بزرگان در قالب تابلوهای زیبا،

طراحی، برش و رنگ آمیزی شمسه های یونولیتی و بالاخره استقرار جایگاه و تریبون سخنرانی با دکور مناسب.

این سالن ها برای برگزاری تمام جلسات رسمی از جمله سخنرانی های عمومی بعثه، همایش های بین المللی، جلسات و محافل قرآنی، جلسات دعا و سایر نشست ها مورد بهره برداری قرار می گیرد.

۴. استقرار پرچم پرافتخار جمهوری اسلامی ایران در ابعاد بزرگ بر فراز بام و ساختمان های بعثه در مکه و مدینه، به علاوه طراحی، تهیه و نصب تابلوی ورودی ساختمان بعثه.

۵. برنامه ریزی و تنظیم جدول همایش ها و برنامه های بعثه در سه مقطع مدینه قبل، مکه مکرمه و مدینه بعد، ابلاغ به مبادی ذی ربط و اهتمام لازم در مورد اجرای به موقع آن.

۶. برنامه ریزی لازم و اجرای روزانه جلسات سخنرانی عمومی در سالن اجتماعات بعثه که با حضور صدها نفر از زائران ایرانی برگزار می شود و روابط عمومی مسؤولیت اجرای آن و تأمین مجری، قاری و مداح جلسه را برعهده دارد.

۷. برنامه ریزی و اجرای روزانه دو جلسه سخنرانی در کاروان ها که این محافل نیز با اعزام مجری، قاری، مداح و سخنرانی و با حضور زائران مشتاق ایرانی در کاروان های مختلف برپا می شود.

۸. همکاری مؤثر در برگزاری جلسات روزانه و پاسخگویی به سؤالات شرعی بانوان که با حضور بانوان فاضله در محل کاروان های ایرانیان برپا می شود.

۹. برنامه ریزی و اجرای برنامه قرآن صبحگاهی که روزانه به مدت نیم ساعت و پیش از جلسه سخنرانی عمومی برگزار شده، فضای قرآنی مناسبی در بعثه ایجاد می کند.

۱۰. هماهنگی و برنامه ریزی به منظور بهره وری از توان مندی های گروه قاریان قرآن در جلسات، همایش ها، محافل شبی با قرآن، جلسه تلاوت قرآن در

مسجدالحرام و سایر موارد مرتبط.

۱۱. دریافت و توزیع منظم نشریه زائر بین همکاران بعثه و سازمان حج و هیئت پزشکی و آشپزخانه های مرکزی در مکه ومدینه.

۱۲. برنامه ریزی و اجرای چهار مراسم دعای کمیل در جوار بقیع شریف و مراسم دعای کمیل در مکه مکرمه.

۱۳. برنامه ریزی و اجرای جلسات دعای ندبه در مکه و مدینه و دعای عرفه در عرفات.

۱۴. برنامه ریزی و هماهنگی لازم در مورد برگزاری کلاس های آموزش مناسک.

۱۵. انجام کلیه امور خوش نویسی مورد نیاز بعثه و ستاد.

۱۶. همکاری لازم در مورد برگزاری کلیه همایش ها.

۱۷. برنامه ریزی ویژه و اجرای مراسم برائت از مشرکان در صحرای عرفات.

۱۸. هماهنگی و برگزاری برنامه های فرهنگی در ایام تشریق(منا).

۱۹. برنامه ریزی و اقدام لازم در مورد پوشش تبلیغاتی یکنواخت در کاروان های مدینه و مکه.

۲۰. تنظیم اطلاعیه های مورد نیاز بعثه.

آشنایی با گروه قرآنی

اشاره

هر سال در موسم حج، تعدادی از قاریان ممتاز و بین المللی کشور برای اجرای محافل قرآنی در سالن اجتماعات بعثه و هتل ها به سرزمین وحی دعوت میشوند. برگزاری چنین محافلی ضمن داشتن آثار معنوی برای زائران، باعث رفع اتهاماتی می شود که به شیعیان درباره قرآن کریم نسبت میدهند. با توجه به آثار این برنامههای قرآنی، شایسته است برای توسعه آن ها در سرزمین وحی و شناسایی و بهرهگیری از ظرفیت های جدید برنامه ریزی شود.

انجام هماهنگی و برنامه ریزی به منظور بهره برداری بهینه از وجود ارزشمند این قاریان سرافراز بر عهده روابط عمومی است که از رهگذر جلسات مشترك و هماهنگی با سرپرستان و اساتید همراه گروه، تحقق یافته و شرکت ایشان در برنامه هایی چون تلاوت صبحگاهی، سخنرانی های عمومی در بعثه مقام معظم رهبری، برگزاری جلسات تبلیغی در کاروان های زائران ایرانی و سایر کشورهای مسلمان، تلاوت قرآن در مراسم دعای کمیل، دعای ندبه، دعای عرفه، مراسم برائت از مشرکان، ایام تشریق در منا، همایش های بین المللی، محافل شبی با قرآن در مدینه منوره و مکه مکرمه و سایر جلسات مشابه، به ویژه تشکیل حلقه قرآنی در روزهای آغازین ماه ذیحجه در مسجدالحرام- که مورد استقبال حجاج بیت الله الحرام قرار میگیرد- سیمای قرآنی نظام مقدس اسلامی را به نمایش می گذارد.

بسیاری از محافل قرآنی یاد شده از طریق رسانه هایی چون رادیو قرآن و شبکه قرآن، شبکه معارف سیما پخش شده، تلاوت های قاریان گرامی به عنوان برنامه های قرآنی تولیدی در طول سال مورد استفاده شبکه های رادیو و تلویزیون جمهوری اسلامی ایران قرار می گیرد.

سخنان دکتر رضیعی مسؤول گروه

همه ساله حدود سی نفر از اساتید، قاریان، حفاظ و گروه های هم خوانی و مدیحه سرایی که در مسابقات مختلف، اعم از داخلی یا بین المللی قرآن و نیز مسائل ویژه حج، موفق به کسب امتیاز شده اند، در قالب «کاروان نور» سازماندهی شده، به عنوان نمایندگان قرآنی جمهوری اسلامی ایران در سرزمین وحی حضور می یابند.

امسال بیست و هفتمین سال اعزام گروه قاریان و حافظان ایرانی به حج تمتع است. این اعزام ها از سال ۱۳۶۰ آغاز شده که هدف از آن اشاعه فرهنگ قرآن در کشور، ایجاد فضای معنوی و قرآنی در حج و دفاع از تشیع است.

در حج ۸۷، قاسم رضیعی، رحیم خاکی، حسین فردی، سید مهدی تاج زاده، وحید وکیلی، محمد جواد کاشفی، حافظ کل قرآن و شجاع زویدات، صادق سیاری، علی رضایی، محمد پوراسدالله، محمد حبیبی نژاد، پیام ابراهیمی، گروه تواشیح یاسین از بابلسر و امیر باقری، مسعود بیژنی، رضا محمدپور، محمدصالح اطهری فرد، حسین رفیعی، مسعود نوری، امیر لعل اول، مجید جیریایی، سید احسان ابطحی، محسن رشیدی، کیومرث حبیب زاده، محمد سلطانی، حمیدرضا عباسی، مجتبی محمدبیگی، علی شعبانی، ماشاءالله خالصی و علیرضا سبحانی در کاروان قرآنی کشورمان حضور دارند.

این افراد از استان های تهران، قزوین، خراسان رضوی، آذربایجان غربی، اردبیل، مازندران، گیلان، خوزستان، بوشهر و مرکزی به حج اعزام شده اند. حجه الاسلام والمسلمین سجادی، به عنوان نماینده سازمان اوقاف و امور خیریه ایشان را همراهی می کند.

در این کاروان، یک نفر حافظ قرآن، چهار نفر قاری پیش کسوت و بین المللی، نوزده قاری ممتاز جوان، پنج نفر در قالب گروه تواشیح و یک نفر به عنوان سرپرست حضور دارند. همچنین کاروان اعزامی قاریان و حافظان برگزیده سازمان اوقاف و امور خیریه به حج تمتع، حدود هزار برنامه قرآنی را در کاروان های داخلی بین المللی و مراسم ویژه بعثه مقام معظم رهبری و مسجدالحرام اجرا خواهند کرد.

گروه قاریان قرآن در روز چهارشنبه (۱)، جلسه ای با مسؤول روابط عمومی بعثه مقام معظم رهبری درباره برنامه های قرآنی موسم حج برگزار کردند.

در این جلسه دکتر رضیعی، سرپرست گروه قاریان گفت: «امسال میانگین سن گروه نسبت به سال های قبل بسیار پایین است، اما با توجه به این که تجربه افراد

۱- ۲۹/ ۸/ ۸۷ مطابق با ۲۰ ذی قعده.

باسابقه هم بسیار مهم است، ما کاری تلفیقی کرده ایم تا افراد جدید در کنار افراد مجرب حضور یابند و از تجارب آنان سود بگیرند. مطمئناً این کار باعث نیروسازی خواهد شد و در سال های آتی همین افراد می توانند این رسالت سنگین را بر عهده بگیرند.»

وی با اشاره به این که برنامه های قرآنی در کاروان ها بسیار خوب است، تأکید کرد: «لازم است زمینه های برگزاری این برنامه ها در کاروان ها آماده تر شود تا از فرصت های به دست آمده، استفاده بهینه داشته باشیم.»

دکتر رضیعی نسبت به نگرانی برخی قاریان از بیماری گفت: «این نگرانی حالت دفاعی را ضعیف تر می کند و لازم است قاریان بدون هیچ اضطرابی اقدامات پیش گیرانه را جدی بگیرند.» ایشان همچنین نسبت به نظم و وقت شناسی قاریان در برنامه ها تأکید کرد.

دکتر رضیعی در گفت وگو با کتاب سال، درباره چگونگی شکلگیری این گروه و اهداف و برنامههای آن گفت: «هدف از اعزام قاریان، حافظان و گروه های قرآنی سه چیز است:

۱. دفاع از فرهنگ شیعه و اشاعه آن از طریق زبان مشترک ساده و ممکن؛ این تجربه را در اعزام و مسافرت ها به کشورهای دیگر کسب کرده ایم و از این طریق می شود به ملل و مذاهب دیگر نزدیک شد و به راحتی ما را می پذیرند و نقشه های دشمن نقش بر آب می شود.

۲. تشویق در جامعه قرآنی و اشاعه فرهنگ قرآنی در جامعه ایران؛ جوانان انگیزه بیشتری برای کارهای قرآنی پیدا می کنند، چون یکی از ثمرات فعالیت های قرآنی، حضور در دیار وحی است.

۳. با توجه به این که در ایام حج همیشه تلاوت قرآن، زینت بخش محافل است، عرصه ای است برای تلاوت قاریان برجسته.»

وی درباره مرجع تصمیم گیری در این باره گفت: «اعزام افراد با تصمیم گیری

شورای عالی قرآن است که به ریاست نماینده مقام معظم رهبری ملاک انتخاب آن ها نفرات برگزیده در مسابقات بین المللی قرآن و موفقیت در مسائل انتخابی حج است و استعدادهایی که ویژگی های خوبی در قرائت قرآن دارند. البته در سال های گذشته جنبه تشویقی این کار کم رنگ بوده، از این جهت افرادی مکرر اعزام شده اند؛ اما چند سالی است که به جنبه تشویقی هم توجه شده و نتیجه آن، آمدن افراد جوان و جدید در گروه است.»

این گروه اعزامی غالباً از چند قاری قرآن، چند حافظ کل قرآن و یک گروه تواشیح تشکیل میشود. سرپرست گروه نیز توسط شورا تأمین می شود. سازمان اوقاف هم نماینده ای را با گروه همراه می سازد.

برنامه های گروه قرآنی

وظیفه اصلی این گروه، اجرای برنامه های مدونی است که از طرف روابط عمومی تنظیم می شود. این برنامه ها در سه شاخه ذیل خلاصه می شود:

الف: برنامه های مخصوص بعثه مقام معظم رهبری.

ب: برنامه ها در کاروان های ایرانی و غیرایرانی.

ج: اجرای برنامه در مسجدالحرام برای عموم زائران.

برنامه های ویژه بعثه

این برنامه ها شامل محافل شبی با قرآن، برنامه تلاوت ترتیل صبحگاهی، تلاوت قرآن در شروع مراسم سخنرانی عمومی، تلاوت قرآن در آغاز همایش ها، اجرای تواشیح و هم خوانی در همایش هاست.

برنامه های کاروانها

طبق برنامه ریزی روابط عمومی، روازنه دو نوبت اجرای برنامه در کاروان های

ایرانی(عصر و شب) و نیز اجرای برنامه در کاروان های خارجی به درخواست آنان از بعثه مقام معظم رهبری انجام می گردد.

اجرای برنامه در مسجدالحرام

امسال از دوم ذیحجه به مدت پنج شب از ساعت ۲۲ الی ۲۳ در طبقه دوم مسجدالحرام، مقابل ناودان طلا، برنامه های متنوع قرآنی اجرای شد که مورد استقبال شرکت کنندگان و حجاج کشورهای اسلامی قرار گرفت.

نوآوری های کاروان قرآن

با توجه به ظرفیت گروه صداوسیما و حضور مدیر محترم رادیو قرآن، روزانه برنامه ای به مدت ۵/ ۱- ۲ ساعت به صورت زنده، قبل و پس از اذان مغرب، چند تلاوت قرآن، اجرای هم خوانی و تواشیح و اجرای اذان و نیز گزارش سرپرست گروه از برنامه های مختلف در چند نوبت اجرا شد.

نظر به حضور مدیرعامل محترم اسکنا(خبرگزاری قرآنی) گزارش لحظه به لحظه ای از سفر ملکوتی به صورت مصوّر در سایت مربوط ارسال شد؛ حتی برای نخستین بار، فایل صوتی مراسم دعای کمیل به صورت کامل در سایت ارسال شد که مورد استقبال کاربران قرار گرفت.

برگزاری محافل دعا

اشاره

برگزاری محافل دعا در سرزمین وحی و مهد پیامبر مکرم اسلام و اهل بیت عصمت و طهارت(ع) از برنامه های بسیار مهم و مؤثر موسم حج است. این برنامه ها در سالن اجتماعات بعثه مقام معظم رهبری، هتل ها و یا در بین الحرمین برگزار می شود که مورد استقبال گرم زائران ایرانی و حتی زائران سایر کشوها قرار می گیرد؛ تا جایی که مسؤولان آن ها روزهای اول موسم با توجه به آشنایی با این برنامه،

همواره از زمان برگزاری این محافل به ویژه مراسم دعای کمیل می پرسند.

اهمیت و آثار برگزاری دعای کمیل

دعای کمیل از چنان ادبیات عمیق و عرفان والایی برخوردار است که هر انسان منصف و خردمندی ناگزیر از اعتراف به عظمت آن میشود. مفاهیم بلند این دعا تردیدی باقی نمی گذارد که دعای مزبور، از سینه و لب های انسانی معصوم صادر شده و به بهترین نحوی می تواند ارتباط بین بنده و معبود را فراهم سازد.

مسلمانانی که مفاهیم روح بخش دعای کمیل را با زمزمه دل نشین نیایش گران ایران اسلامی در جوار حرم شریف پیامبر اکرم(ص) و بقیع، در فضایی آکنده از نظم و انضباط و توجه عمیق ده ها هزار زائر دلداده اهل بیت می شنوند، شدیداً تحت تأثیر قرار می گیرند و یقیناً اجرای این دعا در مدینه منوره، علاوه بر تأثیر جدی بر افکار مسلمانان کشور میزبان، بر دل و جان سایر مسلمین نیز نقش بسته و در حقیقت به کشورهایشان صادر میشود.

حجه الاسلام تائب، روحانی کاروان جانبازان در گفت وگویی که با نشریه زائر داشت، اهمیت برگزاری دعای کمیل به صورت دسته جمعی و در بین الحرمین را بسیار بالا دانست و گفت: «برگزاری این مراسم تبلیغ علی بن ابی طالب(ع) و علم آن حضرت و تمیز دهنده حضرت علی(ع) از دیگران است و باعث میگردد تا آن امام از مظلومیت خارج شود.»

وی در ادامه گفت وگو اشاره کرد که اصولًا جهان امروز اسلام، اجتماعاتی را که براساس معرفت به وجود آمده باشد، کم دارد و این را از آسیب های جامعه اسلامی دانست. وی برگزاری مراسمی مانند دعای کمیل را یکی از عوامل افزایش معرفت در جهان اسلام یاد کرد. ایشان در پایان سخنان خود، برگزاری چنین مراسمی را جنبه نمادین بودن آن عنوان کرد و گفت: «برگزاری باشکوه و منسجم و منظم این

مراسم، نمـادی است که به جهـان اسـلام نشـان می دهـد، ملت ایران زنـده است و حیـات معنوی اش را در همه حال حفظ می کند.»

نظر به اهمیت و آثار برگزاری این مراسم با شـکوه و پیش گیری از هرگونه ناهماهنگی و بروز زمینه بهانه جویی های مختلف، روابـط عمومی بعثه مقـام معظم رهبری در سالهـای قبـل، آیین نامهـای را برای برگزاری مراسم دعا تنظیم و در آبان ماه امسال، بازنگری و ابلاغ کرد. این آیین نامه میتواند الگویی برای سایر کارها باشد.

برگزاری مراسم دعای کمیل

مراسم روحـانی دعـای کمیـل از جمله همـایش هایی است که همه ساله در موسم حـجّ تمتع با حضور ده ها هزار تن از حجاج بیت الله الحرام و زائران حرم شـریف نبوی(ص)، با هـدایت و نظارت بعثه مقام معظم رهبری در مقابل قبرسـتان بقیع برگزار می گردد. این تنها برنامه عمومی است که در موسم حـج به صورت رسـمی و با هماهنگی مسؤلان عربسـتان از طرف ایران برگزار میشود.

برای برگزاری این مراسم باشـکوه و تأثیرگـذار، علاـوه بر اقـدامات دیپلماتیـک و پی گیریهای سـفیر جمهوری اسـلامی ایران، گروه های مختلفی در شکلگیری آن دخالت دارند.

شبهـای جمعهـای کـه قرار اسـت مراسـم دعـای کمیـل برگزار شـود، از حــدود سـاعت ۲۰، نیروهـای امنیـتی بـا کنـترل اطراف بینـالحرمین شـرایط را برای برگزاری دعای کمیل در جوّی آرام فراهم میکننـد. با توجه به این که این برنامه ویژه زائران ایرانی است، به بهانه مسائل امنیتی از ورود زائران غیرایرانی به محوطه جلوگیری میشود.

تقریباً همه کارگزاران حج سایر کشورها از این مراسم باخبرند و گاهی زائران

نسبت به این برنامه اطلاع رسانی میکنند. گاه دیده میشود که زائران سایر کشورها مشتاقانه برای شرکت در این مراسم میآیند؛ اما با ممانعت نیروهای امنیتی روبه رو میشوند که برخی از آنان از فرصتاستفاده کرده، به هر بهانهای وارد محوطه میشوند.

این مراسم ساعت ۲۳/۳۰ دقیقه به وقت تهران از شبکه دوم سیمای جمهوری اسلامی، رادیو سراسری و شبکه تصویری اینترنتی «لبیک»، جهت بهرهمندی هم وطنان پخش میشد.

مراسم دعای کمیل هر سال چهار بار(دو بار برای زائران مدینه قبل و دو بار برای زائران مدینه بعد) با هماهنگی قبلی مسؤولان بعثه مقام معظم رهبری با مقامات و مسؤولان کشور عربستان سعودی برگزار میشود و نیروهای انتظامی عربستان، با حضور در محل برگزاری مراسم، امنیت منطقه را به عهده دارند. با این حال مأموران امنیتی در انتظامات مراسم دخالتی ندارند و انتظامات، برعهده تعدادی از زائران اعضای کاروان های مختلف است.

مراسم دعای ندبه

برگزاری مراسم با شکوه دعای ندبه نیز یکی از برنامههای موسم حج است که با حضور با شکوه کاروانهای مدعو در سالن اجتماعات بعثه مقام معظم رهبری در هتل «قصرالدخیل» برگزار می گردد.

زائران ایرانی در جوار مرقد مطهر پیامبر اسلام و ائمه مظلوم بقیع، با شرکت در این مراسم، مظلومیت اهلبیت عصمت و طهارت را یاد میکنند و آوای دل دادگی سر میدهند و ظهور آن منجی عالم بشریت را از خدای متعال درخواست میکنند.

امسال شبکه قرآن صدای جمهوری اسلامی ایران این نجوای زیبای منتظران منجی را به صورت مستقیم برای هموطنانمان پخش میکرد.

برگزاری جلسات عمومی در بعثه

یکی از برنامههای بعثه مقام معظم رهبری در موسم حج، برگزاری جلسات عمومی سخنرانی در بعثه و برخی از هتلهاست. این برنامه ترکیبی از تلاوت قرآن، مداحی و سخنرانی است و سخنرانان بعثه در این سال، حجج الاسلام و المسلمین آقایان راشد یزدی و نقویان هستند.

تنظیم جدول جلسات، از ابتکارات واحد روابط عمومی بوده که در سال های گذشته با هدف ایجاد نظم در نحوه استفاده از فضاها و جلوگیری از تداخل و تزاحم برنامه ها طراحی و پس از تأیید سرپرست محترم حجاج ایرانی، به صورت یک شیوه مصوب درآمده و هر سال پیش از آغاز موسم حج، در سه مقطع مدینه قبل، مکه مکرمه و مدینه بعد، تنظیم و ملاک اقدام قرار می گیرد.

با ابلاغ این جدول، سایر مبادی ذی ربط در مورد امور مربوطه چون: تأمین انتظامات، پوشش صوتی و تصویری، پذیرایی، اعزام و حضور قاریان، مداحان، سخنرانان و سایر امور مرتبط مطلع شده، کارها به نحوی منظم به پیش می رود.

برنامه های ایام تشریق

مراسم برائت از مشرکان

برائت از مشرکان از دیدگاه حضرت امام خمینی (قدس سره)

از منظر امام خمینی(قدس سره) حج دارای ظرفیت بالایی برای بیداری مسلمانان و شناخت مشکلات جهان اسلام و چاره جویی برای رفع آن هاست. چنانچه فرموده اند:

از ملزومات حج ابراهیمی و محمدی(ص) فریاد برائت از مشرکان است که بدون آن، حج معنا و مفهوم واقعی خود را از دست می دهد.

همواره از طرف حضرت امام خمینی(قدس سره) بر آن تأکید شده است، چنانچه

فرموده اند:

مسلم است که حج بی روح و بی تحرک و قیام، حج بی برائت، حج بی وحدت، حجی که از آن هدم کفر و شرک بر نیاید، حج نیست. (۱) همچنین فرموده اند:

امروز فریاد برائت ما از مشرکان و کافران، فریاد از ستم ستمگران و فریاد امتی است که جانشان از تجاوزات شرق و غرب و در رأس آن آمریکا و اذناب آن به لب رسیده است و خانه و وطن و سرمایه شان به غارت رفته است. فریاد برائت ما فریاد ملت مظلوم و ستم کشیده افغانستان است و ... فریاد برائت ما فریاد مردم مسلمان آفریقاست ... فریاد برائت ما فریاد ملت لبنان و فلسطین و همه ملت ها و کشورهای دیگر است. (۲) از منظر امام، برائت می تواند انرژی متراکم جهان اسلام را آزاد نموده، در راه مبارزه با استکبار جهانی به کار گیرد. چنانچه فرموده اند: ما با اعلام برائت از مشرکان تصمیم بر آزادی انرژی متراکم جهان اسلام داشته و داریم و به یاری خداوند بزرگ و با دست فرزندان قرآن، روزی این کار بزرگ صورت خواهد گرفت. (۳) حضرت امام، اعلان برائت را تجدید میثاق مبارزان و تمرین سازمان دهی مجاهدان برای ادامه نبرد با کفر و شرک دانسته و فرموده اند: به هر حال اعلان برائت در حج، تجدید میثاق مبارزه و تمرین تشکل مجاهدان برای ادامه نبرد با کفر و شرک و بت پرستی هاست و به شعار هم خلاصه نمی شود که سرآغاز علنی ساختن منشور مبارزه و سازماندهی جنود خدای تعالی در برابر جنود ابلیس و ابلیس صفتان

۱- صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۷۸

۲- همان، ج ۲۰، ص ۳۱۷

۳- همان، ج ۲۱، ص ۸۰

است ...». (۱)

دیدگاه سرپرست حجاج ایرانی

نماینـده ولی فقیه و سـرپرست حجـاج ایرانی در همـایش اهـل بیت که در بعثه مقـام معظم رهبری برگزار شـد، گفت: «به تعبیر حضـرت امام(قدس سره) و رهبر انقلاب اسلامی، حج بی روح، بی قیام و بی برائت، حج نیست و مسلمانان باید چنین حجی را در جوامع اسلامی ترویج کنند.

یکی از ویژگی های امت اسـلامی عزت و اقتدار است و تا زمانی که مسـلمانان در سراسـر جهان فاقد اقتدار باشـند، نمی توانند هیبت و عظمت خود را به رخ دشمنان اسلام بکشند.»

در این مراسم، نماینـده ولی فقیه در امور حـج و زیارت- آیه الله محمـد محمـدی ری شـهری- از این مراسم به عنوان رکنی از حج یاد کرد و برای قبولی اعمال زائران شرکت کننده در این مراسم، به درگاه احدیت دعا کرد.

آمادگی برای برگزاری مراسم برائت

بـا توجه به فرارسـیدن ایـام تشـریق و برنامههای ویژه بعثه مقام معظم رهبری در این ایام، آقای آخونـدزاده با اشاره به اقـدامات معاونت اجرایی برای این ایام گفت: «به منظور برگزاری هر چه باشـکوه تر مراسم برائت از مشـرکان تمهیدات لازم فراهم شده و بـا برگزاری شـش جلسـه اختصاصـی بـا عوامـل اجرایی و دسـت انـدرکاران این مراسم و بازدیـد از محـل نصب چادرهـا در عرفات، سعی در رفع مشکلات سال گذشته شده است.»

آخونـدزاده در عین حـال از مـدیران کـاروان هـا خواست که زائران را زودتر از وقت به طرف مکـان برگزاری مراسم هـدایت نکنند و از آوردن زائران مسن و بیمار

۱- صحیفه امام، ج ۲۰، ص ۳۱۶

که تحمل حضور در مراسم را ندارند، اجتناب کنند.

معاون اجرایی بعثه مقام معظم رهبری خاطر نشان کرد: «از هر کاروان، یک نیروی با تجربه برای انتظامات این مراسم به کار گرفته می شود و از زائران درخواست می شود تا پایان مراسم با این عزیزان همکاری کنند.»

آغاز مراسم برائت از مشرکان

مراسم برائت از مشرکان از ساعت ۸/۳۰ صبح روز عرفه با حضور گسترده زائران بیت الله الحرام آغاز شد و پس از تلاوت آیاتی از سوره توبه و سردادن شعارهای برائت؛ پیام ولی امر مسلمین، حضرت آیه الله خامنه ای- مدّظلّه العالی- توسط آیه الله ری شهری قرائت گردید.

مشروح پیام رهبر معظم انقلاب

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

سرزمین وحی، بار دیگر انبوه مؤمنان را در ضیافت سالانه خود گردآورده است. جان های مشتاق از سراسر جهان اکنون در زادگاه اسلام و قرآن، به مناسکی سرگرم اند که تدبر در آن، نمایی از درس جاودانه اسلام و قرآن به بشریت را نشان می دهد و خود، گام های نمادین برای پیاده کردن و به کار بستن آن است.

هدف از این درس بزرگ، رستگاری و سرافرازی ابدی انسان و راه آن، تربیت انسان صالح و تشکیل جامعه صالح است؛ انسانی که در دل و در عمل، خدای یگانه را بپرستد و خویشتن را از شرک و آلودگی های اخلاقی و هوس های انحرافی پاک کند و جامعه ای که در ساخت آن، عدالت و آزادگی و ایمان و نشاط و همه نشانه های زندگی و پیشرفت به کار رود.

در فریضه حج، عناصر اصلی برای این تربیت فردی و اجتماعی گنجانیده شده است. از لحظه احرام و بیرون آمدن از تشخصات فردی و ترک بسیاری از لذت ها و

خواهش های نفسانی، تا طواف بر گرد نماد توحید و نماز در جایگاه ابراهیم بت شکن و فداکار، و از حرکت شتابان میان دو کوه، تـا آرام گرفتن در عرصه عرفات در میـان خیـل عظیم موحـدان از هر رنـگ و نژاد، و تا گذرانـدن شبی با ذکر و نیاز در مشـعرالحرام و انس جـداگانه هر دل بـا خـدا در عین حضور در میـان آن جمع متراکم، و سـپس حضور در منـا و سـنگ بـاران نمادهـای شـیطانی و آنگـاه تجسـم پر معنـای قربـانی کردن و اطعـام مسـتمندان و رهگـذران، همـه و همـه آمـوزش و تمرین و یادآوری است.

در این مجموعه کامل، از سویی اخلاص و صـفا و دل بریدن از سـر گرمی های مادی و از سویی، سـعی و تلاش و پایداری؛ از سویی انس و خلوت با خـدا و از سویی وحدت و یک دلی و هم رنگی با خلق؛ از سویی پرداختن به آراسـتگی دل و جان و از سویی دل سـپردن به انسـجام پیکره عظیم امت مسـلمان؛ از سویی خشوع در پیشـگاه حق و از سویی صـلابت در برابر باطـل؛ و خلاصه از سویی پر کشیدن در هوای آخرت و از سویی عزم راسخ برای آراستن دنیا، درهم تنیده و یک پارچه آموزش داده و تمرین می شود:(وَ مِنْهُمْ مَنْ یقُولُ رَبَّنـا آتِنـا فِی الـدُّنْیا حَسَـنَهً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَـنَهً وَ قِنا عَـذابَ النَّارِ). (۱) و بـدین گونه است که کعبه شـریف و مناسک حـج، مایه قوام و قیام جوامع بشـری و انباشـته از سود و بهره برای انسان هاست:(جَعَلَ اللَّهُ الْکَعْبَهَ الْبیتَ الْحَرامَ قِیاماً لِلنَّاس ولیشْهَدُوا مَنافِعَ لَهُمْ وَ یذْکُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِی أَیامٍ مَعْلُوماتٍ) (۲) مسلمانان از هر کشور و هر نژاد، امروز بیش از همیشه باید این فریضه بزرگ را قدر بدانند و از آن بهره گیرند؛ زیرا افق در پیش چشم امت اسلامی امروز از همیشه روشن تر و امید برای رسیدن به هدف هایی که اسلام برای فرد و جامعه مسلمان ترسیم کرده، از همیشه بیشتر است. اگر امت اسلامی در دو قرن گذشته دچار

۱- بقره: ۲۰۱

۲- مائده: ۹۷

فروپاشـی و هزیمـت در برابر تمـدن مـادی غرب و مکتـب هـای الحـادی از هر دو نـوع چـپ و راست آن بـود، اکنـون در قرن پانزدهم هجری، این مکاتب سیاسـی و اقتصادی غرب انـد که پای در گِل و دچار ضـعف و فروپاشـی و هزیمت اند و اسـلام با بیـداری مسـلمانان و بازیـافت هـویت خـویش و بـا مطرح شـدن انـدیشه توحیـدی و منطـق عـدالت و معنـویت، دور تـازه ای از شکوفایی و عزت خویش را آغاز کرده است.

کسانی که در گذشـته ای نه چنـدان دور آیه یأس می خواندند و نه تنها اسـلام و مسـلمین، بلکه اساس معنویت و دین داری را در برابر هجوم تمـدن غرب، از دست رفته می پنداشـتند، امروز سـر بر افراشـتن اسـلام و تجدیـد حیـات قرآن و اسـلام و متقابلًا ضعف و زوال تدریجی آن مهاجمان را به چشم می بینند. و با زبان و دل، تصدیق می کنند.

من بـا اطمینـان کامـل می گویم که این هنوز آغـاز کار است و تحقق کامل وعـده الهی؛ یعنی پیروزی حق بر باطل و بازسازی امت قرآن و تمـدن نـوین اسـلامی در راه است:(وَعَـدَ اللَّهُ الَّذِینَ آمَنُـوا مِنْکُمْ وَ عَمِلُـوا الصَّالِحـاتِ لَیسْـتَخْلِفَنَّهُمْ فِی الأَـرْضِ کَمَا اسْـتَخْلَفَ الَّذِینَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لَیمَکِّنَنَّ لَهُمْ دِینَهُمُ الَّذِی ارْتَضی لَهُمْ وَ لَیبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْناً یعْبُدُونَنِی لا یشْرِکُونَ بِی شَیئاً وَ مَنْ کَفَرَ بَعْـدَ ذلِـکَ فَأُولئِکَ هُمُ الْفاسِـقُونَ). (۱) نشـانه این وعـده تخلـف ناپـذیر در اولین و مهم ترین مرحله، پیروزی انقلاب اسـلامی در ایران و بنای بلنـدآوزه نظام اسـلامی بود که ایران را به پایگاه مسـتحکمی برای انـدیشه حاکمیت و تمدن اسـلامی تبـدیل کرد. سـر بر آوردن این پدیـده معجزه آسـا، درست در اوج هیاهوی مادی گری و اسـلام ستیزی چپ و راست فکری و سیاسی و آنگاه مقاومت و استحکام آن در برابر ضربات سیاسی، نظامی، اقتصادی و تبلیغاتی

۱- نور: ۵۵

که از همه سو نواخته می شد، در دنیای اسلام امیدی تازه برانگیخت و شوری در دل ها پدید آورد.

هر چه زمان گذشته، این استحکام- به حول و قوه الهی- بیشتر و آن امید ریشه دارتر شده است. در طول سه دهه ای که بر این ماجرا می گذرد، خاورمیانه و کشورهای مسلمان آسیا و افریقا، صحنه این هماوردی پیروزمندانه است. فلسطین و انتفاضه اسلامی و قیام دولت فلسطینی و مسلمان، لبنان و پیروزی تاریخی حزب الله و مقاومت اسلامی بر رژیم مستکبر و خون خوار صهیونیست؛ عراق و تشکیل دولت مسلمان و مردمی بر ویرانه های رژیم ملحد و دیکتاتور صدام؛ افغانستان و هزیمت خفت بار اشغالگران کمونیست و رژیم دست نشانده آن؛ شکست و ناکامی همه طرح های استکباری آمریکا برای سیطره بر خاورمیانه؛ گرفتاری و آشفتگی علاج ناپذیر در درون رژیم غاصب صهیونیست؛ فراگیر شدن موج اسلام خواهی در بیشتر یا همه کشورهای منطقه و به ویژه در میان جوانان و روشن فکران؛ پیشرفت شگفت آور علمی و فناوری در ایران اسلامی به رغم تحریم و محاصره اقتصادی؛ شکست جنگ افروزان در آمریکا در عرصه سیاسی و اقتصادی؛ احساس هویت و تشخص در اقلیت های مسلمان در بیشتر کشورهای غربی؛ همه و همه نشانه های آشکار پیروزی و پیش روی اسلام در هماوردی با دشمنان در این قرن؛ یعنی قرن پانزدهم هجری است.

برادران و خواهران! این پیروزی ها یک سره محصول جهاد و اخلاص است. آنگاه که صدای خدا از حلقوم بندگان خدا به گوش رسید؛ آنگاه که همت و نیروی مجاهدان راه حق به میدان آمد؛ و آنگاه که مسلمان به عهد و قرار خود با خدا عمل کرد، خدای علیّ قدیر نیز وعده خود را محقق ساخت و مسیر تاریخ عوض شد:

(أَوْفُوا بِعَهْدِی أُوفِ بِعَهْدِكُم) (۱)،(إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَ يُثَبِّتْ أَقْدامَكُمْ) (۲)،(وَ لَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِی عَزِيز) (۳)،(إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنا وَ الَّذِينَ آمَنُوا فِی الْحَياهِ الدُّنْيا وَ يَوْمَ يَقُومُ الأَشْهادُ) (۴).

این هنوز آغاز راه است. ملت های مسلمان هنوز گردنه های دشواری بر سر راه دارند. عبور از این گردنه ها نیز جز با ایمان و اخلاص، جز با امید و جهاد، جز با بصیرت و صبر، میسر نخواهد گشت. با یأس و منفی بافی، با بی تفاوتی و بی همتی، با بی صبری و شتاب زدگی، با بدگمانی به صدق وعده الهی، این راه طی نخواهد شد.

دشمن زخم خورده، همه توان خود را به میدان آورده و خواهد آورد. باید هوشیار و خردمند و شجاع و فرصت شناس بود؛ در این صورت همه تلاش دشمن ناکام خواهد ماند. در این سی سال هم دشمن؛ یعنی عمدتاً آمریکا و صهیونیسم با همه توانی که می توانستند به کار برند در میدان بودند، ولی ناکام ماندند. آینده هم نیز چنین خواهد بود. ان شاءالله.

شدت عمل دشمن، غالباً نشانه ضعف و بی تدبیری اوست. به صحنه فلسطین و به ویژه غزه بنگرید؛ حرکات بی رحمانه و دژخیمانه دشمن در غزه که نظیر آن در تاریخ ظلم های بشری کمتر دیده شده است، نشانه ضعف او در فائق آمدن بر اراده مستحکم آن مردان و زنان و جوانان و کودکانی است که با دست خالی، در برابر رژیم غاصب و پشتیبانش؛ یعنی ابرقدرت آمریکا ایستاده و خواسته آن ها را که روی گردانی از دولت حماس است، زیر پای خود افکنده اند. درود خدا بر آن ملت مقاوم و بزرگ. مردم غزه و حکومت حماس این آیات جاودانه قرآن را معنی

۱- بقره: ۴۰

۲- محمد: ۷

۳- حج: ۴۰

۴- غافر: ۵۱

کردند:

(وَ لَنَبْلُوَنَّکُمْ بِشَیءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَ الْجُوعِ وَ نَقْصٍ مِنَ الأَمْوالِ وَ الأَنْفُسِ وَ الثَّمَراتِ وَ بَشِّرِ الصَّابِرِینَ* الَّذِینَ إِذا أَصابَتْهُمْ مُصِیبَهٌ قالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَیهِ راجِعُونَ* أُولئِکَ عَلَیهِمْ صَلَواتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَ رَحْمَهٌ وَ أُولئِکَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ) (۱) و(لَتُبْلَوُنَّ فِی أَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ وَ لَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِینَ أُوتُوا الْکِتابَ مِنْ قَبْلِکُمْ وَ مِنَ الَّذِینَ أَشْرَکُوا أَذی کَثِیراً وَ إِنْ تَصْبِرُوا وَ تَتَّقُوا فَإِنَّ ذلِکَ مِنْ عَزْمِ الأُمُور) (۲).

پیروز نهایی در این کارزار حق و باطل، جز حق نیست و این ملت مظلوم و صبور فلسطین است که سرانجام بر دشمن پیروز خواهد شد(وَ کانَ اللَّهُ قَوِیا عَزِیزاً) (۳) همین امروز هم علاوه بر ناکامی در شکستن مقاومت فلسطینیان، در عرصه سیاسی با دروغ درآمدن داعیه های آزادی طلبی و دموکراسی خواهی و شعار حقوق بشر، شکست سختی بر آبروی رژیم آمریکا و بیشتر رژیم های اروپایی وارد آمده است که به این زودی قابل جبران نخواهد بود. رژیم بی آبروی صهیونیستی از همیشه روسیاه تر و برخی رژیم های عربی نیز در این امتحان عجیب، بازنده تتمه آبروی نداشته خودانـد.(وَ سَیعْلَمُ الَّذِینَ ظَلَمُوا أَی مُنْقَلَبٍ ینْقَلِبُونَ) (۴).

والسلام علی عباداللہ الصالحین

سیدعلی حسینی خامنه ای

۴ ذی حجه الحرام ۱۴۲۹

۱۳ آذر ۱۳۸۷

۱- بقره: ۱۵۵- ۱۵۷

۲- آل عمران: ۱۸۶

۳- احزاب: ۲۵

۴- شعراء: ۲۲۷

اظهارات مولوی اسحاق مدنی

مشاور رییس جمهور در امور اهل سنت پس از برگزاری مراسم برائت و شنیدن پیام مقام معظم رهبری گفت: «پیام مقام معظم رهبری به کنگره حج، علاوه بر آن که به اصول و منافع کلی امت اسلامی برای عامه مسلمانان اشاره داشت، حاکی از آینده امیدوارکننده اسلام بود.»

مولوی اسحاق مدنی با اشاره به پیام رهبر فرزانه انقلاب به کنگره عظیم حج امسال گفت: «فرازی از پیام مقام معظم رهبری که حاکی از خبر خوش از آینده اسلام است، صرف یک آرزو نیست، بلکه بسیار مدلل بوده و به مثابه چراغ راه آینده است. رویدادهای امروز جهان به وضوح نشان می دهد که حرکت مستکبران با وجود همه تلاش های تبلیغاتی و سیاسی رو به افول است و پیش بینی پیروزی مستضعفان و امت اسلامی به سمت تحقق می رود و نشانه های آن در اعتراف رژیم اشغال گر قدس است که آرزوی تصرف نیل تا فرات را عملًا دست نیافتنی اعلام کرده و از طرفی، بحران اقتصادی آمریکا غیرقابل مهار شده است. پیام رهبری با استناد به این چالش های استکبار جهانی مطرح شده و امیدواریم مجد و عظمت اسلام، همان گونه که ایشان پیش بینی کردند تحقق پیدا کند».

مولوی اسحاق مدنی، وظایف امت اسلام را حفظ وحدت کلمه دانست و گفت: «زمینه تحقّق کامل وحدت با محوریت جمهوری اسلامی ایران ایجاد شده و مدتی قبل در جلسه مجمع التقریب کشورهای اسلامی، منشور وحدت که به امضای عده زیادی از علمای برجسته تشیع و تسنن رسید، منتشر شد.

این اقدام ارزنده از نکات برجسته و قابل توجه در ایجاد وحدت در جامعه اسلامی است. به همین دلیل استکبار جهانی که از تفرقه مسلمانان سود می برد و چنین اقدامی را برنمی تابد، به انحای مختلف، سعی در ایجاد فشار و دشمنی

با نظام اسلامی دارد.»

مشاور رییس جمهور در امور اهل سنت افزود: «انتظار می رود ملت ها و دولت های اسلامی نیز احساس مسؤولیت کنند و در راستای اقدامات جمهوری اسلامی قدم های بیشتری بردارند. البته زمینه هایی در برخی کشورهای اسلامی دیده می شود و معنایش آن است که روش جمهوری اسلامی ایران را پذیرفته اند، ولی باید تلاش های بیشتری در این راستا انجام بدهند.»

حاشیه های مراسم برائت از مشرکان

انبوهی از زائران ایرانی که از ساعات اولیه صبح یکشنبه (۱) در بعثه مقام معظم رهبری و خیابان های اطراف آن حاضر شده بودند، با نظم و شکوهی خاص، قبل و بعد از قرائت پیام مهم رهبر فرزانه انقلاب، فریاد «مرگ بر آمریکا» و «مرگ بر اسرائیل» را در سرتاسر عرفات طنین انداز و موجی از حماسه و شادی را در دل مسلمانان جهان، به ویژه ملت های مظلوم ایجاد کردند.

اکنون برخی از حواشی مراسم برائت از مشرکان را مرور میکنیم.

* زائران ایرانی در صحرای عرفات، در حالی که دو بال سپید پرواز را بر تن داشتند، از ابتدای صبح روز یکشنبه- روز عرفه به تقویم عربستان- در قالب کاروان های منظم به سوی چادرهای بعثه مقام معظم رهبری که با بالنی فراز شده بر آسمان عرفات و منقش به پرچم جمهوری اسلامی ایران از سایر چادرها متمایز شده بود، حرکت میکردند.

* زائران در حالی که صدها پرچم کوچک و بزرگ «مرگ بر اسرائیل»، «مرگ بر آمریکا» و «یا ایها المسلمون اتحدو اتحدو» در رنگ ها و زبان های مختلف در دست داشتند، وارد چادرهای بعثه مقام معظم رهبری شدند و در جایگاه های خود

۱- ۱۹/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۸ ذی حجه.

قرار میگرفتند.

* در بین زائران شرکت کننده در مراسم برائت از مشرکان، حضور جانبازان انقلاب، شکوه خاصی به مراسم برائت داده بود.

* در میان زائران شرکت کننده در مراسم، برخی از زائران خارجی که در صحرای عرفات حضور داشتند نیز مشاهده می شدند، از جمله برخی از زائران لبنانی که با چشمانی اشکبار و مشتاق در بعثه مقام معظم رهبری حاضر میشدند.

* ده ها بلندگو مراسم برائت از مشرکان را در محوطه صحرای عرفات پخش می کرد و زائران از طریق آن ها، پیام مقام معظم رهبری را گوش میکردند و برنامهها را دنبال می نمودند.

* خیابان های اطراف بعثه مقام معظم رهبری در عرفات نیز شاهد حضور با شکوه و منظم زائران بیت الله الحرام بود که برای شرکت در مراسم برائت از مشرکان حاضر شده بودند و فریادهای «مرگ بر اسرائیل» و «مرگ بر آمریکا» سر می دادند.

* در هنگام قرائت پیام مقام معظم رهبری توسط سرپرست زائران ایرانی، جمعیت شرکت کننده در مراسم، چندین بار با فریاد تکبیر، به تأیید فرازهایی از پیام معظم له را پر داختند.

* زنان ایرانی نیز در حالی که چادرهای سفید احرام به تن داشتند، به طور گسترده و با در دست داشتن پرچم های کوچک «مرگ بر اسراییل» و «مرگ بر آمریکا» در این مراسم شرکت کرده بودند.

* پیام مقام معظم رهبری به یازده زبان مختلف ترجمه و تکثیر شد. این پیام مهم برای جهان اسلام به زبان های گوناگون در پایگاه اطلاع رسانی حج منتشرگردید.

رسانه های همگانی خارجی نیز از دریافت کنندگان پیام مقام معظم رهبری بودند.

* برنامه برائت از مشرکان زائران ایرانی به طور مستقیم از شبکه های مختلف تلویزیونی داخلی و خارجی ایران، از جمله شبکه یک و شبکه خبر و شبکه اینترنتی

تلویزیونی «لبیک» و شبکه الکوثر، برای مخاطبان پخش میشد.

* زائران ایرانی و خارجی شرکت کننده در مراسم با ده ها دستگاه دوربین عکاسی و فیلم برداری از صحنه های زیبای این مراسم عکس و فیلم تهیه کردند.

* نماینده ولی فقیه و سرپرست زائران ایرانی پیش از قرائت پیام رهبر معظم انقلاب، از استقبال گسترده حجاج بیت الله الحرام در مراسم برائت از مشرکان تشکر کرد.

* در مراسم برائت از مشرکان، اعضای بعثه مراجع تقلید، شخصیت هایی از بعثه کشورهای خارجی، قائم مقام وزیر خارجه، رییس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، رییس سازمان حج و زیارت و سفیر جمهوری اسلامی ایران در عربستان نیز شرکت داشتند.

* جایگاه برگزاری مراسم به شکل باشکوهی از شب قبل توسط نیروهای اجرایی بعثه مقام معظم رهبری، زیر صدها چادر نصب شده در صحرای عرفات آماده شده بود.

* در این مراسم جمعی از زائران کشورهای اسلامی نیز در کنار زائران ایرانی شرکت داشتند.

* زائران خارجی بیت الله الحرام، پیام حج رهبر معظم انقلاب اسلامی را برای جهان اسلام بسیار مهم و راهگشا میدانستند و تأکید میکردند عمل به توصیه های آیه الله خامنه ای برای مقابله با اختلاف افکنان و هم بستگی بیشتر مسلمانان، کلید حل مشکلات کنونی جهان اسلام است.

* زائران ایرانی شرکت کننده در مراسم برائت از مشرکان، در پایان مراسم با قرائت قطعنامه ای، بار دیگر بر حمایت از ملت های مظلوم و مسلمان عالم، به ویژه مسلمانان فلسطین و بر استقامت ملت های مسلمان تا حصول پیروزی نهایی تأکید کردند.

ترجمه پیام رهبر معظم انقلاب

پیـام مقـام معظم رهبری به کنگره عظیم حـج، توسـط بعثه به یـازده زبان زنـده دنیا ترجمه شـد. این زبان ها عبارتنـد از: عربی، فرانسه، روسی، ترکی، هوسایی، اردو، سواحلی، بنگالی و مالایی و ... گفتنی است که زائران کشورهای گوناگون با مراجعه به بعثه مقام معظم رهبری پیام معظم له را دریافت می کنند.

به همت رایزنی فرهنگی ایران در مادریـد، پیام مقام معظم رهبری به کنگره عظیم حـج، در ماهنامه سیاسـی- فرهنگی مانسـر به دو زبان انگلیسی و اسپانیولی نیز چاپ و منتشر شد.

انعکاس خبری مراسم برائت از مشرکان

روز دوشنبه (۱) مراسم برائت از مشـرکان در رسانههـای مختلف، اعم از خبرگزاریهـا و مطبوعـات انعکاس گستردهای داشت. سامـانه های خبری فارسـی زبان به صورتی گسترده، مراسم پرشور برائت از مشـرکان زائران بیت الله الحرام را که در روز عرفه در سرزمین وحی صورت گرفت، به عنوان رکن و فلسفه اساسی حج مورد توجه قرار دادند و به پوشش خبری آن پرداختند.

اغلب سامانه ها در کنار گزارش و یا گزارش های خود از این مراسم، تصویرهایی نیز انتشار دادند.

«ایرنـا» خبـرگزاری جمهـوری اسـلامی، در گزارش هـای متعـدد و لحظـه به لحظه خـود از این مراسم نـوشت: «مراسم برائت از مشـرکان با حضور گسترده زائران بیت الله الحرام که از شب گذشـته وارد صـحرای عرفات شده بودند، برگزار و متن پیام رهبر معظم انقلاب توسط نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی قرائت شد. این پیام به

۱- ۱۸/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۹ ذی حجه.

زبان عربی نیز برای زائران عرب ترجمه شد. در ابتدای مراسم یکی از قاریان آیاتی از سوره مبارکه توبه را قرائت کرد.

زائران ایرانی به طور گسترده در مراسم برائت از مشرکان حضور داشتند. استقبال زائران از مراسم برائت به حدّی بود که در همان ابتدا خیابان های منتهی به محل برگزاری مراسم، مملو از جمعیت شد و زائران مجبور شدند ادامه مراسم را در خیابان های اطراف دنبال نمایند. زائران بیت الله الحرام در این مراسم پلاکاردهایی با مضامین: «مرگ بر آمریکا»، «مرگ بر اسرائیل» و «یا ایها المسلمون اتحدوا اتحدوا»، در دست داشتند.

در هنگام برگزاری مراسم، بالگردهای عربستان سعودی چندین بار به منظور کنترل مراسم به پرواز درآمدند. در پایان مراسم نیز قطع نامه برائت از مشرکان با تکبیر حجاج به تأیید رسید.»

«ایسنا» خبرگزاری دانشجویان ایران نیز این خبر را روی سامانه خبری خود در دسترس مراجعه کنندگانش از سرتاسر جهان قرار داد: «مراسم برائت از مشرکان، با حضور نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت و جمع زیادی از زائران ایرانی در حالی که جامه احرام بر تن داشتند، در عرفات برگزار شد.

زائران ایرانی برای اعلام برادری با تمام مسلمانان جهان و ابراز انزجار از مشرکان جهان، در این مراسم شرکت کردند. مراسم برائت از مشرکان با شعار «الله اکبر»، «لااله الاالله»، «محمد رسول الله»، «یا ایها المسلمون اتحدوا اتحدوا»، «بحق رب العالمین اعتصموا اعتصموا»، «برائه المسلمین من عمل الکافرین»، «لااله الاالله، امریکا عدوالله»، «لااله الاالله، اسراییل عدوالله»، «الموت لامریکا» و «الموت لاسراییل» ادامه یافت.

«فارس»، علاوه بر اخبار مراسم مانند دیگر سامانه ها فرازهایی از سخنان آیه الله ری شهری، نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی در مراسم برائت از مشرکان را نیز منتشر کرد.

متن خبر «فارس» از این سخنرانی بدین شرح است:

«نماینده ولی فقیه در بعثه رهبری: اعلام برائت از سردمداران کفر و استکبار، به حج روح می بخشد» سرپرست حجاج ایرانی گفت: «برائت از مشرکان رکن حج است و اعلام برائت از سردمداران کفر و استکبار به حج روح می بخشد.»

«مهر» که در روزهای اخیر حجم بالا-یی از اخبار حج را روی سامانه خبری خود قرار داده بود، از مراسم برائت چند خبر را منتشر کرد.

به گزارش خبرنگار اعزامی مهر به مکه مکرمه، مراسم برائت از مشرکان دقایقی پیش با حضور انبوه زائران ایرانی و غیرایرانی خانه خدا، نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت، نمایندگان بعثه های مراجع عظام تقلید و خبرنگاران رسانه های داخلی و خارجی در صحرای عرفات آغاز شد.

«تابناک»، از سامانه های خبری فارسی زبان نیز علاوه بر ارائه آلبوم تصویری از مراسم برائت از مشرکان و خبرهایی از مراسم، قطعنامه آن را به صورت کامل و به نقل از شبکه «خبر» منتشر کرد.

«تابناک» با اشاره به فرازهایی از قطعنامه نوشت:

«در این قطع نامه، با اشاره به رهنمودهای قرآن کریم مبنی بر ضرورت وحدت و یک پارچگی امت اسلام، حاضران در مراسم، مراتب برادری، مودت و همدلی خود را با آحاد امت اسلامی در سراسر جهان اعلام داشتند. زائران بیت الله الحرام با تقبیح سیاست ها و عمل کرد آمریکای متجاوز به عنوان مظهر تروریسم دولتی، حضور اشغال گرانه شیطان بزرگ در سرزمین های اسلامی و کشتار مردم بی دفاع را محکوم کردند.

در بخش دیگری از این قطع نامه آمده است: «حاکمیت غاصبانه رژیم جعلی اسرائیل بر سرزمین فلسطین، گسترش زرّادخانه اتمی اسرائیل در منطقه، دخالت در امور دیگر کشورها، سرکوب و کشتار مردم بی دفاع و تخریب منازل و مزارع آن ها از جمله اعمال ننگین در کارنامه سیاه صهیونیسم بین الملل به شمار می رود.»

زائران خانه خدا همچنین با ابراز تأسّف عمیق از عدم واکنش مؤثر کشورهای اسلامی در قبال فاجعه دل خراش انسانی در غزه، اعتقاد راسخ خود را به نابودی رژیم نامشروع اسرائیل با تکیه بر سلاح ایمان اعلام کردند.

این قطع نامه می افزاید: «دستیابی و بهره گیری از انرژی صلح آمیز هسته ای، حقّ طبیعی کلیه ملت ها و مسلمانان است و ایجاد محدودیت و برخورد تبعیض آمیز درباره این حق مسلّم، حرکتی ظالمانه و مغایر با موازین بین المللی است.

در پایان، شرکت کنندگان در مراسم برائت از مشرکان، نادیده گرفتن کرامت انسانی، سلطه مستکبران و بی بند و باری و ابتذال را به شدت محکوم و دست نیاز به سوی خالق بی نیاز برای ظهور مصلح کل جهان، بلند کردند.

برگزاری مراسم دعای عرفه

دعای عرفه، یادگار امام حسین(ع) است که با برنامه ریزی بعثه مقام معظم رهبری، هر ساله زائران، آن را در کنار «جبلالرحمه» زمزمه میکنند.

عارفان در روز عرفه و در صحرای عرفات، قدر ثانیه ها را می دانند و لحظه ای را از دعا و نیایش و استغفار و ارتباط با ذات بی همتا غافل نمی شوند.

امسال نیز مراسم معنوی دعای عرفه روز دوشنبه (۱) پس از اقامه نماز جماعت به امامت آیت الله ری شهری(مدظلّه)، ساعت ۱۴/۴۵ در سرزمین عرفات با تلاوت آیاتی از سوره یوسف آغاز گردید و چادرهای زائران بیتالله الحرام را سرشار از عطر عرفان نمود. در روز عرفه، همگان از دریای رحمت و عطوفت بی انتهای ربوبی بهره مند می شوند و در صحرای عرفات، دروازه ای به سوی عرفان و شهود و معرفت و بصیرت گشوده می شود. در این سرزمین نورانی و متبرک، دل ها از غیر بریده و به خدا متصل می شود. امسال دعای عرفه، حال و هوای معنوی خاصی داشت و پلی بود

۱- ۱۸/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۹ ذی حجه.

بین زمین و ملکوت، اشک های انابه و شوق از دیدگان حجاج سرازیر و قلب ها سرشار از یاد خدا بود.

وقوف در عرفات باید وقوف در برابر سید و مولا و همراه با معرفت باشد، معرفت نسبت به سرائر و حقایق و مقام قلب، حاجی در جبل الرحمه باید به یاد رحمت عام و خاص خداوند باشد و بداند که پروردگار شاهد و ناظر بر بندگان و رحیم به مؤمنان است. این معرفت به سالک بصیرت می دهد و چشم بصیر با نور هدایت الهی فروغ یافته و به سرچشمه های معرفت دسترسی پیدا می کند.

در سرزمین عرفات آدمی به این فرموده پیامبر خدا می اندیشد که: «سوگند به کسی که به حق مرا بشیر و نذیر مبعوث کرد، خداوند را در آسمان دنیا ابوابی است که به آن ها باب رحمت، باب توبه، باب حاجت، باب تفضّل، باب احسان، باب بخشش، باب عفو و کرم می گویند. کسی نیست که به عرفات برود، مگر این که خداوند تمامی این باب ها را برای او بگشاید.» (۱) و در سخنی دیگر می فرماید:

«مِنَ الذُّنُوبِ ذُنُوبٌ لا تُغْفَرُ إِلّا بِعَرَفاتٍ.» (۲)؛ بعضی از گناهان، گناهانی هستند که بخشیده نمی شوند مگر در عرفات.

این آوای نورانی به گونه ای دیگر در گفته ابوشیخ از ابن عباس هم آمده که: همانا روز عرفه، روز حج اکبر است و این روز، روز مباهات است، روزی است که خداوند به اهل زمین در برابر ملائکه آسمان فخر کرده و می فرماید:

«جاوُونی شعثا غبراً آمنوا بی و لم یرونی و عزّتی لأَغفرتُ لهم.»؛ ژولیده موی و گرد و خاک بر چهره نشسته، به سوی من آمده اند به من ایمان آوردند، با آن که مرا ندیده اند، به عزّت خود سوگند آن ها را می بخشم.

۱- فروع کافی، ج ۴، ص ۲۶۳، روایت ۴۴

۲- دعائم الاسلام، ج ۱، ص ۲۹۴

یادمان خادمان ضیوف الرحمان

سهشنبه شب (۱) در صحرای «منا»، علاوه بر تلاوت قرآن کریم، برنامه ویژه ای با عنوان «یادمان خادمان ضیوف الرحمان» به منظور بزرگداشت یاد و خاطره کارگزارانی که در طول یک سال گذشته به رحمت ایزدی پیوسته اند، برگزار شد. در این برنامه از هفده روحانی و کارگزار حج تجلیل گردید.

حجه الاسلام والمسلمین راشد یزدی، سخنران این مراسم بود که درباره جایگاه عالمان و روحانیون در جامعه اسلامی و خدمت گزاری به حجاج سخن گفت.

بازگشت سرپرست حجاج ایرانی به میهن اسلامی

نماینده ولی فقیه عصر پنجشنبه از سرزمین وحی به میهن اسلامی بازگشت و در فرودگاه مهرآباد، مورد استقبال حجه الاسلام والمسلمین محمدی گلپایگانی، رئیس دفتر مقام معظم رهبری قرار گرفت.

وی در جمع خبرنگاران گفت: «با تلاش همه کارگزاران، حج امسال نیز مانند سال های قبل با شکوه، عزت مند و همراه با آرامش و بدون تنش برگزارشد.»

وی افزود: «اوج عزت مندی مسلمانان ایران و سایر کشورها را در مراسم قرائت دعای کمیل و در روز نهم ذی الحجه در مراسم برائت از مشرکان شاهد بودیم. در مجموع خدا را شاکریم که در حدّ توان به این اهداف رسیدیم و مراسم حج باعزّت و آبرومند برگزار شد.

در ابعاد داخلی نوآوری ها در ده محور و در ابعاد بین المللی دوازده نوآوری از قبیل: نشست های تخصصی، تعامل بیشتر با نخبگان جهان اسلام، همایش قدس، تقریب و همایش ایرانیان مقیم خارج از کشور برگزارشد.»

وی با اشاره به دیدار با شخصیت های جهان اسلام و همچنین انجام نظرسنجی از زائران خارجی مراسم حج درباره مسائل مهم ایران و جهان گفت: «حمایت از

۱- ۱۹/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۰ ذی حجه.

مواضع ضداستکباری نظام جمهوری اسلامی ایران و ابراز نگرانی از پوشش کمرنگ جنایات رژیم صهیونیستی در رسانه های منطقه از مواردی بود که زوار خارجی شرکت کننده در نظرسنجی بر آنها تأکید داشتند.»

نماینده ولی فقیه با اشاره به این که معرفی اهل بیت عصمت و طهارت(ع) به ویژه برای نسل جوان و انتشار آن در کشورهای اسلامی از دیگر موارد تأکیدی زوار و شخصیت های خارجی در نظرسنجی بود، گفت: «ضرورت بهره گیری بیشتر از رسانه ملی برای ترجمه دیدگاه های نظام اسلامی و آموزه های اهل بیت عصمت و طهارت، به ویژه برای نسل جوان و انتشار آن در کشورهای اسلامی از دیگر موارد تأکیدی زوار و شخصیتهای خارجی در نظرسنجی بود.»

جانشین سرپرست حجاج در مدینه

الف: ملاقات ها

اشاره

هر سال پس از بازگشت سرپرست حجاج به میهن اسلامی، جانشین ایشان آیه الله ابراهیم امینی در مدینه ادامه کار را به عهده می گیرند.

امسال ایشان نیز ملاقات ها و بازدیدهایی داشته اند که به آن ها اشاره می کنیم:

دیدار با جمعی از پزشکان اندونزی

آیه الله ابراهیم امینی، روز پنج شنبه (۱) با گروهی از پزشکان اندونزی دیدار کرد. در این دیدار، دکتر طاها، یکی از اعضای کادر پزشکی بعثه اندونزی، با ابراز خرسندی از حضور در بعثه مقام معظم رهبری، ایران و اندونزی را دو عضو یک پیکر توصیف و ابراز امیدواری نمود که روابط دو کشور، روز به روز بهبود یابد.

جانشین سرپرست حجاج ایرانی ضمن خیرمقدم به آنان گفت: «تلاش برای حفظ خانواده ها و جوانان کشورهای اسلامی از توطئههای دشمنان اسلام، وظیفه همه

۱- ۲۸/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۹ ذی حجه.

روشن فکران و فرهیختگان مسلمان است.»

وی افزود: «با وجود همه تلاشهای دشمنان، الحمدلله در کشور اندونزی مسلمانان از فرقه های مختلف با یکدیگر و با مسیحیان به خوبی و آرامی زندگی می کنند و وضعیت اعتقادی مردم مناسب است.»

ایشان با یادآوری این که حج، برای خودسازی و پرورش روح است، ضرورت تغییر و تحول اخلاقی حاجیان را پس از این سفر روحانی مورد تأکید قرار داد.

دیدار با جمعی از دانشجویان پاکستانی

شامگاه جمعه (۱) گروهی از دانشجویان پاکستانی «دانشگاه الأزهر» با حضور در بعثه مقام معظم رهبری با آیه الله ابراهیم امینی دیدار کردند.

در این دیدار، جانشین سرپرست حجاج ایرانی، وحدت را از رموز پیروزی انقلاب اسلامی و دفاع مقدس دانست و گفت: «در ایران اسلامی همه اقوام و مذاهب یک دست و متحد هستند و همین مسأله موجب شده تا در دوران های مختلف تاریخ بر مشکلات گوناگون چیره شوند.»

آقای امینی در این دیدار به دانشجویان توصیه کرد تا با تحصیل علوم مختلف، خود را برای تبلیغ دین در بین جوانان آماده کنند؛ زیرا هم اکنون جامعه غربی در پی ایجاد فساد و فحشا در بین جوانان و خانواده هاست و این مسؤولیت ما را در رویارویی با آن ها سنگین می کند.

وی با اشاره به مشکلات مردم مظلوم فلسطین در غزه گفت: «اگر جوامع اسلامی با هم متحد بودند، صهیونیستها جرئت و جسارت ظلم بر مردم فلسطین را پیدا نمی کردند.»

دیدار با حجاج کشور سوریه

۱- ۲۹/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۰ ذی حجه.

دوشنبه شب (۱)، تعـدادی از حجـاج سوری علاقه منـد به نظام جمهوری اسـلامی که مـدت ها با اشتیاق درخواست حضور در بعثه ایران را داشـتند، در سالن اجتماعات «هتل قصـرالدخیل» حاضر شدند و با آیه الله ابراهیم امینی و برادران ایرانی خود گفت وگو کردند.

در این جلسه، پس از تلاوت کلام الله مجیـد توسط یکی از قاریان بین المللی ایران، حجه الاسـلام والمسـلمین محمدی عراقی، عضو هیئت علمی بعثه مقـام معظم رهبری، بخش هـایی از پیـام رهبر انقلاـب به کنگره حـج امسال را برای حاضـران در جلسـه قرائت کرد.

وی بـا اشاره به کم کاری و بی انصافی برخی دولت های اسـلامی در موضوع فلسـطین و به ویژه مردم غزه، بر وظیفه تک تک مسلمانان در اهتمام به امور برادران و خواهران مسلمان خود و ضرورت کمک به آن ها از هر طریق تأکید کرد.

در پایان این دیدار، به تقاضای برادران و خواهران سوری، جانشین سرپرست حجاج ایرانی برای ملت مسلمان و مهمانان سوری دعا کرد.

دیدار با علمای افغانستان

در ادامه ملاقاتهـای شخصـیتهای کشورهای اسـلامی با جانشـین سـرپرست حجاج ایرانی، روز سه شـنبه (۲) گروهی از علمـا و اندیشـمندان شیعه افغانستان، با ایشان دیدار کردند و خواستار حمایت جمهوری اسلامی ایران از مناطق شیعه نشین این کشور و توجه به تلاش های مسلمانان این مناطق برای تقویت برنامههای فرهنگی شدند.

آقـای تقدسـی، رییس حـج و زیـارت ولاـیت «دایکنـدی» افغانسـتان، بـا اشاره به تأثیر بزرگ پیروزی انقلاب اسـلامی ایران بر وضعیت مناطق شیعه نشین افغانستان و تأسیس مدارس علمیه در این کشور، خواستار اعزام استادان مجرب و علمای دینی و نیز

۱- ۲/ ۱۰/ ۸۷ مطابق با ۲۳ ذی حجه

۲- ۳/ ۱۰/ ۸۷ مطابق با ۲۴ ذی حجه.

ارسال کتاب های مورد نیاز مدارس علمیه این منطقه شد.

وی گفت: «امسال حدود ۷۰۰ نفر زائر از ولایت شیعه نشین دای کندی برای انجام مناسک حج عازم عربستان شده اند.

در این دیدار، آقای ابراهیم امینی با ابراز خرسندی از دیدار علمای افغانستان، با تأکید بر ضرورت تلاش برای کم رنگ کردن اختلاقات بین مردم و اقوام مختلف این کشور، گفت: «جمهوری اسلامی ایران همواره قبل و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی نسبت به افغانستان و مردم آن عنایت ویژه ای داشته و در حد توان، به این کشور کمک کرده است.»

ولایت دای کندی در مناطق مرکزی افغانستان واقع است و دارای جمعیتی بالغ بر یک میلیون نفر است که همگی شیعه و پیرو مکتب اهل بیت(ع) هستند.

دیدار با جمعی از حجاج ترکیه

جمعی از حجاج دیاربکر ترکیه با جانشین سرپرست حجاج ایرانی دیدار کردند. آیه الله ابراهیم امینی در این دیدار با اشاره به تلاش بی وقفه دشمنان اسلام برای ایجاد اختلاف و پررنگ کردن اختلاف سلیقه ها بین مسلمانان و به ویژه تشیع و تسنن، بر ضرورت اتحاد و همدلی میان مسلمانان و اتفاق روی مشترکات تأکید کرد.

در این جلسه که در محل بعثه مقام معظم رهبری در مدینه منوره برگزار شد، آقای امینی، با ابراز تأسف از کم رنگ بودن وحدت میان جوامع اسلامی افزود: «امروز کشورهای اسلامی به جای حمایت همه جانبه از مردم مسلمان و مظلوم فلسطین و به خصوص غزه، متأسفانه یا سکوت کرده اند و یا از رژیم صهیونیستی حمایت می کنند. اگر اتحاد اسلامی وجود داشت، شاهد چنین فاجعه ای نبودیم.»

وی ضعف اعتقاد نسبت به مبانی اسلام در میان جوانان کشورهای اسلامی را تهدید دیگری برای جهان اسلام دانست و خواستار تلاش بیش از پیش علما و اندیشمندان اسلامی، برای تقویت مبانی عقیدتی جوانان شد.

آیه الله امینی در پاسخ به سؤالی در زمینه اقـدامات ایران برای مبارزه با افراطی گری در جهان اسـلام، با اشاره به دیـدگاه های امـام خمینی(قـدس سـره) و رهبر معظم انقلاـب و تأکیـد ایشان بر لزوم وحـدت گفت: «ایران برنامه های فرهنگی فراوانی برای ایجاد وحدت اسلامی، نظیر همایش های تقریب مذاهب اسلامی، تدارک و اجرایی کرده است.»

ب: بازدیدها و نشستها

دیدار از مرکز درمانی

روز دوشنبه (۱)، جانشین سرپرست حجاج ایرانی از مرکز درمانی مدینه منوره دیدار کرد. آیه الله امینی ضمن بازدید از قسمت های مختلف این مرکز از قبیل: پـذیرش و ثبت رایانهای بیماران و مراجعه کننـدگان و بخشـهای قلب، سونوگرافی و داخلی، از وضعیت بیماران بستری شده نیز آگاهی یافت.

دکتر مغانلو، مـدیر درمان مرکز درمانی مـدینه منوره در این بازدیـد گفت: «از ابتدای ورود زائران به مدینه ۵۹۱۲ مورد مراجعه به این مرکز صورت گرفته که از این تعداد ۱۹۹ مورد در بخش های مختلف بستری شده اند.»

وی بـا بیان این که در مجموع ۵۶ نفر به دلیل مشـکلات قلبی در بخش بستری شـده اند، تعداد بیماران بستری در این بخش را در حال حاضر چهار نفر اعلام کرد.

جانشـین سـرپرست حجاج ایرانی در این دیدار از تلاش گروه پزشکی تقدیر کرد و گفت: «تاکنون شکایتی از سوی زائران در زمینه خدمات مرکز پزشکی حج به بعثه مقام معظم رهبری گزارش نشده است.»

دیدار با رابطین روحانیون

۱- ۲/ ۱۰/ ۸۷ مطابق با ۲۳ ذی حجه.

روز دوشنبه (۱)، رابطین روحانی نیز با آیه الله امینی دیـدار و گفت وگو کردنـد. در این دیـدار، رابطین گزارشـی از فعالیتهای فرهنگی «مدینهبعـد» را به جانشـین سـرپرست حجـاج ایرانی ارائه دادنـد. ایشـان نیز با ابراز رضایت از فعالیت روحانیون در این مقطع موسم حج، از زحمات آنان تشکر کرد.

دیدار با اعضای ستاد مدینه

صبح پنجشنبه (۲) و در آخرین روزهای موسم حج، اعضای سـتاد مدینه با جانشـین سرپرست حجاج دیدار کردند. آقای امینی در این دیـدار، وضـعیت خـدمت رسانی به زائران را مناسب ارزیابی کرد و گفت: «این گونه اقدام ها موجب حفظ آبروی نظام جمهوری اسلامی و برگزاری حجی آبرومند برای کشورمان می شود.»

وی بهره گیری از برکات سـفر حج را برای دست اندرکاران اجرایی حج نیز ضـروری خواند و افزود: «از علایم قبولی حج این است که حاجی در خود تحولی به وجود آورد و از این جا تصمیم به ترک بداخلاقی ها و کردارهای زشت خویش بگیرد.»

آقای امینی همچنین مسؤولان را به جدیت و رسیدگی بیشتر به امور مردم در بازگشت به ایران توصیه کرد.

در این دیدار، رئیس سـتاد مدینه منوره با اعلام این که اکنون بیش از سـی هزار نفر از حجاج ایرانی در این شهر حضور دارند، گفت: «حرکت این زائران به ایران از فردا جمعه (۳) آغاز شده، تا بامداد پنج شنبه (۴) ادامه می یابد.»

مسؤولان سـتاد حـج، مرکز درمانی و پزشـکی، آشپزخانه «الـدخیل» و هواپیمایی جمهوری اسـلامی در مـدینه منوره نیز در این دیدار حضور داشتند.

۱- همان تاریخ

۲- ۵/ ۱۰/ ۸۷ مطابق با ۲۶ ذی حجه

۳- ۶/ ۱۰/ ۸۷ مطابق با ۲۷ ذی حجه ۱۴۲۹

۴- ۱۲/ ۱۰/ ۸۷ مطابق با ۴ محرم الحرام ۱۴۳۰

بخش سوم: فعالیت معاونت ها و مدیریت های بعثه

۱. معاونت آموزش و پژوهش

اشاره

معـاونت آموزش و پژوهش در سال ۱۳۷۰ تشـکیل شـده و از همان سال تا کنون با مدیریت حجت الاسـلام و المسـلمین آقای سیـد علی قاضیعسـکر به فعـالیت هـای خود ادامه می دهـد. این معـاونت در غیر موسم عهـده دار برنـامه هـای متنوع پژوهشـی، آموزشی و فرهنگی است.

سخنان معاون آموزش وپژوهش در باره عملکرد معاونت

اقدامات پژوهشی

حجه الاسلام و المسلمین قاضی عسکر، در آستانه شروع مناسک حج اظهار داشت: «در حوزه پژوهشی کارهای زیادی در سال های گذشته انجام شده که نمونه ای از آن در فصلنامه میقات حج و دوفصلنامه میقات الحج به زبان فارسی و سه شماره میقات الحج به زبان عربی منتشر گردیده است که با حدود ۲۵۰۰۰ صفحه مطلب، جایگاه خوبی را در میان محققان کشور پیدا کرده است.

ایشـان درخصوص واگـذاری بخشـی از فعـالیت هـای بخش هـای مختلف بعثه به مرکز اسـتان هـا گفت: «تمرکززدایی در همه بخش های اجرایی و فرهنگی به عنوان یک اصل موفق مطرح است، به شـرطی که این کار با دقت صورت بگیرد؛ بنابراین باید این کار، پس از کارشناسی در این زمینه انجام شود.»

قاضی عسکر گفت: «ما کار تمرکززدایی را از سال های گذشته آغاز کرده ایم که

یک نمونه از آن، برگزاری جلسات متمرکز آموزشی در استان ها است که خود استان ها جلسات آموزشی را برای زائران برگزار می کنند و تنها در برخی موارد به دعوت خود استان، سخنران از تهران و یا قم اعزام می شوند، در سایر موارد همه برنامه ها در خود استان تدارک می شود».

وی ادامه داد: «تولیدات این معاونت، به عنوان منبع مورد اعتماد در کشور مورد توجه و استفاده نویسندگان مختلف قرار گرفته و ما از این جهت خرسندیم. در سال گذشته به طور میانگین در هر هفته یک کتاب تولید و به علاقه مند ارائه کرده ایم.»

وی تصریح کرد: «در حال حاضر با توجه به مخاطبان گوناگون بیش از ۶۰۰ اثر در زمینه های مختلف از جمله تبیین عقاید شیعه، اسرار و معارف حج، مناسک حج، تاریخ اسلام، معرفی اماکن، پاسخ گویی به شبهات وهابیت سفرنامه ها، حج در قرآن، حج در روایات و ... چاپ و منتشر شده است.»

ایشان با بیان این که کارهای تولیدی ما در حوزه پژوهش نسبت به گذشته از رشد ۲۰ الی ۳۰ درصد همراه بوده اظهار داشت: «پس از حج ۸۶ تا کنون با احتساب کتاب های آماده چاپ، در مجموع حدود یکصد اثر به چاپ خواهد رسید.

معاون آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری با بیان این که یکی از اهداف حج، اهداف سیاسی و اجتماعی است، تصریح کرد: «ما حج را از زاویه های مختلف و از جمله از دیدگاه مذاهب اسلامی و ادیان و مذاهب دیگر مورد توجه قرار داده، کتابی را نیز برای آشنایی زائران با کشورهای اسلامی و نوع روابط و مناسبات آن ها با جمهوری اسلامی چاپ کرده ایم تا زائران با مطالعه این کتاب، پیش از تشرّف به حج بتوانند با این کشورها آشنا شده، راحت تر با مسلمانان این مناطق ارتباط برقرار کنند.»

وی گفت: «با توجه به شبهه افکنی های وهابیون و تبلیغات منفی علیه شیعیان تا کنون بیش از دویست کتاب در زمینه معرفی شیعه و پاسداری از عقاید شیعه منتشر

شـده که مجموع این کتـاب هـا تـا حـدود زیادی توانسـته خلاء موجود را برطرف کنـد و همچنان در صـدد ارائه پژوهش های دیگری در این عرصه به صورت کتاب به علاقه مندان هستیم».

اقدامات آموزشی

معـاون آموزش و پژوهش بعثه بـا اشاره به این که جلسات متمرکز آموزشـی زائران به صورت میـدانی برگزار می شود، گفت: «همه ساله نقشه ها و تصاویر مربوط به مکه و مدینه، سـی دی های آموزشی و سرفصل های آموزشی در اختیار کاروان ها قرار می گیرد تا طبق برنامه از این امکانات برای آموزش زائران بهره بگیرند.»

وی افزود: «تا امروز امکان آموزش زائرانی که سالیان طولانی در انتظار رفتن به حج بودند به دلیل شـکل گیری سالیانه کاروان هـا مقـدور نبود، اما با برنامه ریزیهای در دست اقـدام، قرار است از زمان ثبت نام به بعـد اطلاع رسانی آغاز و سـپس آموزشـها انجام شود.»

وی با بیان این که تنها «حاجی» مخاطب آموزش ما نیست، گفت: «یکی از اهداف ما در حج ایجاد تحول معنوی و فرهنگی در زائر است؛ به گونه ای که حاجی بتواند ابتدا خود و سپس اطرافیان خویش را تغییر داده، سطح معنوی و فرهنگی آن ها را ارتقا بخشد.»

ایشـان ادامه داد: «سامـان دهی آموزش همه حجـاج به دلیـل گستردگی، پراکنـدگی و تنوع مخـاطبین در گوشه و کنار کشور، نیازمنـد بودجه و اعتبارات زیادی است که از عهـده بعثه خارج است و می طلبد که دولت محترم در این زمینه سـرمایه گذاری کند.»

وی تصـریح کرد: «برخی کاروان ها، زائران چند سال خود را در مناسبت های مختلف مانند عید قربان، عرفه و .... جمع کرده، ارتباط خود را به صورت هیئتی با

آن هـا ادامه می دهنـد که امیـدواریم این حرکت- که ظرفیت خوبی برای گسترش پیونـدهای دینی در جـامعه است- اسـتمرار یافته، همه حجاج را شامل شود».

قاضـی عسـکر خاطر نشان کرد: «زائران ما به نوعی سـفیر جمهوری اسـلامی و نماینده یک نظام انقلابی هستند. بر همین اساس تلاـش زیـادی در راسـتای آموزش اخلاـقی و رفتاری زائران انجام داده ایم تا ان شاءالله رفتار آن ها برای زائران دیگر کشورها الگو باشد.»

اقدامات فرهنگی

آقـای قاضـی عسـکر اظهار داشت: «معاونت آموزش و پژوهش چنـد حرکت فرهنگی را برنامه ریزی کرده که از جمله آن می توان به مسابقات فرهنگی، مسابقات کتاب خوانی بر اساس کتب توزیع شده در بین کاروان ها و مراسم شبی با شهیدان- که به تجلیل از شهدا و خانواده های همان کاروان می پردازد- اشاره کرد.»

وی در خصوص برنامه ای که برای گرامی داشت یاد و خاطره حضـرت امام(قدس سـره) برگزار می شود، گفت: «موضوع این برنـامه تـبیین عظمت و شخصـیت حضـرت امـام(قـدس سـره) و نقش ایشـان در احیـای حـج ابراهیمی است.» معـاون آموزش و پژوهش بعثه مقـام معظم رهبری تصـریح کرد که ویژه نـامه «در حریم یـار» به صورت چهـار رنگ که حاوی اطلاعات عمومی مورد نیاز برای زائران است، پیش از سفر در بین حدود سی هزار نفر توزیع شده است.

وی افزود: «یکی از نوآوری هـای امسال این معاونت، راه انـدازی کتابخانه دیجیتالی در مکه و مـدینه با ۴۸۰ گیگابایت حجم، تلفن گویا برای پاسخ گویی به مسائل شـرعی، ارائه حدود بیست نرم افزار قابل اسـتفاده در تلفن همراه و انتقال آن ها به شـکل «بلوتوث» است که زائران می توانند از آن ها استفاده کنند.»

وی تأکید کرد: «دریافت آخرین فتاوای مراجع، پیش از سفر زائران یکی دیگر

از فعالیت های این معاونت است. برای مثال با توجه به تغییراتی که در مسعا و رمی جمرات صورت گرفته، فتاوای مراجع معظّم تقلید را جمع آوری کردیم و به روحانیون محترم کاروان ها منتقل کردیم تا زائران گرفتار مشکل و اضطراب روحی نشوند.»

آقای قاضی عسکر، ارتباط معاونت آموزش و پژوهش با هنرمندان حوزه های مختلف را خوب ارزیابی کرد و گفت: «در بخش هنرهای تجسمی، صنایع دستی، عکس، نقاشی و ... کارهای خوبی را در سال های گذشته تولید کرده ایم، به شکلی که امروز به صورت یک موزه درآمده است. با فیلم سازان و هنرمندان عرصه سینما نیز ارتباط و تعامل دوسویه برقرار کرده ایم و آن ها کارهای خوبی را با همکاری امور حج صدا و سیما تولید کرده اند.

قاضی عسکر با بیان این که هنر در جهان اسلام صیقل دهنده روح آدمی و وسیله توجه انسان به خدا و جهان هستی است، خاطر نشان کرد: «در پایان هر سال طی فراخوانی از همه هنرمندانی که به حج و عمره مشرف شده و قادر به آفرینش اثر هنری در زمینه حج هستند، دعوت می کنیم تا آثار تولیدی خود را در زمینه فرهنگ حج ارائه کنند. ما سعی داریم تا حدّ امکان از ظرفیت و توان این افراد برای تولید جلوه های مختلف حج استفاده کنیم.»

توسعه برنامه های فرهنگی

آقای قاضی عسکر گفت: «در بحث گسترش فرهنگ حج همه باید کمک کنند. متأسفانه در خصوص فرهنگ و اهمیت حج و شناخت ابعاد مختلف آن، مطلب ویژه و خاصی در متون آموزشی مقاطع مختلف تحصیلی اعم از کتاب های درسی مدارس و دانشگاهی دیده نمی شود. ما باید به لحاظ فرهنگی، حج را فراگیر کنیم تا مردم با آمادگی و بصیرت کامل به حج مشرف شوند که این مهم، در گرو همکاری

رسانه ها، سازمان ها و بخش های مختلف کشور است».

وی در پایان با اشاره به مسأله سوغات و خروج ارز از کشور گفت: «در خصوص علل و عوامل روی کرد مردم در خرید بیشتر از حد سوغات، نظرسنجی های علمی انجام داده ایم. بر اساس این نظرسنجی ها یک سلسله از این عوامل به آداب و رسوم مردم و توقعاتی که از زائر دارند، برمی گردد که با کار فرهنگی گسترده می توان تا حدود زیادی از این توقعات کاست و در نتیجه با کاهش خرید سوغات، از خروج سنگین ارز از کشور جلوگیری کرد».

وی افزود: «در حال حاضر فیلمی در زمینه سوغات با نگاه منتقدانه تهیه شده که قرار است به صورت سریال از یکی از شبکه های سیما پخش شود».

سیدعلی قاضی عسکر از توزیع بسته فرهنگی در حج امسال شامل مجموعه پنجاه کتاب در قطعهای مختلف و لوح های فشرده، حاوی سخنرانی علما و استادان و نیز فیلم و تصویر ویژه زائران عتبات عالیات خبر داد و گفت: «طراحی الگوی نوین حجاب و توصیه به بانوان زائر برای استفاده از این الگو، ارائه لوح فشرد حاوی ۲۵ نرم افزار مرتبط قابل نصب روی تلفن همراه، توزیع کتاب های مختلف برای برگزاری مسابقه کتاب خوانی، چاپ بیش از صد اثر مکتوب برای پاسخ گویی به شبهات دینی و تشکیل شورای فرهنگی و گروه ارشاد در کاروان ها از دیگر فعالیت های این معاونت در سال جاری است». وی ابراز امیدواری کرد در نتیجه این برنامه ها به تدریج شاهد تحولی بزرگ در تأثیرگذاری بیشتر این فریضه بر زائران ایرانی باشیم.

مصاحبه با حجه الاسلام والمسلمین حصاری (مسؤول برنامه ریزی و امور فرهنگی)

آقای حصاری مسؤول طرح و برنامه معاونت آموزش و پژوهش می باشند و به

مدت یک سال و نیم از فعالیت ایشان در این بخش می گذرد. وی در گفت وگویی اظهار داشت:

کـار فرهنگی را از نوجوانی به عنوان، کتابـدار و مسؤول کتابخـانه فرهنگی در همـدان، از سـال ۵۷ به بعـد نوعاً در راه اندازی فعالیت های فرهنگی مشارکت داشته ام. ۱۵ سال سابقه تدریس دانشگاهی، مسؤول نهاد ولیّ فقیه در دانشگاه امیرکبیر و سپس مدیر پژوهشـی سازمان حوزه ها و مدارس علمیّه خارج از کشور و مسؤول برنامه ریزی استراتژیک شواری عالی حوزه به مدت دو سـال و انـدی، مـدیر برنـامه ریزی درسـی مرکز حوزه خواهران، معـاون پژوهشـی مؤسـسه انتظـار نور و مـدیر کـل مطالعات راهبردی هیئت امنای مرکز جهانی و سازمان مـدارس و مـدیر کل مطالعات برنامه ریزی فرهنگی- تبلیغی دفتر تبلیغات اسـلامی بـودم. از تألیفـات من کتـاب تاریـخ سیاسـی- فرهنگی معاصـر، کتب درسـی مرکز مـدیریت حوزه خواهران، به سوی حکومت جهانی حضرت مهدی و چندین مجلد کتاب چاپ نشده است و پروژه ها و طرح هایی نیز در دست انجام دارم.

* امور فرهنگی در معاونت آموزش و پژوهش بعثه چگونه شکل گرفته است؟

در تجدیـد نظر ساختاری که در اوایل سال ۸۶ در حوزه نماینـدگی ولی فقیه در حوزه حج و زیارت انجام شد، مدیریتی تحت عنوان تبلیغـات و انتشـارات به معـاونت آموزش و پژوهش اضـافه شـد؛ بـا هـدف سازمان دهی به کلیه فعالیت های فرهنگی در حوزه نمایندگی.

* مهم ترین طرح ها و فعالیت های امور فرهنگی در حج ۸۷ چه بوده؟

در سال ۸۶ یک برنامه فرهنگی با ویژگی متعـددی برای حج ۸۶ تدارک دیده شد. از مهم ترین آن ها، انسـجام بخشی به کلیه فعالیت ها و وحدت هدف در کلیه فعالیت های فرهنگی و اصل پایدارسازی و دستاوردهای فرهنگی معنوی حج بود که

به عنوان مبنا مورد توجه قرار گرفت.

هـدف دیگر بهره گیری از این ظرفیت برای تسرّی روحیه فرهنگی- معنوی به جامعه بود و ما با توجه به این اصول برنامه های فرهنگی را به سه مقطع قبل، حین و بعد از سفر تقسیم کردیم و برای هر کدام هم شاخصه هایی قرار دادیم.

نکته دیگر، محور قرارگرفتن شواری فرهنگی در کـاروان به عنوان خردجمعی و تشـریک مساعی بود. در این کار، با عنایت به ایـن که روحـانی، مـدیر، پزشـک، معین و معینه و همچنین نماینـده زائران عضونـد، بنـابراین همه سـونگری شـده و امیـدواریم وحدت رویه ایجاد شود.

در سال ۸۷ همین کار را اصلاح و تکمیل کردیم که اهم آن ها عبارت اند از:

مجموعه روزهای موسم را متناسب با مقتضیات موسم نام گذاری کردیم و برای هر روز چارچوب برنامه ای ارائه شد.

مناسبت های دینی و ملی را در دل برنامه ها گنجاندیم و برای آن یک برنامه زمان بندی و جدولی ارائه گردید.

برنامه عمل گروه ارشاد، به صورت دفتر ارائه شد و گروه های ارشاد نسبت به مسائل رفتاری، معاشرت اجتماعی علاوه بر نقش ارشـادی، سـر گروه هم بودنـد. در این برنامه هر یک از اعضای فرهیخته کاروان، افراد ضـعیف و کم سواد را تحت کنترل خود قرار می دهند تا اشتباه در اعمال و گم شدن پیش نیاید؛ بنابراین نقش حمایتی دارند.

درباره تولید محصولات فرهنگی هم سال قبل، تولید محتوا کاملًا به عهده کاروان ها گذاشـته شده بود، اما امسال به خاطر عدم دسترسـی تولیـد محتوا در کـاروان هـا، ارتقای کیفی و هماهنگی و وحـدت رویه در تمام کاروان ها، محتوا تولیـد و در اختیار آنان قرار گرفت. این تولیدات در قالب کتاب، سیدی، بروشور، مقاله و ویژه نامه، کتابچه جدول و سؤالات مسابقه ارائه شد.

* اقدامات قبل از موسم تان چه بوده است؟

برنـامه ریزی و تولیـد محتوا و ابلاغ به مـدیران کاروان ها برای عملیاتی کردن آن ها، برنامه های پیش بینی شـده که مهم ترین آن معرفی و ارسـال عکس و مشـخصات اعضای شواری فرهنگی و گروه ارشاد برای صـدور کارت های عضویت بود، که این کار هم انجام شده است.

* با توجه به نام گذاری امسال چه اقدام تازه ای انجام گرفته است؟

چون کـار مـا یک اقـدام فرهنگی نوینی بود، بنابراین، تازگی و نوآوری در امور فرهنگی حـج محسوب می گردد. عمل گروه ارشـاد نیز نوآوری در برنـامه ریزی فرهنگی است. اگر این کـار به درستی عملیـاتی شود، ناهنجاری ها در کاروان ها به شـدت کاهش می یابد.

در مقام تولید سـیدی «مسافر قبله»، آموزش مناسک به طریق پاورپوینت و با اسـتفاده از تصاویر و عکس که روشـی متفاوت از روش های آموزشی قبل است ارائه شده است.

* در موسم امسال چه برنامه هایی در دستور کار دارید؟

طراحی هفت عنوان مسابقه؛ دو مسابقه کتاب خوانی و پنج مسابقه موضوعی و مناسبتی، مبتنی بر اطلاعات عمومی است. کتاب «آداب حـج» و «چگونه زیسـتن» و پنـج عنوان در مورد پیـامبر(ص) و حضـرت زهرا(س) در مـدینه و مسـابقه مولود کعبه، امـام مهدی(عج) در مکه توزیع و کلیدهای مسابقات و آیین نامه های نحوه انتخاب افراد برنده و اهدای جوایز نیز ابلاغ شده.

همچنین برنـامه ویژه ای برای بزرگ داشت امام راحل در نظر گرفته شـده که با نام «امام و حـج ابراهیمی» در بعثه و کاروان ها برگزار شده و دو تا کتابچه «باده نور» و «آیت صدق» که بخشی از سیره اخلاقی و رفتاری امام(قدس سره) بوده، تکثیر و بین

کاروان ها برای بهره گیری محتوایی در این مراسم توزیع شده است.

* چگونگی نظارت نسبت به اجرای این برنامه ها چه بوده است؟

ما چند مؤلفه برای اعمال نظارت داشتیم:

۱. هماهنگی با رابطهای معاونت مبنا و دریافت گزارش های آن ها؛

۲. دریافت و ارزیابی صورت جلسات و گزارش عمل کرد شوراهای فرهنگی و ارشاد به صورت مستقیم؛

۳. سرکشی نمایندگان معاونت آموزش و پژوهش به کاروان ها و ستادهای منطقه ای که برای اولین بار از امسال به صورت محدود انجام شده است.

* استقبال زائران در امور فرهنگی و مسابقات چه اندازه است؟

به طور متوسط به هر کاروان بیست نسخه دادیم، اما مراجعات مکرر مدیران کاروان برای تکثیر این جزوات، نشان گر افزایش شرکت کنندگان است.

* چه پیشنهاد جدیدی برای ارتقای فرهنگی عوامل و زائران کاروان ها دارید؟

نسبت به عوامل اجرایی حتماً نیازمند برگزاری کارگاه های مدیریت فرهنگی هستیم. باید به عوامل اجرایی یاد داد که چگونه فعالیت های فرهنگی را مدیریت کنند.

در گزینش روحانیون و مدیران باید ملاکهای توانایی مدیریت فرهنگی را هم مدنظر قرار دهیم، بخش ستادیِ فعالیت های فرهنگی باید از تشتت مدیریتی خارج شود و مدیریتی منسجم پیدا کند و کار سوم، واقع بینانه دیدن نیروهای ستادی موسم است که باید از نظر تعداد و توانایی واقع بینانه تر شوند.

اما به نسبت زائران، اصلی ترین کار تیپ بندی زائران است که باید برنامه ریزی بر اساس تیپ بندی انجام شود و بر اساس آن، هم برنامه و هم بسته های فرهنگی هر تیپ متفاوت باشد. همچنین در عین محدود کردن حجم برنامه ها- که نباید همه وقت زائر

را پر کند- رعایت تنوع و جذابیت در تولید محتوا و روش ارائه صورت بپذیرد. البته تمام برنامه ریزی ها باید مبتنی بر نیازسنجی انجام شود تا واقع بینانه تر و اثرگذارتر گردد.

در این راستا نیاز اعلامی منظور نیست، بلکه نیازشناسی اکتشافی مدنظر ماست تا به نیازهای واقعی مخاطبان دسترسی پیدا کنیم.

* مدیریت منسجم فرهنگی چگونه امکان تحقق دارد؟

فکر می کنم به جای این که یک جایگاه ساختاری به نام معاونت فرهنگی شکل بگیرد، بهتر است ستاد امور فرهنگی شکل بگیرد وهمه بخش های علاقه مند و یا مرتبط عضو آن باشند و آن ستاد قهراً رییسی و شورایی دارد، بخشی رییسی اداره می شود و بخشی هم شورایی، در این صورت کارها زمین نمی ماند، چون بازوی قوی دارد و شورا هم دارد. انگیزه ها و علایق و سلیقه ها هم نادیده گرفته نمی شود.

این باعث می شود که هم کار منسجم تر شود و در ضمن همه انگیزه ها هم به کار گرفته شود. معاونت آموزش و پژوهش، امور بین الملل، معاونت روحانیون، سازمان حج و زیارت و مدیریت اهل سنت می توانند پنج ضلع این ستاد باشند.

* بعد از موسم چه برنامه تکمیلی برای رفع نقاط ضعف یا ایجاد طرح ها و ابتکارات جدید در راستای تأمین نیازهای فرهنگی حجاج دارید؟

اولًا، در پی تفکیک برنامه بر مبنای طبقه بندی مخاطب برای سال آتی هستیم؛ یکی برای بی سوادان و کم سوادها و دیگر برای تحصیل کرده ها، این حداقل کار است. ثانیاً، طراحی و اجرای کارگاه آموزشی، توجیهی مدیران و روحانیون است. ثالثاً، جلو انداختن زمان ابلاغ و اجرای برنامه ها برای دستیابی به فرصت مکفی برای آماده سازی زائران و رابعاً عملیاتی کردن برنامه های پس از سفر.

* با توجه به ضرورت به کارگیری زبدگان فرهنگی کاروان ها، برای پیش برد

مقاصد فرهنگی تان، چه اقدامی برای تقویت انگیزش آنان در نظر گرفته اید؟

ما فکر می کنیم که نباید انگیزه های مادی را پررنگ کنیم؛ زیرا زائران عمیقاً انگیزه لازم را برای جلب رضای الهی دارند و خواهان این هستند که نقشی داشته باشند و خدمتی کنند. در عین حال، جهت تشخص دهی و اعتبار آنان، کارتی برایشان صادر کرده ایم. ضمناً از میان شوراهای فرهنگی، شورای نمونه به نحو مقتضی مورد تشویق قرار می گیرد، حتی ممکن است به سفر معنوی عمره نیز مشرف شوند.

* مهم ترین آسیب های فراروی کارهای فرهنگی تان را چه چیزهایی می دانید؟

اول: تعدد مراکز مدیریتی و تصمیم گیری در کارهای فرهنگی.

دوم: ناآشنایی بخشی از مدیران و روحانیون نسبت به برنامه های نوین فرهنگی به صورت منسجم.

سوم: سن بالای اکثر زائران و بی سوادی آن ها.

* فکر می کنید چه ظرفیت های فرهنگی دیگری برای موسم حج وجود داشته باشد که هنوز به کار نگرفته اید؟

از آنجا که اکثر مردم در طول عمر یک بار به حج میآیند، آن را با شوق و انگیزه خیلی بالایی انجام می دهند و بیشترین سطح آمادگی و کسب معنویت را دارند. از این نظر به اعتقاد ما برای تعامل بخشی دینی، معنوی و فرهنگی در بالاترین سطح وجود دارند. افراد بی سواد و باسواد می خواهند تغییر رویه بدهند، از جمله تصحیح قرائت، پاکی مال، صله رحم، حلالیت طلبی و مانند آن، این نشان می دهد که مردم آمادگی دارند و این اعمال، هم اثر وضعی دارد و هم انکسار قلبی ایجاد می کند. در نتیجه سطح آمادگی را برای پذیرش معنوی بالا می برد.

آدمی در سفر حج از تعلقات مادی می برد و با میل و انگیزه این کار را می کند. شاید هیچ زمانی روح و قلب آدمی برای تحول معنوی به این اندازه نباشد. به همین

نسبت، دیگران هم به حاجی توجه گسترده دارند و با یک آدابی حاجی را بدرقه و استقبال می کنند و این توجه هم به نوبه خود، ظرفیت بالایی را در اختیار ما قرار می دهد و ما هنوز از این ظرفیت استفاده نکرده ایم و به حاجی نگفته ایم به هنگام مراجعت چگونه معنویات حج را منتقل کند. این یکی از آن ظرفیت های خیلی بزرگ است که قابل استفاده می باشد.

* برای ایرانیان خارج از کشور و حجاج غیر ایرانی چه برنامه های فرهنگی می توان تدارک دید؟

از طریق برقراری ارتباط با مؤسسات اسلامی کشورهای مختلف، می توانیم از قبل حاجی ها را شناسایی کنیم و با واسطه همین مؤسسات و مراکز که با آن ها تعامل داریم، در مبدأ برنامه هایی با دسته بندی فرهنگی مناسب در اختیارشان بگذاریم. البته به واسطه محدودیت هایی که در موسم وجود دارد، در اختیار گذاشتن این بسته امکان پذیر نیست. در این راستا، ولو همه حاجی ها را پوشش ندهیم، اما می توانیم بعضی از آن ها را پوشش دهیم که البته این کار در حیطه مسؤولیتی معاونت امور بین الملل جا دارد.

* به عنوان مسؤول فرهنگی برای ارتقای معنوی حجاج چه پیشنهادی دارید؟

اگر بخواهیم بهره معنوی مخاطبین بالا برود، لازم است برنامه هایی را تولید کنیم که تلفیقی بین شعور و شعار باشد، عاطفه و برهان، عقل و احساس؛ در سال قبل ما پیمان نامه ای تدوین کردیم که یکی برای وداع با مکه(پیمان با خدا) و یکی برای وداع با مدینه(پیمان با پیامبر(ص)) بود.

پیمان نامه ها سال گذشته در کاروان ها به صورت دسته جمعی قرائت شد که عموماً تشکر کردند و امسال این پیمان نامه ها تکثیر شد و در کاروان ها نصب شد تا پیش رو باشد. در همین راستا برنامه مراقبت نفس و توجه به شهیدان و شهادت را در برنامه های امسال پیش بینی کردیم که در واقع در راستای تثبیت و تقویت ارزش های

معنوی انجام گرفته است.

گزارش فعالیتهای فرهنگی در مکه مکرمه

اشاره

حجه الاسلام و المسلمین هاجری مسؤول گروه مدینه بعد شوراهای فرهنگی کاروان ها، در گفتگویی اظهار داشت: «روز ورود به مکه دو جلسه با همکاران فرهنگی، پیرامون حوزه عمل و مأموریت های محوله برگزار شد و دفترچه راهنمای فرهنگی، در اختیار آنان قرار گرفت.

جلسه ای نیز با مسؤول ستاد مکه پیرامون نحوه تعامل و همکاری با ستاد برای تحقق مطلوب برنامه های فرهنگی مصوب برگزار گردید. در نتیجه مقرر شد که با حضور نماینده معاونت، در جلسات روزانه مدیران مناطق نُه گانه، برنامه های مصوب ابلاغ شود و هماهنگی های لازم به عمل آید.»

نماینده معاونت، با حضور در هشت جلسه از جلسات مدیران ستاد، ضمن ابلاغ مصوبات فرهنگی، تدابیر اجرایی مورد نیاز برای اجرای مطلوب برنامه ها را اعلام و هماهنگی های مقتضی را به عمل آورد. خوشبختانه مدیر محترم ستاد مکه، معاون و مدیران مناطق نُه گانه، در خصوص پشتیبانی و پی گیری مصوبات ابلاغی حداکثر همکاری را با معاونت داشتند.

تعامل با مناطق نُه گانه

از آنجا که تعداد رابطان فرهنگی معاونت در مکه، سه نفر بود، مناطق نُه گانه بین آنان به طور مساوی تقسیم شد؛ به گونه ای که دو روز در میان در مناطق حضور یافتند. آن ها مجموعاً در ۲۵ جلسه شرکت داشتند. اهم اهداف حضور نمایندگان معاونت در مناطق به شرح ذیل است.

- ابلاغ و تبیین مصوبات فرهنگی و هماهنگی جهت اجرای مطلوب آن.

- تعریف و تبیین کار فرهنگی برای جلوگیری از حرکت های قشری.

- نظارت و پی گیری مطلوب برنامه فرهنگی تمتع در کاروان ها.

- هماهنگی با مدیران جهت حضور در کاروان ها و تشویق شوراهای موفق.

- راه اندازی و سازماندهی رابطان فرهنگی کاروان ها.

حضور مستمر و مؤثر کارشناسان فرهنگی در ستاد، موجب هماهنگی مطلوب و تسریع در اجرای برنامه های ابلاغی در وقت مقرر، گردید.

شبکه های فرهنگی کاروان ها

امسال برای نخستین سال، از سیستم شبکه ای برای تعمیق و غنابخشی به برنامه های فرهنگی کاروان ها و تعامل و ارتباط مستمر با هسته های فرهنگی کاروان ها استفاده شد. در همین راستا، رابطان فرهنگی معاونت در مناطق نُه گانه، در جلسات منطقه ای از مدیران کاروان ها خواستند که یک نفر از چهره های فرهنگی و فعال گروه ارشاد را به عنوان رابط فرهنگی کاروان معرفی نمایند.

با پی گیری این ابلاغیه، مدیران در مدت کوتاهی رابطان فرهنگی کاروان خود را به نماینده معاونت معرفی کردند. با دعوت از رابطان معرفی شده، دو جلسه توجیهی برای این رابطان در مناطق نُه گانه برگزار شد و حوزه عمل و نحوه تعامل آن ها با رابط معاونت دقیقاً تشریح شد.

برای مثال فرم های نیازسنجی فرهنگی در کوتاه ترین مدت توسط رابطان توزیع و جمع آوری شد. شایان ذکر است شمار رابطان فرهنگی کاروان های مکه به پانصد نفر می رسد که برای رابطان هر منطقه، دو جلسه برگزار شده است. با اطلاعاتی که از رابطان فرهنگی کاروان ها گرفته شده، با توجه به میزان موفقیت آن ها در مأموریت های محوله، برنامه هایی برای استمرار این ارتباطات و تعاملات شبکه ای در بازگشت به ایران طراحی شده است.

پاس داشت روز «حج و امام خمینی ۱» و روز «ازدواج و خانواده»

امسال با توجه به مصوبه شورای برنامه ریزی بعثه مقام معظم رهبری، روز ششم ذی الحجه به نام روز «حج و امام خمینی(قدس سره)» نام گـذاری شد. بر همین اساس با برگزاری یک جلسه کارشناسـی، برنامه های پاسداشت این روز تنظیم و پیشـنهاد شـد که پس از تصویب و ابلاـغ آن، مصوبات در جلسه سـتاد مکه به اطلاع مـدیران مناطق رسـید. همچنین رابطان فرهنگی معاونت در منـاطق نُه گانه بر اهتمام کاروان ها به پاس داشت این روز تأکیـد کردنـد. اهم فعالیت هایی که توسط دفتر معاونت در مکه در خصوص پاس داشت این روز انجام شد، به شرح ذیل است:

– تهیه و تنظیم پیشنهاد برنامه های پاسداشت روز «حج و امام خمینی(قدس سره)».

– ابلاغ برنامه های مصوب به مدیران مناطق و مدیران کاروان ها و انجام هماهنگی های لازم.

– تهیه محتوای یک ویژه نامه و ارائه به نشریه زائر که خوشبختانه به موقع منتشر و در روز ششم ذی الحجه توزیع شد.

– توزیع هزار نسخه از جزوات «باده نور» و «آیت صدق» در بین حجاج.

– تهیه و تنظیم محتوای یک تراکت با عنوان «حج چیست و حاجی کیست؟» از نگاه امام خمینی(قدس سره).

روز اوّل ذی الحجـه، سـالروز ازدواج حضـرت امیر(ع) بـا حضـرت فـاطمه(س) و روز ازدواج و خـانواده نـام گـذاری شـد و کارشـناسان فرهنگی معاونت در جلسه سـتاد و مناطق از مدیران خواسـتند تا مراسم جشـنی در کاروان ها برگزار شود و ضـمن تقـدیر از زوج هـای جوان، اطلاعـاتی در خصوص فرهنگ ازدواج، آسان سازی ازدواج جوانان و سایر موارد در اختیار زائران قرار دهند.

الگوهای فرهنگی، انتقال تجارب

تبادل تجارب، فرصت آموزشی مؤثر و غیررسمی برای کسانی است که کمتر

فرصت حضور در کلاس درس را دارند یا آن را برنمی تابند. در این روی کرد، طرح ها و خلاقیت های ابتکاری، خیلی سریع تبدیل به الگوی فرهنگی شده و شایع می شود.

بر این اساس و در راستای پی گیری ابلاغ معاون محترم آموزش و پژوهش در خصوص نظام دهی و غنابخشی به نمایشگاه محصولات فرهنگی مدیران کاروان، جلسه ای با مسؤولان و کارشناسان محترم ستاد برگزار شد و نتایج آن در قالب یک طرح به معاون آموزش و پژوهش پیشنهاد شد و به تأیید رسید.

این نمایشگاه که با هدف تقدیر از خلاقیت ها و نوآوری های فرهنگی و نیز آشنایی مدیران با فعالیت های یکدیگر در نُه منطقه برگزار شد، به گفته ناظران نسبت به نمایشگاه سال گذشته هدف مندتر، هماهنگ تر و منظم تر و پررونق تر برگزار شد. شایان ذکر است که نمونه هایی از محصولات فرهنگی عرضه شده در این نمایشگاه، توسط کارشناسان فرهنگی معاونت انتخاب شد که «در نمایشگاه نمونه محصولات فرهنگی حج ۸۷» در ۱۵ ذی حجه در هتل کریستالات با هدف الگوسازی فرهنگی به نمایش گذاشته می شود.

عمده فعالیت هایی که دفتر نمایندگی معاونت در مکه در خصوص برپایی مطلوب این نمایشگاه ها انجام داده، بدین شرح است:

- برگزاری یک جلسه هماهنگی با مسؤولان ستاد که به تعیین چارچوب های اصلی نمایشگاه انجامید.

- شرکت در جلسه ستاد مکه و ابلاغ مصوبه و ارائه توضیحات لازم.

- طراحی و ابلاغ دو جدول زمان مند برگزاری نمایشگاه، به درخواست مدیران مناطق نُه گانه.

- شرکت کارشناسان فرهنگی معاونت در جلسات منطقه ای مدیران کاروان ها و

ابلاغ طرح و ارائه توضیحات لازم.

- حضور فعال و مستمر در افتتاحیه نمایشگاه های منطقه ای.

- حضور کارشناسان فرهنگی معاونت در نُه منطقه و ارزیابی و انتخاب نمونه محصولات فرهنگی کاروان ها.

- برگزاری جلسات هماهنگی با مسؤول نمایشگاه در خصوص برگزاری هر چه مطلوب تر نمایشگاه.

نیازسنجی فرهنگی

اشاره

طرح نیازسنجی فرهنگی به مسؤولیت آقای دکتر شریفی نیا- که مقدمات آن در مدینه انجام شده بود- در مکه ادامه یافت و به سرانجام رسید. تکثیر بیش از بیست هزار صفحه پرسش نامه، دسته بندی و طبقه بندی آنان در دو سطح زائران و کارگزاران، فراخوان حدود پانصد نفر از رابطان فرهنگی، توزیع پرسش نامه ها و برگزاری جلسه توجیهی در نُه منطقه برای رابطان، از اهمّ ارهایی بود که برای اجرای مطلوب نیازسنجی انجام شد. اکنون پرسشنامه ها در کاروان ها توزیع شده و هماهنگی لازم برای عودت به دفتر معاونت انجام گرفته است.

جلسات مشترک با همکاران نظرسنجی

هر ساله نظرسنجی های مختلف و متعددی از سوی سازمان، حوزه نمایندگی و معاونت های تابعه انجام می شود. بر این اساس و به منظور وحدت رویه در حوزه عمل، جلسه ای صمیمانه با حضور محققان و کارشناسان مجری طرح برگزار شد. در این جلسه که محققانِ معتمدِ بخش های مختلف حضور داشتند، بر سودمندی و لزوم برگزاری مستمر این گونه جلسات کارشناسی تا دستیابی به یک برنامه عمل مشترک

تأکید شد.

خدمات مشاوره ای در آستانه ایام تشریق

اشاره

حج و به ویژه ایام تشریق، آبستن پیش آمدهای غیرمترقبه و پیش بینی نشده است که عدم آمادگی عوامل و کارگزاران کاروان ها، در مواجهه با این رخدادهای ناگهانی، ممکن است آن را به یک معضل و بحران مدیریتی تبدیل کند. آشناسازی کارگزاران کاروان ها با وضعیت های غیرمترقبه و نحوه مواجهه با آن، آنان را نسبت به برخوردها و مدیریت خام و ناپخته ایمن می سازد.

از این رو در آستانه ایام تشریق، جلسات خدمات مشاوره با حضورآقای دکتر شریفی نیا در دو سطح(مدیران و روحانیون، زائران) برگزار شد. در جلسات مشاوره زائران عوامل استرس زا در حج به ویژه ایام تشریق و راه های پیش گیری و مواجهه با آن ها تبیین شد. این جلسات با استقبال مدیران کاروان ها و زائران مواجه گردید.

اما در جلسه کارگزاران کاروان ها، گونه های استرس در موسم حج و نحوه پیش گیری یا مواجهه با آنها بررسی و چاره اندیشی شد. افزون بر مباحث گذشته که توسط آقای دکتر شریفی نیا در جلسات کارگزاران ارائه شد، فرصت ها و ظرفیت های معنوی ایام تشریق برای کارگزاران و زائران توسط جناب آقای پناهیان ارائه گردید. این نشستها بالغ بر پانزده جلسه بوده است.

جلسات درون بخشی

جلسات درون بخشی نیروهای معاونت در مکه، در هر روز، دوبار برگزار می شد. جلسات صبحگاهی به برنامه روز نیروها و هماهنگی های لازم اختصاص داشت و جلسات شبانگاهی به گزارش فرهنگی روز، مباحث کارشناسی پیرامون راهکارها و برون رفت ها می پرداخت. «شکل گرایی در فعالیت های فرهنگی کاروان ها»، «افزایش

سطح انتظارات رفاهی زائران و ریشه های آن» از جمله موضوعات مطرح شده در این جلسات بود.

برگزاری مسابقات

در چارچوب طرح ابلاغی از معاونت آموزش و پژوهش، سه مسابقه در مکه برای کاروان های مکه و مدینه برگزار شد. اهم فعالیت های انجام شده در این محور عبارت اند از:

- انتشار و توزیع سؤالات سه مسابقه.

- انتشار و توزیع آیین نامه اجرایی مسابقه و بررسی و تبیین آن در جلسات مناطق نه گانه مکه.

- توزیع کلید پاسخ ها به کاروان ها

- هماهنگی با ستاد در خصوص نحوه پرداخت جوایز مسابقات.

حضور در جمع شوراهای فرهنگی

یکی از محورهای فعالیت کارشناسان فرهنگی معاونت در مناطق، حضور در جمع گروه های ارشاد و شوراهای فرهنگی کاروان ها و تقدیر از تلاش ها و زحمات آن ها بود. این سرکشی که با رویکرد فرهنگی- و نه نظارتی و بازرسی- انجام می شود، بعضاً در معیت مدیران مناطق نُه گانه انجام شد.

گفت وگو با حجت الاسلام سید طه مرقاتی، کارشناس فرهنگی

وی عضو هیئت علمی سازمان مطالعه و تدوین کتب انسانی دانشگاه ها و استاد مدعو در دانشگاه های علامه طباطبایی، مذاهب اسلامی و علوم قضایی است و پیش تر کارشناس فرهنگی معاونت فرهنگی وزارت ارشاد و دبیر کمیته دینی کتاب سال جمهوری اسلامی بود. امسال به عنوان کارشناس فرهنگی معاونت آموزش و

پژوهش بعثه مقـام معظم رهبری و در منـاطق ۱، ۳ و ۵ ستاد مکه مکرمه فعالیت داشـته و در شکل گیری نمایشگاه محصولات فرهنگی، نقش فعالی ایفا نمود. گفت وگو با ایشان را مرور میکنیم:

* نحوه شکل گیری نمایشگاه محصولات فرهنگی چگونه بوده است؟

بر اسـاس راهنمـای شـورای فرهنگی و گروه هـای ارشـاد و توصـیه هـایی که از سوی معـاونت آموزش و پژوهش جهت تولید محصولات فرهنگی به عمل آمـده بود و البته فضای لازم برای ابتکارات ویژه کاروان ها نیز وجود داشـته است، در نتیجه بخش عمده ای از این محصولات قبل از تشرف در ایران به وجود آمده بود.

بنابر راهنمایی شواری فرهنگی معاونت، ابتدا این محصولات در خود کاروان ها در فضای مناسب به نمایش گذاشته شد و بعد موفق شدیم در بازدیدهای موردی از این نمایشـگاه ها دست به گزینش اولیه آثار بزنیم. سـپس این محصولات در ستادهای نُه گانه به عنوان نمایشگاه های منطقه ای عرضه گردید و پس از سه روز نمایش، توسط نماینده معاونت و رییس منطقه ذی ربط، نمونه کالای فرهنگی انتخاب و صورت جلسه شد.

* چه ویژگی الگویی قابل انتقالی را در بین محصولات فرهنگی مشاهده فرمودید؟

- یکی از برجسته ترین کارها نهادینه کردن فرهنگ حج در خانواده های حجاج بود که با خاطره نویسی، شعر، مقاله و نقاشی توسط خانواده حجاج به ویژه کودکان به منصه ظهور رسیده.

- دومیـن ویژگی برجسته، آمـوزش هـای فرهنگی پیش از اعزام در قـالب اردوهـای آموزشـی بـود که این خـود نیز می تـواند الگویی مناسب برای کاروان ها باشد.

- سومین حرکت فرهنگی قابل انتقال، نمود حرکت های جمعی و خیرخواهانه که

در بیشتر کاروان ها شکل گرفته بود، مانند: مدرسه سازی، کمک در ازدواج جوانان، عیادت از بیماران و مانند آن که حجاج می توانند با این تیپ کارها پیش آهنگ فرهنگ سازی در جامعه باشند.

- چهارمین مورد نیز طرح همسفران آسمانی که بسیار عالی بود. در این طرح حاجیان، شهدا را نیز با خود همراه کرده، هر کدام به نیابت از شهیدی اعمال مستحبی انجام می دادند به امید این که در آینده مورد شفاعت آنان قرار گیرند.

- پنجمین مورد الگویی، طرح حساب رسی اعمال بود که حاجیان می توانستند با دقت در اعمال خود در طول سفر به خودسازی بپردازند.

* فکر می کنید درنظرگرفتن غرفه آثار الکترونیکی کاروان ها چه نقشی در بهبود وضعیت حجاج داشته باشد؟

به کارگیری خدمات الکترونیکی در کاروان ها خوب بود. اطلاع رسانی به خانواده ها یا گرفتن عکسی از حاجی و در نظر گرفتن یک فایل خاص برای هر یک از حجاج، اعلام خبر سلامتی به خانواده های حجاج از طریق پیام های الکترونیکی نمودهایی از این فعالیت بود. البته بعضی از خدمات الکترونیکی نیز مانند برنامه های نرم افزاری برای انتقال به تلفن همراه افراد، مانند دعاها و تفاسیر قرآنی و مانند آن نیز انجام شد که آن هم بسیار مناسب بود.

* موضوع بندی نمایشگاه با برنامه ریزی قبلی صورت گرفت یا به تناسب آثار رسیده انجام شد؟

در ابتدا موضوعات هشت گانه شهدا، نقاشی کودکان، نشریات و مانند آن بود، ولی در عمل، عرضه بعضی از محصولات دیگر موجب افزایش غرفه ها و تنوع موضوعی بیشتر نمایشگاه ها شد و در مجموع هم این افزایش غرفه ها و تنوع آن جذابیت بیشتری به نمایشگاه ها داد و این، نشان از اهمیت دادن به ابتکارات و خلاقیت های حجاج بود.

* راهکارهای بهینه سازی و ارتقای کیفی تر نمایشگاه ها چیست؟

فکر می کنم باید برای بهبود کیفی نمایشگاه ها اقدامات زیر انجام پذیرد:

دبیرخانه ثابتی در تهران ایجاد شود و گزینش آثار در آن جا باشد و در این جا تنها آثار ارائه شود.

آیین نامه ثابتی باشد تا کارها در چارچوب بهتری قرار گیرد.

البته باید هدایت و نظارت در کارها باشد؛ اما باید حمایت لازم برای شکوفایی استعدادها نیز صورت گیرد.

فعالیتهای کتابخانه

اشاره

طبقه اوّل ساختمان مرکزی بعثه مقام معظم رهبری، عطر خاصی دارد که اهل فرهنگ از فاصله های دور آن را حس می کنند، عطر دل انگیز کتاب در فضایی کوچک به وسعت شاید ۶۰ متر در دل خود باغ بزرگی را جای داده که شکوفه های علم و ایمان چونان چراغ های نور بخشی، جان و دل هر زائری را نورباران می سازد.

کتابخانه بعثه با همین قفسه های معطری که شانه به شانه هم، طعم دانایی را در ظرف زلال مسافر حریم وحی می نشاند، سه رایانه و ده صندلی در کنار پذیرایی با صفای آب و یا چای، فضای این باغ سرسبز و با طراوت را زینت داده است. یک روحانی جوان و خوش برخورد همچون پروانه ای گرد زائران این باغ می چرخد و هر آنچه که در سفره میزبانی دارد، برای مهمانانش مهیا می سازد.

کتابخانه بعثه مقام معظم رهبری طبق کارشناسی های لازم مبنی بر نیاز عامه زائران و روحانیون و محققان و مراجعان گرانقدر، به کتب منبع و مأخذ جهت مطالعه ویا جواب گویی به شبهات، در مدینه منوره توسط معاونت محترم آموزش و پژوهش بعثه روز سهشنبه [1] رسماً کار خود را با توجه به سرفصل های زیر آغاز نموده است:

۱- ۲۳/ ۸/ ۸۷ مطابق با ۱۴ ذی قعده.

۱. نیاز سنجی مراجعان در انتخاب کتب جهت استفاده در مدینه و مکه.

۲. نوآوری و شکوفایی و ابتکارات جدید در نحوه خدمت رسانی به مراجعان.

۳. ایجاد تنوع بیشتر در اجرای شیوه های جذب و بهره مندی از فضای موجود.

۴. پاسخ گویی و برطرف نمودن نیازهای مراجعان.

۶. روش مند نمودن ابزارها، با امکانات موجود جهت استفاده محققان.

با توجه به سرفصل های یاد شده و با دستور و پی گیری های مجدانه معاونت محترم آموزش و پژوهش مبنی برآماده نمودن کتب مورد نیاز و فضای مطالعه جهت استفاده مراجعان، کتابخانه برنامه های خود را در عرصههای ذیل آغاز نمود.

کتابخانه مکتوب

با توجه به نیازسنجی و نحوه استفاده مراجعان اعم از روحانیون معظم کاروان ها، محققان، معین و معینه های کاروان ها و زائران گران قدر و با تجربه قبل مبنی بر نیازها، قریب به ۳۰۰۰ نسخه کتاب آماده شد که منابع چاپی در موضوعات فقه و اصول، تاریخ و سیره، کلام، تخصصی حج، علوم قرآن و تفسیر، اخلاق، حدیث، ادبیات، اشعار، لغت، ادعیه و مناجات و چند عنوان دیگر می باشد.

کتابخانه دیجیتالی

رشد روزافزون بهره برداری از فناوری پیش رفته در عرصه های مختلف زندگی بشری، به ویژه در دو حوزه آموزش و پژوهش به گونه ای موجب توسعه و تعمیق آن گردیده که بدون آن هیچ پیش رفتی در این دو حوزه متصور نیست و حتی در شرایط کنونی، آموزش صحیح و تحقیق و پژوهش دقیق، بدون آن امکان پذیر نخواهد بود.

همان گونه که استفاده از ابزار کمک آموزشی در انتقال به موقع، دقیق و صحیح مفاهیم و آموزه ها، بسیار مفید و کارساز است، بهره گیری از این فناوری در ترقّی و

پیش رفت آموزش و تحقیق نیز امری ضروری و اجتناب ناپـذیر است. از این رو کتابخانه دیجیتالی با اهـداف ذیل راه انـدازی شد.

۱. سرعت بخشی به خدمات رسانی علمی.

۲. تقویت بنیه دیجیتالی کتابخانه.

۳. ساماندهی و تجمیع محصولات الکترونیک.

۴. جلوگیری از فعالیت های موازی و تکراری.

۵. پاسخ گویی به بخشی از نیازهای مراجعان محترم.

۶. ایجاد ارتباط بین گروه های علمی وآشنایی با مؤسسات تحقیقاتی.

کتابخانه همراه

بـا توجه به پیش رفت فنـاوری روز و اسـتقبال عـامه مردم از تلفن هـای همراه و بـا عنـایت به ایجـاد فرهنگ مطالعه و در اختیار داشتن کتاب مورد نیاز، با توجه به کارشناسی های دقیق، کتابخانه همراه با عناوین زیر راه اندازی شد:

۱. روضه رضوان، حاوی کتابخانه تخصصی حج به صورت متن و تصاویر اعمال و اماکن، ادعیه مکه و مدینه.

۲. ره توشه، ویژه مقلدان مقام معظم رهبری- دام ظلّه- دارای متن زندگی نامه مقام معظم رهبری، مناسک واجوبه الاستفتائات، ادعیه مکه و مدینه و امکانات دیگر.

۳. گزیده مناسک حج براساس فتاوای مراجع عظام تقلید.

۴. مناسبت های شمسی و قمری.

۵. قرآن با ترجمه فارسی.

۶. کتب ادعیه.

این کتابخانه با استقبال گسترده علاقه مندان مواجه شد و مراجعه محققان و روحانیون و زائران در حدی بود که کتابخانه بعضاً به صورت یکسره پذیرای برادران وخواهران بود. گفتنی است این برنامه به طوری طراحی گردید که با دستگاه بلوتوث

در شعاع ۲۵۰ متر به صورت خود کار، بلوتوث گوشی های همراه را شناسایی و ارسال به صورت اتوماتیک انجام می گرفت.

پرده برداری از نرم افزارهای جدید

۱. نرم افزار الی الحقیقه:

متن ۷۶۰ مجلد درباره عقاید شیعه و پاسخ گویی به شبهات با امکانات جست وجو، نسخه برداری و امکان مطالعه متن و برنامه های جانبی دیگر.

۲. نرم افزار صهبای حج:

متن تألیفات مربوط به حج وسخنرانی های عالم عارف حضرت آیه الله جوادی آملی با امکانات جست وجو، نسخه برداری و امکان مطالعه متن و برنامه های جانبی دیگر.

کتابخانه دیجیتالی دو زبانه

در راستای خدمت رسانی فرهنگی و در سال نوآوری و شکوفایی، کتابخانه دیجیتالی به روش

locol

در مدینه منوره و مکه مکرمه راه اندازی شد. این کتابخانه که حاوی کتابخانه های موضوعی الفبایی، بانک مقالات، نشریات، پایگاه اطلاع رسانی، بانک صوت قرآن کریم، بانک تصاویر و فهرست کامل محتوا با حجم ۴۸۰ BG است، به دو زبان عربی و فارسی و با جست وجوی پیشرفته قابل استفاده است.

شبکه پاسخ گویی تلفنی به سؤالات

این شبکه در راستای خدمت رسانی به زائران عزیز و تسهیل در امر پاسخ گویی در طول شبانه روز طراحی گردید. در این روش از طریق تلفن در هرمکان تماس گرفته و جواب خود را دریافت می داشتند. گفتنی است که سؤالات در اسرع وقت توسط شورای استفتائات بعثه پاسخ داده میشد. این سیستم با کمترین هزینه و امکانات و

قابلیت های چشم گیر، مورد استقبال شایانی قرار گرفت.

شورای استفتاء

شورای استفتا یکی از قسمت های مهم و فعّال بعثه مقام معظم رهبری در موسم حج است که وظایف سنگین و نقش عمده‌ای در پاسخ گویی مسائل شرعی به عهده دارد.

حجه الاسلام و المسلمین حسین محمدی احمدآبادی، از پیش از انقلاب در امور استفتائات فعال بوده اند. در سال ۴۷ خودشان آمدند و سال ۵۶ و ۵۷ با حضرت آیه الله کریمی و مرحوم آیه الله خاتم یزدی مشرف شدند و از آن تاریخ به بعد حضور مستمر داشته، ایشان در کنار بزرگوارانی چون حضرت حجت الاسلام والمسلمین کیایی نژاد و حضرت حجت الاسلام والمسلمین فلاح زاده و دیگر عزیزان، عضو شورای استفتای بعثه هستند. ریاست شورای استفتا هم اکنون بر عهده حضرت آیت الله سید جعفر کریمی است.

فرصتی دست داد تا با ایشان گفت وگویی داشته باشیم و در این جا آن را مرور میکنیم.

* ضرورت حضور شورای استفتا در موسم را بفرمایید؟

البته کار شورای استفتا در گذشته به این وسعت نبود و عمدتاً برای بیان مسائل مربوط به حج و دیگر مسائل فقهی مورد ابتلای زائران شکل میگرفت. بخش وجوهات هم در همین جا متمرکز بود. اوایل جلوی حجر اسماعیل می رفتیم. مرحوم آقای خاتم و آقای کریمی حرف آخر را می زدند و قاطعانه حکم مسأله را می گفتند.

امروزه گستره کارها تمام کاروان هاست و بیشتر روحانیون برای رفع مشکل مراجعه می کنند و سرتاسر موسم وقت مان پر می شود و تعداد ما هم ثابت است، در هر عرصه ای هم سؤال هست.

* پیش از موسم هم برنامه و تمهیدی دارید؟

هر کدام از دوستان مشغول کار خود هستند، تمهیدات بیشتر علمی و فقهی است.

* اوج کارتان چه موقعی است؟

حجم کار از اوّل ذی الحجه شروع می شود و تا ۱۴ و ۱۵ ذی الحجه ادامه دارد و اوج مراجعات نیز در منا است.

* آیا از سؤالات جدیدی که پرسیده می شود، جزوه یا کتابی هم آماده می شود؟

سؤالات جدیدی که پرسیده می شود، معمولًا توسط خود ما نوشته می شود و برای اضافه شدن به کتاب مناسک حج به معاونت آموزش و پژوهش تحویل می شود تا هر ساله در تجدید چاپ مورد توجه قرار گیرد.

* دغدغه های حجاج را چگونه برطرف می نمایید؟

اگر راهی داشته باشد یا امکان مراجعه به مرجع تقلید دیگری باشد، راهنمایی می کنیم تا دغدغه های حجاج را از بین ببریم. البته در بیان حکم الهی باید صراحت باشد و در مواقع مقتضی که به بطلان یا کفارات منجر می شود، ناچاریم مسأله را بیان کنیم.

* به چه وسیله ای پاسخ گوی سؤالات هستید؟

حضوری، تلفنی و غیر حضوری از طریق تلفن گویا.

* بطلان عمل و یا کفارات بیشتر در چه مواقعی اتفاق می افتد؟

کفارات بیشتر در احرام و ترک بیتوته منا اتفاق می افتد و اما بطلان حج در ترک ارکان حج به هر نحوی باشد، ترک وقوف عرفات، وقوف مشعر، ترک طواف عمداً به طوری که بعضی از اعمال وقت خاصی دارند که ترک آن ها موجب بطلان حج است.

۲. معاونت امور روحانیون

وضعیت روحانیون کاروان ها از زبان امور روحانیون

حجه الاسلام و المسلمین سیّد عبدالفتاح نواب، معاون امور روحانیون، درباره آمار روحانیون، معین و معینهها در حج امسال گفت:

«در هرکاروانِ زائران ایرانی، یک روحانی حضور دارد، در حج تمتع امسال ۱۳۳۲ روحانی، معین و معینه حضور دارند که ازاین تعداد، ۵۵۳ روحانی، ۴۱۲ معین و ۳۶۴ معینه در مدینه قبل حضور داشتند.»

وی اظهارداشت: «در حج تمتع امسال همچنین ۲۷۵ روحانی، ۲۰۰ معین و ۱۹۴ معینه در مدینه بعد حضور خواهند داشت که از این تعداد کاروان ها، کاروان خارجی است.»

آقای نواب، برگزاری شبانه روزی برنامه های توجیهی، نظارتی و ارزیابی و عمل کردی را ازجمله فعالیت های این معاونت ذکرکرد.

نواب توضیح داد: «روحانیون کاروان ها همچنین در طول حج، پاسخ گوی مسائل فقهی و معرفتی کلامی زائران هستند.

وی همچنین از تشکیل جلسات عمومی در داخل هتل ها برای بهره برداری و هماهنگی بیشتر بین زائران کاروان های مختلف و پاسخ گویی به نیازهای آن ها به صورت جلسات مشترک و یا اختصاصی بانوان خبرداد.

نواب با اشاره به برگزاری گردهمایی هم اندیشی پیرامون مسائل مورد نیاز روحانیون و به روزرسانی نیازهای بعثه گفت: «سرکشی روزانه از کاروان ها و نظارت بر حسن انجام خدمات فرهنگی کاروان ها توسط رابطان این معاونت انجام می شود.»

معاون امور روحانیون خاطر نشان کرد: «با توجه به این که در کاروان حجاج ایرانی برای هر هشتاد زائر به صورت میانگین یک روحانی، معین یا معینه اختصاص یافته، اما این سرانه در کاروان های ایرانیان خارج از کشور برای میانگین ۱۱۰ تا ۱۱۵ زائر یک روحانی یا معین در نظر گرفته شده است.»

وی گفت: «با توجه به این که کاروان ایرانیان خارج از کشور در عربستان شکل می گیرد و زائران آن قبل از اعزام در هیچ جلسه توجیهی حضور نمی یابند و ترکیب جمعیتی آنان نیز متفاوت است، وظیفه روحانیان این کاروان ها خطیر و دو چندان است.»

معاون امور روحانیون بعثه مقام معظم رهبری اعلام کرد: «در حج امسال برای هر هشتاد زائر یک روحانی، معین و یا معینه در نظر گرفته شده است.» حجه الاسلام والمسلمین نواب گفت: «موفقیت روحانیان در مناسک حج امسال درصد بالایی از رضایت مندی زائران را به دنبال داشته است.»

وی خاطر نشان کرد: «تقریباً عموم روحانیان کاروان ها در انجام وظیفه موفق بوده اند، اما نباید فراموش کرد که زائران هم انتظارهایی دارند که باید برآورده شود.»

آقای نوّاب از رشد ۳۰۰ درصدی کاروان های زائران ایرانی نسبت به سه سال گذشته خبر داد و گفت: «با توجه به افزایش تعداد کاروان ها، بر تعداد روحانیان کاروان ها هم افزوده می شود. امسال با همکاری خوب سازمان حج و زیارت، به یازده کاروان زائران ایرانیان خارج از کشور علاوه بر روحانی، معین نیز اعزام شد.

آقای نواب در پایان اعلام کرد که برای اعزام روحانیان به حج تمتع هر سال، بر اساس ملاحظه عملکرد افراد و تشویق افراد کوشا و اعزام فوق العاده آنان اقدام می شود.

برنامه های معاونت امور روحانیون

برگزاری همایش جلسه روحانیون معین و معینه ها

روز ۱۳ آذرماه،(مطابق با ۵ ذی حجه) جلسه عمومی روحانیون، معین و معینههای کاروانها در نمازخانه بعثه مقام معظم رهبری برگزار شد. جناب آقای ری شهری در این جلسه که با حضور چشمگیر روحانیون، معین و معینه ها تشکیل شد، مطالبی را مطرح کرد.

سخنان نماینده ولیّ فقیه در همایش

«ایامی که در آن قرار داریم، ایام «معلومات» است و به دنبال آن ایام «معدودات» می آید. اولین نکته ای که در این ایام باید مورد توجه ما باشد، مطلبی است که خداوند متعال در تبیین مناسك و معالم حج مکرر بر آن تأکید کرده و آن مسأله ذکر خدا در قرآن است که زیاد مورد تکرار قرار گرفته، ولی در مورد حج، همین مسأله که در مواقع دیگر از ما خواسته شده که فراوان مورد توجه قرار دهیم، باز در ایام حج بیش از اوقات دیگر روی این موضوع تأکید شده است.»

وی با اشاره به برخی از آیات که درباره ذکر خداوند در ایام معلومات و ایام معدودات است، گفت: «معلوم می شود فلسفه این مناسک توجه بیشتر به حضرت حق است. این آیات از ما می خواهد تا تلاش کنیم و در این روزهایی که در آن ها قرار داریم یاد خدا را در جان خود عمق دهیم و به مناسك ظاهری اکتفا نکنیم. این آیات و تأکیدها و تکرارها نشان آن است که بهره گیری از برکات حج محقق کردن ذکر خدا در جامعه است.

این وظیفه همه کسانی است که این جا تشرف پیدا می کنند. ولی من، شما و همه خدمت گزاران حج دو مسأله را باید بیش از دیگران مورد توجه قرار دهیم. نه تنها باید خود تلاش کنیم تا یاد خدا در جان ما عمق پیدا کند، یاد خدا را در جان

دیگران هم نفوذ دهیم و گمشـده ای که این جا بایـد پیـدا کنیم، تحول معنوی است که با دسـتورالعمل و آموزش و گزینش و برنامه تحقق پیـدا نمی کنـد. اگرچه همه آن ها باید باشد؛ اما آنچه می تواند انسان را متحول کند، عمق بخشـیدن ذکر خدا در دل است. هر چه عمق آن زیاد شود، آثارش در وجود انسان بیشتر خواهد شد.

چه کسـی می توانـد این تحول را ایجاد کنـد؟ کسـی که ذکر خـدا در وجود خودش عمق پیـدا کرده باشـد. خدایا، حال نوبت توست که به ما کمک کنی تا حالی پیدا کنیم و بتوانیم در دیگران اثر بگذاریم.

در کتـاب «عـده الـداعی» آمـده که اگر عالم به علمش عمل نکرد، خداونـد می فرمایـد: هفتاد عقوبت باطنی برایش هست که یکی از آن ها این است که لذت ذکر مرا نمی چشد. بنابراین کسـی که از یاد خدا احساس لذت نکند، چگونه می تواند آن را به دیگران توجیه کند و انتقال دهد. تمام محرمات احرام برای این است که انسان خدا را فراموش نکند و فقط خدا را در وجود خود ببیند.

نکته دوم این است که کارگزاران حج، علاوه بر ذکر زبانی و قلبی باید ذکر عملی خاص حج را هم داشته باشند. «من اطاع الله فقد ذکر الله ... و من عصی الله فقد نسی الله» (۱). از این رو کسی که به مسؤولیت خود عمل می کند، این ذکر است.»

وی بـا اشاره به روایتی در خصال شـیخ صـدوق که درباره اقسام ذکر است گفت: «افراد ذکرشان در حالات و مکان ها و زمان ها متفاوت می شود، ذکر کسـی که در خـدمت حـج است، این است که مسؤولیت خود را به خوبی انجام دهـد؛ لازم است که زائران را نسبت به مشکلات توجیه کنید.»

در پایان، سرپرست حجاج، نکاتی را درباره وظایف روحانیون به آن ها یادآوری کرد.

۱- وسایل الشیعه، ج ۱۵، «باب وجوب اجتناب المحارم»، ص ۲۵۶، ح ۲۰۴۳۹

پیشنهاد برگزاری جلسات برای روحانیون

برنامه های مصوب فرهنگی بعثه مقام معظم رهبری محوریت و مدیریت روحانیون کاروان ها قابل تحقق بوده و هست. معاونت آموزش و پژوهش بعثه تلاش کرده است که این نقش محوری را در کلیه طرح ها و برنامه های پیشنهادی مدّنظر قرار دهد. برای نمونه، در مورد شورای فرهنگی کاروان که نقش تعیین کننده ای در طراحی و اجرای برنامه های فرهنگی و هزینه کرد سرانه های فرهنگی دارد، نقش محوری بر عهده روحانی کاروان به عنوان رییس شورا قرار گرفته و معین و معینه نیز از اعضای دائم آن شورا هستند. همچنین به همه کاروان ها ابلاغ شده که کارها و برنامه های فرهنگی با تأیید امضای روحانی کاروان وجاهت می یابد.

به نظر می رسد برگزاری جلسات روحانیون کاروان های هر منطقه(نظیر جلسه مدیران) برکات و آثار بسیاری دارد که از هم اکنون شایسته است برای سال آینده درباره آن برنامه ریزی کرد.

تشویق روحانیون برتر

طی جلسه ای در روز یکشنبه (۱) بیش از ۲۵ نفر از روحانیون و معین های کاروان های مختلف حج تمتع و عمره مفرده امسال به عنوان نفرات برتر معرفی شدند. در این مراسم که با حضور نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت و رییس سازمان حج و زیارت کشور برگزار شد، روحانیون و معین های کاروان های یاد شده بر اساس معیارها و شاخص های سنجش روحانیون از نظر علمی، پژوهشی، عمل کردی و رسیدگی به امور زائر انتخاب شدند.

در این مراسم که رابطین امور روحانیون و معاونت های بعثه مقام معظم رهبری نیز

۱- ۲/ ۹/ ۸۷، مطابق با ۱۵ ذی حجه.

حضور داشتند، برترین های روحانیون کاروان ها دیدگاه های خود را درباره مسائل فرهنگی و اجرایی حج بیان کردند.

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت و سرپرست حجاج ایرانی در این مراسم به برخی از سؤال ها پاسخ داده، رهنمودهایی ارائه نمودند.

هر ساله در موسم حج تمتع و عمره مفرده، معاونت امور روحانیون اقدام به بررسی عمل کرد روحانیون کاروان ها می کند. بررسی عمل کرد روحانیون و معین های کاروان ها توسط رابطین که هرکدام از آن ها قبلًا از روحانیون فرهیخته، باسابقه و تلاش گر کاروان ها بوده اند، به عمل می آید.

جلسات آموزش مناسک روحانیون

با توجه به جایگاه روحانیون و وظیفه آن ها نسبت به آموزش احکام و مراقبت در انجام مناسك صحیح از طرف زائران، با توجه به تعداد مراجع و کثرت نکات و مسائل شرعی، از طرف معاونت، جلساتی برای آمادگی هر چه بیشتر روحانیون درباره مسائل احکام به صورت پرسش و پاسخ برگزار می کند.

زیارت دوره ویژه برای روحانیون

هر سال در ایام موسم، امور روحانیون برنامه های ویژه ای برای زیارت دوره روحانیون طراحی می کند تا روحانیون نسبت به اماکن آشنایی کامل پیدا کنند و بتوانند برای اعضای کاروان توضیحات لازم را ارائه نمایند. یکی از آثار این بازدیدهای ویژه ایجاد وحدت رویه بین روحانیون کاروان در معرفی اماکن و مساجد است.

این بازدیدهای دوره ای صبح ها ساعت ۵/ ۳۰ و عصرها ۱۴/ ۳۰ به مدت پنج روز برای روحانیون، معین ها و معینه های کاروان ها در اماکن مدینه منوره برگزار می شود. مسجد اجابه، شهدای حرّه، مسجد بنی عبدالاشهل، مسجد درع، مسجد الاستراحه،

احـد، مسـجد فضـیخ، مشـربه ام ابراهیم، مسـجد قبـا، مسـجد جمعه، مسـجد بنـات بنی نجار، منطقه خنـدق، حـدود حرم، منطقه حمراءالاسـد، مسـجد شـجره، آبار علی، محل بازگشت کاروان کربلا و مسـجد سـقیا و مساجد منطقه مناخه ازجمله این اماکن است.

واحد خواهران

گفت وگو با مسؤول واحد خواهران

خانم مرضیه سادات هاشمی علیا، مسؤول واحد خواهران معاونت امور روحانیون بعثه مقام معظم رهبری، در آستانه سفر به مکه مکرمه و با وجود کمبود وقت با سعه صـدر ما را به حضور پذیرفت تا در خصوص فعالیت های واحد خواهران امور روحانیون بعثه مقام معظم رهبری توضیحاتی دهد.

آنچه در ذیل می خوانید، گفت وگوی کوتاهی با وی در تبیین خدماتی است که واحد خواهران به زائران زن ارائه می دهند.

* واحد خواهران بعثه مقام معظم رهبری از چه سالی آغاز به کار کرد و محدوده فعالیت آن چیست؟

- فعـالیت خواهران از سـال ۱۳۷۴ در معـاونت امور روحـانیون شـکل گرفت و اهم فعـالیت این قسـمت پاسـخ گویی به مسائل شرعی بـانوان، تغـذیه فرهنگی معینه هـای کـاروان هـای مختلف، ارائه خـدمات روان شناسـی و روان کـاوی و پاسـخ گویی به سؤالات عقیدتی است که این خدمات در موسم حج تقریباً به صورت شبانه روزی ارائه می شود.

* بیشترین مراجعات شما در چه حوزه ای است؟

- اکثراً در زمینه حل مسائل ویژه بانوان و احکام اختصاصـی مراجعه می کنند. بسـیاری از خانم های زائر نیز در خصوص اسرار و مسائل عقیدتی حج و شناختن اماکن متبرکه مکه و مدینه به ما مراجعه می کنند.

* در مورد معینه های کاروان و شرح وظایف آن ها توضیحاتی بفرمایید.

– امسال در بین کاروان ها ۳۶۴ نفر معینه حضور دارند که نسبت به سال گذشته ۱۲۰ نفر افزایش داشته، میانگین سنی معینه های کاروان حدود ۳۵ سال است. وظیفه اصلی معینه های کاروان و اولویت کار آن ها کنترل اعمال زائران و بررسی کیفیت صحت انجام اعمال آن ها، حل مسائل فقهی، تبیین احکام و تعلیم مناسک حج، همراهی در مناسک با زائران و معرفی اماکن متبرکه به زائران زیرنظر روحانی کاروان است.

* واحد خواهران در خصوص آموزش معینه هایی که امسال به حج مشرف شده اند چه تدبیری اندیشیده است؟

– واحد خواهران، جلسات توجیهی هفتگی را برای معینه ها در نظر گرفته، همچنین زیارت دوره را به صورت اختصاصی برای معینه ها برگزار کرده است. جلسات ویژه ای هم در مکه و مدینه برای رفع شبهات و سؤالات معینه های کاروان برگزار کردیم تا بتوانند به نحو احسن به زائران خدمت کنند و موجب نوعی وحدت رویه در پاسخ گویی آنان شود.

* به نظر شما کارهای ویژه معینه های کاروان در حج امسال چه بوده است؟

– معینه های کاروان های مختلف از نظر معنوی تأثیرات بسیاری در کاروان ها می گذارند و فعالیت های فرهنگی که معینه ها انجام می دهند، بسیار موفق بوده است. بسیاری از کاروان ها و زنان زائر با برنامه ریزی معینه های کاروان، ختم قرآن و ختم صلوات را به طور متعدد در مکه و مدینه انجام می دهند و مهم تر از همه پاسخ گویی به سؤالات اختصاصی خواهران است.

در خصوص کاروان های ۱۴۰ نفره و کمتر، معاونت امور روحانیون اقدام به اعزام خواهران مبلّغه به کاروان ها و برگزاری جلسات متمرکز در ساختمان محل استقرار زائران نموده که این جلسات، اختصاصی خواهران بوده و در آن درباره محورهای مختلف از جمله احکام و مناسک و اسرار و معارف و ... بحث و گفت وگو می شود و

خواهران مبلّغه به سؤالات زائران پاسخ می دهند.

بـانوان معینه از چهارشـنبه برای پاسـخ گویی به مسائل بانوان زائر و مُحْرِم کردن آن ها در مسـجد شـجره حضور می یابنـد و تا آخرین گروه زائرانی که از مدینه منوره عازم مکه مکرمه شوند، حضور خواهند داشت.

خلاصه اقدامات معاونت امور روحانیون

۱. برگزاری آموزش های حضوری روحانیون در ایران(ابتـدای خدمت حدود ۸۰۰ نفر و حین خـدمت حدود ۲۰۰۰ نفر) شامل روحانیون حج، عمره، عتبات و سوریه.

۲. برگزاری آزمون های غیر حضوری.

۳. برگزاری آزمون هـای تکمیلی برای روحـانیون، معین و معینه ها قبل از اعزام، آزمون از طریق سایت برگزار شـد که حـدود ۵۰۰ نفر از ۱۳۳۲ نفر موفق به شـرکت در این آزمون شدند و الباقی در آزمون به صورت سـنّتی همانند سال های قبل شـرکت نمودند.

۴. تعیین رابطان و توجیه آن ها پیش از اعزام و برگزاری یک جلسه در تهران.

۵. برگزاری جلسات با رابطان(۱۴ جلسه در مدینه قبل، ۱۸ جلسه در مکه) به منظور ایجاد هماهنگی و گزارش گیری.

۶. شرکت رابطان در جلسات مناطق مدینه و مکه.

۷. آموزش روحانیون، معین و معینه ها جهت زیارت دوره(مـدینه قبل ۱۸ مورد که سه مورد در خصوص معینه هـای سال اوّلی بود).

۸. گردهمایی سراسری روحانیون کاروان ها در تهران(یک مرحله) و مکه(یک مرحله).

۹. گردهمایی منطقه ای روحانیون(۱۱ مورد).

۱۰. ارزیابی روحانیون، معین و معینه توسط رابطان ۱۳۳۲ نفر در دو مرحله.

۱۱. انتخاب و معرفی روحانیون برتر و نمونه، ۲۵ نفر.

۱۲. گردهمایی معینه های کاروان ها(مدینه ۲ مورد و مکه ۳ مورد).

۱۳. ارزیابی روحانیون بر اساس مراحل ده گانه ۳۵۰۰ مورد.

۱۴. جلسه توجیهی معاونت با معینه ها(۴ مورد).

۱۵. آموزش مناسک و پاسخ گویی به سؤالات(مدینه قبل ۶ مورد و مکه ۶ مورد).

۱۶. جلسات هم اندیشی(مدینه قبل ۵ مورد، مکه ۳ مورد مدینه بعد ۴ مورد).

۱۷. جلسه مشترک امور روحانیون و رابطان با معاونت آموزش و اهل سنت(هر کدام یک مورد).

۱۸. بازدیدهای ویژه یک مورد(بازدید از آشپزخانه به همراه رابطان).

۱۹. ارتباط حضوری با دفاتر مراجع عظام(۳ مورد).

۲۰. پاسخ گویی به مراجعان(۷۰ مورد در روز).

۲۱. اعزام مبلّغ و مبلّغه به محل استقرار کاروان ها(مدینه قبل ۲۴ مورد، مدینه بعد ۲۱ مورد، مکه ۳۲ مورد، درخواستی ۵ مورد).

۲۲. جلسات پاسخ گویی به مسائل شرعی ویژه بانوان(مدینه قبل ۳۰ مورد، مدینه بعد ۲۸ مورد و مکه مکرمه قبل از ایام تشریق ۱۸ مورد و بعد از ایام ۱۷ مورد) با همکاری روابط عمومی.

۲۳. اهدای هدیه مقام معظم رهبری به خانواده های ایثارگران(۶۴۵۱ نفر).

۲۴. رسیدگی به شکایات در مورد روحانیون(۱۵ مورد).

۳. معاونت برنامهریزی، نظارت و ارزیابی

ضرورت نظارت و ارزیابی

اسلام به مدیران سفارش کرده تا رفتارِ زیردستان و عمّال خود را کنترل کنند. امام علی در سفارشی به مالک اشتر می نویسد:

«وَلا یَکُونَنَّ الْمُحْسِنُ وَ الْمُسِی ءُ عِنْدَکَ بِمَنْزِلَهٍ سَوَاءٍ فَإِنَّ فِی ذَلِکَ تَزْهِیداً لأَهْلِ الإِحْسَانِ فِی الإِحْسَانِ وَ تَدْرِیباً لأَهْلِ الإِسَاءَهِ عَلَى الإِسَاءَهِ وَ أَلْزِمْ کُلًّا مِنْهُمْ مَا أَلْزَمَ نَفْسَه» (۱)؛(ای مالک) نیکوکار و بدکار نباید در نزد تو یکسان باشند زیرا این کار، نیکوکار را نسبت به نیکوکاری بی رغبت و بدکاران را به کار بدترغیب می سازد و هر یک را بر آنچه انجام داده است جزای مناسب بده.

از دیدگاه علمی نیز ارزشیابی جزء تفکیک ناپذیر اصول مدیریت و لازمه پویایی، بالندگی و رشد و تعالی مجموعه است. البته ارزشیابی در چارچوب دستورالعمل های مدون و رسا قرار دارد و در هر حالی عدالت و انصاف را وجهه همت خویش ساخته است. شاید بتوان بهترین نتیجه ارزشیابی را درباره سودمندی یا غیرسودمندی برنامه ها و مثبت یا منفی بودن تصمیمات و اعمال انجام شده جست وجو کرد. این عملیات از طریق گردآوری اطلاعات به وسیله مشاهدات، یا مصاحبه و یا از طریق

۱- نهج البلاغه، خطبه ۵۳

توزیع پرسش نامه و تجزیه و تحلیل داده ها دنبال می شود.

بـا ارزیـابی، کنترل کارآیی و ارتقای کارآمـدی حاصل می شود و کارگزاران حـج هم با طراحی نظام جامع ارزشـیابی، در پی دستیابی به این مهم هسـتند. در این فرآیند نظارت و ارزشـیابی نسبت به جهت گیری و روند حرکتی کل برنامه ها و بخشی نیز به ارزیابی عمل کرد نیروهای انسانی متوجه است.

سخنان معاون مبنا

معـاون برنـامه ریزی، نظـارت و ارزشـیابی گفت: «به منظور اطلاع دقیق از کم وکیف خـدمات رسانی به زائران بیت الله الحرام، چه در ایام موسم و چه در عمره مفرده، طبق مفاهیم بنیادی نظام ارزشـیابی برنامه ریزی های منظمی صورت گرفته و ناظرین به طور سیستماتیک بر عمل کرد کاروان ها در طول سال نظارت کامل دارند.»

آقای عرب با تأکیـد بر این که ارزیابی عمل کرد دسـتگاه های خـدمت رسان به زائران خانه خدا، یک ضـرورت برای افزایش کـارآیی خواهـد بود، اضـافه کرد: «ارزیـابی عملکرد صـرفاً اطلاع از کیفیت ارائه خـدمات به زائر نیست، بلکه نظـارت به طور طبیعی منجر به اصـلاح برخی نارسایی ها و افزایش سـطح کیفی خدمات به زائران گرامی خواهد شد. مضافاً این که این اقدام، زمینه لازم برای رشد و ارتقای نظام مدیریت در کاروان ها را فراهم خواهد کرد».

ایشان از جمله مزایای نظام ارزشـیابی را شـناخت دقیق نقاط ضـعف فعالیت ها در حج دانست و این شناخت را موجب رفع آن ها و تبدیل به نقاط قوت برشـمرد و اتخاذ تصمیمات صحیح، ارتقای کیفیت امور و نهایتاً اجرای هر چه مطلوب تر عملیات حج تمتع و عمره را در گرو ارزشیابی دانست.

وی همچنین گفت: «چنین اقـدامی علاوه بر مزایـای فـوق، مـوجب ایجـاد انگیزه زائران در مشـارکت و حضـور فعـال آنـان در همکاری ها شده است.»

معاون برنامه ریزی، نظارت و ارزشیابی با اشاره به تدوین منشورحقوق زائر، آموزش مناسک برای انجام صحیح اعمال حج، همراهی زائران توسط مدیر وروحانی کاروان ها در انجام مناسک، برخورداری از مسکن مناسب، تغذیه سالم، حمل و نقل ایمن و قابل دسترسی، بهداشت و درمان و ... را ازجمله حقوق زائران خانه خدا ذکر کرد و متقابلًا همراهی و هماهنگی با مدیر و روحانی کاروان، شرکت در جلسات توجیهی و آموزشی، پرهیز از اموری که موجب تضییع حقوق دیگر زائران شود، رعایت شئونات ملی و مذهبی در طول سفر و ... را ازجمله تکالیف زائران خانه خدا دانست و افزود:

«توجه و اجرای موارد ذکر شده و هماهنگی های متقابل زائران و کارگزاران حج موجب شده که دولت عربستان زائران ایرانی را از منظم ترین زائران و اعمال حج ایران را موفق ترین حج کشورهای اسلامی معرفی کند و این امر با توجه به حجم سنگین عملیات، به ویژه در حج تمتع، ناشی از تلاش های شبانه روزی کارگزاران حج در دو حوزه فرهنگی و اجرایی و همکاری زائران محترم بوده است.»

ایشان برنامه ریزی و اقدامات و پی گیری بعثه مقام معظم رهبری را منجر به تولید فیلم های آموزشی حج و پخش قابل ملاحظه ای از فیلم های مرتبط با حج دانست و اضافه کرد: «این اقدام علاوه بر امر آموزش حجاج، در فرهنگ سازی جامعه نیز نقش مؤثری داشته است.» در همین راستا استفاده از ابزارهای نوین و فناوری روز- که مورد تأکید مقام معظم رهبری بوده است- کاملًا مورد توجه بعثه قرار داشته و هم اکنون با ایجاد پایگاه های اطلاع رسانی عمومی و تخصصی بسیاری از ارتباطات کارگزاران حج به صورت الکترونیکی انجام می شود، از جمله فرآیند این اقدام، آموزش کاربران و برقراری ارتباط روحانیون از طریق وبلاگ شده است.

وی در پایان اضافه کرد: «بر اساس توصیه های نماینده محترم ولی فقیه، برنامه و

اهـداف بعثه مقـام معظم رهبری در راسـتای زائرمحوری، تمـام امکانـات فناوری و فرهنگی، مورد اسـتفاده قرار گرفته و بعثه از اولین مجموعه هایی است که توانسته با برخورداری از آموزش های سه بعدی و انیمیشن و آموزش های مجازی در حوزه دین و معارف اسلامی فعالیت داشته باشد.»

آقای عرب اظهار امیـدواری کرد با توجه به ساختار پیش بینی شده مجموعه کارگزاران در موسم و غیر موسم، زمینه ای فراهم گردد و حجاج و زائران بیت الله الحرام در فضای روحانی حداکثر استفاده معنوی را ببرند.

وی در پایـان از اندیشـمندان و نخبگان و صاحب نظرن درخواست کرد که طرح ها و پیشـنهادهای خود را در زمینه برنامه های حج و زیارت از طریق مکاتبه با بخش ارتباط با ما در پایگاه اطلاع رسانی حج به آدرس

www. hajj. ir

به اطلاع مسؤولان ذی ربط برسانند.

ایشـان روی کرد نظـارت در این برهه زمـانی را زائرمحوری اعلاـم کرد و دلیـل آن را آمـاده سـاختن بستر منـاسب برای زائران دانست تا آن هابا توجه به شرایط بتوانند بهترین استفاده را از فضای معنوی ایام حج تمتع و عمره ببرند.

آقـای عرب، همچنین خـاطر نشان کرد: «در ایام حـج تمتع به دلیل اهمیت و حساسـیت کار نظارت، معاونت بازرسـی و نظارت حالت عملیاتی به خود می گیرد و سعی می کنیم در صورت بروز مشکل یا مسأله ای، در سریع ترین زمان وبا کمک مسؤولان اجرایی آن را برطرف نماییم».

مدل ارزشیابی در موسم ۸۷

بـا توجه به رهنمود نماینـده محترم ولی فقیه دربـاره برنـامه محور بودن فعالیت های معاونت ها و مـدیریت های بعثه مقام معظم رهبری و با توجه به درخواست ایشان مبنی بر جدا بودن گزارش های ارزیابی مربوط به موسم و پیش از آن، الگوی ارزیابی به کارگرفته شده در موسم ۸۷، با توجه به شکل زیر از هفت معیار تشکیل شده است.

هدف این الگوی ارزیابی، استخراج نقاط قوت و زمینه های قابل بهبود در اقدامات و فعالیتهای معاونت ها و مدیریت های بعثه در موسم است تا بـدین ترتیب بتوان پیشـنهادها و راهکارهایی را که منجر به افزایش کیفیت خـدمات ارائه شده و ارتقای توان مندی ها می شود، استخراج کرده، برای موسم آینده در دستور کار قرار داد.

همان گونه که مشخص شده است، این مدل از دو بخش اصلی تشکیل شده است:

۱. قابلیت ها و اقدامات.

۲. نتایج و دستاوردها.

نتایـج و دسـتارودها در اثر قابلیت ها و اقـدامات ایجاد می شونـد و قابلیت ها و اقدامات با اسـتفاده از بازخورد نتایج، بهبود می یابند. در ادامه در مورد معیارهای مختلف این مدل به طور مختصر توضیح داده می شود:

در گام نخست، توان راهبری و مـدیریت مـدیران و مسؤولان معاونت ها و مدیریت ها در مؤلفه های مختلفی نظیر نحوه تقسیم کـار و سازمـان دهی، میزان مشـارکت جویی، توان برقراری ارتبـاط و تعامل، نظارت و گزارش گیری، گزارش دهی و ویژگی های فردی بررسی می شود.

در مرحله بعـد، ساختار و سازمانِ در نظر گرفته شده برای موسم، با توجه به مأموریت ها و برنامه های طراحی شده بررسـی می شود.

نیروی انسانی به کارگرفته شـده برای موسم در ایجاد دسـتاوردهای مورد انتظار نقش به سـزایی داشـته، باید به طور مجزا مورد بررسی قرار گیرد.

سه معیـار فوق قـابلیت هـایی هسـتند که برای طراحی و اجرای اثربخش برنـامه هـای موسم مورد نیاز است. ارزیابی کیفیت این برنـامه های هسـته اصـلی، برنامه ارزیابی موسم است که خود، از الگوی مشخصـی پیروی می کنـد. به این الگو در ادامه اشاره شده است.

اولین معیـار به رضـایت زائران مربوط می شود. مهم ترین هـدف و یا بهتر است گفته شود هـدف محوری حـج- که عبارت از رضایت مخاطبان و زائران و تحول و تعالی آن هاست. بخشـی از ارزیابی این حوزه بر اساس نتایج نظرسنجی های انجام شده و نیز گزارش های نمایندگان معاونت مبنا مشخص می گردد.

نتایـج عمـل کردی مربوط به نیروی انسانی نیز مجموعه مهمی از دسـتاوردهاست که بایـد به طور مجزا بررسـی شود. برای این منظور برنـامه مجزایی در موسم ۸۷ توسـط مـدیریت ارزشیابی به اجرا درآمـد و بر اساس آن نیروی انسانی فعال در موسم، در چهار سطح مورد ارزیابی قرار گرفت.

در نهایت مهم ترین شاخص های عمل کردی و دسـتاوردهای هر معاونت و مـدیریت، با توجه به مأموریت ها و اهداف در نظر گرفته شده، باید گزارش شده و مورد ارزیابی قرار گیرد.

در مجموع سازوکارهای طراحی شـده برای ارزشـیابی معاونت ها و مدیریت های بعثه، ارتقای بهره وری در ظرفیت ها، قابلیت های سازمانی، انسانی و تجهیزاتیِ در اختیار را دنبال کرده، بر آن است تا زمینه های تحقق هر چه بیشتر اهـداف حج مطلوب و تأمین رضایت زائران خانه خدا فراهم آورد.

مدیریت نظارت ویژه و حسابرسی

اشاره

این مدیریت شامل بازرسان، ناظران ویژه(که وظیفه نظارت تخصصی بر عرصه های اجرایی سازمان را داشتند) و تیم نظرسنجی در ایام موسم به فعالیت می پرداخت و با موافقت و تـدبیر مسؤول محترم معاونت مبنا، قرار شد مدیریت نظارت ویژه و مدیریت بازرسـی و رسـیدگی به گزارش هـا و شـکایات بـا مـدیریت واحـد در موسم وظایف خود را انجام دهنـد. بر این اساس ۲۷ نفر نیروی بـازرس، همراه با ۱۱ نفر ناظران ویژه و تیم نظرسـنجی جمعی ۳۸ نفره را تشـکیل داده، بـا سازمان دهی مناسب در حیطه های تخصصی و مناطق ۱۲ گانه مکه و مدینه، امور نظارت و بازرسی را دنبال می کردند.

برای هر منطقه یـک بـازرس تعیین شـده بود که اقـدامات اجرایی سازمـان در کـاروان هـا را کنترل می نمود و نیز نـاظران ویژه جهت پنج عرصه مسکن، تغذیه و تدارکات، حمل و نقل، بهداشت و درمان، حسابرسی و همچنین یک فرد جهت رسیدگی به گزارش ها و شکایات و سه نفر هم جهت نظرسنجی کلان منظور گردیده است.

عمـده فعـالیت هـای این مـدیریت در بررسـی و کنترل ابعـاد سازمـان حـج و زیـارت در کـاروان هـا و مناطق است که از طریق سرکشـی به کاروان ها و اخذ گزارش و مشاهدات و مصاحبه با افراد ذی ربط به مسائل رسـیدگی می کنند و از طریق مناطق و نیز ناظران ویژه نسـبت به حل موضوع و یا انتقال به مبادی ذی ربط اقدام می نمایند و در نهایت، جمع بندی و تجزیه و تحلیل و ارائه راه کارهای مناسب جهت اجرای بهینه

و صحیح در کلیه ابعاد اجرایی سازمان مبادرت می ورزند.

به طور خلاصه اهم برنامه های این مدیریت در ایام موسم به قرار زیر است:

- نظارت تخصصی در پنج حوزه.

- بازرسی مسائل خدماتی و رفاهی(کاروان ها).

- رسیدگی به شکایات و امور حقوقی.

- نظرسنجی.

- ارزیابی عمل کرد مدیران کاروان ها و مسؤولان مناطق ستاد(به عهده تیم نظرسنجی بود).

- نظارت و بازرسی مناطق.

رسیدگی به شکایات و امور حقوقی

تهیه پیش نویس اولیه همراه با فرم های لازم توسط مدیریت بازرسی.

اطلاع رسانی به موقع.

راه اندازی تلفن گویا برای رسیدگی به شکایات.

پی گیری و رسیدگی به شکایات کاروان ها از طریق مبادی ذی ربط.

نظارت تخصصی

ارائه آخرین وضعیت اجرایی سازمان در عرصه های مسکن، بهداشت، حمل و نقل و ... به همراه نقاط قوت و ضعف.

حضور تعدادی از کارشناسان تجربی در چند حوزه.

حضور نسبتاً طولانی مدت بازرسان و ناظران ویژه.

ایجاد پیوند کاری بین بازرسان و ناظران و کارشناسان مربوطه

نظرسنجی

به کارگیری و توجیه پرسش گر.

انجام نمونه گیری برای سایر نظرسنجی های بعثه و هماهنگی به جهت ارائه تنها

یک پرسش نامه به زائران.

تمهید مقدمات لازم برای انجام نظرسنجی تکمیلی، مدتی بعد از حج در ایران.

ارزیابی عمل کرد مدیران کاروان ها و مسؤولان مناطق ستاد.

مرکز رایانه

این مرکز از تاریخ ۱۶/ ۸/ ۸۷ مستقر شد و به علت نداشتن امکانات و نیروی انسانی در روزهای اوّل، عملًا کار خود را از روز پنج شنبه ۲۲/ ۸/ ۸۷ آغاز کرد. اهم فعالیت های این مرکز عبارتند از:

۱. تهیه و تولید نرم افزارهای مورد نیاز بعثه مانند سامانه گزارش گیری روزانه بعثه و ...

۲. حفظ امنیت شبکه و کامپیوترهای بعثه.

۳. نصب و راه اندازی از سیستم های رایانه ای بعثه.

۴. ارائه خدمات اینترنت در موسم.

۵. راه اندازی شبکه داخلی بعثه.

۶. انتقال بانک های اطلاعاتی معاونت ها و مدیریت های بعثه از ایران به عربستان به صورت رمز شده.

۷. نصب و راه اندازی سیستم قرائت پاسخ نامه.

دفتر معاونت

دفتر معاونت از ۱۹/ ۸/ ۸۷ در مدینه شروع به کار کرد که عمده فعالیت های آن عبارتند از:

دریافت اطلاعات دیجیتال لازم، مکتوب و اینترنتی و مجازی در حیطه های مختلف سازمانی و بعثه در حجم بیش از ۹ BG که مورد استفاده مناسب مسؤولان مناطق و ارزشیابان معاونت ها بود و توانست پشتیبان خوبی نسبت به مرکز رایانه بعثه

در ارائه آخرین اطلاعات سازمان و بعثه بنماید.

انجام امور پشتیبانی و تدارکات، از جمله راه اندازی دفتر و نیز هماهنگی جهت اعزام پنج نفر از اعضای معاونت به مکه مکرمه، تحویل و توزیع ۴۲ قطعه سیم کارت به اعضای معاونت در مدینه و راه اندازی تلفن گویا برای رسیدگی به شکایات زائران، تأمین چهار دستگاه خودرو در مدینه و پنج دستگاه خودرو برای مکه برای مدیریت ها و دیگر اقدامات اجرایی که در ایران هم پی گیری های زیادی را داشته است.

ارائه خدمات ti به زائران

ارائه خدمات «آی تی» به معاونت و مدیریت های بعثه، پشتیبانی فنی از سایت های بعثه و ارائه خدمات اینترنتی به زائران، از مهم ترین فعالیت های امور رایانه بعثه مقام معظم رهبری است.

مدیر امور رایانه بعثه رهبری با اشاره به اعلام نیاز برخی زائران در خصوص استفاده از اینترنت، گفت: «با هماهنگی های انجام شده و با توجه به هدف گذاری در بحث خدمات حرفه ای و کاهش صدمات و آسیب های رایانه های شخصی، استفاده از کیوسک های رایانه ای پیشنهاد شد.»

وی تصریح کرد: «نمونه های داخلی و خارجی متعددی بررسی شد که پس از کار کارشناسی و به دلیل مزایای نمونه های داخلی، کیوسک های مونتاژی در داخل کشور برای ارائه خدمات اینترنتی به زائران انتخاب شد.»

وی به مزایای کیوسک های داخلی اشاره کرد و گفت: «مقرون به صرفه بودن در بحث هزینه ها، جابه جایی آسان و دارا بودن نرم افزارهای ایرانی در کنار حک شدن حروف فارسی به صورت لیزر بر روی صفحه کلید این کیوسک ها، از جمله مزایای کیوسک هاست.

وی با تأکید بر این که علاوه بر خدمات اینترنتی، بحث نظرسنجی و ارسال نظرات نیز از جمله کاربری های دیگر این کیوسک هاست، افزود: «امسال برای نخستین بار از کیوسک های ارائه خدمات اینترنتی استفاده شده و فعلًا تنها در دفاتر بعثه در مکه و مدینه آماده پاسخ گویی به نیاز زائران است.

در حال حاضر در هتل بعثه در مکه زائرانی که «لب تاب» داشته باشند، در طبقه همکف هتل می توانند از خدمات «وایرلس» و بدون محدودیت زمانی استفاده کنند.»

ایشان خاطر نشان کرد: «در صورت تأمین نیروهای پشتیبانی، برنامه ما برای سال آینده تدارک کیوسک های متعدد برای هتل های همجوار در مکه است.»

وی به تبدیل کتاب های مورد نظر معاونت آموزش و پژوهش سازمان حج به نرم افزار گوشی تلفن همراه نیز اشاره کرد و گفت: «امسال یازده عنوان کتاب را به صورت نرم افزار بر روی سایت نمایندگی ولی فقیه در بعثه قابل دسترس قرار دادیم.

این کیوسک های اینترنتی با استقبال خوب زائران مواجه شده که در حال حاضر با استفاده از بارکد، زائران ایرانی می توانند یک ساعت از اینترنت استفاده کنند.»

۴. معاونت امور بین الملل

اشاره

در راستای بهره برداری از فرصت های کنگره عظیم حج برای امت اسلامی و جمهوری اسلامی ایران، حج ۸۷ با شعار محوری وحدت و مقاومت و با تکیه بر سیاست هایی چون معرفی مبانی اسلام ناب و معارف اهل بیت(ع) در زمینه های: ظلم ستیزی، اهل بیت(ع)، زن و خانواده، نسل جوان، آگاه سازی و مسؤولیت پذیری امت اسلامی، نفی افراطی گری و تکفیر مسلمانان و تلاش در جهت انسجام امت اسلامی و ... معاونت امور بین الملل بعثه مقام معظم رهبری در ایام موسم، وظایف زیر را به عهده دارد:

- برقراری ارتباطات فرهنگی مبتنی براصول اسلامی.

- ایجاد زمینه برای تقریب مذاهب اسلامی.

- فراهم ساختن امکان ارتباط میان شخصیت های علمی و فرهیختگان اسلامی و هم اندیشی آنان.

- برقراری رابطه با مراکز علمی و محافل مذهبی کشورهای اسلامی برای همکاری مشترک

- برنامه ریزی و برپایی همایش ها، دیدارها، جلسات سخنرانی و ... با همکاری دیگر واحدهای ذی ربط در بعثه و شرکت در همایش های ذی ربط برگزار شده از سوی سایر کشورها، با همکاری واحدهای ذی ربط.

- هماهنگی و تعامل با دیگر واحدهای بعثه و هم چنین نمایندگی های مختلف جمهوری اسلامی ایران جهت شناسایی و تأمین نیازهای مراجعان(حجاج) دیگر

کشورها.

گفت وگو با حجت الاسلام والمسلمین آقای سالار

فرصتی دست داد تا با جناب حجه الاسلام والمسلمین آقای محمد سالار، گفت وگویی صمیمانه داشته باشیم. ایشان هم با تواضع و حوصله فراوان پذیرا شدند و اطلاعات خود را ره توشه کتاب حج ساختند. وی معاون بین الملل مجمع جهانی اهل بیت(ع) هستند. سه دوره رایزن فرهنگی در تایلند، چهار دوره در سوریه، چهار سال در لبنان و رییس سازمان حوزه ها و مدارس خارج کشور بودند. او حدود ۲۶ سال در حوزه فرهنگ بین الملل اسلامی کار کرده اند و بیش از ۳۰ اثر تألیفی و مقاله و ۱۵ سال سابقه همکاری با بعثه مقام معظم رهبری را در کارنامه زندگی فرهنگی خویش دارند. ایشان اکنون با واحد مبلّغان حوزه بین الملل و در هیئت علمی و همایش ها، در معاونت روابط بین الملل بعثه فعال هستند. سخنان ارزشمند ایشان، حاوی مطالب گران سنگی است. بنابراین، پای صحبت ایشان می نشینیم:

* لطف کرده، درباره چگونگی و پیشینه تشکیل همایش ها در موسم حج توضیح دهید.

در روزهای آغازین انقلاب، همایش های منطقه ای حج داشتیم و کنگره بین المللی حج، در بعضی از کشورها پیش از موسم حج برگزار می شد؛ آن زمان که رایزن فرهنگی در تایلند بودم، سمینار حج با حضور کشورهای همجوار برگزار شد. سمیناری هم در کانادا تشکیل شد که کشورهایی از آمریکا حضور داشتند. در آفریقای جنوبی هم همایشی برگزار شد. دیگری در لبنان، با هدف تبیین اهداف و دیدگاه های امام امت و انقلاب اسلامی درباره حج تشکیل گردید. چون نگاه امام برخاسته از معارف شیعه بود، برای تبیین این دیدگاه، کنگره هایی برگزار می شد.

هدف دیگر این کنگره ها، تعامل مسلمانان و پیروان اهل بیت(ع) و مشتاقان به انقلاب اسلامی نسبت به یکدیگر بود. حج می توانست بسیاری از مشکلات جهان

اسلام را حلّ کند و تحوّلاتی را به وجود آورد و برای رفع مشکلات و گرفتاری ها چاره اندیشی نماید؛ البته اگر آن چه که امام و رهبری فرموده اند را بتوان پیاده کرد، بسیاری از مشکلات جهان اسلام حل و فصل می شود. برای مسأله فلسطین، غزه و افغانستان بهترین جایگاه حلّ مشکل، همین حج است که علما و اندیشمندان نشستی داشته باشند و راهکار ارائه کنند.

با ظرفیت حج می توانستیم مشکلات پاراچنار پاکستان، افغانستان و عراق را رفع کنیم. به تعبیر مقام معظم رهبری، یکی از فواید حج همان انسجام اسلامی است لِيَشْهَدُوا مَنافِعَ لَهُمْ (۱)، در هر حال این منافع قابل برداشت است. ناگفته نماند که در خاتمه این کنگره ها، بیانات امام و مقام معظم رهبری هم به زبان های مختلف ترجمه و تکثیر می شد، تا مسلمانان از فلسفه حج در فرهنگ اسلامی آگاه شوند.

زمان این کنگره ها پیش از برگزاری حج بود و با همکاری بعثه حضرت امام(قدس سره) انجام می شد و تا زمان رهبری- مدّظله- هم ادامه داشت. در موسم حج هم همایش هایی داشتیم، ابتدا تحت عنوان همایش حج، بعد همایش وحدت، همایش فلسطین، شب های افغانستان، شب های الجزایر، شب های قرآن و نمونه های دیگر با موضوعات دیگر که از مشکلات جهان اسلام نشئت می گرفت.

البته امروز موقعیت ها متحول شده، آن زمان مشکلات زیادی برای انجام همایش بود، روابط با عربستان و کمک های کشورهای عربی به صدام در جنگ، تبعاً همایش ها هم تحت تأثیر این روابط تیره بود، برائت از مشرکان وضعیت خاصی داشت، به صورت راهپیمایی بود و همایش ها را هم در چارچوب و برنامه ریزی شده برگزار می کردیم.

* بحمدالله همایش ها در موسم امسال روند روبه رشدی داشته است، در این باره

۱- حج: ۲۸

چه تحلیلی دارید؟

در واقع ما هفت همایش داریم که در طول ده سال گذشته برگزار می شده است. از زمان آقای تسخیری، صادقی رشاد، حاج علی اکبریان، آقای ابوالقاسمی و آقای مهدوی که مسؤولیت داشتند وآقای مهدوی در حال حاضر هم تصدی دارند.

در ده سال اخیر همایشی تحت عنوان تقریب بوده که مجمع تقریب مسؤولیت آن را دارد. مجمع تقریب، از دستگاه هایی که زیر نظر دفتر رهبری است که در ارتباط با ایجاد و تقویت وحدت و هم بستگی اسلامی در سایه منشور وحدت اسلامی فعال است؛ اخیراً این منشور توسط علمای شیعه و سنی و فرهیختگان جهان اسلام تهیه شده که می تواند نقش مهمی در راستای وحدت ایفا کند. این منشور طی چند سال اخیر تهیه و به چند زبان ترجمه شده و با نظرخواهی قرار است به طور رسمی منتشر شود. تقریب، منادی وحدت است و حج نیز بسترساز وحدت اسلامی و بهترین موقعیت و فرصت است که منویات امام و رهبری تأمین شود.

یکی هم همایش اهل بیت است که با همکای مجمع جهانی اهل بیت برگزار می شود. این مجمع در سال ۶۹ به عنوان یک مؤسسه غیردولتی تأسیس شده و شخصیت های آن، نخبگان شیعه در کشورهای مختلف اند که حدود ۱۱۰ کشور فعالند و ۵۵۰ نفر عضو مجمع داریم. هدف از این مجمع هم، حفظ هویت و کیان اهل بیت(ع) و دفاع از حقوق شیعیان در کشورهای مختلف و ترویج و بسط و گسترش فرهنگ و معارف اهل بیت و تقویت بنیه علمی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی پیروان اهل بیت در کشورهای مختلف است. بهترین جا برای تحقق این اهداف، فرصت حج است که با تشکیل یک همایش در موضوعات مختلف برگزار می شود.

امسال موضوع همایش «اهل بیت(ع) و دفاع از پیامبر(ص) ارزش ها و مقدسات اسلامی» بود. با توجه به اهانت به این ساحت ها، خواستند در این حج با حضور

پیروان اهل بیت(ع) و مسلمانان بتوانند جایگاهی برای پاسخ گویی برای این راه ها، سنّت ها و هتک حرمت ها بیابند. در واقع اهل بیت محور وحدت اند و ما انسجام را از اهل بیت(ع) آموختیم. حضرت امیر که ملاک حق بود؛ محور وحدت اسلامی، به پیروانشان یاد دادند که با انسجام و وحدت، نقشه های دشمنان را نقش بر آب کنند.

همایش دیگر، همایش قدس است. با توجه به این که مسأله قدس، مسأله جهان اسلام بلکه بحث بشریت است؛ چون ظلمی که صهیونیست ها نسبت به فلسطینی ها دارند، در طول تاریخ مشابه نداشته و در واقع ظلمی علیه بشریت است. ما مسلمانان موظفیم با الهام از مکتب اسلام که ظلم ستیز. است، در برابر این ظلم ها بایستیم و به فلسطینیان کمک کنیم. در روایت نبوی آمده:

«مَنْ اصْبَحَ لا یَهْتَمُّ بِأمُوُرِ الْمُسْلِمینَ فَلَیْسَ بِمُسْلِمٍ» (۱)؛

کسی که صبحگاهان از خواب بیدار شود و به امور مسلمانان بی توجه باشد، مسلمان نیست.

یا در روایت دیگری آمده:

«مَنْ سَمِعَ رَجُلًا یُنادی یا لَلْمُسْلِمینَ، فَلَمْ یُجِبْهُ فَلَیْسَ بِمُسْلِمٌ» (۲)

؛ کسی که صدای کمک خواستن از سوی مسلمانان را بشنود و او را اجابت نکند، مسلمان واقعی نیست.

از این رو ما در قبال این ظلم و ستمی که به برادران فلسطینی از سوی رژیم غاصب صهیونیستی انجام می شود، وظیفه داریم این صدای مظلومیت را به گوش جهانیان و طالبان حق برسانیم. فرصت حج، بهترین فرصت است برای انعکاس این مظلومیت، به آن هایی که برای زیارت خانه خدا و رسول معظم اسلام می آیند. به ویژه الآن که با تنگناهای بسیاری در غزه مواجه اند.

در فشاری که اخیراً به آن ها وارد شده و بسیاری از کودکان و زنان و کهنسالان فلسطینی به خاطر مشکلات غذایی و دارویی از بین رفته اند. همه ما می دانیم که

۱- کافی، ج ۲، باب الاهتمام بامور المسلمین، ص ۱۶۳، ح ۱

۲- همان، ص ۱۶۴، ح ۵

فلسطین در نگاه امام و رهبری اهمیت ویژه ای دارد و خطاب یا فرمایشی از این بزرگواران نیست، مگر این که به این موضوع مهم اشاره شده و همه مردم از مسلمان و غیرمسلمان را توصیه فرمودند که به مردم مظلوم فلسطین کمک کنند.

همایش قدس در مکه می تواند بخشی از این اهداف را تأمین کند. امسال و سال گذشته، متأسفانه به خاطر فشارهایی که از سوی صهیونسیت ها به مردم فلسطین بود، مخاطبان فلسطینی ما محدود بودند و جای آنان خالی بود، علما و شخصیت های فلسطینی برای ایجاد سخنرانی، اجازه حضور نیافتند.

همایش دیگر «جایگاه و منزلت زن» بود که این همایش هم امسال هفت ساله شد و با دعوت از زنان و بانوانی که از کشورهای مختلف به مکه و مدینه مشرف می شوند، برگزار می شد. یکی از اهداف این سمینار، انعکاس نقش پرتأثیر زنان ایرانی در عرصه های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی در جمهوری اسلامی ایران است. از سوی دیگر، نقش زنان در رساندن پیام وحدت آفرین حج به گوش مخاطبان مختلف در کشورهای خودشان بوده است.

پس از آشنایی زنان کشورهای مختلف، با فرهنگ و معارف اسلام ناب و فاطمه زهرا(س) به عنوان الگوی زنان- که تا حال بازتاب های خوبی هم داشته- بسیاری از زنان، سخنرانی ها، سی دی ها، کتاب ها و همچنین پیام مقام معظم رهبری را به شهروندان و زنان کشورهای خود می رسانند.

در سمینارهای یاد شده، نماینده ولی فقیه در آغاز هر یک از همایش ها، سخنرانی های ارزنده و ثمربخشی داشته اند که با توجه به اهمیت سخنرانی و غنای محتوایی آن، به زبان های مختلف ترجمه و به عنوان ره توشه ای برای مخاطبان و شرکت کنندگان از کشورهای مختلف تحویل می شود.

همایش دیگر، ایرانیان خارج از کشور است؛ این همایش حدود پنج سال سابقه دارد. از هموطنان ایرانی که در کشورهای دیگر حضور دارند یا مهاجرت کرده اند،

دعوت می شود تا در این نشست حضور به هم رسانند. اصولًا رسیدگی به امور ایرانیان خارج از کشور از وظایف ما، به ویژه مسؤولان نظام است. بسیاری از خانواده های ایرانی که در کشورهای مختلف اقامت گزیده اند، نسل جدید و فرزندان آن ها، از فرهنگ ایرانی فاصله گرفته اند؛ به گونه ای که بسیاری از آن ها، زبان فارسی را نمی دانند.

یکی از وظایف ما آشنایی آنان با فرهنگ ایرانی، ادبیات فارسی و حفظ هویت ایرانی- اسلامی آنان است. همچنین بسیاری از آن ها که به حج مشرف می شوند، به مسائل و مناسک حج آشنا نیستند و از تحولات داخل کشور و دستاوردهای انقلاب اسلامی هم آگاهی کمی دارند و یا به خاطر تبلیغات سوء دشمنان و ضد انقلاب بسیاری از دستاوردهای انقلاب اسلامی یا چهره انقلاب به خوبی ترسیم نشده است.

با سمینارهایی که تاکنون درباره ایرانیان داشته ایم، خصوصاً با سخنان دل نشین و عرفانی نماینده مقام معظم رهبری در حج، تأثیرات بسیار خوبی برای ایرانیان شرکت کننده در برداشته و از نزدیک شاهد تغییرات محسوس روحی آنان بوده ایم.

اما همایش نخبگان، معمولًا با دعوت رییس هیئت علمی بعثه مقام معظم رهبری و با شناسایی قبلی از نخبگان داخل کشور و چهره های بانفوذ و فرهیخته شرکت کننده در مراسم حج انجام می گیرد. معمولًا از کشورهای افغانستان، عراق، لبنان، نیجریه، یمن و مانند آن حضور دارند. در این نشست ها معمولًا یکی از عناوین مورد نیاز، انتخاب و با مدعوّین هماهنگ و طرح مبحث می شود و دیدگاه های نخبگان شرکت کننده دریافت شده، جمع بندی می گردد و برای مباحثی که هیئت علمی برای مخاطبان طرح می کند، مورد استفاده قرار می گیرد.

نکته مهم این که این همایش ها، با توقعات و انتظاراتی که ما در داخل کشور از

این گونه نشست ها داریم. متفاوت است. برای این که همایش ها در سرزمین عربستان و در یک کشور بیگانه با توجه به این که مخاطب، سخنران، امکانات قابل دسترسی در داخل کشور بیشتر است، در این جا به سختی به دست می آید؛ از این رو همه ساله با یک سری از مشکلات مواجه بوده ایم.

* درصد موفقیت همایش ها و نشست های تان را نسبت به سال های گذشته چطور ارزیابی می نمایید؟

امسال، نسبت به سال های گذشته بیشتر بود؛ چون با تأکیدی که آیه الله ری شهری در خصوص برنامه ریزی صحیح و غنای محتوایی روی سمینارها داشتند، امسال بعضی از محتوای سخنرانی ها و مقالات از قبل تهیه شده و با توجه به حضور میهمانان از کشورهای مختلف، تنوع حضور میهمانان و همچنین عدم تغییر در سخنران ها موفقیت بهتری داشته ایم.

همه ساله مشکلات و محدودیت هایی در ارتباط با گوشی های ترجمه همزمان داشته ایم، امسال هم همان مشکل وجود داشت. یکی از بهره های چشم گیر این همایش ها، ضبط بسیاری از مطالب، مصاحبه ها، سخنرانی ها و دیدگاه زائران غیرایرانی در این همایش هاست که صداوسیما و رسانه های داخلی ما برای برنامه های آتی استفاده خواهند کرد. دهه فجر، روز زن، روز قدس، روضه رضوان و واحد برون مرزی از این مطالب ضبط شده به خوبی بهره می گیرند.

* جناب عالی با توجه به حضور در کشور تایلند به عنوان رایزنِ فرهنگی، نمود حجاج ایرانی را در بین سایر حجاج چگونه می بینید؟

برنامه حج جمهوری اسلامی ایران نسبت به سایر کشورها دارای ویژگی های خاصی است که بی نظیر است. نظم و همدلی حجاج- که برخاسته از فرهنگ انقلاب اسلامی است- بسیار چشم گیر است. حضور در حرمین شریفین، تدارکات و مسائل اجرایی و ... این ها در کشورهای دیگر، کمتر دیده می شود و به تعبیری حجاج ایرانی

سرآمد هستند، وزانت و نمود خاصی در بین حجاج دیگر دارند و مخاطبانی که با حجاج ایرانی مواجه می شوند، به عنوان کشور استکبارستیز همه مشتاق شنیدن دستاوردهای انقلاب اسلامی هستند، بسیاری از حجاج غیر ایرانی صریحاً می گفتند: «قلب ما برای ایران می تپد، هر وقت فشاری از ناحیه آمریکا به ایران وارد می شود، ما احساس ناراحتی و نگرانی داریم و از طرف دیگر شجاعت و شهامت و استکبارستیزی ایران را تحسین می کنیم و به عنوان یک مسلمان، به ایران اسلامی افتخار می کنیم ...»

بسیاری از آن ها اظهار می کردند که در بسیاری از کشورها که به سختی می توانند اخبار ایران اسلامی را بشنوند، سخنان مقام معظم رهبری و ریاست جمهوری و مسؤولان نظام را با اشتیاق فراوان دنبال می کنند.

* گرایش معنوی حجاج ایرانی را چگونه دیدید و چه راه هایی برای ارتقای بیشتر آن پیشنهاد می فرمایید؟

گرایش معنوی حجاج هم باید در ایران تقویت یابد؛ به بخشی از این امور، باید عنایت و توصیه بیشتری شود، کلاس های اخلاق باید در ایران هم باشد. مسأله خرید ایرانیان یک فرهنگ جا افتاده است و نمی توان آن را اشکال دانست. حضور ایرانی ها در مجالس بعثه که با علاقه و اشتیاق به مطالب گوش می کنند، مثال زدنی است. حضور در دعای کمیل، نظم و توجه به مضامین دعا، حضور در جلسات سخنرانی بعثه، این ها نشانه علاقه مندی و اشتیاق آن هاست؛ به راستی که طالب معنویت هستند. پس قابل تعمیم است و می تواند زمینه این برنامه ها در ایران با جدیت بیشتر پایه گذاری شود.

همایش های برگزار شده در حج ۸۷

همایش هنگامه وصال

همایش «هنگامه وصال» عصر روز سه شنبه (۱) با حضور زائران ایرانی خارج از کشور در بعثه مقام معظم رهبری در مکه مکرمه برگزار شد.

نماینده ولی فقیه، در این همایش از زائران ایرانی خارج از کشور، خواست به ترویج معارف نورانی اسلام و اهل بیت و انقلاب اسلامی، در محل زندگی خود بپردازند و به لحاظ فرهنگی جمهوری اسلامی مظلوم را یاری کنند، تا در صف مهاجران الی الله قرار گیرند.

آقای ری شهری گفت: «حج کامل ترین و بهترین برنامه ای است که اسلام برای خودسازی معرفی کرده است و اگر این برنامه به آن نحو که اسلام می خواهد، پیاده شود، زائر خانه خدا هم خود را و هم خانواده و اطرافیان خود را می تواند از برکات حاصل از آن بهره مند کند.»

وی همچنین اظهار امیدواری کرد که زائران ایرانی خارج از کشور در این سفر نورانی و این مراسم باشکوه، بتوانند نورانیت و معنویت حج را به محل زندگی خود منتقل کنند.

سرپرست حجاج ایرانی، با استناد به روایتی از رسول مکرم اسلام(ص) گفت: «اگر کسی موفق شد به زیارت خانه خدا بیاید، خداوند حوائج دنیوی و اخروی او را برآورده می کند و این سفر معنوی، می تواند سرنوشت زائر خانه خدا، خانواده او و اطرافیانش را تغییر دهد؛ اما انسان در طلب حاجت از خدا و اولیای خدا باید همت بلند داشته باشد و چیزی از خدای متعال بخواهد که سعادت دنیا و آخرت در آن وجود داشته باشد.»

نماینده ولی فقیه با اشاره به یکی از پیام های امام راحل در خصوص حج گفت: «در این سفر معنوی، مهم این است که حاجی بداند دعوت چه کسی را اجابت کرده

۱- ۱۲/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۳ ذی حجه.

و میهمـان کیست و ادب این میهمـانی چیست؟ و انسان بایـد بدانـد در این سـفر معنوی، خودبینی و خودخواهی با خـداخواهی متناقض و آفت رسیدن به معنویت و نورانیت حج است.»

وی گفت: «متأسـفانه تاکنون برنامه ریزی های قابل قبولی برای اسـتفاده از سـرمایه های موجود در خارج از کشور انجام نشده، در حالی که هموطنان ایرانی در اقصا نقاط دنیا بهترین خدمات را می توانند به لحاظ فرهنگی به اهداف نظام مقدس جمهوری اسلامی داشته باشند.»

آیه الله محمدی ری شـهری همچنین به ایرانیان خارج از کشور توصـیه کرد تا زمینه را برای حضور جوانان و نوجوانان خود در سفر عمره و حضور در سرزمین وحی فراهم کنند تا آنان نیز از برکات این اماکن نورانی بهره مند شوند.

در این همـایش، رییس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسـلامی و حجه الاسـلام والمسـلمین راشـد یزدی سـخنرانی کردنـد و طی میزگردی بـا حضور نماینـدگان وزارت امورخـارجه، سازمـان فرهنـگ و ارتباطـات، بعثه مقـام معظم رهبری و سازمان حـج به سئوالات زائران پاسخ داده شد.

همایش نخبگان

این همـایش شامگاه چهارشـنبه (۱) بـا موضـوع «نقش نخبگـان در نـوآوری» برگزار شـد و فرهیختگـان حـوزه و دانشـگاه در خصوص آن به اعلام نظر پرداختند و نظریات خود را درباره ضوابط و معیارهای نوآوری دینی مطرح کردند.

نوآوری در حوزه هـای علمیه، لزوم زمینه سـازی برای تحقق فقه پویـا و مروری بر نوآوری های صورت گرفته توسط حضـرت امام خمینی(قدس سره) از جمله مسائل

۱- ۱۳/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۴ ذی حجه.

مطرح شده در این همایش بود.

در این روز همایش های قدس، روحانیون و امام خمینی(قدس سره) نیز در بعثه مقام معظم رهبری در مکه مکرمه برگزار شد.

همایش منزلت زن

اشاره

در این نشست که روز پنجشنبه (۱) در سالن بعثه مقام معظم رهبری در مدینه منوره برگزار شد، تعداد زیادی از مسلمانان فرهیخته از ده کشور مختلف جهان حضور داشتند. در این همایش چهار سخنران از کشورهای مختلف به سه زبان عربی، انگلیسی و فرانسه، در محوریت زن و نوآوری و شکوفایی اسلامی به ایراد سخنرانی پرداختند.

دکتر رقیه رستم پور، استاد دانشگاه و دبیر این همایش، گفت: «این زنان از زائران کشورهای مختلف اسلامی مانند: تانزانیا، ترکیه، مغرب، مالی، عربستان، عراق، کویت و سودان در این همایش شرکت کردند.»

وی با بیان این که همه ساله چنین همایشی در موسم حج در بعثه مقام معظم رهبری برگزار می شود گفت: «هدف از این همایش که با محوریت نوآوری، زن و شکوفایی اسلامی برپا شد، ایجاد ارتباط بیشتر میان زنان کشورهای اسلامی و تبادل آرا و اندیشه میان آنان بود.»

در این همایش چهار سخنران زن، به زبان های انگلیسی، فرانسه و عربی به طرح دیدگاه های خود پرداخته، همگی بر تأسی زنان مسلمان از اصول متعالی دین مبین اسلام در تقویت بنیان خانواده و تربیت فرزندان تأکید کردند.

خانم رستم پور، حج را فرصت مغتنمی برای هم فکری میان مسلمانان جهان دانست و گفت: «شرکت کنندگان در این همایش، همگی اذعان داشتند که زنان نباید

۱- ۷/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۸ ذی قعده.

به دلیـل التزامات دینی، خود را از حرکت های علمی جـدا کرده، بلکه با اسـتفاده از علوم مختلف در تربیت و پرورش صـحیح فرزندان خود و جامعه پیش گام باشند.»

سخنان سرپرست حجاج ایرانی

بسم الله الرحمن الرحیم

(إِنَّ أَوَّلَ بَیْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِی بِبَکَّهَ مُبارَکاً وَ هُدیً لِلْعالَمِینَ) (۱).

خوش آمـد عرض می کنم خـدمت همه خواهران فرهیخته که از بلاد مختلف اسـلامی به سـرزمین وحی آمـده اید و اکنون در کنار مرقد نورانی پیامبر اعظم و خاندان پاکش آماده می شوید برای زیارت خانه خدا و انجام مناسک حج.

فریضه حـج یک فرصت گران بها و بی بدیل است که خدای متعال در اختیار ما قرار داده است؛ هم فرصت است برای شـخص مسلمان و هم فرصت برای امت اسلامی.

برای یک مسلمان، حج فرصت ورود به یک فضای سراسر نور و معنویت است. یک مسلمان با بهره گیری از این فرصت، خود را از زنـدگی روزمره- که بـا انـواع غفلت هـا و آلودگی هـا همراه است- خـارج می کنـد و بـا انجـام این فریضه که ریـاضتی اختیاری است و در روایات اسـلامی نوعی جهاد نامیـده شـده، از انواع کـدورت های باطنی پاک می شود و تولدی نو پیدا می کند؛ چنان که از پیامبر خدا(ص) روایت شده که می فرماید: «مَنْ حَجَّ لِلهِ فَلَم یَرْفُثْ و لَم یَفْسُقْ، رَجَعَ کَیوم وَلَدَتْهُ امُّهُ» (۲).

و در حـدیثی دیگر آمـده: «حُجُّوا، فَانَّ الحَجَّ یَغْسِلُ الـذُّنُوبَ کَما یَغْسِلُ الماءُ الدَّرَنَ» (۳). این ریـاضت اختیاری با احرام؛ یعنی حرام کردن ۲۴ چیز برخود آغاز

۱- آل عمران: ۹۶

۲- صحیح بخاری، ج ۲، ص ۵۵، ح ۱۴۴۹ و ص ۶۴۵، ح ۱۷۲۳ و ص ۶۴۶، ح ۱۷۲۴

۳- المعجم الاوسط، ج ۵، ص ۱۷۷، ح ۴۹۹۷؛ الدرالمنثور، ج ۱، ص ۵۰۷

می گردد و بـا این اقـدام، مظـاهر تفـاخر و عوامـل راحت طلبی از انسان جـدا می شود، هر چه جلوه خودخواهی است از انسان جـدا می گردد و بـدین سان برای زیارت خانه خـدا و خداخواهی دعوت می گردد و بالاخره به منطقه تجلی نور مطلق نزدیک می گردد.

اما باید توجه داشت که برکات حج در منافع فردی خلاصه نمی شود، حج یک فرصت مهم برای امت اسـلامی نیز هست، حج وسـیله در کنـار هم قرار گرفتن اقوام و مـذاهب مختلف اسـلامی است، مسـلمانان بایـد از این فرصت نهایت بهره برداری را در جهت احیای ارزش های اسـلامی و تجدیـد مجد و عظمت اسـلام و تحقق وعده الهی در پیروزی اسـلام بر همه ادیان را داشـته باشند.

بی تردید برای برخورداری امت اسلامی از منافع حج، زنان مسلمان همانند مردان مسلمان مسؤولند. زنان مسلمان با بهره گیری از نورانیت حـج، بایـد در گـام نخست با جایگاه زن در اسـلام آشـنا شونـد و در گام دوم، در جهت انجام مسؤولیت های خود برای احیای ارزش های اسلامی تلاش کنند.

زنان مسـلمان باید با پیروی از آموزه های اسـلام و شناخت هرچه بیشتر قدر و منزلت انسانی خویش، تلاش همه جانبه ای برای رشـد و ارتقای حیات فردی، خانوادگی و اجتماعی خود داشـته باشـند. با رفع عوامل عقب ماندگی، فقر، بی سوادی، بیماری و بی عدالتی، زندگی شایسـته و درخور یک انسان مسلمان، همراه با آرامش، رفاه، سرافرازی و رشد و بالندگی در ابعاد مادی و معنوی برای خود و خانواده خود رقم بزنند.

همچنین با بهره برداری هوشـمندانه از جنبه های مثبت توسـعه و مدرنیزم، برای حل مشکلات و مسائل خود، چشم به مدل های آزمـایش شـده و شـکست خورده و نسـخه های پیچیـده شـده بر اساس تفکر مادی دنیای غرب ندوزنـد. بلکه با الهام از تعالیم نجات بخش اسلام، دینی که مکتب سلامت، امنیت، آرامش، صلح،

مهرورزی، عدالت، علم و مدنیت است و برای همه ابعاد رفاه و آرامش زندگی بشر دستورالعمل های دقیق دارد؛ راه خود را برای سعادت و خوشبختی انتخاب کنند.

راهی که به دور از هرگونه افراط و تفریط و بر اساس فطرت انسان ها، ویژگی های خاص جسمی و روحی زن و مرد را در نظر گرفته است و با بها دادن به جایگاه مهم و حساس نهاد خانواده، به جای وارد کردن زن و مرد در عرصه رقابت ها و کشمکش های خودخواهانه جنسیتی، روحیه هم بستگی، وظیفه شناسی، مسؤولیت پذیری، ایثار و از خودگذشتگی را در زن و مرد تقویت می کند. تا با محور قرار دادن کانون خانواده موجبات رشد و بالندگی جامعه خود را فراهم سازند.

امروزه شعار برابری کور و بدون قید و شرط زن و مرد، نه تنها موجب رفع نابرابری ها به طور کامل نشده، بلکه موجب اختلاط نقش ها و تشدید رقابت ها و کشمکش های خودخواهانه جنسیتی، واگذاری وظایف و مسؤولیت ها، تقویت روحیه فردمحوری زن، مرد و فرزند در عرصه خانواده، افزایش انواع فشارها و اضطراب های حاصل از تحمل نقش های غیر فطری و غیر طبیعی، بی پناهی و سردرگمی فرزندان، اضمحلال خانواده و در یک کلام، در مخاطره قرار گرفتن نسل انسان شده است.

در دنیای امروز شایسته است، جوامع اسلامی فارغ از هیاهوها و جنجال های مادی گرایانه و برابری طلبی های جنس گرایانه، با برخورداری از آموزه های غنی اسلامی مبتنی بر منزلت و کرامت واقعی انسان، شعار عدالت خواهی و کمال خواهی را سرلوحه همه برنامه ها و حرکت های خود قرار دهند و تمامی تلاش و همت خود را صرف شکوفایی و بالندگی همه اقشار جامعه کنند.

با چنین تفکری بود که بنیان گـذار جمهوری اسـلامی ایران حضـرت امام خمینی(قدس سـره) ندای آزادی و آزادگی مردان و زنان را در سال های شکل گیری انقلاب اسلامی سر داد و فرمود:

«زنان از نظر اسـلام، نقش حساسی در بنای جامعه اسلامی دارند و اسلام زن را تا حدی ارتقا می دهد که او بتواند مقام انسانی خود را در جامعه بازیابـد و از حـدّ شـئ بودن بیرون بیایـد و متناسب با چنین رشـدی، می تواند در ساختمان حکومت اسـلامی مسؤولیت هایی به عهده بگیرد».

و همچنین فرمود: «زن مظهر تحقق آمال بشـر است، زن پرورش دهنده زنان و مردان ارجمند است و از دامن زن، مرد به معراج می رود.»

تا پیش از انقلاب اسـلامی، زنان ایران عمدتاً به دو گروه تقسـیم می شدند: یک دسـته زنان سنتی خانه نشین که با اکتفا کردن به نقش های محدود در چهار دیواری خانه، در عرصه های علمی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی کمتر ظاهر می شدند.

دسته دوم زنان مدرن و تجددگرا که عمدتاً با پشت پا زدن به ارزش های اخلاقی، دینی و نقش های خانوادگی، نوعی حضور اجتماعی را برای خود رقم زده بودند.

با پیروزی انقلاب اسلامی و با تأسی بر اندیشه های تابناک حضرت امام خمینی(قدس سره)، قشر جدیدی از زنان هویت یافتند که بـا حفـظ ارزش هـای اخلاـقی و دینی و بـا پـای بنـدی به نقش هـای خـانوادگی در عرصه های علمی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جامعه حضوری آگاهانه و هوشمندانه داشتند.

در واقع نوآوری انقلاب اسلامی نسبت به حقوق زن، چیزی جز بازگشت به اصول و ارزش های راستین اسلامی نبود و درست همین امر، زمینه را برای شـکوفایی جـامعه و اسـتعدادهای زنـان مسـلمان ایرانی در زمینه هـای گونـاگون فراهم کرد و در سـال جاری که سـی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسـلامی است و از طرف مقام معظم رهبری سال نوآوری و شکوفایی نامیده شده، بیش از هر وقت دیگر شکوفایی زن

مسلمان ایرانی قابل ارائه است.

و این روند همچنان ادامه یافت تا امروز که دنیا، زن ایرانی را نه از زاویه جذابیت های ظاهری و جسمانی و به عنوان مدلی در کلکسیون های مد و زیبایی، بلکه انسانی ارزش مند و توان مند و برخوردار از اندیشه ای والا، نبوغ، درخشش و توان مندی های مختلف علمی، اجتماعی و نیز ایثارگر و سخت کوش در عرصه های مختلف انقلابی و اجتماعی و مسؤولیت پذیر، با نشاط و موفق در زندگی خانوادگی شناخته است.

آری، به فرموده رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیه الله خامنه ای:

«تضییع حقوق زنان، تهمت از سوی کسانی است که شأن والای زن ایرانی را- که با حفظ حجاب و حد شرعی، در برترین فعالیت های کشور شرکت می ورزد- نمی پسندند و ابتذال حاکم بر روابط زن و مرد و بهره کشی ناجوانمردانه از زن در جوامع غربی را، نسخه مطلوب در حیات اجتماعی زن می شمرند».

خودباوری و سخت کوشی زنان طی سه دهه پس از پیروزی انقلاب اسلامی و سیاست گذاری، برنامه ریزی و توجه مسؤولان در جمهوری اسلامی ایران جهت رفع کاستی های به جا مانده از قبل، موجب شده که زنان ایرانی علاوه بر انجام وظایف و مسؤولیت ها و ایفای نقش خانوادگی، در زمینه های سواد، آموزش، علم، پژوهش، فرهنگ، هنر، بهداشت، سلامت و مشارکت های اجتماعی و اقتصادی و سیاسی رشد چشم گیری داشته باشند.

امیدوارم شما بزرگواران، به برکت حضور در سرزمین وحی، پیام آور معنویت و نورانیت برای خانواده های خود و مسؤولیت شناسی در جامعه خود باشید.

سخنان آیه الله مصباح یزدی

یکی دیگر از سخنرانان این همایش آیه الله محمدتقی مصباح یزدی، رییس

شورای عالی مجمع جهانی اهل بیت بود که با طرح سؤالاتی در مورد نوآوری، درباره معیارها و قلمرو آن به ایراد سخن پرداخت.

وی گفت: زنان درعرصه توسعه می توانند با حفظ ارزش های ثابت اسلامی به پیشرفت های صنعتی برسند؛ نمونه هایی که ایران بسیار به دنیا عرضه کرده است.

ازمعجزه های این قرن است که زنان با حفظ ارزش های ثابت اسلامی در عرصه های تکنولوژی، ابتکار، خلاقیت و اختراع همپای مردان پیش میروند و خانواده را حفظ می کنند.»

سخنان خانم دکتر بُشری حسین از عراق

یکی دیگر از سخنرانان این نشست خانم دکتر بُشری حسین بود؛ ایشان گفت: «غرب، خانواده پیوسته را از هم جدا کرد، در حالی که خانواده باید به هم پیوسته باشد و زن محور این پیوستگی است.»

همایش بین المللی منزلت زن امروز در محل بعثه مقام معظم رهبری در مدینه منوره با حضور تعدادی از شخصیت های فرهنگی و فرهیخته زنان مسلمان کشورهای مختلف برگزار شد.

این استاد عراقی با بیان این که عراق یک کشور جنگ زده است، گفت: «اکنون زنان در عراق تلاش می کنند تا با نوآوری در یک کشور جنگ زده، فرزندان خود را با تربیت صحیح به ساحل آرامش برسانند».

وی با بیان این که زنان عراقی در تلاش اند تا در همه عرصه ها در جامعه حضور پیدا کنند گفت: «درعراق، کشوری جنگ زده که مردم را از اعتقاداتشان دور می کنند، زن می تواند نقش مهمی درشکوفایی اسلامی داشته باشد.»

برگزاری همایش قدس

اشاره

همایش بین المللی قدس در مکه مکرمه، روز چهارشنبه (۱) با حضور شخصیت های برجسته جهان اسلام در بعثه مقام معظم رهبری برگزار شد.

این همایش با حضور جمعی از اندیشمندان و صاحب نظران کشورهای اسلامی در سالن اجتماعات بعثه مقام معظم رهبری در مکه مکرمه آغاز به کار کرد.

به گزارش واحد ارتباطات خبری بعثه مقام معظم رهبری، در این همایش نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی و سخنرانانی از کشورهای مختلف درباره شرایط موجود در فلسطین و جهان اسلام سخنرانی خواهند کرد.

سخنان نماینده ولی فقیه در همایش قدس

آقای ریشهری، در جمع علما و فرهیختگان کشورهای اسلامی گفت: «تأسیس کشور فلسطین که پایتحت آن تمام شهر قدس باشد، از اصول مورد تأکید ماست. جبران خسارت آوارگان و پایان دادن به اسکان آنان در کشورهای عربی و غیر عربی، نابودی شهرک های صهیونسیت نشین، آزادسازی کامل سرزمین و برچیده شدن دیوار حائل نژادپرستانه از دیگر اصول مورد تأکید نظام جمهوری اسلامی است.»

امیرالحاج جمهوری اسلامی ایران افزود: «به مردم فلسطین نیز می گوییم که باید از انتفاضه ارزش مند خود حمایت کنند؛ زیرا پیروزی تنها با ایستادگی به دست می آید.»

ایشان اظهار داشت: «مقاومت شکوهمند لبنان که تنها پیروزی تاریخ مبارزه با دشمن را تحقق بخشیده است، بهترین الگو در مسیر حرکت فلسطینیان است.»

آقای ری شهری با توجه به وضعیت نوار غزه گفت: «همایش قدس امسال نیز طبق روال هر سال برگزار می شود، اما شرایط محاصره ظالمانه تحمیلی بر نوار غزه که با

۱- ۱۳/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۴ ذی حجه.

وجود تلقی آن به عنوان یک فاجعه انسانی از سوی سازمان ملل متحد، با سکوت مجامع بین المللی و عربی روبه روست، بر این همایش سایه افکنده است.»

نماینده ولی فقیه گفت: «قدس در طول دوره های تاریخ اسلام، به ویژه در رویارویی با صلیبی ها، استعمار، استکبار و رژیم نامشروع زاییده آن ها، نقش فرهنگی و تمدنی ویژه ای ایفا کرده و مردم آن ها همواره با ظلم و ستم و تجاوز مقاومت کرده اند.»

ایشان با تصریح به این که راز تداوم آرمان قدس در قداست آن نهفته است گفت: «این آرمان هم اکنون نه تنها نزد مسلمانان که در اندیشه پیروان سایر ادیان آسمانی و نیز در مظلومیت اهالی آن و در خواست های عادلانه آن ها که با وجود همه جنایت های اشغال گران علیه مردم و سرزمین، ناموس، اموال و دارایی و جان خود و بستگانشان، گوش شنوایی در جهان نمی یابد.

به همین دلیل است که آرمان فلسطین به مسأله محوری همه افراد امت اسلامی تبدیل شده و بلکه به صورت پایه اصلی وحدت آن ها در مواجهه با پروژه صهیونیستی درآمده است.»

نماینده ولی فقیه با اشاره به تأکیدات رهبر فقید انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی(قدس سره)، در خصوص مسأله آزادی فلسطین اظهار داشت: «امام راحل، این مسأله را آن را از دایره تنگ ملی گرایانه خارج ساخت و به یک شعار اصلی امت اسلامی تبدیل کرد.»

امیرالحاج جمهوری اسلامی ایران گفت: «اکنون مظلومیت مردم فلسطین نیز با وجود سلطه استکبار بر سازمان ها و سازوکارهای بین المللی، مورد توجه جامعه جهانی قرار گرفته است. در شرایط کنونی می توان گفت هر راه حلی که عدالت و انصاف را در مورد صاحبان اصلی سرزمین فلسطین در نظر نگیرد، حتی اگر مورد حمایت همه قدرت های بزرگ باشد، توفیق نخواهد یافت.»

وی با اشاره به طرح های مادرید، اسلو و همچنین نقشه راه و شرم الشیخ و نیز اقدامات کمیته چهارجانبه بین المللی- که اخیراً نشست خود را مانند نشست های گذشته بی ثمر بیان کرد- افزود: «اسرائیل حقوق فلسطینیان را همیشه نادیده گرفته و اصولًا به هیچ قراردادی که امضا می کند، پای بند نیست، سرنوشت اسلو بهترین دلیل برای این واقعیت است.»

آقای ری شهری گفت: «شگفت آن که کشورهای منطقه در تلاش برای پیش برد این طرح با وجود بی اعتنایی اسرائیل هستند و اقدام به عادی سازی روابط می کنند و همه توان سیاسی، تبلیغاتی و دیپلماتیک خود را در این راه به کار می گیرند.»

وی تصریح کرد: «برخی محافل رسانه ای و سیاسی منطقه هم اخیراً استفاده از پرچم صهیونسیتی را مجاز می شمرند، در صورتی که در طرف مقابل هر نشان فلسطینی مردود شمرده می شود.

سرپرست حجاج ایرانی گفت: «چرا یک و نیم میلیون نفر از مردم غزه به فراموشی سپرده می شوند و آن ها را رها می کنند تا در معرض کشتار و مرگ ناشی از گرسنگی و بیماری قرار گیرند و حتی عرصه بر آن ها تنگ تر می شود و معابر بسته می شود تا از زندگی راحت و سفر آنان حتی به دیار وحی جلوگیری شود؟

جمهوری اسلامی ایران از آغاز، حمایت کامل خود را از مسأله فلسطین اعلام و در این راه، بسیاری از فشارها و تهدیدات را شاهد بود. اما دفاع از قدس را همواره از اصول ثابت خود دانسته، همه توان خود را در حمایت از این مسأله به کار گرفته است.»

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت در پایان، اعلام روز جهانی قدس را از جمله نوآوریهای امام راحل برشمرد و استفاده از همه فرصت ها برای مطرح کردن آرمان فلسطین در میان امت و از جمله کنگره بزرگ سالانه حج لازم دانست.

همایش علمای اسلام

این همـایش در روز جمعه (۱) با حضور با شـکوه علمای جهان اسـلام در سالن اجتماعات بعثه مقام معظم رهبری برگزار شـد. در این همایش نماینده ولی فقیه با اسـتناد به روایتی از امام باقر(ع) گفت: «کسـی که در انتظار حضرت امام مهدی(عج) باشد، از پاداش کسی بهره مند می شود که با سلاح در حال حفاظت از پیامبر اعظم(ص) است.»

نماینـده ولی فقیه در امور حـج و زیارت گفت: «دعا برای فرج امام عصـر(عج) از تکالیف منتظران است، اما باید توجه داشـت که تکالیف منتظران حضرت بقیه الله(عج) بیش از دعاست و نباید در این زمینه صرفاً به دعا اکتفا نمود».

آقـای ری شـهری، آمـاده سازی جهان برای حکومت جهانی اسـلام به رهبری مهـدیِ آل محمـد(ص) را از جمله وظایف مهم منتظران امام عصـر(عج) برشـمرد و گفت: «امام خمینی(قدس سـره) از مصادیق بارز منتظران امام عصر در تاریخ تشیع است که علاوه بر انجام تکالیف عبادی، بیشترین زمینه سازی را برای ظهور حضرت مهدی(عج) در جهان ایجاد کرد.

هر کسـی بنا به اسـتعدادها و زمینه های فردی و مسؤولیت هایی که برعهـده دارد، باید برای ظهور امام عصـر(عج) زمینه سازی کنـد و وظیفه روحانیون و مبلّغان دینی به عنوان سـربازان امام زمان(عج) رساندن معارف اهل بیت(ع) به گوش جهانیان و تبلیغ عملی سخنان اهل بیت و ارزش هایی است که اهل بیت(ع) بدان دعوت کرده اند.»

وی با اسـتناد به روایتی از امام رضا(ع) گفت: «اگر جهانیان با معارف اهل بیت(ع) آشـنا شونـد، از ایشان تبعیت خواهنـد کرد. تفقه در دین و همه سونگری را از مهم ترین

۱- ۱۵/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۶ ذی حجه.

ویژگی های یک مبلّغ دینی دانست و گفت: «مبلغ دینی باید بتواند به معارف اهل بیت(ع) در زمینه های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، خانوادگی و اخلاقی آشنا باشد و آن ها را به مردم معرفی کند.»

سرپرست حجاج ایرانی گفت: «دانشکده علوم حدیث، آمادگی دارد تا با همکاری مترجمان توانا و افراد مؤثر، کتاب های منتشر شده خود را در زمینه های احادیث و معارف اهل بیت(ع) به زبان های مختلف دنیا به جهانیان ارائه کند.»

وی در این مراسم همچنین با اشاره به وضعیت اسفبار مردم مظلوم و ستم دیده فلسطین در محاصره غزه و با دعا برای آزادی و دفع ستم اشغال گر اسرائیل از آن سرزمین تصریح کرد: «متأسفانه کشورهای اسلامی در این زمینه سکوت کرده اند، در حالی که همه روزه، تعداد زیادی از افراد محاصره شده در این فاجعه انسانی به دلیل نبود دارو و غذا جان می بازند؛ از این رو باید دولت های اسلامی به هوش بیایند و در مقابل این فاجعه انسانی ایستادگی کنند.»

همایش بین المللی اهل بیت:

اشاره

همایش بین المللی اهل بیت در مکه مکرمه روز پنج شنبه (۱) با حضور شخصیت های برجسته جهان اسلام در بعثه مقام معظم رهبری برگزار شد.

آقایان، آیه الله آصفی، عضو محترم شورای عالی مجمع اهل بیت، هادوی تهرانی، عضو شورای عالی مجمع اهل بیت، اکرم برکات، عضو مقاومت اسلامی لبنان، دکتر موسی جعفری، مؤسس مرکز اسلامی ولی عصر نیوجرسی آمریکا، پروفسور حسین حاتمی از ترکیه، شیخ نورمحمد، امام جماعت سویتو آفریقای جنوبی ژوهانسبورگ، سید محمدتقی نقوب، قائم مقام مسؤول تبلیغات

۱- ۱۴/ ۵/ ۸۷، مطابق با ۵ ذی قعده.

اسلامی نهضت جعفری پاکستان و جلال الدین صغیر رییس فراکسیون ائتلاف یک پارچه عراق از جمله سخنرانان این همایش بودند که مطالب برخی از آنان را مرور میکنیم.

مطالب مطرح شده در این همایش به طور هم زمان به زبان های عربی، انگلیسی، ترکی و فرانسه ترجمه می شد.

سخنان آیه الله آصفی

ایشان در این نشست در سخنانی به مشکلات مسلمانان و اقدامات سلطه طلبانه فرهنگی غرب در ابعاد مختلف اشاره کردند و به برخی اتفاقات اخیر و بروز جریانات فکری که مجموع آن ها در فضای ذهنی غرب بوده، این عوامل را نشانه فشار سیاسی اقتصادی و فرهنگی غرب دانستند.

وی استقامت همه جانبه بر کتاب و سنت، نفی تفکرات نظام سلطه، توجه همه جانبه به مشکلات جهان اسلام و ردّ سلطه فرهنگ غرب و نفی اسرائیل در قبال انفعال جهان عرب را از بنیان های فکری انقلاب اسلامی ایران برشمرد و در مقابل، استفاده ابزاری از تروریسم، اشغال کشورهای اسلامی، دامن زدن به تفرقه و قوم گرایی و هدر دادن منابع امت اسلامی را از نشانه های حضور غربیان در جهان اسلام ذکر کرد.

سخنان شیخ جلال الدین صغیر از عراق

وی که یکی از روحانیون سرشناس عراق است، در این همایش با تشریح اوضاع اسف بار جاری عراق گفت: «دردهای ملت عراق در حالی است که جهان، تماشاگر آن است و فقط تعداد اندکی از کشورها به عنوان حامیان ملت های مستضعف به یاری آن ها شتافته اند ....

اما اصرار ملت عراق بر ایمان و توسل به اهل بیت(ع) و پای بندی به رهبری علمای دینی و ماهیت حکیمانه رفتار آیه الله سیستانی و هوشیاری رهبران سیاسی، مجموعه

عواملی است که توانسته از مشکلات جاری عبور کند. کسانی که به مکتب علی(ع) و امام حسین(ع) عقیده دارند، از چند موشک نمی هراسند و خودروهای بمب گذاری شده در عراق- که در برخی روزها به ۲۵ عدد می رسد- نتوانسته است آرای مردم را بشکنند.»

وی درگیری های نظامی در ماه های اخیر را جنگ علیه مسؤولان ندانست، بلکه آن را جنگ علیه مردم عراق برشمرد که پرچم مقاومت را با خود به همراه داشت: ولی این نماینده عضو ائتلاف عراق یک پارچه تأکید نمود: «بین این مقاومت و مقاومتی که در دیگر جاهای دنیا همانند لبنان رایج است، تفاوتی بنیادین وجود دارد؛ چراکه این تفاوت فتنه انگیزی است.»

سخنان شیخ اکرم برکات از لبنان

ایشان که عضو مقاومت اسلامی لبنان است، در این همایش به مفاهیم اساسی حج از توحید تا عرفان اشاره کرد و اظهار داشت: «پیامبر، دینی را پایه گذاری کرد که بر دیگر ادیان برتری داشته و در ادامه این راه، اهل بیت(ع) بیان کننده پیام دین بوده اند.

وی با اشاره به سیر تاریخی مجاهدات ائمه در استقرار احکام الهی، نهضت امام خمینی(قدس سره) در قرن اخیر را مورد توجه قرار داد و گفت: «امام خمینی(قدس سره) در این مسیر، دولت اسلامی را بر اساس دین پیامبر پایه گذاری نمود و بر اساس تجربه این انقلاب توانست به این پرسش پاسخ دهد که علت پیشرفت برای غرب چیست و عقب ماندگی کشورهای اسلامی به چه عواملی بستگی دارد.»

شیخ برکات، پیروزی تموز را یکی از نمونه های الهام گیری از فرهنگ محمدی و اهل بیت دانست و اعلام کرد: «پیروزی این جنگ، مجدی غرورآفرین بود که سربازان دشمن دچار اختلالات روانی شدند و جرئت تفکر حمله را در سر نمی پرورانند.»

سخنان سید محمدتقی نقوی از پاکستان

وی که رییس دانشکده جعفری پاکستان است، با قرائت آیه تطهیر و به استناد این آیه، به ارتباط عمیق قرآن و اهل بیت پرداخت و این آیه را نشانه ارتباط مستحکم قرآن و اهل بیت و ارتباط لاینفک آن ها دانست.

وی افزود: «دین کامل نمی شود، مگر با ضمانتی مستحکم که ائمه هُدی چنین پشتوانه ای برای دین را دارا هستند.» نقوی با اشاره به تحریف های انجام شده در برخی کتاب های آسمانی در طول تاریخ، مصون ماندن قرآن از هر نوع تحریف را در سایه مجاهدت ائمه و پیروان اهل بیت در طول زمان دانست.

وی تأکید کرد: «امروز در نتیجه ولایت است که دین محفوظ مانده و امام خمینی(قدس سره) در همین راستا گام برداشته است.»

سخنان دکتر موسی جعفری از آمریکا

وی پایه گذار مرکز ولی عصر(عج) در ایالت نیوجرسی آمریکاست و در سخنانی با طرح این سؤال که «چرا نمی توانیم به اهل بیت نزدیک تر شویم»، اظهار داشت: «تنها راه نزدیک شدن به اهل بیت، تطهیر روح خودمان است و در این صورت با نزدیکی به ائمه اطهار، اعمال ما نیز تطهیر می شود.»

وی افزود: «برای آن ها که در غرب زندگی می کنند معرفت صحیح اهل بیت، ضروری است و این امر میسر نمی شود، مگر این که از خداوند بخواهیم در این راه به ما توفیق درک و شناخت عنایت کند.»

۵. مدیریت اهل سنت

سخنان حجت الاسلام و المسلمین عطاران

اشاره

مدیریت اهل سنت بعثه مقام معظم رهبری، در نشست خبری درباره وضعیت کاروانهای اهل سنت و عمل کرد مدیریت را تشریح کرد

جایگاه اهل سنت ایران

آقای عطاران گفت: «با توجه به تبلیغات فراوان رسانه های مخالف ایران، سؤالی که همیشه برای بسیاری از زائران خارجی وجود دارد، این که رفتار با اهل سنت در ایران چگونه است؟ آیا تحت فشار قرار دارند یا در شرایط عادی هستند؟»

ایشان اظهار داشت: «اهل تسنن در ایران در زمینه های مختلف مذهبی، سیاسی، آموزشی و اقتصادی وضعیت مناسبی دارند و دارای مراکز آموزشی، مسجد و مانند آن هستند و در اجرای مناسک دینی کاملًا آزاد می باشند.»

عطاران تصریح کرد: «زائران ما همانند سایر زائران از ایران به عربستان اعزام می شوند و بعضاً حتی نزدیک ترین هتل های نزدیک حرم به آن ها اختصاص می یابد.»

مدیر واحد اهل سنت حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت اظهار داشت: «در حالی که وهابیون زیارت دوره را نهی می کنند اما کاروان های اهل سنت ما با حضور علمای خود این اماکن را زیارت می کنند؛ این موضوع نشان می دهد که اهل سنت ما با وهابیت، صفی جدا دارند و تحت تأثیر آن ها نیستند.»

وضعیت کاروان های اهل سنت

آقای عطاران گفت: «بیش از هجده سال است که معاونت اهل تسـنن برای اعزام زائران سنّی در بعثه مقام معظم رهبری فعالیت می کند و فعالیت ها در دو بخش داخل و خارج از کشور انجام می شود».

مدیر واحد اهل سـنت با اشاره به این که امسال ۸ هزار ۴۰۰ زائر سـنّی از ایران به عربستان اعزام شدهاند، گفت: «این زائران در قالب ۵۱ کاروان به مکه معظمه و مدینه منوره می روند. و ۱۰۰ روحانی و ۲۵ معینه کاروان آنان را همراهی میکنند.

وی تبلیغات دشـمنان را در خصوص ارائه نامطلوب خدمات به اهل سـنت غیرواقعی خواند و افزود: «زائران اهل سنت امسال در بهترین نقطه و نزدیک ترین هتل ها به مسجدالحرام و مسجدالنبی(ص) اسکان یافته اند».

عطاران اظهار داشت: «امسال بهترین و شایسـته ترین روحانیون اهل سنت برای حضور در کاروان های اهل سنت انتخاب شدند و در آینده درصدد هستیم معینه ها نیز در همه کاروان های اهل سنت حضور داشته باشند.

گفت وگو با حجه الاسلام و المسلمین خراسانی

(جانشین مدیریت اهل سنت)

* درباره فلسفه تشکیل مدیریت اهل سنت و اهمّ مأموریت های آنان بفرمایید؟

بخش اهل سنت بعثه در سال ۷۱ با دعوت جمعی از شخصـیت های اهل سنت کشور، به عنوان مهمان بعثه راه اندازی شده، به مرور شرح وظایف جامعی برای آن تبیین شد.

تمام مأموریت ها و وظایفی که امور روحانیون نسـبت به کاروانهای شیعه دارد، این مدیریت نیز در قبال کاروان های اهل سنت دارد. تحقق این مأموریت ها نیاز به آموزش و پژوهش و مانند آن دارد که ما سعی کردیم تا حدودی آن را تأمین کنیم.

* فعالیت های پیش موسم مدیریت چه چیزهایی بوده است؟

تا سال گذشته، تعداد روحانیون کافی نبود، با برگزاری آزمون های منطقه ای و

پـذیرش افراد جدیـد سـعی کردیم این نقیصه را جبران کنیم و برای رفع این مشـکل، بـا انجـام سه آزمون کتبی و مصاحبه های علمی که در مرکز سیسـتان و بلوچستان، کرمانشاه و هرمزگان، همچنین برگزاری جلسات مصاحبه در کردستان و ارومیه، سعی کردیم تـا حـدودی نیازهایمـان را برطرف کنیم. این آزمون هـا برای جـذب معین و معینه بوده و بـا حضور خواهران و برادران انجام شد.

کار دیگر ما، نسبت به روحانیونی بود که دوره آموزش «سفیران تقریب» را گذرانده و در مصاحبه هم پذیرفته شده بودند؛ این گروه کـه به عمره کـارآموزی اعزام شدنـد، ۵۰ نفر از ایـن افراد، همراه بـا سـه نفر از اساتیـد برای ایـن کـه به صـورت عملی و میدانی با وظایف خود آشنا شوند و تجربیات لازم را کسب کنند، به عمره اعزام شدند.

سوم، برای اولین سـال برگزاری آزمون غیرحضوری «ویژه اهـل سـنت» برای روحـانیون، معین هـا و معینه هایی که قرار بود در سال جاری به حج اعزام شوند برگزار شد، پنج منبع در زمینه تاریخ اسلام، اماکن مکه و مدینه، زیارت پیامبر اکرم(ص) و اولیا و تفسـیر آیـات حـج برایشـان ارسال می شـد. در مجموع برای ۱۳۰ نفر از روحـانیونی که در سـال جاری قصـد اعزام داشـتند، آزمون غیرحضوری برگزار شـد و ۱۲۰ سؤال به صورت تستی از این منـابع و همچنین از فقه شـافعی و حنفی طراحی گردیـد و روحانیون به صورت غیرحضوری در این آزمون شرکت کردند.

چهـارمین فعـالیت مـا گردهم آیی بزرگ روحانیون و کارگزاران حـج اهل سـنت در تهران بود. این نشـست یک روز پیش از دیدار با مقام معظم رهبری، انجام گرفت و سپس مدعوین در دیدار با مقام معظم رهبری نیز شرکت کردند.

پنجم، بازچاپِ مناسک فقه حنفی و شافعی که در شمارگان ۳۰۰۰ انجام شد.

ششـم، تولیـد نرم افزاری برای معرفی امـاکن مکه و مـدینه بـا توضـیحات جنـاب مولـوی اسـحاق مـدنی، مشـاور محـترم رییس جمهوری در امور اهل سنت که در ۳۰۰۰ حلقه برای توجیه کاروان های اهل سنت آماده و ارسال شد.

هفتم، همه ساله حدود ۱۵ نفر از روحانیون، دانشگاهیان، مسؤولان سیاسی و معتمدین و ریش سفیدان اهل سنت را به عنوان میهمان دعوت می کنیم. در بین میهمانان اهل سنت، امسال مشاور رییس جمهور، نماینده مجلس، استاد دانشگاه، نویسنده، امام جمعه، معتمد اقوام و روحانیون برجسته را شاهد بودیم.

* در خصوص آموزش روحانیون هم توضیحاتی بفرمایید.

ما در بخش آموزش چهار سطح پیش بینی کرده ایم:

۱. آموزش تمهیدی؛ این آموزش با هدف بهره مندی جمع بیشتری از روحانیون اهل سنت از فضای حج برگزار می شود، به دلیل پیچیدگی مسائل حج، بسیاری از روحانیونی که از تحصیل فاصله گرفتند و در مناطق دوردست مشغول خدمت می باشند، با توجه به گستردگی و تنوع سؤالات موفق نمی شوند نمره لازم را در آزمون های حج کسب کنند؛ از این رو با کمک مناطق، آموزش تمهیدی برایشان در نظر گرفتیم و با این آموزش ایجاد آمادگی می کنیم پس این دسته از افراد برای شرکت در آزمون اصلی مهیا می گردند.

۲. آموزش بدو خدمت: پس از برگزاری آزمون و قبولی مصاحبه علمی؛ این آموزش برای قبول شدگان انجام می گیرد.

این آموزش در هشت واحد طراحی شده و مباحثی را مانند: فقه مقارن، کلام مقارن، تقویت مهارت های مدیریتی فرهنگی در کاروان ها، آشنایی با اماکن مکه و مدینه در خود دارد. این آموزش را معمولًا در تهران یا در قالب اردوهای سیاحتی برگزار می کنیم.

۳. دوره عمره کارآموزی: پس از موفقیت روحانیون درگذراندن آموزش بدو خدمت و قبولی در آن، به این عمره مشرف می شوند که مدت ۱۲ روز است و روحانیون به صورت علمی با مسؤولیت ها و وظایف خود در کاروان ها آشنا می شوند و در حقیقت به گونه ای آموزش های عمره کارآموزی مکمل دوره های قبلی است. بسیاری از دانستنی ها، به صورت میدانی انجام می شود؛ مثل آشنایی با اماکن مکه و

مدینه و انجام مناسک.

۴. آموزش مکاتبه ای: این آموزش هر سال نسبت به کسانی که قصد اعزام به حج در آن سال را دارند، اجرا می شود. اما می توان آن را تعمیم داد. این کار با هدف نوآوری و به روز شدن اطلاعات انجام می شود.

البته ارتقای علمی و مهارتی روحانیون هم مدّ نظر است؛ این آموزش به صورت غیرحضوری است.

آموزش مکاتبه ای و عمره کارآموزی در سال جاری پیش از موسم حج انجام شده و آموزش بدو خدمت و تمهیدی، سال آینده اجرایی می شود.

* آیا در سطح کلان برنامه ریزی و تدریس ها از کارشناسان خبره اهل سنت هم بهره می گیرید؟

مسلماً از وجود کارشناسان و مشاوران اهل سنت در برنامه ریزی ها مدد می جوییم. در زمینه انتخاب منابع، تدریس فقه شافعی، فقه حنفی، طراحی سؤالات و همچنین در تألیف برخی منابع پژوهش و درس نامه ها و همچنین تألیف مناسک مقارن از نویسندگان و علمای اهل سنت شافعی و حنفی استفاده می کنیم.

همایش های مدیریت اهل سنت

همایش مدیران کاروان های اهل سنت

اشاره

همایش مدیران کاروان های اهل سنت روز سه شنبه (۱) با سرپرست حجاج ایرانی در بعثه مقام معظم رهبری در مدینه منوره برگزار شد.

مدیر واحد اهل سنت بعثه مقام معظم رهبری در عربستان در این همایش گفت: تمام تلاش ایران این است که شایسته ترین خدمات و سرویس دهی به زائران اهل سنت ارائه شود تا مناسک حج را انجام دهند.

۱– ۲۸/ ۸/ ۸۷ مطابق با ۱۹ ذی قعده.

حجت الاسلام راشد یزدی سخنران این همایش نیز با اشاره به آثار حج در انسان گفت: سفر پاک، غم و اندوه را از انسان دور می کند و این موضوع از جمله آثار سفر به حج است.

وی با اشاره به اینکه کسانی که استطاعت مالی دارند سفر حج بر آن ها واجب می شود، افزود: سفر حج باعث اصلاح رفتار و تزکیه انسان می شود و اطرافیان حاجی باید بعداز بازگشت این آثار مثبت را در او مشاهده کنند.

سخنان مولوی اسحاق مدنی

در این همایش، مشاور رییس جمهور در اهل سنت گفت: «باید مسائل اختلافزا را با گفت وگو حل کرد؛ زیرا که برای همه اختلافات میان اهل سنت و تشیع، راه حل مناسبی وجود دارد. ما باید با مسؤولیت خود، مسائلمان را حل کنیم؛ کسانی که می خواهند دشمنی کنند، درصدد تفرقه در سرتاسر جهان اسلام هستند.

اگر اختلافی نیز وجود دارد، باید بدانیم که این اختلافات را چگونه حل کنیم و این مسأله راه حل هایی دارد. ما باید منافع کشور و اسلام را در نظر بگیریم و دیگر این که بر مسائل اشراف داشته باشیم و سعی کنیم که به مسائل دینی درست توجه کنیم».

وی در ادامه افزود: «در هیچ جا مرسوم نیست که در مرکز اهل تشیع به یک روحانی اهل سنت اجازه دهند که دردارالافتاء بنشیند و به مسائل مذهبی خود بپردازد و این مسأله مهمی است».

مشاور رییس جمهور گفت: «از این فرصتی که در اختیار ما قرار داده شده، باید استفاده کرد و در ایران همان طور که یک روحانی اهل شیعه دارای احترام است یک مفتی اهل سنت نیز به همان اندازه دارای احترام است».

سخنرانی حجه الاسلام عطاران، مدیریت اهل سنت بعثه مقام معظم رهبری

مدیر اهل سنت بعثه در این همایش گفت: «بی تردید، قرآن به عنوان غنی ترین

منبع اسـلامی، یکی از ارکـان تمـدن اسـلامی است و این تمـدن، آرمانی ترین بنیان اسـلامی در طول حیات امت است و حـج، یکی از مصـادیق بارز تمـدن اسـلامی است. همچنین از منظر دیگر، حـج جایگاه ارزشـمندی است برای تفکر نخبگان امت در راسـتای احیای تمدن اسلامی و ارائه راهبردهای آن؛ همچنین هر اندیشمند منصفی اذعان می کند که انقلاب اسلامی و اندیشه های امام راحل، احیا کننده تمدن اسلامی است».

حجه الاسـلام عطـاران در انتها گفت: «در این همایش به دنبال تبیین این موضوع هستیم که چگونه می توانیم از قرآن به عنوان یک محور شرکت وحدت ساز بین فرق مختلف اسلامی برای پی ریزی پایه ها و ارکان تمدن اسلامی کمک بگیریم».

سخنرانی دکتر محمدحسین الیاسی

دکتر محمدحسـین الیاسی، از استادان اهل سنت دانشگاه های کشور، با بیان این که پیروزی انقلاب اسلامی نقطه عطف احیای تمـدن اسـلامی در قرن بیسـتم بود اعلام کرد: «در رقـابت تمـدن اسـلام و غرب و بر اساس شاخص های مورد مطالعه، پس از پیروزی انقلاب اسـلامی، نمودار فراز و نشیب غرب از سال ۱۹۵۰ تا ۲۰۰۰ م. از ۴۲ به ۲۸ رسیده، در حالی که در همین مدت فرآیند رشد و شکوه تمدن اسلامی از ۷ در ۱۹۵۰ به ۲۱ در سال ۲۰۰۰ رسیده است».

وی در سـخنان خود با عنوان «نقش اخلاق در ترویج تمدن اسلامی» تأکید کرد: «بر این باورم که تمدن متشکل از سامانه های سیاسی، اقتصادی و نظام علمی و از همه مهم تر مؤلفه اخلاق است.»

این اسـتاد دانشـگاه، نقطه عطف تمدن اسلامی را شکل گیری بغداد به عنوان پایتخت تمدن اسلامی با حضور اعراب و ایرانیان دانست که در آن علم و آگاهی و رشد فکری موجب حرکتی فزاینده شد.

در پایان این مراسم، یک نفر از روحانیون و یک نفر از معینه های اهل سنت برای

حضار مقاله ای خواندند.

همایش محبت پیامبر اکرم (ص) و اهل بیت (ع)

این همایش با عنوان «محبت پیامبر اکرم(ص) و اهل بیت(ع)؛ محور وحدت امت اسلامی» در مدینه منوره برگزار شد.

جانشین سرپرست حجاج در این همایش گفت: «دشمنان و بدخواهان اسلام در مقابل کل اسلام و جهان اسلام موضع دارند و در برابر فرقه یا مذهب خاصی قرار نمی گیرند؛ بنابراین لازم است مسلمانان نیز از دامن زدن به اختلاف های داخلی بپرهیزند و با محور قرار دادن خداپرستی، قرآن و محبت پیامبر گرامی اسلام(ص) امید دشمنان را ناامید کنند».

آیه الله ابراهیم امینی افزود: «مطابق وعده خداوند و رسول او، اسلام روز به روز در جهان و نقاط مختلف دنیا در حال نفوذ است و به همین دلیل، دشمنان اسلام احساس خطر کرده، از هر طریق ممکن، به صورت متحد در مقابل کلیت اسلام و جنبش بیداری اسلامی ایستاده اند.

علما و اندیشمندان جهان اسلام و نیز همه مسلمانان از فرقه های مختلف باید برای پاسخ گویی به شبهات و دفاع از اسلام و با استفاده از همان ابزار مورد استفاده دشمنان اسلام با یکدیگر متحد شوند».

در این همایش که در محل بعثه مقام معظم رهبری در جوار مسجدالنبی برگزار شد، ماموستا سید اشرف حسامی، استاد دانشگاهی در کردستان گفت: «اسلام ظرف بزرگی است که جمیع استعدادهای فطری بشر را در خود جای می دهد». وی با اشاره به این که هیچ دو عقلی در جهان شبیه هم نیست، پایه ایجاد اتحاد و اتفاق بین مسلمین را قلب آن ها دانست و افزود: «نمی توان با عقل های جست وجوگر و کنجکاو

به دنبال محبت و اتحاد گشت؛ بلکه به مصداق آیه(فَأَلَّفَ بَیْنَ قُلُوبِکُمْ) (۱) اتحاد و افتراق به قلب انسان ها مربوط می شود».

حجه الاسلام والمسلمین محمدحسن زمانی نیز در این همایش با تشریح سیر شکل گیری فرقه ها و گروه های مختلف بعد از رحلت رسول گرامی اسلام(ص)، بر لزوم نزدیک شدن جهان اسلام به یکدیگر تأکید کرد و گفت: «یکی از بهترین راه ها، بهره گیری بیشتر دانشمندان و عالمان از کتاب های علمی فرقه های دیگر است».

وی افزود: «استفاده علمای شیعه از صحاح شش گانه اهل تسنن و استفاده عالمان اهل تسنن از منابعی چون «وسائل الشیعه» که حاوی حدود ۲۰ هزار حدیث فقهی ائمه اهل بیت(ع) است، عامل نزدیکی بیش از پیش این دو مذهب به همدیگر است».

این همایش با اجرای تواشیح و مداحی در مدح نبی اکرم(ص) پایان یافت.

گفت وگو با جناب آقای مولوی اسحاق مدنی (مسؤول بخش افتای اهل سنت)

بخش افتای مدیریت اهل سنت، در بعثه مقام معظم رهبری مستقر است و مولوی اسحاق مدنی، اداره آن را برعهده دارد. گفت وگوی زیر درباره مسائل و موضوعات تحت مسؤولیت ایشان است.

* اهم برنامه های بخش افتا را بیان بفرمایید؟

کار این قسمت قبل از موسم حج با جلسه های توجیهی ویژه روحانیون کاروان های اهل سنت آغاز می شود.(امسال هم این جلسات را در بعثه داشتیم). در بعثه مقام معظم رهبری همان گونه که برای زائران شیعه ما که اکثریت هستند و بخشی برای افتا در نظر گرفته شده، برای اهل سنت هم مکانی وجود دارد تا چنانچه اگر

۱- آل عمران: ۱۰۳

روحـانیون کـاروان هـا دربـاره مسأله ای نظر علمـای خود را بخواهنـد، به ایشان ارائه شود. در دارالافتای ما، هم علمای شافعی حضور دارند و هم علمای حنفی.

* دارالافتای اهل سنت در مدینه است یا مکه؟

در هر دو مکان داریم، اما مراجعان ما در مکه بیشتر از مدینه است.

* سابقه دارالافتای اهل سنت را هم بفرمایید.

احتمالًا از اوایل انقلاب شـروع به کار کرده. اما وقتی مسؤولیت بعثه به آیه الله ری شـهری سپرده شـده، شـکل بهتری گرفت و روزبه روز توسعه پیدا کرد.

* مراجعان به دارالافتا از وضعیت این جا رضایت دارند؟

بله. ما هیچ محدودیت و تفاوتی با بخش شـیعه نداریم، شاید بخش شـیعه به خاطر مراجعات بیشتر، کارش گسترده تر باشد، اما امکانـات موجود اختصاص یافته به ما به نحوی است که رضایت مراجعان را در پی دارد. امسال هم که کار خوبی انجام شـد و به تمـام روحانیون کاروان های اهل سـنت و مفتی ها کارت تلفن دادنـد و ایشان هر موقعی نیاز باشـد، با همان تلفن تماس می گیرند و مسائل را می پرسند.

خوشـبختانه مراجعان ما رضایت دارند، من از همه روحانی های کاروان ها تشکر می کنم؛ چون در خدمت حجاج خود هستند و گاهی هم اگر اختلاف نظری میان علما باشد، می آیند این جا و حرف می زنند و حل می کنیم.

* در موضوع مورد بحث، مقایسه ای هم میان وضعیت فعلی با قبل از انقلاب داشته باشیم.

پیش از انقلـاب، چون دولت حـاکم مـذهبی و دینی نبود و حتی ضدمـذهب هم بود، توجهی به این موضوع نداشـتند. بنـابراین اصـلًا قابـل مقـایسه نیست. آن ها عنایتی به حـج و حاجی نداشـتند، بالعکس می گفتنـد چرا ارز مملکت را می برنـد حـج. این جمهوری اسلامی بود که به کشورهای آفریقایی و اسلامی و عربی و دین و مذهب مردم توجه کرد.

* همان گونه که گفتید، این توجه روزبه روز بیشتر هم می شود، از مصادیق تازه اش هم می فرمایید؟

موضوع کارت تلفن های امسال را که گفتم. دو سال هم هست که معینه ها اضافه شده اند و همین که تا حدی آشنا هستند و خانم ها هم راحت تر با ایشان ارتباط می گیرند، خیلی خوب است.

* حضرت امام خمینی(قدس سره) بنیان گذار وحدت میان مذاهب بود، مایلم درباره وحدت موجود در ایران اسلامی سخن بگویید؟

هیچ انسان عاقلی منکر وحدت نیست. امام خمینی(قدس سره) با توجه به قرآن و حدیث، به وحدت شدت بخشیدند، امام(قدس سره) این خصوصیت را داشت که هم مرجع تقلید بود و هم بنیان گذار؛ یعنی صدای وحدت از جایی برخاست که هم توان اجرایی داشت و هم ماهیت دینی، از این رو اثرگذار بود. مقام معظم رهبری هم که راه امام راحل را ادامه داده اند، حتی شاید بیشتر. چون خودشان پیش از انقلاب در مناطق اهل سنت حضور داشتند و با شناخت بیشتری که نصیب شان شده بود، بیشتر کمک می کردند.

الحمدلله ما در ایران تا حد زیادی در امر وحدت موفق شده ایم، به هر حال اگر مشکلاتی هم بروز می کند، تا حدی طبیعی است. ما باید صبر و حوصله و تحمل داشته باشیم و مصالح کشور را در نظر بگیریم. شاید کسانی هم که نسبت به وحدت مشکل دارند، اگر مصالح را در نظر بگیرند، قانع می شوند. چون منافع وحدت بسیار است. این را باید بدانیم همان طوری که امام از توانایی بالایی در امور وحدت بخشیدن برخوردار بودند، دشمنان هم، برای وحدت خودشان تلاش دارند؛ بلکه پول بیشتری هم دارند. ضمن این که همه چیز را امتحان کردند و به این نتیجه رسیدند که هیچ چیز مثل این اختلاف برای دشمنان سود ندارد. این را باید در مورد وحدت در

نظر بگیریم.

عمل کرد مدیریت اهل سنت در موسم

۱. نشست های صبحگاهی

جلسه علمی صبحگاهی از برنامه های ثابت مدیریت اهل سنت بود که همه روزه از ساعت ۸ الی ۹/ ۵ صبح برگزار می شد. این نشست با حضور همه اعضای کادر و میهمانان اهل سنت برگزار می شد و اهدافی چون: آشنایی با مذاهب اسلامی، مناسک مقارن و معارف و اسرار حج، نقد دیدگاه های وهابیت و جهان اسلام تعقیب می شد. اهم برنامه هایی که در این جلسات دنبال شد، عبارتند از:

* دعوت از یکی از علما جهت ارائه بحث هایی درباره مسائل اخلاقی.

* بحث و گفت وگو در مورد مبانی حج و مسائل فقهی حاکم بر آن و بررسی نظریات مختلف در این راستا.

* اطلاع رسانی به روز اخبار مدیریت اهل سنت و فعالیت های بعثه در مدیریت.

در مدینه قبل، تعداد ۱۳ جلسه برگزار شد و آقایان حسینی، زمانی، توحیدی، عطاران، نوراللهیان، الیاسی، خامه گر، ساداتی، سرخابی، مدنی و استادی در موضوعات مختلفی مانند: شفاعت، توسل، منزلت زن، حدیث افتراق امت به ۷۳ فرقه، وحدت امت اسلامی، فرهنگ تقریب در کشور مصر، جنگ های روانی دشمنان علیه ایران، بحث نمودند و با ملاحظات و مشارکت سایر اعضا مباحث پی گیری گردید.

در مجموع ۱۲ جلسه برگزار شد. در این جلسات به موضوعاتی مانند تهاجم و شبیخون فرهنگی آمریکا، فعالیت های تبشیری مسیحیان، کوشش های دشمنان در ایجاد فرقه های ساختگی، طلب شفاعت از انبیا و اولیا، افراط و تفریطهای مسلمانان و

بهره گیری از فضای معنوی عرفات، مشعر و منا پرداخته شد.

۲. سرکشی به کاروان ها

در سال جاری مسؤولیت امور رابطین کاروان های اهل سنت به این مدیریت واگذار شد؛ از این رو دو رابط محترم در مکه و مدینه از همه کاروان های اهل سنت سرکشی کردند و نسبت به ارزیابی فعالیت های روحانی، معین و معینه ها اقدام نمودند.

در مراجعه رابطان محترم به کاروان ها، با روحانی، مدیر، معین، معینه و نیز جمعی از زائران گفت وگو می شد تا بتوانند فعالیت های روحانیون محترم را ارزیابی کنند. با توجه به این که در اکثر موارد این ارزیابی در یک مرحله انجام نمی شود، لازم است رابطان محترم در دو یا سه مرحله به کاروان مراجعه نمایند که در مجموع، رابطان محترم در این مقطع بیش از یک صد بازدید از کاروان ها داشته اند.

۳. ثبت ورود و توجیه روحانیون

در سال جاری روحانیون، معین ها و معینه های کاروان های اهل سنت، پس از ورود به مکه و مدینه، به مدیریت اهل سنت مراجعه کرده، ضمن توجیه و تحویل سیم کارت تلفن، هماهنگی های لازم صورت می گرفت.

۴. دریافت گزارش کار

بر اساس هماهنگی های به عمل آمده در تهران، فرم ویژه ای برای گزارش کار روزانه روحانیون اهل سنت تنظیم شده و آنان می باید به صورت روزانه گزارش عمل کرد روحانی، معین و معینه و سایر فعالیت های فرهنگی کاروان را گزارش کرده، به مدیریت تحویل دهند و مدیریت نیز راهنمایی های لازم را ارائه دهد. اهمّ فعالیت های روحانیون در راستای وظایف آنان بدین شرح است:

تقسیم بندی زائران برای انجام مناسک، برگزاری جلسات آموزشی در ایران، تشکیل جلسات در عربستان، زیارت دور، همراهی با زائران در انجام مناسک، همراهی با زائران در مسجدالحرام، شرکت در همایش های بعثه، ارتباط با زائران در مسجدالحرام، ارتباط با زائران دیگر کشورها، تشکیل جلسات شورای فرهنگی، دعوت از مدیریت اهل سنت برای برنامه تبلیغی در کاروان ها، کنترل صحت اعمال زائران با مراجعه به یکایک آن ها، برگزاری مسابقه فرهنگی و طرح سؤال.

۵. برگزاری زیارت دوره ویژه

برگزاری دو دوره زیارت دوره، ویژه روحانیون، معین ها و معینه های اهل سنت، از اقدامات این مدیریت در مدینه قبل بوده است. در این دو زیارت دوره که با حضور و توضیح مفصلی درباره مشاهد مدینه منوره و جغرافیایی مفصّل درباره تاریخ و جغرافیای اماکن برای روحانیون اهل سنت ذکر شد که با استقبال گسترده ای مواجه گردید. اکثر اماکن و مناطق زیارت شده در این برنامه در زیارت های دوره زائران مورد توجه نیست. همچنین یک دوره زیارت دوره ویژه نیز در مکه برگزار گردید.

۶. اعزام تیم های تبلیغی مشترک به کاروان ها

به منظور حضور تبلیغی و فرهنگی بیشتر کاروان ها و تأثیرگذاری مطلوب، با استفاده از موقعیت مدینه النبی(ص) هفده تیم متشکل از روحانیون شیعه و میهمانان اهل سنت بعثه، برای سخنرانی در کاروان ها اعزام شدند و با توجه به این که شماری از کاروان ها به طور مشترک در هتل ها حضور داشتند، به صورت تقریبی یک دوره برنامه سخنرانی در همه کاروان ها برگزار شد.

در مکه مکرمه نسبت به اعزام یازده تیم مرکب از روحانی شیعه و میهمانان اهل سنت به کاروان های مختلف اقدام شد. یادآوری می شود که در برخی از جلسات

بیشتر از یک کاروان حضور داشته اند. همچنین از شخصیت های میهمانان بعثه در برنامه های تبلیغی استفاده شده است.

۷. ارتباطات عمومی

ارتباط با زائران دیگر کشورها از سوی میهمانان اهل سنت از دیگر برنامه های این مدیریت است. چگونگی تعامل جمهوری اسلامی با اهل سنت از مهم ترین دغدغه های زائران بسیاری از کشورهاست و با توجه به تبلیغات زهرآگین دشمنان انقلاب، معمولًا چهره ای خشن از جمهوری اسلامی ترسیم می کنند و این که اهل سنت در ایران هیچ گونه آزادی ندارند. بیان وضعیت اهل سنت در ایران از زبان خود اهل سنت تأثیرات فراوانی در رفع این سوءتفاهمات دارد.

اهم محورهای گفت وگو بدین شرح است:

تقابل شیعه و سنی در ایران، وضعیت مدارس دینی عربستان، نقش جمهوری اسلامی در احیای اسلام، تفاوت تفکر شیعه و سنی، وضعیت مسلمانان در کشورهای مختلف جهان، نحوه تعامل حکومت ایران با اهل سنت، لزوم اجتناب ملت های مسلمان از اختلاف، ادله اختلافات و نزاع های فرقه ای در پاکستان، ضرورت شناخت مسلمانان از یکدیگر، چالش های امروزه جهان اسلام، اهمیت توجه به مذاهب اسلامی.

۸. فعالیت های رسانه ای

مدیریت اهل سنت نسبت به ایجاد ارتباط بین خبرگزاری ها و میهمانان و روحانیون و اهل سنت اقدام و اقدامات مدیریت را برای خبرگزاری ها تشریح کرد.

۹. اقدام برای انتشار ویژه نامه نشریه زائر

با توجه به تمهیدات اندیشیده شده، در نظر بود که در موسم جاری، حدود بیست شماره از نشریه زائر منتشر شود که متأسفانه با توجه به محدودیتهای دست اندرکاران نشریه زائر، این مهم انجام نشد. در عین حال با پی گیری های گسترده و فراوان در مدینه قبل، توانستیم محتوای دو ویژه نامه نشریه ویژه اهل سنت را آماده کنیم و نسبت به توزیع آن در بین کاروان های اهل سنت اقدام نماییم. در مکه نیز سه شماره نشریه زائر در این مدیریت صفحه آرایی و منتشر گردید.

۱۰. پاسخ گویی به سؤالات شرعی و مراجعات

در مدت حضور در مدینه، مفتیان اهل سنت از مذهب حنفی و شافعی در محل مدیریت حضور داشتند و پاسخ گوی سؤالات دینی و فقهی روحانیون و سایر مراجعان اهل سنت بودند.

در مکه نیز شورای افتای اهل سنت- که مرکب از عالمان حنفی و شافعی است- در «لابی هتل» آماده پاسخ گویی به سؤالات فقهی کاروان های اهل سنت و نیز زائران بودند و طبعاً با توجه به در پیش بودن اعمال حج، مراجعات بیشتری داشتند.

در طول این مقطع دفتر مدیریت در طبقه

p

بعثه فعال بود و پاسخ گوی مراجعات مختلف و پی گیری های اداری بود.

۱۱. ضبط برنامه مناسک

در مدینه و مکه، ضبط برنامه مناسک فقه شافعی و فقه حنفی با برنامه ریزی مدیریت و همکاری چهار نفر از روحانیون اهل سنت در موسم، توسط «مؤسسه مشعر» انجام شد.

۱۲. همایش های مدیریت اهل سنت

همایش کاروان های اهل سنت در مدینه منوره با حضور سرپرست حجاج ایرانی در بعثه مقام معظم رهبری برگزار شد.

مدیر اهل سنت بعثه مقام معظم رهبری در عربستان، در این همایش گفت: «تمام تلاش ایران این است که شایسته ترین خدمات و سرویس دهی به زائران اهل سنت ارائه شود تا مناسک حج را انجام دهند.»

حجه الاسلام راشد یزدی سخنران این همایش نیز با اشاره به آثار حج در انسان گفت: «سفر پاک، غم و اندوه را از انسان دور می کند و این موضوع از جمله آثار سفر به حج است».

وی با اشاره به این که کسانی که استطاعت مالی دارند، سفر حج بر آن ها واجب می شود، افزود: «سفر حج باعث اصلاح رفتار و تزکیه انسان می شود و اطرافیان حاجی، باید بعد از بازگشت، این آثار مثبت را در او مشاهده کنند».

همایش قرآن، محور احیای تمدن اسلامی

به جز همایش پیش گفته در مدینه منوره، این همایش نیز با حضور جمعی از علما، شخصیت ها و اندیشمندان اهل سنت و تشیّع و با سخنرانی نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی در سالن اجتماعات بعثه مقام معظم رهبری در مکه مکرمه واقع در هتل «دار هادی» برگزار شد.

فراخوان مقالات این همایش در تهران منتشر شده و قرار بود که خلاصه مقالات در چهار محور زیر تهیه شود:

۱. مفاهیم و بنیان های تمدن از دیدگاه قرآن.

۲. قرآن، سنّت و ابعاد احیای تمدن اسلامی.

۳. نقش شخصیت های دینی در احیای تمدن اسلامی.

۴. جایگاه آموزه ها و مؤلفه های اسلامی- قرآنی در احیای تمدن اسلامی.

پس از برگزاری همایش در جلسه ای با حضور کادر مدیریت اهل سنت و نیز در جلسه ای با حضور میهمانان به نقد همایش پرداخته شد و مقرر گردید طرحی جامع برای همایش های علمی و فرهنگی ارایه شود که مجموعه این طرح در شواری سیاست گذاری به بحث گذاشته شد و به تصویب رسید. بر اساس این طرح همایش های مدیریت اهل سنت در سه سطح برگزار می شود:

۱. جلسات و گردهم آیی های فرهنگی و تبلیغی برای عموم زائران؛

۲. نشست فرهنگی و آموزشی در سطح کارگزاران فرهنگی کاروان ها؛

۳. همایش علمی و پژوهشی ویژه تحصیل کردگان.

همکاری در برگزاری دیگر همایش های بعثه

از همایش های همه ساله بعثه، همایش تقریب، همایش قدس و همایش نخبگان است که مدیریت اهل سنت نیز در برگزاری این همایش ها همکاری می کند. به گونه ای که بخش عمده ای از شرکت کنندگان و برخی از سخنرانان همایش تقریب، روحانیون محترم اهل سنت می باشند که با دعوت و هماهنگی این مدیریت در همایش شرکت می کنند.

۶. مدیریت ارتباطات و اطلاع رسانی

اشاره

مدیریت ارتباطات و اطلاع رسانی در حج ۸۷ در سه حوزه داخلی «خبرگزاری ها و روزنامه ها»، بین المللی «پایگاه اطلاع رسانی حج» و زائران «روزنامه زائر» به فعالیت پرداخته و همه توان خود را به کار گرفته است تا در این عرصه ها از همه ظرفیت های حرفه ای موجود برای بهره مندی از فرصت عظیم حج استفاده کند.

بهره مندی از سطح بالاتر کیفی و کمی تولیدات خبری و گزارشی و همچنین ارتقای سطح فراگیری در تغذیه مطبوعات، خبرگزاری ها و صدا و سیما از ویژگی های حج سال جاری بود.

البته چنانچه تجربیات مهم و ارزنده سال قبل به عنوان اولین تجربه حضور مدیریت ارتباطات و اطلاع رسانی درحج، راهگشا و موجب توفیقیات بزرگ مدیریت در سال جاری بود، به طور قطع قابل پیش بینی است که از رهگذر تجربیات سازنده درحج سال جاری نیز، نیل به افق های بلند و کسب موفقیت های چشم گیر در این عرصه در سال های آتی قابل ملاحظه خواهد بود.

واحد ارتباطات خبری بعثه مقام معظم رهبری در سال جاری سه ماه قبل از آغاز موسم حج، اقدامات خود را در خصوص حج ۸۷ آغاز کرد.

بنا به برنامه ریزی های انجام شده، واحد ارتباطات خبری موسم در تهران در اداره ارتباطات مدیریت، تشکیل شد و برنامه ریزی و جمع بندی تجربیات سال های گذشته برای بهره مندی حداکثری از فرصت ها و نیروها در سال ۸۷ آغاز گردید.

شرح وظایف واحد ارتباطات خبری در سه حوزه ارتباطات، امور خبری و امور

پشتیبانی تقسیم بندی و ریز شرح وظایف این حوزه ها با لحاظ ابعاد مختلف و شرایط موجود تدوین شد که شرح وظایف تقسیم بندی به پیوست گزارش ارائه شده است.

در مجموع، امور ارتباطات وظیفه هماهنگی بین دو حوزه پشتیبانی و خبری و همچنین سایر بخش های مدیریت ارتباطات و اطلاع رسانی مثل نشریه زائر و پایگاه اطلاع رسانی حج و همچنین نظارت بر روند اجرای امور را برعهده دارد و به ترتیب امور خبری و امور پشتیبانی در حوزه های تهیه و ارسال خبر و همچنین اداره امور دفتری و پشتیبانی مدیریت را بر عهده دارند.

عملکرد مدیریت در موسم

سایر اعضای واحد ارتباطات خبری نیز در تاریخ ۲۲ آبان ماه به مدینه منوره اعزام شدند و خبرنگاران رسانه ها در تاریخ ۲۴ آبانماه به مدینه منوره اعزام گردیدند تا در آستانه ورود سرپرست حجّاج ایرانی، آماده فعالیت خبری باشند.

پوشش خبری و ارسال خبر به رسانه ها از حج با اعزام نیروی پیش پرواز آغاز شد و از فرودگاه و در داخل هواپیما کار مصاحبه با عوامل گروه های پیشرو و خلبان هواپیما آغاز و بلافاصله پس از ورود، خبر حضور نیروهای پیشرو بعثه مقام معظم رهبری در مدینه منوره روی خروجی سایت حج و تعدادی از خبرگزاری های داخلی و سایر رسانه ها قرار گرفت.

اهم اقدامات انجام شده در موسم حج به اختصار بدین شرح است:

- آماده سازی فضا و جذب امکانات کاری، تجهیز دفاتر به تلفن و اینترنت و ...

- تهیه خبر و گزارش از فضای معنوی مسجدالنبی ۶، بقیع، اعزام گروه پیشرو و آب و هوای مدینه و ایمیل به تهران برای ارسال به مطبوعات.

- تهیه بسته رسانه ای حاوی گزیده اطلاعات درخصوص عربستان، ۳۰ محور پیشنهادی برای تهیه خبر و گزارش برای ارائه به خبرنگاران خبرگزاری ها، مطبوعات و خبرگزاری ها و صدا و سیما.

- پیگیری محل استقرار خبرنگاران و آماده سازی شرایط مناسب به لحاظ مختلف برای فعالیت آن ها.

برگزاری جلسات توجیهی و هماهنگی خبرنگاران در چند نوبت با حضور مدیر ارتباطات و اطلاع رسانی در مدینه منوره.

- نظارت بر کارکرد خبرنگاران در داخل.

- پایش اخبار ارسال شده توسط خبرنگاران.

- پایش خبرهای سایت های خبری و روزنامه ها در خصوص حج و زیارت و عربستان.

- تهیه بولتن گزیده اخبار مربوط به عربستان.

- در بدو ورود به مدینه منوره جلسات کنفرانس مطبوعاتی مدیران و معاونان بعثه با حضور خبرنگاران برگزار شد.

- واحد ارتباطات خبری در مدینه منوره و مکه مکرمه تمامی دیدارهای نماینده معزز ولی فقیه در بعد داخلی و خارجی و همچنین برنامه های خبری طرح ریزی شده مانند همایش ها و مراسم سخنرانی ها را تحت پوشش قرار داد و اخبار تولیدی را در اختیار خبرنگاران مطبوعات، خبرگزاری ها و بخش خبری صدا و سیما و همچنین کتاب حج، سایت حج و کتاب حج قرارگرفت.

- خبرنگاران مطبوعات و خبرگزاری ها جهت گیری های متفاوتی در فعالیت رسانه ای داشتند که واحد ارتباطات خبری ضمن پرهیز از دخالت در کار آن ها و به وجود نیاوردن حساسیت های بی مورد، در فضایی صمیمی و دوستانه، تعامل کاری و حرفه ای مناسبی را با آن ها برقرار کرد.

- واحد ارتباطات خبری همچنین همه اخبار و گزارش های تهیه شده را که به سخنان نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج مربوط می شد، پیش از ارسال جهت استحضار و اعلام نظر به ایشان تسلیم می کرد که با تأیید ایشان به مطبوعات،

خبرگزاری و صدا و سیما داده می شد.

- با توجه به لزوم ارتباط مستمر با رسانه، یک نفراز کارکنان این مدیریت در تهران مسؤولیت دریافت خبرهای حج و ارسال آن به خبرگزاری ها و مطبوعات را به عهده داشتند.

همچنین گزارش روزانه انتشار اخبار در روزنامه ها و خبرگزاری ها توسط نیروهای مستقر در تهران برای مکه و مدینه ایمیل می شد.

- جمع بندی خبرها و گزارش های مندرج در روزنامه ها و خبرگزاری ها از جمله مأموریت نیروی مستقر در تهران بود که آن ها را برای مکه مکرمه ارسال می کرد.

- پوشش خبری مراسم چهار نوبت دعای کمیل و دعای ندبه و همچنین مراسم با شکوه برائت از مشرکان از جمله اقدامات واحد ارتباطات خبری در موسم حج بود.

- در دوره مدینه بعد، واحد ارتباطات خبری دو نیروی خود را تا روز سوم دی ماه در مکه مکرمه مستقر کرد و سایر نیروها تا روز ششم دی ماه در مدینه منوره به فعالیت پرداختند.

- تهیه اخبار مربوط به کشور عربستان و همچنین تهیه گزارش های ویژه جهت استحضار نماینده محترم ولی فقیه از جمله دیگر اقدامات این واحد در موسم حج بود

سخنان مدیر ارتباطات و اطلاع رسانی

غلامحسین اسلامی فرد مدیر ارتباطات و اطلاع رسانی درباره برنامهها و عمل کرد این مدیریت گفت: «امسال شبکه تخصصی خبرنگاران حرفه ای حج، به منظور مطالعات خاص در زمینه تهیه و تولید اخبار بخش های مختلف حج به صورت کارشناسی راهاندازی شده است».

وی با تأکید بر ضرورت تربیت نیروی انسانی متخصص در امور حج و زیارت افزود: «همانگونه که سال گذشته نیز به رسانه ها اعلام شد، بعثه مقام معظم رهبری

آمادگی دارد برای تربیت نیروی انسانی متخصص و با تجربه با رسانه ها وارد تعامل شود و توافق نامه ای برای همکاری در مراسم حج تمتع و عمره با هر یک از رسانه ها منعقد نماید تا این مهم با سازوکار بهتری سامان دهی شود».

اسلامی فرد در ارزیابی میزان تأثیرگذاری خبری نمایندگان رسانه ها در حج ۸۷ اظهار داشت: «می توان گفت به طور نسبی تمام نمایندگانی که در حج امسال حضور داشته اند، تلاش خود را انجام داده، تا جایی که توانسته اند، نقش قابل توجهی در امر اطلاع رسانی ایفا نمودند؛ اما نکته قابل تأمل این است که ظرفیت حج آن قدر بزرگ است که می توان گفت فعالیت های جاری با حد مطلوب و واقعیِ کار رسانه ای حج، فاصله دارد.

بحث اطلاعرسانی در حج مقوله بسیار حساس و با اهمیتی است؛ چرا که در سه بعد: داخل کشور، خارج از کشور و داخل عربستان، اخباری تولید و منتشر می شود که وضعیت حجاج و فعالیت های مربوط به کارگزاران حج در ابعاد فرهنگی و اجرایی، مباحث مربوط به انجام مناسک وایام خاص آن و همچنین دیدار مسؤولان حج کشورها، برگزاری همایش ها و کنفرانس ها را منعکس می کند.

در هر سه مرحله این فرایند از اطلاع رسانی حج، رسانه ها میتوانند نقش ویژه ای ایفا کنند؛ به این معنا که با برنامه ریزی پیش از موعد و ایجاد آمادگی لازم برای حضور فعال در این زمینه، بستر اطلاع رسانی مناسب تر را فراهم کنند».

اسلامی فرد با اشاره به موضوع نحوه گزینش خبرنگاران در حج امسال گفت: «در سال های گذشته، گزینش رسانه ها از طریق قرعه کشی انجام می شد؛ ولی امسال برای نخستین بار بر اساس ظرفیت و مخاطبان رسانه ها و همچنین عمل کرد رسانه ها در گذشته و امکانات هر یک از آن ها و این که در سال گذشته نماینده ای در حج نداشته اند، از خبرگزاری ها و روزنامه ها برای پوشش مراسم باشکوه حج دعوت

کردیم».

وی در خصوص فرآیند عملیاتی اطلاع رسانی حج امسال نیز اظهار داشت: «در بعد داخل کشور، ستاد خبری قبل از موسم حج فعالیت خود را آغاز کرد و ضمن برگزاری کنفرانس های خبری با کارگزاران و مدیران بخش های مختلف و تولید و ارسال اخبار آن به رسانه ها و کمک به ایجاد تسهیلات اعزام خبرنگاران، زمینه تحرک بخشی این فضا را فراهم کرد».

ایشان در ادامه گفت: «در عین حال، بخش اطلاع رسانی، علاوه بر خبرنگاران حاضر در مراسم حج تمتع ۸۷، کار تولید و توزیع اخبار حوزه نمایندگی ولی فقیه و فعالیت های بعثه و سازمان حج و زیارت را تحت پوشش داشته، علاوه بر آن با انتشار نشریه زائر، با هدف ارتباط بیشتر با زائران تلاش کرد تا در یک اقدام حرفه ای و نگرش جدید و طرح موضوعات بدیع، ارتباط هر چه بیشتر با زائران را از ابعاد مختلف فراهم کند».

اسلامی فرد به نوآوری های نشریه زائر پرداخت و گفت: «ستون ها و صفحاتی به نام «اخبار به قلم زائر»، صفحه ای به نام «گلستانه»، برای دریافت و تحلیل اخبار ارسالی زائران، طرح سه فراخوان که یکی برداشت زائران از حج بوده و دیگری به نام «با پیامبر نجوا کنید» و ستون دیگری که از زائران می خواست سوغات سفر معنوی خود را به قلم بیاورند، از ویژگی های نشریه زائر در حج امسال بوده است».

غلامحسین اسلامی فرد، مدیر واحد ارتباطات و اطلاع رسانی بعثه مقام معظم رهبری روز شنبه در اولین نشست خبرنگاران اعزامی به حج در مدینه منوره با تأکید بر رهنمودهای نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت، بهره گیری از فرصت بزرگ حج، با استفاده از تکنیک های خبری و تبلیغاتی برای انتقال معنویت حج به عموم مردم را از جمله رسالت های حرفه ای خبرنگاران اعزامی به خانه خدا

برشمرد.

وی در جمع خبرنگارانِ خبرگزاری ها و تعدادی از روزنامه های کشور به نقش حج در تقویت وحدت جهان اسلام، نزدیکی ملت های مسلمان به یکدیگر، تأثیر بر افکار عمومی جهان در خصوص مسلمانان مظلوم و ستمدیده و همچنین به تصویر کشیدن عزت مندی نظام مقدس جمهوری اسلامی در سطح جهان، به عنوان مهم ترین محورهای تهیه خبر و گزارش در ایام حج اشاره کرد.

اسلامی فرد ادامه داد: «در سال جاری، کاروان ها و مدیریت اجرایی و فرهنگی حج برنامه های جامع و متنوعی را برای بهره گیری هر چه بیشتر زائران از این سفر معنوی تدارک دیده اند که لازم است این مسأله به افکار عمومی جامعه در ایران منتقل شود».

وی گفت: «ارزیابی فعالیت های بعثه و شوراهای فرهنگی کاروان ها و همایش های تخصصی در ایام حج و تشریح هنرمندانه حال و هوای حرمین شریفین و سایر اماکن مذهبی و همچنین تهیه گزارش های توصیفی از کاروان های خانواده شهدا، جانبازان و هنرمندان و اساتید، می تواند دست مایه تهیه گزارش و خبر نمایندگان رسانه ها در ایام حج باشد».

حفظ و بهبود روابط مناسب با عربستان و پرهیز از هرگونه اقدام تنش زا و در نتیجه برگزاری حج موفقیت آمیز و عزت مند برای جمهوری اسلامی ایران از دیگر محورهایی بود که مدیر ارتباطات بعثه مقام معظم رهبری توجه خبرنگاران حوزه حج و زیارت را به آن معطوف کرد.

نشریه زائر

این نشریه، افزون بر رسالت ویژه خود برای انتقال صحیح مسائل فقهی و فرهنگی، از خبررسانی به هنگام از اخبار ایران و جهان غافل نیست و با طراوت و

تازگی، این اخبار را در اختیار حجاج قرار می دهد. در کنار آن، تعامل بسیار نزدیک با مسؤولان حج و زائران خانه خدا دارد و در این خصوص به وظایف خویش جامه عمل می پوشاند و هرگونه فعالیت فرهنگی کاروان ها و نوآوری های آنان را جهت الگوسازی به اطلاع سایرین می رساند.

در مجموع باید گفت این نشریه، تأثیر گسترده ای در سالم سازی فضای فرهنگی و فقهی زائران ایرانی دارد و در انتقال سریع پیام های مهم و ضروری به همه کاروان ها و رفع هرگونه شایعه و شبهه، رسالت خود را به خوبی به انجام می رساند.

از آنجا که نشریه زائر با مخاطبان گوناگونی در سطوح مختلف علمی- فرهنگی و فکری روبه روست، باید پذیرفت که کاری بس سنگین و دشوار را به عهده دارد و برای تحقق این وظیفه به بازتاب بااهمیت ترین رویدادهای سیاسی ایران و جهان، اهم اخبار و رخدادهای مربوط به حج، آشنایی با اماکن مقدسه، تقویت مبانی دینی، فقهی و مناسکی حج، گزارش، مقالات زائران، اشعار، نکات و هرگونه مطالب سودمند دیگر اقدام می نماید.

گفت وگو با سردبیر نشریه زائر

آقای وحید جلال زاده، کارشناس ارشد علوم سیاسی، که سردبیری هفته نامه مصباح در دانشکده حقوق، فصل نامه ارگان وزارت علوم به نام دفتر دانش سال ۷۲، بولتن سیاسی نهاد نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه ها و دارای مقالات متعدد در روزنامه های کثیرالانتشار مثل کیهان و رسالت از جمله فعالیت های مطبوعاتی اوست، در هفته نامه جام هفته، مدیر اجرایی و جانشین بخش سیاسی هفته نامه بوده و مدیر کلِ روابط عمومی شورای نگهبان، ریاست شورای اطلاع رسانی هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات مجلس هفتم، معاونت ارتباطات و اطلاع رسانی دفتر رییس جمهور را نیز در پرونده کاری خود دارد، وی امسال به عنوان سردبیر نشریه زائر از

سوی مـدیریت ارتباطات و اطلاع رسانی به حـج اعزام شـده است. گفت وگو با آقای جلال زاده را در خصوص مراحل کار و آماده سازی نشریه زائر در قبل و حین موسم حج را در ادامه می خوانیم.

* تمهیداتی برای انتشار نشریه زائر قبل از موسم داشته اید؟

از اردیبهشت سـال جـاری انتخاب افراد آغاز شـد. ابتـدا برای صـفحه داخلی هفته نامه که مطالب محتوایی عقیـدتی، اجتماعی، فرهنگی بـود برنـامه ریزی شـد، کـم کـم افراد دیگری هـم بـه جمع نشـریه پیوسـتند؛ چنـد نفر گزارش گر، ۱ نفر ویراسـتار و کارشـناس سـفر، صـفحه بند، حروف چین و یک نفر پشتیبانی. در انتخاب افراد سـعی شد از بهترین ها باشـند که اکثراً در کار اطلاـع رسـانی و انتشـارات سـابقه دارنـد، مؤلفنـد و مشـهور در عرصه مطبوعات، پس از انتخاب افراد، نزدیک به ۱۲ جلسه در تهران جلسه کارشناسی داشتیم.

حاصل جلسات یاد شـده عبارت است از: آشـنایی افراد با یکدیگر و اطلاع از توان مندی، آشـنا نمودن تیم جدید با فضای کار در موسم حـج، آشـنایی اعضا با بخش های بعثه و سازمان حـج و زیارت؛ بحث و بررسـی در خصوص نشـریات سال گذشـته، تصـمیم گیری در خصوص صـفحات حـج، تقسـیم کار موضوعی و تعیین ویژه نامه های لازم برای انتشار و مشـخص شدن فرد مورد نظر برای انتشار هر ویژه نامه.

در ضـمن مقرر گردید چند شماره ویژه نامه با عناوین: امام مهدی در روزهای جمعه(ظهور)، ویژه نامه بانوان(هاجر)، ویژه نامه غدیر، ویژه نامه زعیم(سی امین سالگرد انقلاب برای حضرت امام راحل)، ویژه نامه هنگامه وصال برای ایرانیان خارج از کشور و ویژه نامه تشریق متناسب ایام ویژه تشریق آماده گردد.

* امسال نوآوری ها و برنامه ریزی های جدید نشریه زائر در چه زمینه هایی صورت گرفته است؟

با توجه به نام گذاری امسال، ما سعی کردیم هر روز یک ستون با عنوان «نوآوری

و شکوفایی» در زائر داشته باشیم که کارهای نو را اعم از کاروان ها، مجموعه ها و معاونت های بعثه و همچنین سازمان حج و زیارت می آوردیم.

در خصوص موضوعات جدید که امسال در دستور کار قرار گرفت، اولًا زائر قبلًا کمتر ارتباط دوسویه داشته است، اما امسال این کار را به طور جدی شروع کردیم. وقتی خبر نصب عکس و زندگی نامه شهدای یک کاروان را برای اولین بار در مدینه چاپ کردیم، این ارتباط جرقه خورد و به جایی رسید که پس از پالایش ما قریب به ۲۰۰ خبر کوتاه و بلند از کاروان ها با شماره کاروان چاپ کردیم که این موضوع سبب شد، مراجعات حضوری و ارتباطات مکتوب کاروان ها با نشریه به طور چشم گیری افزایش یافت تا آنجا که تقاضاهای بی پاسخ، به علت نبود امکانات زیاد بود.

همچنین ایجاد یک ستون به عنوان قلم یک زائر باذوق و نثر و نظم زائر تدارک دیده شد و با چاپ اولین مطلب در یک شماره از نشریه، تعداد زیادی شعر، دل نوشته یادداشت، خاطره، سوژه و ایده و مانند آن رسید که سعی کردیم بعد از بازخوانی این ها بهترین ها را انتخاب و چاپ کنیم.

* استفاده از شخصیت های حاضر در موسم حج امسال در دستور کارتان بود و آیا این کار با برنامه ریزی قبلی انجام گرفته است؟

قبل از آمدن، اسامی میهمانان بعثه در اختیار ما قرار گرفت. با توجه به زمان علاقه مندی و امکانات به مصاحبه با آن ها اقدام کردیم؛ بنابراین با برنامه ریزی قبلی بود این شخصیت ها، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، هنری، ورزشی و مانند این ها بودند. اما در مجموع زائر با چهره هایی ارتباط برقرار می کند که دو تیپ هستند، یک تیپ شناخته شده ها که مورد استقبال بیشتری قرار می گیرند و گروه دیگر کمتر. در مجموع از آن جایی که مخاطب نشریه عام است، باید هر دو گروه زائران و کارگزاران را در نظر بگیریم و ازاین گریزی نیست و هر یک از شخصیت ها برای مخاطب خاص خود، مورد توجه هستند.

* آسیب شناسی و ارزیابی از کار خود را چگونه می بینید؟

همه همکاران اذعان داشتند که می توان کاری بهتر از این هم ارائه کرد که بستگی به تأمین امکانات و عواملی دارد؛ این درخواست ها در حیطه سازوکارها و فرآیندها و امکانات روزنامه نگاری است. با این حال، نگاه از بیرون می تواند، تیم زائر را بیشتر نقد و ارزیابی و تقویت نماید. ما پنجره دیدگانمان را به سوی رهنمودهای سودمند می گشاییم.

* چه خاطرات تلخ و شیرینی از کارتان در ایام موسم داشتید؟

بعضاً انتقاداتی که مخاطبان نسبت به برخی ستون ها داشتند که به اغلاط تایپی و مانند آن خلاصه می شد، خستگی را در دوستان باقی می گذارد. اما خاطرات خوب، همدلی دوستان همکار بود که بسیار با انگیزه، کوشا و انقلابی رفتار کردند. با وجود سختی کار نشریه که از ابتدای صبح آغاز می شد و تا ادامه کار به پرینت نهایی که در مواردی تا ۱۲ شب طول می کشید، حتی گاهی به ساعت ۲ و ۳ نیمه شب هم می رسید.

در پایان امید است بنابر روایت رسول الله(ص) «افضل الاعمال احمزها» (۱) تلاش جمعی و طاقت فرسای ما مقبول درگاه احدیت قرار گرفته باشد و دست کم توانسته باشیم وظیفه خود را به درستی انجام داده، انتظارات مسؤولان و زائران را تا آنجا که در توان ما بود، برآورده باشیم.

گفت وگو با مسؤول خبر سایت لبیک

آقای علیرضا میرزایی مسؤولیت خبر سایت لبیک را دارند، حدود سه سال است که در این زمینه فعال هستند، ولی از سال ۷۷ تاکنون با واحد مرکزی خبر همکاری می کنند.

۱- بحارالانوار، ج ۶۷، باب النیه وشرائطها ومراتبها، ص ۱۹۱

* جناب میرزایی، به عنوان اولین سؤال درباره شکل گیری سایت لبیک و تأثیرگذاری آن توضیح بفرمایید.

این سایت از سال ۸۱ به صورت رسمی راه اندازی شد و دارای بخش خبر، بخش تولیدات، صوتی، تصویری، آلبوم و تصاویر، استفتائات، احکام و مناسک حج، کتاب، مقاله و به ویژه پخش تلویزیونی اینترنتی لبیک و ...

* شما در چه زمینه ای فعالید؟

در حال حاضر در بخش خبر فعال هستم؛ تولیدات خبری ما از لینک های خبرگزاری ها و بعضاً خبرنگاران خبر تولیدی هم دارند، البته برای جبران این نقیصه، نیاز به اعزام خبرنگاران بیشتری است. موضوعات خبری بیشتر در مورد حج و زیارت است. کنفرانس های جهان اسلام و اخبار مربوط به آن ها را می پردازیم.

* فرآیند انتخاب خبرتان چیست؟

مردم بیشتر دنبال خبر حج و زیارت هستند، خبرها را برای صحت بیشتر، از واحد مرکزی خبر برمی داریم، از ایرنا، مهر، ایسنا، فارس، خبرگزاری حج، شبکه خبری ملت، شیعه آنلاین با گزینش، شیعه نیوز، ایکنا، اخبار شیعیان، تابناک، خیمه و خبرگزاری بعثه مقام معظم رهبری از جمله منابع کسب خبر ماست که با دقت و وسواس خاصی، به سوی پخش اخبار وثیق می رویم و سعی می کنیم که اخبار گزیده باشد.

* خبردهی را از چه زمانی آغاز می کنید؟

از یک ماه پیش از اعمال حج، مقدمات حج شروع و ما نیز کارمان آغاز می شود و اوج کارها در موسم صورت می گیرد که معمولًا روزانه ۲۵ تا ۳۰ خبر مخابره می شود که هر چه به ایام تشریق نزدیک می شویم، به دو برابر هم افزایش می یابد.

* نوآوری خاصی در حیطه کاری خودتان داشتید؟

عکس ها را وارد سایت کردیم و گزارش را تصویری کردیم که در سال های قبل این طور نبوده است و از این گزارشات تصویری استقبال گسترده ای صورت گرفته است.

* موانع و محدودیت کاریتان را هم بفرمایید.

اگر به طرف تولید اخبار زنده برویم و منعکس کننده حج ملل و سایر کشورهای اسلامی باشیم؛ در صورتی که تأمین نیروی انسانی صورت بگیرد و خبرنگاران آزاد با ما در تعامل و همکاری باشند و یا توسط واحد حج و زیارت به کار گرفته شوند، می توانیم به روزتر و کاربردی تر عمل کنیم.

۷. معاونت اجرایی

اشاره

مأموریت اصلی معاونت اجرایی، پشتیبانی و تأمین نیازهای معاونت ها و مدیریتهای نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت است. موفقیت و یا عدم موفقیت این معاونت در تحقق اهداف حوزه نمایندگی بسیار مؤثر و تعیین کننده است؛ زیرا انجام کیفی مأموریت ها و وظایف کلیه معاونت ها منوط به برقراری تعامل مناسب و سازنده با این معاونت است. از طرف دیگر این معاونت باید ضمن حفظ حقوق بیت المال و جلوگیری از اسراف، نیازهای منطقی کلیه واحدها را تأمین کند.

درباره عمل کرد معاونت اجرایی بعثه مقام معظم رهبری گفت وگویی با آقای مجید آخوندزاده، معاون اجرایی داشتهایم که آن را مرور میکنیم:

گفت وگو با معاون اجرایی بعثه مقام معظم رهبری

حاج مجید آخوندزاده، از سال ۶۱ به عنوان ناظر کاروان وارد مجموعه حج شدند، دو سال ناظر کاروان و سه سال هم معاون کاروان بودند. از سال ۷۰ مدیر کاروان شدند و به علت اشتغال در بعثه، از مدیریت استعفا دادند و از سال ۷۰ مدیر دفتر بازرسی در زمان آقای انصاری شدند، سال ۷۱ قائم مقام مدیریت اداری- مالی، از سال ۷۲ مدیر اداری- مالی و از سال ۷۵ هم دو یا سه تشکیلات نیروی انسانی، اداری- مالی و اجرایی در هم ادغام شدند و ایشان به عنوان مدیریت اجرایی انتخاب شدند و تاکنون به عنوان مدیر اجرایی فعالیت دارند.

* جناب آقای آخوندزاده در ابتدا بفرمایید فلسفه ادغام و تمرکزبخشی واحدهای سه گانه مدیریت اجرایی چه بود؟

آیه الله ری شهری معتقد به تمرکز در تشکیلات بودند و سنخیت کار نیروی انسانی، اداری و مالی و اجرایی ایجاب می کرد که این سه مجموعه جدا از هم، در کنار یکدیگر به صورت مجموعه ای منسجم عمل کنند. به این علت این سه تشکیلات در هم ادغام شد و بحمدالله صرفه جویی نیروی خوبی هم انجام شد.

* اهم مأموریت های مدیریت اجرایی چیست و قبل از موسم چه اقدامات تمهیدی را انجام می دهید؟

در معاونت اجرایی قبل از موسم وظایفی داریم؛ مأموریت اصلی ما پشتیبانی از کل بعثه است و با بخش های مختلف این کار را انجام می دهیم. پیش از موسم، کار گزینش و تأیید نیروهایی که باید اعزام شوند، توسط نیروی انسانی انجام می شود.

در قسمت پشتیبانی همه ساله رقم های قابل توجهی از اقلام مورد نیاز حج از ایران خریداری می شود که علاوه بر استفاده از فرصت ها، صرفه جویی ارزی هم دارد.

بنابراین، با برنامه ریزی لازم این مقدمات چیده می شود و گروه های پیش رو می آیند و این راه اندازی ها صورت می گیرد؛ یعنی یک برنامه منظمی را هر ساله انجام می دهیم، که صرفه جویی ارزی، وقتی و نیروی انسانی برای ما دارد. چون بعضی از کارها و هماهنگی ها قبلًا انجام می گیرد، از این رو نیروهای پشتیبانی کلًا در مدینه و مکه هر کدام دو نفرند. اکثر کارها چون قبلًا انجام می گیرد، با کم ترین نیرو این کار عظیم نهادینه شده را انجام می دهیم و رضایت مندی نسبی واحدها را هم احساس می کنیم. بعضی از نواقص هم در ضمن کار کامل می شود.

* واحدهای فعال و حیطه های مسؤولیتی شان در حین موسم چیست؟

قسمت های فعال ما در حین موسم عبارتند از:

حوزه دفتر: که جمع بندی گزارش ها و فعالیت ها و جلساتی که باید انجام شود، به عهده آنان است. با یک قائم مقام، دو حوزه کاری مکه یا مدینه را اداره می کنیم؛ در

عین حال یک نفر هم جانشین در ایران داریم تا گردش کار به درستی انجام شود؛ چون تا آخرین روز پرواز برای جابه جایی حجاج هم نیاز به هماهنگی های چند جانبه است.

قسمت اعزام: کل نیروهای بعثه را از نظر گرفتن گذرنامه ها، کنترل اوراق، گرفتن ویزا، هماهنگی در پرواز یاری می دهد و به تدریج نیروها به عربستان اعزام می شوند، تا آخرین پرواز، ما نیروی اعزامی داریم. در این سمت چهار نیرو هستند که با تقسیم کار مناسب به همه مسؤولیت های خود می رسند این چهار نیرو در مدینه، مکه و جدّه برنامه ریزی ها را به عهده دارند.

پشتیبانی و تدارکات: که قبلًا اشاره شد. قسمت مخابرات که برای شروع کار در مکه و مدینه می آیند و سیستم مخابراتی را راه اندازی می کنند، حتی در سیم کشی اداری نیز به کمک نیروهای بعثه می آیند.

در کنار این مسؤولیت، در مراسم دعای کمیل، برائت از مشرکان هم به کمک راه اندازی سیستم صوت مراسم می روند، چون نیروهای مکفی نداریم.

حمل و نقل:(نقلیه) که سیستم سرویس دهی به کلیه معاونت های بعثه برای مأموریت های داخل شهری و بین شهری به عهده آن هاست و جلساتی هم که در بیرون است یا دیدارهای نماینده محترم ولی فقیه از بعثه ها و دفاتر، توسط اداره نقلیه هماهنگ می شود.

مدیریت مالی، کلیه اسناد و هزینه هایی که در بعثه انجام می شود را اداره می کند. در این بخش که کلًا دو نیرو یکی در مدینه و یکی در مکه مستقر هستند، ابتدا سعی می کنیم پیشاپیش یک نیرو را اعزام کنیم. سپس نیروی ایران ملحق می شود و برای بازگشت هم همین طور عمل می شود. البته در موسم حج کل هزینه ها و تنخواه و اسناد مالی محاسبه و گردش کار در همین جا تنظیم می شود و هزینه ها بسته می شود و تسویه نهایی نیز در همین جا انجام می گردد.

قسمتی که اخیراً اضافه شده و تا حدودی مرتبط به حوزه دفتر است، واحد طرح و برنامه است که وظیفه آن تعیین نیازمندی ها، فرم ارزشیابی ها و ارائه گزارش ها است و طرح های جدید هم در همین جا بررسی می شود.

قسمت پزشکی: که دو نفر هستند و در مکه و مدینه مستقر اند که وظیفه حفظ و سلامت و بهداشت مجموعه را به عهده دارند. گاهی روزانه بیش از ۱۰۰ نفر را ویزیت می کنند و این بستگی به وضعیت جسمانی نیروها دارد.

تغذیه: که توسط جناب آقای جوادیان انجام می شود و زیر مجموعه مدیریت اجرایی هستند. چه در مکه، مدینه یا ایام تشریق، با سامان دهی مناسب این مأموریت را به انجام می رسانند. این واحد مسؤول تغذیه(صبحانه، ناهار و شام) برای مجموعه بعثه و میهمانان بعثه می باشند. در کنار آن مسؤولیت تغذیه همایش های مختلف روابط بین الملل را به عهده دارند که گاهی روزانه ۸۰۰ نفر میهمان خارج از مجموعه داریم که باید جواب گو باشند.

اداره کل مراسم که کلیه مراسم داخل «قصرالدخیل» یا مراسمی که در کاروان ها انجام شده را صوت رسانی می کند. چهار دعای کمیل که صوت رسانی این ها هم زیر نظر اداره کل مراسم انجام می شود.

* با توجه به گستره وسیع مدیریت اجرایی، احساس نمی کنید باز هم نیاز به تمرکز و کوچک کردن ساختار باشد؟

هر ساله ما تشکیلات را زیر ذره بین می گذاریم و ارزیابی می کنیم تا نیروهای اضافی نباشند و حتی الامکان در قسمت خودمان، به اندازه ظرفیت چند نیرو از یک نفر استفاده می کنیم. این نیروها معمولًا ۴۵ تا ۵۵ روز طول فاصله سفرشان در حج است، ما شیوه ای انتخاب کردیم که افراد را به تدریج وارد صحنه کار می کنیم، ابتدا آمادگی در مدینه ایجاد می کنیم، چون مسؤولیت راه اندازی کل معاونت ها به عهده ماست.

در اولین پرواز فوق العاده که در تاریخ ۱۶/ ۸ بوده، در حالی که هنوز پیش پروازها انجام نشده بود، اولین گروه کاری ما وارد مدینه شدند که این کار دو حسن دارد: اولًا، آمادگی برای دیگران ایجاد می شود، ثانیاً، از این نیرو دو استفاده می کنیم، هم در مدینه و هم مکه و با گردش کار منظم سعی می کنیم صرفه جویی در نیروی انسانی ایجاد کنیم. اما در حال حاضر با توجه به مسؤولیت کاری مان، به حد کافی تمرکزبخشی و کوچک شدن ساختار صورت گرفته است.

* تعامل واحدتان با امور فرهنگی چگونه است؟

در حقیقت کارهای این مدیریت نیز در مسیر کار فرهنگی است. ما هم در کار فرهنگی سهیم هستیم؛ چون پشتیبانی می کنیم البته ما باید در کار فرهنگی هم تمرکزبخشی داشته باشیم و هم سویی لازم برقرار باشد. تهیه پوسترها با این حجم زیاد، شاید اصلًا به صلاح نباشد. تنوع و تکثر پوسترها کمی نیاز به سامان دهی دارد. همچنین کارهای فرهنگی نیاز به نظارت قوی دارد تا جهت دهی شود، والّا اثر معکوس دارد. کارهای فرهنگی باید مطابق نیازهای زائر باشد؛ مثلًا در نمایشگاه قابی برای تعویض مطالب نشریه دیواری آماده شده بود که در نوع خود جالب توجه بود. چون بعضی از هتل ها اجازه نصب روی دیوار نمی دهند.

* نوآوری ها و تازگی های کار امسالتان را هم بفرمایید؟

- تقویت صوت رسانی برای اولین بار صورت گرفت و دعای عرفه را با مکتب(۹)؛ یعنی حدود ۱۵ هزار زائر بیرونی پشتیبانی کردیم و این کار مطلوبی بود.

- افزایش تولید برنامه در بخش سمعی و بصری مشعر که تا حدود دو برابر افزایش یافته است.

- تهیه فضای مناسب برای اجرای دعای عرفه در زیر چادرها که با افزایش ارتفاع انجام گرفت.

* برای سال آینده چه طرح مهمی را در دستور کار دارید؟

هم دنبال طراحی های جدید و اجرای بهینه مراسم هستیم و تلاش می کنیم تا سال آینده از چاپ بهتری برای نشریات بهره مند شویم.

مؤسسه فرهنگی مشعر

حوزه نمایندگی ولی فقیه از سال ۷۰ تا ۸۰ واحد سمعی و بصری داشته که کلیه فعالیت های صوتی و تصویری حج تمتع و عمره را انجام می داده، از سال ۸۰ به خاطر فراگیری دامنه فعالیت ها، مؤسسه فرهنگی- هنری مشعر را تشکیل داده که این مؤسسه سه بخش مستقل از هم دارد:

۱. بخش نشر که کار چاپ و انتشار کتاب و جزوات را به عهده دارد.

۲. بخش سمعی- بصری که کار تولید برنامه های صوتی و تصویری و تکثیر برنامه ها را به عهده دارد.

۳. بخش بازرگانی.

مجموعه حاضر بخش سمعی- بصری مؤسسه مشعر است که وظیفه تولید و تکثیر برنامه ها را به عهده دارند. در ارتباط با وظایف چهارگانه؛ یعنی موسم حج تمتع؛ موسم عمره؛ در تهران و در سوریه فعالیت می کند.

در این چهار بخش، کلیه برنامه های بعثه مقام معظم رهبری را ضبط و تبدیل به برنامه می کنند و بعد برنامه ها را تکثیر و در اختیار زائران قرار می دهند. در حج تمتع، عمره و سوریه این محور اصلی کارهاست، ولی در تهران وظیفه اصلی تولید برنامه است. در کنار این وظایف، عکس برداری از اماکن و برنامه های بعثه هم در دستور کار قرار دارد.

گفت وگو با مسؤول سمعی بصری

آقای مسعود گرجی مسؤول بخش سمعی و بصری مؤسسه فرهنگی- هنری مشعر در موسم حج هستند که با متانت و جدیت خاصی به همراه تیم هجده نفره خود

مسؤولیت تولید برنامه و آماده سازی آن را در سال ۸۷ به عهده دارد.

* جناب آقای گرجی نیروهای این بخش چند نفرند؟

اعضای گروه را این افراد تشکیل می دهند: دو نفر عکاس، دو نفر مهندس، یک نفر صدابردار، یک نفر مسؤول تکثیر، یک نفر مسؤول فروش، یک نفر مسؤول تدارکات و پشتیبانی، یک نفر نورپرداز، دو نفر کارگردان و پنج نفر تصویربردار که انصافاً کار طاقت فرسایی را به عهده دارند. حتی در مواقعی که فرصتی برای سایر زائران و عوامل روی می دهد تا به خود سازی و تهذیب بپردازند، این گروه با تمرکز فراوان و چشمان اشکبار در صحرای عرفات به ضبط برنامه ها اقدام می نمایند تا میراث مصور حج را به حافظه تاریخ حج گزاری بسپارند و پاسخ گوی نیازهای حجاج در زمینه محصولات صوتی- فرهنگی باشند. ضمن تشکر از تلاش های بی شائبه آنان، نگارندگان کتاب حج، دقایقی را پای صحبت آنان نشسته اند. آن چه در پی می آید، بخشی از فعالیت های آنان است.

* نحوه شکل گیری و اهمّ فعالیت های حوزه کاری تان را بفرمایید؟

برنامه هایی که در سال جاری تولید کردند و در اختیار زائران قرار دادند، هفده عنوان برنامه است از جمله: مناسک حج تمتع بر اساس فتاوای مقام رهبری، مناسک عمره مفرده بر اساس فتاوای مقام رهبری، مناسک حج اهل سنت، معرفی اماکن مکه مکرمه به زبان های ترکی و کردی، معرفی اماکن مدینه منوره به زبان های ترکی و کردی، حج قدیم به زبان های ترکی و کردی، زائر فرات(ویژه زائران عتبات عالیات)، مجموعه سخنرانی های حج ۸۶، مجموعه کامل سخن عشق به صورت صوتی و موارد دیگر.

* آیا این گونه فعالیت های فرهنگی برایتان سودآوری هم دارد؟

گرایش زائران بیشتر به سمت آثاری است که روی لوح فشرده قرار گرفته. در سال ۸۶ بالغ بر یک میلیون و صد هزار نسخه لوح فشرده(

DC)

تکثیر شده و در

اختیار زائرین قرار گرفته است. این برنامه هایی که تکثیر می شود و در اختیار زائران قرار می گیرد بدون هیچ گونه سودآوری و کاملًا به قیمت تمام شده است. از مردادماه گذشته قیمت محصولات ۵۰ کاهش پیدا کرده و مثلًا قیمت لوح فشرده به یک ریال سعودی یا ۲۵۰۰ ریال ایران رسیده و این در شرایطی است که قیمت تمام شده یک سی دی حدود ۲۴۱۰ ریال ایران است و با احتساب اسقاط و سی دی های سوخته این همان قیمت تمام شده است. بنابراین سودی به دست نمی آید.

* اهم برنامه های موسم حج امسال را بفرمایید؟

الف: ضبط چهار دعای کمیل در مدینه منوره بین الحرمین، ضبط دعای عرفه، ضبط مراسم برائت از مشرکان که این برنامه ها به صورت کاملًا حرفه ای ضبط شده و به طور مستقیم برای پخش از شبکه های تلویزیونی جمهوری اسلامی ایران ارسال شده است.

ب: ضبط سخنرانی ها و برنامه های عمومی بعثه مقام معظم رهبری که برای زائران برگزار می کنند و پیش بینی شده ۱۱۰ برنامه ضبط شود.

ج: تکثیر برنامه های فوق برای زائران که ما پیش بینی می کنیم بیش از ۳۵۰۰۰ نسخه در طول مراسم حج تمتع انجام بشود.

د: عکس برداری از دیدارها و بازدیدهای نماینده محترم ولی فقیه بوده و تهیه آلبوم مصور حج ۸۷.

ه: عکس برداری از اماکن مکه مکرمه و مدینه منوره.

و: تهیه برنامه تلویزیونی حج ۸۷ شامل گزیده برنامه های بعثه مقام معظم رهبری در حج ۸۷.

* در موسم امسال چه تمایز و ارتقایی در کارهایتان صورت گرفته است.

امسال در تلاشیم شیوه ضبط برنامه ها با توجه به نام گذاری سال نوآوری و

شکوفایی، از کیفیت ویژه ای برخوردار باشد که این موضوع با توجه به ضبط برنامه های دعای کمیل اول و دوم مدینه منوره و همچنین مراسم برائت از مشرکان و دعای عرفه در صحرای عرفات با به کارگیری از ابزار و شیوه های نوین تصویربرداری نسبت به سنوات گذشته کاملًا ارتقا یافته و مشهود است.

* اقدامات شما قبل از موسم چه بوده است؟

با توجه به برنامه های حج سال گذشته، تا قبل از حج امسال بیش از چهارده جلسه کارشناسی با برنامه سازان متعهد برگزار کردیم تا شیوه های جدیدی را در ضبط برنامه های امسال به کار بگیریم که نمونه اش در بند قبل آمده و به نتایج خوبی هم رسیدیم که در برنامه های حج امسال اعمال شده، البته حج ظرفیت های بی شماری دارد که باید به سمت استفاده بهینه تر از آن ها گام برداریم.

* برنامه های سال آینده تان بر اساس چه محور عمده ای بنا می شود؟

در ارتباط با برنامه های آتی، قطعاً جلسات کارشناسی سال گذشته برای سال آینده تداوم می یابد و به سمت تولید برنامه های کیفی که آگاهی و اطلاعات زائران را در ارتباط با حج افزایش دهد، گام برمی داریم.

ص: ۳۰۴

فصل سوم: زائران و کاروانها

اشاره

زائران و کاروان ها

بخش اول: زائران

الف: زائران ایرانی

اطلاعات و آمار زائران

تعداد زائران ایرانی در موسم حج ۸۷

طبق اعلام مسؤولان، تعداد حاجیان امسال ۱۰۴۹۴۱ نفر بوده که از نظر توزیع جنسیتی، ۵۵۲۰۶ نفر مرد و ۴۹۷۳۵ نفر زن هستند. بنابراین(۳/ ۵۰) زائران بیت الله الحرام جمهوری اسلامی ایران مرد و(۷/ ۴۹ درصد) زن بودهند.

بیشترین تعداد زائر مربوط به استان تهران با ۲۰۰۷۹ زائر است که ۱۷/ ۲۱ از کل زائران امسال را دربرمی گیرد.

استان های خراسان رضوی با ۱۰۷۴۳ زائر، اصفهان با ۸۰۱۹ زائر و خوزستان با ۵۳۴۹ و فارس و مازندران به ترتیب با ۴۹۵۷ و ۴۹۵۵ زائر بیشترین تعداد زائر را در مقایسه با سایر استان ها دارند. و استان ایلام با ۱۴۵ زائر کم ترین تعداد زائر را در سال ۱۳۸۷ داشته است. استان های کهکیلویه و بویراحمد و چهارمحال و بختیاری نیز به ترتیب با ۲۰۰ و ۵۲۵ زائر، در رده دوم و سوم استان های با کم ترین تعداد زائر قرار می گیرند.

آمار زائران بر اساس ایستگاه پرواز

تعداد زائران بر اساس ایستگاه پروازی عبارتند از: تهران ۴۰۰۰۰ نفر، مشهد ۱۳۵۰۰ نفر، ساری ۵۳۰۰ نفر، گرگان ۳۱۰۰ نفر، اصفهان ۹۱۰۰ نفر، شیراز ۵۴۰۰ نفر، تبریز ۵۰۰۰ نفر، اردبیل ۱۵۰۰ نفر، کرمان ۳۹۰۰ نفر، اهواز ۵۷۰۰ نفر، یزد ۲۲۰۰

نفر، زاهدان ۱۳۰۰ نفر، رشت ۱۰۰۰ نفر، کرمانشاه ۱۲۰۰ نفر، ارومیه ۴۰۰۰ نفر، بندرعباس ۱۰۰۰ نفر و بوشهر ۱۰۰۰ نفر.

تعداد زائر در هر صد هزار نفر جمعیت بالای ۱۸ سال

مقایسه تعداد زائران در هر صد هزار نفر جمعیت بالای ۱۸ سال نیز بیان گر تفاوت های بسیاری است که شایسته است به دقت بررسی شود. در حالی که از هر صد هزار نفر جمعیت بالای ۱۸ سال در سال ۱۳۸۷ در استان ایلام، ۴۱ نفر موفق به تشرف به خانه خدا شده اند و استان قم با ۳۸۷ نفر زائر بیشترین تعداد زائر را در مقایسه با سایر استان ها دارد.

استان های سمنان و خراسان جنوبی، به ترتیب با ۳۲۸ و ۳۲۷ زائر در رتبه دوم و سوم قرار می گیرند. استان های یزد و خراسان رضوی نیز به ترتیب با ۳۱۴ و ۳۰۶ نفر زائر در هر صد هزار نفر جمعیت بالای ۱۸ سال، در رتبه های بالای جدول قرار دارند.

به جز استان ایلام که کمترین تعداد زائران را در هر صدهزار نفر داشته، استان های کهکیلویه و بویر احمد و گیلان نیز به ترتیب با ۵۲ و ۵۹ زائر در انتهای جدول قرار دارند. استان های کرمانشاه با ۷۸ زائر و چهار محال و بختیاری با ۹۷ زائر در هر صدهزار نفر جمعیت بالای ۱۸ سال، تقریباً دو برابر کم تر از میانگین تمامی استان ها در موسم حج ۱۳۸۷ زائر داشته اند.

میانگین تعداد زائر در صدهزار نفر جمعیت بالای ۱۸ سال، ۱۹۵ نفر است که در مجموع، از کل جمعیت ۴۶، ۲۷۱، ۱۸۶ نفر بالای ۱۸ سال، تعداد ۲۰۵ نفر در هر صدهزار نفر بالای ۱۸ سال توفیق به تشرف به خانه خدا را یافته اند. مقایسه این آمار با تعداد زائران سایر کشورها می تواند بیان گر تفاوت های بسیاری بین کشورهای اسلامی باشد. جدول زیر، تعداد کل زائران را در هر یک از استان ها بر حسب هر صدهزار نفر جمعیت بالای ۱۸ سال در دو گروه بالاتر و پایین تر از میانگین نشان

می دهد (۱).

ترکیب سنی زائران

معاون درمان هیئت پزشکی سازمان حج و زیارت، درباره نمودار سنی حجاج سال ۸۷ اعلام کرد: «به ترتیب سنی حدود ۳۰- ۴۰ افراد حاضر در مراسم سال جاری بالای ۷۰ سال دارند.»

بنا به گفته دکتر مغانلو، ۶۰ نفر از حجاج ایرانی بالای ۱۰۰ سال، ۱۳۰ نفر بین ۹۰ تا ۹۹ سال، ۳۳۷۱ نفربین ۸۰ تا ۸۹ سال و ۱۰۰۱۵ نفر بین ۷۰ تا ۷۹ سال سن دارندکه در مجموع، افراد بالای ۷۰ سال در حج امسال، تعداد ۱۳۵۷۶ نفراست. همچنین بیش از ۶۰ هزار نفر از زائران ایرانی نیز بین ۴۰- ۶۰ سال سن دارند.

دکتر مغانلو افزود: «۱۰۹۵۶ نفر از زائران ایرانی بین ۳۰- ۳۹ سال، ۱۹۱۴ نفر بین ۲۰- ۲۹ سال و ۱۱۳ نفر نیز بین ۱۰- ۱۹ نفر سن دارند و ۱۳ نفر از زائران ایرانی حاضر در حج امسال، کم تر از ۱۰ سال سن دارند.»

مسن ترین و کوچکترین زائر

مسن ترین زائر خانه خدا با ۱۱۶ سال سن، از خوزستان رهسپار سرزمین وحی شده است.

این زائر «یوره عبدالخانیان» نام دارد و متولد ۹ خرداد ۱۲۷۱ شمسی در شهر «شوش» است که امسال، همراه با کاروانی از استان خوزستان به مدینه منوره آمده و به زودی عازم مکه مکرمه می شود.

نام کوچکترین زائر ایرانی حج تمتع امسال، «فائزه شکرگزار» است که متولد ۹ تیر ۱۳۸۱ در شهر «بندرانزلی» است و با شش سال سن، همراه با کاروانی از این شهر به عربستان سفر کرده است. بدین ترتیب اختلاف سنی مسن ترین و جوان ترین زائر

۱- دکتر احمد سلطانی نژاد، دانشگاه تربیت مدرس، مدینه منوره، دی ۸۷

امسال تمتع به ۱۱۰ سال می رسد.

رشد تعداد زائران بالای ۷۰ سال

دکتر اسماعیل مغانلو در نشست خبری که در محل استقرار بعثه مقام معظم رهبری در مکه برگزار شد، اظهار کرد: «بیش از ۶۰ نفر از زائران حج تمتع امسال، بالای ۱۰۰ سال ۱۳۵۷۶ نفر بیش از ۷۰ سال سن دارند. این گروه سنی نسبت به سال گذشته با رشد حدود ۵۰ مواجه بوده است.

وضعیت بیماری زائران

آقای مغانلو در ادامه با اشاره به رشد ۵۰ درصدی افراد در معرض خطر، اعلام کرد: «۸۶۹۱ زائرایرانی مبتلاـ به دیابت، ۲۵۰۷ زائرایرانی مبتلاـ به کم خونی، ۸۸۶ نفر مبتلاـ به آسم، ۶۹۷ نفر مبتلا به انسداد ریه، ۴۹ نفر مبتلاـ به هپاتیت و ۲۸ نفر مبتلا به دیالیزو ۲۰۰ نفر با سابقه سکته در موسم حج حضور داشتند».

مغانلو در ادامه گفت: «با توجه به توزیع سنی جنسیت زائران و بیماری های مهم در کنار مجاورت با زائران دیگر ملل، در کنار استرس و سختی اعمال حج برای افراد مسن و مشکلات آب و هوایی و غذایی و بهداشت، ایجاب میکرد تا شبکهای به نام شبکه سلامت طراحی و آغاز به فعالیت کند.»

سطح تحصیلات زائران

tttttttttt

ttttttttttt

ttttttttttt

ttttttttttt

ttttttttttt

تعداد زائران در نوبت حج تمتع

آقای قهرودی، رییس سازمان حج و زیارت، تعداد افراد در نوبت تشرف به حج(صرف نظر از زائران امسال) را یک میلیون و ۸۰۰ هزار نفر ذکر کرد و گفت: «این تعداد بیشتر به ۴- ۵ سال اخیر مربوط می شود که به علت تراکم و ضرورت بازنگری در تعیین اولویت ها، کار ثبت نام از ابتدای سال ۸۷ متوقف شد.

بالاترین شمار زائران اعزامی به ۱۵۰ هزار نفر در اوایل انقلاب می رسد، ولی پس از آن براساس سیاست کشور عربستان در سهمیه بندی جمعیتی کشورها(هزار نفر در میلیون)، سهمیه اعزام محدود شده و هر سال با توجه به درخواست کشورها، تعدادی بیش از سهمیه رسمی اعزام صورت می گیرد.»

اخبار و حوادث زائران

افزایش سهمیه زائران

آقای قهرودی در مورد امکان افزایش سهمیه حجاج ایرانی اظهار داشت: «هر سال بعد از اتمام موسم حج تمتع، به فاصله کوتاهی مذاکرات رسمی بین دولت ایران و عربستان صورت می گیرد و هیئتی از ایران با وزارت حج عربستان مذاکره می کنند، ضمن آن که در ملاقات ها و سایر جلسات نیز این موضوع مطرح و با بخشی از آن هم توافق می شود.»

وی افزود: «هر سال نسبت به عدد سال گذشته، دو هزار نفر(حدود ۲) رشد طبیعی داریم و ظرفیت یا سهمیه حج سال جاری، ترکیبی از سهمیه و ظرفیت رسمی با احتساب افزایش و تعدادی نیز در اثر تقاضا و مذاکرات برای دریافت افزایش اتفاق می افتد، که هزار نفر است.»

ایشان خاطرنشان کرد: «شرایط فعلی کشور عربستان و تنگناهایی که در نقاط استقراری حجاج وجود دارد، خصوصاً صحرای منا، موجب شده که امکان افزایش جدی برای حضور زائران از کشورهای مختلف در عربستان وجود نداشته باشد؛ اما

در صورت تکمیل پروژه ها و مراحل مختلف برای توسعه اماکن قابل اسکان برای حضور زائران از سوی کشور عربستان، امیدواریم با افزایش ظرفیت در پنج سال آینده مواجه باشیم.»

اعزام زائران ایثارگر

در راستای سیاست های بنیاد شهید و امور ایثارگران، همه ساله تعدادی از ایثارگران و خانواده های آنان به عمره و حج تمتع اعزام می شوند.

امسال اعزام والدین شهدا با سن بیشتر از ۷۵ سال در اولویت اعزام قرار داشت و در آینده نیز به این امر توجه خاص میشود.

۲۴ نفر از جانبازان قطع عضو و اعصاب و روان نیز به همراه خانواده هایشان در قالب یک کاروان ویژه ۲۰۰ نفره، از تهران به حج تمتع اعزام شده بودند.

اخباری از تعهد زائران ایرانی

پول گمشده در تهران، در مکه به صاحبش رسید

یک زائر ایرانی که کیف پول خود را با محتوای ۷۰۰ دلار در فرودگاه مهرآباد تهران گم کرده بود، توانست در مکه مکرمه این پول را به دست آورد. حمید پهلوان، مسؤول امور رفاه زائران با اعلام این خبر، گفت: کیف زائری در فرودگاه مهرآباد تهران پیدا شد و تلاش های فراوان برای رساندن آن به زائر نتیجه نداد.

پس از حضور کاروان های اعزامی در مکه، با اعلام فراخوانی در خصوص کیف گمشده، زائر مورد نظر با مراجعه به دفتر امور رفاه زائران، کیف پول خود را دریافت و از تلاش های مسؤولان سپاس گزاری کرد.»

برگرداندن پول و گوشی تلفن همراه به زائر مسلمان انگلیسی

دو تن از زائران کاروان ۲۰۲۰۱ در حین طواف، بسته ای حاوی ۳ عدد تلفن همراه و پنج هزار دلار پیدا کردند و با پی گیری ویژه ای که داشتند، آن را به صاحبش

- که مسلمانی از کشور انگلستان بود- رساندند.

بازگرداندن میلیون ها ریال به صاحبش

یکی از زائران شیرازی نیز یک بسته حاوی ۱۹۰۰ دلار آمریکا، ۷۰۰ ریال سعودی و ۸۱ هزار دینار عراقی در ایستگاه «مظله» پیدا کرد.

پس از بررسی های به عمل آمده از طریق سیم کارت تلفنِ پیدا شده در این بسته و تصویر زائر و همراه وی مشخص گردید که این بسته متعلق به یک زائر عراقی است.

یابنده این بسته، موضوع را به مدیر کاروان اطلاع می دهد و بسته پیدا شده را تحویل وی می نماید. این مبلغ طی مراسمی تحویل ستاد امدادگمشدگان گردید تا به مالک آن بازگردانده شود.

مرگ یک زائر در اثر تصادف

یکی از زائران کاروان ۱۵۱۴۰ در حین عبور از عرض خیابان، به دلیل تصادف با خودرو فوت کرد. این زائر ۷۴ ساله، بلافاصله پس از تصادف با خودرو به بیمارستان منتقل شده؛ ولی تلاش عوامل بیمارستان سعودی به دلیل شدت ضربه تصادف بی نتیجه ماند.

احتمال کاهش مدت حج

نماینده ولی فقیه درباره احتمال کاهش زمان سفر حج تمتع برای حجاج ایرانی گفت: «سازمان حج و زیارت حتی برای دو هفته ای کردن زمان حج تمتع آمادگی دارد؛ اما مردم و زائران از آن استقبال نمی کنند.»

آقای قهرودی در همایش روحانیون کاروان ها در مکه مکرمه گفت: «نتیجه نظرخواهی از زائران در سال قبل، نشان می دهد که آن ها علاقه مند به کاهش مدت سفر نیستند و ۸۵ موافق زمان آن هستند؛ ضمن این که امکان کاهش سفر به دلیل

محدودیت های پروازی وجود ندارد.»

سرقت از زائر ایرانی

پس از اقامه نماز عصر، یک ماشین مشکی جلوی پای پیرمردی ۱۱۲ ساله، اهل تربت جام ترمز می کند و یک مرد سیاه پوست درشت هیکل از ماشین پیاده می شود و با اشاره به او می فهماند که «او گم شده است!» و به زور او را سوار ماشین می کند؛ هنوز چند قدمی دور نشده اند که آن مرد دست می اندازد به کمربند چسبی پیرمرد و آن را با فشار می کشد و تمام ۲۰۰ هزار تومان پول پیرمرد را برمی دارد و کمربند را مچاله کرده، توی جیب پیراهن پیرمرد می گذارد و بعد او را پیاده می کند.

آزادی زائر ایرانی متهم به تلصیق

مسؤولان حراست ستاد مکه مکرمه همواره به زائران مرد توصیه می کنند که هنگام طواف، به ویژه در اطراف حجرالاسود به هیچ وجه به بخش خانم ها وارد نشوند؛ زیرا با کوچک ترین برخورد بدن آن ها با خانم ها، حتی بدون هیچ عمدی، مأموران سعودی اقدام به دست گیری آنان می کنند.

همچنین توصیه می شود در صورت دست گیری، زائران تنها و تنها خواستار حضور نماینده ایران شوند و بدون حضور عوامل ستاد مکه و یا وزارتخانه یا دفتر نمایندگی سازمان حج و زیارت، هیچ فرم، برگه و یا اظهارنامه ای را امضا نکرده، کتبی یا شفاهی هیچ چیزی را برعهده نگیرند.

یکی از زائران ایرانی که به این اتهام دستگیر و بازداشت شده بود با پی گیری مسؤولین ستاد مکه آزاد شد.

بررسی چگونگی اعزام حجاج ایرانی در تلویزیون عربستان

تلویزیون عربستان سعودی دوشنبه شب (۱) در یک فیلم مستند، چگونگی اعزام حجاج ایرانی به سرزمین وحی را به نمایش گذاشت.

در این فیلم مستند که از شبکه دوم تلویزیون عربستان پخش می شد، صحنه های پر احساسی از بدرقه زائران بیت الله الحرام در فرودگاه های ایران به ویژه فرودگاه مهرآباد به نمایش گذاشته شد.

در این مستند، چند نفری از بدرقه کنندگان حجاج در حالی نمایش داده می شدند که با چشمانی پر از اشک با زائران خداحافظی می کردند.

در این فیلم، همچنین مراسم بدرقه گروهی حجاج در فرودگاه تهران و امکاناتی که در فرودگاه برای پذیرایی و رفع نیازهای حجاج پیش بینی شده است، به نمایش گذاشته شد.

سقوط یک زائر ایرانی از پنجره هتل

یک پیرمرد زائر از پنجره هتل «منازل الاسواف» سقوط کرد؛ با توجه به این که این حادثه منجر به فوت وی شد، موضوع بررسی و معلوم شد که همراهان ایشان، صبح به حرم نبوی مشرف شده بودند و وی در اتاق تنها بوده و احتمالًا به علت خواب آلودگی و عدم تمرکز، اشتباهاً به سمت پنجره رفته ... موضوع با خانواده ایشان در میان گذاشته شد.

زائر جا مانده از کاروان

یکی از زائران کاروان(۲۵۱۳۷) به علت گم کردن کاروان و همراهان خود در مسجد شجره جا ماند و کاروان بدون اطلاع از حضور ایشان به سمت مکه حرکت کرد. این در حالی است که همسر ایشان در کاروان حضور داشته و به مدیر کاروان

۱- ۱۲/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۳۰ ذی قعده.

عدم حضور نامبرده را اطلاع داده بود!

مشکل همراه نداشتن گذرنامه

یکی از عوامل آشپزخانه «ابوجدایل» در پرواز شماره ۱۰۳۱ در زمان ورود به مدینه منوره، به علت همراه نداشتن گذرنامه و جاگذاشتن آن در آخرین بازرسی فرودگاه، توسط عوامل سعودی از ورود وی ممانعت شد که با پی گیری زیاد، گذرنامه وی با پرواز بعدی، در بامداد روز بعد به مدینه منوره منتقل و پس از دریافت گذرنامه از فرودگاه ترخیص گردید.

مشکل حمل مواد مخدر

در پروازهای مدینه، سه نفر به جرم حمل مواد مخدر دستگیر شدند. این افراد از کاروان های شماره ۱۹۴۱۲ از سبزوار، ۱۱۲۴۱ از بناب و ۱۹۳۱۹۰ از مشهد بودند.

یک مورد از این افراد در فرودگاه مشهد شناسایی و با اخذ تعهد و پرداخت جریمه، راهی عربستان شد که به علت کشف مقداری دیگر دستگیر گردید. یکی از این موارد، تریاک را در گردو جاسازی کرده بود.

در پی کشف مقداری مواد مخدر، مأموران بیشتر حساس شده، در انگشت نگاری و عکس برداری نیز سخت گیری کردند.

ساک یکی از زائران از کاروان اعزامی کرمان، پس از عبور از گیت به علت داشتن مقادیری دارو که در آن ها ترکیبات مرفین وجود داشت، بازرسی و فرد یاد شده برای بررسی بیشتر موضوع، به اداره مواد مخدر منتقل گردید.

زائران ایرانی در بقیع

موضوع قبرستان بقیع از دو زاویه قابل توجه است؛ یکی برخوردهای عربستان و نیروهای ارشادی و دیگری برخوردهای زائران ایرانی و ناهنجاریهایی که از خود نشان میدهند. امسال نیز همچون سالهای گذشته، بقیع و مسائل پیرامون آن فراز و

نشیبهایی داشت. در این جا اتفاقات چند روز را برای نمونه مرور میکنیم:

روز دوشنبه (۱) برخی زائران ایرانی و روحانیون کاروان ها پس از نزدیک شدن به درِ ورودی قبرستان بقیع، توقف نموده، کفش های خود را از پا درآوردند که علاوه بر ایجاد حساسیت، باعث مسدود شدن راه عبور و شلوغی آن گردید. جمعی از آن ها در زمان خروج از بقیع با دست کشیدن به درهای قبرستان و بوسیدن درب ها مورد توجه سایران و بعضی مأموران سعودی قرار گرفتند.

روز چهارشنبه، (۲) کاروان جانبازان، پس از نماز صبح در کنار دیوار بقیع قرائت دعا و نیایش به صورت گروهی و با نظم خاصی داشت که مورد توجه دیگر زائران قرار گرفته بودند و وارد قبرستان بقیع شدند و به زیارت ائمه بقیع پرداختند. پلیس سعودی برای عبور ویلچرها به داخل بقیع از کنار در، راهی را باز کردند و حین عبور آن ها کارت یکی از آن ها را که روی سینه اش نصب شده بود کنترل نمودند.

حضور گسترده زائران ایرانی به صورت گروهی در بین الحرمین و برگزاری دعا و مرثیه خوانی پس از نماز صبح، حال وهوای معنوی خاصی را فراهم ساخته و کاروان ها عموماً برنامه وداع با حرم شریف و قبرستان بقیع را برگزار کردند.

یک زائر ایرانی پس از پایان صحبت های عامل ارشادی در بقیع، شروع به صحبت کرد و اظهار داشت که در شرایط فعلی، ضرورت وحدت میان مسلمانان با هر گرایش و مرامی بیش از گذشته احساس می شود و باید تلاش کنیم وحدت مسلمانان دچار خدشه نشود؛ زیرا دشمنان از این گونه اختلافات سود می برند.

عامل ارشادی فقط گوش می داد و با لبخند و سکوت سعی می کرد پاسخی ندهد تا موضوع تمام شود.

۱- ۲۷/ ۸/ ۸۷ مطابق با ۱۸ ذی قعده

۲- ۲۹/ ۸/ ۸۷ مطابق با ۲۰ ذی قعده.

روز جمعه (۱) عوامل ارشادی علاوه بر تذکر نسبت به بستن کتب دعا، بیش از ده جلد کتاب دعا را از دست زائران ایرانی بیرون کشیده، توقیف نمودند. بعضی زائران ایرانی نزدیک قبور ائمه به صورت گروهی برای سلامتی حضرت صاحب الزمان(ع) صلوات می فرستادند. در این روز پلیس سعودی اجازه توقف زائران در مقابل بقیع را نمی داد.

عوامل ارشادی تا جایی که تردد زائران با مشکل مواجه نمی شد، تبلیغ می کردند و گاهی تراکم جمعیت باعث می شد که مجبور شوند آن ها را حرکت دهند و نتوانند تبلیغ کنند.

روز سهشنبه (۲) مدیر عام فرع وزارت حج منطقه مدینه، ضمن یادآوری دست گیری یکی از مبلّغان ایرانی در مقابل «قصرالدخیل» در خصوص دعوت حجاج به مذهب شیعه اعلام داشته است: «وکیل امارات خواستار آن بوده، ضمن تذکر مجدد به حجاج ایرانی یادآور شوید که به سیستم ها و آموزش های موجود در کشور عربستان پای بند و در عمل به آن اهتمام داشته باشند.

روز پنجشنبه (۳) یکی از عوامل ارشادی با تعدادی از زائران و روحانیون ایرانی برخوردی تند و اهانت آمیز کرد و قصد ایجاد درگیری داشت که با درایت روحانی موفق به این کار نشد.

حدود ساعت هشت صبح، عوامل پلیس، یک ایرانی را که در حال فیلم برداری بود دستگیر و با ضرب و شتم به پشت طناب منتقل کرد و پس از کنترل دوربین آزاد گردید.

عوامل سعودی با محدودیت بیشتر و جلو آوردن طناب باعث تراکم بیشتر و

۱- ۱/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۲ ذی قعده

۲- ۴/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۵ ذی قعده

۳- ۶/ ۹/ ۸۷ مطاق با ۲۷ ذی قعده.

مشکل در تردد حجاج شدند. اولین گروه ایرانیان مقیم خارج از کشور به صورت جمعی و با قرائت دعا و زیارتنامه ائمه اطهار(ع) وارد بقیع شدند و به زیارت پرداختند.

معین کاروان ۱۱۲۵۶ که به زبان عربی و انگلیسی مسلط بود، با عوامل ارشادی در محل قبور ائمه وارد بحث شد و آن ها را محکوم کرد. این کار باعث ناراحتی و اعتراض آن ها شد و منجر به برخورد و بازداشت و بردن وی به دفتر زیر قبرستان بقیع شد و پس از تشکیل پرونده، تحویل دستگاه قضایی گردید که با پی گیری نماینده ستاد و مراجعه به دادگستری با اخذ تعهد، نامبرده در ساعت ۱۵ آزاد شد.

ابتکارات و نوآوریهای فرهنگی

اشاره

در سال نوآوری و شکوفایی، زائران ایرانی در کارهای خیر ابتکاراتی داشته اند که به برخی از آن ها اشاره می کنیم:

یتیم نوازی زائران گلستانی

در حج امسال، هزار نفر از ایتام این استان، با پرداخت یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون ریال از سوی زائران، تحت پوشش قرار گرفتند و زائران با پرداخت این مبلغ به صورت اقساط ماهانه، به حمایت این قشر از افراد جامعه شتافتند.

در این طرح، فردی که توسط زائر پوشش داده می شود، بعد از مدت یک سال رها نمی شود و این سنّت خداپسندانه یتیم نوازی همچنان استمرار خواهد داشت تا ان شاءالله به یک فرهنگ عمومی تبدیل شود و در کنار ولیمه های پرهزینه جای خود را بیابد.

اجرای وصیت نامه یک شهید در حج

شهید «عباس بروغنی»، دانشجوی فنی دانشگاه امیرکبیر که با شروع جنگ تحمیلی به جبهه های حق علیه باطل شتافت، در روز دهم تیر ماه ۱۳۶۰، هنگامی که

به راز و نیاز با معبود ایستاده بود، با ترکش خمپاره به شهادت رسید.

این شهید سرافراز دوران دفاع مقدس در وصیت نامه خود چنین آورده است: «پدر و مادر مهربانم، هر کدام از شما که به مکه رفتید، آنجا تمام مسلمانان هستند؛ حتماً عکس مرا با خودتان ببرید و در دست بگیرید و اگر از شما درباره آن سؤال کردند، بگویید که فرزندمان به دست صدام شهید شده است.

بر اساس چنین وصیتی در کاروان ۱۹۴۱۲ استان خراسان شمالی اعزامی از سبزوار، برادر این شهید سربلند امسال به عنوان خادم حضور یافته بود و با ابتکار و خلاقیت، تمثال شهدا و وصیتنامه های شهدای این کاروان را در یک طراحی معنوی به عنوان ایستگاه شهدا تهیه نموده، در معرض دید زائران قرار داد.

این کار معنوی که با هدف بهره گیری از روح بلند شهیدان و تأثیرپذیری از وصیت نامه های آنان صورت گرفت با استقبال زائران ایرانی و غیرایرانی روبه رو شد و صحنه های جذاب و دیدنی از اشک شوق و زیارت را به دنبال داشت.

شرکت زائران در کارهای خیر

زائران، امسال در کارهای خیر حضور چشم گیری داشتند که الگویی برای دیگران است. برای نمونه: زائران کاروان ۱۱۲۵۱، مبلغ یک میلیون و ۱۴۵ هزار تومان به همراه ۱۵۱ ریال سعودی، جهت کمک به بازسازی حرم شریف امامان عسکریین ۸ اختصاص دادند.

زائران کاروان ۱۲۱۳۲ خوی نیز پیش از عزیمت به سفر حج و در هفته کرامت، به صورت دسته جمعی در مؤسسه خیریه توان بخشی معلولین ذهنی، در خوی حضور یافتند و ضمن عیادت، مبلغ دو میلیون و ۳۹۰ هزار تومان کمک نقدی و جنسی خود را به ایشان اهدا کردند.

زائران کاروان ۱۷۲۴۷ تهران هم به تأسی از سیره ائمه معصومین(ع)، بالاخص با

الگوپـذیری از حضـرت صـدیقه طاهره فاطمه زهرا(س) که البسه و زیورآلات خویش را به نیازمندان اهدا فرمودند، در اقدامی خداپسندانه، تهیه جهیزیه چهار نوعروس کشورمان را متقبل شدند.

زائران کاروان شـماره ۱۱۲۶۵ از شهرسـتان مرنـد، در یک اقـدام خداپسـندانه هزینه جهیزیه ۱۸ نوعروس بی بضـاعت را تـأمین کردند. زائران این کاروان همچنین پیش از سـفر معنوی حج به صورت دسـته جمعی اقدام به بازدید از مرکز خیریه توانبخشـی ذهنی مرند کرده بودند که پس از آن مبلغ دو میلیون و چهارصد هزار تومان به حساب این مؤسـسه خیریه واریز کردند و هزینه ششصد هزار تومانی خرید پارچه مورد نیاز این خیریه را تأمین کردند.

زائران کاروان ۱۰۱۱۶ نیز کمـک نوزده میلیون و پانصـد هزار ریـالی به «بنیـاد نیکوکاری حضـرت ابوالفضل(ع)»، تأمین هزینه جهیزیه هفت جوان مسـتمند(تحت نظر امام جمعه شهر) علاوه بر آن، افتتاح حساب قرض الحسنه به مبلغ چهل میلیون و هفتصد هزار ریال و نیز کمک دو میلیون و پانصد هزار ریالی به بیماران کلیوی خلخال از جمله اقدامات زائران این کاروان بوده است.

زائران کاروان ۱۰۱۰۷ هم کمک سی ودو میلیون ریالی به مؤسسه معلولین ذهنی حضرت ابوالفضل(ع) و کمک یک میلیون و دویست هزار ریالی به «مؤسسه خیریه میثاق» داشتهاند.

زائران کاروان ۳۵۲۰۶ به مناسبت فرارسیدن عید سعید قربان و شکرانه درک عرفات در سرزمین وحی، برای تعداد ۱۲۰ نفر از خانواده های تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی(قدس سره) و ... بهزیستی اقدام به تهیه پوشاک کردند.

زائران ایرانی و خرید سوغاتی

اشاره

از آنجا که زائران خانه خدا، معمولًا از استطاعت مالی برای تشرف برخوردارند و

در قاموس اسلامی، تهیه و اهدای سوغات نیز امری پسندیده و مورد سفارش است، حجاج معمولًا دست خالی باز نمی گردند؛ اما شایسته است که حجاج از حدود متعارف و متعادل در امر خرید خارج نشوند و اوقات گران بهای خود را به جای اندوختن اجر معنوی، در گشت وگذارهای بازارها به هدر ندهند.

درست است که سوغات سفر، یک سنّت حسنه اسلامی است و باعث خوشحالی اقوام و آشنایان می شود، اما هیچ گاه نباید از عظمت سفر حج غافل شد و با اتلاف وقت ارزشمند خود در بازار، از این فرصت گران مایه و زودگذر محروم گشت؛ چه این که مسلماً پس از سفر، موجب حسرت و پشیمانی خواهد بود.

سوغاتی حج از نگاه زائر

بسیاری از مسؤولان ایرانی دست اندرکار حج، بارها در گفت وگوهایشان با خبرنگاران از خرید در حدّ بالای کالا توسط زائران ایرانی گله و انتقاد کرده اند. آمارها نشان می دهد که توصیه ها و تمهیدات اندیشیده شده از جمله ایجاد فروشگاه در فرودگاه تهران، خیلی نتوانسته زائران را برای کاهش خرید در عربستان متقاعد کند.

بسیاری از مسؤولان ایرانی دست اندرکار حج، به ویژه مسؤولان هواپیمایی و حمل ونقل حج، بارها در گفت وگوهایشان با خبرنگاران از خرید بالای کالا توسط زائران ایرانی انتقاد کرده اند؛ هر ساله آماری که از میزان خرید کالا توسط زائران ایرانی در مکه و مدینه منتشر می شود، نگران کننده است.

در مکه و مدینه، اکثر مغازه داران، به خاطر این که مشتری های اصلی کالاهایشان ایرانی ها هستند، از فروشندگان افغانی و یا تاجیکی مسلط به زبان فارسی استفاده می کنند که راحت تر بتوانند با ایرانی ها ارتباط برقرار کنند.

تاجیک های فروشنده می گویند: اگر زائران ایرانی نباشند، مالکان عربِ مغازه های

مکه و مدینه خسارت فراوانی خواهند دید.

بر آن شدیم تا دلیل این امر را از خود زائران پرس وجو کنیم؛ به همین خاطر در گشت وگذاری در خیابان های مدینه و در میان بازارها و مناطقی که مرکز خرید سوغات و کالاست با آن ها درباره خریدهایشان گفت وگو کردیم.

در این مصاحبه ها نکات جالبی از سوی زائران مطرح شد که شنیدن آن ها خالی از لطف نیست.

خانم زائری گفت: «من شخصاً تمایلی به خرید ندارم، اما تنها دغدغهام بازگشت و میهمانی های بعد از حج است که هر کدام از اقوام وقتی به دیدن حاجی میآیند، کادویی می آورند و قطعاً انتظار دارند که سوغاتی جای هدیه آنان را پر کند.

از روز اولی که میآمدم، فکر میهمانی و سوغات بعد از حج کلافهام کرده است و دائم فکر می کنم اگر سوغاتی نداشته باشم که به میهمانانِ دست کم درجه یک بدهم، آبرو و اعتبارم نزد فامیل از بین می رود.

وی گفت: «یکی از اقوام ما سال قبل که به حج آمده بود، با این که دو هزار دلار در مکه و مدینه خرید کرد، نهایتاً مجبور شد برخی از اقلام را از تهران تهیه کند و به نام سوغات حج به میهمانان بدهد.

من هر وقت یاد کار آن ها می افتم نگران می شوم و از فشار فکر و خیال به بازار می آیم تا بلکه بتوانم سوغات مناسبی برای بستگان بخرم.»

خانم دیگری که متوجه مصاحبه ما شده بود، به دفاع از اولی گفت: «خرید سوغاتی برای فرزندانم امری طبیعی است؛ اما انتظارات جانبی بستگان درجه دو و سه آدم را کلافه می کند.»

وی گفت: «تو را به خدا شما که روزنامه و تلویزیون دارید، به مردم بگویید که وقتی به دیدن حاجی میروند، حاجی انتظار کادو ندارد و آن ها هم متقابلًا انتظار سوغاتی نداشته باشند، به مردم بگویید که یک زائر در مدینه و مکه به خصوص در

ایام تشریق و اعمال حج، در چه شرایط دشواری قرار دارد و نمی تواند سوغات مناسبی از این جا تهیه کند و برای آنان ببرد.»

آقای محمدی، استاد دانشگاه، به خبرنگار ما گفت: «بحث سوغاتی ریشه در فرهنگ اسلامی ما دارد؛ اما کاری که امروز می شود، فراتر از آن چیزی است که در فرهنگ اسلامی ما وجود دارد. به نظر من برخی از زائران درست می گویند و اصلاح فرهنگ سوغاتی وظیفه رسانه های ایران است که موقعیت یک زائر را برای مردم تشریح کنند تا وقتی به کشورش باز می گردد، مردم انتظاری از آنان نداشته باشند.»

این استاد دانشگاه گفت: «بهترین سوغات حج، سوغات معنوی و دستاوردهای معنوی ای است که زائر از این سفر با خودش می برد و در حقیقت، زائری که از حج باز می گردد، باید خاطرات معنوی خودش را به کشورش ببرد و برای میهمانانش باز گو کند؛ اما انتظارات چیز دیگری است و آن باید اصلاح شود.»

زائری ازاصفهانی که کسب و کارش در بازار است، می گفت: «کیفیت اجناسی که در ایام حج به زائران ایرانی فروخته می شود به هیچ وجه قابل قیاس با کالاهای ایرانی و یا خارجی ای که در ایران عرضه می شود، نیست و اکثر زائران، اجناس بنجل و بی کیفیتی را با پرداخت وجوه بیش از انتظار می خرند.»

وی گفت: «برای اصلاح فرهنگ خرید سوغاتی، علاوه بر کار فرهنگی و رسانه ای حتماً باید در سطح ملی یک تصمیم جدی گرفته شود و نهادهایی مثل وزارت بازرگانی و سازمان حج و زیارت، تمهیداتی اتخاذ کنند که زائر بتواند اقلام مورد نیاز سوغاتی را از فروشگاه های ویژه ایرانی تهیه کند.»

ایشان افزود: «فروشگاه شاهد اجناس خاصی را می فروشد که تنها بخشی از نیاز زائر را برآورده می سازد.»

رسولی، زائر مشهدی میگفت: «اگر کالاهایی را که زائران ایرانی می خرند فهرست کنیم. شاید شصت قلم کالا بشود، چگونه است که ما نمی توانیم این مقدار

کالاـ را در مرکز خاصی با قیمت و کیفیت مناسب و با زحمت کمتر تأمین کرده و در اختیار زائر قرار دهیم تا زائر، این مقدار در مدینه و مکه سختی خرید سوغاتی را با پول بیشتری تحمل نکند.»

سعادتی، دانشجوی تهرانی، معتقد است که خرید سوغات در عربستان علاوه بر اتلاف وقت زیاد هزاران زائر، خسارت اقتصادی زیادی به کشور می زند که لازم است تدبیر خاصی برای آن اندیشیده شود.»

احمدی از قم می گفت: «یکی از موضوعات رنج آور سفر حج، انتظار تعداد معدودی از زائران ایرانی، پشت درهای بسته مغازها در مکه و مدینه به هنگام نماز جماعت است؛ گرچه این مسأله نسبت به گذشته خیلی بهتر شده است، اما هنوز شاهد برخی از این صحنه های ناراحت کننده هستیم و باید فکری اساسی برای آن بشود.»

خانمی به نمایندگی از پنج زائر همراهش، جویای آدرس فروشگاهی بود و وقتی به او گفته شد که حاج خانم، وقت نماز است، جا خورد و گفت: «به خدا من فردا مدینه را ترک می کنم و همین امروز را برای خرید وقت دارم و چیزی نتوانسته ام بخرم و باید دست خالی برگردم و آبرویم می رود»!

زائری از تهران میگفت: «مسؤولان ایران با مقام های عربستان باید صحبت کنند و تصمیم مشترکی در این زمینه اتخاذ نمایند تا عربستان هم امتیازی در خرید کالا به زائران ایرانی بدهد و یا به طور مشترک، فروشگاه هایی داشته باشند که ایرانی ها بتوانند اجناسشان را از آنجا تهیه کنند.»

زائر دیگری میگفت: «اکثر اجناس برقی که از عربستان خریده می شود به علت نداشتن گارانتی و کیفیت، در ایران قابل استفاده نیست. بنابراین از طریق رسانه ها باید به زائران اطلاعات کافی داد که مراقب خرید اجناس برقی و الکترونیکی در عربستان باشند که پس از خرید جنس، متضرر نشوند.»

فراهانی، از مداحان اهل دل، نظرش را درباره خرید سوغاتی، با ارائه اشعاری برای

ما بیان می کند، او می گوید:

ای دوست در بهشت ت-- و را راه داده اند

پروانه زیارت دلخواه داده انـد صـدها هزار سوخت-- ه دل بود و زان میان در روضه مـدینه تو را راه داده انـد س-- وگند می خ-- ورم ب-- ه گـل روی مجتبی که اینجـا به خـار، منزلت و جـاه داده انـد ای-- ن لحظه ه-- ا غنیمت عمرِ من و شماسـت غفلت مکن که فرصت کوتاه داده اند سوغات ما به سوی وطن، عطر فاطمه است ع-- طری ك--- ه با نسیم سحرگاه داده اند فیض حضور دوست به قـدر خلوص مـاست گ-- اهی ز ما گرفته انـد و گ-- اه داده انـد زائری میگفت: «برخی از زائران بر این باورند که اجناسـی را که از بازارهای مدینه و مکه خریداری می کنند متبرك هستند و خوشحالند از این که برای فرزندان و بسـتگان خود، سوغات متبرك به عطر و بوی مزار شـریف پیامبر(ص) و مسـجدالحرام به همراه میبرند. این در حالی است که همه این اجناس از کشورهای دیگر و به ویژه چین کمونیسم وارد میشود که به خدا هیچ اعتقادی ندارد.»

اگرچه سـنت آوردن سوغات از سفر به خصوص از سفر حج، امری پسندیده است، اما افراط در این امر، خروج میلیون ها دلار ارز کشور در شـرایط ویژه اقتصادی کنونی را هیچ عقل سلیمی برنمی تابد. آن ها که تاکنون به حج مشرف شده اند، دیده اند که بسیاری از زائران کشورهای دیگر، از سفر حج، تنها مقداری آب زمزم را به عنوان تبرک می برند.

تماسهای تلفنی زائران ایرانی

اشاره

ایرانیان نسـبت به وضعیت مسافران خود حساسیت عاطفی دارند و دوسویه سعی می کنند تا از آخرین اوضاع و احوال همدیگر باخبر باشند؛ ازاین رو، برای برقراری این تعامل از آسان ترین و سریع ترین وسیله ارتباطی که تلفن است، بهره می گیرند. یکی از تسهیلاتی که حجاج انتظار دارند در اختیارشان قرار گیرد، برقراری یک

سیستم تلفنی منظم و سریع و مقرون به صرفه برای ایجاد ارتباط تلفنی آنان است.

البته همراه بردن موبایـل هـای شخصـی زائران از ایران به عربسـتان، پس از بین المللی کردن آن ها و به اصـطلاح رومینگ (۱) کردن آن- که امروزه به طور خودکـار و بـدون هیـچ هزینه ای صورت می گیرد- روشـی کـاربردی و مورد اسـتفاده است. در کنـار آن سیم کارت هایی به ارزش های مختلف ۱۰۰ ریال و ۲۰۰ ریال سعودی در مراکز خرید عربسـتان وجود دارد که به مـدت چند ماه اعتبار دارد و حتی در بعضـی موارد در صورت اسـتفاده سـریع از آن تا چندین روز یک طرفه جواب می دهد و اگر شارژ شد سیستم مجدداً برقرار می شود.

افزایش ترافیک تماس ها

بر اساس آمار موجود، در شش روز اول اعزام حجاج به عربستان(از ۲۲ آبان ماه تا ۲۷ آبان) میزان ترافیک تماس های تلفنی از ایران به عربستان به بیش از پنج برابر رسید.

یکی از دلایل این امر را می توان کاهش تعرفه رومینگ اپراتور همراه اول، از ۹۰۰ تومان به ۱۶۷ تومان دانست که با این اتفاق هم وطنان بیشتر راغب هستند تا تلفن همراه خود را در عربستان فعال کنند. میزان ترافیک تماس های تلفنی خروجی از کشور عربستان به ایران نیز در این مدت به بیش از دو برابر رسید.

بیش از هفت هزار شماره تلفن همراه ایرانی از خدمات رومینگ اپراتورهای عربستانی بودند و پیش بینی میشد که این آمار در روزهای آینده به شدت افزایش یابد.

«حج» در پیامکهای حجاج ایرانی

۱- Rooming

حضور در سرزمین وحی و تجربه شخصی از این سفر معنوی، هر زائری را به توصیف این مناسک الهی وادار میکند تا در کوتاهترین جمله، برداشت خود را از حج برای دیگران بیان کند. بخشی از پیامکهای زائران در حج امسال به این موضوع اختصاص داشته است که گزیده آن ها را مرور میکنیم:

حج یعنی اتحاد و کرامت انسانی، صیقل روح و شروعی دوباره.

حج، رستاخیز اصغر است و تجلی روح الهی انسان در دنیا.

حج، فریاد جهانی دشمن شناسی و دشمن ستیزی است؛ دشمن درون و برون.

حج، کانون هم بستگی جهان اسلام است.

حج مظهر آزادگی، برادری و برابری است.

حج، پیمان بستن با خداوند است و پایداری در این راه.

حج، از خود رستن و به خدا رسیدن است.

حج، نشانه قیامت است و نشئه ای از مرگ، برزخ و رستاخیز.

حج، بهترین پیوند عارفانه فرشیان با عرشیان است.

حج، فرصتی است که تو را بدون مرگ از این دنیا به عالمی دیگر می برد.

حج، بریدن از خود و پیوستن به خداست.

حج، غوطه ور شدن در معنویت خداوند است.

حج، لایق شدن برای قربانی شدن در مسلخ عشق است.

حج، صیقل خوردن روح و دل و جان است در دریای لطف الهی.

حج، ابتدا و انتهای عشق است و زیباترین منظره دنیا.

حج، مرکب عروج انسان خاکی به ملکوت آسمانی است.

حج، سیر الی الله است.

حج، فرصتی طلایی، اما زودگذر است برای به خود آمدن.

حج، نمادی از محشر است، جلوه ای کوچک از قیامت و عصاره ای از دین.

حج، فرصتی استثنایی برای بازنگری زندگی فردی و اجتماعی است.

حج، بزرگ ترین رزمایش ایدئولوژیک جهان اسلام است علیه شیاطین و طواغیت.

حج، ضیافتی است که میزبان، میهمانان خود را کرامت می بخشد و آزمون می کند.

حج، یافتن قبله همه اخیار و اصفیاست.

حج، همه صحنه معراج عبادالله است.

ب: ایرانیان مقیم خارج از کشور

اشاره

ایرانیان مقیم خارج از کشور هر سال برای انجام حج تمتع از کشورهای مختلف جهان پا به دیار وحی می گذارند. در این کاروان ها افراد مختلفی از نظر فرهنگی، علمی و اقتصادی وجود دارند. اما در یک چیز مشترکند و آن علاقه به اسلام عزیز و حب و دوستی وطن است.

سخنان رییس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

رییس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در همایش ایرانیان در بعثه مقام معظم رهبری گفت: «ایرانیان مقیم خارج از کشور با توجه به ظرفیتی که دارند، به عنوان سفیر فرهنگ غنی و تاریخ اسلامی ایران محسوب می شوند.

ما همان طور که به وجود رزمندگان غیور اسلام در جنگ تحمیلی برای حفظ تمامیت اراضی افتخار می کنیم، به وجود غیرت مند هم وطنان مقیم خارج از کشور که به ایرانی بودن و ماندن خود افتخار و از منافع ملی و نوامیس کشور دفاع می کنند و تلاش دارند تا نام ایران را در دنیا پرآوازه جلوه دهند، مباهات می کنیم.»

سید مهدی مصطفوی، روز چهارشنبه (۱) درهمایش «هنگامه وصال» در جمع زائران خارج از کشور گفت: «در ایران تلاش می شود، ارتباط نزدیکی بین ایرانیان مقیم خارج از کشور با وطن و مسؤولان برقرار شود. تشکیل نشست های منظم با حضور وزرای مختلف در شورای عالی ایرانیان نشان می دهد که مسؤولان به ایرانیان خارج از کشور توجه دارند.»

مصطفوی تأکید کرد: «ضرورت دارد ارتباط تنظیم شده و تعریف شده ای میان ایرانیان خارج از کشور با وطن و مسؤولان کشور برقرار و این رابطه سازمان دهی

۱- ۱۳/ ۹/ ۸۷

شود.»

وی بـا اشـاره به این که ایرانیـان مقیم خـارج از کشـور به عنـوان اقلیت مـؤمن محسوب می شونـد، گفت: «این افراد بایـد برای ارتقای جایگاه، احقاق حقوق اجتماعی و شهروندی خود در کشوری که زندگی می کنند،

OGN

هایی را تشکیل دهند. تشکلی شدن ایرانیان در خارج از کشور بسیار مهم و مورد توجه است.»

بخش دوم: کاروانها

برنامه رفت و آمد کاروانهای ایرانی

اوّلین گروه از زائران ایرانی وارد مدینه منوره شدند و عملیات اعزام زائران حج تمتع با پرواز ۵۳۶۳ ساعت ۳۰/ ۱۹ دقیقه هواپیمایی سعودی از تهران و پرواز ۱۵۱۹ ساعت ۳۰/ ۲۲ دقیقه هواپیمایی جمهوری اسلامی از اصفهان، به پایان رسید.

آخرین گروه زائران ایرانی دوشنبه (۱) شب از فرودگاه جده به مکه وارد شدند. به این ترتیب، اکنون تمام زائران ایرانی در عربستان حضور دارند. تمام زائران ایرانی مدینه بعد در مکه و زائران مدینه قبل نیز رفته رفته برای انجام اعمال و مناسک خود از مدینه به این شهر وارد می شوند و تا چهارم ذی حجه تمام زائران ایرانی در مکه خواهند بود.

در عملیات بازگشت، نخستین گروه از حجاج ایرانی ۵۰ دقیقه بامداد شنبه (۲) وارد فرودگاه مهرآباد شدند. ۵۵۰۶ حاجی ایرانی در قالب ۳۵ کاروان، روز چهارشنبه (۳) با پروازهای مختلف از طریق فرودگاه مدینه منوره به کشور بازگشتند.

حرکت کاروانها به سوی مشاعر

۱- ۱۱/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲ ذی حجه

۲- ۲۳/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۱۴ ذی حجه ۱۴۲۹

۳- ۱۱/ ۱۰/ ۸۷، مطابق با ۳ محرم ۱۴۳۰

بر اساس برنامه ریزی انجام شده کاروانهای زائران ایرانی از بعدازظهر شنبه (۱)، با شور و حال خاصی برای عزیمت به عرفات آماده شدند و برخی از زائران این مسیر را پیاده طی کردند.

زائران ایرانی روز دوشنبه براساس برنامه، در رمی جمره عقبه شرکت کردند و دو شب بیتوته در منا، در آخرین روز جمرات سه گانه اولی، وسطی و عقبی را رمی کردند و پس از اذان ظهر، منا را ترک و به مکه بازگشتند، تابعد از به جا آوردن آخرین مرحله از مناسک حج شامل: طواف، نماز طواف، سعی بین صفا و مروه، طواف نساء و نماز آن، اعمال خود را تکمیل کنند.

با توجه به این که زمان بیتوته در منا از اذان مغرب تا نیمه شب شرعی است، برخی از زائران در سایر اوقات شبانه روز از فرصت استفاده کردند و با بازگشت به مکه مکرمه و مسجدالحرام اعمال پایانی مناسک را انجام دادندو دوباره در سرزمین منا حاضر شدند.

ورود کاروان جانبازان به مکه مکرمه

در روز پنجشنبه (۲) کاروان جانبازان وارد مکه مکرمه شدند و در بدو ورود به مکه مکرمه، مورد استقبال ستاد مکه مکرمه، مسؤولان مناطق نُه گانه ستاد مکه، نماینده کنسول گری ایران و مسؤولان سازمان حج و زیارت مستقر در این شهر قرار گرفتند.

در مراسم استقبال این کاروان، رییس ستاد مکه مکرمه تا اسقرار کامل این کاروان، در محلِ هتل آن ها مستقر بود تا مشکلات احتمالی جانبازان را برطرف کند.

کاروان جانبازان پس از استقرار به منظور انجام اعمال عمره تمتع در پیش چشم حیرت زده زائران کشورهای دیگر، وارد مسجدالحرام شدند.

۱- ۱۶/ ۹/ ۸۷، مطابق با ۸ ذی حجه در عربستان

۲- ۷/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۸ ذی قعده.

سخنان نماینده مقام معظم رهبری در بنیاد شهید و امور ایثارگران

الف: در جمع خانواده شهدا

مراسم یادبود شهدا از سوی کاروان ۳۵۲۲۱ که ۲۳ ایثارگر و هفده نفر از خانواده های شهدا را در خود دارد و همچنین کاروان یدالله خداداد که پانزده ایثارگر و هشت تن از خانواده های شهدا در آن حضور دارند، برگزار شد.

نماینده مقام معظم رهبری در بنیاد شهید و امور ایثارگران در مراسمی که در مکه مکرمه برگزار شد گفت: «امروز نه تنها بقای جمهوری اسلامی ایران، بلکه همه جهان تحت تأثیر شهدای جمهوری اسلامی هستند و نمونه آن پیروزی حزب الله لبنان در جنگ ۳۳ روزه و سایر میدان های مبارزه و مقاومت است.»

حجه الاسلام والمسلمین محمدحسن رحیمیان در مراسم یادواره شهدای قم در مکه گفت: «به برکت خون شهدا، اسطوره پنجاه ساله اسرائیل در منطقه توسط حزب الله شکسته شد و به برکت انقلاب اسلامی و خون شهدا، قدرت آمریکا در حال افول است، همان طور که ابهت او امروز شکسته است.»

وی تصریح کرد: «امروز از همه دنیا طنین شعار «مرگ بر آمریکا» به گوش می رسد و اگر احمدی نژاد در ایران به دلیل مواضع ضدّ آمریکایی رأی می آورد، در آمریکای لاتین هم وقتی مردم به مواضع ضدّ آمریکایی «چاوز» پی می برند، به او رأی می دهند.»

نماینده مقام معظم رهبری خاطرنشان کرد: «طبق نظرسنجی های به عمل آمده در ترکیه ۸۵ مردم این کشور از آمریکا تنفر دارند و این به برکت شهدای شماست. خون ۷۲ شهید کربلاء اسلام را بیمه کرد و خون شهدای ما در انقلاب و جنگ تحمیلی، اسلام را زنده کرد.»

در این مراسم سردار محمد میرجانی به ذکر خاطراتی از شهدا پرداخت و

همچنین هدایایی به رسم یادبود به خانواده های شهدا اهدا شد.

ب: در کاروان جانبازان

نماینده مقام معظم رهبری در بنیاد شهید و امور ایثارگران در کاروان جانبازان حاضر شد و گفت: «جانبازان با نثار عضوی از بدن، سالیان سال رنج شهید شدن را متحمل می شوند و این ها همه برای آنان فضیلت است.»

آقای رحیمیان در جمع جانبازان اعزامی به حج خطاب به ایشان گفت: «فضیلتی که شهید در حال شهادت لمس کرده، شما هر لحظه آن را لمس می کنید و حالا که روی ویلچر هستید، مانند آن است که در سنگر نشسته اید و با دشمن جهاد می کنید.

آن که پایداری و ثبات شما را در مسیر ایثار گواهی می دهد، آیات قرآنی است و آنچه در راه خدا داده اید، برای همیشه باقی و پایدار خواهد بود.» رحیمیان در ادامه گفت: «بهترین عبادت در کنار خانه خدا، تلاوت قرآن، تدبر در آن و فهم درست است.»

این مراسم که به مناسبت سال روز ازدواج حضرت علی و حضرت فاطمه ۸ برگزار شد، هدایایی از سوی بنیاد شهید و امور ایثارگران به رسم یادبود به همسران جانبازان اهدا شد.

رحیمیان با ذکر خاطراتی از زندگی حضرت امام(قدس سره) گفت: «امام دنیا را زنده کرد، امام به صدها میلیون انسان روی کره زمین حیات دوباره داد و نمونه آن حرکت های آزادیبخش در سراسر دنیاست.»

وی تصریح کرد: «ما از یک سو شاهد به پایین کشیدن آمریکا از اریکه قدرت هستیم و از سوی دیگر قدرت مند شدن جهان اسلام را شاهدیم و این از برکت نفس مسیحایی امام و خون شهدا و ایثار جانبازان است.»

کاروان جانبازان با حضور چشم گیر در بین الحرمین و قبرستان بقیع مراسم دعا و

وداع باپیامبر و ائمه بقیع را برگزار و با استقرار در گوشه و کنار بقیع، حالت روحانی خاصی را ایجاد کردند.

گزارشی از نمایشگاه محصولات فرهنگی

اشاره

برگزاری نمایشگاه محصولات فرهنگی در موسم حج سابقه چندانی ندارد؛ اما با توجه به روی کرد فرهنگی بعثه در سالهای اخیر، به ویژه امسال، برگزاری این نمایشگاه جدیتر دنبال شد.

اگرچه برای رسیدن به نقطه مطلوب راه طولانی در پیش داریم، اما انصاف این است که با برنامهریزیهای اخیر معاونت آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری و همکاری سازمان حج و زیارت، محصولات فرهنگی، نسبت به سال قبل، از لحاظ کمّی و کیفی رشد چشم گیری داشته است.

در اینجا گزارشی از این نمایشگاه که میتواند الگو و پایه برای گام های بعدی باشد ارائه می شود. در این نمایشگاه نمونه آثار فرهنگی کاروان های حج در ۱۶ غرفه با محورهای ذیل ارائه شده بود:

۱. شهدا

۲. برنامه ۳۰ روز کارگری

۳. لوح های تقدیر

۴. اردوی آموزشی و تفریحی

۵. بروشور جزوات آموزشی

۶. خاطرات و مقالات

۷. فعالیت های قرآنی و نماز

۸. مسابقات

۹. فعالیت های فرهنگی- عمرانی

۱۰. نشریات

ص: ۳۳۶

۱۱. اوقات فراغت زائران

۱۲. فرازی از سخنان ائمه معصومین(ع)

۱۳. کتابخانه سیار

۱۴. تبیین حج

۱۵. اطلاعات الکترونیکی

۱۶. نقاشی کودکان

غرفه شماره ۱ (شهدا)

این غرفه نمادی از گل واژه های ایثار و اسطوره های ایمان و دفاع مقدس بود که با تصاویر شهدا و یادگارهای برجای مانده از آنان مانند: پلاک، پیشانی بند و چفیه ها و همچنین تصویری از سردار آزادگان، ابوترابی و سخنان سلحشور بود.

از ویژگی های اساسی این غرفه، معنویت فراوان و نوع چینش این تصاویر بود که بیننده را مجذوب می کرد و نقبی به دوران دفاع مقدس بود؛ ارتباط بین شهدا و سرزمین وحی نیز بعضاً در تصاویر دیده می شد.

حتی به عنوان الگوی رفتاری، تصاویر رزمندگان به هنگام غذا خوردن که حاکی از ساده زیستی آنان بود، در سالن های غذاخوری کاروان نصب شده بود تا حالت الگویی داشته باشد یا مطلبی تحت عنوان «از شهدا بیاموزیم»، «سوی دیار عاشقان رو به منا می رویم»، تصاویری از شهید چمران و شهید همت و دیگر شهدا هم بود. این کار از ابتکارات کاروان ۱۳۳۲۸۰ فریدن اصفهان- احمد صفری است.

همچنین بنرهایی توسط کاروان ۱۳۴۳۹ از شهدا انتخاب شده بود و پلاکارد پارچه ای برای تقدیر و تشکر از خانواده شهدا و همچنین پوسترهای رنگی از شهدای دیگر وجود داشت.

کاروان ۳۷۱۶۳، بنری به یاد شهدای جمعه خونین مکه مکرمه آماده کرده بود که

تناسب خوبی با این برنامه داشت.

پوستری بسیار زیبا با این جمله «حج زیباست، ولی حج همراه با شهدا زیباتر، زیرا شهدا مظهر اقتدار ایران هستند» و اعضای این کاروان(۱۹۳۰۸) هر کدام همراه و نائب الزیاره یک شهید شده بودند و تصاویر همه این شهدا در این پوستر بزرگ گرد آمده بود، به تعداد همه اعضای کاروان خود و هر کدام شهیدی را به دلخواه انتخاب کرده بودند. و از طرف آنان اعمال مستحبی انجام می دادند.

همچنین لوح های تقدیری نیز توسط کاروان ۲۴۲۲۵ برای خانواده شهدای کاروان نگاشته شده بود و وصیت نامه شهید «سبحان رضایی» از کاروان ۱۷۶۹۳ نیز به زیبایی تمام در نمایشگاه می درخشید و هم چون چراغی فروزان راه آیندگان را روشن می ساخت.

کاروان ۲۰۱۹۹ هم با جمله «شهدا شمع محفل بشریتند»، همسفران آسمانی خود؛ یعنی شهدای خانواده کاروان خود را در پوستری زیبا طراحی کرده، به نیابت از آن ها اعمال مستحبی انجام می دادند.

غرفه شماره ۲ (برنامه های ۳۰ روزه)

این غرفه از متنوع ترین و پربارترین غرفه های نمایشگاه بودکه آثار متنوع و با محتوایی از کاروانیان را با موضوعات مختلف به نمایش گذاشته بود. نمونه های آن عبارت بودند از:

دفتر روزشمار فرهنگی و اجرایی، کاروان ۱۳۴۴۳.

روزشمار حج کوثر، کاروان ۱۷۶۲۰.

سفر عشق، کاروان ۳۵۱۳۳.

شرح وظایف عوامل، کاروان ۲۴۲۰۴.

برنامه های فرهنگی و اجرایی کاروان حج ۱۲۰۲۰۰.

برنامه ۳۰ روزه فرهنگی حج، کاروان ۱۷۷۷۹ و ۱۷۰۸۰۲.

برنامه جامع فرهنگی، کاروان ۱۳۴۲۹.

راه کارهای مدیر و عوامل، کاروان ۳۵۲۰۶.

چگونه به حج برویم(راهنمای حج ایرانیان) ۱۳۳۲۸.

برنامه سفر حج تمتع، کاروان ۲۷۱۱۱.

میثاق نامه با شهدا، کاروان ۱۳۴۲۳.

دفتر مصوبات گروه ارشاد، کاروان ۱۳۴۲۳.

دفتر صورتجلسات شواری فرهنگی، کاروان ۱۳۴۲۳.

پابه پای ابراهیم، کاروان ۱۳۴۲۳(برنامه تلاوت روزانه قرآن).

دفتر گزارش فعالیت فرهنگی، کاروان ۱۳۴۲۳.

پیام ها و سخنان ائمه و بزرگان، کاروان ۱۳۴۲۳.

همچنین راهنمای نقشه شامل: غزوه بدر و احد، اماکن متبرکه مدینه، مسیر حجه الوداع، نقشه عرفات، برش افقی کعبه، موقعیت چاه زمزم، منطقه منا، مسیر هجرت رسول خدا، منطقه خندق، ابعاد کعبه، حدود حرم و ابعاد آن، موقعیت جغرافیایی طائف و جده نسبت به مکه، نقشه شبه جزیره عربستان، میقات های حج.

غرفه ۳ (لوح های تقدیر)

شامل لوح های تقدیر به زائران برگزیده و نمونه که برای مواردی همچون: برپایی مراسم ازدواج، حضور فعال در امور فرهنگی و امدادرسانی، پایان اعمال و توفیق حضور در سرزمین وحی و مانند آن که در لوح هایی متنوع با خط نوشته های زیبا و پرمحتوا به نمایش درآمده بود.

غرفه ۴ (اردوی آموزشی و تفریحی)

به همت کاروان های مختلف، اردوهای متنوع آموزشی- تفریحی، قبل از تشرّف برای زائران بیت الله در نظر گرفته شده تا باعث صمیمیت و همدلی بیشتر زائران شود.

این اردوها شامل اماکن دیدنی و زیارتی، همچنین حضور در نشست هفته حج و مانند آن بود. در این رابطه نمونه کارهایی از کاروان توحید ۲۴۲۲۵، کاروان ۳۸۳۱۶، کاروان ۲۴۲۰۴ و کاروان ۱۰۱۰۶ به نمایش گذاشته شده بود.

غرفه ۵ (بروشور و جزوات آموزشی)

در این غرفه جزوات و بروشورهای مختلف آموزشی- توجیهی در نظر گرفته شده بود و مواردی چند از خودآزمایی مناسک حج تمتع ۱۳۸۷.

کاروان ۱۷۷۹، جرعه ای از زلال عرفان حج؛ کاروان ۳۸۳۱۶، ویژه نامه وقوف؛ کاروان ۱۶۱۳۳، چک لیست زائران قبل از سفر؛ کاروان ۲۴۲۲۵، همراه زائر؛ کاروان ۱۰۱۱۷، راهیان سرزمین وحی؛ کاروان ۲۴۲۶۷، اطلاعات کاروان بر حسب نمودار؛ کاروان ۱۳۴۳۷ و مانند آن به چشم می خورد و نشان از برنامه ریزی حساب شده بعضی از کاروان ها داشت که به راستی شایسته تقدیر بودند.

غرفه شماره ۶ (خاطرات و مقالات)

در این غرفه واگویه ها و تغییر و تحولات روحی و معنوی زائران به قلم خودشان عرضه شده بود که در نوع خود، خواندنی و حکایت از صفا و پاکی حجاج بیت الله الحرام داشت. ضمناً بعضی از حجاج برای مناسبت های قمری ذی حجه مقالاتی کوتاه و قابل استفاده آماده کرده بودند. نکته جالب توجه، نوشته های بعضی از فرزندان زائران بود که تحت عنوان نامه ای به خدا یا پیامبر(ص) یا توصیه ها و التماس دعاها، که نشان گر همراهی قلبی این فرزندان با والدینشان و همه زائران حرم امن الهی بود.

غرفه شماره ۷ (فعالیت های قرآنی و نماز)

این غرفه منور به انوار قرآنی بود و آن چه که بیش از همه جلب توجه می کرد،

بایدها و نبایدهای اخلاقی برگرفته از آموزه های قرآنی در پوسترهایی زیبا، به نحوی بسیار زیبا با زبان عربی و ترجمه فارسی و انگلیسی و یک قطعه شعر مرتبط آماده شده بود. در قسمت دیگر قرآن و زندگی وآیه های زندگی نیز تصویری روشن از کتاب زندگی به دست می داد.

نکته دیگر جزءهای سی گانه قرآن مجید، که امسال در بسیاری از کاروان ها روزانه یک جزء و در مجموع یک ختم قرآن انجام شد. در کاروانی دیگر کارت هایی برای انتخاب و تلاوت آیات قرآنی توسط حجاج و در مجموع طرحی برای ختم قرآن ارائه شده و از میان آموزه های قرآنی، تشویق و ترغیب به نماز نیز بسیار مورد نظر بوده است.

غرفه شماره ۸ (سی روز سی مسابقه)

این غرفه شامل مسابقات گوناگون فرهنگی متناسب با شرایط و مقتضای حال کاروانیان بود. از جمله آن ها: آزمون مناسک از کتاب مناسک مصور حج، سی روز، سی مسابقه از معارف اسلامی و دعای مکارم تفکیک شده، روایتی از معصوم(ع) متناسب با مکه و مدینه، آیا می دانید، اطلاعاتی درباره مکه و مدینه از اماکن تاریخی و ... بود.

غرفه شماره ۹ (فعالیت های فرهنگی- عمرانی)

انصافاً حرکت فرهنگی و عمرانی کاروانیان سمت و سویی معنوی و الهی داشت و آن چه که به نمایش گذاشته شده بود، نشان دهنده تعمیق معنویات حجاج خانه خدا بود. در نمونه ای که به وسیله کاروان ۱۰۱۱۱ به اجرا آمده، اهم فعالیت هایشان چنین ترسیم شده است:

۱. تهیه و تأمین کنتور و آب لوله کشی و گازرسانی به چهارده خانواده محروم به

نیت چهارده معصوم(ع).

۲. تأمین هزینه مسکن به صورت اجاره و رهن به دو زوج تازه پیوندیافته به نیت پنج تن آل عبا(ع) به مدت پنج سال.

۳. تلاش در جهت حل اختلاف چندین ساله بین خانواده یکی از زائران با همکاری معین و مدیر کاروان.

۴. همکاری و همدلی با دو نفر از زائران مصرف کننده مواد مخدر برای ترک که بحمدالله با موفقیت همراه بوده است.

در انواع دیگر از فعالیت ها در پوسترهایی زیبا تحت عنوان «من ها در میقات می میرنـد»، با متنی زیبا در کنار آن، «سپید بپوش و جامه ات را درآور»، نکته ها و دانستنی های قرآنی و پوستری تحت عنوان زیباترین ها از زبان انبیا و معصومان(ع) و همچنین پوستر دیگری تحت عنوان کامپیوتر زنـدگی، توصیه ای برای برنامه ریزی درست در زنـدگی برای اعتدال در هزینه ها و استفاده از تجارب مفید و ارزش مند دیگران در زندگی بود.

کاروان ۳۸۳۱۶ نیز بـا طرح سؤالاـتی با پوستر تحت عنوان «آیا»؟ وظایفی را که بایـد یک زائر داشته باشد به درستی گوشـزد نموده بود.

غرفه شماره ۱۰ (نشریات)

این غرفه شامل نشریه های دیواری بسیار زیبا و پرمحتوا بود؛ کاروان ۱۹۳۷۷ نشریه ای شامل: حدیث روز، ذکر ایام هفته، تقویم شرعی، رهنمود، پیام بهداشتی، پند شنیدنی، مناسبت روز، معرفی اماکن، متنوع، سؤال روز، مناسک، آیا می دانید و ... که امور اجرایی کاروان آماده کرده بود و در ذیل هر یک از این عناوین به تناسب مطلبی را روزانه در نظر می گرفتند و با دقت و حوصله و به صورت تایپی به کاروانیان در قطعی بزرگ به نمایش می گذاشتند.

بعضی از کاروانیان نیز همچون کاروان ۱۹۳۷۷، روزنامه خود را به صورت آلبومی با موضوعات یادمان شهدا، برنامه اجرایی و فرهنگی سی روزه و تقویم قمری ارائه داده بودند. در بخشی دیگر تک برگه هایی پرمحتوا تحت عنوان کلید مشکل گشا، با مدینه، انتظار و مانند آن توسط کاروان ۱۳۴۴۳ به نمایش گذاشته شده بود.

«تسنیم» هم نام مجموعه کاری دیگر بود که کاروان ۱۷۶۳۲ با استفاده از دست نوشته های زائران، اطلاعاتی مربوط به کاروان و ترویج اندیشه های قرآنی و روایی آماده کرده بود. همچنین کاروان ۱۷۹۰۵ نیز در این راستا پیام مدیریت و باید و نبایدهای سفر را در مجموعه ای زیبا و آلبومی ارائه داده بود.

اوّلین ها تحت عنوان اولین خانه، نگاهی به دعاهای قرآنی، دیدگاه ها، برنامه کاروان، معرفی اماکن توسط کاروان ۱۷۷۶۳ ارائه شده بود. همچنین برگزیده ای از نشریات داخلی همسفر توسط کاروان ۱۳۴۳۹ که زائران با ذوق و سلیقه کاروان، آن ها را صفحه آرایی کرده، محتوای آن را فراهم نموده بودند. ضمناً دفترچه خاطراتی مشتمل بر سی حدیث و راهنمای نقشه عربستان نیز تهیه شده بود.

کاروان ۱۳۳۲۸ «سفرنامه عشق» را مهیا کرده بود که محتوای آن شامل آیه قرآن، پیام امام و رهبری، عکس شهدای کاروان ها، معرفی عوامل، اعضای شورای فرهنگی و گروه ارشاد، مختصری درباره کاروان و گویش آنان، با میانگین سنی ۶۱ ساله که کار فرهنگی را بسیار دشوار می نمود، نمودار سنی زائران، نمودار سواد و شغل و آدرس و تلفن هتل و زمان رفت و برگشت، اسامی زائرانی که به پنج زبان فارسی، عربی، ترکی، لری و گرجی(روس) صحبت می کنند و در انتها، دفترچه یادداشت و خاطرات و نوآوری دیگر. نکته بسیار زیبا کارنامه خودآزمایی روزانه، تحت عنوان بندگی خدا و محاسبه اعمال بود که در نوع خود بی نظیر و جالب توجه می نمود.

غرفه شماره ۱۱ (غنی سازی اوقات فراغت زائران با اعمال مستحبی)

در این غرفه، کـاروان ۱۷۹۶۵(شـریف فـدایی) دعاهای مربوط به قسـمت های مختلف اعمال مسـجدالحرام، حطیم، روبه روی ارکان کعبه، حجر اسـماعیل، رکن یمانی، حیاط مسـجد، سـکوی صفه، سنگ قرمز شاذروان، اعمال کوه صفا، زیر ناودان طلا، جاهـای اسـتجابت دعـا، درِ ورودی مسـجدالحرام به صورت کارتی و کوچک و قابل حمل برای حجاج درآمـده بود تا با خود همراه داشـته باشـند و در موارد لازم دعاهـای آن را بخواننـد. از کارهـای دیگر، فشـرده کردن کتاب های اعمال مکه مکرمه، مساجد مدینه، اسرار حج، زیارت نامه، سفر به صورت دو صفحه ای درآمده و در اختیار زائران قرار گرفته است.

غرفه شماره ۱۲ (فرازی از سخنان ائمه معصومین:)

اسـتان چهارمحال و بختیاری، کاروان ۱۸۱۱۷ آقـای علی اکبر نیکی بروجردی، کـار زیر را انجـام داده بود: آیـات و بینـات در سرزمین وحی در سـیمای قرآن و حـدیث، کلیه اماکن و اعمالی که در مکه مکرمه آمده را با آیات قرآنی و روایات به تصویر کشـیده بود، مثل معرفی مکه با ترجمه فارسـی و انگلیسـی، حجر اسـماعیل در قالب حدیث، مسـعی با تصویر، عرفات و مشـعر، همین طور معرفی غار ثور با آیه و ترجمه فارسی و انگلیسی و مدینه منوره در سیمای قرآن و حدیث، جنگ احد و بدر و خیبر با ترجمه فارسی و انگلیسی و معرفی مسجد قبا در قالبی زیبا ارایه شده بود.

موضـوع دیگر، ابراهیم(ع) قبله نمـای زنـدگی، شامـل مراحـل برائت ابراهیمی، ادوار نبوت ابراهیم(ع)، مختصـری از زنـدگی و امامت و نهایت تکامل حضرت ابراهیم(ع) بود.

موضوع دیگر: حضرت اسماعیل در سایه سار توحید، با موضوعاتی چون: معرفی حضرت اسماعیل، زندگی هاجر و اسماعیل و موضوعات مرتبط با آن حضرت.

موضوعی با عنوان هاجر در جست وجوی هستی، معرفی هاجر، فرزندان هاجر،

مقام زن و موضوعات مرتبط با آن در نظر گرفته شده بود.

موضوع دیگر معرفی حضرت علی(ع) به عنوان فرزند کعبه، معرفی علی(ع) و تولد ایشان در کعبه، امتیازات ایشان نسبت به سایر آفریده ها و احادیثی منسوب به ایشان بود.

موضوعی هم تحت عنوان امام حسن و امام سجاد ۸ و نقش ایشان در حادثه کربلا، معرفی خود امام، ویژگی های آن امامان در نظر گرفته شده بود.

موضوع بعدی امام حسین(ع) قربانی توحید: شامل: تولد، رخدادها، عدم بیعت با یزید، حمایت از برادر، تهنیت ولادت همراه با خبر شهادت و دوران کودکی ایشان بود.

غرفه شماره ۱۳ (کتابخانه سیار)

در این غرفه تعداد ۲۱۱ جلد از انواع کتاب ها در موضوعات: تفسیری، اخلاقی، ادبی، احکام و مناسک حج در قفسه ای قرار گرفته بود که در مدینه، مکه و منا برای سطوح مختلف مورد استفاده بوده است. این کار توسط کاروان ۱۹۴۸۷ و برای سه کاروان با ظرفیت ۶۰۰ نفر مورد بهره برداری قرار گرفته است.

غرفه شماره ۱۴ (تبیین حج)

در این غرفه کاروان شماره ۱۷۹۶۵، سی موضوع درباره حج، مکه و مدینه و اعمال آن به صورت روزنامه دیواری ارائه داده بود. موضوعاتی مانند احکام حج از احرام، طواف و .... اسرار حج و سؤال هایی از مکه و مدینه که به آن ها مختصراً جواب داده شده بود.

همچنین دعاهای مختلف، توصیه های لازم به زائران، احکام مکه و مدینه، مسأله مشعرالحرام، مجموع اعمال عمره و حج تمتع که با شرح کامل ارائه شده بود. همچنین احکام ضروری در اعمال عمره و حج تمتع، قبرستان ابوطالب، بایدها و

نبایدهای حرم، اماکن و فضیلت مکه مکرمه و مسجدالحرام و برخی از آداب سفر نیز تبیین شده بود ...

در مورد مدینه هم آشنایی با مسجدالنبی(ص)، در محضر ائمه بقیع(ع)، سؤال های مدینه منوره، آشنایی با اماکن مدینه، آشنایی با بقیع، بیت الاحزان یک حقیقت فراموش نشدنی، مساجد مدینه، مسجد قبا، همسران پیامبر(ص)، عطر تلاوت، ختم صلوات، پاسخ شیعه به شبهات، نمازهای چهارده معصوم(ع)، حجاب و غدیر خم در نظر گرفته شده بود و در پوستری تقریباً بزرگ و مستطیل شکل، با حاشیه ای زیبا، در کاروان نصب می گردید.

غرفه شماره ۱۵ (اطلاعات الکترونیکی)

از کاروان ۳۹۵۱۲ غلامرضا جعفرپور مقدم استان خراسان جنوبی شهرستان بیرجند از منطقه ۹ به عنوان برگزیده کارهای فرهنگی انتخاب شد. اهم فعالیت های آنان عبارت بوداز:

۱. راه اندازی سامانه پیام کوتاه روزانه، از این طریق روزانه اطلاعات زائران در مورد مراسم یا بازدیدها و همچنین سلامتی زائران به اطلاع خانواده ها به ایران می رسید. پیشاپیش شماره های خانواده ها دریافت و در این سامانه ثبت شده بود، همچنین شماره های همراه خود زائران قبل از اعزام از زمان ثبت نام تا تشرف گرفته شده و در مناسبت ها و مواقع نیاز پیام کوتاه ارسال می گردید.

۲. طرح میقات برای اولین بار از سال ۷۶ در بیرجند آغاز شده، این طرح هم اکنون ملی شده، در این طرح حجاج قبل از تشرف با اختصاص بخشی از هزینه ولیمه خود، سفره ای از کرامت گسترده و با کمک به امر مقدس مدرسه سازی، سالیان سال دانش آموزان را از این خوان گسترده بهره مند می سازند. تا کنون پنج آموزشگاه توسط مدیر کاروان سامان دهی و ساخته شده است.

۳. برگزاری اردوی آموزشی- زیارتی در مضجع منور بی بی زینب خاتون با

هدف کسب تجربه سفر گروهی، ایجاد روحیه تعاون و همکاری، ارتباط معنوی و آشنایی زائران با یکدیگر، بررسی وضعیت جسمی با توجه به صعب العبور بودن منطقه و مسافت راه پیمایی، این مراسم از شش صبح تا مغرب ادامه یافت.

۴. اهدای لوح به مزدوجین حج، متولدین این ماه و لوح برای پایان اعمال پس از ایام تشریق، همچنین لوحی برای خانواده ها در ایران تهیه شده که در روز عید قربان برایشان ارسال شد.

۵. تعیین گروه های ارشاد با نام گذاری و ابلاغ کتبی به یکایک مسؤولان گروه ارشاد و جلب مشارکت آن ها در امور اجرایی کاروان، رسیدگی به سالمندان و تعاون و همکاری با دیگران.

۶. همکاری در طواف های مستحبی «همراه با شهدا» به نیابت از شهدا.

۷. برگزاری مسابقات فرهنگی و ختم صلوات، قرائت و ترتیل قرآن.

۸. برگزاری مسابقات کتاب خوانی و کپی از روزنامه آوای خراسان جنوبی برای اطلاع رسانی به حجاج از استان.

۹. تهیه عکس از همه مراسم روزانه و در نهایت برگزاری نمایشگاه عکس در همان روز.

۱۰. شناسایی زائران با تخصص های گوناگون؛ برای مثال آرایش گری که وظیفه حلق زائران را به عهده گرفت. همچنین توسط عکاس کاروان یک فایل کامپیوتری باز شده و حدود ۷۰۰۰ عکس از زائران تهیه شد.

کاروان ۳۳۱۶۱ همدان، اکبر نوری هم در کارهای الکترونیکی نقش فعالی داشته است. این کاروان در بحث الکترونیکی از آغازین روز ثبت نام تا اعزام، کلیه فعالیت های مربوط به احکام و مناسک حج را تصویربرداری کرده و به صورت نمایشی برای زائران آموزش داده بود، این آموزش ها کارگاهی بود و ضمناً جلسات شورای فرهنگی و ارشاد هم برگزار می شده و همه دستورالعمل های سازمان از طریق

سیستم صوتی- تصویری در اختیار زائر قرار می گرفت، در این طرح زائران به صورت فعال در تمام جلسات مشارکت داشتند و در هر جلسه از معرفی و ارائه گزارش هر یک از زائران استفاده می شد.

- گروه بندی زائران با روی کرد فرهنگی(کاروان به چهارده گروه تقسیم شده بود).

- تدارک منشور کاروان در هشت بند که محوریت آن خدمت گزاری عوامل و رسیدن به تقرّب الهی بوده است.

- طراحی انواع مسابقات شامل پنج نوع مسابقه با روی کرد خاص فرهنگی، سی روز، سی سؤال، سی جایزه، سی برنده، هر روز سؤال نصب و در روز بعد هم به موضوع سؤال پرداخته می شد و برنده با قید قرعه مشخص می گردید.

- مسابقه موسمی، قبل از اعزام زائر به مشاعر و بعد از مشاعر و مدینه در سه مرحله بر گزار شده است.

- مسابقه الغدیر با چهارده سؤال به نیت چهارده معصوم(ع).

- در هر روز آموزش قرآن و جلسه انس با قرآن، توسط قاری برای بار اول خوانده می شد و بار دوم هم خوانی توسط زائران انجام می شد. حتی بی سوادان هم با نگاه به قرآن مشارکت می کردند.

- طراحی ختم قرآن که بنای آن از قبل از سفر بوده و طرح هزار، دو هزار و سه هزار صلوات هم بر گزار شد.

- بیان خاطرات زیبا از تأثیری که امور معنوی حج بر زائران گذاشته است.

- دفتر ثبت صورت جلسات کلاس های آموزشی در ایران به همراه عکس ها و پیام های جلسه.

- دفتر اعمال مخصوص ماه ذی حجه.

- تلخیص کتاب های مربوط به حج.

- طرح اهدای ارائه کارت بندگی به همه اعضای کاروان.

- طرح طواف های مستحبی.

- طرح «حی علی الصلاه» برای شرکت در مسجدالنبی و مسجدالحرام و گفتن اذان در هر روز صبح.

- برنامه های مختلف برای جشن غدیر.

- تهیه جزوه حج از دیدگاه امام(قدس سره) و مقام معظم رهبری.

- توصیه های بهداشتی و تراکت های مختلف موضوعی.

- رموز موفقیت و سخنانی از بزرگان برای سازندگی و تهذیب نفس.

- طرح همراه آسمانی(هر کدام از زائران یک شهید را در نظر داشت تا در اعمال مستحبی او را شریک کند و مورد شفاعتش قرار گیرد).

- تشکیل کتابخانه فعال و موضوعی و طرح اجرای روزنامه دیواری.

- برگزاری نمایشگاه هفته حج.

- برگزاری جلسات اختصاصی بانوان در امور مربوط به خودشان.

- هشدار مربوط به مواد مخدر، سرقت و سایر موارد.

کاروان ۱۳۴۳۹ به مدیریت غلامرضا بقایی نیز در عرصه های دیگر فعال بوده از جمله:

- تهیه آزمایشات پزشکی از ایران و در اختیار قراردادن وضعیت جسمانی زائر در هر لحظه به پزشک کاروان. این تعیین وضعیت در شش مرحله انجام شده و زائران خانم و آقا جداگانه فایل بندی شده، تلفن منزل زائر و یکی از بستگان نیز اضافه شده بود.

- در جلسات آموزشی در ایران، آموزش مسافر قبله به صورت پروژکتوری و تصویری انجام شد، و مورد توجه قرار گرفته، مقرر گردید که در سال های بعد عمومی شود.

- ضمناً اطلاعات فردی هر زائر شامل نام و نام خانوادگی، تعیین مرجع، آدرس و

سایر مشخصات را آورده بودند.

- خادمین، اعضای شورای فرهنگی، اعضای گروه ارشاد مشخص شده بودند و نمایندگان زائران و درصد باسواد و بی سواد، وضعیت سنی کاروان در یک نگاه مشخص شده و همچنین وضعیت شغلی، میانگین سنی و تاریخ رفت و برگشت هم مشخص شده بود.

- برپایی مسابقات مختلف فرهنگی که مجموعاً در ۳۰۰۰ برگ و ۲۰ مسابقه در مکه و مدینه اجرا شد.

- برپایی جشن ها در قالب دعوت نامه کامپیوتری انجام شده، برای مثال در جشن پیوند حضرت علی(ع) و حضرت زهرا(س) این تراکت ها و دعوت نامه ها چاپ شده، همچنین برای عید غدیر و جشن امام هادی(ع) نیز همین روند ادامه داشت.

- تهیه پوسترهایی درباره اسماءالله که در جاهای مختلف نصب شده بود.

- تهیه آدرس نموداری از مراکز مهم مکه و مدینه برای راهنمایی بهتر زائران.

- تهیه تراکت هایی برای راهنمایی داخل هتل ها(اتاق روحانی، اتاق مدیر، مطب پزشک).

- تهیه نشریه هایی که در آن وقایع مهم هفته توضیح داده می شد به همراه احکام و مناسک و معرفی اماکن. بعضی از زائران نیز این مسیر را ادامه دادند و خودشان نشریاتی را ارائه کردند.

- تهیه فلش هایی برای راه یابی منازل مکه در اطراف مکان هایی که از اتوبوس پیاده می شدند.

- تهیه نمودارهایی از سن، مشاغل، تحصیل و وضعیت کاروان.

- کارتکس برای انبار تهیه شده بود که تاریخ مصرف و تولید کالا را مشخص می کرد.

- دفتر پاسخ گویی به تلفن ها، رفع اشکالات اتاق ها و فرم های تقاضا.

- تهیه اذکار هفته و حدیث روز و یک پیام روزانه و جلسه ختم قرآن که در هر روز مشخص می کردند چه جزئی باید خوانده شود.

- ثبت صورت جلسه های گروه ارشاد.

- تقسیم کاروان به شش گروه با رنگ های مختلف که برای بی سوادان مناسب بود.

- کارت های حدیث و پندهای معصومین(ع) که حدود شصت نوع بودند.

- تهیه قبله نما برای اتاق ها.

- نشان کاروان برای آقایان و خانم ها به کمک کیف های گلدوزی و کفش.

- تهیه دفترچه زائر با نقشه های اماکن، همراه با مسابقه جدول.

غرفه شماره ۱۶ (نقاشی کودکان)

غرفه بسیار زیبا و خالصانه ای بود که حاوی نقاشی های کودکان از خانه خدا و مسجدالنبی(ص) و اماکن مکه و مدینه بود. در این غرفه نقاشی کودکان به نمایش درآمده بود، کاروان ۱۳۳۲۸ به زائران سفارش کرده بود تا در جلسات خاص، فرزندان یا نوه ها را همراه خود بیاورند و البته در حد دبستان باشند.

سپس متنی کودکانه بر ایشان نوشته شده که به پیوست می آید و از آن ها خواسته شده بود تا جمله نویسی و نقاشی کنند. در این کاروان پنجاه نقاشی ارائه شد که مسؤولان کاروان به همه آن ها جایزه دادند. بسته جایزه آن ها شامل: ساعت مچی، جامدادی، قبله نما، مهر نماز، جانماز، سرکلیدی کاروان و خودکار بود که انعکاس خوبی هم داشته است.

در این غرفه کاروان های دیگر نیز به تناسب از کودکان، برای نقاشی کشیدن مدد گرفته بودند و تصاویری که حاکی از فطرت پاک و آرزوهای ناب و ذهنیتی که از مکه مکرمه و مدینه منوره داشتند، بسیار شفاف و بی ریا کشیده شده بود. کاروان ۱۱۱۹۸ و کاروان ۱۳۳۸۵ در این راستا مشارکت فعال داشته اند.

فعالیتهای فرهنگی کاروانها

اشاره

در حج امسال، علاوه بر محصولات فرهنگی و برگزاری نمایشگاه در رقابتی سالم، کاروانها عموماً با اقدامات متنوعی تلاش داشتند برنامههای فرهنگی خود را توسعه دهند. در این جا تنها به نمونههایی از آن ها اشاره میکنیم.

طرح حفظ و ماندگاری برکات حج

شورای فرهنگی کاروان ۱۳۱۷۲، با ارائه نموداری در یک صفحه «چگونگی حفظ و ماندگاری آثار و برکات معنوی حج» را به زائران خود در حج تمتع امسال ارائه داد. این نمودار در عین ساده بودن، به راحتی قابل اجراست و می تواند اوقات حاجی را به نحو مطلوب پوشش دهد.

این نمودار ده بخش دارد و عناوین کلی آن عبارتند از: انس با حرم مکه و مدینه، نماز، قرآن کریم، اذکار و ادعیه، خواب، وضو و طهارت، اخلاق در عمل، انس با مفاهیم ادعیه، آداب معاشرت و خرید سوغات.

به عنوان مثال، در یکی از بخش های «اذکار و ادعیه» آمده است: یک صد ذکر «لا اله الا الله» بعد از نماز عشا، باعث جلب رضایت خداوند و سعادت مندی خواهد شد.» و یا در بخش «خرید سوغات» آمده است: «خرید سوغات بعد از انجام اعمال عبادی و با رعایت اعتدال و میانه روی و به قصد استحباب».

تقسیم کار و واگذاری مسؤولیت به زائران

سیدعلیرضا لواسانی، مدیر کاروان ۱۷۷۹۵ در اقدامی جالب وظایف خود را به بیست نفر از زائران تفویض کرده است. وی با شناسایی زائران تحصیل کرده کاروان خود، سایر زائران را در گروه های ده نفری تقسیم نموده و مسؤولیت هر گروه را به یکی از بیست زائر برگزیده سپرده تا یار و یاور مدیر، روحانی و معینه کاروان باشند.

وی برای هر کدام از گروه های ده نفره، اسامی زیبایی مثل: هاجر، منا، صفا و از این قبیل انتخاب کرده است. این کاروان همچنین در نظر دارد چند تن از زائران

خود را در پایان سفر حج، به عنوان حاجی نمونه معرفی و هدایایی را تقدیم ایشان نماید.

ارائه کارت هم سفر آسمانی به زائران

اداره حج و زیارت مازندران در اقدامی ابتکاری، کارت زیبایی را به نام «هم سفر آسمانی» تهیه کرده و به هر کدام از زائران بیت الله الحرام امسال، یکی از آن کارت ها را اهدا کرده است.

کارت همسفر آسمانی، فرازی از وصیت نامه یک شهید استان را دارد به همراه متنی ادبی و زیبا، که طی آن از زائر خواسته شده که شهید همراه خود را در طول سفر یاد کند. در بخشی از این متن ادبی آمده است:

«اکنون که به میعادگاه عارفان دلداده دعوت شده اید، یادتان باشد که امنیت و استقلال امروز ایران عزیزمان، مرهون حماسه دلیرمردانی است که دریا، تشنه یک قطره اشک شان بود و آسمان، مفتخر از پروازشان. همانان که عاشقانه جنگیدند تا کوچه باغ های شهرمان عطر یاس را گم نکند. اکنون چه زیباست در سعی و صفای قلب های تان زمزمه لطیف شهدای مان را به گوش سپرده، در جای جای این حضور عاشقانه با همسفری آسمانی همراه باشید ...»

در کارت «همسفر آسمانی» از زائر درخواست شده که برای هر شهید، روزه، نماز و طواف مستحبی، تلاوت قرآن و ذکر صلوات انجام شود. همچنین قرار است حاجی پس از بازگشت از سفر حج با حضور در جمع خانواده آن شهید، ضمن تجدید پیمان با آرمان شهیدان، به خاطر همراهی با شهیدان خانواده، از ثواب صله رحم هم بهره مند شود.

ترویج فرهنگ تلاوت قرآن

کاروانهای بسیاری با هدف اشاعه فرهنگ قرائت قرآن و نیز استفاده بهینه از اوقات زائران و جلوگیری از اتلاف وقت ایشان در تردد مکرر به حرم امن الهی، قرآن تک جزء را تهیه نموده اند تا ضمن توجه زائران به کلام وحی، مشکل کمبود وجود قرآن در ساختمان های محل استقرار زائران را در مکه مکرمه جبران نماید. قرآن های تهیه شده با همیاری خیّرین بوده و عوامل کاروان با در اختیار قرار دادن موقت آن ها به زائران، در اشاعه فرهنگ قرآنی تلاش می کنند.

این کاروانها همچنین قرآن ها را در اختیار سایر کاروان های مستقر در محل اسکان قرار می دانـد تا آن ها نیز از برکات تلاوت کتاب آسمانی بهره مند شوند.

راه اندازی مؤسسه خیریه

در کاروان ۲۰۱۸۵، عبدالامیر صادقی، روحانی این کاروان اقدام به تشکیل موسسه خیریه ای به نام سیدالشهدا(ع) نموده تا با کمک زائران حج و عمره به ایتام شهر اهواز رسیدگی نماید. این مؤسسه از سال ۱۳۸۱ راه اندازی شده و یکی از برکات سفرهای زیارتی است. مؤسسه یاد شده در راستای درمان، تحصیل و امور فرهنگی ایتام و نیازمندان تأسیس شده و فعالیت های عمده ای دارد.

این اقدام می تواند به عنوان الگو برای سایر کاروان ها و روحانیون معزز مورد عنایت قرار گیرد.

استفاده از ظرفیت افراد توان مند در کاروان

حضور برخی از افراد شاخص و هنرمند در موسم حج، غنیمتی است که باید از آن بهره برداری کرد. کاروان ۱۵۱۳۸ در اقدامی جالب با دعوت همزمان از «جعفر گونزالس»، کمونیست مسلمان شده و مهران رجبی، بازیگر توان مند کشورمان جلسه باشکوهی را ترتیب داد. زائران از شنیدن خاطرات ناب این دو شخصیت اشک

ریختند.

برگزاری شب خاطره

در کـاروان ۱۱۲۶۵ مراسم شبی بـا خـاطرات حـج در سه محور «حـج در سـال هـای گذشـته»، «موقعیت ممتاز حجاج ایرانی در عربسـتان» و «خـاطرات تشـرف به حـج» در شب دوازدهم ذی حجه در این کـاروان برگزار شـد. در پایـان، زائران کمـک های نقدی خود را برای مستمندان شهرشان «مرند» تقدیم کردند.

بزرگداشت یاد شهدا

کاروان ۱۲۱۳۲: مراسم یادواره شـهدا و گرامی داشت خاطره شـش شهیدی که والدین محترم شان در کاروان حضور دارند، با سخنرانی و تقدیم هدایا به ایشان برگزار شد.

کاروان ۳۰۳۱۳: به مناسـبت پنجم آذر و در سال روز تشکیل فرمان حضرت امام(قدس سره) مبنی بر تشکیل بسیج، مراسمی در محل استقرار کاروان برگزار شد و یکی از فرماندهان نواحی بسیج سپاه مازندران سخنرانی کرد.

کاروانهای ۳۰۲۶۹ و ۳۰۲۶۸: مراسم تجلیـل از شـهیدان و گرامی داشت هفته بسـیج بـا حضور زائران و خـانواده های شـهیدان منسوب به کاروان برگزار شـد. ساداتی مدیر منطقه ۳ مکه مکرمه و حجه الاسـلام یعقوبی، روحانی کاروان قائم شهر سخنرانان مراسم بودند. حسن ختام مراسم نیز مداحی برادر مشهدی سری در فضایل اهل بیت(ع) بود.

کاروان ۳۰۱۷۶: مراسم هفته بسـیج، طی جلسه با شـکوهی با حضور خانواده شـهدا برگزار شد. حجه الاسـلام شـکری روحانی کاروان، توحید قبادی، حسن صـفارزاده و حاجیه خانم صدیقه ساروی سـخنرانان مراسم بودند. آقای محمدجعفری پدر شـهید که خود و دو فرزندش به افتخار جانبازی نائل شده اند نیز در زمره سخنرانان بودند.

این کاروان هجده خانواده شهید و چهار جانباز را با خود همراه دارد.

کاروان ۳۰۲۲۵: یادواره شـهدای منسوب به کاروان، همزمان با روز شـهادت امام جواد(ع) در محل استقرار زائران برگزار شد. مدیر و روحانی کاروان در این مراسم سخنرانی کردند.

برگزاری مراسم در اعیاد و وفیات

به مناسـبت شـهادت امام جواد(ع) مراسم سوگواری در محل اسـتقرار کاروان های شاهرود و دامغان برگزار شد. در این مراسم ضمن بزرگ داشت هفته بسیج، از ایثارگران و خانواده های شاهد و نیز خادمان افتخاری زائران تجلیل شد.

به مناسـبت شهادت حضرت جواد(ع) و نیز یادواره ۲۵ شـهید منسوب به زائران کاروان ۳۰۲۱۲ بهشهر، جمعه شب مراسمی در محل استقرار این کاروان برگزار شد. در این مراسم حجه الاسلام والمسلمین نقویان سخنرانی کرد.

طرح محاسبه اعمال

اقـدام دیگر برخی از کاروانهـا طراحی «فرم محاسـبه اعمـال روزانه» است و برنـامه ای که حـاجی در یـک روز خواهـد داشت. عبـاس جعفری، معاون کاروان مربوطه که این طرح ابتکاری را رقم زده، فرمی را هم جهت نظرسـنجی درباره کیفیت و کمیّت مطالب نشریه زائر طراحی نموده که بدین وسیله از ایشان سپاس گزاری می نماییم.

طرح نایب الزیاره

تمـامی زائران و عوامل کاروان ۱۹۳۰۸ مشـهد مقـدس به مـدیریت «رضا رحیمی خوش»، کارت ویژه ای با خود همراه دارند تا براساس آن هر کدام نایب الزیاره یک شهید باشند. به این صورت که مثلًا نام و نام خانوادگی شهید «حجت الله توسلی» بر

روی این کارت درج شده، به همراه تاریخ تولد، تاریخ شهادت و تصویر شهید. این کارت همراه زائر است تا در هر مکان مقدسی که حضور می یابد، برای آن شهید هم زیارتی داشته باشد.

آسیب شناسی کارهای فرهنگی کاروان ها

پرچم های رنگارنگ که هر کدام تابلوی راهنمای زائران یک کاروان ایرانی شده اند، چنان متنوع و پرشمارند که رنگین کمانی چندبعدی را در برابر نگاه مخاطب عرضه می کنند؛ شاید خیلی ها به این نکته بیندیشند که آیا نمی توان با نظم و ترتیبی زیبنده دولت و ملت و نام ایرانی به پلاکاردهای عمدتاً پارچه ای نصب شده در سطح شهر مکه سر و سامانی بخشید؟

صارمی زائری است که از تهران آمده، موضوع گزارش را با او مطرح می کنیم. وی که کارشناسی ارشد دارد و خود را اهل مطالعه می داند، در پاسخ به سؤال ما می گوید:

«روی موضوع خوبی دست گذاشته اید. راستش، این تنوع رنگ ها و بدتر از آن شکل پارچه ها که ابعاد گوناگونی دارند، شاید زیبنده نام ایرانی نباشد؛ اما من می خواهم موضوع مهم تری را بیان کنم. آن هم، کتاب هایی است که قبل از سفر به ما داده اند و عمدتاً از یک چیز حرف زده اند و محتوای واحد دارند، در حالی که می شد تمامش را خلاصه کرد و در یک کتاب آورد، این همه کتاب برای من که تحصیلات عالیه دارم و اهل مطالعه هستم، رغبتی برای مطالعه ایجاد نمی کند، چه برسد به این که افراد کم سواد یا سالمندانی که از نظر بینایی مشکل دارند بخواهند آنها را مطالعه کنند.»

صارمی سپس با لحنی پر از گلایه می گوید: «می دانید چقدر هزینه شده تا این کتاب ها تولید شود؟! آیا بهتر نیست قبل از سفر از زائر سؤال کنند، اگر او نیاز دارد این کتاب را به او بدهند، بدتر این که پولش را هم از ما می گیرند».

صارمی گلایه اش را سنگین تر هم می کند و ادامه می دهد: «اگر یک زائر مثل من بابت پولی که برای کتاب های تحمیلی از او گرفته اند، رضایت نداشته باشد، چه باید بکند؟ آیا کسی که این کتاب ها را داده شرعاً مسؤول نیست؟

مخاطب بعدی گزارش، مدیر یکی از کاروان های استان فارس است. وی درباره موضوع گزارش «پلاکاردهای رنگارنگ، زشت یا زیبا» چنین می گوید:

«به نظر من هم سان کردن پلاکاردها باعث یک نواختی می شود و زائر باید مثلًا از میان ده پلاکاردی که ابتدای یک خیابان فرعی آویزان شده، کاروان خود را پیدا کند، که این بسیار مشکل است، چرا که زائر، بیشتر از متن پلاکارد، شکل آن را به خاطر می سپارد.»

به این مدیر کاروان یادآور می شوم که اگر هر کاروانی با علامتی خاص به صورت استانی یا شهری مشخص بشود، بحث یک نواختی هم حل خواهد شد. او در تکمیل این نظر می گوید: «بله، اگر کار کارشناسی بشود و مثلًا هر استانی از یک رنگ و یک شکل خاص برای طراحی پلاکاردهای ویژه راهنمایی زائر خود استفاده کند، قطعاً نتیجه مطلوب حاصل می شود، اما ...»

این مدیر کاروان ادامه نمی دهد، ولی من پی گیر «اما» ی او می شوم، اصرارم را که می بیند پاسخ می دهد: «به نظرم بسیاری از کارهای دیگر اگر بهینه سازی شود، اولویت دارد بر بحث نظم پلاکاردها».

گشت و گذار در میان کاروان های ایران این حسن را هم دارد که گاهی مخاطبین ما با «خسته نباشید» گفتن به خدمت گزاران نشریه زائر، به ادامه خدمت بیشتر، تشویق مان کنند؛ اما زیباتر این است که می بینیم در تابلو اعلانات بسیاری از کاروان ها، بریده هایی از نشریه زائر را برای مطالعه زائران نصب کرده اند. این تکه بریده ها جدای از صفحات نشریه است که معمولًا روی دیوار محل استقرار کاروان نصب شده است.

مهندس رضوی، یکی از خدمت گزاران زائران کاروانی از تهران، ضمن بیان این موضوع که «سامان دادن پلاکاردها کاری مقبول است؛ اما اگر مدیر کاروان سلیقه به خرج بدهد، در عین تنوع شاهد نمایی زیبا از کار خواهیم بود»، به خلاقیت های برخی مدیران کاروان ها اشاره می کند و می گوید:

«به نظر من همه چیز به سلیقه و توان مدیر کاروان برمی گردد، مثلًا کاروانی را دیده ام که به تمامی زائران خود لباس های متحدالشکل داده اند، که اگر زائران در مورد نحوه استفاده لباس ها هم سلیقه به خرج بدهند، به تدریج شاهد تبلور فرهنگ و روش تازه ای در نوع خدمات ارائه شده کاروان ها و زائران خواهیم بود».

«پلاکاردهای رنگارنگ؛ زشت یا زیبا» می تواند موضوع قابل توجهی در جهت ارائه خدمت بهتر به زائران باشد. از سوی دیگر، وقتی زائر نظم و انضباط را در تمامی اجزای سفر خود- حتی در نحوه طراحی و نصب پلاکاردهایی که او را به محل اقامت راهنمایی می کنند- می بیند، خود را مکلف و موظف به رعایت هر چه بیشتر مواردی می داند که برای رفاه خودش تعبیه شده، البته تمامی زائران ما در این سفر معنوی، نظم را سرلوحه امور خود قرار داده اند، هر چند روی سخن این گزارش ما با عوامل کاروان ها و متصدیان اجرای عملیات بزرگ حج است.

فصل چهارم: سازمانها و نهادهای همکار

اشاره

سازمانها و نهادهای همکار

برگزاری حج تمتع، اقدام سترگی است که تحقق شایسته و تأثیرگزاری فردی، ملی و بین المللی بایسته آن، در بعد فرهنگی و اجرایی، بدون مشارکت و همکاری سازمانها و نهادهای کشور امکان پذیر نیست. با توجه به نقش این نهادها و سازمانها در چگونگی برگزاری حج کشورمان، به گوشهای از اقدامات آنان در حج ۸۷ اشاره میکنیم.

سازمان حج و زیارت

اشاره

یکی از مهم ترین سازمان های همکار بعثه مقام معظم رهبری که بُعد اجرایی عملیات حج را به عهده دارد، سازمان حج و زیارت است. این سازمان در همه ابعاد این کنگره بزرگ وظیفه های اجرایی دارد و مستقلًا گزارش حج گزاری هر سال را ارائه می دهد و ما به عنوان مهم ترین سازمان های همکار به مهم ترین بخش های آن می پردازیم.

ویژگیهای حج ۸۷ از زبان رییس سازمان

ریاست سازمان حج و زیارت با اشاره به دو بُعد فرهنگی و اجرایی معتقد است تأثیرات فرهنگی و موفقیت برنامه ها جزبا اجرای درست برنامه ها امکان پذیر نیست و کار فرهنگی نمی تواند صورت بگیرد، مگر فضا و ظرفیت و آرامش خاطر برای مجریان و افراد کاروان فراهم شود.

از دیدگاه ایشان، وضعیت اجرایی مراسم حج امسال با دو ویژگی «هماهنگی» و «شناخت صحیح» همراه بوده است. وی هماهنگی و پیشرفت های حاصله در تغذیه، حمل و نقل، بهداشت و دسترسی آسان به حرم مطهر و خانه امن الهی را مهم ترین

اقدامات اجرایی با روی کرد فرهنگی دانست.

ایشان در خصوص تفاوت ارزش پول و ارزو تفاوت قیمت آن ها در بازارهای مختلف اظهار داشت: «ما در دو مورد این موضوع را بررسی کردیم. بخشی که ما می توانیم در آن تأثیرگذار باشیم و آن این که با مدیریت صحیح مالی و هماهنگی با بانک ها، ارز لازم در اختیار زائران قرار دهیم و بخشی هم مربوط به بازار آزاد است که با توجه به شرایطموجود، سازمان حج نمی تواند کار خاصی برای خریدارز مردم در عربستان انجام دهد و اقدام مؤثری را پیش بینی کند.

رییس سازمان حج و زیارت به موضوع دوبرابر شدن بودجه فرهنگی کاروان ها نسبت به سال گذشته اشاره کرد و گفت: «با توجه به برنامه های سی روزه کاروان ها در امور مختلف فرهنگی و مشارکت مستقیم مدیران در شورای مربوطه، این فعالیت ها از رشد کمّی و آیین مناسبی برخوردارند و برگزاری مسابقات، خاطره نویسی، جلسات قرائت قرآن و ... در این راستاست.»

ریاست سازمان گفت: «امسال برای نخستین بار تمام مدیران کاروان ها موظف شدند، از طریق شوراهای فرهنگی، یک برنامه فرهنگی و اجرایی یکماهه را طراحی کنند. بر این اساس، مدیران و عوامل اجرایی برای تمام روزهای حضور زائر در عربستان برنامه هایی دارند که نتیجه آن نظام مند شدن فعالیت های زائر در این سفر معنوی و زندگی سی روزه اوست. البته جهت گیری اصلی این طرح و برنامه ها فرهنگی و معنوی است.

مدیران کاروان ها این برنامه ها را پیش از اعزام به صورت مکتوب در اختیار مدیران استان قرار می دهند تا مدیران سازمان حج، بر مبنای این طرح و برنامه کاروان ها، عمل کرد و برنامه هایشان را در عربستان ارزیابی کنند. این نکته را هم باید بگویم که این برنامه ریزی ها، بودجه و امکانات مورد نیاز را نیز نظام مند می کند. در واقع با این کار مطلع می شویم که مثلًا چه بودجه ای برای چه برنامه ای و با چه

روی کردی هزینه شده است.»

رییس سازمان حج وزیارت درباره ویژگی های مثبت حج امسال تأکید کرد که برای اولین بار، سازمان حج از تمامی ظرفیت خود استفاده کرده و ۱۰۴۰۸۰ زائرامسال در قالب ۵۷۴ کاروان وارد عربستان شده اند.

وی در خصوص تحقق شعار نوآوری و شکوفایی در عملیات حج با تأکید بر این که نگاه کارگزاران حج همواره نگاهی اصلاح گرا و آرمان خواه است، گفت: تأکید مقام معظم رهبری تکلیف ما را سنگین تر و مسؤولیت مان را بیشتر کرد و برای همین در تمام حوزه های کاری، تیم های ویژه ای برای طرح های نو، تقویت نقاط قوت و رفع نواقص طراحی شد.»

سازمان حج و زیارت در سال شکوفایی و نوآوری برای موسم حج تمتع تمهیداتی اندیشیده بود تا ضمن خدمت بیشتر به حجاج ایرانی، نوآوری مورد نیاز را نیز تحقق بخشد. نمود این نوآوری ها در بخش های مختلف محسوس است. برای تبیین این فعالیت ها، اکنون به وضعیت عمل کردهای ستادهای اجرایی حج امسال میپردازیم.

وضعیت مسکن

حج مطلوب از دیدگاه دولت و مردم، ویژگی هایی دارد که تحقّق آن مستلزم حصول شرایط و زمینه هایی در ایران و عربستان است. همان طور که عربستان سعودی برای ارائه خدمات به حجاج کشورهای اسلامی مقید به حدودی است، کشورهای دیگر هم جهت تأمین امکانات رفاهی حجاج خود، همه عوامل و پیش نیازها را در اختیار ندارند.

در کنار این نوع معیشت، تفکر، فرهنگ و بافت اجتماعی، فکری و اقتصادی حجاج، سطح انتظارات آنان را تعیین می کند. اساساً همه دست اندرکاران حج در پی

آنند تا به نحو بهینه از امکانات موجود بهره بگیرند و در قالب مقدورات، قوه ها را به فعل تبدیل کنند و تمام جهت گیری ها و گرایش ها به سوی مطلوبیت و کاهش محدودیت هاست.

رقابت میان کشورهای اسلامی، همه ساله در عرصه بازارِ مسکنِ عربستان که به یک باره با جمعیت میلیونی، آن هم ظرف مشخص زمانی، وارد آن کشور می شوند و باید یک ماه یا کمتر و بیشتر توقف داشته باشند، وجود دارد. این محدودیت زمانی و ازدحام جویندگان مسکن، موجب پیدایش تنگناهایی در زمینه تهیه مسکن برای حجاج می گردد.

امسال برای اولین بار طرح «کارت نقشه» برای حجاج ایرانی خانه خدا طراحی شد که شامل کارت شناسایی، همراه نقشه دقیق اقامت گاه هر حاجی بود. چنین نقشه ای کمک می کرد که اگر زائری محل اقامت خود را گم کند، بتواند با نشان دادن نقشه درج شده در پشت کارت شناسایی اش، حتی به فردی غیرایرانی، از او کمک بگیرد و در کوتاه ترین زمان ممکن به کاروان بپیوندد.

نوآوری دیگر در موضوع مسکن حجاج، اجاره هتل های نزدیک تر به مسجدالحرام بود. امسال برای حدود ۲۵ درصد از حجاجی که در سال های قبل در منطقه «عزیزیه» و در منازل آنجا ساکن بوده اند، هتل هایی در نزدیکی مسجدالحرام در نظر گرفته شد. این اقدام نه تنها نسبت به سال گذشته، بلکه در طول تاریخ برگزاری حج یک فعالیت بی سابقه است.

البته در هر منطقه از مناطق محل استقرار حجاج ایرانی نماینده ای در موضوع اسکان از سوی سازمان حج و زیارت مشخص شده است. موقعیت و خدمات مسکن های جدید مانند موقعیت و خدمات دیگر هتل هاست و همچنین از نظر نزدیکی به حرم، مشکل رفت و آمد برای زائران وجود ندارد و زائران می توانند به صورت پیاده از این محل ها به حرم رفت و آمد کنند.

به دنبال امضای این تفاهم نامه که طی نشست مشترک رؤسای دو سازمان انجام گرفت، با هدف اجرای مفاد موافقت نامه کارگروه «تأمین مسکن مناسب حجاج و عمره گزاران» با مشارکت نمایندگان تام الاختیار دو سازمان و دعوت از سایر سازمان های ذی ربط تشکیل می شود. (۱) مسؤولان حج و زیارت برای تأمین تسهیلات در مسکن حجاج، بلافاصله پس از برگزاری حج، برای موسم سال بعد فعال می شوند؛ به طوری که قرارداد حدود هشتاد درصد از ساختمانهای حج ۸۷ پس از حج سال گذشته؛ یعنی چهارم محرم بسته شده است. این قرار داد شامل ۱۹۱ هتل در مکه برای پوشش ۵۷۴ کاروان با ظرفیت حدود ۱۰۴ هزار نفر بوده است.

امسال در مدینه، هر هتل سه الی چهار نوبت به زائران ایرانی سرویس داده، اما در مکه یک مکان اقامتی فقط برای یک نوبت زائر، آن هم در ۲۲ روز بوده است. در مدینه، زائر پس از توقّف هفت- هشت روزه به مکه می رود و عده ای دیگر که از راه می رسند، جایگزین اولی ها می شوند. این واقعه در مورد زائران «مدینه بعد» هم مصداق دارد.

در مکه حتی بالاتر از حد استاندارد؛ ما برای حدود ۱۳۲ هزار نفر مکان اقامتی ارائه کرده ایم، اما حدود یکصد هزار نفر را در آن اسکان داده ایم. دولت عربستان بابت تصریح هر زائر حدود سه متر را به عنون سرانه اقامت اختصاص داده و استاندارد کرده، اما سرانه در نظر گرفته ما، حدود چهار متر است.

در مکه اماکن اقامتی در ده گروه قیمتی اجاره می شود. بالاترین رقم برای مدت ۲۲ روز برای هر زائر ۴۴۵۰ ریال و پایین ترین آن ۱۴۵۰ ریال سعودی است؛ ولی با این حال، همان کم ترین سرویس دهی اقامتی ما به زائران در اولین رتبه خدمت در

۱- سید مرتضی حسینی، مسؤول مسکن سازمان حج و زیارت.

میان زائران سایر کشورهاست.

بسیاری از کشورها امسال به خاطر گرانی قیمت اسکان، زائران خود را به نقاط بسیار دور مثل: العوالی، شوقیه و الحمراء انتقال دادنـد کـه مسافت شـان تـا مسـجدالحرام بیش از بیسـت کیلومـتر بـود. بـه همیـن جهـت امسـال ازدحـام کمـتری را در اطراف مسـجدالحرام شاهدیم؛ چون این حجاج از لحاظ دوری راه و نیز حمل و نقل مشـکل داشـتند و کمتر برای نماز به مسجدالحرام می آمدند. بخشـی از این مشـکلات از اینجا ناشی شده که وزارت حج عربستان، ۴۰۰ ساختمـان را از رده خارج کرده، مسائل عمرانی اطراف حرم هم مزید بر علت شد. (۱)

وضعیت حمل و نقل

بخشـی از عملیات اجرایی حج را حمل و نقل حجاج تشکیل می دهد که از زمان حضور در فرودگاه و مبدأ تا هنگام مراجعت به کشـور، به صـورت هوایی و یـا زمینی انجـام می پـذیرد و برای سـهولت هر چه بیشـتر آن، نیازمنـد تنظیم و پی گیری برنـامه عملی- کاربردی مبتنی بر تجربیات قبلی و ایجاد هماهنگی با چند دستگاه دولتی و غیردولتی در ایران و عربستان است و بخش حمل و نقل زمینی حجاج در عربسـتان هم شامل نقل و انتقال از فرودگاه جده یا مدینه، در هنگام ورود به عربسـتان و انتقال به فرودگاه به هنگام خروج از آن کشور است. بنابراین یکی از مقولات مهم در حج، بحث حمل و نقل است و بخش اعظم حمل و نقل هم مربوط به جابه جایی زمینی حجاج میان جاده های مکه و مـدینه و جـده و یا در داخل شـهرهای مکّه و مـدینه جهت انتقال حجاج از منزل تا حرم می باشد.

در مورد نقل و انتقال حجاج در عربسـتان یک نکته را باید دانست و آن این که، همه ابعاد حمل و نقل زمینی و شـرایط و نرخ های آن در عربستان توسط حکومت آن

۱- گفت و گو با مسؤول اجاره مسکن.

کشور مشخص و تعریف و تثبیت شده و در قالب قراردادی است که قبلًا میان هیئت رسمی حج جمهوری اسلامی ایران با مقامات و مسؤولان عربستان تنظیم می گردد.

امسال، بهبود در برنامه ریزی و اجرا در امر حمل و نقل چشم گیر است. در امر آموزش و توجیه عناصر خدماتی کارهای خوبی برای ارائه خدمات بهتر انجام شده بود، در بحث اطلاع رسانی نسبت به سال گذشته تفاوت های جدی و محسوسی وجود داشت. هم جزوات منتشر شده در اختیار زائران قرار گرفته بود و هم مدیران کاروان ها در این مورد برای تشریح جزوات، توجیه شده بودند.

همچنین نرم افزارهای خوبی با قابلیت نصب بر روی موبایل، طراحی و در اختیار زائران قرار گرفته بود تا از سردرگمی حجاج در مدینه و مکه و احتمال گم شدن آن ها جلوگیری کند. همچنین برای نخستین بار نقشه جامع و دقیقی در اختیار مدیران کاروان ها قرار گرفته بود.

ازدحام مربوط به ایستگاه های حمل و نقل مربوط به حضور یک باره زائران و هجوم به سمت وسایل حمل و نقل عمومی از جمله مشکلات فراراه زائران برای بازگشت به هتل ها پس از اقامه نمازهای جماعت بود. ستاد حمل و نقل مکه مکرمه با سامان دهی مناسب و ایستگاه خاص برای اتوبوس های حمل و نقل حجاج ایرانی که با پوسترها و برچسب هایی متمایز بودند از زائران خواسته بود که نیم ساعت پس از اتمام نماز جماعت، حرم را ترک کنند.

برابر تاریخ ابلاغ شده، از روز ۱۴ ذی حجه، اولین کاروان های «مدینه بعد» از مکه مکرمه به سمت مدینه منوره حرکت کردند. در همین حال گروه پیش رو همه کاروان های «مدینه بعد» ۴۸ ساعت قبل از اعزام کاروان برای تدارک مقدمات ورود این گروه از زائران، راهی مدینه منوره شده بودند تا تمهیدات و تسهیلات لازم را برای ورود حجاج به شهر پیامبر(ص) مهیا نمایند. در همین حال در خود مکه نیز

برنامه های خاصی برای بازگشت حجاج به میهن اسلامی تدارک دیده شده بود.

زمان بازگشت زائران ایرانی به کشور، از طریق فرودگاه جده روز پانزدهم ذی حجه بود و بر اساس هماهنگی های صورت گرفته و برنامه دو شرکت هواپیمایی ایران ایر و سعودی، بخش نقلیه این شرکت ها ۲۴ ساعت قبل از پرواز برگشت زائران، بار استاندارد توافق شده حجاج ایرانی را بدون محاسبه وزن در محل اسکان زائران تحویل دادند.

ناگفته نماند که در مورد اضافه بار زائران که خارج از ساک های استاندارد است، به ازای هر کیلوگرم اضافه بار مبلغ بیست ریال سعودی اخذ می کنند. علاوه بر این که بار اضافه زائران همراه با بار استاندارد مجموعه کاروان به مقصد مورد نظر ارسال نمی شود که این موضوع مشکلات خاص خود را دارد.

برای بازگشت حجاج، ۷۵ حجم انتقال به وسیله ناوگان هوایی داخلی(۵۰ هما و ۲۵ شرکت ماهان در مشارکت با هواپیمایی سعودی) و ۲۵ به وسیله هواپیماهای سعودی انجام گرفت.

وضعیت تغذیه

هر چند که نمی توان سازمان حج و زیارت را در خصوص خدمات رسانی از طریق توزیع مایحتاج روزانه حجاج از طریق تهیه کالای ایرانی مسؤول دانست، اما چنین به نظر می رسد که اهتمام این سازمان برای بهره گیری از همراهی و کمک های سایر سازمان ها و دستگاه ها، فتح بابی خواهد بود تا در آینده ای نه چندان دور، شاهد افزایش صادرات کالاهای ایرانی به عربستان باشیم.

دست یابی بهتر و مناسب تر زائران از امکانات مناسب و عرضه کالاهایی داخلی با کیفیت مرغوب، دریچه و زاویه ای برای معرفی تولیدات ایرانی در بازار عربستان و امکان معرفی آن برای کسانی است که در موسم حج تمتع و عمره در این کشور حضور دارند.

نحوه فعالیت در دو سال اخیر به این صورت بود که سازمان حج و زیارت درحوزه مواد غذایی از طریق تماس با شرکت های مختلف و انجام مناقصه، کالایی را انتخاب و با انجام تمامی مراحل، از ابتدایی ترین تا آخرین مراحل آن در عربستان، کالا را در اختیار زائر قرار می داد.

بر اساس نیاز، هماهنگی های لازم در این زمینه با سفارت ایران در عربستان و وزارت بازرگانی در ایران و سایر سازمان های مرتبط صورت می گیرد. با توجه به انجام اقدامات اولیه توسط این سازمان، غذاهای بسته بندی طبخ شده ایران به زودی وارد عربستان شده، پس از تست چندین غذای ایرانی در سازمان حج و زیارت برای انتخاب بهترین غذا و انجام نظرسنجی مکتوب از طریق حجاج، این نتیجه به دست آمد که حجاج ایرانی غذای بسته بندی را می پسندند؛ از این رو تلاش شد تا در موسم عمره این طرح اجرا شود و به تدریج، زمینه برای استفاده از این رویه در حج تمتع نیز به دست آمد.

راه اندازی آشپزخانه متمرکز

یک نمونه دیگر از فعالیت های اجرایی، بحث آشپزخانه متمرکز است. از دغدغه های اصلی سازمان، کاهش عملیات اجرایی است. می دانیم که تهیه غذا، بر عهده مدیران کاروان ها بود. از سال ۸۰، با توجه به مقررات کشور عربستان در خصوص طبخ متمرکز و خارج از منازل و هتل ها، تصمیم بر ایجاد آشپزخانه مرکزی گرفته شد، اما باز هم کاروان ها به صورت فردی در آن آشپزخانه فعالیت می کردند.

تجهیزات اصلی آشپزخانه های متمرکز شهرهای مقدس مکه و مدینه به دست صنعت گران ایرانی ساخته شده است. طبخ غذای تمام زائران ایرانی در آشپزخانه های متمرکز، از سال ۸۱ عملیاتی شد. پیش از آن، غذا در آشپزخانه هتل ها پخته می شد که خطرات و نگرانی های فراوانی را به دنبال داشت؛ انفجار و آتش سوزی و به کارگیری نیروهای بسیار زیاد در هتل ها از آسیب های این کار بود.

با تـدبیر مدیران حج وزیارت ابتدا ۶۰، سپس ۸۰ و هم اکنون حـدود ۱۰۰ زائران از غـذای آشپزخانه های متمرکز اسـتفاده می کنند.

امسال تقریباً به یک نظام طبخ صنعتی نزدیک تر شدیم. از پایان موسم حج سال گذشته طراحی هایی انجام شد که با همکاری برخی نهادهای داخلی، برخی سازمان های کشور عربستان و حتی برخی شرکت های خصوصی دیگر کشورهای مورد تأیید به نظام منـد شـدن طبـخ مرکزی کمک کرد. برنامه ریزی، حمایت، تأمین مالی و تجهیز اقلام مورد نیاز اتفاق افتاد، به طوری که امسال ضـمن صـرفه جویی در موارد مصرفی و استفاده بهینه از نیروی انسانی، کیفیت محصولات نیز بسیار عالی بود و طبق نظر کارشـناسان به اسـتانداردهای بهـداشتی بسـیار نزدیک شـده ایم و طبـخ صـنعتی در عملیات حج زائران ایرانی، در حال تکمیل شدن است. (۱)

گردش کار در آشپزخانه های مرکزی

گردش کـار در آشپزخانه های مرکزی و پخت متمرکز از ظرافت ها و پیچیـدگی های خاصـی برخوردار است. سازمان حـج و زیارت بر اساس برنامه غـذایی مصوب و با توجه به تعداد زائران در وعده های غذایی مختلف، اقدام به تهیه مواد اولیه به میزان پیش بینی شده می نماید و آن ها را در اختیار آشپزخانه های مرکزی قرار می دهد. مواد اولیه با توجه به ظرفیت سـردخانه ها و انبارهای موجود در آشپزخانه، به تدریج به ما تحویل داده می شود.

پس از تحویل مواد اولیه، با توجه به آمار زائران و درصـد غـذای اضافی و رژیمی مصوب- که همان میزان پخت آشپزخانه در روز خواهـد بود- و جـدول برنامه غـذایی، گروه آماده سازی، اقدام به آماده نمودن مواد اولیه جهت طبخ می نمایند. به عنوان مثال اگر فردا یک شنبه، ناهار سبزی پلو با ماهی داشته باشیم، گروه آماده سازی

۱- گفت و گو با آقای قهرودی، ریاست سازمان.

با توجه به آمار زائران در روز یکشنبه- که توسط بخش رایانه و آمار در اختیار گروه های مختلف قرار می گیرد- از روز قبل اقدام به قطعه بندی ماهی های موجود در سردخانه برای طبخ ماهی نموده است؛ یعنی ابتدا در چند روز قبل، ماهی ها از سردخانه منجمد(- درجه) خارج شده و به سردخانه صفر درجه جهت عمل «دیفراست» (۱) فرستاده می شود. بعد از دیفراستِ مواد اولیه، گروه آماده سازی اقدام به فرآوری و آماده نمودن مواد نموده، اصطلاحاً اقدام به «پستایی» یا انباشته نمودن مواد آماده طبخ می نماید.

با توجه به این که احتمال تغییر در آمار غذایی کاروان ها توسط مدیران و پزشک کاروان وجود دارد- که معمولًا این تغییر در غذای رژیمی کاروان ها زیاد دیده می شود- نمی توانیم آمار قطعی طبخ را برای چند روز استخراج نموده، در اختیار گروه های مختلف جهت برنامه ریزی قرار دهیم. به همین دلیل آمار دقیق زائر برای وعده شام را تا ساعت صبح روز جاری و آمار ناهار روز بعد را تا ساعت چهار عصر تهیه نموده، در اختیار گروه های مختلف طبخ و توزیع قرار می دهیم.

بعد از تهیه غذا و قرار دادن آن ها در «هیتر» های مخصوص به جهت حفظ زنجیره گرمایی غذا، مرحله توزیع غذا آغاز می شود. این بخش یکی از بخش های بسیار مهم و پرمخاطره تلقی می شود. احتمال دارد به دلیل ناشی گری راننده و کارگران خارجی به کار گرفته شده در این بخش جهت حمل و نقل هیترها، غذای یک یا چند کاروان سرنگون شده، تمامی زحمات گروه های پخت از بین برود. ممکن است که راننده در برخورد با ترافیک، نتواند تصمیم درستی برای مسیریابی جدید گرفته، غذای کاروان ها دیر به دستشان برسد و ....

به عنوان مثال، امروز باید هیتر برای کاروان از کاروان تحت

۱- عمل دیفراست، به خارج شدن مواد غذایی منجمد شده از حالت انجماد می گویند.

پوشش این آشپزخانه که زائرانشان وارد مکه شده اند، توزیع گردد. در بخش رایانه و آمار، فرم های مخصوص هیترچینی برای قرار دادن غذا درون هیتر تهیه می شود و به همراه لیست مخصوصی در اختیار گروه های مختلف توزیع قرار می گیرد.

هر هیتر قبل و بعد از تکمیل شدن، توسط چند نفر بازرسی و کنترل می شود و از صحت تعداد و نوع غذای درخواستی کاروان ها اطمینان حاصل می کنند؛ در پایان مسؤول بهداشت آشپزخانه با اندازه گیری دمای هیتر، در صورت مناسب بودن دما، اجازه پلمپ شدن هیتر و خروج آن را صادر می نماید.

کامیون های حمل هیتر که هر کدام ظرفیت دوازده هیتر را دارند، باید به ترتیبی از هیتر پر گردند که وقتی در مسیر تخلیه هیتر، به اولین کاروان رسیدند، هیتر مخصوص آن کاروان در ابتدای صف خروج قرار گرفته باشد.

وضعیت امنیتی

یکی از واحدهای بسیار فعال در حوزه ستادی، بخش حراست است که کارهای آن پیش از موسم آغاز میشود و حفاظت و نگهداری از اموال و اثاثیه، خویشتن بانی و رعایت مسائل امنیت شخصی به ویژه برای بانوان و عدم تردد در معابر بدون همراه، رعایت پوشش کامل و حجاب اسلامی، و همچنین پرهیز از آنچه که موجب وهن شیعه است، مانند: عریضه نویسی و خاک برداشتن از بقیع و خودداری از مجادله، مباحثه و منازعه با وهابیون افراطی در بقیع و مانند آن، از موارد آموزشی است، این آموزش با استفاده از قالب های مختلفی همچون آموزش حضوری و غیرحضوری، تراکت، بروشور و آموزش های الکترونیکی صورت می گیرد.

مدیران کاروان ها و عوامل پذیرایی نیز آموزش ویژه می بینند. در این کلاس ها به سطح بندی مخاطبان مانند: سن، سواد، فرهنگ و ... نیز توجه وافی می شود تا بهترین نتیجه را به دست آوریم. ضمناً در کنار آموزش های عمومی، به بعضی از افراد آموزش های ویژه و تخصصی داده می شود تا با آخرین وضعیت سیاسی، اجتماعی و

جغرافیایی کشور میزبان آشنا شوند. در ایام موسم نیز با استفاده از تراکت ها و تبلیغات لازم به آموزش استمرار می بخشیم.

در ایام موسم، حراست به اطلاع رسانی به هنگام از رویدادها و همچنین تأمین امنیت حجاج و نظارت دقیق بر سلامت آنان می پردازد؛ از این رو بـا دقت و وسواس کـافی بر نحوه طبـح غـذا اشـراف دارد. همچنین به ورود و خروج کالاها از انبارها نظارت دارد. بحمـدالله در پرتو آموزش کافی و نظارت مسـتمر و پی گیرانه واحـد حراست، امسال حـج آرام و روانی را پشت سـر می گـذاریم و تعـداد دسـتگیرشدگان نیز بسـیار کـاهش یافته است. (۱) هر سـال حراسـت سازمـان بـا آسـیب شناسـی و پی گیری موضوعات مرتبط با حج و تشـکیل کمیته های تخصصی، نسبت به ایجاد و استقرار واحدهای حراست در ستادهای اجرایی حج اقدام می کند و به انجام وظیفه اصلی خود درباره حفاظت و صیانت از کارکنان، کارگزاران و زائران گرامی می پردازد.

حراست سازمـان بلافاصـله پس از اتمـام حـج، طبق معمول مشـکلات و آسـیب هـا را به طور همه جـانبه بررسـی کرده و حـتی الامکان در جهت اصـلاح رونـد امور و رفع کاستی ها تلاش می کند. برای نمونه در حج ۸۶ مشکلاتی به وجود آمده بود، اما بـا تمهیـداتی که بـا هماهنگی ارگان های مسؤول، خصوصاً نیروی انتظامی اندیشـیده شـد و خوشـبختانه با کنترل دقیق برادران زحمت کش ناجا مستقر در فرودگاه ها، امسال به نـدرت شاهـد چنین پدیـده هایی در بین زائران بودیم و امیدواریم در آینده نزدیک به حداقل ممکن برسد.

وی با اشاره به وجود سـرقت از زائران در کشور عربسـتان گفت: «در سال جاری با تشکیل کلاس های آموزش و تشریح شیوه های سرقت و تبیین روش های

۱- گفت وگو با آقای هاشمی، مسؤول حراست ستاد مدینه منوره.

پیش گیری برای زائران و مـدیران و عوامـل از میزان سـرقت ها کاسـته شـد. این کاهش چشم گیر در بهبود آرامش بین زائران بسیار مؤثر بوده است که امیدواریم همچنان شاهد ادامه این روند باشیم.»

در پی آسـیب شناسی های انجام شده در سال های قبل نسبت به مسائل امنیتی حجاج، ضرورت استقرار و فعالیت دفاتر حراست در ستادهای مکه و مـدینه کاملًا شـناخته شـد و از تجارب کسب شـده در راسـتای تأمین آسایش و آرامش روانی حجاج بهره برداری لازم به عمل آمد.

در موسم حـج امسـال تـذکرات و توصـیه هـای حراستی جهت توجیه زائران، مـدیران و عوامـل کاروان ها بازده مناسبی داشـته است. گم شـدن برخی از زائران مسن، سـرقت، دست گیری، علـل واقعی و بهـانه هـای واهی برای دسـتگیری، برخورد عناصـر شرور و بایدها و نبایدهای رفتاری که منجر به تهدید می شود، از جمله این توصیه هاست.

این واحد به زائران ایرانی توصـیه کرده بود که ضمن لزوم رعایت مقررات عربستان و عدم طرح مسائل تفرقه انگیز و حساسیت زا از بروز برخی مشـکلات پیش گیری کنند. زائران ایرانی در ایام تشـریق باید مواظب باشند تا از چادرهای محل استقرار خود دور نشوند و در مسـیر رمی جمرات، از مسیرهای مطمئن تردد کنند. همچنین زائران محترم در صورت امکان، تلفن همراه خود را به حرم نبرند و هنگام خروج از ساختمان، وجه نقد و طلا و اشیای قیمتی را به صندوق امانات یا مدیر بسپارند و هنگام ظاهر شدن در معابر و خیابان ها و بازارها، به منظور تبدیل ارز، تعویض سیم کارت و ... مراقب اموال خود باشند.

وضعیت اطلاعات و آمار

واحـد رایانه سازمان حج و زیارت پیش از موسم تمتع ۱۳۸۷، تمهیـدات متعددی را جهت تبادل، انتقال، بهره برداری از آمار و اطلاعات موجود و تنظیم صحیح فرایند فعالیت های جاری به کار بست. برخی از تمهیدات نوآورانه واحد رایانه که امسال

برای نخستین بار اجرا می شود به شرح زیر است:

برگزاری ارتباط مکانیزه بین بانک عامل، سازمان حج و زیارت، اداره اتباع امور خارجه، خطوط هواپیمایی و مرکز پزشکی حج و زیارت که این ارتباط تأثیر قابل توجهی در امر ثبت نام زائران در کاروان ها داشت.

این واحد در سال جاری سهمی از ظرفیت کاروان ها را به رزرو از طریق اینترنت اختصاص داد و امکانات بسیاری را برای کنترل و سهولت ثبت نام برای مدیران کاروان ها به وجود آورد؛ به نحوی که با ثبت نام یک زائر در کاروان، در همان زمان پزشک کاروان و بانک عامل، از ثبت نام وی مطلع می شدند و پس از پرداخت وجه توسط زائر در بانک و بدون ارائه فیش، مدیر کاروان و سازمان در مرحله اول، اطلاعات زائر را برای اداره اتباع خارجه و سپس جهت اخذ ویزا و صدور بلیت برای سازمان و خطوط هوایی مربوطه ارسال می کردند.

امسال به دلیل این بسترسازی، زائران و خانواده هایشان توانستند در سایت سازمان، تاریخ پرواز، هتل، شماره تلفن ها، آدرس و تاریخ خروج از شهرهای مکه و مدینه و مراحل صدور ویزا را مشاهده کنند.

در موسم حج امسال در کشور عربستان نیز شبکه ای متمرکز راه اندازی شد و ستادهای مناطق و انبارها و آشپزخانه ها در مکه و مدینه با یکدیگر در ارتباط بودند. ستادهای مناطق به وسیله نرم افزاری که در اختیار داشتند، می توانستند اطلاعات را در مرکز مشاهده نمایند و انبارها و تدارکات از وضعیت پخت آشپزخانه ها مطلع شوند. آشپزخانه های مرکزی نیز اطلاعات خود را از سرورِ ستاد مرکزی دریافت می کردند که این هم پوشانی تأثیر به سزایی در ارسال کالا و میزان پخت داشت.

امسال در بخش قربانی نیز نرم افزار جامعی طراحی شده بود که از ثبت نام تا زمان ذبح در منا، اطلاعات، قابل کنترل و ردیابی بود. بدین صورت که مدیران کاروان ها از طریق سایت، فیش و مقدار واریزی خود را دریافت و اطلاعات نمایندگان و

ناظران شرع را معرفی و ثبت می نمودند و پس از پرداخت وجوه، میزان پرداخت و تعداد ذبح شبانه و روزانه کاروان مشخص شده، در هنگام قربانی نیز دقیقاً توسط نرم افزار کنترل و آمار ذبح نگه داشته می شد.

برای حج امسال برای امداد گم شدگان نیز نرم افزاری تعبیه شده بود که شیفت های امداد را به صورت اتوماتیک و مکانیزه در محل ها و ساعت های مختلف و باکنترل های دقیق تقسیم بندی می کرد.

وضعیت رفاهی در حج ۸۷

یکی از خدمات رفاهی که سازمان حج و زیارت در اختیار زائران بیت الله الحرام در موسم حج تمتع و عمره قرار می دهد، عبارت است از تأمین پوشش بیمه ای حجاج در قالب قراردادی که طی مراحل خاصی با یک شرکت بیمه داخلی منعقد می گردد و زائران گرامی با پرداخت حق بیمه، از رهگذر آن می توانند از مزایای تعیین شده برخوردار شوند.

سابقاً صندوقی به نام رفاه زائران وجود داشت که این گونه موارد را سازمان دهی می کرد؛ اما سازمان، از سال ۱۳۷۴ به این سو با بهره گیری از تسهیلات صنعت بیمه و انعقاد قرارداد گروهی، حجاج اعزامی را از نظر عمر، حوادث و درمان بیمه می نماید و همچنین بار مسافر نیز هنگام رفت و برگشت تحت پوشش بیمه قرار می گیرد. در چند سال اخیر، هر ساله قرارداد بیمه ارتقا پیدا کرده، تعهدات جدیدی بر عهده بیمه گر نهاده شده و علاوه بر آن، امکان بیمه تکمیلی برای زائران با شرایط خاص فراهم گردیده است.

در حج سال جاری مانند سال های پیشین، کلیه زائران خانه خدا و کارکنان و عوامل اعزامی در حج تمتع که از طریق سازمان حج و زیارت به عربستان مشرف شده بودند، تحت پوشش شرکت بیمه قرار گرفتند. امسال مبلغ سرانه حق بیمه بابت حوادث ۵۶۰۰۰ ریال و بابت بار همراه مسافر ۴۰۰۰ ریال و مجموعاً شصت هزار ریال

بود که مـدیر کاروان پیش از سـفر از زائران دریافت و به حساب مربوطه واریز کرده بود، مـدت اعتبار این قرار داد دو روز قبل از اعزام تا ۱۵ روز بعد از سفر در نظر گرفته شده بود.

در قبال مفقود شدن یا سرقت اشـیا و اموال به استثنای چند مورد مثل: وجه نقد، دندان مصنوعی، عصا، جواهرات و لنز، عینک و ویلچر، ساعت، سـمعک و گوشـی گران قیمت، بعـد از تکمیل فرم هایی که در اختیار کاروان قرار دارد و تأییـدیه های لازم برحسب محاسبه کارشناس بیمه، مبالغی به عنوان خسارت پرداخت خواهد شد.

وضعیت مشاعر در حج ۸۷

انتقال زائران به مشاعر

انتقال حجاج از مکه معظمه به مشاعر در ایام تشریق، جهت انجام قسمتی از اعمال حج تمتع و در آخر بازگرداندن آنان به شهر مکه در یـک مجموعه عملیـات برنـامه ریزی شـده، تحت عنوان «حمـل و نقل مشاعر» در برنامه های سازمان و سـتاد حـج مکه پیش بینی شده و به موقع اجرا می شود.

زائران محترم روزهای نهم(بعضـی هشتم) تا دوازدهم ذی حجه را در چادرهای عرفات و منا به سر می برند و پس از وقوف در عرفات، برای رسیدن به سرزمین منا در مکان مقدس مشعرالحرام وقوف دارند. در مدت اقامت در منا، اعمال مهم رمی جمرات سه گـانه و قربانی و حلق را انجام می دهنـد و موضوعات اجرایی در خـدمت رسانی به حجاج در ایام مـذکور به موارد حمل و نقل، اسـکان، تغذیه، بهداشت و امدادرسانی تقسیم و تجزیه می شود. چگونگی و فرآیند استقرار و اسکان حجاج در عرفات و منا همواره مورد توجه خدمت گزاران حجاج در ایران و عربستان بوده است.

اصولًا مدیریت تخصیص چادرها و اسکان زائران کشورمان در ایام تشریق، از

اهمیت بالایی برخوردار است و مستلزم تجربه، مطالعه و احاطه دقیق بر سرزمین، مسیر منا، مشعر و عرفات و شناخت کلیه عوامل و ابتکارات و شیوه های مدیریتی سعودی ها و ... است.

با کشور میزبان مذاکراتی انجام شد تا با انجام عملیات عمرانی و راه سازی در زیر پل منا، مانع تکرار حوادث تلخ سال های گذشته شود.

با هماهنگی های صورت گرفته با پلیس راهنمایی و رانندگی عربستان «طریق هشتم» مسیر ورود کاروان های ایرانی به مشعر اعلام شد و به کاروان ها توصیه شد که اگر خودروها تا پیش از ساعت یک بامداد به مقصد برسند، می توانند مسافرانشان را در جوار چادرهایشان پیاده کنند و در غیر این صورت با پارک خودروی مربوطه در پارکینگ زائران، باید مسافتی را تا چادرها پیاده طی کنند.

در آستانه انجام مناسک حج و فرا رسیدن ایام تشریق، جابه جایی زائران به عرفات، مشعر و منا از دغدغه مهم عملیات حج است. بر اساس برنامه ریزی ها و هماهنگی های انجام شده، اتوبوس های ویژه انتقال و اعزام زائران ایرانی از ساعت ۱۴، روز هفتم ذی حجه آماده تحویل به مدیران کاروان ها بود و آنان می توانستند نسبت به خروج و انتقال اتوبوس ها از پارکینگ ظرف مدت ۲۰- ۳۰ دقیقه برای هر کاروان اقدام کنند.

پس از اذان مغرب روز هشتم ذی حجه، حرکت زائران کشورمان به سوی عرفات آغاز شد و تا صبح فردای روز نهم ادامه یافت؛ به گونه ای که تا پیش از ظهر روز نهم ذی حجه، همه حجاج ایرانی وارد عرفات شده، در چادرهای تعبیه شده مستقر شده بودند. پس از آن در غروب همین روز، حرکت به سمت مشعرالحرام آغاز شد.

با پی گیری های صورت گرفته از سوی حمل و نقل برون شهری و ستاد حج و زیارت، بلیت های اتوبوس های کاروان ها از سوی شرکت های «حافل» و «تاسکو» صادر شده بود که در روز ششم ذی حجه توسط ستاد مناطق نُه گانه مکه تحویل

کاروان ها شد. انتقال حجاج به مشاعر مقدس با حدود ۲۲۰۰ دستگاه اتوبوس انجام گرفت و هزینه صندلی هر زائر در این ایام ۳۶۰ ریال محاسبه شد که معادل ۹۶ دلار بود.

وضعیت اسکان در مشاعر

در مـدت وقوف در عرفات، ظرفیت اسـکان در هر چادر صـد نفر برآورده شده بود و در مدت وقوف در منا، با توجه به حدود شرعی منا در مساحت کم و محـدودیت هایی که در مورد همه کشورها اعمال می شود، به ازای هر زائر ۰۶/ ۱ متر فضای لازم تعیین شده بود که به این ترتیب، در هر چادر چهارده نفر اسکان یافتند.

بدیهی است مدیران محترم کاروان ها زائران محترم را در خصوص محدودیت مکان در چادرهای منا توجیه کردند. بدین معنا که با توجه به حدود شـرعی منا تخصـیص زمین بیشتر حتی با پرداخت هزینه آن برای دولت سـعودی و مؤسـسه مطوفی حجاج ایران میسّر نخواهد بود.

به منظور اطلاع رسانی و آشـنایی به موقع مدیران کاروان ها با مناطق مشاعر مقدسه(عرفات، مزدلفه و منا) و نیز مسـیرهای رمی جمرات(رفـت و برگشـت) کـه در سـاعت هـای مختلفی تغییر می کنـد، حضـور مـدیران در جلسـه آموزشـی- تـوجیهی پلیس راهنمایی و رانندگی منطقه مشاعر مقدس الزامی بود؛ زیرا با توجه به محدودیت های ایجاد شده در مسیرهای رفت و برگشت رمی جمرات، آشـنایی بـا مقررات عبـور و مرور در عرفـات و مشـعر و نیز تسـهیل در رفت و آمـد زائران و کـاهش مشـکلات، آموزش و توجیه مـدیران کـاروان تـأثیر به سـزایی داشت. این کلاـس آموزشـی- توجیهی ساعت ۹ صـبح سه شنبه(چهارم ذی حجه) در محل «صالون ریماس» برگزار شد.

وضعیت قربانی

مکانیزه شدن طرح قربانی حجاج، بسیاری از مشکلات و دغدغه ها را از بین برده است. در کنار این امکان و فرصت ایجاد شده، سامان دهی ذابحین ایرانی و ایجاد کاروانی برای آنان، نوید دیگری است. در راستای توجیه طرح، به زائران اطمینان خاطر داده شد که در عرفات، مشعر و منا توجه ها باید به سوی خدا باشد و حاجی ها دیگر نباید برای قربانی کردن به قربان گاه بروند و مشغول مسائل حاشیه ای باشند؛ مراجع عظام نیز با فتاوای خویش، چنین امکانی را برای آنان فراهم آورده اند.

در این صورت با ایجاد طرح مکانیزه دیگر لازم نیست زائر وارد کشتارگاه شود. همچنین، ارسال گوشت قربانی به کشورهای دیگر و تقسیم آن بین فقرا و پرهیز از تلف شدن آن، ضمن آن که دیگر لازم نیست «حاجی» و مسؤول کاروان ها پول هنگفتی را با خود حمل کنند تا برای قربانی بپردازند.

نشست توجیهی و هماهنگی نیروهای مسؤول در امر قربانی و نیز شیفت های مختلف امداد گمشدگان در مشاعر مقدس عرفات و منا در سالن همایش های هتل «دارهادی» با حضور رییس سازمان حج و زیارت برگزار شد و نیروهای هر بخش با وظایف خود در دو حوزه مهم قربانی و امداد آشنا شدند.

حدود یک میلیون و ۵۰۰ هزار حاجی در این طرح شرکت کردند. ما هم از این قاعده مستثنا نبودیم؛ ولی ما با تغییرات جزیی وارد این طرح شدیم و برخی کاستی ها را هم برطرف کردیم.

ذابحین ما ۹۵ نفر ایرانی و همه از نیروهای متدین و آشنا به مسائل شرعی بودند. ملاک انتخاب آنان تعهد به مسائل شرعی، توانایی در ذبح شرعی، سرعت و قدرت در انجام ذبح بود. البته انتخاب ذابحین از همه استان ها پس از انجام گزینش و بررسی توانایی آنان صورت گرفته بود تا به صورت حرفه ای عمل کنند.

آنان برای انجام قربانی ها بعد از نماز عید قربان دست به کار شدند و ۸۰ تا ۸۵ کار در روز عید به پایان رسید؛ هر چند تلاش بر این بود که کار را صددرصد به

پایان برسانیم. ضمناً برکار ذابحین پنج ناظر روحانی بر شرعی بودن قربانی، نظارت می کردند.

نحوه اطلاع رسانی به حجاج نیز چنین بود که حاجی هایی که ذبح قربانی آنان انجام نشده بود، پس از رمی جمرات به چادرها برمی گشتند و منتظر می ماندند تا ذبح قربانی آنان انجام شود؛ به ترتیب ذبح ها انجام می گرفت و تا ساعت ۱۰ صبح روز یازدهم ذی حجه، ذبح قربانی تمام حاجی ها به پایان رسید. البته ذابحان تا ساعاتی بعد در کشتارگاه ماندند تا اگر برای کسی مشکلی ایجاد شد، پاسخ گو باشند.

هر ذابح در روز ۱۵۰۰ رأس گوسفند ذبح میکند. البته از آنجا که پس از ذبح گوسفندها باید سلاخی شوند و نیروهای سلاخ توسط بانک اسلامی تأمین می شوند، گاهی با کم کاری آنان مواجه شده بودیم.

خرید گوسفند هم از طریق مناقصه و توسط بانک توسعه اسلامی انجام گرفت. سال گذشته یک نفر برنده مناقصه شد که کار را با مشکل مواجه کرد ولی امسال سه نفر برنده مناقصه شدند. خرید گوسفند از کشورهای استرالیا، جیبوتی، نیوزیلند و ... و برخی کشورهای آمریکایی بود. البته بر شرعی بودن گوسفندهای خریداری شده نظارت شده بود و این نظارت هم توسط بانک، هم ناظران و نیروهای ستادی ما و هم نمایندگان کاروان ها انجام گرفت. قیمت گوسفند امسال **۳۹۵** ریال سعودی بود.

به غیر از ذابحین و پنج- شش نفری که به آنان خدمات می دهند، حدود ۸۵ نفر هم کار ستادی مثل نام نویسی از کاروان ها، ارتباط بین نماینده کاروان با ناظران و ذابحان و ... را عهده دار بودند.

سالن های قرمز و آبی، سالن های مکانیزه بودند و هر کدام شامل بخش چپ و راست و هر بخش هم چهار سالن داشت که در مجموع به شانزده سالن می رسید. البته در منطقه «معیصم» چهل نقطه ذبح هم در اختیار داشتیم.

چیزی از گوشتهای قربانی وارد کشور ما نمی شود. ما برای ورود گوشت به

کشور، دنبال شرایط خاصی هستیم. ورود این دام ها به کشور، باید زیرنظر سازمان دامپزشکی باشد که از زمان خرید و محل ورود گوسفند به عربستان تا زمان ذبح و سلاخی و نگهداری آن. همه چیز را زیر نظر داشته باشد؛ ولی هنوز این شرایط فراهم نشده است.

بانک توسعه اسلامی، گوشت های قربانی را به کشورهای مختلف فقیر ارسال می کند؛ ولی درخواست ما این بود که گوشت قربانی کشورمان را به لبنان و آذربایجان و چند کشور دیگر ارسال کنند.

در حج سال جاری نیز همانند چند سال اخیر، سازمان حج و زیارت با هماهنگی بانک توسعه اسلامی که نهادهای اقتصادی سازمان کنفرانس اسلامی است، انجام فریضه قربانی زائران را به صورت متمرکز انجام داد. مهم ترین اقدامات و تمهیدات انجام شده در این مراسم به این ترتیب بود:

۱. تعداد ۹۵ ذابح حرفه ای از بین ذابحان متقاضی سراسر کشور برگزیده شده اند که در سالن های مکانیزه «منا» زیر نظر سازمان حج و زیارت امر قربانی را به انجام رساندند.

۲. گوشت قربانی حج سال جاری نیز به مصرف مردم نیازمند در کشورهای لبنان، افغانستان، سوریه و چند کشور مسلمان آفریقایی رسید.

۳. هر زائر پیش از سفر مبلغ ۱۰۶ هزار تومان به حساب مدیر کاروان خود واریز کرد و مدیر هم پس از جمع آوری وجوه زائران، آن را به صورت یک جا به حساب سازمان حج و زیارت واریز کرده، فیش های مربوطه را برای تحویل گرفتن کوپن های طرح قربانی در عربستان دریافت کرده بود.

۴. پنج نفر از روحانیون مسلط به مسائل طرح قربانی، نظارت شرعی بر نحوه ذبح گوسفندان را برعهده داشتند.

۵. از همه زائران «وکالت در توکیل» به نمایندگان کاروان برای انجام قربانی اخذ شده بود.

۶. انجام قربانی در شب در سال های گذشته به تأیید برخی از مراجع عظام تقلید رسیده بود؛ بنابراین زائران می توانستند با مشورت با روحانیون محترم کاروان ها از این امکان برای تسریع در انجام قربانی استفاه کنند.

۷. برای هر یک از زائران «گواهی انجام قربانی» که توسط واحد قربانی تهیه شده، صادر و توسط مدیر کاروان به آنان تحویل شد.

۸. نیروهای واحد طرح قربانی، از ساعت اولیه شب عید قربان، آماده نوبت دهی به مسؤولان کاروان ها بودند تا آنان بتوانند در ساعت اولیه صبح روز عید آغاز به ذبح کنند.

۹. کوپن های طرح قربانی در مناطق نُه گانه مکه مکرمه، بر اساس زمان بندی از پیش اعلام شده و حداکثر تا روز ششم ذی حجه توزیع گردید.

سازمان صدا و سیما

نقش رسانه ملی در تبیین سفر معنوی حج

سازمان صدا و سیما در موسم حج در زمینه اطلاع رسانی و پوشش خبری حج نقش اصلی را ایفا میکند. امسال گروه صدا و سیما توجه ویژه ای به برنامه های زنده و ارسال گزارش های مرتبط با حج داشت و تنوع ساختاری مناسبی در کار آن به چشم میخورد.

پرویز فارسیجانی، دبیر شورای معارف سیما درباره برنامه های سازمان صدا و سیما برای حج امسال گفت: «بحث «حج» یک بحث همگانی است و دستگاه های مختلف همه باید کمک کنند تا «رسانه» بتواند از ظرفیت ها و توانایی های آن ها استفاده کند و خودش نیز در آن سهیم باشد. البته امسال توجه ویژه ای به برنامه های زنده و ارسال گزارش های مرتبط با حج شده و تنوع ساختار در این ایام زیاد خواهد بود.»

دبیر شورای معارف سیما اظهار کرد: «از هفته حج، ویژه برنامه های خود را به این مناسبت آغاز کرده ایم و در طول مدتی که زائران عازم سفر خانه خدا هستند تا زمانی که از سفر حج بازمی گردند، برنامه ریزی ویژه ای داریم تا از این فضای معنوی بی بهره نمانیم.»

دبیر شورای معارف سیما ادامه داد: «برنامه های «تا نیایش»، «آفتاب شرقی» و «روضه رضوان» که از شبکه دو پخش می شوند، هر کدام ویژه برنامه هایی به مناسبت این ایام دارند و در رابطه با موضوع حج، میهمان دعوت نموده و گزارش هایی را تهیه کرده اند.

وی به مستندی از کمال تبریزی درباره سفری که سال گذشته به حج داشته و از شبکه سه سیما پخش شد، اشاره کرد و گفت: «کار کوتاهی به نام «فروع دین» از دیگر ویژه های شبکه سه سیماست که در فواصل برنامه ها پخش می شود. شبکه یک سیما نیز در بخش های مختلف خود به شکل های خاصی این امر را مورد توجه قرار

داده و شبکه قرآن به شکل کاملًا خاص، با پخش سخنرانی و ارائه گزارش، بحث حج را پوشش می دهد.

البته در مناسبت های خاص مثل عید سعید غدیر، عید قربان و روز عرفه، مراسم ویژه مثل پخش دعای عرفه از شبکه های مختلف سیما را خواهیم داشت.

دبیر شورای معارف سیما درباره نقش رسانه در جامعه، عمل به سخنان مقام معظم رهبری درباره تبیین معنوی بودن سفر حج، جایگاه فرهنگی حج در وحدت مسلمانان و شناخت حجاج از جایگاه فردی و اجتماعی حج اظهار کرد: «نقش رسانه در تبیین این سفر بزرگ و معنوی بسیار مهم و تأثیرگذار است و ضرورت دارد در این زمینه جلسات کارشناسی، حتی در طول سال بین دستگاه های مختلف برگزار شود و ابعاد مختلف حج متناسب با وظایف رسانه ها تبیین شود.

باید نقش مناسبی برای بحث حج در طول سال داشته باشیم که اوج آن نیز در زمان اعزام حجاج به خانه خداست. ما بسیار می توانیم کمک کنیم که حجاج ره توشه های روشن و شفافی را دریافت کنند که برای خودسازی فردی برکات متنوعی دارد و همچنین می توانیم با پخش برنامه های ویژه برای کسانی که قبلًا به این سفر معنوی مشرف شده اند، وظیفه ای راکه در پاس داشت این سفر دارند، یادآوری کنیم.»

فارسیجانی تأکید کرد: «در این زمینه ما باید یک هم دلی و هماهنگی و برنامه ریزی مدون و مشخص داشته باشیم تا از پراکنده کاری و موازی کاری جلوگیری شده، اثر رسانه را در مخاطبان خودش کارآمد کند.»

وی درباره ضرورت تهیه و تولید نمایش، موسیقی و نماهنگ های فاخر در این زمینه گفت: «قطعاً رسانه صداوسیما می تواند با کارهای فاخر این چنین تأثیرگذار باشد و به عبارت دیگر در بخش القایی با تولید موسیقی و سرودهای خوب و در بخش اغنایی با گزارش ها و حتی نمایش های پربار می تواند تأثیرگذار باشد.»

تولید نغمات مناسب حج

مـدیر اداره «نغمـات رادیو» از ارسال چنـد لوح فشـرده حاوی ادعیه، زیارات و گزارش هایی حاوی فضای حسـی و عاطفی این مراسم تا پیش از ماه ذی حجه به شبکه های رسانه ملی خبر داد.

مجیـد حسـینی از حـج به عنوان یکی از مناسک مذهبی- که محتوا و شـکل آن را خود شـرع تعیین می کند- یاد کرد و افزود: «کار در حوزه مناسک مذهبی ویژگی خاص خود را دارد؛ بعضـی از جنبه های دین، محتوا را تعیین می کند و می توان شـکل را به تنـاسب تغییر داد، اما برای بعضـی از جنبه های دین، علاوه برمحتوا، شـکل هم مشـخص شـده که از آن جمله می توان به مناسک حج اشاره کرد.»

ایشـان در پاسـخ به پرسشـی دربـاره لزوم شـناخت نغمات فاخر با موضوع حـج در این ایام خاطرنشان کرد: «کار در حوزه دین نیازمنـد معرفت و شـناخت است؛ در حال حاضـر درباره وجوه دین حرف نویی گفته نمی شود. لـذا شاهـد تولیـد کارهایی که دارای محتوای بسیار غنی در این زمینه باشند، نیستیم»!

آقـای حسـینی بـا اشـاره به سـخنان مقام معظم رهبری در خصوص اهمیت حـج، موضوعی ماننـد حـج را نیازمنـد تبیین و تولید معرفت نو دانست و افزود: «در حـال حاضـر برای سـاخت برنامه های نو و فاخر نیازمنـد آن هستیم که اساتیـد حوزه و دانشـگاه درباره موضوعات مختلف معرفت، تعریف جدیدی کنند.»

وی در پاسـخ به این پرسـش که «آیا سازمان صداوسـیما نمی تواند از اساتید حوزه و دانشـگاه برای ورود به ورطه های جدید، دعوت به همکـاری کنـد؟» گفت: «سازمـان صداوسـیما منتشـرکننده معرفت است، البته این سازمان می توانـد سـفارش دهنـده معرفت هم باشد؛ اما معرفتی که سفارشی است، مشخص است چگونه از آب در می آید.»

حسینی به این پرسش که «آیا نداشتن تصویر در رادیو توصیف حال وهوای مناسک حج را دشوارنمی کند؟» پاسخ منفی داد و گفت: «این که در رادیو تصویر

نـداریم، پیش از آن که تهدیـد باشـد، فرصت است؛ چرا که به تعداد آدم هایی که شـنونده برنامه های رادیو هسـتند، می توان تصویر ساخت. ضمن این که در بسیاری از جنبه های معرفت دینی تصویرکردن باعث گرفتن محتوا می شود.»

مـدیر اداره نغمات رادیو در پاسـخ به پرسشـی درباره لزوم ارائه تصویری درست توسط گزارش گران رادیو از مکان، آدم ها و حال وهوای مناسک حـج، اظهار کرد: «گزارش گران مناسک حج، باید واقعیت را توصـیف کنند؛ اما درحال حاضـر می بینیم که آن هـا به جـای این کـار، حـال وهوای این مراسم را توصـیف می کننـد. گزارش گر بایـد زاویه درسـتی از این مناسـک به مخاطب ارائه دهد و به این مسأله توجه داشـته باشد که قرار نیست ملکوت عالم را توصـیف کند، بلکه قرار است ملک عالم را توصیف کند.»

فیلم های صدا و سیما در موسم حج

قرار است صدا و سـیما به مناسبت ایام حج، اعیاد قربان و غدیر شش فیلم تلویزیونی از شبکه یک سیما پخش کند. «شاه کلید»، «زمانی برای درنگ»، «چندم قدم نزدیک تر»، «یک فنجان چای گرم» «شاید زود؛ شاید هرگز» و «روز بعد از خوشـبختی»، فیلم هایی هستند که هم اکنون در مراحل مختلف تولید هستند و در فاصله این اعیاد مبارک از شبکه یک سیما پخش خواهند شد.

«شـاه کلیـد» به کـارگردانی سامـان مقـدم، یکی از این فیلم هـایی است که فیلم نامه آن را آرش قادری نگاشـته و در آن بازی گرانی چون: مجید مظفری، بهاره رهنما، سیروس ابراهیم زاده، پروین قائم مقامی، کیانوش گرامی، امیر حسین رستمی و محمد ساربان به ایفای نقش پرداخته اند.

داسـتان «شاه کلیـد» درباره دزدی است که پس از سال ها توبه می کنـد و وارد خانواده می شود و متوجه می شود خواهرش با سروان نیروی انتظامی دارد ازدواج می کند.

سیروس مقدم نیز برای این ایام، دست به کار تولید «روز بعد از خوشبختی» شده است. این فیلم تلویزیونی داستان فردی به نام یحیی را دنبال می کند که می خواهد به حج برود؛ اما در راه اتفاقاتی برای او رخ می دهد که مسیر زندگی او را تغییر می دهد.

«شاید زود؛ شاید هرگز»، نیز عنوان فیلمی است که به کارگردانی رضا بهشتی و تهیه کنندگی پریسا عشقی، به زودی جلوی دوربین ناصر محمود کلایه می رود. این فیلم که بر اساس نوشته ای از پریسا عشقی و رضا بهشتی ساخته می شود، درباره یک استاد دانشگاه است که در سفر به مکه با واقعیت های تازه ای از زندگی خود روبه رو می شود. در این فیلم میکائیل شهرستانی، کاظم بلوچی و مهوش افشارپناه به ایفای نقش خواهند پرداخت.

یکی دیگر از فیلم های تلویزیونی ایام حج شبکه یک سیما «زمانی برای درنگ» نام دارد که آن را سید روح الله حجازی با تهیه کنندگی مشترک خودش و مسعود فیروزه کارگردانی می کند. در این فیلم بازیگرانی چون: حسین یاری، آهو خردمند، مریم کاویانی، مهران احمدی، مرتضی ضرابی، سعید دولتی و رضا ناجی به ایفای نقش می پردازند.

«زمانی برای درنگ» داستان دو روایت است که در انتها به هم متصل می شوند؛ در روایت اول عزیز(رضا ناجی) بنا دارد تا در منطقه ای کارخانه بزرگی را احداث کند، اما در این راه با موانعی روبه رو می شود. در روایت دوم مصطفی(حسین یاری) که داماد عزیز است، در راه بازگشت از اصفهان با آمبولانس برخورد می کند. که دختری جوان و نوزادی در آن هستند او آن ها را تا روستایی همراهی می کند.

در داستان «یک فنجان چای گرم» که آن را یلدا جبلی کارگردانی می کند، قصه یک صبح تا شب از زندگی تعدادی از افراد شهرمان است. روز با رضا شروع می شود که راننده تاکسی تلفنی است و رضاست که در طول روز به واسطه کارش به

قصه افراد دیگر کشیده می شود. در واقع مسافران مختلف در طول روز هستند که موقعیت قصه را شکل داده، در پیش برد داستان و تم اصلی که انتظار و تنهایی آدم هاست، کمک می کند و بعد از پرداختن به قصه های افراد و مسافران مختلف که هر کدام نماینده قشری از ساکنان شهرمان هستند، در پایان روز سفر یک روزه رضا در خانه فرهاد که جانبازی چهل ساله است به پایان می رسد. فرهاد، خیلی چیزها در زندگی ندارد ولی با نگاه متفاوتش به زندگی به گونه ای واقعی زندگی می کند و همین تفاوت نگاه او به زندگی، باعث جذب رضا به شخصیت فرهاد می شود. تهیه کننده این فیلم، «رسول صدر عاملی» است.

«چندم قدم نزدیک تر» ششمین فیلمی است که توسط اکبر تحویلیان تهیه می شود و کارگردانی آن برعهده «اصغر هاشمی» است. در این فیلم سمیرا خارج از کشور در رشته دکترای فلسفه مشغول تحصیل است و تنها برادرش سهیل، عازم عمره دانشجویی است. سمیرا به خاطر سهیل، جهت بدرقه او به ایران می آید. سمیرا هنگام رساندن سهیل به فرودگاه تصادف می کند. سهیل به کما می رود و این آغاز کشمکش بین خانواده است.

برنامه های ویژه رسانه ملی برای هفته حج

برنامه های ویژه رسانه ملی از اول ماه ذی قعده، مصادف با دهم آبان ماه آغاز می شود و رسانه ملی با این روی کرد، برنامه های متنوع و گسترده ای برای این ایام تدارک دیده است.

حسن گروسی، رئیس امور حج و زیارت صدا و سیما و مدیر شبکه اینترنتی «لبیک»، با اعلام این مطلب افزود: «بیش ازپنجاه عنوان برنامه مستند، داستانی، نماهنگ و ... که قبلًا از سوی تولید حج و زیارت تهیه شده است، برای پخش از شبکه های مختلف، در اختیار حوزه سیما قرار گرفته است.

در ایام هفته حج، «برنامه روضه رضوان»، به طور زنده و با ساختاری جدید، هر

شب پس از اذان مغرب، از شبکه دوم سیما و برنامه «باران به روایتی دیگر» از شبکه سوم سیما و برنامه «طواف عشق»، هر روز از ساعت ۳۰/ ۱۵ الی ۳۰/ ۱۶ از رادیو ایران پخش خواهد شد و نظر به حضور مسؤولان و متولیان فرهنگی و اجرایی حج در این برنامه ها، به زائران حج تمتع توصیه می شود این برنامه ها را ملاحظه نمایند.»

گروسی اعلام کرد که در سال جاری علاوه بر افزایش کمّی برنامه های حج و زیارت، ارتقای سطح کیفی برنامه ها نیز مورد نظر ویژه قرار گرفته و به همین منظور، علاوه بر جذب نیروهای کیفی و کارآمد، از اندیشه های صاحب نظران در امر حج نیز بهره گیری شده است.

مدیر حج و زیارت صدا و سیما گفت: «در سال نوآوری و شکوفایی، شاهد تحولات جدیدی در تولیدات حج و زیارت خواهیم بود و به همین منظور در حج تمتع سال جاری علاوه بر تولید مستند «غباری در کهکشان»- که به مقوله لزوم یک پارچگی جامعه مسلمین می پردازد- نسبت به تولید برنامه های «آداب زیارت»، «اسرار بقیع»، «حج ملل»، «آن سفر کرده» و ... اقدام خواهد شد.»

به گفته وی، نظر به لزوم توجه خاص به حج گزاری اقوام مختلف ایرانی، در سال جاری مستندهای «تبار طواف»، «همسفر نور»، «هودج پران عشق» و «از کوچ تا اوج» برنامه هایی هستند که آیین حج گزاری مردم استان های یزد، هرمزگان، خراسان و فارس را به تصویر خواهند کشید.

گروسی اعلام کرد که امسال، نخستین جشنواره بین المللی فیلم کوتاه دو دقیقه ای با موضوعات حج و زیارت و با هدف گسترش فرهنگ حج ابراهیمی، با محورهای حج و وحدت اسلامی، حج و انتظار، حج و ولایت، حج و نماز، اسرار و رموز حج، حج اقوام ایرانی و حج سایر ملل مسلمان برگزار می شود و به چهارده نفر از صاحبان آثار برتر، فیش تشرف به عمره مفرده اهدا و برنامه های مورد نظر از شبکه های تلویزیونی ملی و شبکه لبیک پخش خواهد شد.

مـدیر حـج و زیـارت صـدا و سـیما با اشاره به لزوم اسـتفاده از ظرفیت های عظیم حـج و زیارت، توجه به رسانه های مجازی و خصوصاً اینترنت را اجتناب ناپذیر دانست و افزود: «در هفته حج، سایت اینترنتی لبیک به نشانی

WWW.LABBAIK.IR

که در حال حاضـر با زبان های فارسـی، عربی و انگلیسـی مورد استفاده کاربران قرار دارد، هشت زبانه می شود و به زبان های فرانسه، اسپانیولی، آلمانی، اردو و ترکی استانبولی ارتقا می یابد.»

طبق اعلام مدیر حج و زیارت صدا و سیما، در گروه هنرمندان حج تمتع امسال، افرادی نظیر امین تارخ، دانیال حکیمی، مهران رجبی، حسـین سـهیلی زاده و مجیـد قناد حضور دارنـد و سـفرنامه مسـتند این گروه با عنوان «سـرشت نگاه» توسط تولید حج و زیارت تهیه و از شبکه ها پخش خواهد شد.

عمل کرد تیم صدا در حج ۸۷

مـدیر رادیو قرآن که در موسم حـج امسـال حضور داشت، گفت: «گروه اعزامی صـدا به سـرزمین وحی از ابتـدای هفته، برنامه های گزارشـی و زنـده را به اکثر شـبکه های رادیویی ارسال می کنـد که بخش عمده ای از آن متشـکل از تلاوت های قاریان اعزامی به حـج، سـخنرانی و اجرای تواشـیح، همچنین پخش مسـتقیم تلاـوت قرآن و اذان به صـورت زنـده، هنگـام اذان به افق تهران است.»

وی افزود: «پخش برنـامه از رادیـو قرآن به صـورت گزارش و تلاـوت قرآن در اولـویت کـاری مـا قرار دارد که فقـط از رادیو سراسری قرآن، روزانه به مدت ۱۲۰ دقیقه برنامه روی آنتن ارسال می شود و نیز از دیگر شـبکه های رادیویی، روزانه به مدت ۶۰ دقیقه برنامه پخش می شود.»

محمـدزاده اظهار داشت: «پخش برنامه دعای کمیل و ندبه به صورت مسـتقیم از طریق رادیو قرآن و دیگر شـبکه های صدا نیز از دیگر برنامه های گروه چهار نفره اعزامی صدای جمهوری اسلامی ایران به حج تمتع است که دعای کمیل از رادیو

ایران و دعای ندبه نیز صبح های جمعه به صورت یک هفته درمیان از شبکه رادیو معارف و قرآن پخش می شود.

پخش مستقیم برنـامه «شبی با قرآن» که با حضور اعضای کاروان قرآنی جمهوری اسـلامی ایران در مـدینه منوره در بعثه مقام معظم رهبری برگزار شد، نیز از دیگر فعالیت های گروه اعزامی رادیو در حج تمتع امسال بوده است.»

وی با اشاره به این مطلب که امسال برای اولین بار گروه رادیو قرآن برای پوشـش برنامه های قرآنی و دینی به حـج تمتع اعزام شده است، یادآورشد: «در مکه مکرمه نیز اگر امکانات فراهم باشد و منع انتظامی نداشـته باشیم، به صورت مستقیم برنامه های قرآنی کاروان اعزامی از کشورمان را در رادیو قرآن و دیگر شبکه های صدا ارسال خواهیم کرد.»

محمـدزاده در پایـان، برنـامه هـای کـاروان قرآنی اعزامی از جمهـوری اسـلامی به حـج را خوب ارزیـابی کرد و گفت: «گروه اعزامی شامـل قاریان، حافظان و گروه تواشـیح به سـرزمین وحی با تلاش فراوان، فضای معنوی ویژه ای را در بین کاروان های ایرانی فراهم کرده اند.»

وضعیت پزشکی در سال جاری

اشاره

بررسی عمل کرد هیئت پزشکی در سال های قبلی این خدمات نشان می دهد که خدمات پزشکی هر سال رو به رشد بوده است.

دکتر مقانلو معاون درمان بیمارستان هیئت پزشکی حج با اشاره به این که هیئت پزشکی دارای چهارده تخت سی سی یو و یک تخت آی سی یو است، افزود: «خدمات درمانی و پزشکی درمانگاه های ایران در اسرع وقت به زائران ارائه می شود؛ اما جراحی ها به خاطر ممانعت دولت عربستان باید در بیمارستان های سعودی انجام شود.»

وی با اشاره به این که هم اکنون ۲۵۰ متخصص ایرانی در درمانگاه های ایران در مکه مکرمه مشغول به فعالیت هستند، افزود: «تشکیل کاروان وقوف اضطراری و کمیسیون اعزام از اقدامات دیگر هیئت پزشکی بوده و در ایام تشریق، پانزده آمبولانس کار انتقال زائران بیمار را انجام خواهند داد.»

دکتر مقانلو با بیان این که پرونده کامل پزشکی برای تمام کسانی که به حج مشرف می شوند، تشکیل می شود افزود: «هیچ زائری بدون تشکیل این پرونده وارد عربستان نمی شود و در موضوع اعزام، سلامت فرد مهم ترین عامل اعزام است.»

معاون درمان هیئت پزشکی حج ایران در مکه مکرمه از کاهش ۳۰ تا ۴۰ درصدی آمار مرگ و میر زائران ایران در حج تمتع سال جاری خبر داد. آمار مرگ و میر زائران در سال های گذشته به مراتب بیشتر از امسال بوده که این مسأله به خاطر توجه زائران به رعایت بهداشت و آگاهی خوب آن ها برای پیش گیری از بیماری ها بوده است.

دکتر مقانلو اعلام کرد: «حدود دوازده دستگاه اتوبوس مجهز به تجهیزات و تخت های بیمارستان به همراه دوازده دستگاه آمبولانس در اختیار زائران بیمار

خواهد بود و پزشکان متخصص و کادر پزشکی آنان را تحت مراقبت خود قرار می دهد و روحانیون هم بر صحت اعمال آنان نظارت خواهند کرد.»

وی همچنین از ایجاد صدای مشاوره برای بررسی بیماری های زنان خبر داد و گفت: «این شبکه ۲۴ ساعته تمام مشکلات درمانی بانوان را بررسی می کند.»

ایجاد شبکه سلامت

معاون درمان بیمارستان هیئت پزشکی حج در مکه مکرمه خبر از ایجاد شبکه سلامت در هیئت پزشکی ایران داد. دکتر اسماعیل مقانلو در جمع خبرنگاران با اعلام این خبر افزود: «هدف از تشکیل این شبکه، دسترسی بهتر زائران به پزشکان متخصص است و این سامانه در همه ساعات شبانه روز پاسخ گوی مسائل بهداشتی و پزشکی زائران خواهد بود.»

وی از زائران ایرانی خواست پیام های سلامت را که از طریق پزشکان کاروان ها و نشریه زائر منتشر می شود، جدی بگیرند و به آن جامه عمل بپوشانند. معاون درمان بیمارستان هیئت پزشکی اعلام کرد: «خوشبختانه با توجه زائران به توصیه های پزشکی، آمار مراجعه زائران به بیمارستان بسیار کمتر از سال های قبل است.»

هیئت پزشکی در مشاعر

با توجه به شرایط حاکم بر مشاعر، موضوع پزشکی در ایام تشریق از اهمیت بالایی برخوردار است، از این رو همواره نیازمند برنامه ریزی فوق العاده ای است.

با همکاری بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج، کمیته ای متشکل از مدیر کاروان، پزشک و روحانی کاروان تشکیل شده تا ضمن شناسایی افراد مسن و ضعیف و ناتوان و تهیه شرح حالی از وضعیت این دسته از زائران، با حضور نمایندگان پزشک و مدیر و روحانی کاروان این افراد اتوبوس های مستقل و یا اتوبوس های خانم ها در اختیار این افراد قرار می گیرد تا بتوانند اعمال خود را

راحت تر و بهتر انجام دهند.

امسال برای نخستین بار در مشاعر، بیماران از امکانات آزمایشگاهی بهره مند شدند. استقرار درمانگاه های تخصصی زائران ایرانی در صحرای عرفات و منا قبل از ورود زائران ایرانی به صحرای عرفات و منا تشکیل می شود و در واقع پزشکان، همپای زائران و بلکه جلوتر از آن ها در این منطقه حضور می یابند و به آن ها خدمات ارائه می کنند.

پزشکان با لباس احرام، به صورت شبانه روزی در این مناطق در دو بخش زنان و مردان به زائران خدمات بهداشتی و درمانی ارائه می کنند. در ایام تشریق پزشکان و کادر هیئت پزشکی، اقدام به ایجاد اورژانس و دو کلینیک مجزا برای خواهران و برادران در عرفات و منا کردند.

رییس هیئت پزشکی ایران در عربستان گفت: «مقدمات انجام وقوف اضطراری در مشاعر مقدسه برای بیماران مهیا شده است.» دکتر حُلی ساز گفت: «کاروان وقوف اضطراری به بیمارانی که از ناراحتی های قلبی، شکستگی و برخی بیماری های دیگر رنج می برند، اختصاص دارد؛ زائرانی که امکان حضور آنان در کاروان ها نیست.»

دکتر حُلی ساز با اشاره به این که کاروان وقوف اضطراری را پزشکان متخصص، کادر پرستار و روحانیون به منظور نظارت بر اعمال بیماران همراهی می کنند، گفت: «این کاروان بر اساس نظر شرع مقدس، هنگام شب وارد عرفات می شود و از مشعر و منا عبور نموده، پس از آن بیماران به بیمارستان های عربستان و گروه پزشکی حج در مکه بازگردانده می شوند.»

سازمان هواپیمایی کشور

اشاره

یکی از سازمانهـایی کـه در اجرایی کردن عملیـات حـج نقش مهمی دارد، هواپیمـایی کشـور اسـت که در انتقـال و بازگشـت حجاج نقش مهمی ایفا میکند؛ از این رو به عنوان یکی از سازمان های همکار، گوشـهای از همکاریها و فعالیتهای این سازمان در عملیات حج ۸۷ را مرور میکنیم.»

اقدامات پیش از شروع پروازها

هر سـال برای انتقـال حجـاج بـه عربسـتان و بـازگشت آنـان، پیش از آغـاز پروازهـا برنـامه ریزی می شـود. (۱) شـرکت های هواپیمایی ایرانی و سـعودی که کار انتقال حجاج را برعهـده دارند، گفته اند که برنامه ریزی کرده اند تا عملیات انتقال حجاج با مشکلات کمتری صورت گیرد و تا جایی که امکان دارد، پروازها نیز بدون تأخیر انجام شود.

تـأخیر در عملیـات پروازی از مشـکلات همیشـگی زائران است و مسؤلاـن شـرکت هـای هواپیمایی می گوینـد که در این میان عوامل متعددی مانند قدیمی بودن هواپیما، هماهنگی ارگان ها و شرایط جوی نقش دارند.

نخستین جلسه همـاهنگی پروازهـای حـج تمتع به ریاست «کاپیتان خانلری» معاون وزیر و رییس سازمان هواپیمایی کشوری در سـالن کنفرانس این سازمان تشـکیل شـد. در این جلسه که جمعی از معاونان و مـدیران کل سازمان هواپیمایی کشوری، مـدیر عامـل و رییس هیئت مـدیره شـرکت فرودگـاه هـای کشور، مـدیر کل فرودگاه های اسـتان تهران، مـدیران عامل شـرکت های هواپیمـایی، نیروهـای امنیتی و انتظـامی، گمرک و نماینـدگان سازمان حـج و زیارت حضور داشـتند، رییس سازمان هواپیمایی کشوری بر اجرای پروازهای ایمن و سلامت برای این سفر معنوی تأکید

۱– ر. ك: در آستانه حج، همایش شکوه پرواز.

کرد.

جعفرزاده، سخن گوی سازمان هواپیمایی کشوری گفت: «رعایت دقیق ایمنی در سطح فرودگاه های کشور و شرکت های هواپیمایی، ایجاد انسجام در بخش های فنی و عملیاتی، لزوم ایجاد هماهنگی قبلی برای خدمت رسانی مناسب به زائران، روان سازی واحدهای هندلینگ برای کوتاه کردن زمان ایستایی مسافران، سرعت بخشیدن قسمت های بازرسی و حمل سریع بار زائران از مهم ترین موضوع های مورد بحث و بررسی این جلسه بود.

سخن گوی سازمان هواپیمایی کشور یادآور شد: «در این جلسه همچنین اعضای جلسه با کالبدشکافی عملیات های گذشته، پاره ای از مشکلات و موارد حادث شده را طرح و برای رفع مشکلات و موانع احتمالی راه کارهای لازم را ارائه کردند.»

مدیر روابط عمومی سازمان هواپیمایی کشور همچنین گفت: «پروازهای حج تمتع امسال از هفده فرودگاه از جمله: مهرآباد تهران، مشهد، ساری، گرگان، اصفهان، شیراز، اردبیل، کرمان، اهواز، یزد، زاهدان، رشت، کرمانشاه، ارومیه، بندرعباس، بوشهر و تبریز انجام خواهد شد. رفت پروازهای حج تمتع امسال از ۲۲/ ۸/ ۸۷ تا ۱۲/ ۹/ ۸۷ و برگشت از ۲۳/ ۹/ ۸۷ تا ۱۱/ ۱۰/ ۸۷ خواهد بود.»

وی افزود: «کالای همراه زائران در سال ۸۵ حدود ۷۲ کیلو گرم بود که سال گذشته به ۶۵ کیلوگرم کاهش یافت.»

امسال بیش از ۱۰۴ هزار نفر زائر ایرانی خانه خدا با ناوگان دو شرکت هما و سعودی ایر عازم عربستان میشوند. چهل هزار زائر از فرودگاه مهرآباد و بقیه از ۱۶ فرودگاه دیگر شهرها به سرزمین وحی آمدند.

آغاز پروازها

فرودگاه مهرآباد تهران برای پذیرایی از زائران و بدرقه آن ها آماده شده است. در

دیداری از ترمینال حجاج در بامداد سه شنبه، ترمینال کاملًا آماده به نظر می رسید و به علاوه کارکنان فرودگاه در بخش های مختلف آن آماده بودند تا از زائران استقبال و آن ها را بدرقه نمایند.

برای آمدن زائران و بدرقه کنندگان آن ها، مقررات ترافیکی ویژه ای در اطراف سالن حجاج فرودگاه اعمال می شود و پلیس انتظار دارد که همگان به آن توجه نمایند.

با اولین پرواز حجاج بیت الله الحرام به سوی سرزمین وحی که قرار است در آخرین دقایق سه شنبه شب صورت گیرد، کار انتقال بیش از ۱۰۰ هزار زائر ایرانی بیت الله الحرام به عربستان سعودی آغاز می شود. جعفر زاده گفت: «اعزام ۵۰ این زائران با شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی و بقیه با هواپیمایی سعودی است.»

سخن گوی سازمان هواپیمایی کشور نیزگفت: «این گروه از زائران که تعداد آنان ۴۶۰ نفر بود، با پرواز شماره ۱۰۱۷ هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران(هما) به مقصد مدینه پرواز کردند.» رضا جعفرزاده افزود: «دومین گروه زائران نیز در ساعت ۳۰ دقیقه بامداد چهارشنبه به مدینه منوره اعزام شدند.»

مشکلات پروازهای حجاج

در سال جاری توسط ۳۴ پرواز رفت و ۳۸ پرواز برگشت، ۱۴۰۹۲ نفر از فرودگاه شهید هاشمی نژاد مشهد به سرزمین وحی و بالعکس جابه جا شدند.

وی با اشاره به این که افزایش پروازهای برگشت به دلیل تغییر در نوع هواپیما بوده است، بیان کرد: «عمده تأخیرهای پرواز حجاج در سال جاری مربوط به پروازهای برگشت بوده است.

در پروازهای برگشت حجاج، ۲۲ پرواز بین یک تا سه ساعت، ۶ پرواز بین پنج تا شش ساعت و یك پرواز هم بیش از شش ساعت تأخیر داشتیم، که عمده این تأخیرها از ناحیه شرکت های هواپیمایی سعودی بوده است.»

مدیرکل فرودگاه های خراسان رضوی گفت: «تأخیر در پروازهای حجاج در سال جاری نسبت به سال گذشته به دلیل شرایط مناسب جوی به طور چشم گیری کاهش داشته است.»

اسماعیلی تصریح کرد: «برای رفاه حال استقبال کنندگان از حجاج در سال جاری بیست هزار مترمربع پارکینگ اختصاص داده شد.»

وی همچنین از احداث انباری برای بارهای بجامانده حجاج در فرودگاه شهید هاشمی نژاد مشهد خبر داد و یادآور شد: «با انجام این کار، بارهای بجامانده به حجاج تحویل داده شد.»

وی با اظهار امیدواری نسبت به بهره برداری این سالن و استفاده حجاج از آن در سال آینده، یادآور شد: «تاکنون حدود سه میلیارد تومان اعتبار برای احداث سالن حجاج فرودگاه بین المللی شهید هاشمی نژاد هزینه شده و برای تکمیل آن به یک میلیارد تومان اعتبار دیگر نیاز است.»

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

اشاره

یکی دیگر از سازمان هایی که در حج کشورمان ایفای نقش می کند، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی است که جایگاه آن را در حج امسال در گفت گو با دکتر مصطفوی رییس سازمان ارتباطات اسلامی و مشاور رییس جمهور جویا میشویم.

مصاحبه با دکتر مصطفوی

خدمت جناب آقای مصطفوی، رییس سازمان ارتباطات اسلامی و مشاور رییس جمهور رسیدیم تا ضمن گفت وگو با ایشان، نحوه تعامل این سازمان را با بعثه مقام معظم رهبری جویا شویم:

* لطفاً درباره سازمان ارتباطات و مأموریتهای آن توضیح بفرمایید.

طبق اساس نامه سازمان فرهنگ و ارتباطات- که به تأیید مقام معظم رهبری هم رسیده- وظیفه اصلی سازمان، ایجاد هماهنگی لازم بین دستگاه های فرهنگی کشور برای انجام فعالیت های فرهنگی در خارج کشور است. در واقع وظیفه اصلی، اعمال مدیریت امور فرهنگی خارجی است و به همین دلیل هم اعضای شورای عالی این سازمان، رؤسای دستگاه های فرهنگی کشورند؛ مثل: وزیر خارجه، وزیر ارشاد، مسؤولان مجمع جهانی اهل بیت، مجمع تقریب مذاهب، جامعه المصطفی، صدا و سیما و ....

* نقش سازمان ارتباطات و فرهنگ اسلامی در جهان اسلام چیست؟

تلاش ما در سازمان این است که تمامی ظرفیت های فرهنگی کشور را شناسایی و از سوی دیگر، از طریق نمایندگان ما- که در بیش از شصت کشور مستقرند و سفارتخانه هایمان که در ۱۳۰ کشور حضور دارند- رایزنی های فرهنگی کنیم و تحولات و رخدادهای فرهنگی کشورهای دیگر را رصد کرده و مورد مطالعه قرار دهیم.

بنابراین سعی می کنیم در یک تعامل نزدیک، از ظرفیت ها، محصولات و تولیدات فرهنگی کشور، اعم از بخش خصوصی یا دولتی، مراکز فرهنگی، یا شخصیت های فرهنگی برای ارائه در کشورهای دیگر و مخاطبان خارجی از آن ها استفاده کنیم.

می دانیم که حج، یکی از مهم ترین زمینه های حضور فرهنگی جمهوری اسلامی در خارج از کشور است. موضوع حج آن قدر فضای متنوع فرهنگی برای کشور فراهم می کند که علاوه بر موسم حج- که حج گزاران در عربستان حضور دارند و زمینه مساعدی برای ارتباط با آن ها فراهم می شود- در خارج از زمان موسم حج نیز ما در کشورهای مختلف از موضوع حج استفاده می کنیم و در زمینه های مختلف فرهنگی مثل آموزش، پژوهش و تحقیقات ابعاد مختلف فعالیت های فرهنگی همچون: برگزاری نمایشگاه های عکس، صنایع دستی، نقاشی، کتاب، شب های شعر، نمایش فیلم و امثال این ها بهره می گیریم.

* درباره فعالیتهای سازمان فرهنگ در موسم حج توضیح دهید.

درباره موسم حج، ما در یک هماهنگی نزدیک با بعثه مقام معظم رهبری، هم سویی هایی را در قالب یک موافقت نامه مشترک بین سازمان و بعثه انجام داده ایم. بر اساس این موافقت نامه، در طول سال، سازمان تمهیدات لازم را فراهم می کند که محصولات فرهنگی تولید شده، مثل کتب و جزوات درباره حج را از طریق رایزنی های فرهنگی به مخاطبان خارجی منتقل کند و زمینه های ارتباط بعثه مقام معظم رهبری با سایر بعثه های کشورها را فراهم نماید. برگزاری سمینارهای مشترک با کشورها درباره موضوع حج و برگزاری نمایشگاه های مربوط، از تصمیمات مشترک سازمان و بعثه است.

تلاش ما بر این است که در زمان حج، در یک ارتباط نزدیک با حجاج ایرانی مقیم خارج از کشور، بتوانیم مشکلاتشان؛ مخصوصاً معضلات فرهنگی و اجتماعی

آنـان را که در قـالب کاروان های ایرانیان مقیم خارج از کشور به عربسـتان می آینـد، حل و فصل کنیم. فرصت بسـیار مناسبی است که اداره کـل امور ایرانیـان سازمـان فرهنـگ و ارتباطـات اسـلامی در چارچوب بعثه مقام معظم رهبری، ارتباط مـداوم با ایرانیـان مقیم خـارج از کشور برقرار کنـد. به همین منظور دیـدار از کاروان های ایرانیان مقیم خارج از کشور و برگزاری یک همایش اختصاصی در مکه معظمه برای این دسته از حجاج، در دستورکار سازمان قرار دارد.

سازمـان به همراه بعثه دیـدارهایی را بـا مسؤولاـن بعثه هـای کشورهـای اسـلامی تنظیم می نمایـد تـا زمینه خوبی برای انتقال و دریـافت تجربیـات متقابـل فراهم شود. و دیـدار از بعضـی کاروان های مسـلمانان کشورهای دیگر، به منظور شـناخت متقابل و ایجاد ارتباط، از برنامه های دیگر سازمان است.

البته تمـامی تلاـش های این سازمان، در موسم حـج در چارچوب مـدیریتی بعثه مقام معظم رهبری انجام می گیرد و با توجه به مسؤولیت فرهنگی بین المللی سازمان، تعـدادی از مـدیران سازمان در بخش های مختلف بعثه افتخار خـدمت گزاری دارنـد تا بتواننـد فعالیت های فرهنگی حـج را پس از موسم حـج نیز ادامه دهنـد. تبعاً در رابطه با حج عمره نیز، سازمان تلاش می نماید که خدمت گزار باشد.

* بـا توجه به این که بخشـی از کارهایتـان در خصوص انتقـال فرهنگ ناب اسـلامی به دیگر کشورهای اسـلامی است، آیا در راستای این هدف با درخواست های متقابل هم روبه رو هستید؟

در ارتبـاط با بعثه های کشورهای اسـلامی، با توجه به جوّ تبلیغاتی شایع علیه جمهوری اسـلامی ایران، بعضاً موانعی برای ایجاد ارتبـاط وجود دارد که همکـاران این سازمـان تلاـش می کننـد در ارتباطات خود، زمینه تماس بین بعثه ها را فراهم کننـد. البته بسـیاری از بعثه ها هم خودشان علاقه منـد به تماس و تبادل نظر و انتقال تجارب هسـتند؛ مانند: یمن، سوریه، ترکیه، پاکسـتان، افغانستان، آذربایجان، مصر و ...

همچنین برخی از شخصیت های علمی و دینی از کشورهای مختلف نیز علاقه مندند با علمای ایرانی تبادل نظر داشته باشند که از فرصت حج برای این منظور نیز استفاده می شود.

* همان طور که مستحضرید، در اجرای مطلوب کنگره عظیم حج، برنامه هایی در پایان موسم حج، برای سال بعد طراحی می شود. درباره تعامل بیشتر و مستمر با بعثه مقام معظم رهبری چه اقداماتی در سازمان ارتباطات انجام گرفته است؟

برای اعمال دیپلماسی دینی و استفاده از ظرفیت بالای حج برای انتقال معارف و ارزش های دینی به مخاطبان خارجی و تأمین منافع حداکثری نظام مقدس اسلامی، تلاش شد در سازمان، بخشی با عنوان «حج» دایر شود. همکارانی نیز از سازمان متمرکز بر این موضوع نسبت به سیاست گذاری و اجرای فعالیت های حج در طول سال تعیین شده اند. این بخش با بعثه مقام معظم رهبری در ارتباط نزدیک است و تلاش می کند تا ظرفیت فرهنگی دستگاه های مختلف مربوط را هماهنگ نموده، مورد بهره برداری قرار دهد.

* برای حج چه برنامه هایی را مدنظر دارید؟

حج برای سازمان ما بسیار حائز اهمیت است؛ چرا که زمینه حضور و فعالیت فرهنگی کشورمان را در بسیاری از کشورها، حتی کشورهای غیراسلامی که مسلمانان در آن جا حضور دارند، فراهم می کند؛ مثلًا می توانیم کارهای پژوهشی یا نمایشگاهی با موضوع حج داشته باشیم. حج فرصتی فراهم می آورد تا با مخاطبین مان در خارج از کشور همکاری و تبادل چند جانبه ارزشی و دینی داشته باشیم، آن هم به صورت متنوع.

* با توجه به این مهم، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی چه تمهیداتی اندیشیده است؟

همان طور که گذشت، از سال گذشته بخش «حج در سازمان فرهنگ و ارتباطات

اسلامی» را تشکیل دادیم. در این بخش چند نفر از کارشناسان خبره و آشنا به موضوع حج حضور دارند و تلاش می کنند تا به صورت متمرکز ظرفیت های مختلف کشور را در رابطه با حج؛ با برنامه ریزی متناسب با نیازمندی ها و شرایط محیطی کشورها و مخاطبین مهیا کنند. بنابراین لازم بود که در این باره بعثه مقام معظم رهبری هم مرتبط باشیم. در این ارتباط نشست های مشترک خوبی داشته ایم و موافقت نامه ای تهیه شده تا نوع تعامل و فعالیت ها مشخص شود. اندیشه ما این است که سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با توجه به امکاناتی که در داخل و به ویژه در خارج کشور دارد، می تواند در خدمت بعثه مقام معظم رهبری باشد؛ بالاخص در موسم حج و عمره.

* آیا این ارتباط می تواند باعث ارتقا و افزایش تعامل فرهنگی ما با سایر کشورها و ایرانیان خارج از کشور شود؟

بله، اصلًا یکی از بخش های مهم کار فرهنگی ما در خارج کشور، دیپلماسی فرهنگی است؛ به خاطر نگاهی که به فعالیت های فرهنگی داریم. ما معتقدیم نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران نظام قدرت مندی در محورهای گوناگون از جمله سیاست، اقتصاد، امنیت و ... است، اما فرهنگ در زمره مزیت های جمهوری اسلامی ایران است. در دنیایی که اینک گرفتار فقر اخلاق و معنویت است، ما حرف های زیادی برای گفتن داریم و تمام جهان از این بابت در تنگناست. ما، هم فرهنگ اصیل اسلامی را داریم و هم غنای فرهنگی و تمدن را.

از این رو می توانیم از فرهنگ به عنوان ابزار قدرت برای تعامل استفاده کنیم، این یعنی دیپلماسی فرهنگی همراه با دیپلماسی دینی!

* نتیجه می گیریم فرهنگ، علاوه بر این که زیربنای سایر فعالیت هاست، راه گشا هم هست؟ آن هم در بستری دینی مثل حج.

بله. ما با یک حرکت فرهنگی می توانیم اهداف ارزش مند نظام مقدس مان را در خارج کشور تحقق بخشیم، به ویژه با توجه به دیپلماسی دینی. البته می دانید که

دیپلماسی دینی جمهوری اسلامی ایران در حال ارائه به جهان اسلام است، ما با صاحبان ادیان الهی گفت وگو داریم و مشترکاتی را برای خداپرستان و کسانی که به ارزش های معنوی و اخلاقی و الهی پایبند هستند دنبال می کنیم، این وقتی اهمیت خودش را نشان می دهد که ما بتوانیم با فقر اخلاق و معنویت در دنیا مقابله کنیم.

* و حج مناسب ترین فرصت است برای این همدلی؟

- بله، در موضوع حج، ما، هم می توانیم از طریق بعثه ها ارتباطی رسمی با دولت ها داشته باشیم که همین امسال هم با اکثرشان مذاکراتی داشته ایم و هم می توانیم با سازمان هایی که امور حج را دنبال می کنند مرتبط شویم. این جزو وظایف ماست که در قالب همکاری و هماهنگی با بعثه مقام معظم رهبری ارتباط مفیدی با دولت ها و ملت ها در موضوع حج داشته باشیم. ما به صورت شفاف مسائل مربوط به حج را با دولت ها به عنوان موضوعی فرهنگی دنبال می کنیم.

* پس راهی بس طولانی و بلند را در پیش رو دارید؟

همین طور است، کاری که در حال انجام است، هنوز با اهداف و خواسته های ما فاصله ای طولانی دارد؛ اما تلاش می کنیم تا این راه بلند را از طریق مشارکت با سایر دستگاه های دولتی و غیردولتی که ظرفیت متناسب با موضوع را دارند، به سرعت و با دقت طی کنیم. این مهم از طریق مدیریت فرهنگی ممکن می شود.

در زمینه حج، دیپلماسی مردمی هم یکی از محورهای مهم کار ماست. تلاش می کنیم تا موضوع حج را در «پیوست فرهنگی» فعالیت های مان قرار بدهیم. ما فعالیت های بسیاری را در حال اجرا داریم که موضوع حج به راحتی می تواند در آن ها دیده شود.

* به نظر می رسد اگر موضوع حج در پیوست فرهنگی قرار بگیرد چشم انداز خوبی را در پیش رو داشته باشید.

- بله، البته ما قرآن و نماز را هم می توانیم در این زمینه مثل حج وارد کنیم؛ چون

زمینه هـای ارزش منـدی برای این موضوعـات در بستر کـار فرهنگی در خـارج کشور وجود دارد. تلاش می کنیم برای پروژه های بزرگی که در خارج کشور داریم، حتی پروژه های اقتصادی، «پیوست فرهنگی» را تدارک ببینیم.

* ایرانیان مقیم خارج چگونه می توانند از این پیوست های فرهنگی بهره مند شوند؟

اصلًا یکی از مخاطبان مهم ما در خارج کشور همین عزیزانی هستند که ایرانی اند؛ اما در خارج سکونت دارند و مشغول کار یا تحصیل هستند. خوشبختانه اکثر این عزیزان، انسان هایی فرهیخته، متدین و علاقه مند به نظام هستند و ارزش مندند، بنابراین ضرورت دارد ما با تمام ایرانیان ساکن در خارج، بالاخص با این عزیزان ارتباطی نزدیک داشته باشیم. این عزیزان در کشوری که مقیم شده اند، تشکیل زندگی داده اند و صاحب فرزند شده اند. این تمایل و علاقه در ما و ایشان هست که فرزندان شان بـا فرهنگ ایران اسلامی؛ یعنی بـا میهن و موطن خویش آشنا باشند، از این رو بحث آموزش زبان فارسی و معارف دینی و ارزش ها را برای ایشان تدارک دیده ایم، موسم حج هم فرصت ارزشمندی است که ما با ایرانیان متدین و علاقه مند مرتبط شویم.

* می بینیم که برای این مهم تمهیدات خوبی هم اندیشیده اید.

بله، خوشبختانه بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج، امکانات خوبی را برای ایرانیـان مقیم خارج فراهم کرده انـد تـا این عزیزان در موسم حج و در کشور عربستان بتواننـد بهره کـافی را ببرنـد. این امکانـات شامل مواردی است؛ از جمله اختصاص کـاروان هـای ویژه ای که در خدمت ایشان است و نیز اماکن اقامتی مناسب. ما هم در ملاقات هایی که در محل استقرارشان داریم و از نزدیک خدمت شان می رسیم، تلاش می کنیم تا از نزدیک با خواسته ها و مشکلات شان و حتی پیشنهادهایی که دارند آشنا شویم.

* اهم برنامه هایی که برای آن ها تدارک دیده اید چیست؟

تلاش کرده ایم تا برنامه ای متنوع داشته باشیم؛ از جمله این که زمینه آشنایی شان را با آخرین تحولات مورد علاقه شان فراهم کنیم و زمینه مناسبی را برای طرح مشکلات و پیشنهادهای آنان تدارک دیده ایم.

تشکیلات مرتبط با این عزیزان از جمله وزارت امور خارجه، سازمان حج و زیارت و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در این همایش حضور دارند و امیدواریم بتوانیم در قالب یک کار متقابل و مشترک، زمینه های خدمت رسانی بیشتر به ایرانیان مقیم خارج را فراهم کنیم. سعی کرده ایم در زمینه این خدمت رسانی تمامی دستگاه های مرتبط را با هم هماهنگ کنیم.

* عمده ترین مشکلی که در موسم حج برای ایرانیان مقیم خارج رخ می دهد چیست؟ برای حل آن در سال نوآوری و شکوفایی چه اقداماتی صورت گرفته است؟

این عزیزان بسیار تمایل دارند که در کنار موسم حج، سفری هم به سرزمین و وطن خود داشته باشند که محدودیت هایی هم هست، مثل موضوع ویزا یا انتقال از فرودگاه امام خمینی(قدس سره) به مهرآباد و یا عزیزانی که با گذرنامه های سایر کشورها می آیند.

البته سال گذشته به گونه ای این مشکل حل شد؛ اما امسال تلاش کرده ایم تا با هماهنگی های صورت گرفته، موضوع ورود و خروج این عزیزان و اقامت شان را حتی برای آن هایی که از نظر کشورمان مشمول به حساب می آیند فراهم کنیم که این، بشارتی است برای عزیزان مان که خارج کشور هستند و امسال به حج تمتع مشرف شده اند.

* برای ثبت و ضبط خاطرات و یادداشت هایی که این عزیزان از سفر حج خواهند داشت، فکری شده است؟

بله، چون تجارب مفیدی نصیب شان خواهد شد که می تواند برای نسل های بعد از ایشان مفید باشد و نیز هموطنان ما می توانند حج را از نگاه یک ایرانی ساکن در خارج کشور ببینند، تمهیداتی اندیشیده شده تا سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در ثبت و ضبط خاطرات ایشان حمایتی انجام بدهد. البته رسانه ها و سایر عوامل هنری مثل مستندسازان هم از این فرصت خوب در جهت ارتباط دوسویه این عزیزان اقداماتی انجام خواهند داد.

سازمان تجارت جهانی

اشاره

دیگر از سازمانهایی که در برگزاری فریضه حج همکاری دارد، سازمان تجارت جهانی است. خروج مبالغ زیادی ارز از کشور در ایام سفر زائران، موضوع جدیدی نیست؛ اما این خروج به دو طریق صورت می گیرد، بخش عمده آن توسط زائران و از طریق خرید کالا ـ و بخش دیگر، توسط دولت برای تهیه مایحتاج غذایی حجاج است که برای رفع بخش دوم، طی سال های اخیر تدابیر جدی اندیشیده شده است.

اصرار بسیاری از زائران برای خرید کالای خارجی از عربستان(با وجود اختصاص فروشگاه هایی خاص برای عرضه کالای ارزان و کیفی در فرودگاه های ایرانی هنگام ورود حجاج به کشور)، باعث شده تا سالانه میزان قابل توجهی ارز به جیب تولیدکنندگان کالاهای خارجی بدون کیفیت واریز شود. گرچه بسیاری از اجناس خریداری شده فقط یک بارمصرف اند، با این حال، این معضل همچنان باقی مانده و برای رفع آن راهی جز فرهنگ سازی و آموزش زائران وجود ندارد.

یکی از ابتکارات به جا و ماندنی دولت طی دو سال اخیر، تلاش برای تهیه مایحتاج روزانه زائران در عربستان سعودی است. موفقیت مسؤولان سازمان حج و زیارت برای تهیه غذای موردنیاز زائران از طریق تولیدکنندگان داخلی، بر هیچ کس پوشیده نیست. اگر فردی طی دو سال اخیر به این کشور سفر کرده باشد، براین ادعا صحه می گذارد.

بر اساس توافق سازمان حج و زیارت و سازمان توسعه تجارت؛ دبیرخانه مشترک کارگروه مستقر در سازمان توسعه تجارت، گزارش عمل کرد خود را هر سه ماه یک بار به رؤسای دو سازمان ارائه خواهد کرد و کلیه حمایت های سازمان توسعه تجارت برای صادرات به عربستان نیز با هماهنگی سازمان حج و زیارت انجام خواهد شد.

اهتمام مسؤولان بازرگانی و فرهنگی

توافق نامه اخیر سازمان های توسعه تجارت و حج و زیارت- که آبان ماه گذشته امضا شد- نشان از اهتمام جدی مسؤولان بازرگانی و فرهنگی کشور برای تهیه مایحتاج حجاج و عمره گزاران از طریق تأمین کالای داخلی با کمک به اقتصاد کشور، حمایت از تولیدات داخلی و ممانعت از خروج ارز دارد.

بر اساس این توافق نامه، کارگروه تأمین مناسب مایحتاج حجاج و عمره گزاران تشکیل می شود تا خدمات دهی به حجاج در شرایط مناسبی صورت گیرد.

در حال حاضر بیش از چهل قلم کالای ایرانی در سبد تغذیه زائران ایرانی در عربستان قرار گرفته که کمک بسیاری به اقتصاد کشور و تولیدکنندگان داخلی خواهد کرد. براساس برخی آمارهای رسمی طی دو عمره و دو حج، بیش از میلیارد تومان مواد غذایی از ایران به عربستان ارسال شد.

مساعدت در خصوص اجرای سیاست های حمایتی مربوط به سازمان توسعه تجارت نظیر امور بانکی، بیمه ای، جوایز و مشوق ها و ... جهت تسهیل صادرات کالای ایرانی به عربستان، به ویژه در زمینه تأمین مایحتاج زائران خانه خدا را در توافق نامه منعقده برای تشویق تولیدکنندگان نباید از نظر دور داشت.

رییس کل سازمان توسعه تجارت ایران می گوید: «توزیع مواد غذایی ایرانی توسط سازمان حج و زیارت، فعالیتی است فراتر از مسؤولیت و مأموریت سازمان حج و زیارت که قابل تقدیر است و این سازمان نهایت تلاش خود را برای تقویت این حرکت می کند.»

مهدی غضنفری در گفت وگو با خبرنگار گروه اقتصادی ایرنا افزود: «شرایط رقابتی دنیا آن چنان سنگین وفشرده است که انتظار نداریم موفقیت در حوزه تجارت به اندازه انجام مسؤولیت در حوزه مأموریت های اصلی سازمان حج و زیارت چشم گیر باشد.»

معاون وزیر بازرگانی همچنان بر لزوم مشارکت بخش خصوصی در فعالیت های

تجاری تأکید می کند و می گوید: «لازم است شرکت های خصوصی، اتاق ها، کنسرسیوم ها و شرکت های بزرگ صادراتی فضای جدید کسب و کار را در نظر بگیرند؛ زیرا بدون مشارکت قوی و گسترده و حفظ استانداردهای بین المللی، حضور ایران در هیچ بازاری از جمله عربستان، حتی اگر روز به روز بر تعداد زائران افزوده شود، ماندگار نخواهد شد.»

این مقام مسؤول به طرح این موضوع که به هیچ وجه، نفوذ سازمان حج و زیارت در خصوص تهیه مایحتاج زائران و بازار زیارتی به این معنا نیست که موضوع رقابت در تجارت به فراموشی سپرده شده است، گفت: «از اتاق های بازرگانی و کنسرسیوم های صادراتی انتظار می رود با ارائه کالاهای کیفی و نشان تجاری(برند) مورد انتظار، در این بازار مشارکت کنند.»

وی به اختصاص خط حمل ونقل کالا از طریق بندرامام(قدس سره)، بندردمام و بندر جده توسط این سازمان برای تسهیل در حضور و نفوذ در بازار عربستان اشاره می کند و می گوید: «تمام تلاش ها برای حضور بخش خصوصی در بازار عربستان صورت می گیرد تا بتوان بخشی از بازار را به دست آورد.»

وی در عین حال معتقد است که توافق نامه امضا شده میان دو سازمان، از سوی سازمان توسعه تجارت ایران، بیان گر کلیه حمایت های این سازمان برای صادرات به عربستان با هماهنگی سازمان حج و زیارت است.

معاون وزیر بازرگانی با بیان این که با شناسایی مشکلات موجود و ارائه راه کار جهت رفع آن ها می توان امکان صدور بیشتر کالا ـ به عربستان را فراهم کرد، گفت: «دراین زمینه کمک های فنی و پیشنهادهای اجرایی در خصوص ارتقای کیفی محصولات صادراتی و اخذ استانداردهای لازم در عربستان بسیار مهم به نظر می رسد.»

وزارت امور خارجه

اشاره

یکی دیگر از همکارانی که در برگزاری حج، نقش تعیین کننده ای دارد، وزارت امور خارجه است. در مصاحبه با آقای محمد سیبویه، به نقش این وزارت خانه بیشتر پی میبریم. ایشان مدت چهار سال و نیم کنسول ایران در جده و مسؤول امور زائران در طول سال، اعم از عمره و حج تمتع بود. اینک به عنوان مسؤول دفتر وزارت امور خارجه مستقر در ستاد مدینه منوره است.

گفت و گو با مسؤول دفتر وزارت امور خارجه

* در مورد هدف از تشکیل دفتر وزارت امور خارجه توضیح دهید.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی و در راستای اهداف نظام مقدس جمهوری اسلامی و تسهیل و پیش برد امور عبادی و مناسک زائران، وزارت خارجه اقدام به ایجاد دفاتری در جده، مکه مکرمه و مدینه منوره نمود که در ارتباط تنگاتنگ با بعثه مقام معظم رهبری، همچنین در همکاری و هماهنگی با سازمان حج و زیارت و دیگر ارگان های دست اندرکار زائران است. در این راستا وزارت امور خارجه، تعدادی از کارشناسان زبده و با تجربه خود را جهت استقرار در این دفاتر تعیین و اعزام می کند.

* در مورد نوع کار دفاتر در موسم و قبل از آن توضیح بفرمایید.

هر سال پیش از آغاز موسم سفارت جمهوری اسلامی در ریاض و سرکنسول گری در جده، به منظور حل مشکلات گذشته و پیش گیری از مشکلات و تسهیل امور زائران ملاقات های متعدد و در سطوح مختلف با مقامات سیاسی- انتظامی، امر به معروف و نهی از منکر، مسؤولان امارت ها(بالاترین سطح در هر استان) مکه و مدینه، جده، ثبت احوال، گذرنامه، بیمارستان ها و دیگر ادارات و مراکز سعودی مرتبط در امور حج به عمل می آورند.

با ورود کارشناسان اعزامی تصمیمات این ملاقات ها مورد پی گیری و

ملاقات های جدیدی نیز با یکایک مقامات بلندپایه ارگان های یاد شده انجام می گیرد.

تمهیداتی هم برای رفاه و تسهیل امور زائران درباره عدم مراجعه به سرکنسول گری در جده، با توجه به بُعد مسافت و عدم امکان خروج زائر از مکه و مدینه انجام می شود. این تسهیلات از قبیل همراه داشتن مهرها و اسناد و مدارک لازم کنسولی است.

مثلًا برای زائری که گذرنامه اش مفقود می شود، برگه عبور موقت صادر می شود که سند دولتی است و زائر در طول اقامتش در این جا، مجوز رسمی اقامت و مدرک مسافرتی برای بازگشت به ایران را دارد.

این دفاتر در حقیقت کار کنسولی، کار سیاسی بر اساس مورد، همچنین پاسخ به پرسش های زائران را در زمینه های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی انجام می دهند. افزون بر این کار، اطلاعات لازم را برای مبادلات تجاری، آموزشی و فرهنگی در اختیار زائران می گذارند. برای مثال، بازدید از مراکز فرهنگی یا تجاری برای تعامل و احیاناً انعقاد قراردادهای تجاری و فرهنگی را از قبل فراهم می نماید.

* جناب آقای سیبویه، در مورد عمل کرد و فعالیت هایتان بفرمایید.

از کارهای عمده، انجام امور زائران مانند: ثبت ازدواج زائران، ولادت ها، وفیات، مراجعه به مراکز انتظامی، دادگاه ها و زندان ها در خصوص پی گیری، اقدام و وصول دیات زائران مصدوم، اعم از فوتی و غیرفوتی، آزادی زائران بازداشتی و زندانی در طی یک فرایند اداری با اخذ وکالت است. همچنین احقاق حقوق زائران در ازای هرگونه زیان وارده به دیگران و یا بروز اختلاف با شهروندان سعودی و زائران دیگر کشورها نیز انجام می گیرد. ضمناً پی گیری اموال مسروقه زائران نیز به عهده این دفتر است.

با توجه به این که عمده مشکل زائران در ارتباط با تضییقات مأموران ارشادی و

غیرارشادی مستقر در حرم شریف نبوی به ویژه در بقیع و اُحُد می باشد از این رو دفتر وزارت امور خارجه با دریافت گزارش در خصوص اهانت و مورد ضرب وشتم قرار گرفتن زائران، بی درنگ از طریق مقامات سیاسی، انتظامی، امنیتی و امر به معروف، اقدامات لازم را در جهت آزادی زائر از یک سو و اعلام مراتب اعتراض نسبت به بدرفتاری و سخت گیری ها به مقامات سعودی از دیگرسو انجام می دهد، البته و در طول موسم حج، دفاتر وزارت امور خارجه همواره با مقامات یادشده در تعامل و گفت و گوست.

در کنار این کارها منتقل کردن گله گزاری ها یا شکایات یا پیشنهادهای زائران به ارگان های مختلف داخلی در امر حج به عهده این دفتر است. یکی دیگر از وظایف مهم دفاتر وزارت خانه، راهنمایی، پاسخ گویی و حل مشکلات چند هزار زائر ایرانی مقیم خارج از کشور است که هر ساله برای ادای حج تمتع وارد عربستان می شوند.

این دسته از زائران به صورت کاروانی یا شخصی می آیند و گاهی از کاروان ها درباره عدم تعهدات شان شکایت دارند. چون از این تعداد، جمعیت قابل توجهی از ایرانیان از طریق ایران وارد و بعضاً با مشکلات فرودگاهی در داخل کشور و مشکل گذرنامه ای مواجه می شوند. برای مثال افراد مشمول که خدمت سربازی انجام نداده اند، برای یک بار اجازه ورود به کشور دارند. با ورود چند ساعته، روی گذرنامه آن ها مهر ورود و خروج می خورد و در نتیجه یک بار حق ورودشان از بین می رود؛ از این رو دفتر مشکلاتشان را حل و فصل می کند.

هر سال نمایندگان دفاتر، کاروان های آزاد زائران مقیم خارج از کشور را مورد بازدید قرار می دهند و ضمن خوش آمدگویی پای سخن و مشکلاتشان می نشینند. از وظایف دیگر این دفاتر حل و فصل اختلاف و کشمکش ها بین بعضی زائران ایرانی با اتباع دیگر کشورهاست که معمولًا از طریق مصالحه و یا جبران خسارت ها انجام می گیرد.

همچنین از فعالیت های دیگر دفتر، عیادت از زائران بیمار بستری شده در مراکز پزشکی جمهوری اسلامی ایران و بیمارستان های عربستان سعودی است.

در عین حال، هرسال همایشی نیز با حضور زائران مقیم خارج از کشور در مکه مکرمه با مشارکت حضرت آیه الله ری شهری و بالا-ترین مقام وزارت امور خارجه- که هر سال در موسم حج وارد عربستان می شوند و عمدتاً در سطح معاون وزیر می باشد- تشکیل می شود. امسال این همایش با حضور جناب حجه الاسلام و المسلمین آقای محمد علی شهیدی، معاون کنسولی و امور مجلس و ایرانیان خارج از کشور، مسؤولان دفاتر وزارت امور خارجه و دیگر مقامات برگزار شد.

ضمناً انجام بعضی از درخواست های دفتر بعثه مقام رهبری و ستادهای سازمان حج و زیارت، همچنین شرکت در جلسات مختلف هیئت های علمی بعثه و جلسات روزانه واحدهای مستقر در ستادهای مدینه و مکه نیز از کارهای عادی این دفتر است. ناگفته نماند که ارتباط و ملاقات با دفاتر مراجع تقلید عظام نیز در دستور کار قرار دارد.

با گفت وگو با آنان و شنیدن اظهاراتشان برای حل مشکلات اقدام می نمایند. این مشکلات ممکن است از سوی مأموران و دستگاه های عربستان باشد. در هر حال، تلاش کافی برای حل مشکلات مزبور به عمل می آید. این امر جدا از ملاقات های سفیر(جناب آقای حسینی) و کنسول(جناب آقای مرتضایی فر)، معاون و دفاتر وزارت خارجه با دفتر آیات عظام است.

در کنار این وظایف، ترخیص و حل مشکلات مربوط به ورود تعداد زیاد کتب و نشریات و مواد غذایی و وسایل صوتی و تصویری و ... نیز بخش مهمی از وقت دفاتر را به خود مشغول می سازد که با ارتباط با وزارت اعلام و ثقافه ترخیص صورت می گیرد. انجام مراسم تشریفات و استقبال رسمی ورود و خروج و نقل و انتقال نماینده ولی فقیه در امور حج و مقامات عالی رتبه کشورمان از طریق سالن

تشریفات فرودگاهی و نیز استقبال از ورود بعثه های آیات عظام و مراجع تقلید در بدو ورود و به هنگام خروج نیز از کارهای این دفاتر است.

در حج سال جاری و به گواهی تمام دفاتر مراجع عظام تقلید، هیچ مشکل و تضییقات و بی حرمتی نسبت به آنان صورت نگرفته است و در کوتاه ترین زمان ممکن به مراکز مشخص شده مدینه منوره راه یافته اند.

امسال با تمهیداتی که انجام گرفت، حتی حوادث و تضییقات نسبت به سال های گذشته کاهش چشم گیری یافته است؛ ناگفته نماند که افزون بر حل و فصل مشکلات زائران، هرگونه رفع مشکلی برای ارگان ها و نهادهای دست اندرکار بر پایی حج، از قبیل صدا و سیما، معاونت های بعثه و ستادهای سازمان حج، هواپیمایی، هلال احمر و مانند آن نیز به عهده دفتر وزارت امور خارجه است.

تشکیل خانه ایرانیان

حجه الاسلام شهیدی در حاشیه همایش «هنگامه وصال» که در بعثه مقام معظم رهبری و با حضور پرشور هزارتن از ایرانیان مقیم خارج از کشور برگزار شد، از مقدمات شکل گیری «خانه ایرانیان» در برخی از مناطق دنیا با هدف تسهیل در امور هموطنان ایرانی خارج از کشور خبر داد.

حجه الاسلام شهیدی، معاون امور پارلمانی و کنسولی وزارت خارجه در این همایش اعلام کرد: «یکی از مسائل مورد توجه و مشکل ساز ایرانیان در برخی از کشورها، عدم دسترسی آن ها به سفارت به دلیل طولانی بودن مسافت و یا نبود مرکز سرویس دهی در بسیاری از شهرهای بزرگ دنیاست که این موضوع مشکلاتی را برای ایرانیان مقیم خارج از کشور به وجود آورده است.»

وی در این باره خبر داد: «در تهران تصمیم گرفته شد در شهرها و کشورهایی که به دلیل دوری مسافت و یا ازدحام هموطنان، ارائه تسهیلات با مشکلاتی همراه است و ایجاد سرکنسول گری نیز با موانع یا مشکلاتی مواجه است، مرکزی بنام" خانه

ایرانیان" تشکیل شود که این مرکز فعالیت های مختلف کنسولی ایرانیان را هماهنگ و به روز می نماید.

رسالت این مراکز، ارائه تسهیلات لازم در اموری مانند تمدید گذرنامه، شناسایی مشکلات هموطنان خارج از کشور و ... خواهد بود.

گمرک جمهوری اسلامی ایران

اشاره

در حج امسال روابط عمومی گمرک ایران اعلام کرد: «ساک های مسافرتی حجاج در صورتی که حاوی کالای ممنوعه نبوده، یا جنبه تجاری نداشته باشد، به عنوان کالای مجاز، مشمول تسهیلات گمرکی خواهد بود و مسؤولان گمرک مساعدت لازم را برای ترخیص آن ها به عمل خواهند آورد.»

تمامی زائران براساس ماده ۳۱ آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات، می توانند حداکثر تا سقف ارزشی ۸۰ دلار کالای مجاز، بدون پرداخت حقوق گمرکی ترخیص نمایند و مازاد بر آن، در صورت نداشتن جنبه تجاری تا سقف ارزشی ۸۰ دلار با پرداخت حقوق گمرکی و دو برابر سود بازرگانی قابل ترخیص است؛ مشروط بر این که کالاهای مزبور از نوع کالاهای ممنوع شرعی و یا قانونی نبوده، جنبه تجاری هم نداشته باشد.

بر اساس این گزارش، انواع تلویزیون، ضبطصوت های بزرگ، چرخ خیاطی، جاروبرقی، ماشین ظرف شویی، لباس شویی، انواع یخچال و فریزر، آب گرم کن، اجاق گاز، دوچرخه، کالسکه بچه، فرش ماشینی، موکت، ماشین بافندگی، چینی آلات، موتوربرق، کولر گازی و کالاهایی از این نوع از سوی مدیران کاروان ها به عنوان بار همراه زائر محسوب نمی شوند و زائران باید از خرید آن ها خودداری کنند.

آقای فرهمند با اعلام این مطلب گفت: «بارهای بیش از چهل کیلوگرم زائران از طریق فرودگاه جده به ایران انتقال نمی یابد و هم اکنون بارهای بیش از این مقدار در فرودگاه جده به حالت بلاتکلیف رها شده است.

زائران حتی با پرداخت مبلغ اضافی نیز نمیتوانند بار بیش از چهل کیلوگرم را به ایران انتقال دهند؛ بنابراین از زائران درخواست می کنیم بار بیش از چهل کیلوگرم را به فرودگاه جده انتقال ندهند.»

فرهمند تصریح کرد: «چنانچه زائران بیش از این مقدار بار به فرودگاه های عربستان حمل کنند، از انتقال آن به ایران جلوگیری خواهد شد و با مشکلات فراوانی روبه رو خواهند گردید.

هزینه بار اضافی

بر اساس توافق ها، از هر زائر دو ساک را می پذیرند و به ازای هر ساک اضافه، دویست ریال سعودی اضافه بار باید پرداخت شود. در غیر این صورت، آن ساک به بخش کالاهای متروک گمرک می رود و احتمال دارد با خود زائر به کشور نرود و در فرودگاه های دیگر این بار را بتوان پیدا کرد.

ص: ۴۲۱

فصل پنجم: اقدامات عربستان

اشاره

ص: ۴۲۳

اقدامات عربستان

بخش اول: اقدامات فرهنگی

اشاره

عربستان همه ساله برای موسم حج برنامههایی را تدارک میبیند که میتوان آن ها را به دو دسته فرهنگی و اجرایی تقسیم کرد. در این جا اقدامات فرهنگی عربستان را در موسم حج مرور میکنیم.

وضعیت قبرستان بقیع

مسائل مربوط به بقیع- که ریشه در اختلافات ما با وهابیت دارد- همواره مورد توجه متولیان فرهنگی در عربستان بوده است. امسال نیز برای ایجاد محدودیت در بقیع، برنامههایی تدارک دیده بودند که برای نمونه، وضعیت آن را در برخی از روزها گزارش میکنیم:

امسال عوامل ارشادی مستقر در بقیع، زائران معترض به سیاست های اخیرشان را از بقیع اخراج میکردند. اخراج حدود ۲۵ نفر از زائران شیعه هندی در حال دعا در عصر روز یک شنبه و تعداد دیگری از آنان در عصر روز دوشنبه از نمونه های بارز جدیت عوامل ارشادی در برخورد با معترضان به سیاست های آن هاست.

سه شنبه وضعیت عمومی بقیع آرامتر بود و عوامل ارشادی همچنان بر محدود کردن زائران اصرار داشتند. عصر به دلیل عدم بازگشایی راه پله های شمالی، جمعیت بسیار فشرده شد و زنان و زائران سایر کشورها دچار مشکل شدند و به این وضعیت اعتراض کردند.

در سال های گذشته یکی از راه پله ها برای ورود و دیگری برای خروج اختصاص یافته بود که تاکنون برنامه مشخصی نسبت به این موضوع نبوده است.

اگر چه در این روز، بقیع روند آرامی را در پیش داشت، اما در شیوه جدید عوامل مستقر در آن جا از توقف زائران در مقابل قبور حضرات ائمه(ع)، جلوگیری و کتب در اختیار افراد را جمع آوری کرده و زائران در حال ذکر مصیبت و چهره های محزون را با تحریک رفتاری و ایجاد واکنش، از بقیع اخراج می نمودند.

امسال در بعضی از روزها تعداد هفت نفر از عوامل ارشادی، فقط در اطراف قبر حضرت ام البنین(س) و حدود ده نفر در قسمت مرقد ائمه(ع) حضور داشتند و به ترویج افکار خود می پرداختند و گاهی نسبت به حضرت امام رضا(ع) و امام خمینی(قدس سره) ایجاد شبهه می کردند.

در روز شنبه (۱)، عوامل ارشادی عمده توان خود را در محل قبور مطهر ائمه به زبان فارسی صرف می گردند و طی تذکر به زائران مبنی بر بستن کتب دعا، بیش از هشت جلد کتاب دعا را دست زائران گرفته، توقیف کردند. آن ها عمدتاً با زبان فارسی و با صدای بلند به زائران تذکر می دادند.

با این حال برخی از گروه های ایرانی در داخل قبرستان در گوشه و کنار به ویژه کنار در ورودی به ذکر دعا و مرثیه خوانی می پرداختند. در این روز بعد از نماز عصر، زائران وارد قبرستان شدند که از ابتدا طناب کنار محل عبور و ایستایی برای احترام به مرقد مطهر چهار امام معصوم(در قسمت غربی) تا حدودی به عقب کشیده شد و از حوالی ۳۰/ ۱۶ درِ ورودی مسدود شد.

صبح روز دوشنبه (۲) بعد از نماز، درِ بقیع طبق روال معمول گشوده شد و طناب مقابل قبور ائمه از کنار نرده به سمت شیروانی و سایبان(محل استقرار نیروهای پلیس) کشیده شده بود که پس از ۱۵ دقیقه به جای ثابت قبلی در پشت درِ ورودی منتقل شد. ازدحام جمعیت در ورودی و مقابل قبور ائمه اطهار(ع)، به حدی بود که

۱- ۲۶/ ۸/ ۸۷

۲- ۲۸/ ۸/ ۸۷

منجر به افتادن تعدادی از زائران به روی زمین گردید.

در نقاط مختلف قبرستان بقیع عوامل ارشادی با صحبت های خود سعی می کردند زائران را به قسمت انتهایی بقیع و محل دفن عثمان راهنمایی و هدایت کنند.

در روز سه شنبه (۱)، در پی تذکر عوامل ارشادی هفت جلد کتاب دعا در محل قبور ائمه توقیف شد. عوامل تبلیغی سعودی نسبت به بحث و گفت وگو و ایجاد شک و شبهه در اعتقادات شیعی همچنان تلاش می کنند و گاهی بین صحبت ها به ارزش های عالیه ایران اسلامی، روحانیون و زائران با به کار بردن کلمات نامربوط و بی ادبانه اقدام می کنند. و سه نفر ایرانی را به علت نشستن روی زمین و استفاده از کتاب دعا از بقیع بیرون کردند.

در روز سه شنبه (۲) همزمان با خروج زائران از بقیع، عوامل ارشادی با برخی از زائران درباره امام زمان به بحث پرداختند که با واکنش شیعیان روبه رو و با دخالت پلیس، زائران به بیرون بقیع هدایت شدند که به صورت دسته جمعی در مقابل در ورودی بقیع تجمع کردند و با ذکر صلوات اقدام به خواندن دعای فرج با صدای بلند کردند.

در محل دفن حضرت ام البنین(س) که یک سیاه پوست با تسلط کافی به زبان انگلیسی برای زائران صحبت و نسبت به اعتقادات شیعه ایجاد شبهه می کرد. عوامل مخفی ارشادی به زبان های مختلف آشنایی داشتند و به صورت گسترده، هم رنگ زائران و در میان آن ها حضور پیدا کرده، تفکرات خود را تبلیغ می کردند.

با توجه به برخوردهای نامناسب مأموران و عوامل تبلیغی سعودی با زائران، دفتر حوزه نمایندگی ولی فقیه و سرپرست حجاج در تاریخ ۱/ ۹/ ۸۷ روحانیون و مدیران

۱- ۲۹/ ۸/ ۸۷

۲- ۵/ ۹/ ۸۷

کاروان ها خواست در صورت برخورد نامناسب مأموران و عوامل تبلیغی سعودی با آنان، مراتب را در اسرع وقت به صورت مستند و ذکر جزئیات، جهت پی گیری به دفتر بعثه مقام معظم رهبری منعکس نمایند.

اقدامات وزارت اوقاف

وزارت اوقاف عربستان هم اطلاع رسانی گسترده ای را برای حجاج آغاز کرده است. وزارت امور اسلامی و اوقاف عربستان به منظور تشویق حجاج به پای بندی به آموزش ها و تعلیمات وزارت حج، اطلاع رسانی گسترده ای را برای حجاج داخلی و خارجی آغاز کرده است. این اطلاع رسانی توسط مبلغان وزارت حج و خطبای مساجد و نیز رسانه های مختلف در سراسر عربستان با عنوان «حج با مجوز، درخواستی شرعی است» انجام می گیرد.

شیخ طلال بن احمد العقیل، مشاور وزیر حج عربستان و ناظر کمیته اطلاع رسانی اسلامی حجاج گفت: «اطلاع رسانی امسال در سطحی گسترده و فراگیر انجام می گیرد و شامل تعداد زیادی مطبوعات و برنامه های تلویزیونی است که شرح کاملی در مورد مناسک حج و اهمیت پای بندی به تعلیمات آن در اختیار شهروندان سعودی قرار می دهد.»

علاوه بر این، اطلاع رسانی از طریق تابلوهایی که در میدان های اصلی شهرنصب شده و همچنین با استفاده از سه میلیون کتاب و نوار برای حجاج داخل و پانزده میلیون نسخه قرآن و نوار برای حجاج خارجی انجام می گیرد و در جریان آن از بسیاری ازابزار اطلاع رسانی دیداری و شنیداری نیز استفاده می شود.

آماده سازی مساجد

دکتر عبدالرحمن بن سعید الحازمی، مدیر کل بخش شئون اسلامی گفت: «وسایل مورد نیاز ۹۰۷۶ مسجد در منطقه مکه مکرمه و مناطق تابع آن تهیه شده و در مورد نظافت و بهداشت، مرمت و پاک سازی مساجد: نمره، خیف و مشعرالحرام پنج قرارداد عمده با شرکت های مرمت و پاک سازی به امضا رسیده است».

وی گفت: «به ارگان های تابع تأکید گردیده که هرگونه کم و کاستی در مساجد بین راه حجاج شناسایی و برای رفع آن ها اقدام شود در این میان مساجدی که نماز جمعه در آن ها ادا می شود، از اهمیت بیشتری برخوردارند». او خاطر نشان کرد که مجموعه این مساجد به ۱۵۰ مسجد خواهد رسید، در حالی که در سال گذشته ۱۰۰ مسجد برای استفاده حجاج در بین راه در نظر گرفته شده بود.

الحازمی اضافه کرد: «به ائمه مساجد تأکید شده که تنها کسانی می توانند به وعظ و ارشاد بپردازند که دارای مجوز از سوی شئون اسلامی کشور باشند».

حج ۸۷ در رسانه ها

برنامه های رادیویی تلویزیونی

به منظور اطلاع رسانی درباره وقایع موسم حج شبکه اول تلویزیون عربستان سعودی از روز شنبه (۱) ارائه یک برنامه خبری جدید به مناسبت نزدیک شدن به ایام حج را شروع کرد.

عنوان این برنامه «مجله حج» بود که قبل از برنامه خبری ساعت ۳۰/ ۱۸ شبکه اول تلویزیون عربستان سعودی پخش می شد. در این برنامه علاوه بر اخبار حج، مسائل و موضوعات اعتقادی مورد بحث قرار می گرفت.

۱- ۲۵/ ۸/ ۸۷ مطابق با ۱۶ ذیقعده.

در همین حال، شبکه اول تلویزیون عربستان سعودی از همان روز لوگو(نشانه) حج را در کنار صفحه خود قرار داد. این لوگو از یک تصویر گرافیکی از کعبه شریف و عدد **۱۴۲۹** که سال شمار قمری را نشان می دهد، تشکیل شده است.

برنامه رادیویی «راهنمای حج عربستان سعودی» که در بردارنده برنامه های زنده، گفت وگوها و ملاقات های هدف مند با مقام های مسؤول اجرای حج می باشد، به زبان های عربی، انگلیسی، فرانسوی، اردو و اندونزی در طول مدت شبانه روز برنامه پخش می کند.

پوشش رسانهای حج

شرکت های داخلی حجاج درعربستان با چهل شبکه تلویزیونی بین المللی و عربی و اسلامی، شرکت های تبلیغاتی و اطلاع رسانی با هدف فراهم شدن امکان پوشش خبری مراسم حج وارد مذاکره شدند. به نوشته روزنامه عکاظ، این شرکت ها در مورد اجاره دادن ساختمان هایی در نزدیکی منا و پوشش خبری مراسم حج از سوی شبکه های تلویزیونی با آنان گفت وگو کردند.

این درحالی است که شرکت های تبلیغاتی و اطلاع رسانی امیدوارند امکان تبلیغ تولیدات آنان در طول مراسم حج و سرمایه گذاری برروی بزرگ ترین تجمع جهانی اسلامی(حج) فراهم شود. از سوی دیگر **۳۲** شرکت دست اندرکار امور حجاج در داخل عربستان، که برخی ساختمان ها را به مدت دو سال اجاره کرده اند، در حال بررسی درخواست های شبکه های تلویزیونی و شرکت های تبلیغاتی برای استفاده از این مناطق هستند.

ارزش اجاره این ساختمان ها در طول مراسم حج امسال، به سی میلیون ریال رسید که از سوی **۳۲** شرکتی که نماینده چهار گروه هستند، پرداخت شد.

هر یک از این گروه ها یک ساختمان مستقل از سایر گروه ها را تحویل گرفت

که برای پـذیرایی از هشت هزار زائر خانه خدا آماده می شود. قیمت اجاره این ساختمان ها برای هر یک از زائران به پنج هزار ریال رسید.

پوشش خبری حج

مسؤولان عربسـتان اعلام کردند: «امسال بیش از ۲۵۰ نفر از نماینـدگان رسـانه هـای مختلف خبری جهان اخبار و مناسک حج تمتع را پوشش رسانه ای و تصویری می دهند».

تمام این خبرنگاران و نمایندگان رسانه های خبری که در خارج از عربسـتان فعال بودند، به صورت گروهی و یا انفرادی برای پوشش رسانه ای و تصویری اخبار حج به این کشور وارد شدند.

نماینـدگان خبرگزاری های مهم جهان، خبرنگاران، روزنامه نگاران، وبلاگ نویسان، مسؤولان پایگاه های اینترنتی خبری مهم و کارگردانان رادیو و تلویزیونی از جمله این افراد بودند.

بر اساس این گزارش، با وجودی که اعمال و مناسک حج در سال جاری تاکنون بدون هیچ گونه حادثه بوده، اما بازتاب اخبار و مناسک حج در رسانه های مختلف خبری نسبت به سال های گذشته از روند روبه رشدی برخوردار بوده است.

در دهه ۱۹۹۰ م. اخبار و مناسک حج، خارج از خاورمیانه پوشـش خبری نداشته و پس از پوشش نخستین خبر حج توسط یک خبرگزاری غربی در یک دهه پیش، دیگر رسانه های غربی نیز به پوشش این گونه اخبار اقدام کردند.

حج در رسانه های بیگانه

امسال رسانه های غربی با برجسته سازی اقدامات عربستان سعودی در زمینه امنیتی،

اخبار حج و شروع مراسم حج سال جاری را پوشش می دهند.

«صدای آمریکا»، در صبح روز یک شنبه به نقل از خبرنگار خود در قاهره گزارش کرد: «مراسم سالانه حج به طور رسمی در عربستان شروع شده است. در عین حال مقامات سعودی تلاش می کنند از وقوع مجدد فجایع سال های گذشته جلوگیری کنند».

هر کشور مسلمانی سهمیه ای دارد که تصریح می کند چه تعداد زائر به مراسم حج اعزام خواهد کرد. نیروهای مداخله ضربتی سعودی که برخی از آن ها سر تا پا سیاه پوشیده اند، در خارج مکه، نزدیک کوه عرفات، مشغول سرودخوانی و تمرین برای مقابله با اختلال های احتمالی و بلایای طبیعی هستند».

«صدای آمریکا» افزود: «تلویزیون دولتی سعودی گزارش می دهد پنجاه هزار سرباز و نیروی پلیس که با بالگرد و زره پوش مجهز شده اند، در حال آماده باش قرار دارند. تعداد زیادی آمبولانس، ماشین آتش نشانی و خودروی پلیس نیز به چشم می خورد».

این شبکه همچنین خبری از نایف بن عبدالعزیز، وزیر کشور و همچنین رییس کمیته نظارت بر مراسم حج نقل کرد که پادشاهی عربستان، نهایت تلاش خود را برای آسایش و امنیت زائران در مراسم حج امسال کرده است. و می گوید: «برای حفظ امنیت و آسایش زائران هر کاری که از دست ما بر می آمده، انجام شده است».

وی افزود: «تا کنون هیچ اطلاعاتی مبنی بر احتمال تهدید امنیتی دریافت نکرده است؛ ولی با این وجود، نیروهای کشورش با یاری خداوند متعال، تلاش خواهند کرد که هیچ چیز آرامش مراسم حج امسال را بر هم نزند».

در نزدیکی مکانی که حجاج به طور نمادین به سوی شیطان سنگ پرتاب می کنند، دولت عربستان برای ساختن یک پل دو طبقه عابر پیاده بسیار بزرگ، بالغ بر یک میلیاد دلار هزینه کرده است. در سال های اخیر، چند تن در حین اجرای مراسم سنگ اندازی، زیر دست و پای زائران کشته شده اند.

«بی. بی. سی» در سرویس خبری بین المللی خود و «سی. ان» نیز با خبرهایی روی سامانه خبری عربی خود، با تأکید روی مسائل امنیتی، خبر شروع مراسم حج را صبح یک شنبه پخش کردند.

اطلاعات و اخبار

پرجمعیتترین حج تاریخ

مراسم حج سال جاری از روز یک شنبه با وقوف زائران در صحرای منا در ۲۱ کیلومتری مکه آغاز می شود. در حالی که پنجاه سال پیش، عده زائران خانه خدا ده هزار نفر بود، امسال حدود سه میلیون زائر به زیارت خانه خدا و انجام اعمال حج می پردازند.

تلویزیون عربستان در این روز گفت: «حج امسال از نظر عده حاجیان حاضر، پرتعدادترین حج تاریخ است. سفارتخانه های این کشور بیش از یک میلیون و هشتصدهزار ویزا برای زائران خارجی صادر کرده اند و حداقل یک میلیون و دویست هزار نفر نیز از داخل عربستان سعودی برای انجام مناسک حج به مکه مکرمه آمده اند.

گسترده ترین نمازجمعه سال

گسترده ترین نمازجمعه سال در مکه مکرمه برگزار شد و بیش از دو میلیون زائر خانه خدا نماز جمعه را در بیت الله الحرام اقامه کردند.

نمازگزاران برای آن که بتوانند در داخل محوطه حرم شریف الهی جایی برای اقامه نماز داشته باشند، از ساعت ها پیش از ظهر، به حرم مشرف شده بودند و نمازگزاران بی شماری نیز نماز را در صحنین مسجد و در مقابل کعبه شریف و نیز خیابان های اطراف اقامه کردند.

تصاویر تلویزیونی که از زاویه های مختلف از داخل و پیرامون حرم دریافت

می شـد، نشان دهنـده آن بود که صـفوف نمازگزاران جمعه در خانه خدا، این هفته به تمامی خیابان های اطراف حرم شـریف الهی گسترده شده بود.

خطیب جمعه صـحن بیت الله العتیق در خطبه های نماز، زائران را به استفاده از فرصت عظیم حج برای خودسازی معنوی و بهره گیری هرچه بیشتر از ماه ذی حجه، ماه حج، دعوت کرد.

وی با تبریک ورود به ماه ذی حجه، به ضـیوف الرحمان توصـیه کرد از معنویت حـج کمال بهره برداری را نماینـد تا انوار حج همواره بر زندگانی آن ها پرتو بیفکند.

وی گفت: «ذی حجه ماهی پربرکت است و مراسم حج در آن صورت می گیرد. در این ماه بر مؤمنان است که هر چه بیشتر به یاری هم بشتابند و آن هایی که استطاعتی دارند، فقرا را مورد دست گیری و یاری قرار دهند».

تصاویری که همچنان از طریق تلویزیون عربسـتان سـعودی دریافت می شود، نشان می دهد که تمامی صحن حرم شریف الهی و صـحنین اطراف و نیز خیابـان هـای پیرامونی حرم از انبوه حجاج بیت الله الحرام که بعـد از اقامه نماز جمعه در انتظار ورود به وقت نماز عصر هستند، پوشیده است.

زائران ایرانی در نمـاز جمعه این هفته در کنـار خـانه خـدا حضوری گسترده داشـتند و این فریضه را همراه بـا دیگر نماینـدگان جهان اسلام- که برای انجام مناسک حج به سرزمین وحی مشرف شده اند- به جای آوردند.

تحویل پرده جدید کعبه

هر سـال روز اول ذی حجـه، پرده کعبـه تحویـل پرده دار کعبـه می شـود تـا در روز نهـم ذی حجه به جـای پرده قبلی، کعبه را بپوشانـد. همزمان با نخستین روز ماه ذی حجه پرده جدید کعبه به شـیخ عبدالعزیز الشـیبی تحویل شد تا در روز عرفات، برابر با نهم ماه جاری تعویض شود.

این پرده به ارزش مادی ۲۰ میلیون ریال عربستان، از حریر طبیعی و به رنگ سیاه،

دارای ۱۴ متر ارتفاع است که در یک سوم بالایی آن، یک کمربند با عرض ۹۰ سانتی متر و به طول ۴۷ متر متشکل از ۱۶ قطعه مربع شکل تعبیه شده و با زنجیره ای از طلا و نقره پوشیده شده است.

پرده جدید خانه کعبه، دارای پنج قسمت است که هر قطعه یک سمت کعبه را در بر گرفته و قسمت پنجم پرده بر در خانه خدا قرار می گیرد و هر یک از این قطعه ها، تکمیل کننده قطعه دیگری است. در تهیه این پرده از ۱۵۰ کیلوگرم طلا و نقره استفاده شده است.

بر اساس یک رسم قدیمی، همه ساله در موسم حج، برابر با روز نهم ذی حجه پرده خانه خدا تعویض می شود.

روز یک شنبه (۱) بر اساس تقویم عربستان سعودی، روز عرفه بود که به طور معمول هر سال، در این روز که جمعیت حاضر در صحن حرم شریف الهی کم است، پرده خانه خدا عوض شد.

اقامه نماز باران

ملک عبدالله پادشاه عربستان سعودی از مردم کشورش خواست تا در تمامی این کشور روز چهارشنبه (۲) نماز باران بخوانند.

شبکه اول تلویزیون عربستان سعودی: گفت که در بارش باران بسیار تأخیر شده است. بارش باران در نیمه دوم آبان ماه امسال در عربستان سعودی و یمن که چند سالی است دچار خشک سالی می باشند، به جاری شدن سیل انجامید که تلفاتی را نیز دنبال داشت.

در بیانیه ای که از تلویزیون عربستان سعودی پخش شد، گفته شد: «همه باید با

۱- ۱۷/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۸ ذی حجه

۲- ۶/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۷ ذیقعده.

استغفار، توبه، عبادت، صدقه، صلوات و دعا از خداوند طلب بخشش کنند تا خداوند باران را نازل کند».

فراخوان استهلال ماه ذی حجه

شورای دادگاه عالی عربستان با صدور اطلاعیه ای، تمام مسلمانان این کشور را به دقت در مشاهده هلال ماه ذی حجه در پنج شنبه (۱) فراخوانـد. به گزارش خبرگزاری عربستان، در این اطلاعیه از کسانی که هلال ماه ذی حجه را مشاهده می کننـد، خواسته شد که این موضوع را به نزدیک ترین دادگاه محل اقامت خود اطلاع دهند یا در صورت نبود دادگاه، به یکی از دفاتر وابسته به آن در منطقه محل سکونت خود مراجعه کنند.

این شورا همچنین مسلمانان عربستان را به دقت و توجه در رؤیت هلال ماه و همکاری دراین زمینه بر اساس تقوا و ایمان فراخوانده است.

اعلان عید قربان

روز دوشنبه (۲) از طرف دولت عربستان عید قربان اعلام گردید و در سرتاسر عربستان سعودی و از جمله در مسجدالحرام و حرم شریف نبوی(ص) نماز عید سعید قربان اقامه شد.

به همین مناسبت فرخنده و مسعود، ملک عبدالله، پادشاه و امیر سلطان ولی عهد عربستان سعودی پیام تبریکی خطاب به حجاج بیت الله الحرام از طریق تلویزیون این کشور فرستادند و قبولی عبادات آن ها را مسئلت کردند.

فرماندهان ارشد نظامی و مقامات دولتی عربستان که امور حج را اداره و نظارت

۱- ۷/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۲۸ ذیقعده

۲- ۱۸/ ۹/ ۸۷ مطابق با ۹ ذی حجه.

می کنند، روز دوشنبه در منا با ملک عبدالله ملاقات و گزارش کار خود را به وی ارائه کردند.

آشنایی با دانشگاه ام القری از زبان یک زائر

دانشگاه(جامعه ام القری) چیزی شبیه «جامعه المصطفی» در ایران است که دانشجویان دینی از سراسر جهان اسلام در آن جا به تحصیل می پردازند.

یک زائر جست وجوگر که ساعتی را برای آشنایی با این دانشگاه به آنجا رفته بود می گوید: که برخورد اساتید به ویژه اساتید مصری با وی مطلوب بوده و در ادامه با طلبه ای از پاکستان برخورد نموده که با اطلاع از ایرانی و شیعه بودن وی برآشفته و با غوغاسالاری و سروصدای زیاد، عده ای را به اطرافشان کشانیده و شبهاتی درباره مدد خواستن شیعیان از علی(ع)، تقیه، تحریف قرآن، متعه و نحوه برگزاری نماز و مانند آن را طرح کرده و مذهب تشیع را نوآور و اهل بدعت دانسته است.

وی می گوید: «به فراخور حال به روشن گری و ردّ شبهات اقدام کردم که مورد استقبال حاضران قرار گرفت؛ به طوری که لحظه به لحظه بر عصبانیت طلبه پاکستانی افزوده می شد. نکته قابل توجه این که متأسفانه دانشجویان، اطلاعات بسیار کمی از ایران و تشیع داشتند و حتی این طلبه پاکستانی می گفت: شما در ایران برای اهل سنت مسجد ندارید! و اهل سنت آزادی در اعمال عبادی خود ندارد! و با توضیحاتم مبنی بر وجود مساجد متعدد در ایران و بهره مندی از ائمه جمعه و جماعت، دیگران به تعجب و تفکر فرو می رفتند.

حتی نسبت به امور سیاسی ایران نیز اطلاع چندانی نداشتند و می گفتند: شما به نهضت های آزادی بخش کمک نمی کنید! پس از توضیحاتی در این راستا، با اجازه یکی از اساتید در کلاس درس دانشگاه حضور یافتم، موضوع تدریس، جنگ بدر بود و سه نفر از دانشجویان به صورت کنفرانس آن را اداره می کردند و استاد نیز با

جدیت و توجه کافی، نکات حساس و مجمل را موشکافی کرده، توضیح می داد.

در ادامه هم در مصلای دانشگاه در نماز جماعت شرکت کردم و محیط دانشگاه را در حالی ترک کردم، در این اندیشه بودم، ای کاش فرصتی در دانشگاه به وجود می آمد تا اساتید و علمای دینی به تبیین و دفاع از عقاید شیعه می پرداختند؛ در آن صورت، مطمئناً نگاه و نگرش دانشجویان نیز تغییر می یافت.

همایش های عربستان در موسم حج

اشاره

هم زمان با موسم حج همایشهای متعددی برگزار میشود که آن ها را مرور می کنیم:

کنفرانس «اسلام در کشورهای غربی»

روزنامه الشرق الاوسط- چاپ لندن- نوشت: «دکتر احمد بن نافع المورعی، رییس کمیته علمی کنفرانس «شناخت اسلام در کشورهای غیر اسلامی، واقعیت ها و پیش بینی ها» با بیان این که نهمین کنفرانس مکه از سوی انجمن رابطه العالم الاسلامی برگزار می شود، گفت: موضوع این کنفرانس با توجه به اهمیت حیاتی آن در این عصر که همواره اسلام به تندروی و خشونت متهم می شود، شناساندن دین اسلام، نشان دادن اصول و مبادی آن و بیان ارتباط اسلام با سایر ادیان است».

وی افزود: «انجمن نخبگان، اندیشمندان، پژوهشگران، دانشگاهیان واساتید دانشگاه های اسلامی را به این کنفرانس دعوت کرده تا تلاش هایی در راستای تعریف درست از اسلام، چالش ها و موانع پیش روی آن مورد بررسی قرار گیرد».

گردهمایی «آشنایی با سیره و سنت پیامبر (ص)»

گردهمایی آشنایی با سیره و سنت نبی اکرم(ص) ویژه تازه مسلمانان و

غیرعرب زبانان از روز (۱) سه شنبه به همت انجمن جهانی جوانان مسلمان در مدینه منوره آغاز شد.

به گزارش روزنـامه عربسـتانی الریاض، در نخستین روز این گردهمایی، سـخنرانی هایی با موضوع سـیره و سـنت نبوی(ص) به زبان های اردو، بنگالی، برمه ای، امهری(زبان مردم اتیوپی)، اندونزیایی، انگلیسی و فیلیپینی ارائه شد.

مصـطفی بن علی علوی ابراهیم، مـدیر دفتر انجمن جهـانی جوانان مسـلمان در مـدینه گفت: «هـدف از برپایی این گردهمایی، آشنایی ملت های جهان با سیره و سنت نبوی(ص) و فضیلت های اخلاقی پیامبر گرامی اسلام است».

وی افزود: «در حاشـیه این گردهمایی که تعداد زیادی از اقلیت های ساکن در عربسـتان حضور دارند، علاوه بر ارائه سـخنرانی به زبان های مختلف، فعالیت ها و برنامه های فرهنگی متنوعی نیز برگزار می شود».

مصـطفی بن علی بن علوی ابراهیم در پایان گفت: «برپایی نمایشـگاه کتاب به زبان های مختلف و نمایشـگاه عکسی از فعالیت های مرکز اطلاع رسانی اقلیت های عربستان در زمینه برگزاری دوره های علمی و شرعی از فعالیت های جانبی این گردهمایی است.

همایش فرهنگ حج

باشـگاه ادبی فرهنگی مکـه، نشـست" فرهنـگ حـج" را بـا مشـارکت اتحـادیه بین المللی علمـای مسـلمان، شـورای همـاهنگی مؤسسات مکه و کمیته پزشکی حج در مشاعر مقدس برگزار کرد.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی حج به نقل از مهر، شیخ عبدالله بن بیه، معاون

۱- ۲۸/ ۸/ ۸۷ مطابق با ۱۹ ذیقعده.

رییس اتحادیه بین المللی علمای مسلمان طی نشست " فرهنگ حج " درباره جوانب دینی و معنوی حج و گسستن زائران خانه خدا از مادیات طی این مناسک معنوی و روحانی سخنرانی کرد و گفت: «زائران خانه خدا در این ایام به خداوند متعال پناه می برند و با خشوع و خضوع در برابر او از همه مادیات دوری می گزینند».

همایش فرهنگ حقوق بشر

در روز (۱) چهارشنبه نخستین همایش «فرهنگ حقوق بشر» به منظور اشاعه آموزه های اسلامی در زمینه رعایت حقوق هم نوعان، در عربستان برگزار شد. با توجه به این که حقوق بشر از اصول اساسی دین اسلام به شمار می رود، این همایش در راستای اشاعه آموزه های اسلامی و مبارزه با پدیده های خشونت و هتک حرمت دیگران برگزار می شود. گسترش احترام به خود و دیگران از اهداف این همایش عنوان شده است.

۱- ۴/ ۱۰/ ۸۷ مطابق با ۲۵ ذی حجه.

بخش دوم: اقدامات اجرایی

سازمان های همکار در اجرای مراسم حج در عربستان

موفقیت عملیات حج در عربستان، مرهون همکاری بخش ها و سازمان های مختلفی است که با تعاون و تعامل مناسب، این عملیات بزرگ را راهبری می کنند. برای اجرای این مراسم بزرگ و جهانی، نهادها و مؤسسات دولتی و خصوصی با تمام توان وارد صحنه می شوند.

مؤسسات دولتی و غیر دولتی سعودی که نقش به سزایی در برگزاری حج دارند، در چارچوب دستورالعملی به نام «تعلیقات حج» حرکت می کنند؛ مهم ترین ارگان ها و دستگاه های دخیل در موسم حج عبارتند از:

- وزارت حج عربستان، با تمام دفاتر و شعب آن.

- وزارت کشور، با تمام بخش های تابعه برای ایجاد امنیت و سلامت و رفاه حجاج.

- وزارت الشئون البلدیه، برای نگهداری و نظافت شهرها، اماکن و مشاعر مقدسه.

- هلال احمر.

- وزارت خارجه، به ویژه سفارت عربستان در تهران.

- وزارت کار و اسکان، که مسؤول اجرای پروژه های بزرگ و بناهای مشاعر مقدس اند.

- وزارت دفاع و طیران(سازمان هواپیمایی کشوری)، جهت استقبال و انتقال هوایی حجاج و شرکت خطوط هوایی عربی سعودی.

- وزارت مواصلات، جهت ساخت و نگهداری راه های مملکت.

- وزارت اعلام، به عنوان مسؤول تنظیم و نظارت برای اطلاع رسانی همه جانبه به حجاج.

- سیستم بانکی عربستان به خصوص بانک «الاهلی».

- نقل الجماعی(شرکت واحد اتوبوس های درون شهری).

- وزارت البرق و البرید والهاتف، جهت ارائه خدمات تلگراف و ارتباطات.

- وزارت بهداشت(وزارت الصحه)، جهت تأمین بهداشت و درمان و امداد حجاج.

- الحرس الوطنی، جهت حفاظت و راهنمایی حجاج.

- اداره گذرنامه.

- وزارت شئون اسلامی و اوقاف، به منظور رسیدگی به امور شرعی مملکت.

- گمرک عربستان.

- جمعیت کشافه سعودی، جهت راه اندازی و فعالیت مراکز ارشاد گمشدگان.

- مؤسسه مطوفین، حجاج ایرانی در مکه مکرمه و مشاعر مقدسه.

- مؤسسه ادلاء، در مدینه منوره جهت ارائه خدمات اساسی به حجاج(اسکان، اشراف، بهداشت، حمل و نقل، ارشاد و ...).

- مکتب وکلای موحد، جهت برنامه ریزی و استقبال و بدرقه میلیون ها ضیوف الرحمان از همه جنس ها و ملیت ها.

- نقابه السیارات(سندیکای اتوبوس داران).

- مکتب الزمازمه موحد، برای تقدیم آب زمزم به حجاج در ورودی های شهر، منازل و مشاعر.

- اتحادیه هتل داران.

- شرکت های بیمه عربستان.

- بانک توسعه اسلامی، به خصوص در زمینه اجرای طرح قربانی به شیوه ماشینی و بهداشتی.

تسهیلات و امور رفاهی

اشاره

دولت عربستان در موسم حج، تلاش میکند تا نسبت به سال های گذشته به منظور رفاه حال زائران حرمین شریفین کیفیت و کمیّت خدمات خود را افزایش دهد. به گوشهای از این اقدامات اشاره میکنیم:

همکاری مناسب با ایرانیان

عربستان با این که برخوردهایی در ابعاد فرهنگی با زائران ایرانی دارد، در امور اجرایی، تسهیلات ویژهای را در اختیار ایرانیان قرار میدهد؛ از این رو در حج ۸۷ تعامل نسبتاً خوبی با دست اندرکاران حج جمهوری اسلامی ایران داشته است.

آقای مجردی، مسؤول ستاد مکه مکرمه با اشاره به همکاری خوب عربستان و تسهیل امور مربوط به ترخیص و گذرنامه زائران ایرانی گفت: «۵۴۰۰ زائر ایرانی در روز اول ورود به مدینه، به سرعت در محل های اقامت خود مستقر شدند و کلیه اجناس عوامل و کارگزاران حج نیز ترخیص گردید».

وی درباره انگشت نگاری و چهره نگاری انجام شده در فرودگاه مدینه گفت: «این موضوع جزء مقررات بین المللی است و با این که قبلًا اعلام شده بود که همه زائران انگشت نگاری و چهره نگاری می شوند، تاکنون این موضوع در مورد بخشی از زائران و آن هم به صورت تصادفی انجام گرفت».

رئیس ستاد مدینه افزود: «کار انگشت نگاری و چهره نگاری از زائران تمام کشورها در دستور کار دولت عربستان است و این در حالی است که تاکنون از سیزده پرواز صورت گرفته، از چهار پرواز به کلی انگشت نگاری و چهره نگاری

صورت نگرفته و از بقیه زائران نیز به صورت تصادفی انجام شده است».

مجردی با اشاره به حضور پرسنل ستاد اجرایی حج در فرودگاه مدینه و جده، هدف از حضور آنان را کمک به فرآیند ترخیص و حفظ شأن و عزت زائران ایرانی خانه خدا دانست و گفت: «امسال تعامل دولت عربستان در برخورد با زائران ایرانی و ورود آنان به مدینه نسبت به سال های گذشته بسیار بهتر شده است».

مسؤول فرودگاهی ستاد مدینه هم بر همکاری خوب بخش های فرودگاهی عربستان در مدینه تأکید و اعلام کرد که گمرک و سندیکای اتوبوس رانی ارتباطات خوبی با ما داشتهاند تا جایی که کلیه عملیات انتقال زائران از فرودگاه تا هتل در بیشتر مواقع در کمتر از دو ساعت صورت می گرفت.

تسهیلات بهتر برای ایرانیان

امسال تعداد ۲۹ کاروان از مجموع ۵۷۴ کاروان حج کشورمان، «مدینه بعد» بودند که از طریق فرودگاه جده وارد عربستان شدند. از آنجا که همه این زائران پس از محرم شدن در میقات جحفه به مکه مکرمه مشرف گردیدند، امکانات میقات جحفه برای زائران عزیز بسیار حائز اهمیت است.

در راستای ارتقای سطح تسهیلات و خدمات در میقات جحفه، هماهنگی مناسبی با مسؤولان سعودی به عمل آمد. از جمله این تسهیلات، اجازه نصب کانکس به منظور استقرار نیروهای ایرانی است. گفتنی است در حج سال جاری، چهار نفر از روحانیون در قالب دو شیفت در «جحفه» حضور مستمر داشتند و به مشکلات و مسائل احتمالی زائران در خصوص احرام عمره تمتع، پاسخ می دادند.

در مجموع، هماهنگی خوبی با دستگاه های سعودی مستقر در «جحفه» برقرار شد و یک شیفت امداد جهت اعزام زائران جامانده و رساندن بیماران به بیمارستان مستقر شده بود.

ارایه ویلچرهای رایگان

دکتر یوسف الوابل، معاون رییس کل امور مسجدالحرام گفت: «ریاست کل امور مسجدالحرام به منظور تسهیل در امور زائران و حجاج، بیش از ده هزار ویلچر و ارابه رایگان برای طواف و اعمال در سعی صفا و مروه ناتوانان، بیماران و افراد مسن فراهم کرده است».

الوابل افزود: «علاوه بر ده هزار ارابه و ویلچر، ارابه ها و ویلچرهای برقی نیز برای ادای اعمال مناسک حج در اختیار حجاج بیت الله الحرام قرار گرفته است.

توزیع چتردر بین حجاج

برای نخستین بار در حج امسال، بیش از ۲۵۰ هزار چتر برای محافظت حجاج در برابر اثرات نور خورشید بین حجاج بیت الله الحرام و کارکنان اماکن مقدس توزیع گردید.

مرکز خیریه محمد بن عبود العمودی، توزیع کننده این چترهاست و در همین رابطه دکتر محمد بن عبود العمودی رییس این مرکز گفت: «چترهای محافظتی که برای حجاج در نظر گرفته شده، در اندازه های کوچک است، به گونه ای که مزاحمتی برای حرکت و نقل و انتقال مهمانان ایجاد نکند و با توجه به ماده به کار رفته در این چترها، قابلیت دفع اشعه خورشیدی در آن وجوددارد و حجاج را در برابر اشعه سوزان آفتاب محافظت خواهد کرد».

تخریب و توسعه

اشاره

تخریب و توسعه در اطراف حرمین شریفین تقریباً به صورت کاری مستمر درآمده است. امسال نیز دولت عربستان طرحهایی را برای توسعه بیشتر اطراف حرمین شریفین و افزایش ظرفیت حجاج در دست اقدام داشت که به آن ها اشاره میکنیم:

افزایش ظرفیت اسکان در منا

حبیب زین العابدین سرپرست نظارت بر پروژه های توسعه ای امور حجاج وابسته به وزارت حج عربستان سعودی اعلام کرد: «ظرفیت اسکان حجاج در سرزمین منا افزایش می یابد».

به نوشته روزنامه عکاظ، این مسؤول سعودی گفت: «بر اساس پروژه توسعه ای مربوط به این اقدام، ظرفیت جذب حجاج به سه میلیون نفر می رسد. بر اساس این پروژه، چادرهای پیشرفته که از دو طبقه تشکیل شده در دامنه کوه های شمالی منا برپا می شود. در این راستا سعی شده ظرفیت اسکان و جذب زائران خانه خدا در منا افزایش یابد که این امر نیز در راستای ارائه خدمات بیشتر به زائران و تأمین آسایش و آرامش و اطمینان خاطر آنان انجام می گیرد».

حبیب زین الدین در مصاحبه با روزنامه عکاظ گفت: «با توجه به محدوده شرعی منطقه منا و افزایش حجاج خانه خدا باید طرحی اجرا شود تا ظرفیت این منطقه افزایش یابد. بررسی کارشناسان به این نتیجه رسیده که باید از خیمه های پیشرفته دو طبقه در منا استفاده کرد تا این منطقه ظرفیت گنجایش ۳ میلیون زائر را داشته باشد».

زین العابدین تصریح کرد: «طرح استفاده از خیمه های پیشرفته دو طبقه در منا برای وزیر امور شهر و روستای عربستان ارسال شده که پس از موافقت وی این طرح اجرا می شود».

عربستان به منظور کاهش ازدحام در منا در طرحی آزمایشی، امسال تعدادی از زائران خانه خدا را به جای اسکان در خیمه های زیبای سفید در شش ساختمان مسکونی در شرق منا اسکان داد.

هنگام وقوف حجاج در منا، این منطقه به یکی از نقاط پرجمعیت زیارتی جهان تبدیل می شود. در حقیقت تجمع حجاج در منا سبب می شود که شهری خیمه ای تشکیل شود.

افزایش ظرفیت پل جمرات

وزیر حج عربستان سعودی گفت: «ظرفیت پل جمرات امسال به سیصد هزار نفر در هر ساعت می رسد که بیانگر توجه مقام های عربستان به امور حجاج و تأمین آسایش آنان است. وی در سومین کارگاه تعریف سالانه سامان دهی و برنامه ریزی رمی جمرات- که از سوی وزارت حج عربستان با همکاری وزارت امور شهری و روستایی و امنیت عمومی و دفاع شهروندان و نیز مؤسسه تحقیقاتی خادم الحرمین در «هتل هیلتون» استان جده برگزار شد- از سامان دهی حضور حجاج در پل جمرات خبر داد.

وزیر حج در این کارگاه بر تمایل و تلاش فراوان وزارت حج برای تحقق و پیشبرد اهداف موردنظر در تحقق آسایش و اطمینان و امنیت حجاج تأکید کرد؛ به گونه ای که آنان بتوانند مناسک خود را به سهولت و آسایش انجام داده، به سلامت به وطن خود بازگردند.

تخریب ۱۵۰ واحد مسکونی

روزنامه عکاظ چاپ عربستان نوشت: «کمیته بازرسی و نظارت بر مساکن حجاج در مکه، ۱۵۰ واحد مسکونی را به دلیل نداشتن استانداردهای لازم از لیست اسکان حجاج حذف کرد». مهندس زهیر حداد رییس این کمیته گفت تاکنون ۷۱۵۰ مجوز برای اسکان یک میلیون و شش صد هزار زائر خانه خدا صادر شده است.

توسعه مسعا

طرح توسعه مسعا، یکی از طرحهای دیگر است که پس از موسم حج سال گذشته آغاز شد؛ در این طرح که در ماه مبارک رمضان فقط طبقه اول آن آماده بود، برای موسم حج تکمیل شد و در همه طبقات سعی انجام میشود. با اجرای این

طرح تقریبا عرض مسعا بیش از دو برابر شده است.

در حال حاضر مسعا دارای دو- سه سالن است که سالن وسط عرض کمتری دارد و برای ویلچریها تعبیه شده است.

نسبت به جواز توسعه مسعا و صحت سعی در مسعای جدید در موسم عمره، مباحث فراوانی بین علما و مراجع تقلید شیعه و سنی ایجاد کرد و در این زمینه، مقالات فراونی نوشته شد. یکی از آن ها مقاله حضرت آیه الله سبحانی درباره صحت سعی در مسعای جدید بود که مورد توجه و استناد برخی از علمای صاحبنام عربستان واقع شد.

توسعه مسجدالحرام

تخریب اطراف مسجدالحرام به منظور توسعه مسجد و فضای پیرامونی آن نیز یکی دیگر از طرحهای دراز مدت عربستان است که پس از موسم حج سال قبل آغاز شده و همچنان ادامه دارد. این طرح در مرحله اول تمام مناطق اطراف حرم در بین بابالفتح و بابالعمره را شامل میشود و تا پل حجون ادامه خواهد داشت.

در حال حاضر بازار ابوسفیان و هتلهای این محدوده تخریب شده و عملیات تخریب که در موسم عمره به صورت شبانه روزی انجام میشد، به دلیل آغاز موسم حج متوقف شده است. (۱)

توسعه مسجدالنبی

طرح توسعه مسجدالنبی(ص) از سال های پیش آغاز شده و به نحو چشم گیری توسعه یافته است؛ از سه جهتِ شمال، شرق و غرب، ساختمان های جدیدی به

۱- ماکت طرح توسعه اطراف حرم را میتوانید در قسمت تصاویر مشاهده کنید.

مساحت ۸۲۰ هزار متر مربع به خود مسجد اضافه شده که گنجایش ۱۶۸ هزار نمازگزار را دارد.

بـدین ترتیب مساحت کل مسـجد به ۹۸۵۰۰ متر مربع رسـید. پشت بـام این ساختمـان که مسـاحت آن به ۶۸۰۰۰ مـتر مربع می رسد، با سنگ مرمر پوشانیده شده و برای استفاده ۹۰ هزار نمازگزار آماده است.

همچنین در اطراف مسجد، فضاهای پیرامونی ایجاد شده که در مجموع گنجایش ۲۵۰ هزار نمازگزار را دارد. در صورت پایان یـافتن کـار، بر روی دیگر فضاهـای پیرامونی، انتظـار می رود که گنجایش آن به ۷۰۰ هزار نمازگزار و در حالات ضـروری به یک میلیون نفر برسد.

امسال توسـعه فضای بیرونی مسـجدالنبی به وسـیله چترهای برقی آغاز شـده است و در ضـلع غربی تعدادی از چترها مورد بهره برداری قرار گرفته و در سایر نقاط نیز این چترها در حال نصب است. چترهای یادشده از نمونه همان چترهایی است که در دو شبستان مسجد به کار رفته است.

اقدامات امنیتی

اشاره

بـا توجه به ورود بیش از دو میلیون زائر به عربسـتان از ملیتهـا و کشورهـای مختلف، برقراری امنیت در موسم حـج، به ویژه ایام تشریق، بسیار مهم است که دولت عربستان در این باره تدابیری اتخاذ میکند که گوشهای از آنها را مرور می کنیم:

توسعه امنیت در موسم حج

وزارت حج عربسـتان سـعودی گفت، تمامی تدابیر لازم امنیتی، حفاظتی و نیز مراقبتی را برای آن که حجاج بیت الله الحرام در امنیت کامل بتوانند مناسک حج را انجام دهند، اتخاذ کرده است.

یـک مقـام در وزارت عربسـتان سـعودی به بخش خبری شـبکه اول تلویزیون عربسـتان گفت: «علاـوه بر وزارت حـج، وزارت کشور نیز تلاش خواهد کرد تا امنیت حجاج و محل های اقامت و آمد و شد آن ها تأمین شود».

این مقام سـعودی گفت که رفت و آمد خودروها در طول مراسم حج، تحت کنترل بیشتر و دقیق تر پلیس قرار خواهد داشت و گـذرنامه زائران و ویزای آن ها بازرسـی می شود، که برای جلوگیری از حرکات تخریبی به خصوص در مشاهد مقدسه تدابیر امنیتی تشدید خواهد شد.

توصیه های پلیس به زائران

- زائرانی که مورد سـرقت قرار می گیرند، علاوه بر اطلاع دادن به سـتادهای مکه و مدینه، مراتب را حتماً به پلیس مناطق محل اسکان و یا محل سرقت اطلاع دهند تا پرونده سرقت آن ها، ثبت شود.

- در صورتی که در حوالی مسـجدالحرام مورد سـرقت قرار گرفتنـد، مراتب را حتمـاً به پلیس حرم، واقع در جنب مولود نـبی- مکتب- اطلاع دهند.

- اگر در هنگام خرید و در خیابان های اطراف حرم کیف پول آن ها و یا اشیای قیمتی شان را سرقت کردند، به محض اطلاع، چنـدبار با صـدای بلنـد کلمه «حرامی»- دزد- را فریاد بزننـد، مأموران پلیس عربسـتان که با لباس مبدل در بین زائران تردد می کنند، به سـرعت خود را به آن جا می رسانند و اگر فرد مورد نظر در همان اطراف باشد، در دست گیری او کمال همکاری را به جا می آورند.

- بـا توجه به نزدیـک شـدن به ایـام تشـریق و ازدحـام بسـیار زائران بیت الله الحرام، برای زائران ایرانی حیاتی است که به حرف هیچ کسی جز تیم های اعزامی سازمان حج و نیروهای امدادی در عبور و مرور و حمل و نقل اعتماد نکنند.

- افراد مسن هرگز به صورت انفرادی به حرم نروند. زائران برای خرید، پول های

زیادی به همراه خود نبرند و در صورت اجبار، آن را در چند ناحیه لباس خود مخفی کنند. هنگام سوار و پیاده شدن و همچنین حضور در اتوبوس ها به شدت مراقب پول و اموال قیمتی خود باشند. در محل های اسکان از امنیت محل نگهداری پول و اشیای قیمتی خود اطمینان حاصل کنند.

تشدید بازرسیها

معاون مدیرکل امور گذرنامه و سرپرست امور حج و عمره عربستان سعودی گفت: «کسانی که مجوز لازم را برای انجام اعمال حج دریافت نکرده اند، اجازه ورود به مکه مکرمه را در موسم حج نخواهند داشت. در این رابطه، ۶۹ پست جهت تشدید بازرسی در گذرگاه هایی که به مکه مکرمه منتهی می شوند، ایجاد شده و با کسانی که به صورت غیرقانونی قصد ورود به مکه را داشته باشند، برخورد قانونی خواهد شد».

پیش تر مدیر امنیت عمومی عربستان سعودی هم از اتخاذ تدابیر شدید امنیتی برای حفظ امنیت زائران خانه خدا در موسم حج امسال خبر داده و گفته بود: «ده هزار نیروی امنیتی جهت برقراری امنیت در مناطق اطراف پل "جمرات"،" جبل الرحمه" و مساجد" نمره" و" الخیف" فراخوانی شده و نُه هزار تن از دانشجویان دوره های امنیتی نیز در برقراری امنیت زائران خانه خدا مشارکت می کنند.

حدود سیزده هزار نیروی امنیتی به منظور نظارت بر سلامتی زائران خانه خدا در منطقه حج آماده فعالیت هستند. علاوه بر این تعداد، نیروهای امنیتی که برای خدمت رسانی به زائران فعال شده اند، حدود صد هزار نفر دیگر نیز در فرودگاه ها، راه ها و گذرگاه های مختلف آماده ارائه خدمات هستند تا سلامتی زائران خانه خدا حفظ شود.

هشدار به زائران قاچاق

البولهیـد، رییس اداره گـذرنامه عربسـتان گفت: «هرگونه کمـک به حاجیـانی که به عنوان حـج یا عمره به این کشور وارد می شونـد و به طور قاچاق در این کشور می مانند، جرم تلقی می شود». وی افزود: «کسانی که در تهیه محل سـکونت، کار و جابه جـایی در میـان منـاطق مختلف عربسـتان بـا این گونه افراد همکاری کننـد، متخلف تلقی می شونـد و برای آنان مجازات هایی همچون جزای نقدی و زندان در نظر گرفته می شود».

وی تصریح کرد: «هر سال صدهاهزار نفر به عنوان عمره گزار وارد عربستان می شوند و به صورت قاچاق تا ایام حج واجب در این کشور زندگی می کنند و این به معضلی برای ما تبدیل شده است».

برخورد با زائران بدون ویزا

پلیس عربسـتان سـعودی می گویـد، حـداقل یـک میلیون و دویست هزار خـارجی- که اغلب آن ها با ویزای عمره به عربسـتان آمده اند- همچنان در این کشور هستند و به رغم اتمام اعتبار ویزایشان این کشور را ترک نکرده اند.

آنان به شـرکت های حمل و نقل فعال در حمل و نقل حجاج هشـدار دادنـد تا دقت کننـد فردی نتواند به صورت غیرقانونی به شهرهای مقدس مکه مکرمه و مدینه منوره برود.

پلیس عربسـتان سـعودی گفت: «برای برخورد بـا زائران غیرقانونی که بیشتر کارگران خارجی شاغل به کار در این کشور و نیز زائرانی که به رغم پایان مـدت ویزای خود در این کشور اقامت گزیـده انـد، مقررات سـختی را اعمال می کنـد و این عده حق حجگزاری ندارند و اگر خودرویی آن ها را به شـهرهای مقدس منتقل کند، راننده جریمه می شود و ممکن است حتی خودرو را مصادره کنند».

پلیس عربستان سعودی گفت: «زائرانی که روادید آن ها تمام شده و این کشور

را ترک نکرده اند، در صورت شناسایی بازداشت و زندانی و اخراج می شوند و ممکن است علاوه بر همه این ها، جریمه سنگین مالی نیز بشوند».

جلوگیری از دستفروشان

شهرداری مکه به منظور جلوگیری از ازدحام جمعیت در رمی جمرات، از حضور دست فروشی ها در منا جلوگیری می کند؛ بنابراین تصمیم، دست فروش ها حق ندارند در پیاده رو مستقر شوند.

تعداد محل هایی که امکان اجاره آن به دست فروش ها در نظر گرفته شده، به ۲۵۰ محل می رسد که از این تعداد دویست محل با چهار میلیون و سیصد هزار ریال اجاره داده شد. در حالی که هنوز پنجاه محل برای برپایی بساط دست فروشی به دلیل دور بودن از چادرهای اقامتی حجاج اجاره داده نشده است.

عارف قاضی، مدیر کل مشاعر مقدس گفت: «سعی شده مناسب ترین اماکن برای برپایی بساط دست فروشی در نظر گرفته شود تا به بهترین شکل از آن استفاده شود».

گروه های پیش آهنگ

روزنامه البلاد نوشت، ۲۴ گروه پیش آهنگ به انجام خدمت به حجاج بیت الله الحرام در مکه مکرمه و مشاعر مقدسه اقدام میکنند. آقای ولیدا ابوبکر، فرمانده کل اردوگاه های خدمتی حج سال جاری در مورد چگونگی و گستره کار این پیش آهنگان گفت: «آنان زیر نظر نماینده های شهرداری مکه، دست فروشانی را که باعث سد معبر و ایجاد زحمت برای حجاج می شوند، به جاهای دیگر هدایت می کنند».

هشدار به زائران

تلویزیون عربستان سعودی این روزها بارها یک اعلان تبلیغاتی مشترک پلیس عربستان و وزارت حج این کشور را پخش می کند که در آن به زائران هشدار داده می شود، در صورت ارتکاب بعضی از اعمال، پلیس با آن ها برخورد خواهد کرد.

بیتوته کردن زائران در خیابان ها و معابر به خصوص در مشاعر، یکی از مشکلات همیشگی پلیس عربستان سعودی است که راه بندان های طولانی و سوانح بسیاری را به دنبال دارد.

آن ها همچنین تأکید می کنند که زائران بیت الله الحرام اجازه بیتوته در کنار خیابان ها و معابر و چادرزدن و پهن کردن بساط در هیچ یک از مناطق شهرهای مقدس مکه مکرمه و مدینه منوره را ندارند.

ناگفته نماند اغلب این افراد زائران کم بضاعت آفریقایی و یا شبه قاره و نیز افرادی هستند که به صورت غیرقانونی در عربستان اقامت دارند.

در اعلان مشترک پلیس و وزارت حج عربستان سعودی گفته می شود، با وکلای این نوع زائران برخورد خواهد شد. برای دریافت ویزای عربستان سعودی باید یکی از شهروندان این کشور وکالت فرد زائر را بپذیرد.

اقدامات پزشکی و بهداشتی

اشاره

با توجه به حضور حدود سه میلیون زائر در مشاعر، مسائل بهداشت و درمان آنان از اهمیت زیادی برخوردار است که اقدامات دولت عربستان را در این زمینه مرور میکنیم:

تجهیز بیمارستان ها و مراکز بهداشتی

از آنجا که عربستان سعودی مسؤولیت تأمین سلامتی حجاج را به عهده دارد، مقدمات لازم را فراهم نموده و به تجهیز شماری از مراکز بهداشتی و بیمارستان ها در مناطق مختلف کشور، چون مرزهای ورودی کشور، مشاعر مقدسه، مدینه منوره و

مکه مکرمه پرداخته است.

وزارت بهـداری عربسـتان بـا شـعار «هـدف ما، تأمین میهمانان»، سـعی می کنـد خـدمات ممتازی به حجاج بیت الله الحرام ارائه نماید. این وزارتخانه نظارت کامل بر کنترل بیماری های مسری و واگیر دارد و کلیه دسـتگاه های پیش رفته و کادرهای توان منـد، آن ها را در تأمین این هدف مهم یاری می دهند. در رابطه با تأمین سـلامتی حجاج وزارت بهداری آمادگی های ذیل را اتخاد نموده است:

- مجهز سـاختن هفت بیمارسـتان و ۷۴ مرکز بهـداشتی در مشاعر مقـدسه با پیش رفته ترین دسـتگاه های پزشـکی و کادرهای شایسته و داروی مورد نیاز زائران.

- گسترش و بهینه سازی پنج مرکز بهداشتی در مشعر عرفات.

- توسعه بیمارستان جدید منا.

- تمهیدات لازم برای پیش گیری از بیماری های واگیر.

- اجرای شـماری از برنامه های کمک های اولیه و اورژانسـی و مجهز ساختن پنجاه ماشـین بزرگ کمک های اولیه با دستگاه هـای پیش رفته، تعیین چهل پزشک از داخل کشور و شـصت پزشک از خارج و ۱۷۴ پرستار و بیست دانشجوی دانشکده طب برای خدمت در بخش اورژانس.

- به کارگیری تقریباً ۹۵ ماشین کوچک اورژانس، ۸۵ ماشین در مشاعر و ده ماشین در مدینه منوره.

- بسیج همگانی حدود ده هزار زن و مرد اعم از پزشکان، پرستاران، کارمندان و ....

- به کارگیری تیم پزشـکی متشـکل از پزشک، پرسـتار و راننـده جهت کمک رسانی سـریع در پل جمرات در روز عید و ایام تشریق.

- توزیع جزوه های آگاه سازی بهداشتی و پیش گیری از بیماری ها به بیش از ده زبان زنده دنیا.

– به کاراندازی شماره مجانی برای زائران ۸۰۰۲۹۴۴۴۴ که در طول ۲۴ ساعت در خدمت حجاج بیت الله الحرام قرار دارد.

فؤاد بن عبدالسلام الفارسی، وزیر حج عربستان گفت: «وزارت بهداشت برای خدمت به زائران خانه خدا آماده است و تجهیز ۱۳۸ مرکز بهداشتی، ۲۴ بیمارستان با بیش از ۳۹۳۹ تخت در مکه مکرمه و مدینه منوره، برای ارائه خدمات و نظارت های بهداشتی به حجاج و زائران آماده است.

این وزارتخانه بیش از ۱۵۰ آمبولانس برای عملیات های نجات و چهارده هزار واحد خون و مشتقات آن را نیز تدارک دیده است».

به کارگیری پزشک و پرستار زن

روزنامه عکاظ نوشت: «بیش از سی پزشک، پرستار و دانش جوی پزشکی زن در چارچوب یک تیم داوطللبانه به نام" زبیده" در مراسم حج امسال شرکت دارند. این تیم پزشکی داوطلبانه، تحت نظارت جمعیت هلال احمر عربستان فعالیت میکنند.

دکتر اسماء الرفاعی، ناظر کمیته های داوطلبانه در هلال احمر منطقه مکه مکرمه گفت که تیم" زبیده" برای دومین سال پیاپی است که در مراسم حج شرکت می کند و این گروه، سال گذشته موفقیت قابل ملاحظه ای به دست آورده است.

این تیم به مدت چهار روز و از دهم ذی حجه در شش محل، واقع دراطراف صحن طواف و مسجدالحرام، در زمینه موارد اورژانس و درمان سایر بیماری ها فعالیت خواهد کرد. از مهم ترین مواردی که این گروه بر آن نظارت دارد، گرمازدگی، کاهش فشار خون، بیماری ها و حساسیت های پوستی و نیز آنفولانزا است.

تجهیز بیمارستانها

خبرگزاری عربستان اعلام کرد که ۱۳۳ مرکز پزشکی برای ارائه خدمات به زائران خانه خدا در نظر گرفته شده است. عصام عبدالله الغامدی، مدیرکل مراکز پزشکی وزارت بهداشت عربستان گفت: «۸۸ مرکز از مجموع ۱۳۳ مرکز مزبور فصلی است و ۲۹ مرکز دیگر در منا و ۴۶ مرکز هم در عرفات قرار دارد و هفت مرکز پزشکی نیز در مدینه منوره به زائران خدمات ارائه می دهند.

از این تعداد ۴۵ مرکز بهداشتی در مکه و مدینه مراکز دائمی است، اما سایر مراکز فقط در طول مراسم حج خدمات ارائه می دهند».

مدیر کل آزمایشگاه ها و بانک خون عربستان با اشاره به آماده کردن چهارده هزار واحد خون گفت، سازمان متبوع وی آمادگی کامل برای رفع نیازهای معمول یک جمعیت سه الی چهار میلیون نفری در حج سال جاری را دارد.

اقدامات ترافیکی

اشاره

در روزهای منتهی به ایام تشریق، تراکم جمعیت به حدی است که تردد ماشینها به اطراف مسجدالحرام ممنوع میشود؛ از این رو رفت و آمد در شهر مکه از مهم ترین موضوعاتی است که نیاز به برنامهریزی دارد. در این جا به اقدامات ترافیکی عربستان در موسم حج در مدینه منوره و مکه مکرمه، به ویژه ترافیک در مشاعر اشاره میکنیم.

کنترل حمل و نقل

دکتر جباره بن عید الصریصری، از طرح وزارت راه برای توسعه و بهبود خدمات نقل و انتقال حجاج و پی گیری فعالیت های تحت نظارت این وزارتخانه در موسم حج امسال خبر داد. انجام تحقیقات علمی و میدانی با هدف دست یابی به نتایجی در راستای بهبود وظایف سازمان ها و عناصر نقل و انتقال در سال های آتی و هماهنگی

با طرف های ذی نفع، جهت تأمین آسایش و رفاه زائران، از دیگر برنامه های وزارت حمل و نقل است.

این وزارتخانه همچنین پی گیری خدمات شرکت نقل و انتقال عمومی و نظارت بر ورود اتوبوس های خارجی از مرزها و راه های مواصلاتی اماکن مقدس را بر عهده دارد. اداره حج مدینه منوره، مشکل حضور انبوه اتوبوس های حامل زائران را که به دنبال تصمیم جلوگیری از انتقال آنان بعد از ساعت ۱۱ شب از راه «الهجره» بروز کرده بود، تحت کنترل درآورد.

به نوشته روزنامه عکاظ، ده ها دستگاه اتوبوس و صدها نفر زائر خانه خدا در این منطقه حضور داشتند که بسیاری از آنان با تهیه زیرانداز روی آسفالت نشسته بودند و افراد مسن و زنان نیز، شب را در داخل اتوبوس ها گذراندند و همگی در انتظار کسب اجازه ادامه مسیر خود به سمت مشاعر مقدس بودند.

این مشکل زمانی رخ داد که زائران محل سکونت خود را در هتل ها و مناطق مسکونی بین مغرب و ساعت ۹ شب ترک کردند و به میقات «ذی الحلیفه»(چاه های علی(ع)) رفتند و بعد از ادای نماز و پوشیدن احرام در اتوبوس هایی که از راه «الهجره» به مکه حرکت می کردند، حضور یافتند. این گروه از زائران با مشاهده این که تمام اتوبوس هایی که بعد از ساعت ۱۱ شب به مرکز تقسیم بندی حجاج رسیده اند، اجازه حرکت ندارند، غافل گیر شدند.

در حالی که حجاج از طولانی شدن زمان انتظار خود- که بیش از سه ساعت و نیم طول کشید- شکایت داشتند، گشتی های امنیتی و نمایندگان نهادهای دست اندرکار امورحجاج در این محل حضور یافتند و با توقف ده ها دستگاه اتوبوس روبه رو شدند که زائران را از فرودگاه ملک عبدالعزیز در جده به این منطقه منتقل کرده بودند.

همچنین دوازده دستگاه اتوبوس که حامل حدود ۶۰۰ زائر بودند در میقات «ذی الحلیفه» واقع در سه کیلومتری مرکز تقسیم بندی حجاج متوقف شده بودند که

اجازه نداشـتند این منطقه را ترک کننـد. در این میان، حسن حامـد البکری، مـدیر شـعبه وزارت حـج در مدینه منوره، در مورد تصمیم ممانعت از حرکت اتوبوس ها بعد از ساعت ۱۱ شب- که در دوره اول مراسم حج به اجرا درمی آید- با محافظه کاری و احتیاط سـخن گفت. اما هنگامی که امیر منطقه مدینه منوره از این موضوع باخبر شد، دستور داد که به اتوبوس ها اجازه داده شود این منطقه را ترک کند که این امر تقریباً ساعت ۳۰/ ۲ دقیقه بامداد رخ داد.

عکاظ یادآور شد که این تصمیم از سال گذشته و هنگامی اتخاذ شد که روشن شد بیشتر سوانح مربوط به اتوبوس های حامل حجاج بین ساعت یک تا چهار صـبح رخ می دهد؛ بنابراین به منظور حفظ سـلامتی حجاج، تصمیم گرفته شد حرکت اتوبوس ها از ساعت ۱۱ شب به بعد در این مرکز(تقسیم حجاج) متوقف شود.

اما پس از به اجرا گذاشـتن این تصـمیم، مشـکلات متعددی بروز یافت که حضور انبوه حجاج در مراکز تقسیم زائران، یکی از این موارد به شـمار می آمـد؛ به گونه ای که برخی از اتوبوس هـا سـاعت ها از حرکت باز ماندنـد که این امر به اطلاع فؤاد بن عبدالسلام الفارسی، وزیر حج عربستان رسید.

مقررات ترافیکی

سرتیپ" سـراج الـدین عبـدالرحمن"، رییس پلیس راهنمایی و رانندگی مدینه منوره گفت: «بر اساس تدابیر اتخاذ شده، آمد و شـد خودروها در پیرامون مسـجد نبوی(ص) محـدود شـده و راننده ها موظف به رعایت کامل مقررات رانندگی هسـتند. برای توجیه زائران نسبت به مقررات ترافیکی و ملاحظـاتی که بایـد به آن هـا توجه داشـته باشـند، بروشورهـایی چاپ و میان آن ها توزیع می شد».

راننده ها در عربسـتان سـعودی به کم اعتنایی به مقررات راهنمایی و رانندگی و علاقه مندی به رانندگی با سرعت زیاد شهرت دارند و حوادث رانندگی

به خصوص در ایام حج، متأسفانه هر سال جان عده قابل توجهی از زائران را می گیرد.

ساماندهی تردد حجاج

سرهنگ احمد بن ناشی العتیبی، مدیر اداره راهنمایی و رانندگی ریاض گفت: «بر اساس این برنامه، رفت و آمد در مکه مکرمه سامان دهی می شود و ۳۶ افسر و ۱۲۵۰ نفر به اضافه پنجاه دستگاه خودرو و یکصد دستگاه موتورسیکلت در آن مشارکت دارند.

این برنامه چهار مرحله دارد که در مرحله نخست، ورود به داخل حرم مکی، قبل و بعد از نماز ظهر ممنوع می شود و در مرحله دوم- که در آغاز ماه آینده به اجرا در می آید و هشت روز ادامه می یابد- از ورود خودروها به داخل مسجدالحرام یک ساعت قبل و بعد از نماز ظهر جلوگیری می شود. مرحله سوم نیز در هشتم ذی حجه آغاز و تا بامداد دهم این ماه ادامه می یابد و در جریان آن، خودروها اجازه ندارند پانزده دقیقه قبل و بعد از نماز ظهر وارد منطقه مزبور شوند.

مرحله چهارم نیز روز دهم ذی حجه تا پایان این ماه به اجرا گذاشته می شود و یک ساعت قبل و بعد از نماز، ورود به این منطقه ممنوع می شود. همچنین ورود و خروج اتوبوس های حامل حجاج از طریق مسیرهای تعیین شده در" باب علی" و" نفق(تونل) کدی" انجام می گیرد».

اقدامات ارتباطاتی

اشاره

در موسم حج، مسأله ارتباطات بسیار مهم است و باید سامانه ارتباطی عربستان پاسخگوی نیازهای انبوهی از حجاج باشد؛ در این جا اقدامات عربستان را در این زمینه مرور میکنیم:

خدمات اداره پست سعودی

روزنامه عکاظ اعلام کرد که اداره پست عربستان با همکاری بانک توسعه اسلامی، به زائران خانه خدا خدمات ارائه می دهد. بنابر اعلام این روزنامه، خدمات مؤسسات مزبور در مورد آداب مختلف حج و قربانی شامل ذبح، فدیه و صدقه می باشد. دفاتر پستی و مراکز فروش و پست الکترونیکی اداره پست سعودی ارائه خدمات خود را تا پایان روز تشریق ادامه می دهند.

هدف از این اقدامات، تلاش برای ارائه خدمات هرچه بهتر به حجاج و شهروندان و مقیمان عربستان در راستای ادای فریضه حج است.

خدمات مخابراتی

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی حج به نقل از ایرنا، سه شرکت: الجوال، الاتحاد(موبایلی) و زین(

niaz)

، خدمات مخابراتی را در طول ایام مناسک حج تمتع سال جاری پوشش می دهند.

این سه شرکت از مدت ها پیش از حضور زائران حج تمتع، تبلیغات خود در این زمینه را از روش های مختلف و از جمله شبکه های اینترنتی شروع کرده بودند.

خرید یک سیم کارت و یا استفاده از فضای مخابراتی یکی از سه شرکت یاد شده عربستان، امری اجتناب ناپذیر برای هریک از زائران ایرانی و غیرایرانی حاضر در مدینه منوره است.

نکته حائز اهمیت این است که در نرخ های اعلام شده توسط دو شرکت «الجوال» و «الاتحاد» در برقراری مکالمات تلفنی تفاوتی وجود ندارد؛ اما شرکت «زین» با اعلام نرخ های متفاوت تر نسبت به دو شرکت دیگر، سعی در جذب مشتریان بیشتری از میان زائران بیت الله الحرام دارد.

شرکت مخابرات عربستان با نزدیک به نُه میلیارد دلار درآمد در سال،

برترین رتبه شرکت های مخابراتی در منطقه خاورمیانه را به خود اختصاص داده بود.

این شرکت همچنین در سال گذشته میلادی، از میان صد شرکت بزرگ دولتی و خصوصی منطقه خاورمیانه، رتبه بیستم را کسب کرده بود. عربستان در سال جاری پذیرای حدود سه میلیون زائر از سراسر دنیا(با احتساب زائران غیررسمی) برای انجام مناسک حج تمتع سال جاری است که هزار نفر از آن ها را زائران ایرانی تشکیل می دهند.

اقدامات ویژه مشاعر

اشاره

حضور متمرکز حجاج در مشاعر، اوج شکوه حج و از مهم ترین روزهای موسم حج است که باید برای آن به صورت ویژه برنامه ریزی شود. در این جا به اقدامات عربستان برای این ایام و اماکن اشاره میکنیم:

پیش بینی خطرات احتمالی

برای تأمین آسایش و راحتی زائران خانه خدا، ده فرضیه درباره بروز خطرات احتمالی در مراسم حج در نظر گرفته شد که سیل و باران و نتایج زیان بار آن برای حجاج، بخشی از این خطرات احتمالی است.

به نوشته روزنامه عکاظ، دفاع غیرنظامی طرحی را برای مقابله با خطرات احتمالی تنظیم کرده که در آن شرایط آب و هوایی، تغییرات آن، تعداد زائران و طبیعت جغرافیایی منطقه مشاعر مقدس در نظر گرفته شده است.

سرلشکر سعد بن عبدالله التویجری در گفت وگو با روزنامه عکاظ گفت: «از مهم ترین آمادگی هایی که در این راستا اتخاذ شده، مقابله با فرضیه باران و سیل است که در این مورد، نحوه برخورد با تمام احتمالات و فراهم کردن جایگزین های مناسب در نظر گرفته شده است؛ به گونه ای که حجاج بتوانند با آرامش و اطمینان مناسک حج را به جا آورند.

این راهکارها اکنون در مرحله اصلاح و بررسی قرار دارد تا با متغیراتی که هر ساله در مشاعر مقدس رخ می دهد، هماهنگی داشته باشد. از نکات برجسته این طرح، تعیین محل خطر و تجمع آب و باران و مجاری سیل و توضیح روش های مقابله با این خطرات و نیز تجهیز و استقرار تیم های نجات در مواضع مزبور است».

التویجری افزود: «در راستای طرح مقابله با خطرات احتمالی، پناهگاه های ثابت و موقت نیز برای حجاج در نظر گرفته شده است که پناهگاهی که در منا و به عبارت دقیق تر در منطقه «المعصم» قرار دارد و از گنجایش ده هزار حاجی برخوردار است و در عرفات نیز پناه گاهی با گنجایش دوازده هزار نفر در نظر گرفته شده است.

همچنین گنجایش پناه گاه «مزدلفه» بیش از سی هزار نفر است. تمام این پناه گاه ها موقت است و پناه گاه های ثابت نیز در «ام القری» و برخی مدارس در نظرگرفته شده که ظرفیت آن به ۷۵ هزار نفر می رسد».

التویجری در مورد خطرات احتمالی در مشاعر مقدس، به بروز آتش سوزی، تلفات جانی و یا مجروحیت حجاج ناشی از ازدحام شدید و احتمال برخورد و انبوهی جمعیت در مناطق پرجمعیت اشاره کرد.

وی پل جمرات یا مناطق اطراف آن، مسجد الخیف و راه های منتهی به پل جمرات، منطقه جبل الرحمه، مسجد نمره و مسجد الحرام و راه های منتهی به آن و خیابان سوق العرب و خیابان الجوهره و ملک عبدالعزیز و خیابان الجدید را از جمله مناطق پرجمعیت ذکر کرد.

به گفته وی، بارش فراوان باران و جاری شدن سیل، موجب آب گرفتگی راه ها و وارد آمدن خسارت به چادرهای حجاج می شود. همچنین سقوط صخره ها و ریزش کوه و یا ویرانی پل ها در مشاعر مقدس، از جمله خطرات احتمالی در طول مراسم حج است.

توفان ها یا بادهای شدید که منجر به وارد آمدن خسارت به راه ها و چادرهای اقامت حجاج می شود، قطع برق و ارتباطات و حمل و نقل، آتش سوزی، ازدحام جمعیت و برخورد زائران با هم که ممکن است موجب تلفات و یا مجروح شدن آنان شود، از دیگر خطرات احتمالی در طول مراسم حج است.

التویجری همچنین یادآور شد که مسمومیت تعداد زیادی ازحجاج به دلیل خوردن و یا آشامیدن غذا و آبِ آلوده و سرایت برخی بیماری های مسری کشنده در بین حجاج نیز یکی دیگر از خطرات احتمالی به شمار می آید.

ساما‌ن دهی ازدحام حجاج

عربستان برای ساماندهی ازدحام حجاج در مشاعر مقدس، یک برنامه عمومی را اجرا خواهد کرد.

روزنامه عکاظ در این باره نوشت: «برخی از مؤسسات و نهادهای دست اندرکار حج در این راستا برنامه ای را عملی خواهند کرد که شامل برنامه های عمومی و مفصل از جمله سامان دهی موارد اورژانس است».

این برنامه همچنین شامل اطلاع رسانی درباره خطرات بهداشتی و موارد بروز آن و نیز شلوغی و انواع آلودگی هاست. اما برنامه مفصل شامل مقابله با خطراتی مانند سیل، باران های سیل آسا در مشاعر مقدس و پایتخت و اماکنی است که در معرض خطر سیل قرار دارند.

همچنین یک برنامه از پیش تعیین شده برای مقابله با موارد اضطراری در نظر گرفته شده که خطرات ازدحام، انواع آلودگی و بروزآتش سوزی را در برمی گیرد. در چارچوب این اقدامات، حضور حجاج در مشاعر مقدس با هماهنگی با امنیت و حمل و نقل عمومی، اتحادیه اتومبیل رانی و وزارت اقتصاد و حج سامان دهی می شود.

ژنرال" سلیمان بن عبدالله العمرو" فرمانده دفاع غیر نظامی نیروهای حج گفت:

"بیش از سیزده هزار پرسنل، سه هزار وسیله نقلیه و هشت بالگرد، امنیت اماکن مقدس را در مراسم حج بر عهده دارند».

عبدالله العمرو همچنین اعلام کرد: «یک دفاع غیرنظامی مؤثر که از سوی شاهزاده نایف، وزیر کشور و رییس شورای دفاع غیرنظامی عربستان مورد تأیید قرار گرفته، با کمک دیگردستگاه های دولتی مربوطه انجام خواهد شد».

استفاده از جست وجوگر اینترنتی

یک جست وجوگر اینترنتی به مراجعه کنندگان، تمامی اطلاعات در مورد زائران کشورها و موقعیت استقرار آن ها در مشاعر مقدسه را ارائه می کند. وزارت حج عربستان سعودی یک موتور کاوشگر اینترنتی ایجاد کرده که هر نوع اطلاعاتی را در مورد وضعیت استقرار کاروان ها و موقعیت آن ها در مشاعر مقدسه می توان از آن دریافت کرد.

به گزارش" واس" خبرگزاری عربستان سعودی، این موتور جست وجو همچنین نقشه هایی در اختیار مراجعه کنندگان قرار می دهد که با استفاده از آن می توانند به سهولت و با سرعت، موقعیت استقرار زائران هر کشوری را در مشاعر مقدسه پیدا کنند. برای استفاده از این موتور جست وجو باید به سایت وزارت حج عربستان سعودی رجوع کرد.

جلوگیری از حمل بار اضافی

عربستان مانع از حمل وسایل اضافه از سوی زائران خانه خدا در مشاعر مقدس می شود، به همین منظور، اجناس زائران را در غرفه هایی نگهداری می کنند تا پس از بازگشت از رمی جمرات، به صاحبان آن ها بازگردانده شوند.

سعد الخلیوی، معاون رییس نیروهای امنیت حج اظهار داشت: «در ایام حج امسال

بیش از ده هزار نیروی امنیتی در مشاعر مقدس آماده فعالیت هستند. این نیروها مسؤول حفظ و نگهداری کالاهای حجاج در مشاعر مقدس، به ویژه منا هستند».

وی افزود: «با تعبیه غرفه هایی با فاصله پانصد متر از ورودی مشاعر مقدس، نیروهای امنیتی مانع می شوندکه زائران با کالاهای خود وارد مشاعر شوند؛ از این رو کالاهای آن ها را گرفته، به آن ها کارتی ویژه می دهند و پس از آن که از رمی جمرات بازگشتند، کالاهایشان را به آن ها باز می گردانند.

این غرفه هاسال گذشته به صورت آزمایشی در دوازده نقطه تعبیه شده و کالاهای زائران در آن ها نگهداری می شد، با توجه به تبعات مثبت این کارو تسهیل دررفت و آمد در پل جمرات، این اقدام، امسال به شکل گسترده تری به اجرا درآمد».

جلوگیری از سدّمعبر

عربستان از سدّ معبر راه های منتهی به مشاعر مقدس جلوگیری میکند. وزارت دفاع ملی عربستان برنامه های اطلاع رسانی به منظور جلوگیری از نشستن و مفروش کردن پیاده روها و راه های منتهی به مشاعر مقدس در نظرگرفته تا از ایجاد حوادث ناگوار و ازدحام پیش گیری شود.

این وزارت به توزیع ده ها هزار آگهی اطلاع رسانی میان زائران خانه خدا پرداخته که در آن از زائران و دیگر افراد خواسته تا از مفروش کردن و نشستن در ورودی ها، پیاده روها و راه های منتهی به مشاعر مقدس خودداری کنند. در این آگهی ها چنین آمده که زائران به تابلوهای راهنمایی و تابلوهای اضطراری توجه کنند تا به محض وقوع حادثه ای ناگهانی، از خروجی های اضطراری خارج شوند.

زمان بندی رمی جمرات

به نقـل از البلاـد، سومین جلسه کـاری برای تنظیم و زمان بنـدی رمی جمرات به سرپرستی دکتر فؤاد بن عبدالسلام الفارسـی، وزیر حج در هتل «هلتن» در جده برگزار شد. این جلسه کاری توسط وزارت حج با همکاری وزارت امور شـهرداری و روستا، کل امنیت، دفاع غیرنظامی و انستیتوی خادم حرمین شریفین برای پژوهش های حج ترتیب داده شده است.

وزیر حـج با ایراد سـخنانی به شـرکت کننـدگان در نشـست خوش آمـد گفته، خاطر نشان کرد: «وزارت حـج و منسوبان آن با توجه قابـل ملاـحظه ای تلاـش می کننـد تا به نتایـج دل خواه و کارشـناسانه دست یابنـد و در صددنـد تا بر اساس رهنمودهای مقامـات، زمینه راحتی وآسـایش میهمانـان خـدا را مهیـا سازنـد تـا با سـهولت و آسانی مناسک حـج را ادا نموده، با صـحت و سلامت نزد خانواده هایشان بازگردند».

دکتر الفارسـی تأکیـد کرد: «مقامـات رهبری این کشور، از هیـچ نوع همکـاری مـادی و معنوی جهت بالابردن سـطح خـدمات زائران و تـأمین راحت و آسایش آنان دریغ نمی ورزنـد. البته وجود پروژه های بزرگ در مشاعر مقـدسه، مکه مکرمه و مـدینه منوره بیان گر اهتمام و توجه بیش از حد آنان در قبال حج و حجاج می باشد».

وزیر حج افزود: «اکنون فعالیت ها به طور مستمر جهت اجرای توسعه جدید بخش شمالی مسجدالحرام ادامه دارد؛ علاوه بر آن توسعه مسعا میان صفا و مروه الحمدلله به پایان رسیده و توسعه مسجد نبوی شریف هم در حال اجراست.

گوناگون از عربستان

افزایش میهمانان مدینه

دبیرخانه کمیته حج مدینه منوره با اشاره به این که بیش از ششـصد هزار زائر وارد این شهر شده اند گفت: «تعداد حجاجی که وارد این شهر شده اند، نسبت به سال

گذشته با ۷ افزایش همراه بوده است».

آثار بحران مالی در عربستان

با توجه به بحران مالی در کشورهای غربی، این بحران به کشورهای عربی از جمله عربستان نیز سرایت کرده است.

تلویزیون عربستان سعودی گفت: «بحران مالی جهانی، سفر برنامه ریزی شده و یا درنظرداشته بسیاری از مسلمانان برای حج تمتع، به خصوص در اروپا را تحت تأثیر قرار داده است».

شبکه اول تلویزیون عربستان سعودی در یک گزارش ویژه خبری گفت وگویی را با یک خانم و آقای مسلمان اهل اتریش پخش کرد که هر دو گفتند: «به واسطه بحران مالی و افزایش قیمت ها، سفرمان برای انجام حج تمتع را به سال های بعد موکول کرده ایم.

این دو گفتند که بحران مالی در غرب، موجب افزایش قیمت برخی خدمات و ازجمله بهای هواپیما و بسیاری دیگر از نیازها شده است.

«منصور بن خالد آل سعود» سفیر عربستان سعودی در دولت اتریش نیز در این گزارش تأیید کرد که بحران مالی در اروپا، باعث کاهش تقاضای سفر برای انجام حج شده است. وی گفت، برای کاهش سنگینی بحران، سفارت عربستان سعودی کمک هایی مانند عدم دریافت حق ویزا به زائران ارائه کرده است.

سفارت عربستان سعودی در وین به گفته سفیر، امسال برای سیصد زائر مسلمان از این کشور روادیدِ سفر برای انجام حج صادر کرده است. «ولید عبدالرحمن» یک کاروان دار که حجاج را به عربستان می برد نیز، در این گزارش به تلویزیون عربستان سعودی گفت که بحران مالی روی فعالیت های او تأثیر سوئی گذاشته است.

در حالی که مقدمات انجام حج در فضایی آرام و ایمن در جریان است، آژانس های مسافرتی و هتل ها نسبت به افزایش بهای خدمات حج امسال معترض

هستند و عده ای آن را به بحران اقتصادی نسبت می دهند.

سامی شریفه، از متصدیان یکی از سازمان هایی که مقدمات سفر حج را فراهم می کنند، گفت: «زیارت امسال بالاترین هزینه را نسبت به سال های پیش دارد، هزینه بسیاری از خدمات افزایش یافته و این امر، مشکلاتی را برای مسلمانانی که آرزوی سفر معنوی حج را دارند، ایجاد کرده است».

هزینه پرواز نیز تا نسبت به سال گذشته افزایش و به همین میزان، هزینه حج نیز افزایش یافته است».

حسین صالح مالکی، یکی از آژانس های مسافرتی گفت: «خطوط هوایی افزایش هزینه ها را با افزایش هزینه های نگهداری هواپیما و دست مزد کارمندان خود توجیه می کنند؛ اما من نسبت به این علت تردید دارم، بحران اقتصادی علت این افزایش قیمت هاست.

در ماه سپتامبر گذشته، بحران اقتصادی شدیدی بر بازارهای ایالات متحده و جهان تأثیر گذاشت و به دنبال آن بانک «لهمان برادرز»، چهارمین بانک بزرگ سرمایه گذاری سقوط کرد. این بحران اقتصادی موجب سقوط بسیاری از شرکت های بزرگ «وال استریت» شد.

از آن زمان تاکنون، این بحران شدید بازارهای جهانی را درهم شکسته است؛ عده ای بحران اقتصادی را عامل این افزایش قیمت ها معرفی می کنند و برخی دیگر استدلال می کنند که قیمت ها همیشه در طول فصل حج افزایش داشته است.

رونق بازارهای عربستان

با وجود بحران های مالی جهانی، بازارهای مکه این روزها با استقبال زیاد حجاج خانه خدا روبه رو است که سوغاتی هایی را برای نزدیکان خود می خرند.

به گزارش روزنامه الشرق الاوسط، با توجه به این که کالاهای عربستان با قیمت

زیادی در محله های تجاری به فروش می رسند، گزارش ها حاکی از آن است که حجاج، خرید نقره آلات را بر اشیای دیگر ترجیح می دهند. در کنار نقره آلات، خرید فرش های گران قیمت و زیبا، مجسمه های کوچک، سجاده، تسبیح و انگشترهای جواهر نشان و یا زینتی با سنگ های گران قیمت نیز مورد توجه حجاج است.

محمد سعید قاسم، یکی از فروشندگان لباس در مکه اظهار داشت که قیمت کالاها در ایام حج امسال ۲۵- ۳۰ افزایش یافته و این به دلیل خرید کالا از سوی زائران است. طوری که این امر، تولیدکنندگان عربستان را ترغیب می کند که خود بازار تولید را به دست گیرند.

یکی دیگر از فروشندگان تسبیح و نقره آلات تصریح کرد: «خرید از سوی اقوام و نژادهای مختلف با همدیگر فرق می کند. به طور مثال حجاج ایرانی، اندونزی و چچنی، نقره آلات می خرند، ترک ها بیشتر تسبیح و مجسمه های کوچک شامل تصاویری از کعبه و مدینه خریداری می کنند؛ اما زائران کشورهای خلیج فارس مانند بحرین، قطر، کویت، عمان و امارات سعی در خرید فرش های زیبا دارند و یا انگشترهایی با نگین های مختلف و سنگ های قیمتی می خرند. برخی از آن ها نیز به خرید عطرهای مختلف و مشک و عود رو می آورند؛ به طوری که فروش عطرهای فرانسوی نیز در این ایام و در میان زائران بسیار زیاد است.

بر اساس این گزارش، تمامی فروشندگان اذعان دارند که قیمت اجناس در ایام حج امسال نسبت به سال گذشته ۲۵ افزایش یافته و این امر، تجار و اصناف عربستان را تشویق کرده تا در فروش کالاهای خود و جذب بیشتر مشتری، انعطاف بیشتری نشان دهند. کارشناسان معتقدند رشدی که بازارهای مکه در این ایام دارد، در کمتر فصلی از سال دارد؛ از این رو تنوع در قیمت و کالاها به خوبی رعایت می شود تا حجاج هنگام بازگشت به وطن خود برای دوستان، اقوام و آشنایان، هدایایی به رسم یادگار تهیه کنند.

تعداد پرواز روزانه به جده

به گزارش روزنـامه فارسـی زبـان «البلاـد»، در روزهـای اخیر تعـداد پروازهای زائران کشورهای مختلف به فرودگاه بین المللی ملک عبد العزیز در جده، بین ۱۳۰ تا ۱۴۵ پرواز است که در هفته آخر ماه ذی قعده، این میزان به ۱۷۰ پرواز یعنی؛ هفت پرواز در هر ساعت افزایش می یابد.

شمار زائران امسال

عربسـتان در سال کنونی میزبان بیشترین زائر است. زائرانی که امسال از کشورهای خارجی برای انجام مناسک حج به عربستان عزیمت کردند، رکورد بی سابقه ای را ثبت کردند.

شمار حاجیان در سال کنونی به ۱۷۲۹۸۴۱ رسید که از این تعداد، ۹۳۹۲۲۱ نفر مرد و بقیه زن هستند.

شمار حاجیان اعزامی به حج امسال در مقایسه با سال گذشـته، ۲۶ و ۱۸ افزایش داشت که عـده ای از طریق هوا، عده ای دیگر از مسیر دریا و بقیه از طریق راه های زمینی به عربستان آمده اند.

افزایش قیمت و گرانی کالاها

افزایش قیمت چادرهای اقامتی حجاج به بیش از پنج هزار ریال برای هر نفر، مانع ادای فریضه حج برای بسـیاری از شـهروندان و افراد مقیم عربسـتان سعودی در سال جاری شد. در این میان صاحبان این چادرها قیمت آن را از ۳۵۰۰ ریال در سال گذشته، به ۵۵۰۰ ریال در سال جاری افزایش دادند. این افراد دلیل افزایش قیمت را افزایش قیمت مواد غذایی و حمل و نقل و همچنین افزایش قیمت مبلغی اعلام کردند که برای پرداخت محل برپایی این چادرها به وزارت حج می پردازند.

به گفته یکی از شهروندان سعودی، افزایش قیمت موجب شده که وی و خانوده اش امسال از به جا آوردن فریضه حج خودداری کنند؛ زیرا این وضعیت به نفع افراد کم درآمد نیست و امکان مشارکت در مراسم حج را از آنان سلب می کند. در این میان، شهروندان سعودی بر لزوم کاهش قیمت ها و قیمت گذاری یک سان برای حجاج عربستانی و نیز جلوگیری از قیمت گذاری کالاها از سوی صاحبان مغازه ها تأکید کردند؛ زیرا این امر موجب شده که آنان کالاهای خود را به هر قیمتی که می خواهند، قیمت گذاری کنند.

قوانین عربستان در مورد مواد مخدر

۱. وارد کردن، نگهداری، حمل و مصرف و توزیع هر نوع مواد مخدر از مشتقات تریاک و حشیش، مجازات های سنگینی را در پی دارد که حداقل آن چهار سال و حداکثر آن پانزده سال حبس و اعدام خواهد بود.

۲. کشف هر نوع داروهای روان گردان نزد مسافران و اتباع ورودی به کشور عربستان، جرم تلقی شده، به تناسب مقدار و نوع دارو، مشمول مجازات خواهند شد.

۳. وارد و مخفی کردن مواد مخدر، به تناسب مقدار آن، جریمه ای معادل بیست هزار ریال سعودی خواهد داشت.

۴. اقدام کننده به معاونت و شرکت در قاچاق مواد مخدر یا وارد کردن مواد به تناسب مقدار مواد، به هفت سال زندان محکوم خواهد شد.

۵. جرم استعمال مواد مخدر، دو سال حبس است.

۶. در مورد اتباع سایر کشورها، اخراج دائم از کشور عربستان و جلوگیری از ورود مجدد به داخل آن کشور حتمی است. ضمناً داروها و قرص های روان گردان در عربستان ممنوع است. از آن جمله است داروهای بنزو و دیازپین ها نظیر: دیازپام، کلورازپام، لورازپام، داروهای باربیتورات نظیر: فنوباربیتال، آموباربیتال، لینوباربیتال،

آمپول های حاوی کدئین ازجمله اسپکتورانت کدئین و استامینوفن کدئین و ... ممنوع است.

از این رو افرادی که به دلیل بیماری نیاز به مصرف داروهای روان گردان در کوتاه مدت دارند، باید از طریق ارائه نسخه پزشک و هماهنگی با مدیران کاروان، نسخه یا گواهی پزشک را با ذکر علت لزوم مصرف دارو به تأیید مبادی ذی ربط رسانده، سپس همراه داشته باشند.

مشکل مسکن در عربستان

مقام های عربستان از افزایش چهل درصدی اجاره بهای خانه های مسکونی در این شهر خبر دادند ... به گزارش پایگاه اطلاع رسانی حج به نقل از مهر، مقام های عربستان اعلام کردند که شهر مکه در حال ورود به بحران مسکن است و با افزایش اجاره بها وبرآورده نشدن تقاضاهای مسکن در این شهر، مشکل ساز خواهد شد.

اعضای اتاق بازرگانی و کمیته صنعت مستقلات این شهر گفتند که هر ساله تقاضا برای بیش از بیست هزار واحد مسکونی صورت می گیرد و این مسأله یکی از عواملی است که به افزایش چهل درصدی اجاره بهای منازل کمک کرده است.

متخصصان مسکن، همچنین اقدام شهرداری این شهر را برای محدودکردن تعداد طبقات ساختمان، کاهش و محدود کردن مناطق مسکونی به سبب توسعه پروژه ها و افزایش نرخ جمعیت این شهر را- که سالیانه ۷/ ۲ است- از دیگر عوامل بحران مسکن در این شهر می دانند.

«منصور ابو ریاش» رییس اتاق بازرگانی و کمیته صنعت مستغلات این شهر گفت: «این بحران در موسم حج وضعیت بغرنجی به خود می گیرد؛ برای این که در این ایام بسیاری از صاحبان خانه، منازل خود را به زائران اجازه می دهند».

تعداد غذای اهدایی در مدینه

بیش از دو میلیون وعـده غـذا از سوی مرکز خیریه مـدینه منوره به میهمانان خانه خـدا اعطا می شود. به نوشـته روزنامه عکاظ، این اقـدام که از نیمه ماه ذی قعـده آغاز شده، در چارچوب برنامه ای تحت عنوان «هدیه مدینه منوره به حجاج و زائران» انجام می گیرد.

خبرنگار این روزنامه با دیدار از مرکز اعطای وعده های غذایی و آب نوشیدنی خنک به زائران گفت: «در این مرکز، ۲۸۰ نفر در سه نوبت کاری مشغول کار هستند که از این تعداد ۱۵۰ نفر در بخش تهیه و ۱۱۵ نفر در بخش توزیع و پانزده نفر دیگر در بخش اداری و نظارت فعالیت دارند. این وعده های غذایی شامل شیر، آب میوه، خرما و آب خنک است که در تهیه آن سعی شده برای تمام زائران از جمله کسانی که دارای بیماری های مزمن هستند، مناسب باشد.

مقـداری از این وعـده های غـذا در میان تعـدادی از اتوبوس های حامل زائران که وارد مدینه منوره شدند و نیز زائرانی که در حال ترک این شـهر بودنـد توزیع شـد. اکنون تعـداد این وعـده ها به پنجاه هزار وعـده غذا در روز می رسد که پیش بینی می شود در چنـد روز آینـده به هشـتاد هزار وعـده در روز نیز افزایش یابـد که دلیـل افزایش آن تعـداد زیاد زائرانی است که وارد مـدینه می شونـد و یـا آن را ترک می کننـد. تـا کنـون بیش از ۱۰۷۱۳ دسـتگاه اتوبوس حامـل زائران خانه خـدا، از این برنامه استفاده کرده اند».

تأمین آب مصرفی حجاج

مهنـدس بغـدادی مـدیر آب مکه مکرمه اعلاـم کرد: «به طور متوسـط در موسم حـج روزانه هزارمتر مکعب آب برای مصـرف تأمین شده است.

از این مقدار، هزار متر مکعب از کارخانه های شیرین سازی آب برای

مصارف شـهروندان و نیز ده هزار متر مکعب آب چاه برای مصارف سـرویس های بهـداشتی مکه و مشاعر مقدس اسـتفاده می شود.

برای آب رسانی به مشاعر مقـدس کیلومتر طولی، برای عرفات کیلومتر طولی، برای منا کیلومتر طولی و مجموعاً کیلومتر طولی آب تدارک دیده شده است.

مشارکت بریتانیایی ها در توسعه مسجدالحرام

هر سال هزاران مسـلمان به منظور ادای فریضه حـج، راهی خانه خدا می شوند، به طوری که خیابان های منتهی به حرم مملو از نمـازگزاران و طواف کننـدگان کعبه است. در شـرایط فعلی گنجـایش این مکان مقـدس به نهصـد هزار نفر می رسـد که قرار است طی پروژه جدیـد، مساحت آن گنجایش بیش از یک و نیم میلیون حاجی و طی پروژه های بعـدی گنجایش بیش از سـه میلیون نفر را داشته باشد.

از میان کسانی که در توسـعه مسـجدالحرام مشارکت می کنند، معماران بریتانیایی هسـتند که قرار است توسعه مسجدالحرام را برعهـده گیرنـد؛ در حـالی که تنها مسـلمانان اجازه ورود به مکه را دارنـد و توسـعه مسـجدالحرام با حضور غیرمسـلمانان امری عملی به شـمار می رود. اگرچه این برای اولین بار نیست که شرکت های بیگانه در اجرای طرح های ساخت وسازهای حساس در خاورمیانه فعالیت می کنند، اما حضور آنها در مسجدالحرام واکنش های بسیاری دربرخواهد داشت.

سـامی عنقـاوی، معمـار عربسـتانی و مؤسـس مرکز مطالعـات حـج از ایـن موضـوع احسـاس نگرانی کرد و گفت: «هرکس که بخواهد معماری هر مسـجدی را برعهده بگیرد، ابتدا باید آن را بازدید کند». وی مؤسـس مرکزی است که هدف آن محافظت از میراث اسلامی معماری در مکه و مدینه است و از حضور مهندسان غیرمسلمان اظهار نگرانی کرد.

این نگرانی تنها مختص به او نیست، بلکه پیش از شروع بازسازی مسجدالحرام بیشتر مسلمانان از این اقدام نگران خواهند شد. هم اینک عربستان به منظور بازسازی و توسعه، بسیاری از بناها را چون نخستین مدرسه اسلامی- که حضرت محمد(ص) در آن به مردم آموزش می داد و خانه خدیجه(س) را در معرض تخریب و ویرانی قرار داده است.

منتقدان بسیاری مانند عنقاوی از این پروژه ها اظهار نگرانی کرده، آن را عاملی برای تخریب ساختمان های تاریخی مکه دانسته، معتقدند که عربستان سعی در ساخت هتل های بسیار شیک پنج ستاره، آپارتمان های بسیار زیبا و رستوران های مجلل دارد و با توجه به پول بسیاری که از حجاج می گیرد، کمترین حمایت را از آن ها می کند.

فصل ششم: حج ملل

اشاره

حج ملل

موسم حج، هنگامه تلاقی ملتهای مسلمان از سراسر جهان است. در خیابانها و کوچه پسکوچههای مدینه و مکه، زائرانی را میبینی با رنگها، فرهنگها، زبانها و ملیتهای مختلف که در جریانی مستمر، قطره قطره به هم میپیوندند و به سوی دریای رحمت الهی در مسجدالنبی(ص) و مسجدالحرام سرازیر میشوند. یکتایی در خدا، قبله، کتاب و در پیامبرخاتم، نقطه اشتراک و حلقه وصل همه آن ها است.

هر یک از مسلمانان سراسر جهان که از کشورهای اسلامی و غیراسلامی برای انجام مناسک حج به سوی سرزمین وحی رهسپار شده اند، سهمی در این همایش عظیم و بی نظیر دارند؛ از این رو برای آشنایی با حجگزاری مسلمانان کشورهای مختلف، فصلی را به انعکاس گوشهای از اطلاعات، اخبار، وقایع و تجارب برخی از ملل مختلف و چگونگی حجگزاری آنان قرار دادهایم.

حج گزاری مسلمانان قاره آسیا

مسلمانان اردن

کشور اردن نقش مهمی در خاورمیانه دارد؛ این کشور بیشترین پناهنده و مهاجر فلسطینی را در خود جای داده است.

امسال امیرالحاج این کشور، عثمان عبدالفتاح صلاح، وزیر اوقاف اردن و رییس بعثه در مدینه، دکتر علی القطارنه است. بعثه اردن کلیه امور حجاج را مدیریت می کند.

گروهی از حجاج هم هستند که پشت مرز تجمع می کنند و نهایتاً مسؤولان عربستان اجازه ورود به آن ها می دهند که این کار، به دلیل روابط خوب میان دو کشور است.

مسلمانان ازبکستان

کشور ازبکستان میلیون نفر جمعیت دارد که بیش از ۹۰ آن ها را مسلمانان تشکیل می دهند.

اکنون این امکان برای مسلمانان ازبکستان فراهم شده تا به زیارت مکه و مدینه بروند و این در حالی است که در سال های پیش از استقلال این کشور، چنین امکانی برای آن ها فراهم نبود.

در سال های دهه میلادی، فقط سه یا چهار مسلمان ازبک امکان تشرف به حج می یافتند؛ ولی شمار آن ها اکنون به بیش از پنج هزار نفر رسیده و در طول سال های پس از استقلال این کشور، تا کنون بیش از شصت هزار نفر از ازبکستان به حج تمتع مشرف شده اند.

مسلمانان ازبکستان از تمام استان های این کشور به زیارت خانه خدا می روند و در این مسأله محدودیت سنی و جنسی وجود ندارد. امسال، مجموع هزینه های هر یک از زائران حج تمتع در ازبکستان ۲۷۰۰ دلار بوده است.

مسلمانان اندونزی

کشور انـدونزی بزرگ ترین کشور مسـلمان و عضو شورای امنیت است و مردم آن علاقه ویژهـای به ایران دارنـد. امسال ۲۱۰ هزار حاجی انـدونزیایی در کنگره عظیم حج حضور دارند که ۱۹ هزار نفر آنان، از امکانات درجه یک با هزینه ای بین پنـج تا ۷۵۰۰ دلار استفاده می کنند. هر استان اندونزی بر اساس تعداد مسلمان، سهمیه ای دارد. هزینه امسال دریافتی از حجاج بین سه تا ۳۵۰۰ دلار بوده است.

در انـدونزی از هر حاجی ابتـدا دو هزار دلار اخذ و مابقی به هنگام اعزام دریافت می شود. بعثه اندونزی هشت شـعبه در مدینه دارد که به حجـاج خـدمات رسـانی می کننـد و کلیه خـدمات لازم در آن هـا ارائه می شود. رییس هر شـعبه نیز از میـان علما انتخاب می شود.

امیرالحاج انـدونزی، آقای مفتوح بصـیونی، وزیر امور مـذهبی است. با توجه به این که این کشور بیشترین تعداد زائر را در بین کشورهای اسلامی دارد، جمعاً چهار هزار کارگزار در مکه، مدینه و جده امور حج اندونزی را تدبیر و مدیریت می کنند.

در انـدونزی، تعداد حجاج در هر هواپیما با میزان فضای موجود در هر هتل تنظیم می شود و کارهای خود را در مدینه با جمعاً دوازده آمبولانس، دوازده خودرو و شانزده موتورسـیکلت راه می اندازند. به طور متوسط، هر سال چهارصد حاجی اندونزیایی فوت می کنند که علل اصلی آن، کهولت سن، ناراحتی های قلبی و تنفسی است.

مسلمانان بحرین

شیعیـان کشور بحرین که اکثریت جمعیت را به خود اختصـاص دادهانـد، تحت فشارهـای گونـاگونی قرار دارنـد. سواحـل این کشور به پایگاه حضور کشتیها و ادوات جنگی آمریکا تبدیل شده است؛ این کشور روابط خوبی با ایران دارد.

امسال حجاج بحرین از طریق پلی که بر روی خلیج فارس راه اندازی شده، برای انجام مناسک حج به عربستان آمدند. معاون امیر منطقه شمالی عربستان سعودی به مقامات بحرینی اطلاع داد که زائران این کشور می توانند برای انجام مناسک حج، از پل ملک فهد عبور کرده، به عربستان بروند.

پل دوستی بحرین و عربستان بر روی خلیج فارس ساخته شده و مجمع الجزایر بحرین را به عربستان متصل می سازد.

این پل کیلومتر طول دارد و دارای هفت سد و پنج پل ارتباطی است. این پروژه یک میلیارد دلار هزینه داشته و به وسیله کمپانی هلندی احداث گردیده و از آذر ماه، مورد بهره برداری قرار گرفته است. عرض پل چهل متر و دارای جاده ای دو طرفه و هشت باندی است. کشتی ها از زیر چهار پل از پنج پل ارتباطی قادر به عبور می باشند./ میلیون متر مکعب سنگ و پانزده میلیون مترمکعب شن در این جاده ارتباطی به کار رفته است.

مسلمانان تاجیکستان

تاجیکستان به عنوان یک کشور فارسی زبان، روابط مسالمت‌آمیزی با ایران دارد. امسال ۵۲۰۰ نفر از تاجیکستان به زیارت خانه خدا آمدهاند.

در این کشور برای شرکت در مراسم حج بیست هزار نفر ثبت نام کرده بودند؛ ولی طبق سهمیه ای که عربستان سعودی برای تاجیکستان تعیین کرده، به عربستان اعزام و تا دهم آذرماه با یازده پرواز، توسط یک شرکت هواپیمایی عربستان سعودی به جده منتقل شدند.

ویزای جعلی ۱۵۳ زائر که از تاجیکستان وارد عربستان شده بودند، ضبط و مصادره شد. این در حالی است که این افراد حدود چهارده هزار کیلومتر از کشور خود تا عربستان طی کرده بودند.

سرهنگ احمد بن مخلف السلطان، مدیر کل اداره گذرنامه در منطقه «الجوف»

در گفت وگو با روزنامه عکاظ در این باره گفت: «کارمندان این اداره توانستند با استفاده از وسایل پیشرفته، این روادیدهای جعلی را در بخش انگشت نگاری الکترونیکی، کشف و شناسایی کنند.»

امسال در آستانه موسم حج و در راستای تصویرگری مناسک حج و ایجاد شور و اشتیاق بیشتر مردم تاجیک و بازنمایی هنر عکاسان ایرانی، در آستانه موسم حج در شهر دوشنبه، نمایشگاهی حاوی پنجاه قطعه عکس از مناسک حج از آثار علیرضا عطاریانی، حسین کامشاد و محمود بازدار، از عکاسان حوزه هنری استان خراسان رضوی به نمایش گذاشته شد.

رییس حوزه هنری خراسان رضوی در مصاحبه با خبرنگار صداوسیما در دوشنبه گفت: «این نمایشگاه پنج روزه، با توجه به پیوندهای عمیق فرهنگی و دینی مردم ایران و تاجیکستان برگزار شده و هدف از برپایی این نمایشگاه، معرفی هنر عکاسی عکاسان ایرانی و نشان دادن گوشه هایی از مناسک عظیم حج و حرمین شریفین بود.

مسلمانان تایلند

کشور تایلند حدود نُه میلیون نفر مسلمان دارد که بیش از ۹۰ آن ها در جنوب این کشور ساکن اند.

امسال مدیر بعثه تایلند، آقای حاج صالح بولما، یک روحانی مدرس علوم دینی است و سِمَت دولتی ندارد. بعثه این کشور تشکیلات عریض و طویلی برای خدمات به حجاج در مکه و مدینه ندارد و عمدتاً این امور از طریق شرکت های سیاحتی انجام می شود.

امسال اعتراضات ضددولتی و اشغال فرودگاه های بانکوک، پایتخت تایلند توسط مخالفان دولت، ده ها زائر مسلمان این کشور را که عازم عربستان سعودی بودند، در فرودگاه زمین گیر کرده بود. مخالفان دولت در تایلند نزدیک به یک هفته برای

طرح خواسته های خود دست به مخالفت هایی عملی، از جمله اشغال فرودگاه ها و مراکز حساس دولتی زده اند.

بنابراین، حجگزاری مسلمانان تایلند با مشکلاتی روبهرو گردید و این مشکلات به معطلی حجاج این کشور در فرودگاه انجامید. تلویزیون عربستان سعودی هم در آستانه موسم یک فیلم خبری را نشان داد که در آن زائران تایلندی در سالن های این فرودگاه در انتظار گشایشی برای عزیمت به جده بودند.

برای گشایش در امور این شش هزار نفر، حجاج این کشور با پرواز «ایران ایر» از بانکوک به تهران و از تهران به عربستان اعزام شدند. به گونهای که این افراد فقط دو ساعت در تهران توقف داشتند.

مسلمانان ترکیه

ترکیه کشوری است با ۹۹ مسلمان که امسال صد هزار حاجی داشته است. ۶۰ توسط دولت و ۴۰ از بخش خصوصی خدمات دریافت می کنند. این ۴۰ از حاجیان ترکیه از طریق شرکت های سیاحتی به حج می آیند که دارای بعثه مستقلی هستند و مدیریت آن با دکتر احمد فدایی اوغلو رییس بعثه(شرکت های سیاحتی) است که هفده هزار شرکت سیاحتی را پوشش می دهد.

وی ۲۱ سال در عراق زندگی کرده و از دانشگاه بغداد دکترای ادبیات عرب گرفته و در آن دانشگاه سال ها به تدریس ادبیات عرب پرداخته و با مرحوم احمد خمینی ۱ و محسن حکیم هم کلاس بوده و رفت و آمد داشته است. بارها امام خمینی ۱ را در نجف ملاقات کرده؛ تاکنون ایران نیامده و اکنون در دانشگاه استانبول تدریس می کند و عبدالله گل و رجب طیب اردوغان از دانشجویان او هستند.

در این میان تلویزیون ترکیه((TRT ضمن گزارشی از مراسم حج، از شور و اشتیاق شهروندان این کشور در استقبال از عید فرخنده قربان خبر داد و گفت: «در روز عید قربان مردم ترکیه در ساعات اولیه، نماز عید را در مساجد اقامه می کنند و

سپس انجام قربانی، دید و بازدیدها و جشن های مربوط به عید قربان آغاز می شود.»

در پاس داشت عید قربان و اهتمام به رسیدگی به محرومان، یک مؤسسه خیریه در ترکیه در عید قربان امسال، به مسلمانان نیازمند چهل کشور جهان گوشت قربانی اهدا می کند. به گزارش پایگاه اطلاع رسانی حج به نقل از خیمه، این گوشت های قربانی در بسته های پنج کیلوگرمی تهیه و در منازل نیازمندان توزیع شود.

مدیر مؤسسه خیریه «آیا کسی هست؟» (۱) می گوید: «سال گذشته هزاران داوطلب از میان اصناف و شرکت ها برای شرکت در این امر اعلام آمادگی کردند؛ این مؤسسه سال گذشته با شعار «جان فدای نیازمند و یتیم» فعالیت خود را آغاز کرد و شایسته دریافت جایزه ویژه خدمت شد.»

سال گذشته در راستای اجرای این طرح، ۲۵۷۲۱ رأس دام ذبح و در میان ۱۰۲۸۸۴ خانوار نیازمند ترکیه توزیع شد. در خارج از کشور نیز از سوی نهادها و اشخاص داوطلب، ۱۵۵۴۷۴ رأس دام، ذبح و در میان ۶۱۸۹۶ خانواده نیازمند از ۴۱ کشور جهان توزیع شد.

مسلمانان پاکستان

امسال کشور پاکستان برای اعزام حجاج خود با مشکلاتی دست به گریبان بود و به دلیل تحویل نشدن گذرنامه حجاج پاکستانی از سوی سفارت عربستان در اسلام آباد، ۸۶ زائر پاکستانی از پروازهای خود جاماندند.

طبق اعلام مسؤول سازمان حج پاکستان، دلیل اصلی این امر، تحویل دیرهنگام گذرنامه برخی زائران، به ویژه زائران سال مند به سفارت عربستان یا پایان مدت اعتبار برخی گذرنامه هاست.

از این رو صدها زائر پاکستانی به دلایل مشابه، پروازهای خود را از دست دادند.

۱- kimse yokmu

هر چند مسؤولان خط هوایی دولتی پاکستان اعلام کردند که حجاج از پرواز جامانده را با پروازهای بعدی به عربستان منتقل خواهند کرد.

کارکنان سفارت عربستان در پاکستان روزانه اقدام به صدور پنج هزار ویزا برای زائران می کنند که این رقم را حداکثر توان کاری کارکنان سفارت عربستان می توان دانست. از سوی دیگر، به دلیل تعطیل بودن روزهای شنبه و یک شنبه، صدور ویزای زائران جامانده از پرواز در روزهای گذشته- که تعداد آن ها به صدها نفر می رسد- امری مشکل به نظر می آید.

آسوشیتدپرس در گزارشی به توضیح وضعیت نابسامان اعزام حجاج از پاکستان به عربستان، توسط بخش خصوصی این کشور پرداخت. براساس این گزارش، نابسامانی های زیادی در زمینه انتقال حجاج توسط آژانس های مسافرتی به چشم می خورد و تعدادی از افراد سودجو با راه اندازی آژانس های مسافرتی قلابی، اقدام به کلاه برداری از زائران می کنند. این مسأله در روزهای گذشته و هنگامی که زائران دیدند برای آن ها ویزا صادر نشده، مشخص شد.

در این باره، یکی از مسؤولان انتقال حجاج به عربستان به آسوشیتدپرس گفت: «ما بارها اعلام کرده بودیم که حجاج برای سفر به عربستان فقط از طریق آژانس های مسافرتی معرفی شده از سوی دولت اقدام کنند.»

وی ادامه داد: «چند کلاهبردار که اقدام به تأسیس آژانس های قلابی کرده بودند، دستگیر و به مراجع قضایی تحویل داده شده اند. با پایان یافتن مناسک حج امسال و بازگشت حجاج، ما به ارزیابی عمل کرد آژانس های مسافرتی می پردازیم و در صورت عمل کرد ضعیف آن ها، مجوزشان را برای سال بعد تمدید نخواهیم کرد».

در کشور پاکستان انتقال بخش اعظم حجاج توسط دولت انجام می شود.

مسلمانان چین

آمار رسمی چین نشان می دهد این کشور، بیشتر از میلیون نفر مسلمان دارد

که عمدتاً در استان های گانسو، یون نن، خه نن و مناطق خودمختار سین کیانک، نینک شیا و مغولستان داخلی سکونت دارند.

در چین معمولًا مسلمانانی که قصد سفر حج دارند، در همان سال نسبت به ثبت نام اقدام می کنند. بر اساس آمار منتشر شده از سوی انجمن اسلامی چین، در حال حاضر هزینه سفر حج برای حجاج چینی(با چهل روز اقامت در شهرهای مکه و مدینه) حدود ۳۵۰۰ دلار است.

تاکنون بیش از هزار نفر از مسلمانان چینی موفق به انجام مناسک حج شده اند. همه امور زائران چینی خانه خدا از طریق انجمن اسلامی چین که بالاترین نهاد رسمی جامعه مسلمانان در این کشور به شمار می رود، انجام می شود.

سازمان دهی مسافران حج در چین از سال م. آغاز شد و از آن پس، هزاران نفر از مردم این منطقه مسلمان نشین چین به زیارت خانه خدا مشرف شده اند. حجاج چینی که شمار آنان حدود دوازده هزار نفر اعلام شده، از دسامبر آینده(آذرماه) به کشورشان باز می گردند.

منطقه خودمختار «نینگشیا» یکی از پنج منطقه مسلمان نشین چین حدود دو میلیون و صد هزار مسلمان دارد که معادل یک سوم از جمعیت این منطقه است. «یانگ شینگ رویی»، رییس اداره امور مذاهب منطقه نینگ شیا گفت: «پروازهای حج از این استان با هواپیمایی شرق چین انجام می شود و تا شانزدهم نوامبر ادامه می یابد.»

زائران چینی با ۳۷ پرواز چارتر تا ۲۶ نوامبر(ششم آذرماه) به عربستان سفر کردند. طی سال های گذشته شمار زائران چینی خانه خدا رو به افزایش بوده و از زمان اجرای سیاست اصلاحات و درهای باز، حدود ۱۳۰ هزار زائر چینی برای انجام مناسک حج به عربستان سفر کرده اند.

«مصطفی یانک» معاون جمعیت اسلامی چین و رییس بعثه حجاج چینی همراه

هیئتی از بعثه چین در بعثه جمهوری اسلامی ایران حضور یافتند و با امیرالحاج ایران ملاقات و گفت وگو کردند.

مسلمانان سوریه

امسال کشور سوریه ۲۵ هزار حاجی دارد و کلیه خدمات توسط دولت ارائه می شود؛ هم اینک این کشور ۵۰ هزار نفر در صف انتظار دارد. در نتیجه هر حاجی برای تشرف باید دو سال در نوبت باشد. شیخ احمد الجزایری، معاون امور حج وزارت اوقاف و امیرالحاج این کشور است.

با توجه به این که در سوریه روزهای جمعه و شنبه تعطیل است و تعطیلات عید قربان عملًا از روز جمعه ۱۵ آذر شروع شده، تا پایان روز شنبه، ۲۳ آذر ادامه می یابد، امسال با اعلام تعطیلات عید قربان در سوریه، این کشور عملًا ۹ روز تعطیل بود.

بر اساس تقویم رسمی سوریه، عید سعید قربان از یکشنبه ۷ دسامبر(هفدهم آذرماه) آغاز می شود. همچنین روز عید فطر نیز با سال گرد جنگ آزادی بخش اکتبر و روز پیروزی بر رژیم صهیونیستی مقارن شده است.

مسلمانان عراق

اوضاع امنیتی عراق نسبت به گذشته بسیار بهتر شده است؛ در موسم حج امسال موافقت اولیه نسبت به قرارداد امنیتی با آمریکا به تأیید پارلمان رسید و این در حالی است که مراجع عظام و بعضی احزاب سنی و شیعه نسبت به آن اعتراض دارند.

امسال عراق ۳۱ هزار حاجی داشته که قریب ۶۰ آنان شیعه هستند. بعثه عراق برای همه اقوام، متمرکز عمل میکند؛ اما کردها در بعثه هم استقلال خود را حفظ می کنند و یک نماینده دارند. امسال از هر حاجی ۲۲۰۰ دلار دریافت شده است و ۳۰ هزینه ها هم به صورت یارانه توسط دولت پرداخت می شود.

شرکت هواپیمایی عراق از فرودگاه های بغداد، بصره، نجف، سلیمانیه واربیل به اعزام زائران اقدام می کردند. اولین گروه زائران از طریق فرودگاه بین المللی اربیل به

سمت فرودگاه ملک عبدالعزیز در شهر جده راهی شدند.

برخی رؤسای گروه های سیاسی در مجلس عراق از این که نمایندگان این کشور بدون توجه به شرایطسیاسی برای سفر حج اقدام کرده اند، رییس مجلس را به شدّت مورد انتقاد قرار دادندو خواهان اتخاذ تصمیمی مناسب برای برخورد با آن ها شدند. در پی سفر هجده تن از نمایندگان پارلمان عراق جهت انجام مناسک حج، نماینده آیه الله سیستانی در کربلا این اقدام را خلاف منافع اسلامی و ملی خواند و آن را فرار از مسؤولیت مهم نمایندگی مردم تلقی کرد.

به گزارش روزنامه الشرق الاوسط، شیخ عبدالمهدی کربلایی گفت: «خداوند مجازات کسانی را که در شرایط کنونی و حساس مجلس را ترک کرده اند و برای حج اعزام شده اند، خواهد داد.»

رییس بعثه عراق در مدینه منوره با امیرالحاج و اعضای بعثه جمهوری اسلامی ایران ملاقات و گفت وگو داشت و در مکه مکرمه سرپرست حجاج همراه هیئتی در بعثه عراق با اعضای آن دیدار و گفت وگو کرد.

خطیب جمعه مسجد «شواف» در عراق، حج امسال را پرثمر خواند و گفت: «حج امسال بهترین فرصت بود تا وحدت مسلمانان عراق اعم از شیعه و سنی به جهانیان ثابت شود.»

حارث عبیدی امام و خطیب جمعه مسجد شواف در منطقه «یرموک» اظهار داشت: «ایام حج امسال نشان گر وحدت مسلمانان عراق بود. نشانه این که آن ها اختلاف چندانی با یکدیگر ندارند و می توانند در کنار یکدیگر مسالمت آمیز زندگی کنند.»

وی با اشاره به این که حجاج عراقی اعم از شیعه و سنی که در موسم حج بودند نقاط مثبت و قوت خود را به جهان ارائه کردند، افزود: «برخی دیدگاهی منفی از مسلمانان عراق داشتند و تصور می کردند که اختلافات قومی و مذهبی در عراق

حاکم است، اما هنگامی که وحدت میان مسلمانان حتی وحدت و اتفاق نظر میان علمای شیعه و سنی را در ایام حج دیدند، تعجب کردند؛ طی حج امسال مسلمانان عراق وحدت خود را به جهانیان ثابت کردند.

مسلمانان عمان

امسال کشور عمان در مراسم حج چهارده هزار حاجی رسمی و پنج تا شش هزار حاجی غیررسمی داشت. کلیه امور حجاج از طریق بعثه اداره میشود. در این کشور رؤسای بعثه هر دو سال عوض می شوند.

مسلمانان فلسطین

امسال حجگزاری مسلمانان فلسطین با فرازونشیبهای مختلفی روبهرو بود. حاجیان فلسطینی با تجمع در مرزهای خروجی شهر، اعتراض خود را به حکومت اسرائیل و دولت های عربستان و مصر- که مانع اعزام حجاج به حج شده بودند- اعلام کردند و از دولت های عربستان و مصر خواستند تا زمینه اعزام این زائران را به حج فراهم کنند.

یوسف فرحات، وزیر امور دینی دولت خودمختار فلسطین، ضمن اعلام ناراحتی خود از وضع موجود، اعتراض خود را به دولت مصر اعلام کرده، از آن دولت خواست تا امکان اعزام زائران را هرچه زودتر فراهم کند.

اما به گزارش منابع خبری عربستان یک مقام مسؤول در وزارت امور خارجه عربستان در واکنش به اظهارات یک مقام ارشد جنبش مقاومت اسلامی فلسطین(حماس)، صادرنکردن روادیدِ حج تمتع برای ساکنان باریکه غزه را کذب محض خواند.

این مقام عربستانی که اشاره ای به عنوان و نامش نشده، در ادامه اظهارات خود تأکید کرده بود: «دولت عربستان به تمامی فلسطینی ها به یک چشم مینگرد و بیش از سهمیه مقرر برای آنان ویزای حج تمتع صادر کرده است. وی با تأکید بر این که وارونه جلوه دادن حقایق به نفع مردم فلسطین نیست، خاطر نشان کرد: «روادید مورد

نظر را در اختیار حکومت خودگردان فلسطین قرار داده است.»

در مقابل، یک مقام ارشد جنبش حماس، ضمن انتقاد شدید از دولت عربستان مدعی شده بود: «دولت این کشور از صدور روادید برای ۲۲۰۰ نفر از فلسطینی های ساکن در باریکه غزه- که خواستار شرکت در مناسک حج تمتع بوده اند- خودداری کرده است.»

شاید بتوان گفت که اختلافات داخلی فلسطین، در به وجود آمدن این وضعیت ناخوشایند بی تأثیر نبوده است به طوری که «ایهاب الغصین» در گفت و گو با شبکه خبری العالم تصریح کرد: «وزیر اوقاف دولت فلسطین در باریکه غزه، ماه ها پیش در کنفرانسی مطبوعاتی از همه طرف ها به ویژه تشکیلات خودگردان خواسته بود تا اختلافات سیاسی در خصوص مسأله حج را کنار بگذارند؛ حج را فریضه ای دینی بدانند و در این زمینه به توافقی ملی و اسلامی دست یابند».

وی افزود: «دولت فلسطین در غزه با اجرای قرعه کشی رسمی برای شهروندان در برابر دید خبرنگاران، ۲۲۰۰ شهروند را از بین نوزده هزار نفری که برای حج ثبت نام کرده بودند، انتخاب کرد و نام «کاروان وحدت ملی» بر آن ها نهاد تا اختلافات سیاسی موجود کنار گذاشته شود؛ ولی متأسفانه تشکیلات خودگردان این موضوع را سیاسی کرد».

الغصین اظهار داشت: «تشکیلات خودگردان پس از اعلام نتایج قرعه کشی در غزه، لیستی شامل اسامی صدها نفر از نیروهای امنیتی که بیش از یک سال و نیم پیش از باریکه غزه خارج شدند و اسامی برخی متوفیان را ارائه داد. سخن گوی وزارت امور داخلی دولت فلسطین با تأکید بر این که مسأله حجاج، جدای از محاصره رژیم صهیونیستی علیه نوار غزه نیست، افزود: «ما مسأله حج را جدای از محاصره، توطئه های پیاپی رژیم صهیونیستی علیه باریکه غزه، بستن گذرگاه ها، جلوگیری از ورود مواد غذایی به این منطقه و قطع برق نمی دانیم.»

وی با اشاره به مسؤولیت مستقیم تشکیلات خودگردان در قبال محاصره باریکه غزه، گفت: «محمود عباس، رییس تشکیلات خودگردان از سویی کشور مصر را برای بسته نگه داشتن گذرگاه رفح و از سویی دیگر رژیم اشغال گر صهیونیستی را برای بسته نگه داشتن گذرگاه های تجاری تحت فشار قرار داده است.»

وی با اشاره به مسؤولیت مصر در بسته نگه داشتن گذرگاه رفح افزود: «عباس پیش از همه به عربستان رفت و از دولت این کشور خواست تا با هیچ طرفی به جز تشکیلات خودگردان همکاری نکند.»

مسلمانان قطر

امور حج در کشور قطر توسط کمیته امور حج به عنوان یکی از معاونت های وزارت اوقاف و امور اسلامی سامان داده می شود. رییس امور اداری بعثه قطر، آقای «ابراهیم محمد النعمه» است. ساختمان بعثه قطر بسیار آبرومند و در روبه روی بعثه ایران قرار دارد.

امسال ده هزار حاجی قطری در موسم مراسم حج شرکت داشتند که بخشی به صورت زمینی و بخشی نیز هوایی به عربستان آمده بودند. سفر به عربستان از این کشور از طریق زمینی بدون توقف حدود پانزده ساعت طول می کشد.

هزینه سفر برای زائران زمینی دو هزار دلار و برای هوایی چهار هزار دلار است. آنان از نظر ساختاری پنج کمیته دارند؛ خدمات درجه بندی شده ندارند و خدمت رسانی برای همه یک سان است.

همه امور حجاج توسط بعثه سامان داده می شود؛ غذا به صورت بوفه اداره می شود و آشپزخانه مرکزی ندارند. عده ای هم به صورت حج کوتاه یعنی از روز هفتم ذی حجه تا دوازدهم ذی حجه به عربستان میآیند.

در این کشور امور کاروان ها از طریق قرارداد پیمان کاری به شرکت های سیاحتی تحت نظارت وزارت اوقاف سپرده میشود. به این ترتیب میان شرکت های سیاحتی

برای ارائه خدمات برتر رقابت ایجاد می شود.

ثبت نـام در قطر، رایـانه ای صورت می گیرد و پیش از اعزام حجـاج، آموزشـهایی داده می شود. در هر کـاروان یک پزشـک وجود دارد و هر حاجی جمعاً دو هفته در عربستان است.

سه سـال است که امور حـج این کشور به این طریق جدیـد سامانـدهی میشود و برخی دیگر از کشورهـای خلیـج(فارس) مانند امارات از آن ها الگو گرفته اند.

مسلمانان کویت

امسال گرانی و بالا رفتن قیمتها از مهم ترین دغـدغههای حجاج کویتی بود. روزنامه «القبس» نوشت: «در حال حاضـر گرانی و افزایش نرخ ها در کشور در همه زمینه ها از جمله کاروان های حج سایه افکنده است.»

«القبس» به نقل از مبارك الحربی، رییس کمیته مردمی مبارزه با گرانی افزود: «بسـیاری از افراد علاقه منـد به انجام فریضه حج از افزایش نرخ ها گلایه دارند؛ زیرا هزینه ها نسـبت به سال گذشـته حدود ۴۵ افزایش نشان می دهـد.» وی خاطرنشان کرد که بسیاری از شهروندان و خارجیان مقیم کشور، با ابراز نگرانی نسبت به افزایش نرخ ها گفته اند که ناگزیر به انصراف هستند.

مبـارك الحربی بـا این حـال گفت: «کمیته عـالی امـور حـج قـوانین و مقررات ویژه ای در این زمینه در نظر گرفته و چگونگی افزایش نرخ ها در ارتباط با اماکن و مواد غذایی را بررسی کرده است.» وی با بیان این که گرانی مانعی برای سفر یک حاجی کویتی است افزود: «هزینه یک حاجی در سفرهای عادی از ۴۵۰ دینار به دو هزار دینار خواهد رسید».

مسلمانان لبنان

شیخ یزبک، رییس بعثه حزب الله لبنان است و اداره «بعثه الحج اللبنانیه» که زیر

نظر نخست وزیر است، امور حج را سامان دهی می کند. اگر همه جمعیت لبنان را هم مسلمان فرض کنیم، سهمیه لبنان حداکثر ۴۰۰۰ نفر خواهد بود؛ ولی امسال عربستان بیش از ۵۰۰۰ نفر به لبنان و ۱۵۰۰ نفر سهمیه هم به فلسطینی های مقیم لبنان داده است.

در لبنان میان طوایف مختلف مسلمان، اعم از شیعه و سنی سهمیه خاصی وجود ندارد. هزینه هر حاجی بین ۲۰۰۰ تا ۳۵۰۰ دلار است. ولی چون از طریق شرکت های سیاحتی به این سفر می آیند، از هزینه ها و سطوح خدماتی متفاوتی برخوردارند. کارکنان بعثه لبنان جمعاً شصت تا هفتاد نفر هستند.

مسلمانان مالزی

جمعیت مالزی از سه تیره مهم تشکیل شده؛ ۵۵ نژاد مالایی- که ۹۵ از آن ها مسلمانند- حدود ۳۰ نژاد چینی مالزیایی و بقیه نیز از نژاد هندی و سایر نژادها تشکیل شده. و کشور بر اساس قانون شریعت اداره می شود و حکومت در دست مسلمانان است. نقش اساسی را در اقتصاد پویای مالزی، نژاد چینی بر عهده دارند.

مالزیایی از نظر روانی، انسان های بسیار آرام، صبور و ساکت اند. اکثر آنان به نظام جمهوری اسلامی با دیده احترام می نگرند؛ چون معتقدند کشوری است که محکم و با صلابت در برابر استکبار جهانی قد علم کرده، ایستادگی می کند. بسیار قانع و ساده زیست هستند، به فکر زیاده خواهی و حریص به مال دنیا نیستند، خود را گرفتار روزمرگی بیش از حد و تعلقات مادی نمی کنند. به حلال و حرام الهی پای بندند و تلاش دارند تا مارک «حلال» کالاها را جهانی کنند تا مسلمانان هم بی دغدغه در سراسر جهان از این کالاها استفاده کنند.

آنان مخارج قابل توجهی نیز برای ترویج این فرهنگ هزینه می کنند و با برپایی همایش ها و نمایشگاه ها و تبلیغات الکترونیکی و مکتوب، سعی در نهادینه ساختن و

پـذیرش و مقبولیت همگـانی مارک «حلال» دارنـد. زبان رایـج در مالزی، انگلیسـی است و به آسانی مردم با دو زبان مادری و انگلیسـی سـخن می گویند. هویت فرهنگ مالایی، کاملًا با فرهنگ اسـلامی آمیخته شده و هویت مالایی بودن را به اسـلامیّت آن می دانند، بزرگ ترین عید آن ها، اعیاد اسـلامی مثل عید فطر است که با شور و شـعف خاصـی به برگزاری هرچه باشکوه تر آن می پردازند.

در کشور مالزی اسـتطاعت شـرط اصـلی برای حج است. فقه غالب در آن جا شافعی است. همین که احساس اسـتطاعت کنند، آینده نگری و رسـیدگی به آتیه فرزندان و یا تأمین امکانات مادی را کنار می گذارند و بار سفر حج می بندند؛ سازمان حج و زیارتی به نام «تابونگ حـج» دارند که سازمان بسـیار مهمی در آن کشور محسوب می شود و این سازمان، علاوه بر امور حج، متصدی امور اوقاف هم هست، آنانی که مستطیع شده اند، به ثبت نام اقدام می کنند.

حـداقل هزینه حـج در مالزی بین ۲۵۰۰ تا ۳۰۰۰ دلار است. آموزش حـج دارنـد و زائران خیلی بـاشوق و اشتیاق و افتخار این دوره هـا را سپری می کننـد. اصولًا لفـظ حاجی در کشور مالزی بسـیار ارزشـمند است و به همین لحاظ، حتی جلوتر از القاب سیاسی می آید. این لفظ، واژه پیش پا افتاده و روزمره ای نیست و حاجی از احترام خاصی برخوردار است.

مـدت برگزاری حـج آنان بیشتر از یک ماه است تا بهره بیشتری از اعمال و عبادات ببرند. در فرهنگ ایرانی به تهیه هدایا برای نزدیکان و خویشاوندان اهمیت زیادی دارد و حاجیان ایرانی به هر جنسی که تمایل بیابند، اقدام به خرید می کنند؛ اما مالزیایی ها بیشتر به خریـد عود، تسبیـح، خرما، آب زمزم، سـجاده و لباس های عربی اقـدام می کنند و این ها را سوغات منحصـربه فرد سرزمین وحی می دانند و از خرید اجناس پرحجم و دست وپاگیر می پرهیزند.

حجاج مالزی در بازگشت از حج نیز با برپایی چادری در کوچه محل زندگی

خود، میهمانی و ولیمه مختصری می دهند و اساساً از ریخت وپاش و اسراف کاری به شدت خودداری می کنند افزون بر این که خیلی از حاجیان اصولًا توان مالی لازم را برای دادن میهمانی های آن چنانی هم ندارند.

مسلمانان هند

براساس آخرین آمار دقیق، جمعیت هند که در سال منتشر شده، جمعیت این کشور را یک میلیارد و میلیون و هزار و نفر نشان می دهد؛ جهان اسلام می تواند از تأثیرات مسلمانان این سرزمین بسیار بهره مند شود. مسلمانان هند معتقدند که از جمعیت این کشور را شامل می شوند، اما آمارهای رسمی، شمار آنان را ۵/ ۱۳ از جمعیت این کشور می داند.

امسال حال و هوای سفر روحانی حج در منطقه های مسلمان نشین هندوستان مشهود بود؛ مسافران ایالت هایی همچون جامو و کشمیر، شهرهایی همچون علیگر و محله هایی از شهرهای بزرگ همچون دهلی و بمبئی آماده این سفر روحانی شده بودند.

با افزایش ۱۳۰۰ نفر به زائرانی که از طریق یارانه دولتی عازم حج شده بودند، امسال ۱۲۳۲۱۱ نفر از مسلمانان هند با هم یاری دولت و چهل هزار نفر توسط شرکت های سیاحتی اعزام شدند که جمعاً به بیش از ۱۶۲ هزار نفر می رسید.

در مدینه و مکه تنها خدمتی که به حجاج هندی ارائه میشد، محل اسکان آنان بود که ۵۰۰ ریال در مدینه و ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰ ریال در مکه از هر حاجی صرفاً برای اسکان اخذ گردید.

حجاج هندی در مدینه هشت روز توقف میکنند و هیچ نوع خدمات دیگری اعم از غذا و حمل و نقل به حجاج هندی ارائه نمیشود. امسال دولت هند ۵۰ تخفیف را برای بلیط هواپیما تقبل کرد.

حجاجی که از طریق شرکت های سیاحتی به حج می آیند، متناسب با وجه

پرداختی، از خدمات متفاوتی برخوردارند. هر سال زائرانی که مایل اند برای زیارت خانه خدا از یارانه دولتی استفاده کنند، به قید قرعه انتخاب می شوند.

دولت هند سالانه ۸/ ۲ میلیارد روپیه برای اعزام مسلمانان به سفر حج اختصاص می دهد. افرادی که از یارانه دولتی استفاده می کنند، بر حسب هتل انتخابی، باید از هزار روپیه(حدود ۱۷۴۵ دلار) تا هزار روپیه(حدود ۲۰۲۱ دلار) بپردازند.

شرکت های هوایی «ایراینديا» و «سعودی ایرلاین» زائران هندی را به شهرهای مکه و مدینه می رسانند. نخستین پرواز از کرالا به عربستان سعودی، در تاریخ آبان ماه امسال و آخرین پرواز زائران هندی نیز دهم آذرماه بود.

بعثه هند در مدینه در نزدیکی حرم در یک ساختمان مستقل چند طبقه که حجاج هم در آن حضور دارند، مستقر شده بود که از نظر ظاهری، ساختمانی درجه سه است و دفتر حج هند زیرنظر سرکنسول گری هند در جده قرار داشت.

حج گزاری مسلمانان قاره آفریقا

مسلمانان ساحلعاج

ساحل عاج با بیست میلیون جمعیت، حدود یازده میلیون مسلمان دارد که امسال چهار هزار تن از آنان در حج شرکت دارند.

امام ادریس قدوس، با نفوذترین عالم دینی در ساحل عاج و منطقه غرب آفریقاست. قدوس در مصر و لیبی علوم دینی تحصیل کرده است. وی بارها به ایران سفر کرده و در مجمع تقریب عضویت دارد. قدوس با گذرنامه سیاسی دولت ساحل عاج سفر می کند و از اعتبار و احترام خاصی نزد دولت این کشور برخوردار است و به زبان های عربی و فرانسه تسلط کامل دارد.

مسلمانان سنگال

کشور مسلمان سنگال واقع در غرب آفریقا، با جمعیتی بالغ بر ده میلیون نفر و از مستعمرات سابق فرانسه است. بیش از ۹۰ مردم این کشور مسلمان هستند. بنا به گفته رییس بعثه سنگال در مدینه، در سال ۱۳۸۶، بعثه سنگال مقام اول را در بین کشورهای آفریقایی و مقام سوم را در میان کلیه بعثه های مستقر در عربستان از نظر مدیریت امور حجاج به خود اختصاص داده است.

شیخ ابراهیم جاه خاته و شیخ عبدالله باه، به ترتیب امیرالحاج و مسؤول بعثه حج سنگال در مدینه و جدّه اند. شیخ ابراهیم جاه خاته، منصوب رییس جمهور سنگال و هم تراز وزیر است. وی فارغ التحصیل جامعه اسلامی مدینه است. شیخ عبدالله باه نیز فارغ التحصیل دانشگاه «الازهر» مصر در رشته فقه و زبان عربی با درجه دکترا است.

شیخ عبدالله باه ریاست بزرگ ترین مرکز اسلامی در سنگال به نام «المرکز الاسلامی للدعوه الی الکتاب» را برعهده دارد. این مرکز از اعتبار بالایی در منطقه غرب آفریقا برخوردار است؛ به گونه ای که دبیر کل رابطه العالم الاسلامی عربستان

از آن بازدیـد کرده است. ایشان صاحب تألیفاتی در باب فقه از جمله کتاب «البسـیط فی العلم المیراث» می باشـد. هر دوی آن ها به زبان های عربی و فرانسه تسلط کامل دارند.

آقـای شـیخ عبـدالله باه، دارای گرایش های بسـیار عالمانه و وحـدت طلبانه میان مـذاهب اسـلامی است و نسبت به مقام والای حضرت امام خمینی(قدس سره) و مقام معظم رهبری ارادت خاصی دارد.

امیرالحـاج سـنگال همراه رییس بعثه و هیئتی از علمای سـنگالی، همچون مسؤولان بعثه های دیگر کشورهای اسـلامی، در بعثه ایران با نماینده محترم ولی فقیه و معاونان بعثه دیدار و گفت وگو کردند.

مسلمانان سودان

سودان امسال ۳۵ هزار حاجی دارد که نیمی از طریق دریا و نیم دیگر از طریق هوایی به عربستان می آیند. ۷۵ مدینه اول هستند و ۲۲۰۰ دلاـر از حجـاج دریـافت می شود؛ ولی هزینه غـذا به عهـده خود حاجی است؛ در قالب هشت مرکز در مکه که تحت اشراف یک مدیر منطقه ای هستند اداره می شوند.

مسؤول ارشاد و امور مـذهبی حاجیان، مسـتقیماً با رییس بعثه کار می کنـد و وی اسـتاد و مـدیر دانشـگاه است. این فرد چندین معـاون دارد که همه دارای درجه دکترا و اسـتاد دانشـگاه هسـتند. در هر یـک از بخش هـای هشت گـانه یک مسؤول با درجه دکترا فعـالیت دارد که مسؤولان این بخش را سـرپرستی می کنـد. هر ۴۶ حـاجی یک مسؤول ارشادی دارنـد که تمام کارهای آن ها را از ارشاد و امور فقهی مناسک همراهی می کند.

دکـتر ازهری التیجـانی، وزیر ارشـاد و امـور دینی و امیرالحـاج سودان است و می توان گفت امور سازمـان دهی حـج بـا نظم و ترتیب خوبی انجام می گیرد. اتوبوس های حامل پرچم سودان که حمل و نقل حجاج را انجام می دهند، در سطح

شهر دیده می شوند؛ نیروهای اجرایی چندان متعدد به نظر نمی رسیدند.

مسلمانان مصر

کشور مصر دارای ۷۵ میلیون نفر جمعیت است که به همین تناسب، امسال در موسم حج ۷۵ هزار زائر داشت. از این تعداد، ۲۵ از طریق دریایی و بقیه از طریق هوایی به مدینه و مکه عزیمت کردند. از ۷۵ زوّاری که از طریق هوایی به عربستان می آیند، ۳۰ از طریق دولتی و مابقی از طریق شرکت های سیاحتی اعزام می گردند. حجاج با توجه به استفاده از شرکت های سیاحتی یا نهادهای دولتی، از درجه های متفاوت خدمات بهره مند می شوند.

روزنامه عکاظ نوشت: «احمد سید جمال الدین، معاون رییس هیئت حج جمهوری عربی مصر از تلاش های دولت عربستان در تأمین آسایش و سهولت ادای مراسم برای زائران به طور کلی و زائران مصری به طور خاصّ، قدردانی کرد. وی گفت که هیئت حج مصر با برگزاری همایش ها و سخنرانی های داوطلبانه و تعیین راهنمای مذهبی برای هر گروه ازحجاج، کوشیده تا آن ها را با امور حج و مناسک آن آشنا کند.»

این مسؤول مصری اظهار داشت: «هیئت حج مصر به منظور ارائه خدمات هر چه بهتر به زائران خانه خدا، همواره بر رایزنی و گفت وگوی مستمرّ با مسؤولان وزارت حج سعودی تأکید دارد. احمد رزق معاون امور کنسول گری وزارت خارجه مصر، به اتباع مصری مقیم عربستان سعودی نسبت به تلاش برای انجام مناسک حج بدون کسب مجوز حج از مقامات سعودی دست اندرکار هشدار داد.

این در حالی است که مقامات سعودی تأکید کرده اند درباره کسانی که بدون مجوز رسمی وارد مناطق مشاعر مقدس شده اند، شدت عمل به خرج خواهند داد.

مدیریت بعثه مصر با وزارت کشور و توسط نظامیان امنیتی اداره می شود. برای اولین بار پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، رییس بعثه حج جمهوری عربی مصر،

سرتیپ محمدالمصری در مدینه با حضور در محل بعثه جمهوری اسلامی ایران با مسؤولان بعثه نمایندگی مقام معظم رهبری دیدار کرد.

مسلمانان موریتانی

حجاج کشور موریتانی از کشورهای اسلامی آفریقا برای انجام مناسک حج از کشورشان راهی عربستان سعودی شدند. «محمد سالم ولد عبدالحی» رییس کمیته ملی حج موریتانی، شنبه شب به تلویزیون عربستان سعودی گفت که زائران کشورش به شکل های مختلف و بنابر توان مالی خود به عربستان سعودی مسافرت می کنند.

وی گفت: «آن هایی که توانایی مالی بیشتری دارند، از راه هوا و آن ها که توانایی شان محدود است، از راه دریا و زمین به عربستان سعودی می روند». این مقام موریتانی گفت، همه زائران کشورش بر اساس برنامه بهداشتی، در برابر بیماری های مسری واکسینه شده اند.

مسلمانان نیجریه

نیجریه با ۱۴۰ میلیون نفر پرجمعیتترین کشور قاره آفریقاست که حدود ۷۰ آنان مسلمان ند. امسال سهم نیجریه از خیل حجاج ۹۵ هزار نفر در قالب ۷۷۴ کاروان بوده که کلیه امور هر کاروان، اعم از غذا و حمل و نقل به طور مستقل با خود کاروانهاست.

رئیس بعثه نیجریه، دکتر «بللو محمد» است که در آمریکا و نیجریه درس خوانده و دکترای امور تربیتی دارد. او به زبان های عربی و انگلیسی تسلط کامل دارد و عربی را در مدارس اسلامی نیجریه فراگرفته است. برادر ایشان آقای ابوبکرچیکا، سفیر نیجریه در جمهوری اسلامی ایران است.

وی از دولت های عربی و عربستان به دلیل تفاوت قائل شدن میان آفریقایی و آمریکایی و اروپایی انتقاد کرد و گفت: «در فرودگاه این جا وقتی گذرنامه آمریکایی و انگلیسی داشته باشی، احترام می بینی؛ ولی صاحب گذرنامه کشور

اسلامی احترام ندارد».

حج گزاری مسلمانان قاره آمریکا

مسلمانان آمریکایی

نخستین گروه از حجاج آمریکایی از طریق شرکت دارالسلام و به منظور انجام فریضه حج وارد مکه مکرمه شدند. به نوشته نشریه «المدینه»، رضا بن رشاد عجیمی، عضو شورای اداری مؤسسه ناظر بر امور حجاج غرب اروپا و آمریکا و استرالیا، با دسته های گل و خوشامدگویی از این گروه ۶۴ نفره استقبال کردند.

این گروه در آغاز ورود به مکه مکرمه آب زمزم نوشیدند و پذیرایی شدند؛ به گونه ای که حجاج عمق ارتباط اسلامی برادرانه بین زائران خانه خدا را به خوبی احساس کردند.

این گروه از زائران از ملت و دولت عربستان، به دلیل حسن پذیرایی و استقبال تشکر کردند و اعلام داشتند که از زمان ورود به فرودگاه و سپس حضور در مکه مکرمه، برادری اسلامی و صداقت را به معنای حقیقی آن لمس کردند و با وجود دوری از خانه و خانواده خود، احساس امنیت و آسایش می کنند.

ماجرایی جالب از جوان آمریکایی در سفر حج

یک جوان بیست ساله آمریکایی، خاطرات خود از سفر به حج را با شور و اشتیاق خاصی بیان می کند؛ درباره رسیدن به مکه، گم شدن در میان جمعیت عظیم زائران و مرگ یک حاجی در حال طواف در کعبه چنین میگوید:

«عادل موشلوینچ» که برای نخستین بار حاجی می شود، می گوید: «من آن مرد را دیدم، زیباترین لبخند را بر لب داشت». او که به تنهایی به مکه رسیده بود، گفت که مرگ آن پیرمرد را دیده و جسد او را سریع از میان جمعیت خارج کرده اند. او علت مرگ را نمی دانست؛ اما آن را یکی از روحانی ترین لحظات زندگی خود می داند که واقعاً باعث تکان روحی بزرگی برای او شده است.

او گفت: «من به صورت او و به کعبه نگاه کردم. خوشحال بود، او به خدا بسیار نزدیک شده بود؛ صحنه خیلی عاطفی بود. هیچ گاه چنین احساسی نداشته ام».

برای مسلمانان جوان آمریکا که از خانه دور هستند، سفر حج رخداد منحصر به فردی در زندگی است که به نظر آنان، باعث محکم تر شدن اعتقادشان و نیز ارتباط آنان با مسلمانان بیشتری می شود.

سفر حج حتی برای آنانی که برای چندمین بار به این مکان می روند، اعجاب انگیز است. حدود سه میلیون مسلمان از سراسر جهان در پنج روز، خود را به مکه رسانده و پا جای پای حضرت محمد(ص) و حضرت ابراهیم(ع) می گذارند؛ ابراهیمی که در اسلام نخستین مسلمان شناخته شده است.

پیاده روی های طولانی که در آن می توانی زبان های بسیاری را بشنوی؛ عربی، انگلیسی، ترکی، مالا-یی، باهاما، اردو و هندی؛ و تقاطع فقر و ثروت در جایی که بعضی زائران در خیابان ها خوابیده و عده ای در هتل های پنج ستاره مسکن می گزینند. بیش از بیست هزار آمریکایی امسال به حج رفته اند که بسیار بیشتر از مقدار معمول آن ها در سال های گذشته بوده است.

برای والدین مسلمان آمریکایی نیز این شانس بزرگی است که هم زمان با کریسمس خود، بچه هایشان را با میراث مذهبی آن ها که از کودکی تنها در مورد آن شنیده اند، آشنا کنند.

«تبسم قریشی» اهل منچستر نیویورک که در منا در حال استراحت است، می گوید: «این واقعاً تجربه ای آموزنده برای جوانان است». پسر او، امیر، در نزدیکی وی خوابیده و خستگی پاهایش را رفع می کند.

قریشی می گوید: «امروز دست هایم را روی شانه امیر گذاشتم و گفتم چه یاد گرفتی؟ گفت: صبر. آنان یاد گرفته اند که باید برای حل مشکلات به هم کمک کنیم. او در بازگشت این تجربه را به همه دوستانش انتقال خواهد داد».

آنـان خـاطرات زیـادی را از مردم و سـفر خود دارنـد؛ به ویژه از زنـان زائر انـدونزیایی که به هُـل دادن برای بازکردن راه خود معروف اند و البته مهم ترین خاطره آنان گم شدن مسیرها به خاطر شلوغی جمعیت است».

«طاهر عمرونی» ۲۱ ساله، از هوسـتون می گوید: «شـما در این جا متوجه تنوع بی حد جهان اسـلام می شوید. چه فرهنگ های متفاوتی در قالب اسلام و چه مشترکاتی»!

حج گزاری مسلمانان قاره اروپا

مسلمانان اتریش

همه ساله تعدادی از مسلمانان اتریش برای انجام مناسک حج به سرزمین وحی، عربستان سعودی سفر می کنند. دکتر آناس شقفه، یک فعال در امر حج و اعزام حجاج، به خبرنگار ایرنا در وین گفت: «این تعداد از زائران خانه خدا هر سال از سوی نهادهای مختلف اسلامی که در اتریش فعالیت دارند، برای انجام مناسک حج عمره مفرده و حج ابراهیمی تمتع به سرزمین وحی اعزام می شوند».

وی با اشاره به شرایط و چگونگی ثبت نام متقاضیان حج درکشور اتریش، اظهار داشت: «مسلمانان مقیم این کشور اعم از تشیع و تسنن، با تکمیل فرم های نام نویسی که در ماه مبارک رمضان در مساجد و مراکز اسلامی شیعیان و اهل سنت توزیع می شود، اقدام به نام نویسی حج می کنند».

دکتر شقفه همچنین درباره هزینه ها و سرویس های خدماتی برای متقاضیان سفر به عربستان سعودی جهت انجام فرایض حج واجب و عمره مفرده افزود: «هزینه این سفر زیارتی برای هر زائر با توجه به نوع خدمات رفاهی، پروازی و هتل بین دو تا پنج هزار یورو برآورد می شود.

مسلمانان اروپای غربی

هیئت جهانی تازه مسلمانان وابسته به انجمن جهانی اسلام از حضور ۸۰ تازه مسلمان اروپایی در مناسک حج تمتع امسال خبر داد. وی گفت: «این حجاج تازه مسلمان، از مراکز و سازمان های اسلامی وابسته به هیئت جهانی تازه مسلمانان در کشورهای اسپانیا، ایتالیا، سوییس، فرانسه، هلند، نروژ و بلژیک به حج تمتع اعزام شده اند.»

شیخ خالد بن رمیح الرمیح، دبیرکل هیئت جهانی تازه مسلمانانِ وابسته به انجمن جهانی اسلام اعلام کرد: «این هیئت در حج تمتع امسال پذیرای ۸۰ تازه مسلمان از

کشورهای اروپای غربی، آمریکای لاتین و روسیه خواهد بود.»

بنابر گزارش روزنامه الوطن، شیخ رمیح درباره شرایط اعزام تازه مسلمانان تصریح کرد: «باید شش ماه از مسلمان شدن آن ها گذشته باشد و با ارکان اسلام آشنایی داشته، پیش از این نیز به حج اعزام نشده باشند».

مسلمانان روسیه

خبرگزاری «روس بالت» روسیه به نقل از یک سخن گوی اداره مسلمانان تاتارستان اعلام کرد: «امسال دو هزار نفر از تاتارستان و مناطق اطراف آن عازم سفر حج خواهند شد. نخستین گروه از زائران خانه خدا از روسیه، شامل ۱۶۵ نفر با یک فروند هواپیمای مسافری از «قازان» مرکز جمهوری تاتارستان عازم شهر جده عربستان سعودی شدند.

در همین حال به گزارش ریانووستی، امسال سه هزار نفر از جمهوری چچن برای انجام مناسک حج عازم عربستان خواهند شد و قرار است نخستین گروه از این زائران، دوم آذرماه به این کشور سفر کنند. هزینه سفر پانصد تن از زائران چچنی را «بنیاد احمد قادراف» پرداخت کرده است.

بیشترین تعداد زائران خانه خدا را مسلمانان جمهوری داغستان تشکیل می دهند و امسال دوازده هزار نفر از این منطقه عازم سفر حج خواهند شد. به گفته «نفیق الله آشیروف»، مفتی مسلمانان بخش آسیایی روسیه، عربستان امسال سهمیه ۲۵۵۰۰ نفری برای سفر حج مسلمانان روسیه تعیین کرده که این سهمیه نسبت به سال گذشته، حدود پنج هزار نفر افزایش یافته است.

مسلمانان روسیه با وجود فاصله زیاد کشورشان تا عربستان سعودی، از طریق هوایی و زمینی به سفر حج مشرف می شوند. زائرانی که مسیر زمینی را انتخاب می کنند، اکثراً از جمهوری های قفقاز شمالی روسیه هستند که با اتوبوس و از طریق آذربایجان، ایران، ترکیه و عراق به عربستان مسافرت می کنند.

بخش قابل توجهی از زائران نیز از طریق هوایی و با پرواز «مسکو- جده» به زیارت خانه خدا می روند.

این گروه معمولًا از زائران مناطق مرکزی و ولگای روسیه ازجمله مسکو و جمهوری های تاتارستان و باشقیرستان هستند که در قالب کاروان های رسمی یا به وسیله شرکت های گردش گری به عربستان سفر می کنند.

گفتنی است که اتوبوس حامل زوار روسی که از مراسم حج بار. می گشتند، حوالی ساعت ۲۳ روز ۱۲/ ۱۰/ ۸۷ دچار سانحه شد.

بر اساس گزارش پلیس راه آذربایجان، اتوبوس «مان» حامل حجاج که اهل داغستان روسیه بودند، با یک کامیون آذربایجانی «کاماز» تصادف کرد. در اثر این سانحه سه نفر از جمله راننده اتوبوس زخمی شدند.

مسلمانان فرانسه

خبرگزاری «ایکنا» گفت: «در جزوه ای که توسط وزارت کشور، وزارت امور خارجه و نیز وزارت اقتصاد فرانسه منتشر شده، تمامی مسائل مربوط به چگونگی دریافت روادید، قرارداد مسافرت، بیمه و واکسن زائران توضیح داده شده است؛ همچنین افرادی نیز به منظور اطلاع رسانی و راهنمایی زائران فرانسوی در مکه مستقر شده اند و آنان را در یافتن نشانی اماکن مقدس یاری می کنند».

از سوی دیگر، تمام دفاتر خدمات گردش گری مربوط به حج باید از طرف دولت فرانسه دارای مدرک معتبر و یا گواهی نامه باشند و تمامی قوانین مربوط به سفر حج و حقوق مسافران و حجاج را قبول کنند.

مسافرانی که با دفاتر خدمات گردش گری مورد تأیید دولت، قرارداد بسته اند، باید در صورت بروز هرگونه مشکل به مقامات دولتی اطلاع دهند تا اقدامات ضروری در این زمینه صورت گیرد.

وزیران کشور، امور خارجه و اقتصاد فرانسه قانونی شدن دفاتر خدمات

گردش گری مربوط به حج و اعطای مدارک لازم به این دفاتر به منظور ضمانت حقوق زائران مکه مکرمه را خواستار شدند.

گوناگون از حج ملل

استطاعت در کشورها

بالاترین و پایین ترین مرز استطاعتِ حج در کشورهای اسلامی از سوی مرکز تحقیقات حج عربستان سعودی چنین اعلام شده:

حاجی نیجریه ای که از راه هوایی به عربستان می آید ۹۰۵۳ ریال

حاجی اندونزی از راه هوایی ۷۱۶۲ ریال

حاجی بنگلادشی ۶۸۹۱ ریال

حاجی مالزیایی ۶۷۰۷ ریال

حاجی مغربی ۶۰۸۶ ریال

حاجی پاکستانی ۵۵۲۲ ریال

حاجی مصری از راه هوا ۵۳۶۸ ریال

حاجی مصری از راه دریا ۴۰۱۰ ریال

حاجی مصری از راه زمین ۳۲۰۹ ریال

حاجی اتیوپیایی دست کم از طریق هوا ۵۰۸۹ ریال

حاجی هندی ۴۸۳۵ ریال

حاجی سوری از راه زمینی ۳۰۸۵ ریال

حاجی سوری از راه هوایی ۴۳۲۸ ریال

حاجی یمنی از راه زمینی ۳۳۵۳ ریال

حاجی یمنی در سفر هوایی ۴۲۳۸ ریال

همین بررسی ها نشان می دهد که باید مرز استطاعت برای حج، از نظر اقتصادی محاسبه و میزان پای بندی به آن روشن شود

تا شمار حاجیان مردّد و خیابان نشین در راه ها و اماکن عمومی مکه مکرمه و مشاعر مقدسه کاهش یابد.

یازده کشور از کشورهای اسـلامی برگزیده شدند تا وضعیت اقتصادی و اجتماعی حاجیان خود را بررسی کنند که عبارتند از: اندونزی، مالزی، پاکستان، هند، بنگلادش، سوریه، یمن، مصر، مغرب، نیجریه و اتیوپی.

این بررسی ها نشان داد که بیشتر حاجیان از کشورهایی هستند که سطح معیشتی پایینی دارند یا حداکثر سطح زندگی آن ها متوسط است؛ بنابراین، بخشی از حجاج، شرط استطاعت مالی را برای ادای فریضه حج ندارند.

هزینه ها و مخارج سفر حجاج کشورهای دیگر

اغلب حجاج کشورهای اسلامی که به حج مشرف می شوند، میانگین مخارج سفرشان از حجاج ایرانی بسیار بیشتر است.

این در حالی است که این هزینه هایی را که آنان پرداخت می کنند، تنها برای اسکان و پروازها و هزینه چادرهای مشاعر در عرفات و مناست.

خبرنگار پایگاه اطلاع رسانی حج، در مصاحبه با حجاج برخی از کشورها به آمار و ارقام زیر رسیده است:

حجاج الجزایری با پرداخت ۱۶ میلیون دینار الجزایری، آن هم فقط برای اسکان و هزینه های پروازها به حج مشرف می شوند.

حجاج ترکیه معمولًا به دو شکل به حج مشرف می شوند؛ دسته اول افرادی هستند که به صورت گروهی و شخصی سفر می کنند و دسته دوم، از طریق دولت و کاروان های شرکتی به حج آمده اند و هر یک سه هزار یورو برای هزینه های حج اختصاص داده اند.

فلسطینی ها نیز دو هزار دلار فقط برای هزینه اسکان و پرواز از کشورهای اروپایی به عربستان آمده اند.

حجاج برونئی که از طریق دولت به حج آمده اند، هزینه های سفرشان به ۹۰۰۰ وینگت برونئی، معادل ۲۵۰۰۰ ریال سعودی بالغ می شود که حجاج برونئی جزو معدود حجاج کشورهایی هستند که هزینه های خوراک آنان نیز برعهده کاروان و شرکت توریستی است که آنان را به حج می آورد.

مصری ها نیز از دو طریق به حج می آیند؛ یا از طریق دولت است که ۲۰۰۰۰ جنیه

مصری هزینه هر نفر است و یا آزاد به حج آمده اند که هزینه های آن بر ۷۰۰۰۰ جنیه مصری بالغ می گردد.

آنچه در بین اغلب حجاج دیگر کشورها عمومیت دارد، این است که این زائران برای تهیه غذا، یا خود پخت وپز می کنند و یا از غذاهای آماده در بازار استفاده می کنند.

حجاج کشورهای اسلامی در پاسخ به این سؤال که برایتان مشکل نیست که خودتان غذا تهیه می کنید، پاسخ دادند: البته کمی وقت گیر است؛ اما حج زیارتی است که در آن خورد و خوراک چندان مهم نیست و اغلب با سرهم کردن برخی مواد خود را سیر می کنیم و یا از غذاهای آماده در بازار استفاده می کنیم.

حجاج برخی کشورها در مکان های اسکانی که بسیار کوچک و پر جمعیت هستند به سر می برند و در برخی موارد، زائران نوبتی در هتل استراحت می کنند و بقیه در حرم به سر می برند.

محدودیت های زیارتی زنان در اماکن مقدس

تعدادی از زنان زائر بیت الله الحرام از کشورهای مختلف جهان در گفت وگو با خبرنگار ایرنا خواستار رفع محدودیت های زیارتی اعمال شده در اماکن مقدس شهر پیامبر گرامی اسلام در مورد زنان شدند.

امّ زهرا، ۳۴ ساله از عراق- که برای نخستین بار به حج مشرف شده- روز چهارشنبه در گفت وگو با خبرنگار اعزامی ایرنا گفت: «با همه سختی های موجود در عراق و با تمام مشکلات اقتصادی به حج مشرف شدم؛ اما در مدینه با محدودیت زمانی و مکانی برای زنان در زیارت اماکن مقدس مانند مسجدالنبی و قبرستان بقیع روبه روشدم».

امّ زهرا افزود: «حج، زمینه برقراری ارتباط مسلمانان را فراهم می کند؛ بنابراین زنان نباید از موقعیت کمتری نسبت به مردان در زیارت اماکن مقدس سرزمین

رسول الله برخوردار باشند».

امّ شاهد، ۳۵ ساله، دیگر زن عراقی حاضر در مدینه النبی به ایرنا گفت: «ما زنان از امکانات برابر مردان در زیارت حرم شریف نبوی و اهل بیت برخوردار نیستیم و این برای تمام مسلمانان جهان سؤال برانگیز است».

این زن که از کربلا به حج مشرف شده گفت: «تعداد زائران زن نسبت به زائران مرد در مدینه النبی کمتر نبوده و بلکه شاید بیشتر هم باشد؛ اما تمام امکانات زیارتی برای مردان اختصاص یافته است».

وی با طرح این سؤال که چرا زنان اجازه ندارند وارد قبرستان بقیع شوند، تأکید کرد: «هر زن مسلمان شاید فقط یک بار در عمرش چنین سفر الهی نصیبش شود».

فلیحه زهرا، زن ۳۹ ساله پاکستانی نیز در گفت وگو با ایرنا گفت: «رسول الله و اهل بیت متعلّق به جهان اسلام هستند و نباید مانع از ارتباط بخشی از امت پیامبر با ایشان شد».

وی از نحوه برخورد تعدادی از مأموران در حرم شریف نبوی گله کرد و گفت: «بهتر است محدودیت های مکانی و زمانی برای زنان در زیارت این اماکن شریف برداشته شود و رفتارها با تمام مسلمانان به یک سان باشد».

وی تأکیدکرد: «مسلمانان باید به ریسمان محکم وحدت الهی چنگ زنند تا دوران شکوه و عظمت اسلامی تجدید شود».

«شداء حسین» بانوی ۵۵ ساله لبنانی نیز در این زمینه گفت: «پس از سال ها امید و آرزو موفق به زیارت حرم شریف رسول اکرم(ص) شدم؛ اما وقتی این محدودیت ها را دیدم، دلم شکست و به سختی ناراحت شدم».

وی که از بیماری صعب العلاجی رنج می برد گفت: «رسول الله(ص) و اهل بیت ایشان متعلق به تاریخ اسلام و مسلمانان هستند و زنان مسلمان منتظر روزی می مانند که هرگاه به حرمین شریفین در مدینه منوره رجوع کردند، بتوانند به راحتی به مکان

شریف روضه النبی و یا زیارت قبرستان بقیع بروند».

امّ حسین گفت: «این منظره غم انگیزی است که با بیماری و سختی به حرم شریف نبوی وارد شوی؛ اما نتوانی از این اماکن شریف دیدار داشته باشی».

زیارت از اماکن متبرکه ای مانند «روضه النبی» درمسجدالنبی- که در احادیث و روایات اسلامی از آن به عنوان مکان بسیار شریف و معنوی یاد شده- برای زنان مسلمان در تمام ساعات شبانه روز در مدینه منوره امکان پذیر نیست؛ بلکه ساعاتی در ابتدا و انتهای شب برای این زیارت اختصاص داده شده است.

زنان مسلمان همچنین نمی توانند وارد قبرستان بقیع شوند و این مکان شریف بعدازظهر هر روز و آن هم در ساعتی مشخص و از پشت دیوارهای بلندی که دور تا دور آن را پوشانده، امکان پذیر است.

حجاج سایر کشورها در بقیع

مسلمانان کشورهای مختلف از جمله ترکیه و چین به صورت دسته جمعی و با لباس های متحدالشکل و همراه داشتن تابلوهای شناسایی متعلق به گروه و کشور متبوع خود، در داخل قبرستان بقیع حضور چشم گیری داشتند.

عوامل ارشادی حدود ۲۵ نفر از زائران شیعه هندیِ در حال دعا را با تحریک و ایجاد حساسیت رفتاری از بقیع اخراج نمودند.

یک نفر از زائران ترکیه ای با استفاده از غفلت مأموران سعودی از پشت سر آن ها خود را به محل قبر حضرت امّ البنین رساند که سریعاً توسط مأموران با او برخورد و از آن نقطه به بیرون هدایت شد.

زائران ترکیه ای در قالب کاروان های منظم و هماهنگ تر از گذشته، در حرم شریف نبوی و قبرستان بقیع حضور یافته، به صورت جمعی به دعا و نیایش می پرداختند.

جمعی از شیعیان عراق اهل نجف اشرف به صورت گروهی وارد بقیع شده و با فرستادن صلوات مکرر و بلند اوضاع را تحت تأثیر خود قرار داده و بعضاً اقدام به گفت و گو با عوامل سعودی می نمودند که آن ها از این کار ناراحت و عصبانی بودند. برخی از زائران ایرانی حاضر در بقیع نیز، در صلوات آن ها را همراهی می کردند.

مشکل حجاج بورکینافاسو

یکصد حاجی که از «بورکینافاسو» عازم عربستان سعودی بودند، به دلیل کلاه برداری یکی از هم وطنان خود که با مؤسسات اسکان حجاج در ارتباط بود، پس از ورود به عربستان سرگردان ماندند.

به نوشته روزنامه عکاظ، این افراد هنگام ورود به عربستان پس ازاطلاع از تقلبی بودن قرارداد اسکان، غافل گیر و در محل استقبال از حجاج در جاده «الهجره» به مدت ۱۷ ساعت متوقف شدند و سپس برای دست اندرکاران امور حج روشن شد که این افراد بدون تأمین قرارداد مسکن وارد عربستان شده اند و به دام عملیات کلاه برداری یکی از هم وطنان خود گرفتار شده اند.

به این ترتیب یکی از مساکن خیریه برای پناه دادن آنان در نظرگرفته شد و طرف های دست اندرکار امور حج عربستان، مشغول تحقیق درباره چگونگی ورود آنان به عربستان، بدون در اختیار داشتن قرارداد اسکان هستند.

عید قربان در اسپانیا

از آغاز سال ۲۰۱۰ م. مسلمانان شهر «ملیلیا»، که تحت حاکمیت اسپانیا قرار دارد، عید قربان را به عنوان تعطیل رسمی برگزار خواهند کرد؛ این مسأله باعث شده تا مسلمانان شهر «سبته» نیز- که در شرایط همانندی به سر می برند- در اندیشه تحقق چنین خواسته ای باشند.

العربیه گفت: «دو شهر یادشده در سواحل مدیترانه ای کشور مراکش واقع است، ولی با حفظ خودمختاری تحت حاکمیت پادشاهی اسپانیا قرار دارند. این تصمیم

حکومت محلی ملیلیا که قرار است از آغاز سال ۲۰۱۰ به اجرا گذاشته شود، در پی درخواست «دنیا المنصوری» نماینده حزب ائتلاف برای ملیلیای مخالف اتخاذ گردید، به ویژه این که مسلمانان سبته و ملیلیا معمولًا هر سال با نفرستادن فرزندانشان به مدارس، عید قربان را به طور یک جانبه و غیررسمی جشن می گرفتند.

خانم المنصوری در جلسه ای پارلمانی در این باره گفت: «بی آن که بخواهم احساسات کسی از شهروندان را جریحه دار کرده باشم، یادآوری می کنم که مسیحیان ملیلیا نُه روز تعطیلی رسمی دارند؛ ولی حتی یک تعطیلی رسمی برای مسلمانان در نظر گرفته نشده است؛ در حالی که مسلمانان تقریباً ۵۰٪ از جمعیت شهر را تشکیل می دهند».

از سوی دیگر، نمایندگان شهر سبته که دارای شرایطی همانند ملیلیا است اعلام کردند که امکان رسمی کردن عید قربان در این شهر را در دست مطالعه دارند و مسلمانان این شهر درصدد اتخاذ اقدامات مشابهی در این باره هستند.

گفتنی است که پس از سقوط امپراتوری مسلمانان عرب در اندلس یا اسپانیا در سال ۱۴۹۲ م. که بیش از هشت قرن ادامه داشت، اسپانیا بر دو شهر ملیلیا و سبته در ساحل مراکش، به ترتیب در سال های ۱۴۹۶ و ۱۵۸۰ مسلط شد؛ جمعیت سبته حدوداً ۷۴ هزار نفر و مساحت آن بیست کیلومتر مربع است و در پنجاه کیلومتری شهر طنجه در برابر شبه جزیره جبل الطارق قرار گرفته که پیش تر نیز مستعمره نشین رومی ها و پرتغالی ها بوده است. اما مساحت ملیلیا ۵/ ۱۲ کیلومتر مربع و با جمعیتی حدود ۵۷ هزار نفر که ۴۰٪ از آنان مسلمان هستند، در فاصله ۱۵۰ کیلومتری مرز الجزایر واقع شده است.

بازگشت حجاج قفقاز از مرز آستارا

بازگشت حجاج جمهوری های منطقه قفقاز شمالی روسیه از مرز آستارا به کشورشان آغاز شد. امسال حدود پانزده هزار نفر از اهالی جمهوری های داغستان،

اینگوش و چچن روسیه با استفاده از مسیر زمینی ایران، ترکیه، سوریه و اردن به سفر حج عزیمت کرده بودند.

در ۱۶ سال اخیر این بیشترین تعداد است که حجاج منطقه قفقاز روسیه با استفاده از خاک ایران به سفر حج عزیمت کرده اند. این افراد با ۴۴۱ دستگاه اتوبوس و ۶۰۷ دستگاه سواری مسیر رسیدن به مکه مکرمه را طی کرده بودند.

عزیمت حجاج منطقه قفقاز شمالی روسیه از خاک ایران معمولًا یک ماه طول می کشد. امسال مسؤلان شهرستان مرزی آستارا بیشترین تسهیلات اجرایی و به خصوص گمرکی را برای تسهیل سفر زائران این منطقه روسیه ایجاد کرده اند.

فصل هفتم: مصاحبه با شخصیتها و مسؤولان

اشاره

مصاحبه با آیه الله مصباح

فرصتی دست داد تـا بـا آیه الله محمـدتقی مصـباح یزدی، درباره مشـکلات جهان اسـلام، مسائل فرهنگی و ظرفیت های حـج، ویژگی های حج ابراهیمی و مانند آن گفت وگویی داشته باشیم. سخنان ایشان حاوی نکات گران سنگ و رهنمودهای ارزنده ای است که با هم می خوانیم:

* به نظر جناب عالی مشـکل اصـلی در جهان چه چیزی است و کدام یک اهمیت بیشتری دارد؟ و راه های مواجهه با آن کدام است؟

این یـک نـوع ارزش گـذاری است و بسـتگی به دیـدگاه پاسـخ دهنـده دارد. جهـان اسـلام بـا مشـکلات سیاسـی، اقتصـادی و فرهنگی، نظـامی و علمی مواجه است. از جمله آن هـا مسائـل بین المللی و هویت مسـلمین و وحـدت و کثرت آن هاست و هر کدام جایگاه های خاص خود را دارد. اسـباب و عوامل مربوط به خود و راه های پیشـنهادی متناسب با آن پیشنهاد شده، اما در مجموع بایـد ببینیم کـدام مهم تر است. این تـابع دیـدگاه پاسخ دهنـده است که چه چیزهایی را در زنـدگی انسان مهم تر می داند، پاسخ ما، مهم ترین مسائل فرهنگی است و رکن آن باورها و ارزش هاست، عقاید و احکام ارزشی مهم است.

مقام معظم رهبری هم منظور از فرهنگ را عقایـد و اخلاق می دانند؛ تبعاً این دو چیز در زندگی انسان مهم است و خلل آن از همه مهم تر است. گویی مسائـل کم و بیش با هم تأثیر و تأثر دارنـد و ایزوله نیسـتند. اقتصاد با علمی مرتبط است یا دستیابی به مسائل نظامی، تجاری و صنعتی و حتی پیشرفت های دینی هم توسعه و بسطش نیاز

به امکانات مالی دارد. اما جوهره مسائل تفاوت دارد؛ مثل فقیر بودن و خداپرست بودن، اصحاب صفه با وجود فقر از برجسته ترین مسلمانان عصر خود بودند و مایه افتخار اسلام.

بنابراین، مسأله فرهنگی بسیار مهم است. با شواهد فراوان، تمام دشمنان اسلام کمر همت را برای نابودی اسلام بسته اند و نابودی آن را در نابودی فرهنگی می بینند و تلاش های فراوانی برای از بین بردن ارزش ها دارند. متأسفانه در بعضی از کشورهای اسلامی کم و بیش به موفقیت هایی هم دست یافته اند.

با توجه به گسترش ابزارهای رسانه ای، با قاطعیت می توان گفت که هیچ خطری برای اسلام مهم تر از گسترش رسانه ای نیست. چنانچه در هیچ عصری هم به این شدت و وسعت نبوده، تبعاً اختلال در این بخش، به سایر بخش ها هم سرایت می کند. در بعضی از کشورهای جهان اسلام نمونه اش دیده می شود.

اما در چگونگی مواجهه با این خطر، پاسخ این است که مقابله در دو شکل متصور است:

اول، شکل ایده آل و کامل و دوم، شکل محدود نسبی.

شکل ایده آلش متوقف بر یک برنامه مورد اتفاق همه کشورهای اسلامی و این متوقف است بر وجود نوعی وحدت استراتژیک هدف و تاکتیک در میان دو دسته ای اسلامی، ولی این یک آرمان ایده آلی است و تاریخ معاصر، مثل گذشته چنین نویدی را نمی دهد که در آینده ای نزدیک، چنین اتحاد و همدلی بین دولت ها و ملت های اسلامی برقرار باشد.

اما شکل دومش: اجرای برنامه های فرهنگی در جهت تقویت باورها و ارزش های مسلمانان در حد مقدور و میسور است و شدت و ضعف و سعه و ضیقش بستگی به فراهم شدن امکانات و وجود عزم و اراده و همت در قشرهای اثرگذار دارد که به نوبه خود، تقویت این قشرها هم با برنامه هایی امکان پذیر است.

پاسخ کلی در این بخش این است که قشر فرهیخته جامعه بایـد احساس مسؤولیت در پیش گاه الهی کننـد، پس از اطمینان به اهمیت این نوع فعالیت ها، ابتـدا از انـدیشه ها و تجارب متخصصـین بهره بگیرند و طرح هایی کوتاه مدت و میان مدت و دراز مدت در سطوح ملی و فراملی طراحی کرده، امکانات لازم را برای اجرایی کردن آن ها در حد میسور فراهم کنند. و با استفاده از روش های روان شناسانه در ارتقای سطح فرهنگی جوامع اسلامی بکوشند.

* آیا به حسب پیش بینی ها و تحولات سیاسـی فرهنگی آینـده، احتمال عقلایی دارد که انجام مناسک حج به طور کلی قوس نزولی بیابد یا خیر؟

آن طور که تاریـخ نشان می دهد و شواهد علمی هم تأیید می کند، طراح این مناسک، طوری طراحی کرده که نه تنها کاهش در آن رخ نمی دهـد، بلکه دائماً رو به افزایش است. در همین چند دهه اخیر، افزایش تصاعدی حج گزاران و مسائل مربوط به آن ملموس است و بسـیار بعید به نظر می رسد که روزی این جریان معکوس شود و سیر نزولی طی کند. به خاطر داریم که در اسـلام تأکید شده که اگر فرضاً روزگاری قحطی و فقر بر مردم مسـلط شود، به گونه ای که توان حج گزاری برای عموم مردم باقی نمانـد، حکومت اسـلامی موظف است از بودجه دولتی کسانی را برای حـج اعزام کنـد؛ اما امروزه شـمار داوطلبان حج به قدری زیاد است که باید کشورهای اسلامی تدبیر و مدیریت برای آینده کنند.

* بخش دوم سؤال مربوط به فروکاستن کیفیت حج است؟

در گذشـته نـه چنـدان دور، شاهـد ایـن بـودیم که حـج به صـورت یـک مناسـک خشـک و بی روح و کم اثر درآمـده بـود و مخصوصاً در بُعد اجتماعی و سیاسی، فوق العاده ضعیف بود و با پیروزی انقلاب اسلامی در رهنمودهای امام(قدس سره) روح جدیـد در این عبادت دمیـده شـد. در این سه دهه که از پیروزی انقلاب می گـذرد، همواره ما شاهـد رشد کیفی حج بودیم و اگر کسی پیش از انقلاب به حج

آمـده باشـد و توفیق را امسال داشـته باشد و کیفیت برگزاری حج در این دو دوره را مقایسه کند، فاصـله بسـیار چشم گیری را مشاهـده خواهـد کرد و این همه، هنوز بـا اسـتفاده از بخشـی از نیروهای نهفته در حـج حاصل شـده است. امیـدواریم با حسـن استفاده از تجارب گذشته برنامه ریزی های باز هم کامل تری انجام بگیرد.

* جناب عالی برای ارتقای کیفیت حج چه پیشنهادی دارید؟

با توجه به تجربه های سـی ساله بعد از انقلاب، اسـتفاده هر چه بیشتر از امکانات و ظرفیت های حج نیازمند به تربیت نیروهایی اسـت کـه بتواننـد برنـامه هـای موجـود و طراحی شـده را بـه خـوبی اجرا کننـد و چـه بسـا نیـاز باشـد کـه دانشـکده ای برای برگزارکننـدگان حـج در نظر بگیریم که رشـته هـای مختلفی را در جهت ارتباطـات، تبلیغات، رشـد اخلاقی و معنوی و به طور کلی ارتقای فرهنگی- دینی حج گزاران تدریس کند.

* نظر جناب عالی درباره ظهور و بروز جریان های افراطی در جهان اسلام و راه کار مواجهه با آن ها چیست؟

اصـل وجود این عوامـل شـیطانی در داخل و خارج مرزهای کشور اسـلامی، سابقه ای بسـیار طولانی دارد و جزءاستراتژی های شیطـان است و توقع این که این گونه شـیطنت هـا به کلی برچیـده شود و مسـلمان هـا از شـرّشان راحت شونـد، توقع به جـایی نیست. آنچه مهم است این که، بهترین راه مقـابله بـا این ها را که از یک طرف به مسـلمانان واقعی و اصـیل مصونیت بخشـد و کم اطلاع ها را حفاظت کنـد و از طرفی دیگر، امکان ارشاد برای افراد بی غرض و حقیقت جو حاصل شود، باید این راه ها را شناسایی و پی گیری کرد.

تبعاً این راه ها که در حقیقت نوعی مقابله با نقشه های شیطانی است، به حسب نوع نقشه ها تفاوت خواهد داشت. به طور کلی این راه ها را به دو دسته می توان تقسیم کرد:

۱. روش هـایی که بایـد سازمان های رسـمی عهـده دار شونـد و برای آن سـرمایه گـذاری کننـد و در مجامع بین المللی به آن استناد کنند.

۲. راه های فرعی، موسمی و موردی است که در منطقه خاص و زمان خاص و قشر خاصی مورد استفاده قرار می گیرد، در این بخش، نمی توان چـارچوب و ضابطه خاصـی برای آن در نظر گرفت و فقط می توان توصـیه های کلی کرد که از روش هایی استفاده شود که حتی المقدور، متقن و دور از تنش زایی و افزایش خصومت باشد.

امـا برای راه اول می تـوان یـک راهـبرد روشـنی را پیشـنهاد کرد که روی کرد کلی اش تأکیـد بر جنبه اثبـاتی و ایجـابی بحث هـاست؛ یعنی آهنـگ کار، آهنگ اثبات عقایـد شـیعه با ادله محکم و قانع کننـده و حتی المقـدور ساده باشـد و از روش های سست و دلیل های ضـعیف و برف انبار کردن مطالب اجتناب شود. نویسـنده خود را در موقعیت مخاطب قرار دهد و سعی کند به گونه ای بنویسد که برای او قانع کننده باشد و در برخوردها رعایت ادب، احترام، عواطف انسانی و اسـلامی شود و پاسخ به شبهه هـا به صورت فرعی و در ذیل مطالب اثباتی ارائه شود؛ مثل «ان قلت، قلت» هایی که در کتاب های طلبگی می آیـد. البته بـا توجه به شـبهه افکنی هـای مخالفـان و دشـمنان اسـلام، اشـکالات به صورت ظریفی طرح و پاسـخ داده شود. و این کـار در صورتی نتایج مطلوب خود را خواهد داد که با محوریت یک مرکز قابل اعتماد و دارای اعتبار کافی نظارت شود.

عقاید شـیعه باید به طور مسـتند، منسـجم و متقن ارائه شود و مخالف آن، به عنوان نظرهای شخصـی مطرح شده، با نشان دادن موارد مشابه از مذاهب دیگر از شدت حملات کاسته شود. در عالم سنن هم افکار انحرافی وجود دارد.

تأکیـد دارم که اختلاف بین مـذاهب امر اجتنـاب ناپـذیری است و در صـدر اسـلام هم بین صـحابه بوده؛ نمونه بارزش جنگ علی(ع) با معاویه، زبیر، طلحه و عایشه بود.

این ها در مسائل جدی اختلاف داشتند و کار به جنگ کشیده شد. شما هیچ کدام را رد نمی کنید؛ اما در این جا چرا به یک طیف خاص دعوت می کنید. باید توجه شود که اختلاف مذهبی حتی در اعتقادات فرعی امری پذیرفته شده است و نباید موجب رویارویی و افتراق شود.

سعی نکنیم بعضی از عقایدمان را مطرح نکنیم. مثل قبول نداشتن بعضی از صحابه. از پیامبر(ص) نقل می کنید که «به هر یک از صحابه اقتدا کنید، مثل نجوم اند». ما به علی(ع) اقتدا کردیم، شما به عمر؛ شما نقل می کنید: «بایکم اقتدیتم اقتدیتم». این باعث نمی شود که مارک کفر بخوریم. بعضی ها اصرار دارند که این مسائل را به کلی نفی کنیم و مخالفت با صحابه را بگوییم نادرست است و همه مقبولیت دارند؛ در حالی خود صحابه با هم اختلاف داشتند، پیروانشان هم تبعاً این طور خواهند بود.

* نقش حضرت امام(قدس سره) را در احیای حج ابراهیمی چگونه می بینید و آیا منویات ایشان جامه عمل پوشیده است؟

بسیاری از فعالیت ها در جهان اسلام اتفاق افتاد که از حضرت امام نشئت گرفته است. البته با کسب امکانات بیشتر و تدابیر حکیمانه، می توان تأثیر حج را در گسترش آرمان های انقلاب و حقانیت تشیع خیلی بیشتر کرد.

باید توجه داشت که دستورهای اسلام غیر از قالب های تعریف شده- که کم و بیش مورد اتفاق است- اسرار و حکمت هایی دارد که در بسیاری از اوقات مورد غفلت قرار می گیرد و تبعاً آن آثار مطلوب هم تحقق نمی یابد. یکی از این موارد حج است که در گذشته به صورت میوه آفت زده شده و بسیاری از آثار و برکات خود را از دست داده بود. حضرت امام(قدس سره) آن را احیا کرد و حج واقعی خواسته خدا را با تمام ابعاد زنده کرد. حج قبلًا مثل «اسلام ناب» در برابر «اسلام آمریکایی» بود.

اما در موارد خاص، امام توصیه هایی داشتند که باید برای عملی شدن، شرایط خاص را هم داشته باشد. ما باید به خلف صالح حضرت امام مراجعه کنیم و این یکی از اسرار ولایت فقیه است. در تضارب روش ها وآرا باید سخن نهایی را ولیّ فقیه بزند. و اولی تر از مقام معظم رهبری نداریم. ایشان در طول رهبری اثبات کردند که شایسته ترین برای تصدی این پست هستند.

مثلًا سخنرانی امام درباره حکومت سعودی را نباید امروز عَلَم کنیم؛ بلکه مصلحت آن را باید ولیّ فقیه تشخیص دهد و توسط نماینده خود سیاست گذاری کند. امام(قدس سره) متناسب با شرایط و اقتضائات آن زمان این را فرموده بودند.

* تحولات و پیشرفت های در عرصه حج را چطور دیده اید و چه پیشنهادی برای ارتقای بیشتر آن دارید؟

تحولاتی که باید در حج هم مثل بسیاری از شئون کشور پدید بیاید، به دو بخش تقسیم می شود:

۱. شکلی صوری، ظاهری که مربوط به مدیریت می شد که انصافاً در طول این چندین سال تحولات قابل توجهی در این راستا پدید آمده و این امر آن را در بین کشورهای اسلامی ممتاز ساخته است و بسیاری از کشورها درصدد اقتباس برآمدند و تعامل برقرار کردند تا از تجربیات آن بهره مند شوند.

۲. بخش محتوایی، بستگی به تربیت نیروی کارآمد علمی و اخلاقی دارد. فعلًا نیروها خودرو هستند و غالباً استفاده های موسمی است. اگر هم نیروهای مدیریتی، هم آموزشی و پژوهشی و تربیتی ساخته شوند، به طور جد می توان شاهد پیشرفت های چشم گیری بود. با عنایت ویژه ای که رهبر معظم انقلاب به امر حج دارند، امیدوارم روز به روز کیفیت حج فزونی بیابد و به اهداف متعالی خود نزدیک شود، ان شاءالله ...

مصاحبه با جناب آقای اسحاق مدنی

یکی از این چهره ها که نزد اهل سنت از محبوبیت خاصی برخودار است، جناب آقای مولوی اسحاق مدنی، مشاور رییس جمهور در امور اهل سنت و عضو شورای عالی مجمع جهانی اهل بیت و عضو هیئت امنای دانشگاه مذاهب اسلامی و ریاست شورای امنای مدیریت اهل سنت بعثه است. وی برای این گفت و گو با صمیمت و گشاده رویی دعوتمان را پذیرفت؛ گفت و گوی زیر پاره ای از دیدگاه های ایشان است.

* تاریخ نگاری حج و فواید مترتب بر آن چیست؟

هیچ چیزی بی فایده نیست، ولی مهم این است که مطالبی که می آید، چه باشد. مطالبی که آیندگان چیزی از آن بیاموزند و چراغ راهی باشد برای آن ها، کاملًا ارزش مند است. ولی اگر یک سری کارهای تبلیغاتی باشد، تنها برای قانع کردن دیگران خوب است، اما از جهت اطلاع رسانی چندان برای نظام نتیجه بخش نیست. بنابراین، اصل، آن مطالب و محتوایی است که عرضه می شود.

* بفرمایید در شرایط کنونی مهم ترین مسأله که جهان اسلام با آن مواجه است چیست و راه های برون رفت از آن کدام است؟

انقلاب اسلامی دشمنان اساسی دارد و در جهان اسلام، از ابتدا اختلافات بوده؛ ولی فرق اختلافات این زمان با زمان های گذشته، این است که اگر فرقه ها در قبل اختلاف داشتند، برنده و بازنده خودشان بودند، ولی در عصر ما، دشمنان اسلام برندگان واقعی این اختلافات هستند و اسلام بازنده می شود، نه یک فرقه. در جهت پیروزی هم برنده واقعی اسلام است، نه فرقه های خاص؛ نکته مهم این که نباید فرقه های اسلامی را با زبانی که قبلًا یکدیگر را مخاطب قرار می دادیم، امروز هم با همان زبان مخاطب قرار دهیم؛ زیرا با برخوردهای تند، خود آن فرقه هم از بین می رود.

بایـد تـوجه داشـته باشـیم که مسـأله امروز اسـتعمار و غیراسـتعمار، غرب بـا غیر غرب است نه مسـأله خلافت؛ بایـد بزرگـان ما حساسـیت این زمـان را متوجه باشـند. اساسـاً بـا تفرقه احتمال موفقیت دشـمنان زیاد می شود و نیت ها در ایجاد تفرقه هم تأثیر ندارد و در حقیقت، نوعی همراهی ناخواسته با دشمنان است.

شرایط فعلی بسیار دشوار است؛ دشمنان اسلام عزم دارند که به هر شکل ممکن، با جمهوری اسلامی رویارویی کنند. محاصره اقتصـادی یـا تهـاجم فرهنگی، اگر حمله نظـامی هم نشـد در جبهه های دیگر فعال هسـتند. جلسات رسـمی آنان در محافل بین المللی هم اخیراً بیشتر شده است.

برای مواجهه بـا این آسـیب ها حکومت های اسـلامی هم کاملًا هم سو نیسـتند. مسـلمانان از آمریکا متنفرنـد، نه به لحاظ زیان اقتصادی؛ بلکه چون آمریکایی ها به ضـرر اسـلام کار می کنند و این وجه مشترک همه ملت هاست. ما در حج بهترین فرصت هـا را داریم، بایـد کارهـایی انجـام شود که اعتمـاد ملت هـا را جلب کنیم بـدون حساس سازی دولت ها، بایـد دنبال یارگیری باشیم.

* بـا توجه به رهنمود جنـاب عالی در مورد وحـدت و انسـجام فرق اسـلامی، فکر می کنیـد در برابر شـبهه افکنی های وهابیون افراطی در گوشه و کنار اماکن مقدس، چگونه باید رفتار کرد؟

در نهایت بایـد مردم خود را آگاه کنیم؛ علمای تشیع شـبهات را ببیننـد و با پاسخ گویی مسـتدل، شـیعیان را مصون کنند. این مسأله در جانب مسـیحیت هم وجود دارد. مسـیحیان هم شـبهاتی وارد می کنند و مردم را به انحراف می کشانند. از کانالی که آن هـا وارد می شونـد، بایـد روش هـای بهتر از آن هـا را در نظر بگیریم. بعضـی از کارها با زور و تعارف حل نمی شود. کار علما یک کار فرهنگی است و بایـد مردم را آگاه کنند. عالم فرصت بیشتری دارد، آن ها یک جمله در بقیع می گویند: «حرام است»، زائران قبلًا یا بعداً توجیه شوند. بنابراین، بهترین راه مسلح سازی مردم است.

* جناب عالی فکر می کنید حج ابراهیمی از چه ویژگی هایی برخوردار است؟

عباداتی در اسلام وجود دارد که این عبادات، یک روح و باطن و یک پوسته و ظاهری دارد. عملی مثل وضو ظاهراً وضوست؛ اما باطن هم دارد و آن پذیرفته شدن یا نشدن وضوست.

در حج، احرام، لبیک، طواف و ... ظاهر قضیه است و در صحت اعمال مؤثر است. اما مقبولیت حج، غیر از صحت ظاهری آن است؛ مقبولیت در دست خداوندست، باطن می خواهد، حج هم تا قبول نشود، تأثیری ندارد؛ همان طور که هر نمازی مورد نظر این آیه نیست:(انَّ الصَّلاهَ تَنْهی عَنِ الْفَحْشاءِ وَالْمُنْکَرِ) (۱) بلکه منظور نماز خاص است.

حج مقبول یک علامت دارد و آن این که در انسان تغییر به وجود می آید. اگر کسی تغییر کرد، مطمئن باشد که حج او قبول شده و پس از بازگشت از عرفات، قلب روشن می شود. بی رغبتی نسبت به دستورهای خدا در قلب های ناپاک است؛ اما حاجیِ واقعی این گونه نیست.

به راستی چه کار کنیم که حج مان پذیرفته شود. بعضی از ایرانی ها بیشترین توجه شان به صحت اعمالشان است و به قسمت روحانی آن، کمتر توجه می کنند و نمی گویند که در دل حاجی باید خوف و رجایی باشد و در این سفر ممکن است خدا از او راضی نشود. اصولًا بعضی ها در حج، چقدر دنبال خرید هستند. همه مغازه ها را سر می زنند. مخصوصاً در مکه که جای عبادت است، برای ماندگاری ریال بیشتر چانه زنی می کنند که در حقیقت پشیزی هم ارزش ندارد.

بنابراین برای اصلاح این رویه، روحانی کاروان باید به صورت جدی وارد قضیه شود. چرا حاجی های دیگر کمتر این کار را می کنند. هر روز نیازی تازه و

۱- عنکبوت: ۴۵

وقت گذرانی و بازارگردی بی رویه، باید توجه داشته باشیم که این ها وجهه ملی را پایین می آورد و حج را بی خاصیت می سازد.

* به عنوان آخرین پرسش بفرمایید در حج گزاری ایرانیان چه نکته ای نمود خاصی دارد؟

کارهایی که ما انجام می دهیم، خدمت رسانی، نظم، اهتمام به امر حاجی، امکانات رفاهی، نه تنها در دیگر کشورهای اسلامی نیست، بلکه اصلًا قابل مقایسه با هم نیستند. حاجی هایی که از کشورهای دیگر می آیند، رها هستند و واگذار به قضا و قدر شده اند و تصمیم و برنامه ای ندارند، برخلاف حج جمهوری اسلامی، از آشپزخانه واحد، امکانات پزشکی، بخش روحانیتی- که جلسات متعدد در ایران دارند و آنان را توجیه و سپس آنان را همراهی می کنند- این اقدامات هیچ کدام به طور منظم در جاهای دیگر نیست. نکته جالب این که دولت سعودی هم چندین بار گفته کاش همه از شما پیروی می کردند. در آن صورت کار ما آسان می شد.

مصاحبه با حجه الاسلام و المسلمین یونسی

جناب حجه الاسلام والمسلمین علی یونسی، وزیر سابق اطلاعات، مشاور امنیتی رییس قوه قضائیه و معاون فقهی و حقوقی مرکز تحقیقات استراتژیک وابسته به تشخیص مصلحت نظام هستند و قبلًا به عنوان بازرس روحانیون و اینک در معاونت امور بین الملل بعثه مقام معظم رهبری، در موسم حج حضور دارند. بر آن شدیم تا از دیدگاه های ایشان درباره ابعاد بین المللی حج، جهان اسلام و راه های انسجام بخشی در امت اسلامی گفت وگویی داشته باشیم.

* ضرورت تاریخ نگاری و ثبت رویدادهای حج را چگونه ارزیابی می نمایید؟

از این که بعثه مقام معظم رهبری اقدام به تدوین کتاب حج کرده، ستودنی است؛ زیرا گذشته از ارزیابی علمی و عمل کردها در سال های آتی، می توان آن را مبنا و

آیینه قرار داد. اگرچه این کـار نمی توانـد منعکس کننـده همه فعـالیت هـا باشـد، امـا می توانـد جلوه های بیرونی و عمل کرد محسوس کارگزاران حج باشد.

این کـار، اثر درازمـدت و تـاریخی دیگری هم دارد؛ جمهوری اسـلامی اهتمـام جـدی بر حسن برگزاری حـج داشـته و پس از انقلاب هم در پی انجام حـج ابراهیمی بوده و حـج ایرانیان بر دیگران تأثیرگـذار بوده است، بنابراین باید ثبت و محفوظ بماند. از گذشته متأسفانه کتابی نداریم، دوست داریم بدانیم که در قرون گذشته، حج گزاری چگونه بوده؛ اما متأسفانه انجام نشده و ابعاد حـج ثبت و ضـبط نشـده است و جمهوری اسـلامی می توانـد الگویی برای دیگران باشـد و نمایی باشـد از حـج که حتی کشورهـای دیگر هم می تواننـد از آن بهره بگیرنـد؛ زیرا حـج سـایر کشورهـا هم تـا حـدودی به طور غیرمسـتقیم آمـده است؛ بنابراین، این کار ارزش مندی است و باید انجام گیرد.

* از دیدگاه جناب عالی ابعاد بین المللی حج در چه جهاتی نهفته است؟

اساساً عبادت ها دو بخش دارنـد: بُعد فردی و بُعد اجتماعی- سیاسـی. حج از جمله احکام دینی است که هم دارای ابعاد فردی عمیق و هم ابعاد سیاسـی اجتماعی و بین المللی است. شاید هیچ عبادتی به این اندازه نباشد، حج، همه ابهت دینی و اسلامی را یک جا به نمایش می گذارد. هر فرد را به امت اسـلامی و امت اسـلامی را به تاریخ تبدیل می کند، جامعه اسـلامی متوجه می شود که تاریخ توحید طولانی ترین و پاک ترین تاریخ بشری است؛ در حالی که سایر مکاتب بی ریشه اند.

تاریـخ توحیـد و یکتاپرستی ریشه دارترین و اصـیل ترین است که این اصالت تاریخی در نمایش حج، به بهترین وجه جلوه گر می شود که یک حاجی در نقش یک پیامبر عمل می کنـد و همه حاجیان خود را در نقش ابراهیم(ع) میبیننـد و همه مناسک و برنـامه هـایی را که جنبه سـمبولیک دارد اجرا می کننـد. حـاجی نظـاره گر نیست، مجری است؛ تماشـاچی صـحنه نیست. یک حاجی خود را به حضرت آدم(ع)

و به بنیان گذار توحید و به موسی(ع) و عیسی(ع) و پیامبر اکرم(ص) یک جا هم عقیده، هم هدف، هم مکتب و هم تاریخ می بیند.

این اصالت و پیوند تاریخی به یک مسلمان، هویتی چند جانبه می دهد. از یک طرف او را به خدا پیوند می دهد؛ چون خانه او را طواف می کند، و از طرفی به انبیا پیوند می دهد و چون ابراهیم(ع) از همه تمنّیات و خواسته ها می گذرد و جز خدا، همه چیز را قربانی می کند. از سوی دیگر هم در دریای پرتلاطم امت اسلامی قرار می گیرد که بزرگ ترین قدرت اسلامی؛ یعنی نمایش قدرت بشر در راستای توحید است و این همان بُعد اجتماعی است که به بهترین وجه جلوه گر شده و گوشه ای از عظمت جهان اسلام است که چگونه همه مسلمان ها حرکت خود را با همه رنگ ها، سلایق و گرایش های گوناگون، اما با عشق وافر و در جهت واحد در طواف، سعی و منا همانند هم و یک زبان به کار می گیرند.

آغاز حرکت با لبیک است؛ این گوشه ای از عظمت پنهان جهان اسلام است. اگر مسلمین در حج به خودآگاهی برسند، در آن صورت همه مظاهر ظلم، فساد، سلطه بیگانگان از بین خواهد رفت.

چیزی که جهان اسلام به شدت به آن نیاز دارد، خودآگاهی است که این جا تجلی می کند. مسلمان پیش از ورود به این صحنه خود را ناچیز می بیند و در برابر سلطه گران دچار تردید می شود اما وقتی به این صحنه وارد می شود، خود را به یک جهان عظیم و قدرت جدید متصل و مستغنی می بیند و می فهمد از گذشته و تاریخ و همراهان خود بی اطلاع بوده، کم کم به خودآگاهی می رسد. قدرت اسلام را بی نهایت می بیند، جهان اسلام را از صدها میلیون نفوس انسانی هم صفت و هم جهت میبیند و احساس می کند که فریاد او در دل تاریخ، برای همیشه زنده بوده و او متوجه نمی شد. میلیون ها نفر ابراهیم وار، اسماعیل وار، هاجروار در عرصه حج به حرکت درآمدهاند تا همه جهان اسلام را به صحنه مشعر و منا تبدیل کنند و در این

دریای خروشان که شیطان را رجم می کنند، شیطان سیاسی را هم رجم می کنند.

این بُعد سیاسی حج است که حقیقتاً به بهترین وجه عرضه شده است. در جمهوری اسلامی هم هر سال دو برنامه اجرا می شود که جنبه های رمزی آن بیشتر مهم است؛ یکی مراسم برائت از مشرکان و دیگری برگزاری دعای کمیل در مدینه.

دعای کمیل مدینه عمدتاً جنبه فردیِ انسان خدامحور است و اوج معاشقه یک بنده عاشق با خداست؛ چون هیچ فردی بالاتر از علی(ع) نتوانسته این زبان را بیان کند. دعای کمیل عالی ترین جلوه آن است که بُعد شخصی این سفر است.

اما بُعد سیاسی این سفر، مراسم برائت از مشرکان است؛ گرچه توسط ایرانیان است، امّا تلاش ایرانیان برای ظهور خودآگاهی حج است. حج ابراهیمی، حجی است که مسلمانان با آگاهی و خودآگاهی آن را انجام می دهند، هم برای نجات خود و هم نجات همه مسلمین گام برمی دارند. در این مراسم مسلمان ها به خودآگاهی و توان مندی خود واقف می شوند، البته فاصله زیاد است.

برای رسیدن به هدف متعالی این بُعد، پیام های حضرت امام(قدس سره) و رهبری در جهت تبیین این بُعد از حج است تا مسلمین بتوانند با خودآگاهی، در پی پالایش جامعه از کفر و شرک باشند. امت اسلامی امروز در اثر دوری از فلسفه حج ابراهیمی، از فساد و استبداد داخلی و سلطه ابرقدرت های جهانی و غده سرطانی دولت جعلی اسرائیل و صهیونیسم رنج می برد.

امسال حج در حالی برگزار شد که مردم مظلوم غزه، در بدترین شرایط مرگ و حیات در محاصره دشمن صهیونیستی اند و این نشان می دهد که هنوز از فلسفه حج ابراهیمی فاصله زیادی داریم. اهدافی مانند استقرار توحید در سراسر دنیا و محو شرک و ظلم و نجات مسلمین و مؤمنین خداپرست- که متأسفانه در این موضع نیستیم- همان گونه که قرآن و کعبه و اهل بیت(ع) در حفظ و ابقای امت اسلام، تاکنون نقش اصلی را داشته اند، از این پس هم این قدرت ها و حج است که می تواند

جهان اسلام را به جایگاه اصلی اش برساند و نجات دهد.

باید بدانیم که این جا قدرت عظیمی است به نام دین و جمعیت که به آدمی اقتدار و هویت می دهد: چون تاریخ و پاکی و عظمت را از آنِ خود می بیند.

* نقشه های دشمنان برای برهم زدن اقتدار و انسجام جهان اسلام و با ایجاد تفرقه و دشمنی در بین آنان، امروزه به چه شکلی نمود یافته است؟

اقتدار جهان اسلام در حج به بهترین شکل ظاهر می شود که ناشی از وحدت جهان اسلام است. حج نماد وحدت در کثرت است و اختلافات ظاهری مانع انسجام نیست. مذاهب، رنگ ها، ملیت ها، با هم متفاوتند؛ اما در این مانور بزرگ این اختلافات دیده نمی شود. چون مشترکات هم فراوان است و این اختلافات جزئی است و این گلستان را زیبا کرده است؛ هر چند مختلف اند؛ اما با وحدت و انسجام اند، حج تجلی وحدت در کثرت شده است. خداوند فهمانده که به اختلاف ظاهری توجه نکنید. مسلمانان وحدتشان بیش از اختلافاتشان است.

دشمن هم از همین جا می ترسد؛ از این رو تلاش می کند تا این اختلافات جزئی را عمده کند و توسط عواملش در کشورهای اسلامی اختلافات را پررنگ جلوه داده، یا اختلاف جدید ایجاد کند و مسلمین را به خود مشغول کند. سعی می کند که دنبال اختلاف و تحجر و جهل باشد که این ها باعث تعصب کور و دشمنی می شود و فاصله ها را زیاد می کند.

اختلاف، آفت حج است و حج با این دو چیز مبارزه می کند؛ یعنی هم با جهل می جنگد تا مردم به خود آگاهی برسند و هم با اختلاف می جنگد تا مردم به وحدت برسند.

* افراطگری را که امروزه نمود ویژه ای دارد چگونه ارزیابی می نمایید؟

پیروزی انقلاب اسلامی سیلیِ محکمی بود به شرق و غرب؛ طرف داران امام خمینی(قدس سره) در همه دنیای اسلام بیدار شدند و حضرت امام(قدس سره) از

فرصت حج بهره ها گرفت و در اثر این بیداری، اتفاقات بزرگی اتفاق افتاد؛ انتفاضه فلسطین، افغانستان، عراق و لبنان ناشی از انقلاب اسلامی بود و ضربات بسیار شکننده ای که بر پیکر آمریکا و اسرائیل وارد شد. آنان برای مهارکردن انقلاب اسلامی، انواع دسیسه ها را به کار گرفتند؛ جنگ تحمیلی و راه اندازی گروه های افراطی به نام اسلام از آن جمله بود. این گروه ها در جهان اسلام به صورت گسترده تر مطرح شد، حتی رژیم های افراطی مثل طالبان را به راه انداختند.

این دشمنان تاریخی اسلام، تلاش کردند که کینه های فراموش شده تاریخی را زنده کنند. جنگ مذهبی، قومی به راه بیندازند، فرقه های افراطی جعل کردند و گروه های تروریستی گسترده ای را در سراسر دنیا راه اندازی کردند. گرچه خود بعدها از آسیب همین گروه ها در امان نماندند، ولی هدف اصلی، مبارزه با جهان اسلام بود. امروز جهان اسلام بار دیگر تصویر هولناک جنگ های فرقه ای را از دور می بیند، تحریک و تشویق و فعال سازی تعصبات مذهبی و گروه های کور تروریستی، به منظور مشغول کردن جهان اسلام به خودش است.

در حال حاضر میبینیم در فضای بسیار روحانی حج، فرقه های متعصب تلاش می کنند که اختلافات را تشدید کنند؛ در حالی که ایران اسلامی همه را به وحدت و برادری دعوت می کند. گروه های متعصب و افراطی با پخش و توزیع گسترده شبهات اختلاف برانگیز به شکل کتاب، سی دی و اشکال مختلف دیگر فعالیت می کنند و نگرانی از این است که اقدامات نابخردانه این گروه های افراطی، سبب تحریک گروه های متقابل شود و سال های آینده، شاهد خشونت های غیر قابل مهاری باشیم. این خطر جدی است و باید دولت ها، صاحبان اندیشه و دل سوزان و علما اجازه ندهند این تحریکات ادامه پیدا کند.

* چه راه کاری را برای مهارگروه های افراطی پیشنهاد می نمایید؟

تنها راه، نزدیکی امرا و علماست که متأسفانه این کار انجام نمی شود؛ علما هم در

تقریب، قدم جدی بر نمی دارند و دولت ها هم هر یک به دنبال منافع خود هستند. در این کنگره حج، باید علما هم اندیشی کنند و نشان دهند که با اختلافات ظاهری می توانند زندگی کنند. مردم می توانند، اگر دشمنان و افراطیون بگذراند، امت اسلامی به راحتی همدیگر را می پذیرند. نمونه اش در ایران شیعه و سنی اند، که با هم عجین شده اند، باید حالت طبیعی جهان اسلام را تقویت کنیم. علما با هم، هم فکری کنند، کنفرانس ها را پربارتر کنیم و از حالت صوری خارج و شخصیت های علمی و سیاسی با هم همکاری کنند و از فرصت حج سود ببرند.

گفت وگو با حجه الاسلام والمسلمین رحیمیان

گفت وگویی صمیمانه با حضرت حجه الاسلام والمسلمین جناب آقای رحیمیان، نماینده مقام معظم رهبری در بنیاد شهید داشتیم که در زیر می خوانید.

* ظرفیت های حج را در عرصه فردی چگونه می بینید؟

مسائل حج در چند لایه قابل تفسیر است؛ لایه باید و نبایدها، شاید و نشایدها، عرفان و نمادهای حج، تاریخ کعبه و حضرت ابراهیم و مانند آن، اما در ارتباط با مسائل خودمان، حج یک اهرم و ظرفیتی است که می تواند یک مسلمان را به حداقل استانداردهای مسلمانی برساند و نقطه شروعی است برای تصحیح اعمال؛ برای مثال با انجام نماز طواف برای حلیت نساء یا بازسازی و تصحیح نماز و یا هر مسأله دیگر، روحیه خاصی بر افراد حاکم می شود که باید در دوره های آموزشی از این پتانسیل ها و زمینه ها استفاده شود. برای خواندن نماز صحیح، باید مسأله تقلید خود را درست کند و اموالش پاک باشد. پس باید سال خمسی داشته باشد و این نقطه شروعی است برای پاک سازی مالی.

حاجی چون عازم حج شده و انگیزه دارد، به همان اندازه هم می باید در هر زمینه ای کسب فیض کند. این حالت پذیرش در بالاترین حد ممکن است، یکی به

خاطر انگیزه و یکی هم به خاطر فضای مکه و مدینه باید نهایت استفاده بشود تا سازندگی لازم ایجاد شود. با حج تمام مسائل سامان می یابد. باید اهتمام به آموزش بیشتر باشد و اگر امکان دارد از حجاج هم آزمون گرفته شود.

* حاجی باید چه مقدماتی را پیش از سفر فراهم کند؟

همان طور که می دانید مهم ترین مسأله و بالا-ترین هدف ما، تربیت انسان دینی است و این مقدم بر سایر مسائل سیاسی و اقتصادی و ... است. آن کسی که حرام و حلال را باور کرد، می توان ابعاد دیگر را هم به او آموخت، می توان به او ارتباط با آمریکا را تبیین کرد. پس تربیت دینی زیربنای همه مسائل است. دشمنی با دشمنان اسلام، تولّا و دوستی با مسلمان ها فرع بر این است که اسلام را در متن زندگی اش پذیرفته باشد.

نکته مهم این که، در حقیقت حاجی باید «چک لیست» داشته باشد. تا آن ها را نیاموخته، نمی تواند به حج بیاید؛ نمازش، طهارت و نجاست و تقلید حداقل هایی است که از نظر احکام فقهی باید بداند، مجموعه باید و نبایدهایی را باید بداند. بعداً یک چک لیست اخلاقی هم داریم که مربوط به «شایدها و نشایدها» ست. چه چیزی را عمل کند و چه چیزی را به عمل نیاورد؛ به ویژه در امور اجتماعی و اخلاق معاشرت.

امام سجاد(ع) به طور ناشناس به حج می آمد، تا مثل یک فرد عادی کارش را انجام دهد و به دیگران هم کمک کند. به هر حال ارزش خدمت گزاری به حجاج و همسفرها که عرصه تمرین ایثارگری، در خدمت جمع بودن، از خودپرستی درآمدن و به خداپرستی رسیدن، آنگاه در پرتو این خداپرستی به دیگران خدمت کردن، یک ارزش دینی است.

حضرت امام(قدس سره) با آقایان صدوقی و دوستان دیگر به زیارت امام رضا(ع) می رفت؛ امّا جلوتر می آمد وسایل لازم را فراهم می نمود، مثلًا غذا را آماده

می کرد، چون می دانست ثواب خدمت به زائر بسیار بالاست.

بنابراین سفر حج، بهترین عرصه برای تحقق اخوت اسلامی، تحکیم پایه های مودت و محبت بین مسلمانان است. عرصه تعاون و دست گیری از همدیگر، گذشت و محبت است. کسی که به سفرهای سیاحتی می رود، به راحتی گذشت نمی کند؛ اما در این سفر معنوی به راحتی حجاج از حقوق خود چشم پوشی می کنند. به هر صورت عرصه خوبی برای سلوک اخلاقی است.

و اما آثار عمیق تر حج آن است که حالت عرفانی و ارتباط خاص با خدا می یابد. مرحله بالاتر بایدها، نبایدها، شایدها و نشایدها تعمیق جنبه عرفانی و محتوای والای حج است. باید برای حاجی تبیین شود که حج ابراهیمی چیست؟ حضرت ابراهیم(ع) نماد توحید است. هر چه توحید قوی تر باشد، وحدت هم بیشتر می شود. وقتی «رمی جمرات» را نماد انزجار از شیطان و بت ها، از بت نفس تا بت قدرت و ثروت به حساب آوردیم، داریم با انجام اعمال حج، به توحید و خدامحوری می رسیم.

حج، پایگاه توحید است و همزمان پایگاه بت شکنی هم هست؛ آن روی سکه خداپرستی، دورشدن از خودپرستی است. آن روی طواف خانه خدا، فرار و روی گردانی از هر نوع بت، از بت نفس گرفته تا انواع بت های دیگر، بت جاه طلبی، بت نژادپرستی، بت ملی گرایی، بت قدرت های استکباری، بت شیطان بزرگ، بت شهوت و شهوت پرستی، بت غرب و ... این ها همه شرک اند و نمادهای شرک و بت و بت پرستی و باید از همه این ها پرهیز کرد.

* اگر ممکن است کمی هم درباره آثار فراملی و جهانی حج بفرمایید.

بله، یک بُعد حج هم بُعد جهانی حج است؛ برای پیدا کردن حجاج سایر کشورها میلیون ها تومان هزینه باید بپردازیم، اما این ظرفیت را حج فراهم کرده که نخبگان با پای خود به حج می آیند و برای برقراری ارتباطات و گرایش به حق و برائت از مشرکان، ظرفیت رایگانی است که خدا برایمان فراهم نموده؛ مثل همین سمینارها

که از جاهای دیگر می آیند؛ اگر در ایران باشد صد برابر هزینه جمع آوری باید بپردازیم. آن ها با هزینه خود تا این جا آمده اند، کافی است که تلاشی برای تمرکز آن ها به عمل آید. همچنین این حالت ویژه حجاج هم مهم است و این فرصت خاصی است که حج در اختیار ما قرار داده و بعضاً نشست های چهره به چهره هم وجود دارد که فرصت مناسبی برای شناخت و آگاهی است و حجاج با یکدیگر انس می گیرند. جانباز ایرانی می گوید، زائر لبنانی اشک می ریزد. این ها کجا می توانستند همدیگر را بیابند! در فضای پرمهر و آکنده از معنویت حج، این امر میسور می گردد.

* با توجه به سخنان مقام معظم رهبری در جمع کارگزاران حج، درباره آثار ملی حج هم مطالبی بفرمایید.

در بُعد ملی هم اگر صدهزار حاجی می آیند، صدها هزار نفر غبطه این ها را می خورند، بستگان وآشنایان تحت تأثیر این ها هستند- در بدرقه و استقبالشان- این خداحافظی ها و خاطره گویی ها پس از مراجعت، آثار روحی و روانی فراوانی به جای می گذارد و دستاوردهایی از قبیل توجه به خدا و عبادت خدا که به دیگران منتقل می کند. کسی که در یک روستا زندگی می کند، در این جا انواع قیافه ها و ملیت ها را می بیند و عظمت جهان اسلام را درمی یابد. میلیون ها نفر قبل، حین و بعد از حج، برای توجه به آداب و سنت های دینی دستاویزی پیدا می کنند، عبادت بزرگ الهی و دستاوردهای سیاسی اجتماعی و فرهنگی حج و همه این دریافت ها قابل انتقال به اقوام و آشنایان است.

* فکر می کنید در موسم حج تا چه اندازه تشیع و تسنن توانسته اند به هم گامی و هم سویی در مواجهه با دشمنان مشترک برسند؟

البته اهل سنت را نباید با وهابیت افراطی مقایسه کرد. شاید بتوان گفت بیشتر

حوادثی که در جهان اسـلام اتفاق افتاده، مربوط به ارتباطات حج می شود؛ مثلًا درباره فلسـطین، پیام های امام به حجاج و حج خونین- که آمیخته شدن خون فلسـطینیان با حجاج ایرانی بود- به نظرم سـرآغاز انتفاضه اول بود. بعد از ناراحتی امام نسبت به حج خونین سال ۶۶، اولین خبر را من به امام دادم که تعداد زیادی از فلسـطینی ها همراه حجاج ایرانی شهید شدند. شب بعد از حادثه چهار فلسـطینی برای عرض تسلیت آمدند، تا نزدیک صـبح صحبت کردند، با هیجان می گفتند که چه جنایاتی در حج ۶۶ اتفـاق افتاد. بعـداً اطلاع یافتیم از این چهار نفر، دو نفر در مراسم چهلم حجاج فلسـطینی شـهید شدنـد و شـهادت آن دو نفر مبـدأ انتفـاضه اول فلسـطین شـد. نقطه عطف بیشتر حوادث نهضت هـای اسـلامی، به موسم حـج و مراسم برائت بـازمی گردد؛ هرگوشه ای از فلسفه حج «وفیه منافع للناس» را گوشزد می نماید.

مصاحبه با حجه الاسلام و المسلمین هادوی

فرصتی دست داد تـا بـا آقـای هـادوی تهرانی، رییس هیئت علمی بعثه مقـام معظم رهبری گفت وگویی داشـته باشـیم. سـخنان ایشان نیز حاوی ایده ها و نکات ارزش مندی است:

* بفرمایید کارکردهای هیئت علمی بعثه مقام معظم رهبری چیست؟

پیش از هر چیز بایـد بـدانیم که واقعیت هـای موجود و شـرایط مطلوب با هم تفاوت هایی دارنـد. نیروهای خاص- که نخبگان سیاسی و علمی هستند- به بعثه هدایت می شوند و بحث های جدی در می گیرد و گاهی منتهی به تغییر مسیر زندگی افراد در حال یا آینده می شود. البته یکی از کارهای هیئت علمی این است ...

اتفـاق دیگر این که با مسافرت به جای جای دنیا می بینیم که خیلی از هسـته های اصـلی حرکت در بعثه شـکل گرفته است، ما دانه می پاشیم و نمی دانیم چه سبز می شود. حزب الله و جهاد اسلامی هم اولین جرقه هایش در این جا خورده است.

اما اتفاقات قابل انـدازه گیری نیست؛ ما انعکاس آن را می بینیم. در ترکیه هم سازمان های خاص فرهنگی ایجاد شده و این ها همه تأثیرات این نهضت های علمی بوده است.

اما کیفیت مطلوب اتفاق، اصل دیگری است، این که بتوانیم نخبگان را پیش از حضور در صحنه حج شناسایی و در موسم با این ها مرتبط شویم و پس از آن هم این ارتباطات ادامه بیابد و سازوکار مناسبی برای این کار تعریف شود که آن، ایده آل و مطلوب است.

یکی از ایده های دیرین ما، ایجاد سازمان نخبگان مسلمان است که زمینه اش در حج باید آغاز شود. در حقیقت یکی از اهداف همایش نخبگان هم برقراری ارتباط با نخبگان است.

کارکرد دیگر، ارتباط با کاروان ها و دیدار با آن هاست. همین نظارت بر تولید محتواهای کتاب و نرم افزارها را هم داریم و اساساً هیئت علمی خودش هم مولد است، در دیدارهای رسمی هم معمولًا هیئت علمی مشارکت دارد و دیدار با بعضی از علمای سعودی با حضور هیئت علمی صورت می گیرد. بالاخره در دیدار با بعثه های مراجع، هیئت علمی نقطه قوتی است برای بعثه، مجموعه ای از علما و نخبگان در این جا کار می کنند و برای پاسخ به شبهات سیاسی و اعتقادی زحمت می کشند. ضمناً به جلسات راه بردی هم توجه داریم و دستاوردهای این جلسات در سطح ملی و فراملی هم مورد استفاده قرار می گیرد. بنابراین تاکنون دستاوردهای مناسبی داشته ایم.

* برقراری ارتباط با نخبگان ایرانی را چگونه سامان دهی نموده اید؟

بخشی از فعالیت ها به این ارتباطات مربوط می شود و ماندگاری بیشتری هم دارد؛ اما دو مطلب در این باره مهم است:

۱. شناسایی درست افرادی که خصوصیت نخبگی را دارند و اصلًا جایگاهی در

عرصه علمی- سیاسی و اقتصادی دارند یا خیر؟ در صورت عدم دقت در شناخت نخبگان، نیروهای داخلی بی انگیزه می شوند.

۲. چنانچه نخبه واقعی شناخته شد، باید سعی شود تا از آن ها استفاده بهینه شود. زمینه هایی برای ارتباط بیشتر آنان با ایران فراهم می شود، اما متأسفانه بعدها تسهیلات لازم فراراهشان قرار نمی گیرد و سرخورده می شوند.

بنابراین مهم است که شناسایی درست نخبگان در وهله اول صورت گیرد و پس از جذب آن ها بهره برداری بهینه انجام شود.

* در مجموع برخورد نخبگان را با انقلاب اسلامی چگونه ارزیابی می نمایید؟

نخبگان با تردید به ما نگاه می کردند و احساس می کردند به طور جدی از اصول عدول کرده ایم. اما در دوره های بعد به علت تغییر مواضع دولت، امید تازه ای در آن ها ایجاد شد و احساس کردند پای بندی به ارزش ها، در دو- سه سال گذشته افزایش یافته و شرایط تا حدودی عوض شده است. برخی از اقدامات در ماه های اخیر، که حساب شده هم نبود، فراز و نشیب هایی در گرایش نخبگان به ما ایجاد کرده، مسأله عراق و احساس نابودی اهل سنت در عراق به وسیله شیعیان، بدبینی آن ها در شرایط کنونی و ... تنها گروه مخالف توافق نامه، «صدری» ها هستند که می خواهند در مقابل آمریکا بایستند. دوباره آبرویی برای تشیع در عراق به وجود آورده اند و این باعث خوش بینی آنان شده است.

از مجموع دیدگاه های نخبگان جهان اسلام به دست می آید که دیدگاه مثبتی نسبت به ایران اسلامی به عنوان حامی مستضعفان دارند؛ بنابراین از این ظرفیت می توان استفاده بهینه کرد.

* در موسم امسال مسأله غزه و فلسطین نمود ویژه ای داشت، به نظر شما نخبگان جهان اسلام چه نقشی را می توانند دراین باره ایفا کنند؟

دل بستگی مسلمانان به مسأله فلسطین امر غیر قابل انکاری است که حتی

سردمداران وابسته باید رعایت این احساس را بکنند. در حال حاضر، راه کاری مناسب برای مشارکت نخبگان در حل معضل فلسطین ارائه نکرده ایم و در حد مفاهیم کلی است. اما در این که چگونه از این مسأله استفاده علمی کنیم و یک جریانی را راه اندازی کنیم، مشکل داریم. از قابلیت نخبگان سیاسی، اقتصادی، علمی در جهت بهبود شرایط و ارتقای وضعیت فلسطینیان استفاده کردن، چیزی فراتر از بستر حج را می طلبد. باید زمینه سازی شود و استمرار یابد.

در مجموع نقش فعال تری از نخبگان را باید تعریف کنیم و برای غزه باید کاری کرد اما این که چه کار بکنیم؟ قدم بعدی است که روی آن تأمل جدی نشده است.

برای مثال اتفاق ماه های گذشته، یک کشتی از آدم های غربی به عنوان حمایت غزه وارد غزه شد، اگر جهان اسلام این کار را می کرد، خیلی امیدبخش بود. برای راه اندازی چنین وام هایی عزم نخبگان جهان اسلام و مشارکت فعال تر آنان را می طلبد. در این رابطه مفاهیم کلی هر چند خوب و لازم است، اما کافی نیست. امروز نیاز به راه کارهای عملی داریم.

* در موسم حج بعضاً با برخی از علما و اندیشمندان سعودی ملاقات هایی دارید، آیا این دیدارها ثمربخش است؟

گفت وگوها با علمای سعودی در حد افراد است و قطعاً فایده دارد؛ اما با محدودیت مواجه است. این دیدارها نامنظم و محدود است. در حال حاضر، دنبال ایده ای هستیم و آن ایده ایجاد یک مؤسسه گفت وگوی علمای سعودی و ایرانی است که به طور مستمر انجام شود، مقدمات کار هم فراهم شده، امیدارم بحث های جدی تر و سازمان یافته تری داشته باشیم. البته گفت وگو در هر سطحی مفید است، ولو کاملا پراکنده و اتفاقی، در کاهش تنش ها اثر دارد. اما دامنه آن متغیر است. برای تأثیرگذاری بیشتر، نیاز به یک نهادسازی داریم.

* در موسم امسال برخورد کشور سعودی با حجاج چگونه بوده است؟

امسال در مجموع برخورد با زائرانِ عادی، تلطیف شده؛ اما برخورد با علما متأسفانه هتاکانه تر شده است. تلاش است به شکلی از اشکال جایگاه علمای شیعه را در بین عموم مردم تضعیف کنند؛ در مدینه تعابیری که برای تحقیر و تضعیف جایگاه روحانیت به کار می برند کاملًا مشهود بوده است.

* به نظر حضرت عالی آیا ظرفیت اقتصادی حج ایجاب می کند که درباره بازار مشترک اسلامی یا همایش های اقتصادی هم فکری کنیم؟

هر سال جمعی از رهبران و شخصیت ها می آیند؛ اما از وجودشان کم استفاده می شود. اگر برنامه ریزی درستی انجام گیرد، حتی می توانند همایش های اقتصادی هم صورت گیرد و در جهت تحقق آمال اسلامی گام بردارند و برای بازار مشترک اسلامی چاره اندیشی کنند. البته انگیزه حج قوی است و فضای معنوی خیلی از تنش های وضعیت عادی را ندارد؛ اما نیاز به سازمان بیرونی هم دارد. دست اندرکاران از بازار مشترک باید مرتبط باشند و به نحوی از انحا در حج حضور بیابند تا در این جا امکان چنین همایش و تصمیم سازی فراهم آید.

در حال حاضر، تغییرات زیادی در بافت معماری اماکن مقدسه دیده می شود و حتی منجر به محو بعضی از اماکن و آثار اسلامی شده که اخیراً نیز تخریب «مکتبه» را در دستور کار داشت.

* این مسأله در درازمدت چه پیامدهایی دارد؟

البته اهداف معماری جدید متفاوت است؛ اسکان زائران در اطراف حرم و استفاده بیشتر از فرصت حج، دستیابی به منافع اقتصادی، تثبیت دولت بر اراضی اطراف حرم و مانند آن ها می توانند باشد و اما داستان مکتبه هم قبل از طرح توسعه، بنابر تخریب نبود، از جمله کسانی که ایستادگی کرده اند مسؤول این مکتبه ابوسلیمان است که سعی کرده نسبت به حفظ این میراث تلاش کند و با مقالات و رسانه ای کردن مسأله از تخریب آن جلوگیری کرده؛ هر چند در بازسازی جدید

سعی شده قسمتی به عنوان مکتبه لحاظ شود.

در مجموع با قطع نظر از این بنای تاریخی، سعی شده که آثار اسلامی تا حدودی از بین برود؛ هر چند در خود کشور سعودی عده ای با این امر مخالف اند.

* ارتباطات بعثه های کشورهای اسلامی با بعثه مقام معظم رهبری امسال افزایش چشم گیری داشته است، این مسأله را چگونه ارزیابی می نمایید؟

از ۷ یا ۸ سال گذشته، قرار شد ارتباطات رسمی با بعثه ها انجام شود. این ارتباطات امسال سازماندهی تر شده، هم در سطح حج و هم فراتر از حج، پیش بینی شده است. موسم حج زمینه ارتباط مهم تر را فراهم می کند؛ حتی ارتباط با بعضی از کشورها مانند الجزایر به برکت حج ایجاد شد، در حالی که قبلًا قطع ارتباط بود. پیشنهادهای خوبی هم از سوی مسؤولان بعثه ها انجام شد.

برای مثال پیشنهاد بعثه سنگال برگزاری همایش نخبگان جهان اسلام در عرفات و پیشنهاد بعثه پاکستان تشکیل اجلاسی از مسؤولان بعثه های کشورهای اسلامی در ایران بود. و این نشان گر این است که ظرفیت خوبی وجود دارد. برای مثال؛ برخورد مناسب بعثه اندونزی، امسال زمینه مساعدی را برای ارتباطات بعدی فراهم کرد؛ در حالی که قبلًا از مخالفان ارتباطات بوده اند.

اخیراً ایده ای را با سازمان حج و زیارت مطرح کرده ایم و آن تأسیس «مرکز بین المللی آموزش های کاربردی حج» است. مرکزی که کارگزاران کشورهای اسلامی برای مدیریت کاروان ها آموزش ببینند که تقاضا هم زیاد است. برای مثال؛ وزیر امور دینی سودان یا بحرین یا چین و پاکستان هم تقاضای مشترک داشتند که تجربیات مان را به آن ها منتقل کنیم.

* فکر می کنید چگونه می توان گرایش معنوی حجاج را افزایش داد؟

آموزش های حج باید صرفاً از مناسک خارج شده، برای آمادگی بیشتر

حجاج باید مشکلات را بازگو کنیم و فضای عربستان را تذکر دهیم و آن ها را آماده کنیم. تنها آموزش مناسک حج، آن هم در خلأ کافی نیست؛ بالاخره حاجی در عربستان در کنار زائران دیگر قرار می گیرد. حج یک فعالیت بین المللی است و ما باید زائر ایرانی را آماده کنیم به لحاظ اخلاقی، اعتقادی و با شبهاتی که مواجه می شود، باید عقیده درست را تبیین کنیم. معنای درست توسل، شفاعت و مانند آن.

البته این به معنای شبهه پراکنی نیست، بلکه تلاش در جهت تبیین و تصحیح اعتقادات است. مسأله دیگر این که متزلزل نشوند. با وجود شناخت زائران از قبل- از ۱۶ سال قبل می دانیم چه کسی زائر است- با ارتباط با آن ها باید کم کم آنان را با فضای عربستان آشنا کنیم. این جا میدان صبر و تحمل مشکلات است. باید همدیگر را درک کنند. انگیزه معنوی آن ها باید تقویت شده، صبوری آنان زیاد شود.

ناگفته نماند تعداد کمی، رفتار ناهنجار دارند، اما در کلان رفتارهای ناهنجار با آموزش کاهش می یابد. ما ۱۰۰ هزار حاجی داریم و بیش از ۰۰۰/ ۶۰۰/ ۱ نفر هم در صف انتظارند. باید آموزش ها را پی ریزی و هر سال زیادتر کنیم. این یک انقلاب فرهنگی است و می تواند مبانی دینی- تربیتی مردم را تقویت کند. اگر آماده تر شوند، می توانند سفیران انقلاب و مکتب اهل بیت(ع) باشند. اگر آموزش مکفی دیده باشند، رفتار آن ها بهترین تبلیغ برای تشیع و انقلاب اسلامی خواهد بود. با دیدن نظم، تواضع، ایثار و نمازجماعت حجاج ایرانی جذب می شوند.

بنابراین این سرمایه گذاری آموزشی هم در داخل کشور تأثیر دارد و هم بر سایر مسلمانان.

مصاحبه با حجه الاسلام و المسلمین صدیقی

خدمت جناب آقای صدیقی رسیدیم و به طرح سؤالاتی پرداختیم. ایشان

متواضعانه پـذیرای ما شدنـد و نکات ارزش مندی را در جهت نزدیک شدن حجاج به ساحت قدسـی امام زمان(عج) و برپایی باشکوه تر حج ابراهیمی بیان داشتند. حاصل گفت وگوی صمیمانه با ایشان در زیر می آید.

* به نظر حضرت عالی وقایع نگاری حج، چه آثار و فوایدی دارد و از چه زاویه ای باید به آن نگریسته شود؟

قرآن شـریف فرمول سـعادت است و در روش سازندگی خود از تاریخ، کلاس تشکیل داده و برای پیروان خود، وقایع گذشته را بازگو کرده و هم چنین دسـتور داده مردم در زمان سـیر کننـد و آنچه بر گذشـتگان گذشـته با دیـد عبرت ببینـد.(سِیرُوا فِی الأَرْضِ فَانْظُروا) (۱).

و در یک آیه هم فلسـفه تاریخ را مطرح نموده(لَقَدْ کانَ فِی قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لأُولِی الأَلْبابِ) (۲) تاریخ آینه عبرت و تجربه است. تاریخ انتقال رموز پیشـرفت و تکامل است، وسیله پرهیز از طی طریقی است که برای انسان ها مضر است؛ از این رو نگاه تاریخ نگاری باید با شـیوه قرآنی تحلیل و بررسـی شود. در قرآن شـریف تاریخ موضوعیت ندارد، بلکه نکته هایی از تاریخ نقل شده که جنبه عبرت و درس دارد.

بنابراین در نوشـتن تاریـخ حج هم، نویسـنده بین خود و خدایش حسابی باز کند، فارغ باشد از این که سـرگرمی برای خواننده پیش بیاورد و یا اغراض دنیوی را دنبال کند و خدای نکرده به جنبه شخصی یا جریانی تبدیل شود.

اما بازگوکردن حرکات و سکنات صالحانی که شایستگی مهمانی الهی و ادب ورود و خروج و وقوف در پیش گاه پروردگار بزرگ را دارند، موجب بیداری حاجیان دیگر می شود. همان گونه که در روایات ما حج پیامبر اکرم(ص) و حج

۱- نمل: ۶۹؛ عنکبوت: ۲۰؛ روم: ۴۲

۲- یوسف: ۱۱۱

ائمه(ع) و نحوه مسافرت آن بزرگواران و برخوردشان با حاجیان به عنوان درس های معارف و اخلاق آمده است، درس هایی که در سفر علمای بزرگواری که حج را، حج تلقی می کردند نیز مشاهده می شود.

کسانی که آهنگ و قصد پیمودن راه برای یافتن مقصد را داشتند؛ مثل سید بحرالعلوم، آقا سید محسن امین جبل عاملی و ... اگر توجه کنیم در جای جای حرکات این بزرگان، در قیام و قعودشان، در رفتار پرجاذبه و متخلقانه این بزرگواران، هزاران رمز و راز وجود دارد. سید بحرالعلوم یک سال در مکه اقامت کرد و در این مدت، جلسات علمی و کلاس های فقهی برای طالبان مذاهب مختلف اهل سنت دایر فرموده، به همه اهل علم از فِرَق مختلف شهریه می داده است و آن گاه که موجودی اش به آخر می رسد، حواله ای از حضرت حجت(عج) دریافت می کند و به پیش کار خود دستور می دهد تا حواله را به طلافروش مشخصی در بازار برساند و شهریه ماه های بعد را تأمین نماید و پیش کار این بزرگوار، پس از دریافت حواله، مجدداً برای شناخت بیشتر و معارفه بهتر، سراغ آن مغازه و آن طلافروش ها می رود و لکن اثری از هیچ یک به دست نمی آورد. و این برای زمان ما که انقلاب جهانی در ایران صورت گرفته و خیزش علما و مردم ما، منشأ تحولات عالَم شده، عبرت آموز است.

امروز رفتاری همانند رفتار سید بحرالعلوم در جذب فِرق مختلف و تألیف قلوب مسلمانان عالم با هر دیدگاهی که به پایگاه وحی و مرکزیت اجتماع عظیم بین المللی مسلمانان می آید، ضرورت بیشتری دارد. و همین حرکت های هدایت گرانه موجب جلب عنایت امیرالحاج اعظم، حضرت بقیه الله– ارواحنا فداه– می شود.

در رویداد تاریخی دیگر، در جریان اقامت چندین ساله منادی وحدت، مرحوم سید محسن امین ارتباطاتی که این عالم جلیل القدر با هیئت حاکمه این سامان برقرار می کند، حکایت از همت والا و فکربلند و تدبیر صحیح در جذب قلوب حاکمان

این سرزمین و تسهیل امور به نفع زائران بیت الله، خصوصاً شیعیان جهان دارد و شاید همین کلان نگری و وسعت نظر سید محسن امین، در کنار فضیلت های ذاتی و تقوای مثال زدنی ایشان، سبب شده بود که هر بار در این سفر، به محضر شریف قطب عالم، حضرت بقیه الله امام زمان شرف یاب شود.

همچنین است حرکت های صحیحی که بعضی فرهیختگان خودساخته در ارتباط با نفوس مستعده داشته اند و موجب استبصار بسیاری از آنان شده اند. نکته دیگر، فرهنگ خدمت به زائران است که در رفتار حضرت زین العابدین(ع) به چشم می خورد. این بزرگوار اصرار داشتند که ناشناخته به صورت زائری گمنام با کاروان ها همراه باشند تا بتوانند خدمتی برای میهمانان خدا و حضرت رسول(ص) ارائه نمایند. تا آنجا که شناخت اشخاص در کاروان، مانع حرکت خدمتی آن بزرگوار می گردید، ایشان از آن کاروان فاصله می گرفت و با کاروان دیگری که او را نشناسند و بتواند خدمت کند، همراه می گردید.

در وقایع نگاری هم، اگر برجسته کردن نکات مثبت و فرازهای سازنده بزرگان دین، موجب هموارکردن راه برای دیگر حاجیان شود، یا رموزی که موجب انقلاب درونی و تحول عمیق روحی شده، یا شرح حال اشخاصی که موفق به توبه واقعی دراین سفر شده اند و یا ارائه ابتکارات و خلاقیت هایی که موجب برجستگی نظام اسلامی باشد(و البته این نوع تجربه ها قطعاً مرضیِّ خدا و مطلوب نظام خواهد بود) و در یک جمله آن جا که تاریخ کرامت ها و ارزش ها را برجسته کند و منشأ تقرب به خدا شود، یک وظیفه است و همچنین گوش زد کردن اموری که موجبات انحطاط و آسیب شناسی برای فرد یا جمع می شود، به عنوان عبرت و برجسته کردن نقطه های خطر، رسالت صاحبان قلم و وقایع نگاران حج خواهد بود.

همانگونه که جریان ذلّت هشام در کنار بیت در مقابل امام سجاد(ع) یا ریخت وپاش ها و اسراف و تبذیرهای هارون الرشید- که در ظاهر با پای پیاده آهنگ

زیارت بیت الله می کند، اما در عمل با هزینه های سنگینی که راه عراق تا حجاز را مفروش می کند و اشرافی گری و دنیاپرستی در قالب دین، موجب بدنامی آن مرد و نشانه های ریاکاری و تزویر او بوده است- برای ما وآیندگان عبرت می شود.

* بفرمایید که دشمنان اسلام با چه انگیزه ای به تفرقه افکنی در بین مسلمانان می پردازند؟

اساساً حرکت های شیطانی از آغاز خلقت برای بازداشتن بندگان خدا از رسیدن به سعادت و قرب الهی جریان داشته؛ ولی تاکتیک های شیاطین در زمان های مختلف فرق می کرد. راه هایی را که شیطان برای گمراه کردن بنی آدم در پیش گرفته، قرآن کریم به صورت روشن به ما نشان داده است:

۱.(الشَّیْطانُ یَعِدُکُمُ الْفَقْرَ) (۱) شیطان مشکل اقتصادی را به عنوان عامل روانی موجب رکود و یأس بشر می داند و از این روزنه، چرخ حرکت به سوی ترقی و کمال را متوقف می سازد.

۲. ایجاد راه اختلاف که قرآن می فرماید:(أَنْ یُوقِعَ بَیْنَکُمُ الْعَداوَهَ وَ الْبَغْضاءَ). (۲) اختلافاتی که امروزه توسط دشمن دامن زده می شود، حتی در حساس ترین منطقه که منطقه فلسطینیان مظلوم باشد، با ترفند اختلاف افکنی در صفوف خودی است. گاهی خود مظلومان به جان هم می افتند و موجب خشنودی دشمن و نابودی خودشان می شوند.

در موسم حج که اساس تجمع مسلمانان در یک موسم، در زمان معین و در مکان مشخص است، یقیناً در این مراسم حکمت ایجاد وحدت و تدبیر برای کم کردن اختلافات منظور شده است. القای شبهات، دامن زدن به تعصبات فرقه ای، استفاده از

۱- بقره: ۲۶۸

۲- مائده: ۹۱

چماق تکفیر، بزرگ کردن نقطه های اختلاف رأی و نظر و کوچک کردن جهات مشترک، از تاکتیک های شیطان بزرگ در عصر ماست.

به قول یکی از اساتید «دانشگاه الازهر» مصر: شیرینی پیروزی حزب الله بر اسرائیل و نیز پای مردی، صراحت و شجاعت نظام اسلامی در مسأله هسته ای و اتخاذ مواضع قاطع در سازمان ملل، بدون عکس العمل نخواهد بود و اتهامات علیه شیعه یا بلند کردن چماق تکفیر یا برخوردهای خشن، قطعاً ابزار مقابله با عزت اسلامی و دشمنی با همه مسلمانان جهان است و ایران اسلامی، قطعاً به نمایندگی از جهان اسلام در مقابل استکبار جهانی، بیش از نیم قرن است که ایستادگی کرده و راه مبارزه را برای همه آزادگان عالم، هموار نموده است.

طبیعی است که دشمن از طریق دوستان نادان و عوامل خودش به اختلاف، حتی در پایگاه وحدت جهان اسلام؛ یعنی مکه و مدینه نیز دامن بزند و بر ماست که هم در گفتارمان مواظبت کامل داشته باشیم و هم در رفتار و اخلاق خود یگانگی و دل سوزی را در عمل نشان دهیم و با مهرورزی، قلب های حاجیان را در این مقطع زمانی بیشتر از قبل جذب کنیم و هم با حضور پررنگ خود در نمازهای جماعت، باور مسلمانان را بر اهتمامما‌ن به نماز و جماعات اسلامی تأمین نماییم و با پرهیز از حرکات سخیف و سبک، قداست نظام اسلامی را بر جهانیان ثابت کنیم.

* برجستگی ها و نمود حج ایرانیان را در بین سایر کشورهای اسلامی در چه نکاتی دیدید؟

تردیدی نیست که به برکت نَفَس مسیحایی امام خمینی(قدس سره) و خون عزت ساز شهیدان بزرگ ما، حج و تشکیلات عظیم آن طی این سی سال، پیش رفت های چشم گیری داشته و امروز از نظر اثرگذاری در مسلمانان جهان، حرف اول را حاجیان ایران و تشکیلات حساب شده آن می زنند. در بُعد آموزشی، هیچ کشوری این قدر عالِم دینی که مجهز به علم و فن آموزش و صلاحیت اخلاقی

باشد، به همراه حجاج ندارد.

امروز در تمام کاروان های حج ایران، عالمانی از آقایان و بانوان در خدمت زائران قرار گرفته اند و مأموریت جدی دارند تا پابه پای زائران، در انجام مناسک و تأمین فضای معنوی و اخلاقی تلاش و همراهی کنند. و نیز رشد آثار مکتوب، که طی مدت ۳۰ سال آثار فراوانی در ابعاد مختلف حج نوشته شده و از طریق بعثه مقام معظم رهبری چاپ و نشر یافته و در اختیار زائران قرار گرفته است. این عمل کردها در سطح وسیعی قابل ارزیابی است.

همچنین وجود رابطان و بازرسان در جهت نظارت بر عمل کرد عاملان کاروان ها هم قابل توجه است و در بخش رعایت جهات بهداشتی، درمانی، تغذیه و امور جسمی نیز ایران تنها کشوری است که همه حجاج، حتی آنان که از طبقات ضعیف اقتصادی جامعه ما هستند، در بهترین شرایط، دوره مسافرت حج را سپری می کنند و نظم و آهنگ بسیار بالایی که حاکی از فرهنگ پیش رفته و معرفت چشم گیر ایرانیان است، در اجتماعات مختلف همانند دعاهای باعظمت و شکوهمند کمیل در کنار بقیع و اجتماع عظیم حجاج در مراسم برائت از مشرکان دیده می شود.

دیگر این که حضور با اشتیاق کاروان ها در سخنرانی های بعثه مقام معظم رهبری و در مراکز دیگر، از امتیازات انحصاری حاجیان ایران است و از پیروزی های نظام، خصوصاً تدبیر و تمهید دست اندرکاران بعثه مقام معظم رهبری است.

* فکر می کنید آثار مهم فردی و اجتماعی حج بر انسان و جامعه دینی چه چیزهایی باشند؟

یکی از نعمت های الهی بر مردم ایران، اعتقاد به ولایت و امامت پیامبر اکرم(ص) و ائمه معصومین(ع) و حضرت فاطمه(س) و اعتقاد به حیات شهدا و اثرگذاری آن ها در این عالم است؛ از این رو فرهنگ توسل، یک فرهنگ جا افتاده و هماهنگ با

فطرت های ایرانیان است و این چاشنی در سفر حج به صورت ارتباط عمیق، با ذات احدیت و از طریق واسطه فیض و سرپرست عالم امکان- که مقصد حرکت حاجیان که امام زمان(عج) است- تجلی می کند. زبان حال و یا زبان قال حاجی این است که:

م قصود من از مکه و بت خانه تویی تو مقصود، تویی، کعبه و بت خانه بهانه!

ما سراغ نداریم حاجی ای را که حداقل در بعد گرایش احساسی بر این باور نباشد که کعبه و مواقف حج، علامت هایی است برای رساندن حاجی به انسان کامل و برابر اصل کردن کپی وجود ما با محبت بالغه خدا، خلیفه مطلق پروردگار، امام زمان(عج) و با این دید، حاجی برنامه حج را برنامه تکامل می بیند و اعتقاد دارد که خداوند میهمان خود را مکرر در مکرر بخشیده است؛ به خصوص در صحرای عرفات که قطعاً وجود مبارک حضرت صاحب(عج) حضور فیزیکی دارند و حاجی در جایی نفس می کشد که نفس حضرت حجت(عج) آنجا را عطرآگین کرده و آن نفس حتی دل های مرده را زنده می کند و حاجی، جایی نیایش می کند و در پیش گاه حضرت حق اشک می ریزد که آن جا را عرفات می نامند.

عارف یگانه دوران، بلکه عینیت عرفان، امام زمان(عج)، به صورت چشمه جوشانی، پوشش رحمت خداست و حاجی مجذوب این آب حیات است. نه تنها خود زنده می شود، بلکه مایه حیاتی را با خود برای خانواده و مردم کشور خود همراه می برد و یقیناً حاجیان ما توبه می کنند و هر چه به دست می آورند، به دست صاحب امر می سپارند تا در حصن ولایت برایشان ذخیره شود و به همین جهت در روایت آمده است:

«با انجام مناسک حج، حاجی نورانیتی می یابد که این نور همواره با اوست، مادامی که مرتکب گناه نشده باشد».

و بسیاری از افراد پس از بازگشت از حج، دیگر سیر زندگی خود را تغییر می دهند و بازگشت و رجوعی به خلاف های سابق نمی کنند و در مسیر الهی و رضایت ولیّ خدا گام برمی دارند. ان شاءالله.

مصاحبه با حجه الاسلام و المسلمین علی اکبر محمودی

آقای محمودی(برهان) به مدت ۱۵ سال امام جماعت مسجد امام حسن(ع) کویت در منطقه «بیان» بودند. ایشان از شاگردان آیات عظام: خویی و صدر در نجف و آقای گلپایگانی و تا حدودی حضرت امام(قدس سره) در ایران بودند. اکنون در قم به تدریس مشغولاند. گفت وگو با ایشان را مرور میکنیم:

* لطفاً درباره آثار حج بر زائران، مطالبی بفرمایید.

شکی نیست که حج، فرصتی برای سازندگی است و حتماً تغییری در انسان ایجاد و حال او نسبت به بعد از حج عوض می شود. جذبه و نوری در اعمال عبادی حج وجود دارد که قهراً هر کسی به فراخور شخصیت و ایمانش از آن مستفیض می شود. بعضی ها ممکن است یک بار حج را تجربه کنند و ساخته شوند و برای بعضی، این تغییرات در چند مرحله صورت می گیرد. به هر حال، توفیقات در حج زیاد است؛ مدینه، مکه و اماکن تاریخی و حتی نگاه به خانه کعبه، اثر روحی و معنوی دارد.

* در سفر روحانی تان نمود حج ایرانیان را چگونه دیدید؟

حج ایرانیان از نظر نظم و انضباط و معنویت محسوس است. حج ایرانی ها الگویی است برای دیگران؛ انقلاب اسلامی یک پدیده الهی و معجزه ای بود که در تاریخ اتفاق افتاد. نعمتی که خداوند به ایرانی ها داد، فوق تصور است و این امر از نعمت ولایت سرچشمه گرفته که همیشه همراه با فیض و امداد الهی بوده است. این معجزه الهی در همه شئون تجلی یافته و نعمتش هویدا شده است. با پیروزی انقلاب اسلامی، در هر بُعدی خدمت رسانی شده، حالا بُعد دنیوی در جای خود که منشأ خدمات

فراوانی بوده و این اقدامات قابل مقایسه با زمان قدیم نیست؛ با تمام فشارها و محدودیت هایی که بوده، این پیشرفت ها ستودنی است. اما از جهت دینی هم تغییرات چشم گیری ایجاد شده؛ از نظر حج، تفاوت فاحشی یافته و از لحاظ رسیدگی به زائر و خدمت گزاری به زائر، نقطه اوج حج ایرانیان، مراسم دعای کمیل است. نگاه مردم ایران، به اعمال حج نیز تغییر یافته است. مراسم برائت از مشرکان، و اهمیت دادن به وحدت و شرکت منظم در نماز جماعت آنان،(پیش از انقلاب، خیلی ها هم زمان با شروع نماز، از مسجد بیرون می آمدند) و این ها همه از نوآوری های انقلاب اسلامی است.

* استاد، در خاتمه اگر ناگفته ای دارید بفرمایید.

انتظار این است که برنامه هایی که در بعثه انجام می گیرد، استمرار پیدا کند و هر کدام از مدعوین بتوانند سفیرانی باشند برای احیای حج ابراهیمی در مناطق و بلاد خودشان. ان شاءالله.

مصاحبه با حجه الاسلام و المسلمین محمدرضا نوراللهیان

ایشان سال ها در امور روابط بین الملل و مدارس علمیه خارج کشور مسؤولیت داشتهاند و با حج و ظرفیتهای آن به خوبی آشنا هستند؛ از این رو با ایشان گفت وگویی داشتهایم:

* امسال کنگره حج پرشمارتر از همیشه بوده است، شما علت این همه اشتیاق را برای حضور درموسم در چه می دانید؟

حج یک شعله همیشه برافروخته در دل هر مسلمان است؛ در هر کجای عالم، بی اختیار در نماز و سجودش و عبادت و دعایش، حج را از خدا می خواهد، ولو فقیر و فاقد استطاعت هم باشد، در کوآلالامپور، خانمی که سالیان سال خدمت گزار خانه ای است و با وضع بدی هم کار می کند، از او پرسیدیم چه آرزویی داری؟ گفت: قوت زندگی ام را بردارم و بقیه را حج بروم! دل ها با شنیدن نام حج می لرزد و

اشتیاق با عبارات گوناگون بیان می شود، چون این نور همگانی است، باید یک سرّ غیبی داشته باشد و این عشق را در نهاد همه مسلمین قرار داده باشد؛ مسلمانانی که حتی تا پنجاه سال در انتظار تشرف به حج می مانند، به نظرم آن سرّ و راز دعای حضرت ابراهیم خلیل الرحمان باشد.

* با توجه به شناخت جناب عالی از تشیع در کشورهای مختلف، در حال حاضر وضعیت تشیع را در جهان معاصر چگونه ارزیابی می فرمایید؟

بعد از امام مجتبی(ع) تا سال ۱۹۷(ع) م. شیعه، همیشه در یک شرایط اقلیت و همواره در موضع اعتراض به حاکمان در بسیاری از بلاد قرار داشته است. ولی با شرایط زیست اقلیت در دل اکثریت، مظلومانه از حقیقت ناب تشیع دفاع می کرده، اما در این سه دهه اخیر در ایران، نظام شاهنشاهی به دست شیعیان به اضمحلال رسید. این حقیقت باعث شد که برای اولین بار، شیعیان در قطعه کوچکی از قاره آسیا به حکومت برسند و چند سال بعد از آن حزب الله با همه وجود در لبنان- که جمعی شیعه خالص و مجاهد و عزّت خواه بودند- سینه به سینه دشمن صهیونیستی ایستادند و آنان را زبون کردند و موفق شدند در کابینه لبنان، پنج وزیر تأثیرگذار و تعیین کننده داشته باشند.

در کشور مجاور مرزهای غربی ایران، یک دولت خودکامه جبار و ستمگر صدام حسین و حزب بعث او فرو پاشید. این در حالی بود که صدام در انتقاضه عراق با تانک به حرم حضرت امیر(ع) حمله کرد و روی تانک ها نوشته بود: «لا شیعه بعد الیوم» ولی می بینیم که امروز شیعیان با حلق آویز کردنش، او را ذلیل کردند و اکثریت حکومت و قدرت را به دست گرفتند.

امروز تلویزیون عراق «اشهد ان علیاً ولی الله» می گوید، در همسایگی مرزهای شرقی ایران، طالبان تولد پیدا کردند و به دنیا منتشر شدند و حکومت ملاعمر توانست دولت قانونی کشور خود را سرنگون کرده، کنار مرزهای ایران یک

حکومت ارتجاعی به نام اسلام تشکیل دهد و مجموعه ای از شرارت ها از قتل، گردن زدن، دست بریدن و انواع تعذیب و شکنجه قرون وسطایی به نام اسلام انجام گرفت. اما امروز دولتشان ساقط شد و شیعیان در افغانستان و در قانون اساسی به عنوان مذهب جعفری رسمیت یافتند.

شیعیان، پنج وزیر در کابینه دارند؛ در محاکم قضایی شیعه با فقه جعفری حل دعاوی می کنند. در مدارس شیعیان احکام فقه خودشان و بقیه اهل سنت هم احکام حنفی را درس می گیرند و تلویزیون تمدن روزی سه بار «اشهد انّ علیاً ولی الله» پخش می کند. ازخیلی بلاد دیگر نمی گویم. شیعه در جنوب شرق آسیا و آفریقا، در کشورهای عربی، حتی حوزه خلیج فارس، جایگاه عزت مند، بزرگ و پرآوازه ای را در دنیای اسلام، بلکه در سطح جهان با تدبیر آن عبدصالح خدا به دست آورده است.

* تأثیرپذیری حجاج دیگر کشورها را از حجاج ایرانی- که رسالت انجام حج ابراهیمی را برعهده دارند- چگونه می بینید؟

باید حج ابراهیمی را از منظر امام تعریف کنیم. ابراهیم(ع) که بنیان گذار حج و بیت الله بود، چند صفت بارز داشت. یکی بت شکنی و دیگر اوّاه؛ یعنی زیاد ناله و تضرع داشت، بندگی خالصانه داشت. یکی دیگر از ویژگی های اخلاقی او از خودگذشتگی بود و حتی خانواده خود را در بیابان لم یزرع برای رسالت خود تنها گذاشت. این سه ویژگی را اگر حجاج ما هم داشته باشند، حجشان ابراهیمی می شود.

در سال هایی که خیابان های عربستان با صدای «مرگ بر آمریکا» پر می شد، حجاج دیگری هم از روزنه پنجره ها هم نوا می شدند. همواره دعاهای عرفه و کمیل و صحیفه سجادیه جذاب است. کافی است یک صحیفه سجادیه دل مسلمانی را متوجه تشیع کند. در هر کاروان، عده‌ای از پدران، مادران، فرزندان و همسران شهیدان و جانبازان حضور دارند؛ یعنی آنانی که از جان گذشتند و از ایثار بهره داشتند، این

حج را کانون وظیفه و مسؤولیت الهی خود می سازند و معنویت خاصی به کاروان ها می بخشند.

بنابراین، این سه ویژگی نمونه بارز حج ابراهیمی است. نباید بگذاریم این ها فراموش شوند. امروز حماسه حماس و غزه باید تمام مناسک حج را کانون فریاد بر علیه اسرائیل کند. امروز هنوز مسلمانان در گوانتانامو هستند و آمریکا هیچ عذرخواهی از زندان ابوقریب یا زندان های دیگر که مسلمانان در زنجیرند، نمی کند.

بعضی از کشورهای اسلامی به سلطه دولت های غربی در آمده بودند. پس باید خصوصیات حج ابراهیمی نمود بارزتری بیابد و مسؤولان حج، هر سیاستی را که به مصلحت می بینند، اعمال کنند. مثل همیشه جلوی جوشش درونی و خروش خودجوش مردمی، مردم سربلند ایران و هم بلاد دیگر و هیچ جریانی نایستند که این چشمه فیض رحمان است که از کالبد روحانی حجاج و ضیوف الرحمان می جوشد.

* به نظر جناب عالی چگونه می توان گرایش معنوی حجاج را افزایش داد؟

فکر می کنم باید در ایام تشریق، حجاج تنها به فکر عبادت و خودسازی باشند، اما متأسفانه معنی آن مکان مقدس- که اردوی سه روزه حجاج است- درک نشده، می بینیم که بازار مکاره خرید شده و شب های عبادت را بعضی ها به خرید می گذرانند. بنابراین روحانیون کاروان ها وظیفه سنگینی دارند. معنویت اگر گم شود، فرصت برای آن دو خصیصه دیگر حج ابراهیمی باقی نمی ماند. برنامه ریزی مناسب و استفاده از فرصت های بندگی و توزیع اخلاق و معنویت ضروری است. روحانی باید مطالبی چون بیان فلسفی حج و اسرار آن را بازگو کند و در راه سازندگی نفسانی حجاج خود نیز الگوی عملی باشد.

* لطفاً کمی درباره دیدگاه نورانی حضرت امام(قدس سره) و رهبر فرزانه انقلاب اسلامی در مورد وحدت مسلمین توضیح بفرمایید.

به صورت آشکار ما خواهان مجد و اقتدار همه حکومت ها و دول اسلامی

هستیم. برای عظمت همه بلاد اسلام، دل می سوزانیم، دعا می کنیم و از هر مشارکت و مساعدتی دریغ نمی کنیم. ما همه مذاهب اسلامی را اهل قبله و در دامن خاتم النبیین، مورد هجمه و توطئه های گوناگون یهود و غرب استعمارگر می بینیم. این نگاه کلی ما برگرفته از دیدگاه حضرت امام(قدس سره) است و چه زیبا رهبر انقلاب فرمودند: «بدگویی و تهمت به اهل تسنن دفاع از آمریکا و صهیونیست هاست». ما از این موضع همواره خواهان وحدت عملی و توسعه زمینه الفت و دوستی همه جهان اسلام هستیم و این فکر را همه جا نشر می دهیم و در حج هم سعی می کنیم با برادران اهل سنت از هر مذهبی، مهربان و نزدیک باشیم.

خاتمه: دیدار کارگزاران با مقام معظم رهبری بعد از حج

اشاره

دست اندرکاران حج سال جاری پس از پایان عملیات حج، در روز چهارشنبه ۱۴ دی ماه به حضور حضرت آیت الله خامنه ای «مدّظلّه العالی» شرفیاب شدند. در ابتدای این دیدار که پس از اقامه نمازجماعت به امامت معظم له انجام شد، ابتدا نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت گزارشی از حج سال ۸۷ را ارائه دادند. آیت الله محمّدی ری شهری در این دیدار با اشاره به برگزاری آرام، عزتمندانه و سرشار از معنویت حج امسال گفت: با همکاری هدفمند دستگاه های مختلف و نهادهای فرهنگی و فعال تر شدن وزارت امور خارجه، می توان از کنگره عظیم حج به نحو شایسته تری استفاده کرد.

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت در گزارش خود با تبیین فعالیت های بعثه مقام معظم رهبری در موسم حج، در مورد دیدار با بعثه ها و زائران سایر کشورها، همایش های برگزار شده در بعثه و نوآوری هایی که در حج امسال رخ داد و همچنین نظرسنجی های صورت گرفته مطالبی را بیان کرد. در ادامه این دیدار، رئیس سازمان حج و زیارت، حج سال جاری را مناسب تر و کم اشکال تر از حج گذشته توصیف کرد و گفت: آنچه که از نظرسنجی ها به دست آمده حکایت از آن دارد که رشد رضایتمندی زائران نسبت به سال گذشته بیشتر بوده است. خاکسار قهرودی شناخت بهتر مشکلات، انجام کارشناسی بیشتر، تلاش افزون تر برای بهره برداری از نظرات مردم، برنامه ریزی و هماهنگی بیشتر بین همه دست اندرکاران و تقویت رویکرد بیشتر به بعد فرهنگی، کنترل و نظارت بیشتر کارها، اطلاع رسانی گسترده تر و استفاده

از نیروها در جایگاه تخصصی خود از جمله دلایل توفیق بیشتر حج سال جاری برشمرد.

در ادامه، حضرت آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب اسلامی ضمن اظهار رضایتمندی از فعالیت های صورت گرفته، فرمودند: ان شاء الله سفر آقایان که خک عبادت حج بود و هم عبادت خدمت به مردم، مشمول لطف و تفضّل و قبول الهی باشد. همانگونه که آقای ری شهری و آقای قهرودی اشاره کردند، کمبودها و خلأهایی که در سازمان و بعثه هست، همت این باشد که کمبودها برطرف شود. به طور یقین حجی که امسال مشرف شدید با حج ۱۵ سال پیش تفاوت دارد، تجربه ها بیشتر وکارها بهتر بود. اثرگذاری اش برای حجاج ما و حجاج دیگر کشورها عمیق تر بود. اما به آنچه که انجام شده نگاه نکنید و به آنچه باید انجام شود، نگاه کنید.

مقام معظم رهبری در ادامه افزودند: حج، مرکزی است که حق دارد، تا حالا نتوانسته ایم ادا کنیم به عنوان کشوری که حرف برای دنیای اسلام دارد. معنایش این نیست تقصیری انجام شده، بلکه مسیر ما را به نقطه ای نرسانده که حج همان زبان گویا و مؤثر و نافذی است که شایسته نظام جمهوری اسلامی است. به خصوص نکات آقای ری شهری از وجود سؤال ها، خلأها، زمینه ها، همه نشان می دهد که باید بیش از این ها تلاش و کار کنیم.

مقام معظم رهبری همکاری دستگاه ها در امور فرهنگی و تبلیغی و اجرای حج را مهم خوانده و افزودند: مهم است که جلب همکاری در کدام مرکز، طراحی، برنامه ریزی و دنبال شود.

معظم له، بعثه و سازمان را مرکز اصلی طراحی و برنامه ریزی حج دانسته و فرمودند: باید با یک نگاه دقیق، امکانات موجود در کشور را که می تواند در خدمت حج باشد بشناسید و مطالبه کنید با مطالعه دقیق و پی گیر.

حضرت آیت الله خامنه ای با اشاره به این که دعای کمیل مرکز و پایگاه خوبی

برای حرف زدن جمهوری اسلامی است، اضافه کردند: قرآن هم همینطور است و بردن قرآن پسندیده است ولی پیش از آن انتظارات، انتظار است که در معرض حجاج غیر ایرانی قرار گیرد. وقتی کاروان قراء به ترکیه و پاکستان می روند دل ها را منقلب می کنند.

ایشان در همین زمینه فرمودند: اگر لازم باشد قرّاء بیشتر شوند، می ارزد. در شبانه روز هر کس عبور می کند صدای قاریان ایرانی را بشنود. یا بعضی آهنگ های فارسی یا عربی که به صورت دسته جمعی خوانده می شود، ولی مراقبت شود پاکیزه باشد، این خودش اثر می گذارد.

حضرت آیت الله خامنه ای قرآن را سرمایه عظیمی خواندند و فرمودند، در ۳۰ سال گذشته در قرآن خیلی رشد کرده ایم. این را انسان هایی که با مسائل قبل از انقلاب آشنا نیستند نمی دانند چه بوده و به کجا رسیده است. جوان های ما قرآن را صحیح و با معنا و با الحان تأثیرگذار می خوانند.

رهبر معظم انقلاب اسلامی، در پایان اظهار امیدواری کردند که حج آنگونه که حق جمهوری اسلامی است برگزار شود.

پیام سرپرست حجاج ایرانی

آیت الله محمد محمدی ری شهری نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی در پیامی خطاب به رؤسای بعثه ها و دانشکده های علوم دینی در جهان اسلام، به مناسبت فاجعه غزه، همه مسلمین و آزادگان جهان، خصوصاً علما و فرهیختگان علوم دینی در اقصی نقاط جهان اسلام را به وحدت، و به کارگیری تمام توان و ظرفیت های خود و دنیای اسلام، در جهت حمایت از مردم غزه و مجازات سران رژیم صهیونیستی فراخواند.

وی در پیام خود که روز دوشنبه (۱) خطاب به رؤسای بعثه ها و دانشکده های علوم دینی دنیای اسلام منتشر شد، گفت: همانطور که رهبری معظم انقلاب و ولی امر مسلمین حضرت آیت الله خامنه ای امر و تکلیف فرمودند همه مجاهدان فلسطین و همه مؤمنان دنیای اسلام به هر نحو ممکن، موظف به دفاع از زنان و کودکان و مردم بی دفاع غزه اند و هر کس در این دفاع مشروع و مقدس کشته شود، شهید است" و این حکم، حجت را برهمگان تمام کرد.

رییس دانشکده علوم حدیث، درپیام خود همچنین افزود: هنوز سیل بازگشت حجاج جهان از شهر رسول خدا و شهر قبله و سرزمین وحی و شهر فتوحات مکرر پیامبر اسلام(ص) در برابر مشرکان و جامعه یهودیان منحرف شده، به کشورهایشان ادامه دارد و هنوز چند روزی از اجتماع بزرگ میلیونی حج نگذشته است که امتی از مسلمانان جهان در فاجعانه ترین شکل ممکن به دست صهیونیست های پلید و فاسق کشته می شوند.

در این پیام آمده است: اشغال فلسطین و مسایلی که در آن گذشته و می گذرد از نظر وجدانی نیز مساله ای بزرگ است. تلاش برای آزادی فلسطین، تلاش برای

۱- ۹/ ۱۰/ ۸۷

آزادی مقدسات همه ادیان الهی و تلاش برای آزادی انسان است.

نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی گفت: جنایات رژیم صهیونیستی در غزه همانطور که رهبری معظم انقلاب دگربار آن را تذکر دادند، بار دیگر خطر وجود این رژیم تروریستی را نه فقط برای ملت ها و دولت های منطقه که بلکه جهان، نشان داد، خطری که در طول ۶۰ سال گذشته بارها و بارها رهبران اسلامی و از آن میان بیش از همه امام خمینی(رحمه الله) بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران بدان تذکر داده اند.

نماینده ولیفقیه رهبران غیر مسؤول، هماهنگ و موافق با جنایات رژیم صهیونیستی در برخی کشورهای اسلامی را که در گفتار و عمل در محاصره غزه و نسل کشی گسترده در آن مشارکت دارند، شریک جرم و جنایات جنگی صهیونیست ها در فلسطین اشغالی دانست و ضمن تذکر مسؤولیت بزرگ رؤسای بعثه ها و علمای دینی به خصوص طلاب و دانشجویان دانشگاه ها و مراکز علوم دینی در سرتاسر دنیای اسلام، از آن ها خواست تا به افشاگری هرچه بیشتردرباره ماهیت ددمنشانه رژیم صهیونیستی و مدعیان دروغین حقوق بشر و سازشکاران پرداخته، و به علاوه تلاش کنند تا با بکارگیری همه ظرفیت های مادی و معنوی امت اسلامی، و راهنمایی جامعه فرهیخته جوشش احساسات عمیق اسلامی برخواسته از غیرت دینی و الهی جوامع اسلامی را شاهد باشند.

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آيا كسانى كه مى‌دانند و كسانى كه نمى‌دانند يكسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقيقات رايانه ای قائميه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آيت الله حاج سيد حسن فقيه امامی (قدس سره الشريف)، با فعاليت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهيختگان حوزه و دانشگاه، فعاليت خود را در زمينه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقيقات رايانه ای قائميه اصفهان در راستای تسهيل و تسريع دسترسی محققين به آثار و ابزار تحقيقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراكندگی مراكز فعال در اين عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جريانات اجتماعی، سياسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مديريت آثار توليد شده و انتشار يافته از سوی تمامی مراكز شيعه» تلاش می نمايد تا مجموعه ای غنی و سرشار از كتب و مقالات پژوهشی برای متخصصين، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهيختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون توليد و در فضای مجازی به صورت رايگان در اختيار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلين (كتاب الله و اهل البيت عليهم السلام)

۲.تقويت انگيزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقيق تر مسائل دينی

۳.جايگزين كردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رايانه ها و ...

۴.سرويس دهی به محققين طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمينه سازی جهت تشويق انتشارات و مؤلفين برای ديجيتالی نمودن آثار خود.

سياست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراكز هم سو

۳.پرهيز از موازی كاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانه‌ای
قائمیه
اصفهان

